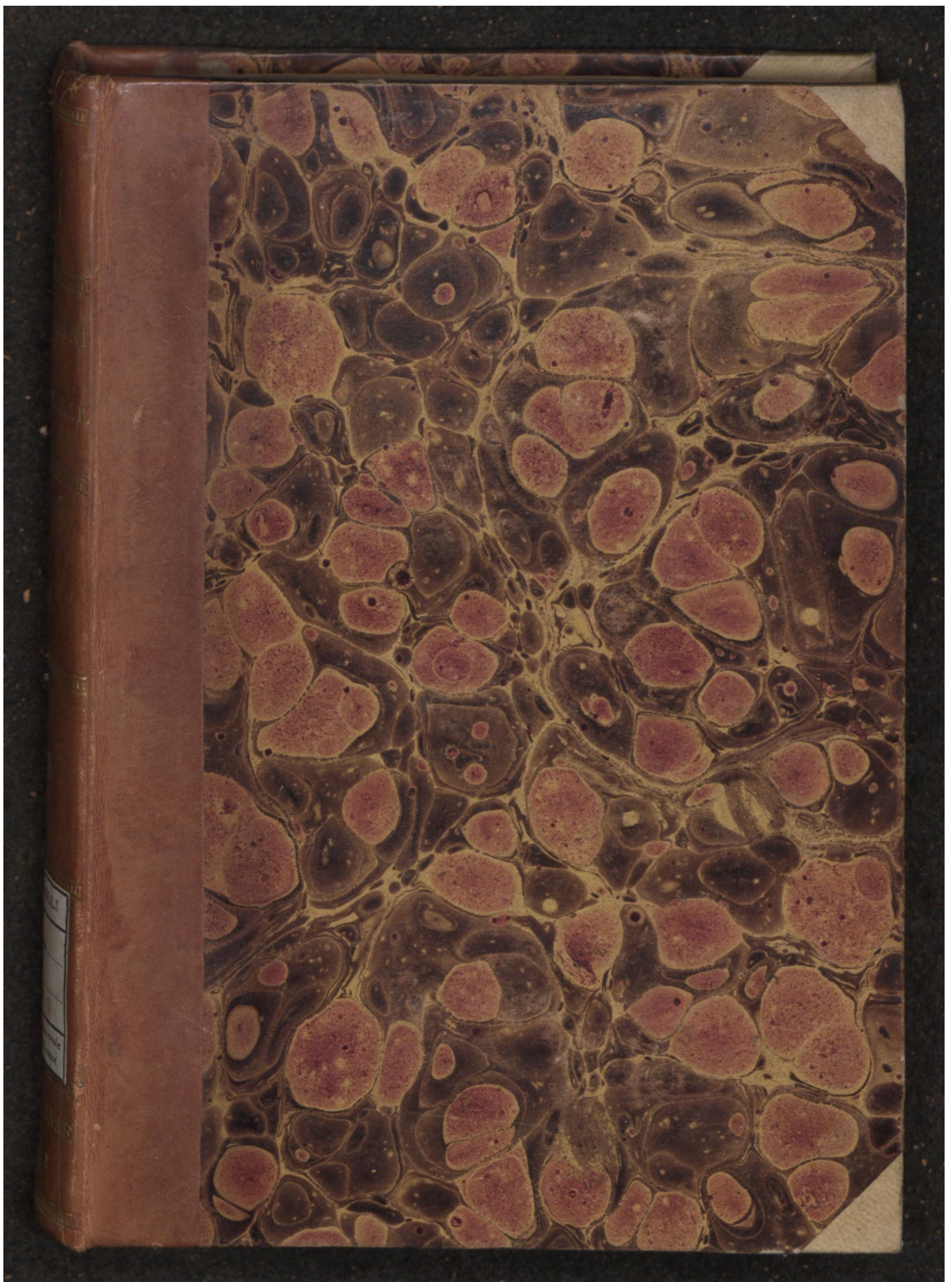
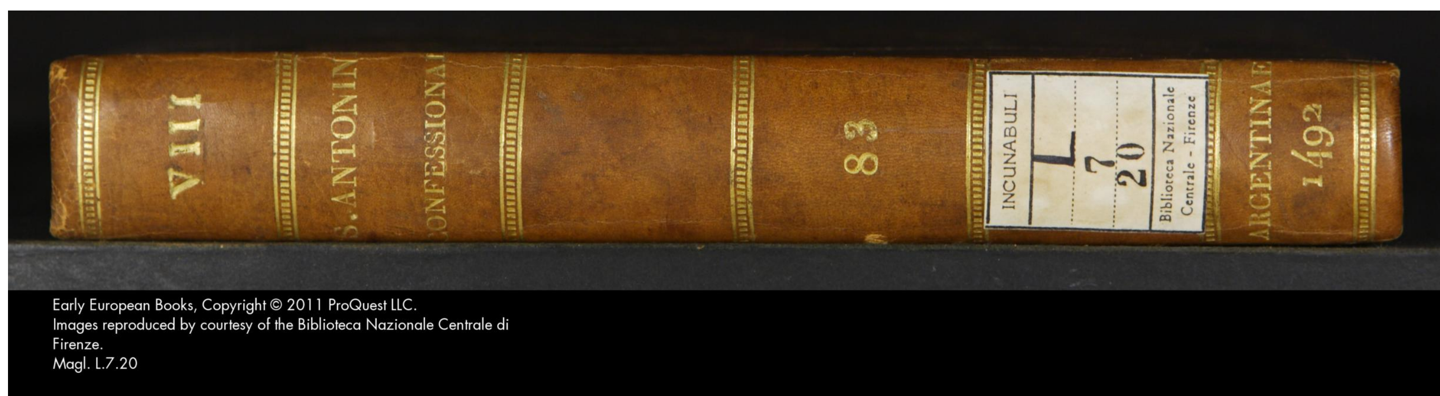
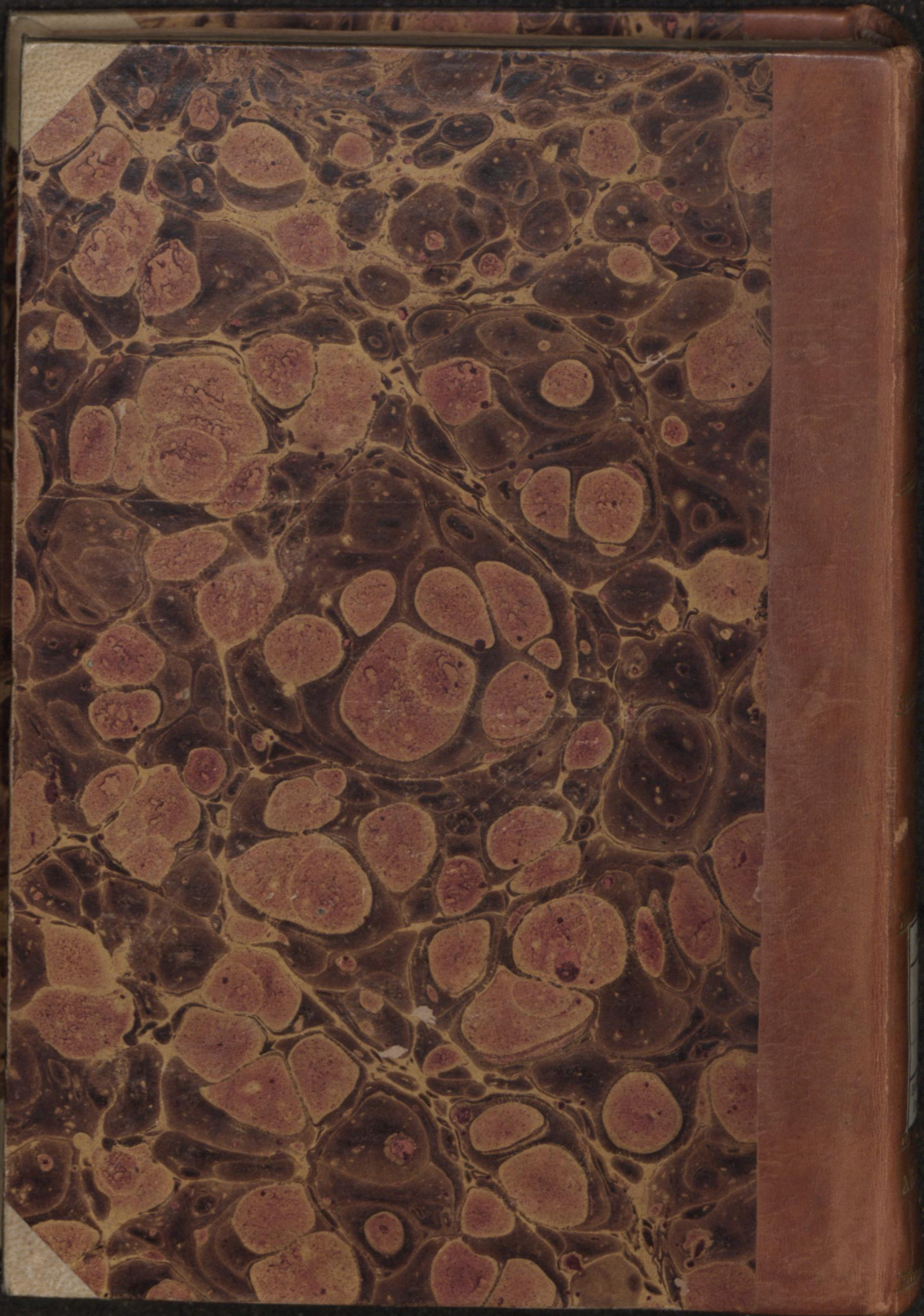

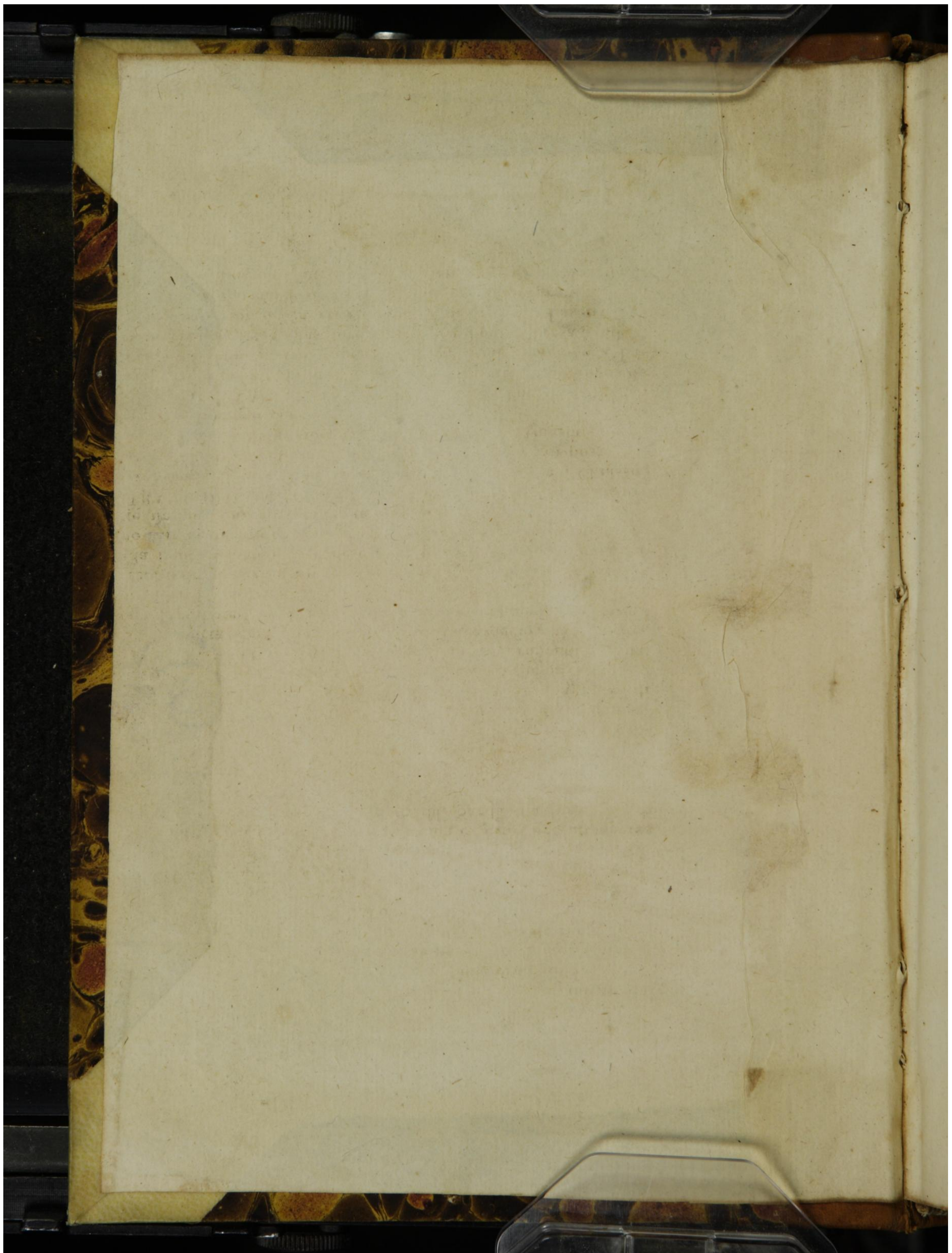

VIII
S.ANTONIN
CONFESSIONA
83
INCUNABULI
L
7
20
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze
ARGENTINA
1492

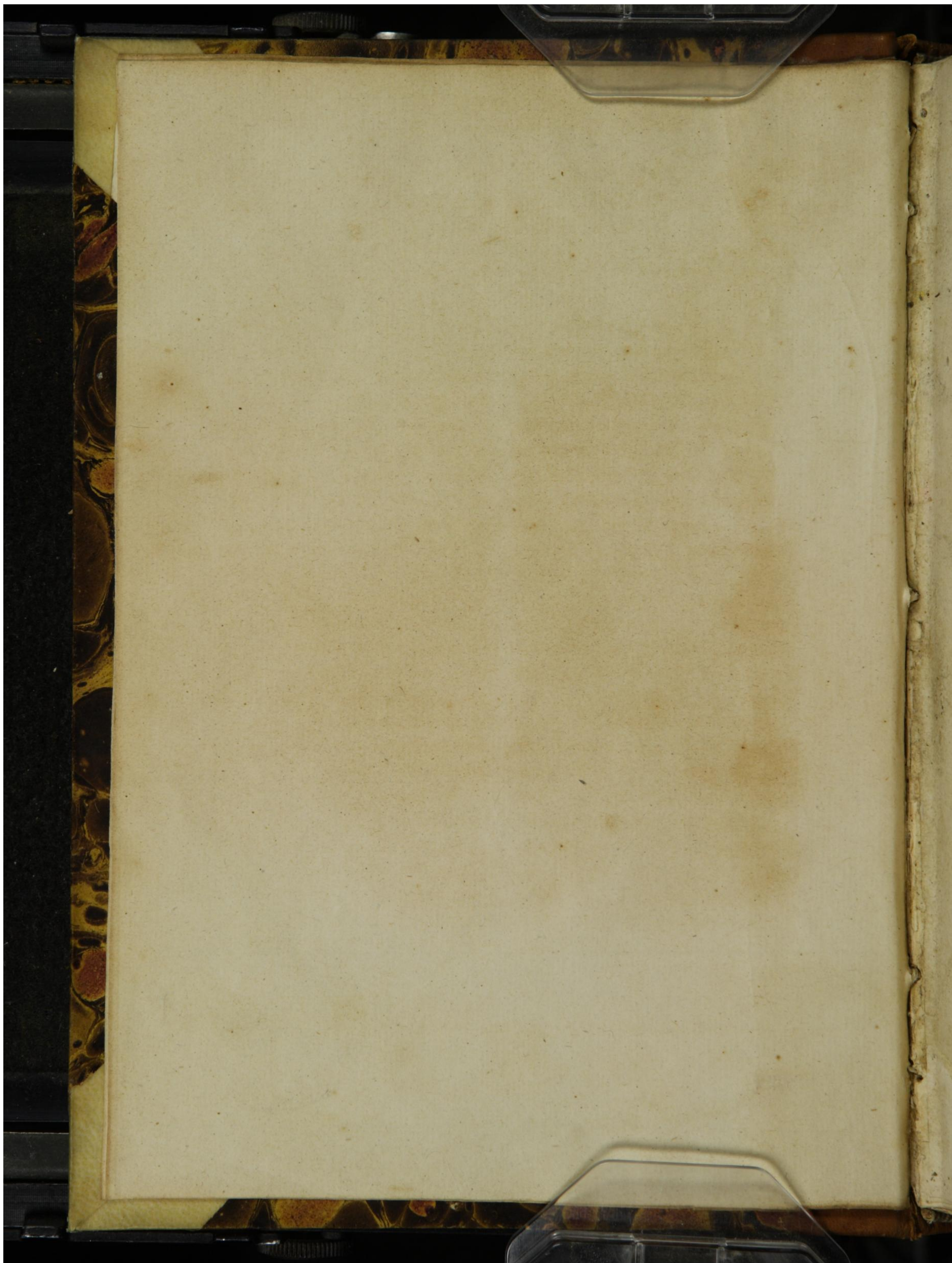

Cõfessionale dñi Antonini archiepi scopi Florentini ꝛc.

Incipit summula confessionis vtilissima

in q̄ agit̄ quō se habere debeat ꝯfessor erga penitētē in cōfessiōib9 audiēdis. quam edidit Reuerendissim9 vir: ac in christo pater dn̄s frater Antoninus archiepus Florētinus ordis fratꝝ p̄dicatoꝝ.

Defecerūt scrutantes scrutinio. psalmo .lxiij. Scrutiniū q̄dē est ꝯfessio vl' inq̄sitio: in q̄ et penitēs scrutat̄ ꝯscientiā suā ⁊ ꝯfessor cū eo. Scrutās ergo est ꝯfessor q̄ in hoc p̄t tripliciter deficere. Quia vl' p malicia absoluēdo quē scit non posse. vl' p ignorātiā nesciēdo discernere inter leprā ⁊ leprā. ⁊ quem possit vel non possit absoluere. vel p infirmitatē ꝯcupiscētie inde sumendo occasiōes maloꝝ ex auditu dum incaute se h3. Unde Aug9. de pe. di. vi. c. i. Caueat sp̄ualis iudex vt sicut nō ꝯmisit crimē nequitie: ita non careat munere sciētie. Ex q̄b9 verbis inuit̄ q꜄ cōfessor siue sacerdos deb3 habere illa tria ex autoritate Aug. pallegata. Prio potestatē in foro cōsciētie. vt s. sit iudex sp̄ualis. Scd̄o cōseruare puritatē vite sue ne ꝯmittat crimē nequicie. Tercio h̄re sufficientē sciētie claritatē. vt nō careat mūere scientie.

Capitulū primū de potestate seu autoritate ꝯfessoris ⁊ quis possit vl' nō possit audire cōfessiones

Orandū p̄mo est q꜄ nō sacerdos ⁊ si possit audire ꝯfessiōes in casu mortꝭ. nō tñ absoluere pōt. alias si absoluit vt sacerdos i̇dicatiue fm q̄sdam incurrit irregularitatē sicut si celebrarꝫ. Hoc tamen est dubiu3: q2 non est i iure exp̄ssu3 sicut de celebrāte. Uñ nō videt̄ irregl'arꝭ. extra de senten. excō. c. is q̄. lib. vi. Ibi eñi dr̄ q꜄ nō incurrit quis irregularitatē ꝓpter aliquod delictū qñ nō est i iure exp̄ssu3. Et confessus tali nō sacerdoti tenet̄ iterū cōfiteri rō est. quia solis sacerdotib9 dictū est. q̄ru3 remiseritꝭ peccata ⁊c. Johan. xx. Nec tamen a quolib3 sacerdote pōt q̄s absolui. s3 a proprio aut

altero de licentia ei⁹. Unde dr de pe. et remis. in. c. ois. q quilibet semel in anno ofiteat oia peccata sua pprio sacerdoti. et de pe. di. vi. c. placuit. Ro est qz no pt qs soluere vl ligare eu q sibi ofitet nisi habeat iurisdictione sup eum. Si aut sit pprius platus et no sacerdos sicut curatus et eps. non sacerdos potest absoluere p alium omittendo hoc alteri.

Sz nota q pprius sacerdos aliter intelligit cu dicit q quilibet dz ofiteri pprio sacerdoti. et aliter cum dicit q d licentia ppru sacerdots pt alteri confiteri. Nam primo casu dicit pprius sacerdos q cunq habet potestatem absoluendi ordinariam vl delegatam. siue sit comunis. siue sit singularis. quia actor sequtur forum rei. sed est in electione eius que forum de multis sequat. nisi sit actio realis in qua sequit forum rei de q agitur. Et qz in foro penitentie idem est actor et reus. ide est q idem seipm pt accusare coram quocunq ofessore de omnibz: qui illu possit absoluere de crimine vbicuq comisso. quia hmoi absolutio no respicit territorium. sicut alia ratoe rei vel delicti. Propter quod dicit Hostie. q quilibet habz tres sacerdotes pprios ordinarie. s. curatu. de cuius parochia e. epm suuz et papam. Sed in secudo casu pprius sacerdos de cuius licentia pot alteri cofiteri intelligit stricti⁹ ille qui d iure suo ordinario hoc hz: no ex omissioe. et sic intelligit c. ois equoce loq de pprio sacerdote sm oes Nam ostat q ad implendu illud pceptum de ofitendo semel in anno oia petca sua pprio sacerdoti: ita sufficit confiteri vicario curati sicut ipsimet curato. Et tn ad cofitendu alteri no sufficeret accipe licentiam ab eius vicario sicut sufficeret ab ipsomet curato. Und respectu pmi vicarius est pprius sacerdos. sed non respectu secudi vnde et si possit quis cofiteri vicario curati: tame ipe vicarius no pot dare licentia illi q alteri ofiteat. Hec Pe. de pal. in. iiii. disti. xvii.

Capitulu scdm de ordiario ofessore q ad eccliasticas psonas et clericos.

Liendu est q papa quia no

habz supiorē a xpo: nec a cō cilio qꝫ hz pprīū cōfessorez quē duxerit eligēdū. q auto/ ritate xpi pt eū absoluere vel ligare in foro pniali: nō autē in foro exteriori. qꝛ ipe ñ pt li/ gari vinclo excōicatiōis a q indigeat absolui. ꝛ ppt h nō optz a xpo sibi cōmitti. qꝛ tñ pt ligari vinculo pcti sicut et alij. ppterea indigz remedio sicut ꝛ alij. qꝛ nec xpus dimi sit eū sine remedio. idō h con cessit vt sicut a pncipio quili bet potat quēlibet volentez se sibi subijcere absoluere. ita ꝛ nūc q ad illū q nulli ē subie ctꝰ sic papa. Si vo excōica/ tus eligat i papā anteqꝫ con sentiat supiorē hz a q absol/ ui pt. sz si pus assentiat absol ui postea ñ pōt. sz nec indigz qꝛ nulli legi subest. Unde lex positiua q arcet excōicatuz a cōione fideliū ꝛ pceptione et collatione sacroꝝ ipm non li gat. ppt qd excōicatio nō im pedit electum nec electionez ipam Qui vo sunt d fami lia pape hñt sūmū penitenti ariū proprium sacerdotē cū papa. qꝛ nulli alij sbsūt. Se cus est aūt de capellanis eiꝰ qui per mundū sunt disper/ si: qui ppter hoc nō sunt ab alijs exempti.

De Cardinalibꝫ.

De cardinalibꝫ aūt q sunt epi ipi nō minꝰ hñt qꝫ alij epi. qꝛ. s. li bere pñt eligere. Idē si sūt le gati: quia sūt plati vl exēpti. Si vo sint simplices cardi/ nales nec epi nec legati. dicit Hosti. eos nō hre. nisi papā ꝛ summū penitētiariū. et qꝫ/ uis imediate sunt sub papa: ꝛ p ꝯñs exempti. non tñ pñt sibi eligere ꝯfessorem sine ipi us aut sūmi penitētiarij licē tia. qꝛ nō sunt plati sed coad iutores plati ꝛ pastores. licet sint psbiteri cardinalis. et idō tutius est qꝫ habeāt licētiam a papa. Familia vo cōmen salis eorū de licentia eorū dē cardinaliū pñt sibi eligere cō fessorē. qꝛ de consuetudie sūt sbditi eis. siue sacerdotes sint siue non. Uel forte sūmꝰ pe/ nitētiariꝰ qꝛ ē qi curatꝰ respe ctu oim mansionarioꝝ curie pape qꝫ ipe papa ē qi eps p/ prius. Hec Pe. d pal. i. iiij.

De pñarchis ꝛ alijs.

Patriarche. archiepi epi habēt pprios sa cerdotes suos ime/ diate supiores. vt eps archi epm. ille pmatē. ille pñarchā

ille papã. ⁊ h̄ nisi sint exēpti. nihilominus oēs isti pñt sibi eligere ꝯfessorē. extra ꝺ pe. et re. c. fi. Qui pñt eos absolue re nō solū ꝺ occultꝭ sꝫ etiā de māifestꝭ ⁊ notorijs etiā archi epo iuito. ⁊ etiā a vinculo ex cōicatiōis maioris ⁊ mioris ⁊ mutare vota. et relaxare iu ramēta. ⁊ oia alia ꝓpter q̄ nō esset ꝯsulēda sedes aplica. li cet Hosti. dicat ꝯtrariū. ⁊ il/ lud ꝯtrariū tenet frater bar/ tholome⁹ in pisanella. Cōfes sio. iij. §. xvi. Nec obstat ꝙ i illo. c. fi. nō sit mentio nisi de absolutiōe a pctis. qꝛ cū intē tio pape sit ipis epis q̄bꝫ est graue sp ad archiepm recur/ rere ⁊ gui⁹ ad papam. ita ꝓui dere eis ꝑ ꝯfessorē ab eis ele/ ctū sicut ꝓuisum est inferio/ ribꝫ epoꝝ ꝑ ipsos epos Ido de oī pctō ⁊ vinculo de q̄ pt eps absoluere inferiorē et ele ctus ab eo pt ipm absoluere. ⁊ i oī casu in q̄ pt eps dispēsa re cū inferiori. ⁊ ille cuꝫ epo. qꝛ ibi eadē rō ⁊ idē ius. Et si cut bñ dicit Host. istꝺ ꝓuile giū ñ ꝑdit ꝑ h̄ ꝙ venit romā qꝛ ibi ñ distīguitꝛ vbicūqꝫ sit Sꝫ si ꝺsinit esse eps puta qꝛ cedit loco ⁊ dignitati forte ꝑ dit ꝓuilegiū datum epis, qꝛ

ipse nō plus habet epi digni tatē. si ꝓo cedit loco ⁊ nō di/ gnitati ñ ꝑdit. Rō q̄ aliq̄ ꝓ/ bāt ꝙ ꝯfessor ab epo electus nō pōt eū absoluere a vincu lo excōicatōis est. qꝛ ñ habet ptātē nisi ex electōe epi Sꝫ ad h̄ rñdetꝛ ꝙ ñ ab epo eligen te sꝫ a iure cōmittēte hꝫ pote statē ille. sicut q̄ eligūtꝛ ab ill' q̄ ꝑ lras penitētiarioꝝ hñt ꝙ possint sibi eligere ꝯfessorē ab ipꝭ pniarijs. nō ab eligen tibꝫ hꝫ auctātē Sicut cū epi scop⁹ ꝯmittit frībꝫ q̄s por eli git ipsi sūt ꝯmissarij platorū non eligentiū. Et ꝙ etiam di cunt ꝙ si ille elect⁹ ab epo in ꝯfessorē esset excōicat⁹ mino ri. nūqꝫ cū eligeretꝛ ad h̄ pos/ sit absoluere. qꝛ ligat⁹ mino/ ri licꝫ possit ꝯferre sacramen ta. nō tñ eligi pt. Rñ. ꝙ ñ va/ let istꝺ qꝛ itelligitꝛ ꝺ electōne ad dignitatē. imo ⁊ si qñ ab epo eligatꝛ cōfessor essent tūc ambo ipe ⁊ elect⁹ ligati ma/ iori: adhuc ñ ipediret factuꝫ dūmō elect⁹ ille q̄ absoluit ñ sit ligat⁹ maiori nͨ suspēsus. Hec Pe. ꝺ pal'. i. iiij. dis. xvij q. iij. Prelati exēpti hñt si mile ꝓuilegiū cū epis i eligē/ do libere ꝯfessorē. nā exq̄ sūt exēpti ⁊ plati: sic multi sūt ab

bates.ex hociꝑo bn̄t iſtō pri
uilegiū:qꝛ ḡue eēt eis ſꝑ adi
re papā nouū ꝓ licētia ꝯfitē/
di. Si autē ſic ſunt exēpti ꝙ
nō ꝑlati n̄ bn̄t iſtud ꝑuilegi/
um. ꝟbi gr̄a. Oēs ſbditi col/
legij exēpti ſeclares vl̄ regu/
lares:qd̄ eſt exemptū in capi/
te ⁊ in mēbris. hi em̄ imedia
te ſuis ꝑlatꝭ ꝯfiteri pn̄t n̄ alijſ
niſi de licētia iꝑoꝝ. Si autē
ſic ſunt exēpti ꝙ citra papaꝫ
nec decanū nec ꝑpoſitū bn̄t
q̇ habeat curā iꝑoꝝ:⁊ adhuc
nō pn̄t ſibi eligere. ſꝫ petunt
hociꝑm a papa vl̄ eiꝰ penitē
tiario cū alias nullus poſſit
eos abſoluere.

Abbatiſſa quid poſſit ī ſpi
ritualibꝫ.

ſ Imilit᷑ nulla abba/
tiſſa ꝗuis iura epi/
ſcopalia exerceat po
nēdo officiales. niſi in h̄ ha/
beat ſpēale ꝑuilegiū: ꝗ tūcū
ꝗ exēpta n̄ pōt h̄ hr̄e. qꝛ n̄ ē
ꝑlata cū nō habeat claues iu
riſditōnis. ⁊ ꝙ eiꝰ official̄ ex
cōicat qd̄ ꝑ ſe iꝑa n̄ pt̄:n̄ ē au
toritas ipſiꝰ ſꝫ pape. Sil̄r q̇
cūqꝫ ꝑeſt q̇buſcūqꝫ ex ꝯmiſſi
one alteriꝰ. ⁊ ē ꝺlegatꝰ:nō p̄t
dici ꝑlatꝰ. vn̄ q̄ntūcūqꝫ exē
ptꝰ qꝛ tn̄ nō ē ꝑlatꝰ nō hꝫ h̄ ꝑ
uilegiū. puta ſubꝑoꝛ ī religi/
one vl̄ ꝑoꝛ n̄ ꝯuētual᷑ aut cō
uentualis ſub abbate. non ꝑ
electōneꝫ ſꝫ ab iꝑo abbate ex
ꝯſilio ſenioꝝ poſitꝰ vl̄ īſtitu/
tus. niſi forte q̄n mortuo ab
bate vl̄ ꝑoꝛe iꝑi fuerint q̄i or
dinarij. qꝛ tūc actio ſubroga
ta hꝫ ꝑuilegiū eiꝰ loco cuius
ſubrogat᷑. ſꝫ ꝑoꝛ q̇ ꝑ electōeꝫ
canonicā īſtituit᷑ ꝑlatꝰ ē. ⁊ ideo
ſi eſt exēptꝰ hꝫ idē ꝑuilegiuꝫ
ꝓpt᷑ qd̄ nō opꝫ ꝙ ꝯfirmans
det ſibi ptātē eligēdi ꝯfeſſorē
ſic̄ nec ꝯfirmās vel ꝯſecrans
ep̄m. Nec obſtat decretal̄. ne
ꝓ dilatione. extra de pe. ⁊ re.
Iſtō em̄ ꝑuilegiū ꝺ eligēdo
ꝯfeſſorem eq̄lit᷑ ꝯcedit᷑ ep̄is ⁊
minoribꝫ ꝑlatꝭ exēptꝭ Vnd̄
cū ep̄i licet īmediate ſubſint
archiep̄iſ. nihilominꝰ ſine eo
rū licētia h̄ pn̄t etiā q̇ ſūt nō
exēpti. g̊ ⁊ ꝑoreſ h̄ pn̄t. lꝫ ſub
ſint abbatibꝫ vl̄ maioribꝫ ſi/
ne licētia eoꝝ cū ſint ordina/
rij. Si aūt ſūt ī dignitate cō
ſtituti. nō tn̄ ꝑlati. ſic̄ cantor
theſaurariꝰ ſacriſta ⁊ h' mōi ꝑ
ſone. nō bn̄t ꝑuilegiū ꝗuis
ſint exēpti. Si ꝟo eēnt ꝑ/
lati ſꝫ n̄ eſſent ꝑlati ī foro pe/
nitentiali. ſicut ſunt archidy
aconi de pari cōcurrētes cū
epiſcopis in foro cauſarū ad
huc nō puto eoſ habere hoc

p̄uilegiū. sꝫ solos p̄latos. hoc dico q̄ hn̄t curā aīarū. Sic aūt dixi ꝺ ep̄is qꝛ q̄ꝫdiu sunt ep̄i q̄ ad dignitatez retinēt h̄ p̄uilegiū. ita ꝛꝺ istꝭ q̄ꝫdiu sūt ī p̄latōe. ꝛ silr̄ elect⁹ ab eis p̄t agere cū eis absoluēdo ꝛ dispēsando q̄cq̄d p̄t ep̄s si ei sb̄ essent. Sic elect⁹ ab ep̄o n̄ p̄t tantū q̄ntū archiep̄us excepto in sn̄ia lata a sup̄iori ꝯ eos puta ab archiep̄o ꝯ suffraganeū suū. ab abbate ꝯtra p̄orē cōuentualē sibi subditū ab hmōi em̄ nō p̄t absoluere elect⁹ talꝭ ꝯfessor. Quicūqꝫ ei potest eligere vno electo siue mortuo siue n̄ mortuo p̄t aliū mutare ad placitū. ꝛ eo ipso qꝛ talꝭ q̄ pōt eligere cōfiteꝛ alicui. videꝛ ip̄um eligere. qꝛ pl⁹ est factꝭ ꝛ mētis intentōe eligere q̄ꝫ v̄bis. iij. q. vi. c. i. ꝛ de maio. ꝛ obe. c. legebaꝛ. hᶜ Pe. de palꝭ. vbi sup̄. Inferiores p̄lati nō exēpti si subsunt īmediate ep̄o ip̄m solū habēt cū sup̄ioribꝫ p̄ p̄p̄o sacerdote. sic̄ abbates. decani. p̄positi et archiep̄i rurales. curati v̄o decanos rurales ꝛ ep̄um q̄n̄ ille decanat⁹ est annexus cure. Silr̄ p̄ores q̄ sunt sub abbatibꝫ illis subsūt et ep̄is nō p̄lati v̄o subsūt īmediate suis curatis. siue abbatibꝫ siue p̄oribꝫ: siue ꝺcanis q̄n̄ sūt de collegio vlꝭ simplicibꝫ curatꝭ q̄n̄ in parochijs suis cōmoranꝛ. Clerici v̄o chorales subsūt ei q̄ p̄est choro siue sit cantor siue succētor ī exterioribus. Sꝫ q̄ntū ad foꝝ ꝯscientie sol⁹ decan⁹ viꝺꝛ curat⁹ eorū. Hec Pe. de palꝭ. vbi sup̄ dist. xvij.

Capitulū tercium cui debeant laici ordinarie ꝯfiteri.

Impera i tor s̄m Hosti. de antiq̄ssima ꝯsuetudīe cōfiteꝛ capellanis suis sed sic̄ ꝺꝛ extra de pe. ꝛ re. c. ij li. vi. Nulla ꝯsuetudīe introduci p̄t. vt p̄ꝛ p̄p̄rij sacerdotis licētiā aliq̄s possit sibi eligere ꝯfessorē nisi ꝺ licētia pape. Rex habet ep̄m siue archiep̄m. in cui⁹ ciuitate est sedes regni. diciꝛ aūt sedes vlꝭ metropolꝭ regni nō in q̄ plus moraꝛ. sꝫ ī q̄ iungiꝛ ꝛ coronaꝛ Principes mīores si hn̄t sub se ciuitates plures. silr̄ a sede p̄ncipali ducatus vlꝭ comitat⁹ domiciliū sortiuntur Sed si hn̄t vnā ciuitatē alia p̄ncipaliorem ab vtroqꝫ ep̄o vlꝭ metropolitāo licentiā ꝯfi

tēdi capiāt ꝼm Hosti. Sꝫ h
nō est verꝝ q̄ꝝtū ad metropo/
litanū. q̄ꝛ nullꝰ subditꝰ suffra
ganeoꝝ ē ei subditꝰ imediate
nisi qn̄ visitat. sꝫ solū ipi suf/
fraganei. Un̄ cū dn̄s illaꝝ ci
uitatū i tpalib9 ita sbsit epis
i spūalib9 ac si eēt seruꝰ sicut
dn̄s castri subest i spūalibus
curato. Jō sic̄ metropolitāꝰ
nō possꝫ dare licentiā ↄfitēdi
homi hn̄ti domos i dyocesi
suffraganeoꝝ. ita nec p̄ncipi
De illo ṽo p̄ncipe q̄ habꝫ
dominiū in diuersis dyocesi
bus. sꝫ n̄ sup ciuitates videt̄
q̄ ipe multo magis ab ipsis
epis petere debeat h. s. in cu/
ius dyocesi hꝫ p̄ncipal̄r do/
miniū. vl̄ ab vtroqꝫ si eq̄liter
in duab9. nā absurdū esset q̄
a tot curatꝭ hr̄et petere q̄t in
suo dn̄io icludunt̄. Dn̄i ṽo
q̄ in eadē dyocesi in diuersis
vill̄ hn̄t dn̄iuꝫ. si in vna hn̄t
p̄ncipale dn̄ium i q̄ n̄ sit nisi
vna parochia tm̄. siue vnꝰ cu
ratꝰ tm̄ illi vid̄r subesse. Sꝫ
qn̄ nullū hꝫ dn̄iuꝫ i illa villa
q̄ sub se n̄ ↄtiet pl̄es parochi
as. maxime si vna n̄ ē p̄ncipa
lioꝛ altera. tunc nulli curato
subest sꝫ immediate epo. Si
vero i vna villa sit p̄ncipale
dn̄ium: i q̄ n̄ ē nisi vna paro/
chia tm̄. vel sunt mlt̄e et vna
p̄ncipal̄ curatꝰ illiꝰ ē sibi ṗp̄/
us sacerdos citra epm.
Baliui si nullibi haberēt
mā̄sionē nisi ꝼm ↄassistere re
q̄rūt̄ mō huc mō illuc discur
runt. vbiqꝫ confiteri pn̄t. vel
epis ciuitatū. vl̄ curatꝭ in q̄/
rū parochijs hospitiū eligūt
Si ṽo p̄ncipal̄r alicubi de/
gūt ibi curatū hn̄t illū i cuiꝰ
parochia hospitiū suū situꝫ
ē. ꝛ sic d̄ ṗpositꝭ. lꝫ habeāt do
mos parentū extra baliuiaꝫ
ꝛ seneschaldiā vl̄ ṗposituraꝫ
q̄ꝛ ṗ h officiū q̄i ↄhēdo sorti
unt̄ foꝝ. Ceteri ṽo burgē
ses ꝛ alij laici nō i ptāte ↄsti/
tuti. illis curatꝭ subsunt i q̄/
rū parochijs degūt p̄ncipa/
lit̄. Uel si in duab9 eq̄l̄r. in q̄
tūc manēt qn̄ ↄfiteri volunt
illiꝰ parochie sunt. hec Pe. d̄
pal̄. Regl̄arit̄ g̊ ↄfessio fiēda
ē ṗpo sacerdoti. Un̄ dic̄ In
no. i. c. om̄is. extra d̄ pe. ꝛ re.
Si q̄s alieno sacerdoti iu/
sta de cā cōfiteri pctā sua vo
luerit. licentiā p̄us postulet
ꝛ obtieat a ṗpo sacerdote. cū
aliter ipe nō possit soluere vl̄
ligare. hec ibi.
Capitulū q̄rtū in q̄ notāt̄
octo casus in q̄b9 q̄s pōt al/
teri ↄfiteri q̄ ṗpo sacerdoti

sine eius licentia.

¶ nota

e fm Pe.d pal. Casus octo in qbꝫ qs pōt alteri ɔfiteri q̄ꝫ pprio sacerdoti sine eiꝰ licētia. qs ponit Hosti. in sūma. Primꝰ ppter indiscretiōez sacerdotis pprij. ꝛ sub h casu ɔphēdit qn̄ ipe sacerdos ppriꝰ est sollicitator ad malū. vł reuelator cōfessiōis. vł est talis ꝙ ex cōfessiōe iminet piculū cōfitēti vł confessori. In h igit casu dicit Hosti. ꝙ eoipo hꝫ licētiā a iure alium adeūdi. d pe. dist. vi. c. placuit. Sꝫ alij dicūt ꝙ tūc dꝫ petere licētiā ab eo vł a supiori. qꝛ ca. ois. dicit. ꝙ q̄ ex iusta cā voluerit alteri ɔfiteri petat licētiam a pprio sacerdote. Et q̄uis q̄ dā h itelligāt nisi ex clpa sua h pcedat. videt tn̄ melius ꝙ etiā si h sit ex culpa sua. quia culpa sua nō dꝫ alteri nocere puta supiori. Sicut ppo sacerdote mortuo vel excōicato: nō eoipo licet ire ad aliuꝫ sꝫ optet recurrere ad epum. si supior adiri n̄ pōt. vel etiam si est eque defectuosus. tamē qꝛ ad papā nō est facił recursus: eoipso ad alium ire pōt. Qn̄ ḡ ppriꝰ sacerdos oīno indiscretꝰ ꝛ ineptꝰ ē. ꝛ q̄ tunc nō pōt adiri sine licētia petita. vel saltem cū licentia petita. ꝛ nō obtēta pt ire ad aliū. dico aūt petita. qꝛ ꝛ si sit idignꝰ audire nō est tn̄ ipotens ɔmittere. Et in h. s. ꝙ dꝫ petere licētiam ab ipo. vł ire ad supiorez ɔcordat Tho. Pe. Alb. Inno. ꝛ Uul. ꝙ si negatur ab eis licētia. tūc dicūt p dicti ꝙ idē iudiciū ē d eo qd ꝛ de illo q̄ nō hꝫ copiā cōfessoris. Un̄ magꝭ dꝫ eligere laico ɔfiteri. nec in hoc trāsgredit pcepta ecclie. qꝛ pcepta iuris nō se extēdūt vltra charitatē. nec etiā fit iniuria sacerdoti. qꝛ puilegiū meretur amittere q̄ ɔcessa sibi abutit ptāte Sꝫ Pe. d pał. dicit ꝙ tūc pt libere ire ad aliū. vt patꝫ sup. Et si nō posset alium habere: ꝛ necessitas imineat dicūt pdicti doctores ꝙ cōfiteat pctā sua in genere sine eo d q̄ posset malū pueire

Secūdꝰ casus.

Scds casus est qn̄ parochianꝰ trāstulit domiciliū suum. qꝛ tūc desinit eē parochianus pmi sacerdotꝭ. ꝛ fit parochianꝰ illius ad cuiꝰ paro/

chiā se trāstulit. Sȝ si i duabus parochijs hēret domū ꝛ in vna maneret tpe estiuali. i alia vo tpe hiemali. vtrobiqꝫ sortit̄ foꝝ nō simul̄ sȝ successiue ꝯm ꝙ hitat mō hic mō illic. ꝛ hic tūc recipiat sacramēta vbi tunc habitat alias alibi.

Tercius casus.

Terci⁹ casus ē cū est vagabund⁹ nec hñs nec petēs domiciliū. tūc iste pōt confiteri cuilibet curato vel epo in cuius parochia ē. imo etiā ñ curato vt videt̄. q² nulli subdit⁹ sȝ subdit se cui vult. Nam oīs sacerdos ptātē hȝ ordīs ꝛ iurisdictōis ex sua ordiatōne. Sed subditos hȝ solum eos q̄ se ei submittunt. nisi ꝙ ꝯm iura q̄ se semel alicui submisit fact⁹ est ei⁹ parochian⁹ nec pōt se alijs submittere q̄ usqꝫ ꝺ pmo se subtrahat simpliciter nisi ꝺ volūtate illius vñ dicit̄ extra ꝺ pe. ꝛ re. c. si. ꝑmittim⁹ eligere. q. d. iure diuino licebat eis eligere. sȝ electōe eis subtracta ꝑmittim⁹ relaxātes retētionē ꝙ possint eligere. Unde in dicto c. placuit. de pe. disti. vi. ꝺz. Sine consensu eius cui pmo se cōmisit. ꝛ postea cui penitēs cō fessus est.

Quartus casus

Quart⁹ casus ē si q̄rit domiciliū q̄ se cōferat q̄min⁹ se alibi habeat. Et de ꝑegrinis q̄dem dicendū ē. ꝙ si sine licētia curatoꝝ et epoꝝ ꝓfecti sunt. nil ꝑuilegij habēt i hoc Si aūt de licētia epoꝝ ꝛ curatoꝝ ꝓfecti sunt. eoipo hñt licentiā interꝑtatiuā cōfitēdi cū sine ꝯfessione digne ꝑegrinari neq̄ant. Si etiā suꝑueniat pasca cōicare pñt ꝑpter eandē licentiā implicitā. ꝛ de casu episcopali absolui. q̄a eps ñ retinēdo sibi auctatē licentiando ꝑegrinos ex h̄ ipo videt̄ eis dare licentiā ꝯfitēdi de casib⁹ epalib⁹. sic curat⁹ de parochialib⁹ De mercatorib⁹ aūt si nusq̄ꝫ hñt domiciliū. nisi sꝑ seq̄ndo nundinas idem iudiciū est qꝺ de vagabundis. ꝛ idem si in loco suo tenent hospitiū. sȝ nō declinant illuc i pasca cōmuniter. Non eñ tunc videtur sibi habere domicilium quo ad sacramenta. Et idem ꝺ familia principis vel baliui q̄ nunq̄ꝫ i eodeȝ statu ꝑmanēt. ex q̄ licȝ ipi teneant hospitiū alibi. nec tamē illuc declināt nisi ad horam. isti vagabūdi

cẽsent. Idẽ de familia epi laica. qz non sic hȝ ius in ea sicut cardiales. Sed si eẽnt d dyocesi ipa de eius licẽtia cõfiteant. Si aũt de alia extra eiꝰ hospitiũ dimiserũt. qz ꝑ dyocesim vagant respectu illius dyocesis vagabundi reputãtur. vt d licẽtia epi illius. vl cuiuslibet curati: ad cꝰ parochiã veniũt cõfiteri pñt. Cõcordat i h. s. ꝙ ꝑegrini. negociatores ⁊ alij viatores. si nõ hñt licentiã a suis curatis vel epis. vl sine licẽtia eorũ iter arripiũt nõ possunt absolui ab alijs Inno. Host. ⁊ Uul.

Quintus casus

Quitꝰ casus ẽ rõne dlicti. vi. q. iij. c. placuit. qd qdã dicunt eẽ verũ tũc solũ qñ ꝑpt h ẽ excõicatꝰ. qz si eẽt excõicatꝰ a ꝑlato loci illiꝰ ꝑpt illd pctm̃. sicut ɔsueuit fieri i furtis ⁊ hmõi qrũ igrant autores: mittẽdꝰ ẽ tal ad excõicatorẽ absoluendus ab eo. sȝ si pctm̃ ẽ occultũ. ⁊ ꝑpt h ñ sit excõicatꝰ pt de hoc ɔfiteri ꝑprio sacerdoti. vt dz in sũma pisana. Frã. ȝaba. refert Lãdul. tenere ꝙ curati ⁊ etiã fratres admissi ad audiendũ cõfessiones ſm formã clemẽtine dudũ. pñt audire ⁊ absoluere pctã ɔmissa. nõ soluȝ in dyocesi. sȝ etiã extra territoriũ dyocek. dũ tamẽ ɔfitẽtes pñt illis ɔfiteri. i. ꝙ sint illiꝰ dyocek vl parochie q ad curatos.

Sextꝰ casus.

Sextꝰ rõe studij. vt scholares etiã si nõ sũt moraturi nisi ꝑ annũ i studio. vl qz nõ hñt plꝰ d spacio vl ab epo vl capitlo de cuiꝰ licẽtia ibi sũt. vl qz sic disponũt. vel de parochia in parochiã mutant. De ill ꝓo scholaribꝫ q veniunt d oi ꝑte regni ad ꝑlamentũ ꝑisiꝰ. cũ rex reputȝ se fiscũ ñ recogscẽs suꝑiorẽ i toto orbe. vidr ꝙ ibi possint ɔfiteri epo ⁊ curato i qꝝ parochijs domos ɔducũt. sic oliȝ i tpe impatoꝝ Rome erat ibi cõis pñia. et qcũqȝ illuc veniebat hẽbat iudicẽ suũ. s. ꝑtorẽ peregrinũ. Sȝ ɔiũ ẽ verꝝ. s. ꝙ nõ pñt absolui rõe ꝑlamẽti. si ñ hñt licẽtiã a suis ꝑlatis. quia rex ꝑisiꝰ nõ hȝ ptãtẽ i spũalibus. neci ceteris ꝑtibꝫ regni

Eps aũt põt in spũalibus soli sue dyocesi. solũ ei roma vbi est sedes pape i spũalibꝫ oibꝫ ẽ pñia cõis. sic eccl'ia cathedral oibꝫ de dyocesi. vnd i curia romana sicut curato suo summo pniario d omni

loco mõi p̃t ꝯfiteri: ⁊ penitē-
tiarijs simplicib⁹ sicut vica-
carijs sui curati

Septimus casus

Septim⁹ casus ē rõne ne
cessitatis qñ esset i mortis ar
ticl'o: tũc oīs sacerdos ab ec-
clesia ñ precisus auctoritate
iuris fit ꝓpri⁹ sacerdos. extra
de off. or. c. pastoral'. ex h̃ qd̃
h̃r d̃ ꝯl. dist. iiij. c. sanctũ. vi
det̃ ꝙ etiã laic⁹ in hmõi neces
sitate possit etiã excõicatum
recõciliare eccl'ie. si nõ est ipe
p̃cisus. non ẽñ p̃t absoluere a
peccatis audiẽdo ꝯfessiões

Octauus casus quez ponit
Host. ē si sacerdos nõ ꝓpri⁹
ponat spem in ratihabitõne
ꝓprij sacerdotis. Sz vt dici
tur i sũma pisana et' ẽñ. Iste
casus cõiter nõ tenet̃. cuius
rõnē assigt̃ Pe. de pal'. Nul-
la eñi ratihabitio ꝯfirmat sa
cramentũ qd̃ nullũ fuit. qz et
si nõ in sacramẽtis ratihabitio
saltem pape valere p̃t. qz ille
solẽnitatẽ mutare p̃t. sicut d̃
eccl'ia ꝑ nõ ep̃m dedicata so-
la ratihabitõe pape dedica-
ta vl' recõciliata reputat̃. ex-
tra de ꝯse. ec. c. aq̃. tñ i sacr̃is
valere ñ p̃õt. qz illa papa mu
tare nõ p̃t. quia reg'la iuris est
ꝙ ratihabitio retro trahitur
⁊ mãdato ꝯpat̃ qñ solo man
dato ⁊ a principio res agi p̃t
in talib⁹ aũt locum nõ habz
qñ. s. essentia sacr̃i deficit. qz
tunc totũ iterãdũ ē. De es
sentia aũt absolutiõis ē ptãs
iurisdictiõis. quã ptãtem er
ga talẽ nõ hz ex hoc ꝙ ponit
spem in ratihabitõe.

Quis possit ꝯmittere ⁊ q̃s
non audientiam ꝯfessionuz.

Capitulũ q̃ntum

Ora scd̃z

n Pe. d̃ pal'. i. iiij. di.
xvij. ꝙ omĩs sacer
dos ꝓprius q̃ iure ordĩario
p̃t audire ꝯfessionem. p̃t hoc
ip̃m alti cõmittere. qz hz cãz
meri impij. ⁊ quia q̃cũq; per
electionẽ habet curã aĩaꝝ est
ordinarius. iõ oīs tal' p̃t licẽ
tiare quẽlibet subditũz cure
sũe alteri ꝯfiteri. Itẽ ordina
rius ē quicunq; ex officio si-
bi annexo hoc habet. licz nõ
sit ꝑ electionẽ. Itẽ gerens
vicẽ curati ꝑ legẽ vl' cõsuetu
dinẽ. sicut fact⁹ p̃or ꝑ abbatẽ
q̃ viuẽte abbate erat delega-
tus non potẽs subdelegare
eo mortuo vl' amoto ei⁹ vices
i oib⁹ obtinẽs ē q̃i ordĩarius
delegat⁹ ꝗ̃tũ ad h̃. vñ licẽtia

re p̄t sibi subditos ꝺ ꝯfessiōe
De archip̄sbitero
Archip̄sbiter ciuitat̄ ꝺ q̄ iura loquunt̄ videt̄ q̄ sit or/diari⁹ sicut si eēt p̄bēda sacer dotal̄ cui ex officio eēz anne xum officium audiēdi ꝯfessi ones illoꝝ de dyocesi extra ciuitatem. et m̄lto maḡ si de ciuitate. Sed si penitētiari⁹ nō hz h̄ officiū ex sua p̄bēda sed ex cōmissiōe viue vocis epi.: q̄ reuocat qn̄ vult. quia iudiciū soluit̄ vetāte eo q̄ iu dicare iussit. tal̄ ē ꝺlegat⁹ ꝛ n̄ ordiari⁹ De archidyacono
Archidyacon⁹ licet sit iu/dex ordinari⁹ de ꝯsuetudine nō tn̄ i foro ꝯsciē nisi sit sacer dos. ꝛ tunc audit ex cōmissi/one. vn̄ nō pōt subdelegare.
Delegato
Legatus est ordinari⁹ in vtroq̄ foro. vnde sicut in ex tiorib⁹ dat iudices ꝺlegatos ita ꝛ hz suos penitētiarios
Sūm⁹ penitētiari⁹
Sūm⁹ penitētiari⁹ ē ordina ri⁹ in sp̄ualib⁹ tm̄. vnꝺ hz pe nitētiarios suos. et concedit etiā licentiā eligēdi ꝯfessorez Sed simplices penitētiarij pape q̄uis sint delegati pa/pe q̄ sol⁹ eos ponit n̄ sūm⁹ pe nitētiari⁹. p̄nt q̄dē oēs audi/re de toto mōꝺ. sz nō p̄nt su/mere adiutores. nec etiāz da re licentiā eligendi ꝯfessorez.
Decanus.
Decan⁹ rural̄ q̄ etiā archi p̄br vocat̄. si iste decanat⁹ est ānex⁹ alicui cure sp̄ali repu tat̄ ordiari⁹ in parochijs sui decanat⁹ p⁹ ep̄m. Si p̄curatus videt̄ etiā ordian⁹ cura/toꝝ. ꝛ sic curati ꝺ licētia eius nō solum epi p̄nt ꝯfiteri. Si aūt ep̄s seu archidyacon⁹ cō fert illū decanatum mō huic mō illi curato videt̄ delega/tio. et hoc respectu cōmuniū casuū. Nā respectu casuum ep̄aliū tā ꝺ curato q̄z ꝺ deca no q̄b⁹ de sp̄ali gr̄a ꝯmittit absoluer. ꝺ ill̄ vidꝫ distiguē dū an sint reteti ꝺ iure vl̄ cō/suetudie. ꝛ tūc i ill̄ nullū ius hz ꝑ̄ie iferior epo. Vn̄ cuicū q̄ illos ꝯmittit anc̄te ꝺlega ta illos absoluit. Itez nota q̄ qn̄ ptās iurisdictōis ē vna apꝺ plēs ꝛ n̄ apꝺ quēlib3 in solidū. tūc n̄ p̄t q̄lib3 p se ea3 ꝯmittere sine ꝯsensu alioꝝ. s3 qꝺ oēs tāgit ab oīb⁹ dz app bari. Vn̄ si capl̄m sede vacā te gerat vices epi i t̄palib⁹ nul l⁹ ꝺ capl̄o etiā ꝺcan⁹ p̄t pone re officialē sine ꝯsensu alioꝝ. s3 capl̄m ꝺ ꝯsensu maioꝝ p̄t̄

Ptās aūt absolnēdi a pecca tis vna ꝛ eadē pōt eē apd plu res ꝛ ñ penes vnū. sicut penes caplm sede vacāte qñ hꝫ po testatē ei⁹ i spūalib⁹. dico qn tū ad ꝯmissionē ñ q̄ʒtū ad ex ecutōeʒ. qꝛ ꝯfessio soli ē fiēda Vñ totū caplm ñ vn⁹ cano nic⁹ ponet pniariū. Sed qñ iurisdictio ꝑfecte ꝛ isolidū re manet apud quēlibꝫ eoꝝ. ita ꝙ vn⁹ sine alio pt ꝑ seipm̄ de cā ꝯgsceere. tūc q̇libꝫ eoꝝ cui vult pt ꝯmittere. ꝛ mīoꝛ sine maioꝛe. mlto magis ecōuer so. Et qꝛ ptās absoluendi q̄ ē apud curatū papā ꝛ epm̄ nō est vna. sꝫ q̇libꝫ pt ꝑ se au dire sine cōsensu alterius. ita etiā q̇libꝫ eoꝝ sine ꝯsensu al teri⁹ pt ꝯmittere alteri. Vnd̄ vicari⁹ curati sine licētia epi pt audire ꝯfessionē illoꝝ. s. q̇ sūt subditi curatoꝝ ꝛ ñ alio rū. ꝛ mlto magis ecōuerso. s. d̄ licentia epi audire eoꝝ ꝯfessi ones q̇ sūt subditi curatorū sine licētia vl ꝯsensu eoꝝ. De h̄ extat bullata d̄claratō clemētis ꝛ alexādri. p⁹c⁹ bul lationē null⁹ parisi⁹ dixit ꝯtri um. Qui aūt ex cōmissiōe so lū audit ꝯfessiōes nō pt alte ri ꝯmittere audiētiā ꝯfessio nū.

Quō ꝛ qñ curat⁹ vl pbꝛ pa rochial possit dare vl d̄negare licētiā alti ꝯfitēdi subdito si petat illā. Caplm. vi.

Ota scd̄ꝫ

u Pe. d̄ pal. i. iiij. dist. xvij. ꝙ si parochia n⁹ petat licētiā alteri ꝯfitēdi indetminate ñ det curat⁹ ni si sit v̄isile ꝙ penitēs ñ elige ret nisi eq̄ bonū vl meliorem Si v̄o noīat sibi aliū d̄ q̄ v̄i sile ē ꝙ sit eq̄ bon⁹ vel melioꝛ ad cōfessionē audiēdā nō ne get. qꝛ forte hꝫ pctm̄ qd̄ eru bescit ꝯfiteri sibi. ꝛ p̄us mo reret sine cōfessiōe q̄ sibi cō fiteret. Si v̄o apparet ꝙ ñ ē eq̄ bon⁹. aut ꝑ famā. aut ꝑ vi sū sue ꝑsone. vl ꝑ cōuersatio nē ꝑsonaꝝ sibi cōfitētiū que mi⁹ religiose cōuersant. ꝛ tūc simplr dꝫ negare. inotescēdo ꝙ ille ñ pōt eū absoluere. qd̄ tñ itellige eū ille ad quē vult accedere ꝑrochiā⁹ ñ hꝫ auctē nisi ex cōmissione ipi⁹ curati d̄clarādo etiā ꝙ ipe ē ꝑat⁹ eū audire. si tñ ē tal ꝙ ad hoc sit sufficiēs. vl etiā ꝙ ē ꝑat⁹ sibi dare vnū aliū loco sui. i q̄ ca su bñ videat vt det sibi ad h̄ sufficiētē Nā si isufficiētē da ret sibi iputaret d̄trimētū qd̄

inde sequeret oui sue. qr fm iura. q pap diligēti socio suā rē custodiēdā ɔmisit facilita ti sue imputari deb; si periit Si aūt ille petit9 a parochi/ ano vel diffamat9 h; ptātem supioris. puta quia ē vicari9 epi. vel ɔfessor deputat9 i or/ dine mior vl' pdicator z hu iusmodi. nō ppt h phibēd9 ē simpl'r. qr sudex mal9 ordia ri9 l' dlegat9 ñ pdit iurisdictō nē suā. s; debet dicere peteti nō expedit tibi vt tu vadas ad illū vel ad aliū. nec ibis d volūtate mea: nec assensu n' licētia. Sed ipse h; ptātē ab alio maiore. vñ nō possu; ti/ bi phibere s; parat9 su; te au dire: vl' p vicarium. vl' extra neū idoneū. z fm h soluit in/ stantia illi9 regl'e. s. q nō pōt esse pastor excusatio si lup9 oues comedit z pastor nescit qr h vez ē qñ pastor scire d; et pōt. Et licet aliqs sp debe at reputare alium meliorem se simpl'r. nō tñ qtum ad oia puta qntū ad officiū h vel il/ lud. Item suspitiones habe re possumus non ad iudican dū primū. sed ad cauendum nobis. Nam si video paupe rem nō iudicabo furē. tamen ne forte sit fur custodiā rē me am ab eo. et sic in pposito. tñ si ɔriū nō appareat: pl9 deb; bō psumere de his qs papa vl' eps p totā dyocesi; pfecit qz de seq dputat ad vnā par uam parochiam.

De religiosis q nō possūt audire ɔfessiones sine licētia plati sui.

Capitulū septimū.

Ota qr re n ligiosus nō d; audi re ɔfessiōes etiā illo rū qui habent licentiam sibi eligendi ɔfessorem quecūqz etia; si haberēt a papa sine li centia z autoritate sui supio ris. qr sine suo supiori velle z nolle nō habet. pt; h p simi le. extra d elec. c. si religiosus li. vi. ad hmōi officiū. vbi di cit q electōni de se facte ñ d; nec pōt assentire sine licentia supioris sui. Sed vbi papa nominatim eligit religiosu; ad aliqd officium psumit no scere psone industriā. vnde ñ reqrit alteri9 licentia: siue p i qsitiōe siue pro predicatōne. siue p audientia confessionū siue p platiōe. siue alio qcun qz officio. Sed ex hoc q pa pa daret alicui licentiam q posset sibi eligere quemcūqz

etiã religiosũ p audiẽdo ɔfes/
siones vl' p pdicatõne. ex ista
tali licẽtia non dz religiosus
audire ɔfessiões vel pdicare
sine licẽtia sui supior vl' pla/
ti vl' abbat. ar. ad h extra de
iude. c. quodqz sit laudabile.
Si tñ in dicto casu audire re
ligiosus sine licẽtia sui supio
ris vl' plati teneret absolutio
ita qp nõ esset reiterãda tal' cõ
fessio. qñuis malefaceret talis
sic audiẽdo. Pe. de pal'. vbi
supra. q. iiij.

De ptãte audiẽdi cõfessio
nes attributa fratrib pdica/
toz: z minorib a iure p textũ
clemẽtine. dudũ. §. ij. d sepul.
quõ fieri possit. et quõ expo/
nit. Caplm. viij

Nota tex
tũ clementine du
dum. §. ij. d sepul.
vbi dicit. Statuim9 et ordi/
nam9 vt in singulis ciuitati/
bus z dyocesib i qb loca fra
trũ ordis pdicatoz z minoz
ɔsistere dinoscunt: z i ciuita/
tib: dyocesib z locis ipsis vi/
cinis. in qb loca hmõi ñ ha/
bent mgri pores puinciales
ordinis pdicatoz aut coz vi
carij z generales: puinciales
ministri z custodes mioz ad
psentiã platoz eorũdẽ locoz
se pferãt p se vel p frẽs qs ad
hoc idoneos fore putauerit
hũilit petituri. Ut frẽs q ad
hoc electi fuerint in eoz ciui
tatib et dyocesib ɔfessiones
suoz subditoz ɔfiteri sibi vo
lentiũ audire libere valeãt. et
hmõi cõfitẽtib put sm deuz
expedire ɔgnouerit pnias im
ponere salutares. atqz eisdem
absolutiõis bñficiũ ipende/
re de licẽtia gra et bñplacito
eoz. Deinde pfati mgri puin
ciales z mistri ordinũ pdica/
toz eligere studeant psonas
idoneas z sufficiẽtes vita p/
batas discretas honestas at
qz peritas ad tã salubre mini
steriũ exequẽdũ. qs sic ab ip
sis electas repsentent vl' faci
ant repsentari platis. vt d ip
soz licentia gra et bñplacito
in eoz ciuitatib z dyocesib
hmõi psone sic electe ɔfessio/
nes audiãt sibi ɔfiteri volen
tiũ. z imponãt pnias saluta/
res z bñficiũ absolutionis im
pendant: put supi9 est exp̃ssũ
zc. extra ciuitates z dyoceses
in quib fuerint deputate. p
quas eas z nõ p puincias vo
lumus deputari confessiões
nullatenus auditure. Nume
rus autem personarum assu

mendarum ad hmoi officiu exercendu esse dz, put vniuersitas cleri ac ppli multitudo. vl paucitas exigit eorudem. Et si ide plati petita licetiaz cofessionu audiedarum cocesse rit. illa pfata recipiat cu grarumactioe. q si forte dicti plati quecuqz ex hmoi fribz presentats eisde ad hmoi officiu nollet hre vl n ducerent admittedu ee. q amoto vl sbtracto loco ipsi sitr eisde pntandi possit alii subrogari. Si vo ide plati pfats fribz ad cofessioes vt pmittit audiedas elects hmoi exhibere licetiaz recusauerint. nos extuc ipsis vt cofessioes sibi cfiteri libere volentiu. liciteqz audire valeant. z bnficiuz absolutiois ipendere gratiose cocedim9 de aplice plenitudine ptatis Per hmoi aut cocessioez nequaqz itendim9 psonis seu fribz ipsis ad id talr deputats ptate in h ipedere apliore qz i eo curats seu parochialibz sacerdotibz e a iure cocessa. nisi forsan eis ecclia plati vberiore in hac pte graz speale ducerent faciendam. Petituri. Pau. pt peti hec licetia a platis extra suu territoriu. qz est volutarie iurisdictois. Custodes. glo. pores g couetuales q ad pdicatores. z gardiani q ad minores h no pnt. Nihilr. Pau. si petat ista licetia a spe n videt satisfactu costitutioi. z io iter eet repetenda ppt omissionem forme. Nistri. glo. Nota q d vicarijs por puicialiu et d custodibz n repetit d qbz pmisit. lz g illi petitoz possint facere d q pmisit. no tn electoez d q h loqt. Pntari. glo. g psonalr pntatio fieri dz. na dr pns q pbet sensibz corpis. Facit d pe. di. i. in pncipio. Ide dicit Pau. sup v. repsentet. Exigit. glo. Si vo eps cotedat cu fribz dices minore nueruz sufficere. recipiat eps nuer q sibi videt. de reliqs recurrat ad arbitriu boni viri. i. iudicis. ff. d vbo. obli. l. ptinu9. Cocesserut. glo. qua licetiaz sine ca reuocare n pnt. c. d cet d re. iurs. li. vi. Subrogari glo. Si n recipit iusta de ca. qz scz n e tal ql sup describit. sibi imputet q malu elegerut et sic posset oes recusare cu n sut apti. sz si sine ca facit hoc succedit licetia pape. Recusauert. glo. Si n recusat expsse. sz no dat nec negat. videtur q locu hret h puilegium post trina monitioez vl reqsitione. p. c. i. extra d sup. ne. p.

Uolētiū. glo. Forte ñ ītel lexit de religiosis q̄ ſm statu ta suoꝝ ordinū plat; suis ꝯfi teri debēt. Libere. glo. dno tat ꝙ ñ ē necesse hr̄e licētiā sa cerdot; parochial. cꝰ ꝯ̄riū di cit Jo. mo. ſ; ei ñ stat. Im ꝑtiri glo. Absoluti ḡ ñ habēt necesse vlteriꝰ ꝯfiteri ꝓpo sa cerdoti. Nec obstat. c. oīs. in ꝑncipio. de pe. ꝛ re. q2 illd in telligit d eo q̄ alteri ñ est ꝯfes sus legitime. Jo. mo. dicebat ꝯ̄riū. ſ; male dixit. Idē pau. ſ. ꝙ absq3 licētia parochialis sacerdot; ꝑt q̄s alteri ꝯfiteri. nec tñ ex h̄ sequit ꝙ sint cura ti isti. rō ē ſm glo. q2 nec ipsi frēs sunt astricti ad executio nē vl' exercitiū istoꝝ actuu3: nec fideles sūt astricti vt ī his ad eos recurrāt. Itē nota vt d2 ī sūma pisana ꝛ hñ. ꝙ ꝑt epūs acceptare frēs ad audi entiā ꝯfessionū. ꝛ h̄ sine solen nitate predicta p̄sentatōis si vult: ꝯmittēdo eis iurisdictō nē suā. q2 ec̄ sine isto ꝑuilegio poss; eis dare licētiā audiēdi

De effectib9 q̄ sequunt ex cōmissiōe audiētie ꝯfessiōis alteri facte. Caplm. ix.

Ex cōmis siōe aūt alt'i facta de audiētia ꝯfessionū siue ꝑ dicto mō: siue ꝑ aliū modum sequunt isti effectꝰ. vt dic pe. de pal. in. iiij. di. xvij. Priꝰ q̄ dē q2 tal' ꝯmissariꝰ ꝑt au dire ꝛ absoluere alteriꝰ licen tia mīme req̄sita. nec ille qui vult ꝯfiteri tenet petere licen tiā a ꝓprio sacerdote. ar. effi cax extra de ꝓcu. c. is q̄. li. vi. Nec obstat ꝙ curatꝰ d3 ꝯ̄sce re vultū pecoꝝ sui. nā vultū exterioꝛē poterit ꝯgnoscere sic ꝛ ꝑus. ꝛ etiā ītueri ꝛ corrige re fr̄na correctiōe ꝛ pr̄na ad monitōe sic ꝑus. ꝛ q̄ntū ad ex terioꝛē vultū attinet ñ minꝰ honeste viuūt q̄ ꝯfitent frib9 q̄ꝫ q̄ cōfitent secl'arib9 curat;.

Quātū vo ad interioꝛē vul tū meliꝰ poterūt reddere ra tōe3 d ꝯfessis frib9 ꝛ hmōi: q̄ꝫ de ꝯfessis sibi vl' suo vicario. q2 d inl'iori vultu parochia noꝝ q̄ se respuert. ꝛ sine licen tia sui vicariū pape vl' epi ele gert ñ hñt reddere rōe3. q2 ꝑ eū ñ stetit q̄ minꝰ eos audir3 ꝛ īstrueret. ſ; ꝑ supioꝛē q̄ eis co adiutores dedit. ꝛ ꝑ parochi alē q̄ eū elegit. h' pe. d pal. Dic tñ tho. ī. iiij. di. xvij. q. iij ar. iij. q. vi. ꝙ si alicui cōcedat ptās a supiori iudice ꝯfessio nes audiēdi ꝑrochiāoꝝ alicꝰ

curati·ex h̄ nō fit illi p̄iudici/
um·q2 ptās iurisdictiōis n̄ ē
cōmissa alicui ī fauorē sui .s3
ad vtilitatē p̄ximi ꝛ pplꝛoꝝ ꝛ
dei honorē. Idē etiam tenet
Jo.an.in.c.si ep̄s.de pe.ꝛ re.
li.vi.ī p̄ma glo. Idē etiam t3
Jo.an.in cle.dudū.de sepul.
vt sup̄ patuit.s.ꝙ non teneat̄
petere licētiā a suo curato q̄
vult ipsis frib9 ꝯfiteri. Ide3
tenet exp̄sse Pau. vnde glo.
bern̄.q̄ h̄ dicebat dānata fu/
it tanq̄ falsa p̄ clemētē.iiij.in
q̄dā p̄uilegio qd̄ incipit.q̄dā
temere Scd̄us effect9 h9
cōmissionis s̄m dictu3 Pe. ē
ꝙ cōmissarius p̄t audire ꝯ p
hibitiōes alteri9 p̄lati.in q̄ ē
differentia inter sup̄iorē ꝛ īfe
riorē.nā inferior ꝯ inhibitio/
nem sup̄ioris non pōt alicui
ꝯmittere.sicut n͛ p̄ seip̄m au
dire eū ita ꝙ possit eū suspē/
dere ab audiētia ꝯfessionū p̄
aliū.sic p̄t p̄ semetip̄3. ecōuer
so aūt ꝯ inhibitionē inferio/
ris sup̄ior p̄t ita cōmittere si/
cut p̄t audire eo inuito Silr̄
si essent duo curati de pari.et
vterq3 insolidū vnus ꝯtra in
hibitionē alteri9 p̄t audire ꝛ
cōmittere.q2 par in parē non
habet imp̄iū. Vn̄ s̄ īferior p
hib3 ne subditus ꝯfiteat̄ cui

cūq3 sine sui licētia d3 excip̄e
nisi sup̄iori vl̄ ei9 vicario.ali/
as temere agit.nisi loq̄ret̄ ta/
lib9 q̄ bn̄ sciūt ꝙ non intēdit.
vl̄ nō p̄t p̄hibere q̄n ꝯfiteant̄
tales sup̄iori suo:sicut in re/
ligiōib9:cū p̄or p̄hibet ne q̄s
cōfiteat̄ de tali pctō sine licē/
tia sui. Certū est oīb9 ꝙ nō in
tēdit q̄n possit cōfiteri mḡro
ordinis vel p̄uinciali vl̄ eoꝝ
vicarijs.q2 si p̄hiberet spue/
rem9 ei ī faciē. ꝛ ml̄to magis
subp̄or q̄ nō p̄t dare licētia3
alteri ꝯfitēdi cū sit vicari9 ho
minis:q̄3 diu p̄or viuit. si ibi
beret ne q̄s sine sui licētia cō
fiteret̄ ꝛc̄.derideret̄. S3 mor
tuo vl̄ amoto p̄ore vices ei9
gerit p̄ ꝯstitutōnes.vn̄ repu
tat̄ ordīari9. Curatus s̄ p̄hi
bēs subdito suo ne alij ꝯfite
at̄ d3 excip̄e ep̄um papā lega
tū sūmū penitētiariū ꝛ archi
ep̄m dū visitat.ꝛ hn̄tes ab eis
ptātē. Ep̄us v̄o n̄ d3 excip̄e
oēs p̄dictos:nisi seip̄m.et sic
q̄lib3 excipiat suos sup̄iores
a tali p̄hibitōe. Terci9 effe
ct9 h9 ꝯmissiōis ē ꝙ tenet̄ cu/
rat9 ei eucharistiā mīstrare ꝛ
etiā alia sacr̄a.ex q̄ dic̄ se ꝯfes/
sum illi q̄ potuit eū absolue/
re.nec ē absurdū ꝙ det eucha
ristiā illi c9 tn̄ ꝯscia3 ignorat

s3 cum eq̄ bona ⁊ tuta cōsciā
imo tutiori pt eū cōicare qui
cōfessus ē sine sui licētia ha/
bēti ptātē sic illū q̄ cōfessus ē
ɔ licētia sua· vl' sibi.q2 n' etiā
vicari⁹ curati reuelat sibi cō
fessionē.cū idē curat⁹ dat illi
cōionē.vñ eq̄l'r scire d3 cōsci
entiā cōfessi vicario supioris
sicut scit cōsciā3 tal' cōfessi vi
cario suo. Et d3 curat⁹ psu/
mere q meli⁹ cōfessus ē q̄ cō/
fessus est ei quē papa vl' eps
elegit i ɔfessorē p totū mōm
vl' dyocesim suā.q̄3 q̄ cōfess⁹
est illi quē elegit ipe puidēdo
ɔ ipo suis subditis.cū eps ñ
debeat h̄ cōmittere nisi viris
potētib⁹ ope ⁊ smōe.vt ɔ of.
or.c.int' cetera.vl' etiā q̄3 ei q̄
cōfessus est illi quē elegit ipe
ppo arbitrio ɔ licētia curati
general'.⁊ h̄ nisi cū eēt excōi/
cat⁹ vl' notori⁹ pctōr.nā tunc
añq̄3 det eucharistiā deb3 ei
clare cōstare de absolutōe ab
hmōi. Quart⁹ effectus ē q
pctā cōfessa hñti talē cōmis/
sionē nō tenet iter3 cōfiteri p
prio sacerdoti·vt ɔclarat Jo
hānes.xxij.in extrauagāti q̄
incipit.Uas electōnis.Qui
tus effect⁹ ē q p hāc cōmissi
onē fit iudex q̄ pus non erat.
Cū em̄ ad absoluēdū req̄rat
ptās ordis ⁊ iurisdictōis.li/
cet ab hñte ordinē et iurisdi/
ctiōe3 vl' iurisdictōe3 tm̄ pos
sit hec audiētia cōmitti hñti
ordinē.l3 ñ habeat iurisdicti
onē.puta simplici sacerdoti.
ita nō curato sic curato· ñ tñ
ecōuerso. Sacerdos ñ cura
tus potest h̄ cōmittere vl' cu
rato vl' sacerdoti.⁊ rō diuer/
sitatis ē.q2 nō eq̄liter he due
ptātes trāsfundunt· Habēs
em̄ ordinē ex sola ɔmissione
nō trāsfert ordinē·sed solū or
diatio sacramētalis trāsfert·
siue sit iudex siue nō.sed iuris
dictio ab hñte ea3 ordinarie
sola ɔmissiōe trāsfert indiffe
renter puato q̄ nullam habe
bat.⁊ ei q̄ habebat al'quā s3
nō istā respectu isti⁹· Sex/
tus effect⁹ ē q q̄ audit ɔfessi/
onem nō iure suo pdit ptāte3
suā.delegante mortuo vel a/
moto.⁊ idē forte ē ipso excōi
cato vl' suspēso.nisi in cōfessi
one iā incboata quā audiuit
extūc q̄i ex iure suo·sic etiā p
dit ptātem illo reuocante.q2
soluit iudiciū phibēte illo q̄
iudicare iussit. Unɔ sic epo
mortuo vl' trāslato officialis
cessat in causis. sic d3 cessare
penitētiari⁹ i ɔfessiōib⁹ audiē
dis.nisi q absoluere deb3 de

pctis iā auditis. glo. in. c. gra tū ꝛ relatū. ꝺ offi. ꝛ ptā. iudi. dele. qꝛ mādatuꝫ expirat per morte mādatoꝝ. Silr si de dit ꝯfessorem monialibꝫ expi rat ptās nisi esset rector eaꝝ. cui ex officio qi porat vl re ctorie esset audiētia ānexa. et tūc esset qi ordinari. Uide rek tn ꝙ non silr ita expiraret ptās delegati delegāte excōi cato vl suspenso. sic mortuo vl amoto. qꝛ i pmo casu reti net delegās iurisdictōeꝫ. licꝫ nō vsū. i scdo aūt neutꝝ reti net. Ad h aūt ꝙ delegat vta tur iurisdictiōe reqrik ꝙ ꝺle gat i delegādo qdē habeat iurisdictōeꝫ ꝛ vsū ei. qꝛ dele gare ē vsus iurisdictiōis. sed postqꝫ delegauit nō reqrik ꝙ habeat vsū. qꝛ vsus ei nihil facit. g ꝛc. Posset tn dici pba bilik ꝙ si eps nō existēs excōi cat vl suspēsus istituit offi ciale vl penitētiariū: ꝛ postea excōicek: nihilomi vterqꝫ pt pcedere in officio suo. qꝛ vtik vice ei q iurisdictionē habet licet nō vsum p se. Si aūt iā erat excōicatus officialis nil agit. qꝛ institutio vl ꝯmissio nō tenuit. De penitētiario ꝓo videk sec. qꝛ etiā n sacer dos vl nō ꝯsecrat q min hꝫ qꝫ excōicat cōmittere pt. qꝛ nō min ꝯmissio qꝫ pmissio. qꝛ iure suo sacerdos audit cō fessionē ꝛ cōmittēs tm ē cau sa sine qua nō pꝑter parochi arū diuisionē: et ecclie pbibi tionē. qn aūt cōmittēs mori tur vl amouek nō est differen tia iter cōmissariū in foro pe nitentiali aut iudiciali. quia vtriusqꝫ ptās expirat qꝫ tum ad negocia nō incepta.

Capitulū decimū de dif ferētia inter frēs pntatos ꝫm formā cle. dudū. et differētia inter sacerdotes curatos.

Fratres pdicatores hnt p uilegiū ꝙ episco pis mortuis q ipis suā dede runt autoritatē vl cōmiserūt pnt vti eā autoritate quosqꝫ fuerit puisū ecclie ꝺ pastore.

Itē nota ꝙ p istos effect nō habet cōmissio effectū i p sonis ordinū reprobatoꝝ de qbꝫ ꝺꝛ in. c. i. de reli. do. li. vi. Hec pe. de pal. Nota vlte rius differētiā inter pdictos frēs sic presentatos et cura tos. nā pdicti frēs ex tli psen tatōe ꝛ cōmissiōe pnt audire oēs parochianos oīm cura toꝝ illi dyocek vbi sūt psen

tati:sȝ nõ aliaꝝ dyocesũ.ꝛ nõ pñt h̃ ɔmittere alicui. Sȝ curati nõ pñt audire inꝗstũ curati.nisi parochiãos suos tm̃ alios nõ nisi cũ licẽtia epi.vl' curatoꝝ eoꝝ. ꝛ pñt h̃ ɔmittere alt'i.s.audire suos parochianos. Nota etiã aliã differẽtiã ẜm Lan.ꝛ Fran.zaba.in cle.dudũ. Naȝ curati possũt audire ɔfessiones ꝛ eoꝝ vicarÿ sibi subditoꝝ ĩ dyocesi sui epi.et etiã extra dyocesiȝ.sed fratres electi ꝛ pñtati ẜm formã cle.dudũ.de sepul.d' q̃ supra.nõ possũt audire seu absoluere extra dyocesim vbi sũt p̃sentati.ꝛ si sec9 fieret ꝗuis ɔfessi possent ex ignorãtia excusari.tamẽ q̃ ad eccl'iam nõ eẽnt absoluti.sed si ɔstaret eis deberent iteꝝ cõfiteri eis ꝛ intra dyocesim absolui a predictis. Sȝ si sine p̃dicta solẽnitate cõmitteret' fratribus ab epo vl' a curat' autoritas audiendi cõfessiões simpl'r. tũc possent etiã extra diocesiȝ audire sicut alÿ vicarÿ eorũdẽ.

De casib9 episcopis reseruatis: nec curati nec dicti fratres p̃sentati pñt absoluere: nisi ĩ ꝗstũ fuerit a dyocesanis concessum.

De casib9 mltiplicib9 epo reseruatis de q̃b9 agit' in fine cle.dudũ.de sepul.

Capitulũ.xi.

Sciendũ q' varie sunt opiniones doctoꝝ ĩ dictis casib9. Aliq̃ em̃ ponũt plures.aliq̃ pauciores Vnd' materia ipoꝝ casuũ non est bñ clara. Et in sũma pisana d'r. q' bñdict9 papa scd's ĩ extrauagãti.inter cũctas.declarauit q̃ttuor eẽ casus epales de iure. Prim9.s.pctm̃ clerici p' qd' ĩcurrisset irregularitateȝ. Scd'us de incẽdiarÿs. Tercius de pctõ p' qd' inducẽda est solennis pnia. Quart9 de excõicatis maiori excõicatõne. Item declarauit q̃nqȝ eẽ casus epis reseruatos de approbata ɔsuetudine. Prim9 est pctm̃ homicidÿ voluntarÿ. Scd's ẽ pctm̃ falsarioꝝ. Terci9 est pctm̃ violantium ecclesiasticã libertatẽ. Quartus ẽ pctm̃ violãtiũ eccl'iasticã imunitatẽ. Quit9 ẽ pctm̃ sortilegioꝝ diuiatoꝝ ꝛ icãtatoꝝ.ꝗuis aũt dicta extrauagans fuerit reuocata per cle. dudum.extra de sepul. tamẽ quantuȝ ad dictos casus nil innouatum fuit. et si alia ibi

cõtenta sint. ⁊ sic videt̾ ꝙ ad
huc illi remaneãt. et addit̾ in
pisanella ꝙ p̄n̄t nihilominus
ep̄i i suis ep̄atib⁹ casus eis re
seruare ꝓut vid̾ eis expedi/
re. sic p̄n̄t ꝯstitutões facere et
m̄lto magis ꝯsilium synodale
vl̾ ꝓuinciale. a q̄ꝝ sn̄ijs religi/
osi n̄ valēt absoluere. Jo. an.
in. c. si ep̄s. de pe. ⁊ re. i glo. ij
li. vi. p̄dict̾ casib⁹ addit post
crimē enorme ⁊ publicū ho/
micidiū ⁊ sortilegiū opp̄ssio/
nē pueroꝝ etiā ex casu: icestū
corruptionē monialiū. coitū
cū brutis. m̄rimoniū clādesti
ne ꝯ̄ctū vl̾ ꝯtra interdictū ec
clesie. ꝑiuriū. falsū testimoni
um. blasphemiā dei ⁊ sctõꝝ
Hostiē. vo i sūma ponit oēs
p̄dictos casus. ⁊ addit pctm̄
ꝯ naturā. ⁊ pctm̄ q̄dlibȝ enor
me. qd̄ ꝑticular̾ vl̾ generalis
ꝯsuetudo reſuat ipsis ep̄is. i
q̄b⁹ aliq̄n ep̄i remittūt pctõ/
res ad sedē ap̄licā ꝓpt̾ enor/
mitatē criminū. ⁊ ad terrorez
alioꝝ. hec Hosti. Ego tn̄ nõ
legi adhuc eē aliqd̄ pctm̄ p̄ci
scita enorme a q̄ n̄ possit ab/
soluere ep̄s subditū. dum tn̄
n̄ habeat aliq̄m sniam excõi/
catõis annexā. ꝙuis aūt pos
sint absoluere si aliq̄n ad cu/
riā mittāt bn̄ faciūt. Guil̾.

durañ. ⁊ speculator in reꝑto
rio suo vltra p̄dictos casus
addit alios. s. deflorātes v̄gi
nes vi opp̄ssas vl̾ seductas.
Cõtrahētes p⁹ votū castita/
tis emissum Fornicatõez cū
iudea vl̾ saracena. Cõcipien
tē ꝓlem ꝑ adulteriū. quā vir
credit suā. Procurātē abor/
sum vl̾ sterilitatez in se vel in
alio. Cõtrahētes m̄rimoniū
post spõsalia iuram̄to firma
ta. Cog̊scētē carnal̾r baptisa
tā ab eo. vl̾ cui⁹ ꝯfessionē au/
diuit. Tenentē ad baptismū
vl̾ ꝯfirmatõz filios vl̾ filias
extra necessitatē. Baptisan/
tē ꝓprios filios extra necessi
tatē. Verberātē p̄rem vl̾ ma
trē: ⁊ vsurarios. ⁊ tādē sic cõ
cludit. Tot casus ponere ni/
hil aliud ē ꝙ̄ sacerdotū pote
statē restringere q̄ eis plena/
rie data ē a xp̄o. Vnd̄ breuit̾
dico sacerdotes oīa posse q̄
ad foꝝ sp̄uale q̄ n̄ sūt specia/
liter in iure ep̄is reſuata. ⁊ q̄
n̄ sūt ip̄s sacerdotib⁹ directe
vl̾ ꝑ aliq̄m ꝯseq̄ntiā int̾dicta
Ar. c. at si. extra de re iudi. et
c. nuꝑ. de sen. excõ. Hoc tn̄ fa
teor ꝙ vbicunq̄ fuerit aliqd̄
g̃ue delictū vel enorme supi/
oris est iudiciū req̄rendūȝ. et
idez dico in oīb⁹ casib⁹ in q̄b⁹

est generalis ↄsuetudo eccl'ie ꝙ sint ipsis epis reſuati. Cōclusio Ioh.de lignano. Io. de lignano in declaratiōe q̄m facit sup.c.oīs.de pe.et re.pbat ꝛ ↄcludit ex dictis imediate p Guil'.ꝛ Specu.ꝛ ex clemē.dudū.frēs p̄dicatores et miores p̄ñtatos p audiētia ↄfessionū posse absoluere ab oīb9 casib9 pctōꝝ.exceptis p̄cise illis q̄ i iure reſuāt epis Sꝫ a casib9 q̄s epi sibi reseruant.vl' de ↄsuetudie sue dyocesis.vl' ex suo beneplacito vl' p ↄstitutōes suas synodales vl' p̄uiciales posse absoluere.etiāꝫ si epi dictos casus ñ ↄcedāt.ꝛ pbat sic cle.dudū de sepul.statuit ꝙ dicti frēs nō possint absoluere nisi a casib9 a q̄b9 p̄ñt curati absoluere q̄ eis pmittunt a iure nisi ipi epi vellēt aliq̄d pl9 ↄferre eis. Sꝫ et Guil.dic̄ ꝙ nō obstat ꝙ doctores ponāt mlt'os casus epis reſuatos. curati em̄ p̄ñt absoluere ab oīb9 occultis q̄ ñ sūt i iure epis reſuata.ꝛ ñ sūt ipis sacerdotib9 directe vel p aliq̄m ↄseq̄ntiam interdicta.licꝫ g̃ epi possint reſuare certos casus q̄ de iure ↄpetūt iferiorib9.non tñ h̄ p̄ñt simpl'r.nisi in duob9 casibus.ſm Guil'.dupl'r.s.directe.scꝫ cū aliq̄ fuerint legitie i crimie dep̄hēsi ꝙ merito fuerint tali p̄tāte p̄uādi. Scdo indirecte.s.p aliq̄m ↄseq̄ntiā vt cū aliq̄s casus euenerit in q̄ ad vtilitatē cōem expediat ꝙ talē casū retineat.et nō alit' xxv.q.ij.c.de eccl'iastic̄. Nō aūt expedit vtilitati cōi reſuare tot casus.sꝫ hoc ē ponere laq̄os in via salut̄. Sꝫ si aliq̄s pure velit defēdere plures casus posse epos rōnabilit' reseruare q̄ ad sacerdotes parochiales.sint ꝺ foro eporū ꝛ eorū ↄstōib9 sbiecti. tñ h̄ ñ p̄ñt facere epi erga p̄dictos frēs q̄ exēpti sūt. nc eoꝝ ordinatiōib9 subiecti.vt extra de exces.p̄la.c.nimis p̄ua. Cū g̃ nō possint dicti frēs absoluere a casib9 reſuatis i iure epis vt dꝫ in dicta cle.dudū.g̃ p̄ñt ab oīb9 aliis absoluere. vicꝫ de cōsuetudie reſuat̄ ptic'lari loci vl' sinodali cōstitutiōe vnū negādo.aliud tacendo. cōsentit.dis.xxv.c.ql'.nc p̄ñt p̄lati dictā ↄcessionē reuocare vl' defalcare.nc directe negādo licētiā audiēdi.qꝛ nihilomin9 habēt eā p cle.dudū. nec indirecte p̄hibēdo parochianos ne cōfiteāt eis extra

de ꝓuil'.c.q̄sto.nec ꝑ retētōez
m'toꝝ casuū.qꝛ fieret ī frau/
dē leg꜡.qd̄ fieri ñ dꝫ.vt.c.ꝯsti
tut⁹.de ꝯcel.p̄ben. Sileat ḡ
Jo.mo.h̄ q̇ dicit ꝙ si ep̄s pōt
artare ptātē ordīariā curato
rū.p̄t m'to mag꜡ artare ptā/
tē extraordinariā ip̄oꝝ fratꝝ
qꝛ qd̄ ꝑ supiorē ꝯcedit̄ ꝑ infe
riorē artari vl' reuocari ñ p̄t.
vt di.xxi.c.inferior.Ad ꝯsti/
tutōez aūt cle.d ꝓuil'.rel'.vbi
dꝛ ꝙ a casib9 ordinariis reser
uat꜡ queq̄ absoluere nō p̄su
māt. Rñdendū est ꝙ h̄ itelli/
gēdū ē d casib9 ī iure rekuat꜡
sic̄ intēdit cle.dudū.nō aūt ꝑ
ꝯsuetudinē vl' statuta alioꝝ
p̄latoꝝ.qꝛ illa r̄emouet papa
in dicta cle.dudū.a q̇b9 pñt
dicti frēs absoluere.et ꝑ ꝯñs
vidꝛ q̇cq̇d dicat̄ per moder/
nos vl' āṫiq̇s d talib9 casib9 ꝑ
ep̄os rekuat꜡ totū reuocat̄ ꝑ
cle.dudū.spēaliter q̄tum ad
dictos frēs. Si em̄ ꝯstitutō
posterior licꝫ ñ faciat mētio/
nē d ꝓori ip̄am reuocare no/
scat̄.c.licꝫ.d cōsti.li.vi.m'to
mag꜡ reuocare debent dicta
doctoꝝ si in ꝯtrariū ꝓmulgē
tur. Hec Jo.de ligna. Sed
Frā.zaba.p⁹ Lādul.dicit ꝙ
d casib9 ep̄alib9 ñ p̄t dari do/
ctrina cū depēdeat ex ꝯstitu
tionib9 ip̄oꝝ ep̄oꝝ ⁊ doctrīa

⁊ q̄uis Lādul. dicat ꝙ hñs
irregularitatē quā sol⁹ papa
tollere p̄t ñ p̄t absolui a pctō
añ dispēsatōez. Frā.zaba.di
cit ꝯ̄riū.s.ꝙ p̄t absolui a pctō
remanēte macl'a irregl'arita/
tis. Orꝫ ḡ nō est claꝝ q̇ sunt
casus ep̄is rekuati in iure cō
muni.idō tutior via ē ī hmōi
ꝙ frēs si pñt sciāt ab ep̄o q̇s
casus vult sibi reseruare.⁊ d
illis nō se ip̄edire.oēs ꝟo ali/
os casus sibi faciāt ꝯcedere.
¶ Certū est aūt s̄m oēs ꝙ ab
solutio ab excōicatōe maio/
ri reseruat̄ ep̄is. Itē dispēsa/
tio vl' ꝯmutatio votoꝝ. Itē
relaxatio q̄rūdā iuramētoꝝ.
Dispēsatio ꝟo icertoꝝ:an ꝑ/
tineat ad ep̄m.vl' ad aliū. h̄ēs
sup̄ ī.ij.pte sūme.ti.d resti.c.
iiij.et ibi diffuse. Frā .zaba.
in cle.dudū.ī glo.sup ꝟ.ꝯces
sa.dic̄ glo.Johā.an.Lādul.
Pau.Stepha.et zen. tenere
ꝙ ep̄s possit reseruare casus
de q̇b9 curati poterāt añ hāc
ꝯstitutōnez dudū absoluere.
ita ꝙ reseruatio p̄iudicet fr̄i
bus.i.ꝙ etiā nō poterūt tūc
ab ip̄is reseruat꜡ casib9 absol
uere.qd̄ ē ꝯ̄ h̄ qd̄ h̄ dic̄ Jo.d
ligna. Et itelligit̄ ista rekua/
tio casuū ep̄aliū de actib9 ex/
teriorib9 cū effectu:et nō d i/
teriorib9.vicꝫ si q̇s desidera/

uit vel etiã q̃ſiuit aliũ occide
re. iſtud homicidiũ cordis ñ
eſt de caſibꝫ reſeruatis epĩs.

Dicit etiã Pe. de pal. ꝙ i/
ceſtꝰ q̇ cõmitt꞉r a puerꝭ q̇ nõ
hñt vſũ rõis nõ ẽ de reſ͛uatꝭ
epĩs. qꝛ nec ꝑ h̄ tollit̃ ꝟgitas
nec cauſat̃ affinitas.

Caplm duodecimũ de ſa
cerdote q̇ abſoluit aliquẽ a
caſu a q̇ nõ põt abſoluere.

Tnota qꝫ
e ſi confeſſoꝛ q̇cũqꝫ ali
quẽ abſoluerit ꝺ ali/
quo pctõ a q̇ nõ põt. ſiue q̇a
ẽ reſeruatꝰ epõ. ſiue qꝛ nullã
hꝫ autoritatẽ. Quis ḡuit̃ pec
cet. p̃cipue qñ abſoluit ſcien
ter vl' ex ignorãtia iuris craſ
ſa. tñ ex h̄ nõ incurrit aliquã
cẽſurã. vl' excõicatõnẽ. ſiue
ſit clericꝰ ſecl'arꝭ. ſiue religio/
ſus tal' abſoluens ſm Fran.
zaba. ⁊ zẽ. Sꝫ tenet̃ illũ quẽ
ſic abſoluit auiſare de erroꝛe
ſuo. ſi coḡſcit. vl' p̃t inuenire.
ille tñ q̇ ad deũ excuſat̃: dũ h̄
iḡrat. Et ꝙ dictũ ẽ ꝙ cõfeſſoꝛ
dꝫ illũ auiſare quẽ abſoluit.
cũ nõ poſſet itelligit̃ qñ fieri
ñ p̃t ſine ſcãdalo notabili. vñ
in cõſil'. Baſiliẽ. q̇dã ml'tũ ꝑi
ti habita ſuꝑ h̄ collatõe: dixe
rũt ꝙ talis cõfeſſoꝛ petat au

toritatẽ a ſuꝑioꝛi ſuꝑ h̄ caſu
a q̇ nõ potuit abſoluere. ⁊ tñ
abſoluit. q̃ habita vocet illũ
quẽ abſoluerat cũ nõ poſſet.
⁊ ꝑ aliquẽ modũ cooꝑtũ iter
roget de aliq̇bꝫ q̃ ſibi ẽ cõfeſ/
ſus q̃i volẽs ſe meliꝰ iformari.
ac ſi plene ñ intellexiſſꝫ. ⁊ ſi
q̃ alia criminalia poſtea cõmi
ſerit. ⁊ ſic ab oibꝫ iteꝝ abſol/
uat ꝺ tũc al's auditis ⁊ p̃us.
Uel ſi magnũ ſcandalũ ex h̄
timeret̃. ſic ꝙ p̃dictꝰ modus
ſeruari ñ poſſꝫ abſoluat abſẽ
tẽ. ſi ab vltia cõfeſſiõe credit̃
ꝑſeueraſſe talẽ i grã. Aut vt
aliis placuit cũ ex h̄ timeret̃
notabile ſcãdalũ eueniri. cõ/
mittat̃ xp̃o ſũmo ſacerdoti. p̃
ſertim qñ ml'titudo ẽ ſic ne/
glecta. vl' ml'tũ diſtat a loco
vbi ẽ cõfeſſoꝛ. Sꝫ ſi religio
ſus abſoluerꝫ aliquẽ ab aliq̃
ſñia excõicatõis ſuſpenſiõis
vl' int̃dicti i iure poſita icide
ret i excõicatiõẽ a q̃ ñ poſſꝫ
abſolui citra ſedẽ apl'icã. cle.
ꝺ reli. p̃uile. Secꝰ ſi abſolue/
ret a ſñia hoĩs. qꝛ tũc ñ icur/
rerꝫ ſm pau. Quiſ ḡuit̃ pecca
ret. ſꝫ clerici ſecl'ares abſoluẽ
do a ſñiis iurꝭ. Quis ⁊ ipi ma
le faciãt ñ tñ aliq̃m icurrĩt cẽ
ſurã. Capl'm. xiii. an in
generali ꝯfeſſiõe ꝯtineat̃ ſpẽal

Ota etiā

u qꝫ vt dicit Jo.an. sup.c.tua nobis.i glo.extra ď off.vic. Si epus dedit vicariū generalē. ⁊ in mādato aliq̄d exp̄ssit de his q̄ req̄rūt sp̄ale mādatū secuta generali clausula.⁊ omnia alia q̄ ꝑ nos possumꝰ.etiā si mādatū exigant speciale.ſm Hostiē.satꝭ videt̃ qꝫ tal' etiā possit sp̄alia ad istar ꝓcuratoris.secꝰ si aliq̄d de sp̄alibꝫ n̄ fuisset ibi exp̄ssum.hᶜ Jo.an. Qꝺ videt̃ intelligēdū q̄n tū ē de ꝟtute ꝟboꝝ.⁊ in foro ꝯtētioso.nā si ī foro ꝯscie aliter ꝯstaret de intētiōe ꝯferētꝭ autoritatē qꝫ ille ītēderit hoc etiā si nō exp̄ssisset aliq̄d ī generali ꝯcessione intelligerent̃ sp̄alia.xxij.q.v.c.hūane.⁊ ħ idē dici p̄t de autoritate data ab epō ꝯfessoribꝫ.q̄r.s.dicendo do vob autoritatē meā in cōfessione.n̄ intelligit̃ ꝓpt̃ ħ cōcessisse casus suos.nisi alicui ꝯstaret qꝫ ꝑ hec ꝟba generalia intēdit casus suos ꝯcedere.s3 dicēdo istū ⁊ illū:⁊ oēs alios meos casus.tūc intelligit̃ totū dedisse.

Capitulū.xiiij.q̄d possint penitētiarij curie romane

T nota

e qꝫ pniarij minores in curia p̄nt absoluere vnūcūqꝫ venientes ab oībꝫ casibꝫ pctōꝝ:⁊ sentētijs epis reſuatꝭ. hn̄t eī autoritatē q̄i ep̄alē in foro pnie et maiorē q̄ ad q̄sdā casus excōmunicatōnis ⁊ dispēsatōnis Sūmꝰ ꝟo pniariꝰ adhuc h3 maiorē ī plibꝫ alijs casibꝫ excōicatōis ⁊ dispensatōnis.

Caplm.xv.q̄d fiendū q̄n ꝯfessor nō intelligit penitētē.

Ota ꝟo

n qꝫ cū ꝯfessor n̄ intelligit penitētē. aut ex īꝑitia ligue.aut ex dormitiōe.aut ex distractiōe mētis ad alia applicate. vel ex alia cā ſm Joħ.neapol.ī q̄lib3.qꝫ cum sacral' absolutō ꝑexigat ꝯfessiōe3.ꝯfessio ꝟo iꝑtat relatōꝫ q̄n̄ p̄t eē nisi relatōe vniꝰ s.ꝯfitētꝭ.⁊ ꝑceptōe altiꝰ.s.cōfessorꝭ.q̄r si alteꝝ istoꝝ ďfic̄ ī ꝑfato casu credo ď illo pctō n̄ eē factā ꝯfessiōe3.⁊ ꝑ ꝯn̄s n̄ īpēdi absolutiōe3.hᶜ ille. Si tn̄ nō ħ fac̄.⁊ ꝯfessꝰ q̄dē ď ħ n̄ ꝑpēdit absolutꝰ ē corā ďo.nᶜ tenet̃ itare quīsqꝫ sciat illū nō ꝑcepisse seu intellexisse pctā

sua. et hec ṗa sūt de pctīs gui bus.i.mortalib' q̄ sunt de ne cessitate ↄfitēda.nō aūt ð ve nialib'.ad q̄ q̄s nō tenet ð ne cessitate. et vbi talia modica raro obaudiunt ab eo q̄ aliās ↄgnoscit p̄sonā.

Finit p̄ma pars q̄ fuit de ptāte seu autoritate ↄfessor̄.

Incipit scd'a

ps libri p̄mi:q̄ erit de scia cō fessor̄.q̄ erit duplex. Prim' §.s.q' duplex ē clauis ordis s.scientie et potētie.

D Icto de ptāte ↄfessor:nūc videndū ē de ipo rū sciētia.Est em̄ duplex cla uis ordinis.scʒ clauis scie. et clauis potētie Unde xp̄s pe tro dixit. Tibi dabo claues regni celor.Mat.xvi. Nota tñ q' ista scia nō dicit clauis sed ipsa ptās discernēdi atqʒ examinandi:siue cognoscen di in foro ↄscie. et potestas de terminādi seu diffiniēdi cau sam.i.ligādi et soluēdi ð cla uis potentie Ista ṗo duplex ptās ē vna in essentia sed du plex in effectu.Scientia aūt acquisita nō ē clauis sed bñ iuuat vti claui. et de his cla uib' habes di.xx.p totū

Quanta scia reqrat in cōfes sore. §.ij.

D E q̄ntitate scie cōfes soris: q̄ntā.s. opteat eum hr̄e p̄itiaʒ.dicit Aug'.de pe.dis.vi.c.i.optet vt spūalis iudex sciat ↄgno scere q̄cq̄d dʒ iudicare. Dic tho.i.iiij.dis.xvij.i expositio ne lr̄e. Hec scia et si ñ sit ma ior.tñ dʒ eē tanta vt sciat di scernere int̄ pctm̄ et ñ pctm̄. et pctm̄ mortale et veniale. et si i aliq̄ eēt dubitatio sciat dubi tare vt possit ad p̄itiores re currere.Alb.aūt in.iiij.dicit. q' nō tenet sacerdos scire di scernere nisi in cōi q̄ sint capi talia: et q̄ mortalia cōia. et que venialia ex genere.Sʒ h' ne sciēs dicit idē:puto q' peccat mortalr̄ tal' audiēdo. et eū in stituēs pl' peccat q̄ ipse et eū p̄mittēs institutū mīstrare si sua interest talē p̄hibere.Di cit etiā q' in p̄plexis casib' sa cerdos eccl'ie parrochial' dʒ esse ita discret' vt talia diffi cilia esse sciat.nec esse p̄ceden dū in eis sine supioris ↄsilio vl' autoritate. h' Alb.in.iiij.

Guil'.durañ.in summa sua dicit q' q̄tiēs ↄfessor se igerit

ad cõfessiões audiẽdas: toti/ ens se offert ad rñdẽdũ ꝺ q̃li bet ꝛ incẽdũ ꝺ casibꝫ inopiatꝭ. ꝛ alias inauditis: ꝛ q̃stionibꝫ seu casibꝫ valde ꝯplexis. De bet ḡ cõfessor scire discernere int̃ pctã ꝛ differẽtias pctõꝝ. Uñ scire dꝫ ꝯfessor si ea q̃ ex pmit sibi penitens sint pctã vl̃ nõ. puta an bella pncipũ ꝛ ipoꝝ exactiões sint licita vel nõ. ꝛ vtꝝ cõtract⁹ q̃ fiũt sint liciti vl̃ illiciti. et qñ ad resti/ tutõeꝫ teneat̃ ꝛ qñ nõ. ꝛ an ei ꝺbeat ꝓhibere cõiõnẽ. vl̃ cõ cedere. qꝛ si confessor iudicat licitũ qꝺ ẽ illicitũ. tã cõfessor q̃ꝫ penitẽs i foueã cadũt. nisi forte ꝓbabil' igñ̃atia eũ excu set. puta si hꝫ aliquẽ doctorẽ autenticũ ꝛ famosũ cui⁹ opi/ nioni innitit̃. Uñ si cõfessor nõ est expertus in casibꝫ. ita ꝙ nec nouit dubitare nec per se iudicare. cũ ꝑiculo aĩe sue au dit confessiones. hec Guil'.

Pe. ꝺ pal'. in. iiij. dist. xix. oñdit maiorẽ sciaꝫ reqri i eo q̃ se ingerit q̃ꝫ i eo q̃ ponit̃ ad ꝭ a supioribꝫ suis ex obediẽ/ tie iniũctiõe. ꝛ de pmo pt in/ telligi dictũ rigorosũ. Guil'. duräñ. ꝺ scꝺo dictũ. Tho. et Alber. Dicit eĩ ipe Pe. Ois sacerdos hꝫ clauẽ sciẽ ꝛ potẽ tie. i. autoritatẽ discernẽdi et potentiã ligãdi ꝛ soluendi. li cet multi ñ habeãt sciam de/ bitã et ecõuerso. Multi eñi sa cerdotes habent sciaꝫ q̃ non hñt autoritatẽ discernẽdi. se cũdi q̃dẽ sine pctõ. sꝫ pmi cũ pctõ suo sibi ꝓcuraret. alias si iuiti ponerent̃ excusati sũt si ꝓposuerũt impedimẽtũ n⁹ sunt auditi. Mun⁹. i. officiũ iudicandi necessariũ est. et pt ad hoc compelli. scꝫ ad offici um iudicãdi ꝛ ad ꝑlatõeꝫ ca/ rens scia. ꝛ tũc nõ peccat sicˀ i religionibꝫ cõsuetuꝫ est fieri. Et qꝺ dicit Grego. ꝙ si indi gnus ẽ nõ debet obedire. ꝛ si dign⁹ dꝫ obedire. intelligen/ dũ est ꝺ illo q̃ hꝫ defect⁹ qui sũt iurꝭ. vicꝫ irregularitatis. ꝛ tũc nõ dꝫ obedire nisi ab eo ꝑ dispensatiõnẽ moueat̃. al's tenet̃ religiosus obedire. ali/ oq̃n q̃libet religiosus bon⁹ q̃ reputaret se indignũ refuge/ ret. ꝛ sic soli indigni ꝓmoue/ rent̃ et ponerent̃. Qui ꝟo nõ coact⁹ sꝫ spõte accipit ꝑtãteꝫ siue ꝑlatõis. siue audiẽdi cõ/ fessiões nõ hñs sufficiẽtẽ sci entiã peccat. Sed q̃ inuit⁹ ꝛ coact⁹ nõ accipit sꝫ suscipit ñ peccat Uñ sine pctõ ab iscio haberi ꝛ suscipi pt. sed accipi

nō pt ptās iudicādi sine pctō Hec Pe. Si tñ i eo eēt tāta igrātia q oīno inept⁹ esset. q2 nec etiā scit q Tho. 7 Alb. di cūt sup. credo q ñ excusaret a pctō. etiā si ex obediētia in iūcta poneret se ad id ad qđ omnino inept⁹ ē cum piculo animaꝝ.

An ɔfessor teneat scire an pctā in cōfessione audita sint mortalia vl' venialia. §. iij.

Vtꝝ aūt confessor te neat scire đ oībꝫ q si bi dicunt in ɔfessiōe an sint mortalia vl' venialia.

Henric⁹ in quolibet sic re spōdendo distinguit. Pecca ta sūt i duplici genere. Que dā sūt pctā q2 ꝓhibita. q2 si ñ eēnt ꝓhibita nō essent pctā. vt sunt oīa q sūt đ iure posi tiuo. vt audire missaȝ die do minico. semel i āno cōfiteri 7 cōicari. 7 hmōi. Et talia tene tur qlibet confessor scire. nisi habeat cām rōnabilē q eū ex cuset. vt si forte tpe ꝓhibitio nis erat in tra longinq vel in carcere. Alia sunt pctā nō q2 ab hoīe ꝓhibita. sȝ q2 đ natu ra sui mala sunt etiā si ñ ꝓhi beant. 7 hoꝝ qdā sunt capita lia. vt supbia luxuria 7c. Hec em sūt qsi elemēta et ꝑncipia qđe necessitate quēlibet con fessorē scire opꝫ. Quedam vo sūt pctā q sūt spēs pctōꝝ capitaliū. vt illa q recipiunt hoꝝ pdicatōes vt fornicatio 7 ebrietas. 7 hmōi. Fornica tio vo luxuria qdā ē. et ebrie tas qdā gula. Et hoꝝ pctōꝝ spēs qdā sūt q iportāt malū đ suba sui act⁹. eo q stati no minata habeāt ānexū malū. vt fornicatio. et đ talibꝫ etiaȝ confessor scire tenet vtꝝ sint mortalia vl' non. vl' venialia. Quedā vo de suba sui act⁹ ñ hñt deformitatē. sȝ ex libidi ne faciēte sicut cogscere vxo rē ꝓpaȝ ñ ē pctm̄ đ se. tñ pos set qs vxorē cū tāta libidine cogscere q eēt pctm̄ mortale. vt si eā ɔgnoscerȝ si etiā ñ eēt vxor ei⁹. 7 đ talibꝫ nō opꝫ q cōfessor sciat vtꝝ sint morta lia vl' vēialia. q2 nec cōfitētē freqnt scire opꝫ Alia st pctā q sūt filie pctōꝝ capitaliū. vt illa pctā qꝝ fines tminant et ordinant ad fines capitaliū. sicut dol⁹ 7 acqsitio rei iniu ste. 7 de talibꝫ pctis freqnter opiniones sūt ɔrie int docto res. 7 de tlibꝫ ñ tenet simplex curat⁹ nō ordinari⁹ scire vtꝝ sint mortalia vel nō. Curat⁹ āt ordiari⁹ vt eps 7 archieps

z ceteri alij supiores plati te/
nent scire. qz ipi sũt purgato
res. et tenent alios purgari fa
cere z illũinare. z iõ tenent sci
re nouũ z vet' testamentum.
h' ille. Caueat autẽ ɔfessor
ne sit pceps ad dandã sniam
de mortali qñ nõ ẽ cert' et cla
rus. z vbi in aliq̃ matia varie
opiniões sũt q̈plurium z solẽ/
niũ doctoz. vtz sit licitũ vel
illicitũ. sic d nõ soluẽdo deci
mas vbi nõ ẽ ɔsuetudo. pati
tñ sũt ad dãdũ si eccl'ia pete/
ret. q' q̃dã dicũt eos eẽ i statu
dãnatiõis. vt Inno. Alij vo
dicũt q' nõ. vt Tho. Jo. an.
z archi. z d emptõe iuriũ mõ
tis Florẽtie. vl' impstitis vene/
toz. qd q̃dã dicũt eẽ vsuram
alij licitũ dicũt. z mlta hmõi
Cõsulat tñ sp q' tuti' ẽ a tali
bus abstinere. extra de spon.
c. Juuenis. nõ tñ ɔdẽnet ɔtri
um faciẽtes. seu ɔtrariã opi/
nionẽ tenẽtes. nec pp̄ter hoc
deneget absolutionẽ. Sz vt
dicit Guil. dicat ɔfessor q' il/
lud faciẽdo ñ ẽ tutũ sz dubi/
um. z iõ bñ sibi puideat. Si
aũt oĩno ɔscia ɔfessoris dicta/
ret illud eẽ mortale z nõ pos/
set ɔsciam dponere: qd tñ de
bet: ad ɔsiliũ sapiẽtũ recurrat
z nullo mõ dz facere ɔtra cõ
sciẽtiã z. qz peccaret mortal'r.
xxviij. q. i. ca. deinceps. §. ex
his. iũcta glo. Sz cũ illo ta/
le essz ɔ cões opiniões docto
rũ. z cõiter sic kuak a sapiẽti/
orib'. q̈uis aliquem doctorẽ
audiret ɔtriũ tenere nõ debet
illi d leui adherere. Quõ vo
q̈s debeat deponere in h ɔsci
entiã erroneã vl' scrupulosa z
habes supra in pma pte. ti. ij
c. de consciẽtia.

Q, iterãda ẽ ɔfessio in sex
casib'. §. iiij.

Cire etiã tenet ɔfes/
sor q̈ sunt illi casus i
q̈b' tenet q̈s iterare
ɔfessionẽ. z sũt q̈ttuor sm pe.
de pal'. duo vo sũt ex pte ɔfi
tẽtis. Prim' sm Pe. Tho.
Ray. z Hosti. z oẽs alios. s.
qñ aduertẽter tacet aliqd qd
est mortale. vl' credit. vl' pba
biliter dubitat eẽ mortale ex
verecũdia vl' alia cã iniusta.
tũc etiã mortal'r peccat ɔmit
tendo fictionẽ in sacramẽto z
notabilẽ irreuerentiã. z itera
re tenet talẽ ɔfessionẽ. Si tñ
talis ɔfiteret eidẽ cui z prius
z ille habet in memoria pctã
ei' sufficit dicere illud occul
tatũ z illã fictionẽ sm Guil.
durañ. imo etiã si ñ hret i me
moria. vt ptz i fine. iiij. casus

Sed si dimitteret ex aliq̃ iu
sta causa. puta quia ꝓbabil'r
dubitat eũ solicitãte ad ma/
lũ de q̃ ꝯfitek vl' reuelatorem
cõfessiõis. vl' dicẽdo id cũ sit
cõfessor mãifestaret pctm̃ qđ
audiuit. puta si iniuste absol
uit cũ nõ debeat. ⁊ in his ca
sib⁹ ñ hñdo copiã nisi tal' cõ/
fessoris. cui ꝯfitẽdo aliqđ p̃/
dictorũ seq̃rek. tũc sat' videk
ꝙ sit excusat⁹. Dicit etiã p̃di
ctus Duran. ꝙ si ex ig̃rãtia
crassa ⁊ supina aliqđ retinu/
it mortale: q꞉ noluit cogitare
de suis peccatis tenek totuz
iterare. Secus si ex ignoran
tia ꝓbabili. q꞉ tũc solũ illud
qđ dimisit. Scđus ẽ fm
Tho. et Pe. qñ nõ impleuit
penitẽtiã seu satisfactionẽ in
iunctã p mortalib⁹ ex ꝯtem/
ptu vel ex negligẽtia. ⁊ ẽ obli
tus ei⁹. si eñ eius recordarek
adhuc poss꞉ ꝑficere. ⁊ tũc ꝑfi
ciẽdo iterare non tenek. et p̃ci
pue qñ nõ ẽ sibi p̃fix⁹ termi/
nus quẽ nõ possit trãsgredi
q̃uis sibi sit declaratum in q̃
ipaz debeat facere. vl' in alio
tpe ipam supplere. eoipo aũt
ꝙ facit sibi ꝓpositũ nõ implẽ
di pniam sibi iniũctã p mor
talib⁹ ex negligẽtia vel cõtẽ/
ptu peccat mortaliter. q꞉ te/
nek ad illã sub p̃cepto. Sec⁹
do est de pnia iniuncta p ve/
nialib⁹: ad quã nõ tenek đ ne/
cessitate fm Tho. Idẽ si pe/
nitẽtiã iniunctã p mortalib⁹
dimitteꝫ ex impossibilitate
puta ex infirmitate et hmõi.
Posset tñ pnia iniuncta ab
vno cõfessore mutari ab alio
cui ꝯfiterek. etiam sine audiẽ
tia pctõꝝ illoꝝ p q̃b⁹ erat im
posita fm Pe. de pal'. de hoc
infra vide. Tercius casus
fm Pe. Tho. Ray. ⁊ Hosti.
est ex pte ꝯfessoris. qñ vicꝫ no
tabiliter est ignorãs sacerdos
ita ꝙ nescit discernere inter
mortale ⁊ veniale đ cõib⁹ pec
catis. ⁊ p̃cipue cum penitens
habet casus intricatos ⁊ dif
ficiles. Concordat Durañ. ⁊
addit. et h̃ nisi penitẽs sit pe/
ritus: ⁊ instruat confessorem
Cum aũt vadit ad eum quẽ
scit idiotã ⁊ ignorantez tenek
iterare. hᶜ durañ. Vđ videk
intelligendũ qñ põt hr̃e aliũ
sufficientẽ. nam si aliuz habe
re nõ potest. ⁊ multo magis
qñ est in piculo mortis põt ⁊
debet ꝯfiteri ei quẽ hꝫ. Vnđ
Aug. dicit de pe. di. vi. Qui
vult ꝯfiteri vt inueniat grãz
sacerdotez q̃rat sciẽtẽ solue
re ⁊ ligare. Quartus casus

est ex pte ɔfessoris. est aūt im potētia absoluēdi ſm Petꝝ Tho. Ray. ꝛ Hosti. qđ pt eē dupl'r ſm Pe. de pal. ꝛ Durañ. vl' qꝛ hꝫ ptātē artatā ab soluēdi. qꝛ. s. ab aliqb' pctis ñ pōt absoluere supiore reser uāte sibi illos. et tñ ab illis đ facto absoluit. Et ɔfessus illi cū ei ɔstat teneť iteꝝ cōfite ri. nō q̄dē oīa ſm Pe. de pal'. sed illa tm̄ de quib' nō potu it absoluere. aut hoc est quia nullam habuit ptātē. et ħ q̄a nō erat sacerdos q̄uis repu tareť. vel qꝛ nō subditus. vl' qꝛ itrusus. aut qꝛ excōicat' vel suspensus ab officio huiusmodi. et absolut' a tali cū illi ħ ɔstat teneť iteꝝ cōfiteri qꝛ realiter nō ē absolutus. q̄uis ignorantia facti excuset eū in ɔspectu dei ac si eēt absolutus: dū nescit. ſm Tho. in q̄libet. Sꝫ pe. đ pal'. i. iiij. dist. xvij. q. vi. sic distinguit. ꝛ notabil'r. qꝛ aut impedimētū qđ hꝫ absoluēs ē iuris diuini vl' hūani. Si iuris diuini. vicꝫ qꝛ nō fuit baptisatus talis. vl' nō ordinat'. ꝛ i ħ casu absolutus a tali teneť iterū confiteri ħ scito. nec papa posset de ɔtrario dispensare. Si ħo impedimētū ē iuris hūani. puta qꝛ suspensus est vel excōicat' ꝛ hmōi. tūc ipedimētū aut ē notoriū aut occultū. Si notorium. puta qꝛ manifeste vl' publice ꝑberauit clericū. ppť qđ ē excōicatus notorie. aut manifeste intrusus. scꝫ ppť ɔcessionē secularīū posit' in eccl'ia curata. ꝛ nō p canonicā cōcessiōeꝫ ppter qđ titulum nō hꝫ. nec ptātem sup parochianos illius eccl'ie. ꝛ talis ɔfessus isti teneť iteꝝ ɔfiteri ħ scito. Si ħo ipedimētū ē occultū: tūc aut confitens scit illud impedimētū. aut nescit. Si scit cōfitēdo illi teneť iteꝝ cōfiteri. ꝛ peccat mortal'r cōicādo illi in diuinis. Sed si nescit ipedimētū qđ etiā alijs occultū est. ꝛ ħ ignorantia facti. puta qꝛ pcusserat clericū nullo vidente. tūc ñ teneť iterare. Argumentū ad ħ de scia serui q̄ liber putabať publice q̄ rata est. Sed si hoc nesciret ignorantia iuris. puta qꝛ scit illū pcussisse clericū. sed credit nihilomin' ipm posse audire cōfessiōes. nō excusať ppť ħ q̄n teneať iterare ɔfessionē ſm Pe. đ pal'. Quit' casus i q̄ q̄s teneť iterare ɔfessionē ſm Pe. de pal'. vbi. s. est ipe

dimētū ex pte ↄfitētis scitū vł oblitū vł ignoratū pbabilit. puta q2 erat excōicat9 maiori vł minori excōicatōne. licet nesciret. ꝛ cū postea sciuit tenet iterū ↄfiteri absolut9. q2 ligat9 excōicatiōe absolui nō potuit a pctis. et pbabil ignorātia pseruat a cłpa ꝛ a pena irregularitatis. s3 nō fac eū nō eē excōicatū. ppter qd si tūc eligeret vł sibi bñficium ↄferret. ignorātia nō faceret q sibi aliqd ius acqreret. c. apłice. extra de cleri. excō. minis. Est aūt min9 capax sacramētoꝝ a qꝝ pticipatiōe directe excludit qꝫ qrūcūqꝫ aliorū. ꝛ ideo absolutio nulla. Et dicit idem Pe. q i h casu ꝛ in aliis in qb9 qs tenet itare cōfessionē si ↄfiteret eidē ñ opteret iterare pctā explicite. s3 solū iplicite. dicēdo. Peccaui i illis q als vob dixi. sicut si nulla fuiss3 absolutio d facto. Dilata em̄ absolutio p mltos dies fieri pt. etiā si ipe oblit9 fuerit. dū tñ pnia ei prius inotuerit. q2 si ñ taxasset penitētiā tūc opteret ad memoriā reducere. vt moderaretur iuste. ppt qd remittēs ad epm si ñ absoluat d3 pniā3 inotescere. quē post reditū ab soluens iniūgit dicēs. facias qd tibi dixi. q2 ligare ñ debuit añqꝫ absoluerz. ita ꝛ i pposito. Hec Pe. Guil. etiā dic q pnia nō reqrit tātā ↄtinuitatē agēdoꝝ ꝛ dicēdoꝝ sicut alia sacra. S3 in vna die pt fieri ps ↄfessiōis. ꝛ in alia die altera. vł i vna die ↄfessio audiri: ꝛ in alia impendi absolutio: ꝛ iniungi pnia pctōꝝ.

Sext9 casus est qñ qs facit cōfessionē in mortali sine pposito abstinēdi. s3 q2 iste casus habet varias opiniones ꝛ satis difficiles. iō declarabit in seqnti. §.

An valeat confessio ab incontrito facta vt eā iterare ñ oporteat. §. v.

(v)Na ex cōditōib9 ↄfessionis ē q sit lacriabił. i. cū dolore seu displicētia de peccatis saltē fm rōne3. Unde qrūt doctores. Utꝝ ↄfessio facta a nō cōtrito. q2. s. nō dol3 sufficienter: vel nō pponit se abstinere a pctis valeat ita q non teneat eā iterare. et respōdet Pe. de pał. i. iiij. di. xvij. q ad arg. h ē triplex mod9 dicēdi. Primus est q nō valet ad remissionem culpe nec

pene: nec tūc nec recedēte fi-
ctiōe. vn̄ ⁊ tūc tenet̄ iterare. ⁊
hec est opinio Gof. in q̄libz.
Ray. ⁊ Hosti. i summa. Bo-
nauētu. in. iiij. Durañ. Rob.
Olcbot Uincē. in specl'o hy
storiali. Sc̄ds mod' dicē
di ē ꝙ talis ꝯfessio valeat ad
remissionē culpe. qn̄ impeni
tens confitet̄ ⁊ absoluit̄. licet
tunc nō recipiat fructū cōfes
sionis tn̄ recedēte fictiōe reci
piet. sicut d̄r de baptismo. et
rō h' forte est. q̄ꝛ sic̄ i baptis-
mo imp̄mit̄ charact̄ ad quez
recedēte fictōe sequit̄ gr̄a. ita
i pn̄ia imp̄mit̄ q̄dā ornat' ad
quē recedēte fictōe seq̄t̄ gr̄a.
Et h' ē opinio Pe. Tho. Ri
car. in. iiij. Jo. ⁊ Ber. in glo.
videt̄ etiā esse d̄ pe. di. i. c. mē
suraz. §. seq̄nti. Dicit em̄ ꝙ n̄
ē necesse ꝙ peccata q̄ semel sa
cerdoti confessi sumus eadē
denuo ꝯfiteamur. Est et ter-
cius modus dicendi cōcor-
dans ambos. Aut em̄ talis
nō hꝫ intentionē ꝯfitendi sa
cramentaliter ⁊ absoluēdi sꝫ
deridendi. aut hꝫ intentionē
cōfitendi. In p̄mo casu nō li
berat̄ a p̄cepto diuio de ꝯfes-
sione. q̄ꝛ sine intētiōe nō p̄ōt
suscipi essentia sacramēti qd̄
ꝯsistit in vsu. vn̄ tenet̄ iteruz
confiteri. Si aūt intēdit tūc
distinguendū est. q̄ꝛ intēdēs
implere p̄ceptū ⁊ suscipe ve-
rū sacr̄m qd̄ eccl'ia ꝯfert. aut
nullā hꝫ pn̄iam de suo pctō:
aut aliquā. si nullā tunc pn̄ie
sacr̄m n̄ suscipit. q̄ꝛ ptās hu
iusmodi sacram̄ti eēntialis q̄
ꝯsistit in actu suscipiētis: est
act' interior. vnde sine eo nō
est. sicut nō esset m̄rimoniuz
si q̄s intēderet veꝝ sacramē-
tū suscipe: non tn̄ ꝯsentire ni
si in carnalē copulā ⁊ ad tp̄s.
Sed si aliquam hꝫ pn̄iaz de
pctis suis: tūc iteꝝ distiguē-
dū est. q̄ꝛ aut talē hꝫ pn̄iaz ꝙ
sufficit eum sacramento. pu-
ta cōtritus accedit ad ꝯfessi-
onē ex quo fit ibi cōtritus vi
clanium vnde fugat̄ fictio. ⁊
sic nō habꝫ dubiū. q̄ꝛ ⁊ sacra
mentū suscepit ⁊ effectū eius
scꝫ remissionez pctōꝝ. vn̄ nō
tenet̄ iterare. ⁊ sil'r imo forti'
si accedit cōtrit'. Si v̄o ha-
bet talē penitentiā ꝙ nō suffi
ciat cū sacr̄o ad gr̄am. q̄ꝛ nec
etiā attritus accedit. tūc ē ve
ra opinio Tho. s. ꝙ recedēte
fictiōe: tūc incipit valere cō-
fessio. ⁊ nō tenet̄ ꝯfiteri nisi fi
ctionē suā. puta si habuit q̄n
dam dolorem imp̄fectum. sꝫ
nō sufficiēter discussissꝫ ꝯsci-

entiā suā. putabat aūt discus
sisse q̄ntū sufficiebat. vl' si do
lebat d̄ pctō p̄terito. nō ppo
nens cauere ī futuro. aut ecō
uerso. vl' dolor nō erat maxi
mus sicut d̄bebat. ipe tn̄ s̄m
ɔsciam suā nō erat fict⁹. licet
s̄m v̄itatē esset. ꝛ sic nihil ce/
lauit qđ crederet mortale. et
ꝑ ɔn̄s s̄m suū iudiciū cōcur/
rebāt oīa q̄ erant necessaria.
postea aūt certificat⁹ de erro
re sue ɔscīe penitet de illo d̄fe
ctu. Pōt igiť opinio Tho.
multis modis saluari. Uno
mō loq̄ndo de eo qui fict⁹ est
p̄uatiue nō positiue. qꝛ. s. ha
bet dolorē. sed ita impꝛfectuȝ
ꝙ nec cum sacram̄to actu su
scepto sufficit ad ɔtritioneȝ.
nihilomin⁹ tn̄ hāc impꝛfectio
nē q̄ est fictio nō cōfiteť. quia
crediť eē sufficienter disposi
tus. ꝛ sic n̄ sciēter celat pctm̄
qđ fuit in hoc. qꝛ. s. nō exami
nauit ɔsciam suā sicut debu
it. ꝛ sic qđ erat error iurꝭ diui
ni nō tollit fictōneȝ respectu
vltimi effectus sacramēti. q̄a
improbabilis. vnde nō excu
sat. sed tn̄ eoipo q̄ error tollit
fictionē que excludit essenti
am sacramēti vn̄ vep̄ sacrm̄
fuit. tali ğ q̄ vep̄ sacramētuȝ
suscipit ornatus imp̄miť. sȝ

gr̄a non dať. sed postea qn̄ re
dit ad cor ꝛ recolit se non bn̄
fecisse debitū suū ex negligē/
tia sua oblitū. tūc incipit va
lere cōfessio. ꝛ nō teneť confi
teri illa q̄ p̄us confessus fuit.
sicut fictus. qꝛ non fuit dimi
diata ex intētiōe. sed solū illā
fictionem teneť itep̄ cōfiteri.
Si aūt fuissȝ fictio positiue.
qꝛ. s. nō dolet. ꝛ scienter celat
fuisset ɔfessio nulla. vl' si con
fessus fuissȝ nō debuissȝ sibi
dari absolutio. sed si data ei
fuit dubiū est: vtrū ornat⁹ sit
imp̄ssus. quo casu Tho. non
pōt intelligi. Scđo mō p̄t
intelligi opi. tho. qn̄ ē positi
ua fictio q̄ntū ad h̄ ꝙ nō do/
let nec ꝓponit abstinere. tūc
ista fictio nō occurrit sibi vt
ɔfitenda. nec actu cogitauit
ꝙ teneať eā ɔfiteri. tunc eniȝ
sicut de pctō qđ occurrit q̄/
dem: sȝ nō credit ꝙ sit pctm̄.
aut ꝙ sit mortale ꝛ de necessi
tate ɔfitēdū. ꝑinde est acsi fu/
isset oblit⁹ ꝑ negligētiā. n^c fe
cissȝ debitū suū de scrutādo
ɔsciaȝ suā. in q̄ casu solū illđ
ɔfitēdū ē. ꝛ est vep̄ sacramen
tū. licet sit hic ignorantia iu
ris diuini. ꝛ h̄ mō p̄t sustine/
ri dictum Tho. xxij. dist. ar.
i. i solutiōe vltimi ar. vbi diť

q ignorãtia iuris diuini nõ excusat a fictiõe. z sic talẽ vocat fictū. Tercio mõ põt sustineri opinio Tho. loqndo de illo q ↄfitet eidẽ cui pius. z tũc nõ optet iterare cõfessionẽ pmã factam ei: licꝫ fictã. etiã si ipe sacerdos nõ recoleret pctã prius sibi dicta qꝛ nc qñ ↄfessio integra ẽ optet q recolat actu a pncipio vsq ad finẽ. z marie qꝛ h sufficit. s. absoluere ab oibꝫ. et iniũgere pniam p fictiõe. z pro alijs q tũc faciat pniã sibi iunctã. Itez paulopost dicit idẽ ipe Pe. de pal. q cũ confitẽs exprimit fictiõeꝫ suã. puta dicit se nõ posse vl' non velle pponere abstinere ĩ futurum quẽ absoluit sacerdos. qꝰuis nullo mõ debeat absoluere. al's peccaret abutẽs claui. nc valeret sibi tũc illa absolutio tñ exq intẽdit absoluere z sacramentũ verꝫ ↄferre. vrꝫ q cõferat. et si tũc ñ hꝫ effectuꝫ ppt illiꝰ indispositõeꝫ: hẽbit tñ postea qñ ↄteret vl' ex expectatiõe vel dispositiõe ornatu manente. Et si dicat q qꝰuis sit ibi forma nõ tñ materia. qñ ẽ sacrm. matia eñ ẽ pctõꝛ ↄtritꝰ. Dicẽdũ q qñ sibi sua fictio ñ occurrit vt cõfitẽda. tũc nõ ẽ ↄfessio dimidiata. z qñ suã dicit fictõneꝫ cũ alijs pctis est ↄfessio integra. Et sic matia pfecta: cui matie põt impmi forma q si fiat verꝫ sacrm erit. qꝰuis fieri nõ dbeat. Sicut sacerdos bñs hostiã sup altare pollutũ nõ deberet qdem celebrare. si tñ celebrãdo vba pferrꝫ eucharistia vera esset. peccatoꝛ eñ est materia sed immũda. nisi saltẽ sit attritꝰ. vl' confessio sine attritõe ẽ materia ĩ mũda. hec Pe. de pal.

De attritiõe z contritiõe.

Et qꝛ dictũ ẽ de ↄtritiõe z attritõne quõ penitẽs sup ipis debeat instrui a cõfessoꝛe. Jdo de ea clariꝰ dicẽdũ est. Nota ꝙ sm Tho. iiij. di. xvij. q differẽtia ẽ inter attritiõeꝫ z ↄtritionẽ. Nã attritio ipoꝛtat qndã displicẽtiã de pctis ꝫ impfectã. Vñ attritũ. i. aliquo mõ tritũ. sed cõtritio importat pfectam displicẽtiaꝫ de peccatis. vnde contrituꝫ. id est simĩ totuꝫ tritũ z ĩ puluerẽ redactũ. Est aũt contritio sm Pe. in. iiij. di. xvij. doloꝛ voluntarie assumptus p peccatꝭ cum pposito cõfitendi et satisfaciendi voluntarie

Et ꝭm eundē ea. dist. oportȝ ꝙ cōtritio habeat̄ de oī pctō mortali. et rō ē. qꝛ in oī pecca to mortali ē actualis auersio voluntatis a deo. Et qꝛ con traria cōtrarijs curant̄. ideo oportet ꝙ in omni remissiōe peccatoꝝ sit actualis cōuer/ sio ad deū ꝛ auersio a pctō. ꝛ h̄ dr̄ cōtritio. De pctis aūt oblitis sufficit cōtritio gene ral̄r cū conatu ad recordādū ꝛ dolendū. dolere etiā debet de obliuiōe pctōꝝ q̄ ꝯtingit ex negligētia. Si aūt q̄rat̄ si special̄r cōtritio de q̄lib; pec cato req̄rat̄. vl̄ sufficiat vna general̄r p oīb;. sic rn̄det tho. in. iiij. di. xvij. ꝙ q̄ntū ad ꝓn cipiū ꝯtritōis. s. cū q̄s ꝺ pec catis suis cogitās dolȝ. ꝛ si nō dolore cōtritōis saltem dolo re attritōis oportet ꝙ sit spe cialis dolor de pctis q̄ q̄s hȝ in memoria. sȝ q̄ntum ad ter minū q̄ est dolor iā gr̄a infor mat⁹. sufficit ꝙ sit vna cōmu nis cōtritio de oīb;. tūc eniȝ mot⁹ ille agit virtute oīm di spositionū p̄cedentiū. ꝛ quia nemo scit verū habeat gr̄am q̄ req̄rit̄ ad ꝯtritionē. ideo ne mo p̄t eē cert⁹ ꝺ sua ꝯtritōne nec ꝑ ꝯn̄s ꝺ remissiōe. Et di cit Ricar. l. iiij. dist. xvij. ꝙ si ꝯfitēs in pctō mortali ē attri t⁹ ꝺ suo pctō vt ꝓbabil̄r pos sit p̄sumere se eē dispositū nō peccat absolutionē recipien/ do. imo freq̄nter v̄tute claui um ꝑ susceptōeȝ absolutiōis format̄ sua attritio ꝛ fit ꝯtri/ tio. Jtē nota ꝙ duplex est cōtritōnis dolor ꝭm Tho. ꝛ Pe. in. iiij. di. xvij. s. itellectu alis q̄ est q̄dā ꝑfecta detesta/ tio peccati ꝭm rōneȝ. ꝛ dolor sensibil̄r q̄ est dolor excitat⁹ ī parte sensitiua cū alteratōne ꝛ afflictiōe corꝑis Prim⁹ dolor req̄rit̄ ꝺ necessitate ad remissionē peccati. ꝛ ille etiaȝ sol⁹ ē sufficiēs. qꝛ sicut pctm̄ mortale sufficiēter ꝯmittit̄ ꝑ solū actū volūtat̄;. et ꝑ cōpla centiā deliberatā ratōis. ita sufficienter destrui p̄t ꝑ de/ testationē volūtatis ꝛ displi centiā rōnis. et hoc est etiam in ptāte nostra p̄supposita ḡ tia Secūdus dolor id est sensibilis etiā valet ad remis sionē peccati. sed nō ē necessa rius. sed de ꝑfectōe ꝯtritōis nec est in ptāte nostra etiam p̄supposita gratia. Jtem do lor intellectualis non potest esse nimius sicut nec chari/ tas a qua procedit potest es/ se nimia. sed sensibilis potest

esse nimius. Et iō oportet q̄ su
mat̄ p mensura debita ad cō
seruationē subiecti. sic ex ie-
iunijs ⁊ alijs corporis afflictio
nibꝫ. Itē nota s̄m Tho. i. iiij
di. xvij. q̄ vera cōtritio sp̄ de
bet remanere in habitu. id ē
q̄ semp̄ debet habere istā di
spositionē q̄ qn̄ recordat̄ de
pctīs cōmissis habeat displi
centiā: saltē s̄m rōnem. Itē
s̄m Pe. in. iiij. di. xvij. dolor
maior intellectualis dꝫ eē de
maiori pctō habitualit̄ non
actualiter. si cōsiderent̄ pctā
in cōi inq̄tū sunt offensa dei
sed etiā ī speciali dolor dꝫ eē
maior de maiori pctō. q2 ma
iorē rōnē doloris hꝫ maius
pctm̄ Dolor vo sensibilis cō
ueniēs etiā est vt sit maior d̄
maiori. q̄uis nō sit de neces-
sitate. Itē s̄m Tho. in q̄libꝫ.
⁊ Inno. Cōtrit⁹ dꝫ mag̃ di
ligere deū q̄ seipm̄. culpa au
tē est ɔtra deū. pena vo est ɔ
seipm̄. Ideo debet ɔtrit⁹ eli-
gere potius oēm penā susti-
nere q̄ deū offendere. Descē
dere aūt ad hanc penam vel
ad aliam non tenet̄. imo face-
ret fatue d̄scēdēdo ad ista p̄-
ticularia vl̄ aliū sup̄ h̄ sollici
tādo. Sedecī ɔditōes q̄
req̄runt̄ in oī bona ɔfessiōe.

P onit aūt Tho. i. iiij
di. xvij. q̄ ɔfessio bo
na dꝫ hr̄e sedecim cō
ditiōes q̄ in his ɔtinent̄ vsi-
bus. Sit simplex humil̄ cō
fessio pura fidelis. Atq̄ fre-
quens nuda discreta libens
vecunda. Integra secreta la
crimabilis accelerata. Fortis
⁊ accusans. ⁊ sit parere para-
ta. Sit simplex. i. nō recitet ī
cōfessione nisi id qd̄ ptiet ad
declaratōeꝫ sui pctī. et etiam
q̄ntitatē. et n̄ alie hystorie mi
sceant̄. Sit hūilis. vt se mi
serū ac pctōrē cognoscat sine
fictione. Pura. i. recta iten
tione. i. vt nō reputet̄ bonus
vel laudet̄ ab hōibꝫ Fi-
delis. i. vera ⁊ sine vlla falsita
te. vt nō dicat q̄ non fecit. vel
etiā habeat fidem de remissi
one pctō℞ suo℞ si ve ipm̄ pe
nitet. Atq̄ freq̄ns. i. sepe cō
fiteat̄. istud tn̄ ē de bn̄ esse cō
fessiōis. ⁊ nō de necessitate
Nuda. vt scꝫ nō inuoluat ob
scuritatē vbo℞. sed dicat ver
ba vt intelligat̄ pctm̄ suū cū
circūstātijs saltē necessarijs.
Discreta vt maiora cū ma
iori pōdere dicat: vl̄ non plu
ra simul. sꝫ distincte loq̄ndo
et dicendo numē℞ si fieri vel
scire potest. Ul̄ etiā vt discre

not.

to et sufficiēti ac perito ɔfes/
sori confiteat᷑ pctā sua. Li/
bens voluntaria nō coacta ti
more verbo℞. vt pueri. vl' ti
more pena℞ tpaliū vel infer
naliū ꝑncipaliter Verecū
da. vt erubescat ꝛ nō se iactꝫ
vl' mente glorietur ppt' secl'i va
nitatē aliquaꝫ. ꝛ precipue ibi
confundat᷑ ratōe respectu di
uine maiestat' offense. In
tegra. vt nihil retineat ꝺ his
q̄ cōmisit. ꝑcipue de mortali
bus. Secreta vt nō publi
ce sed occulte sacerdoti dicat
peccata sua q̄ eum possit ab
soluere. Lacrimabilis vt
doleat de pctis commissis. ꝛ
ꝺtestet᷑ ea saltē itellectu rōis.
Accelerata: vt q̄citi⁹ pōt
cōmisso peccato ɔfiteat᷑. hoc
tamen est ꝺ bene esse. For
tis: vt nihil dimittat p̄ vere/
cundia. Et accusans se et
non alios: nec in ɔfessione se
excuset ꝛ alios inculpet Et
sit parere parata. i. adimple/
re pniam sibi iniūctam. ꝛ fa/
cere ea q̄ hꝫ necessario facere.
vt aliena restituere si hꝫ ꝛ hu
iusmodi.

Finit pars secunda libri
ꝑmi que est de scientia q̄ req̄
rit᷑ in confessore.

Incipit pars
tercia ꝑmi libri de bonitate
cōfessor'. ꝛ hꝫ decē. §. Et pri
mo q̄r ɔfessor duo dꝫ hr̄e. s.
timorē di. ꝛ zelū aīa℞. §. i.

De bonita
te cōfessoris i se et in
exercitio talis officij
dicit Aug⁹. de pe. dist. vi. ca.
Qui vult ɔfiteri. Sacerdos
ante quē statuit᷑ oīs languor
in nullo illorū sit iudicādus
que in alio iudicare est prom
ptus. Judicans em̄ aliū qui
est iudicandus cōdēnat se/
ipsū. cognoscat igit᷑ se ꝛ pur
get in se qđ vidꝫ alios sibi of
ferre. Curet vt a se proijciat
q̄cquid in alio damnosū re/
perit. animaduertat q̄dē qđ
dicit᷑. Qui sine peccato ē ve/
strū ꝛc. ideo em̄ liberauit pec
catricē. quia nō erat qui ꝓij
ceret lapidem. quō lapidarꝫ
qui se lapidandū ɔgnosceret
Nullus em̄ erat sine pctō. in
quo intelligit᷑ oēs fuisse reos
nā venialia peccata sp remit
tebant᷑ p cerimonias. Si qđ
ḡ pctm̄ in eis erat crimiale e/
rat. Deteriores ḡ i h̄ sunt sacer
dotes se prius nō edificātes

illis q̃ dñm obseruabãt insi/diijs. ꝭm em̃ Aug. Tho. ⁊ Alber. audiẽs cõfessionẽ cũ conscĩetia mortalis pcti mortaliter peccat. tñ effectũ sacramẽti cõfert cũ sacro: si nõ est pcisus vl' suspẽsus q̃ꝫ tũ cũ q̃ꝫ alias mal⁹. Unð Aug⁹. i. q. i. c. dictuꝫ est a dño. Numeri ad Aaron. Uos ponite nomen meũ sup filijs isrl'. ⁊ ego dñs bñdicam eos: vt gratiã traditã p ministeriũ ordinati trãsfundant hominib⁹. Nec voluntas sacerdotis pdesse vel obesse pt. sꝫ meritũ bñdictionẽ poscẽtꝭ. Q. ð aũt ðr eadẽ q. Remissionẽ pctoꝝ non dant auari ⁊ sitia. itelligit ꝭm glo. vel simpliciter de pcisis. vel si intelligat de tolerat: tales nõ dant ex merito vite. i. nõ sunt digni dare.

Duo q̃ debet hr̃e ꝯfessor.

Ebet aũt ꝯfessor pcipue hr̃e duo. s. timorẽ vñ fiat circumspectus. ⁊ zelũ aĩaꝝ vñ sit sollicitus circa ea q̃ necessaria sũt. Quantũ ad pmũ cõsiderare dꝫ q̄ ipe ẽ mare eneũ in tẽplo dñi vbi lauabãt sacerdotes ⁊ leuite aĩalia offerẽda in sacrificiũ. vñ ex ĩmũdicijs a qb⁹ illa abluebant efficiebãt imũdi. Unð Grego. in pastorali dicit q̄ fit plerũqꝫ vt animus pastoris audita tẽtatõe ouis ⁊ ipe tentet. ⁊ ideo cũ timore ⁊ tremore dꝫ poni. et nõ se ingerere: ⁊ cũ leuitate ⁊ cũ risib⁹ instare. Unde in figurã moyses vt ðr Exo. xxxviij. fec' labium eneũ de specul' mulieꝝ in q̃ lauarent sacerdotes sancta sanctoꝝ igressuri. ⁊ significat scripturã: vbi sunt exẽpla sanctaꝝ aĩaꝝ. ad q̃m debet sepe inspicere ad vidẽdũ maculas suas ad intelligendũ insidias diaboli Uñ subdit Gre. vbi sup. Nec neq̃ꝫ sunt timenda pastori. q2 deo pẽsante cũcta subtil'r. tãto facili⁹ liberat q̃s a sua. q̃nto misericordi⁹ tẽtatiõe fatigatur. Quãtuꝫ ꝟo ad zelũ dic' Gre. q̄ nullũ sacrificiũ ita ðo acceptũ ẽ vt zel⁹ aĩaꝝ. Et fructũ hmõi oñdit Jac. v. c. vbi p⁹ pmulgatões ꝯfessiõis dicit. Qui cõuerti fecerit pctõrem ab errore vie sue: salua bit animã ei⁹ a morte. et charitas operit multitudinẽ peccatorũ. Nõ aũt min⁹ trahunt ad deũ p cõfessionẽ anime q̃ndo diligenter fit q̃ꝫ p pdicatores moderno tẽpore. vt experientia docꝫ. debet ergo non tar/

dare q̄ vocatur ad hm̄oi.

Quō se h̄re debeat ꝯfessor erga penitentē. ⁊ de q̄bus interrogandū ē in confessione. ⁊ ibi v̄sus decē p̄ceptoꝝ decalogi. ⁊ v̄sus septē pctōꝝ mortaliū. ⁊ q̄ in cōfessiōe tria debet obseruare interrogando cōfessor. §. ij.

Dicit Augustin⁹ de pe. di. vi. c. i. post medium dicens. Diligēs inq̄sitor subtilis inuestigator sapiēter ⁊ q̄si astute interroget a pctōre: q̄ forsitan ignorat vl' p̄ verecundia vellet occultare. cognito aūt crimie varietates ei⁹ nō inuestigare dubitet ⁊ locū et temp⁹ ⁊c. q̄bus cognitis adsit beniuol⁹ parat⁹ corrigere. et secū on⁹ portare. hēat dulcedinē in afflictiōe. pietatē ī alteri⁹ crimie. discretiōez ī varietate. adiuuet ꝯfitētē orādo et alia p eo bona faciendo. subiuuet leniēdo. ꝯsolando. spez p̄mittēdo. ⁊ cū op⁹ fuerit etiā increpādo doleat loquēdo. instruat operando. sit particeps laboris si vult esse particeps gaudij. doceat perseuerantiaz Hec Aug⁹. Ex his v̄bis Aug. patet q̄ nō sufficit audire cōfessionē eorū q̄ sibi dicunt a pctōre ⁊ ip̄m n̄ interrogare. nisi eēt psona in his bene p̄ita ⁊ sciētificata q̄ sufficienter scit dicere q̄ oportet. Sz cū psone cōiter sint grosse in istis. etiā ille q̄ sunt ī alijs negocijs m̄ūdi vl' scientijs acuti. Jō p̄mittēdū ē dicere vnicuiq; id qd̄ vult. ⁊ eo ordine q̄ vult. ⁊ de pctīs q̄ p se sufficiēter dicit nō ē iteꝝ interrogādus. ne molestes eū in q̄ non oportz. Sz si aliqd̄ nō bn̄ ītellexissz. p̄cipue d̄ mortalib⁹ faciat sibi iterū declarare vt meli⁹ intelligat. De his v̄o q̄ nō plene dixit. puta q̄r nō dixit circūstantias necessarias vl' numeꝝ. interroga eū d̄ his vt plene dicat q̄ntū ē necessariū. De illis v̄o peccatis q̄ n̄ dixit. nec scit p se dicere īterroga eum.

Quo ordine fieri debeāt interrogatiōes. ⁊ de q̄b⁹.

Sed Ray. ⁊ Host. in sūma dicūt q̄ īterrogatōes fieri debēt d̄ septē vicijs capitalib⁹ ⁊ eoꝝ spēb⁹ ⁊ filiab⁹. de q̄b⁹ hēs. s. diffuse ī. ij. pte. p totuz. nō tn̄ ē interrogādū d̄ oib⁹. sed pl⁹ ⁊ min⁹ s̄m ꝯditionē psonarū. Sicut aūt q̄ ꝯfitet nō habz

necesse tenere magꝭ vnuz or/
dinē q̄ȝ aliū dicēdo pctā sua.
ita nec ꝯfessor introgādo. tn̄
ad meliꝰ memorie ꝯmēdādū
de qͣbꝫ dȝ interrogare: et de q
bus iā introgauit ne āplius
habeat triplicare ꝯgruū ē te
nere aliquē ordinē. ⁊ si placȝ
interrogare de decē p̄ceptis:
q̄ ꝯtinent in istꝭ vsibꝫ. Unuz
cole deū. nec iures vane ꝑ ip
sum. Sabbata sctifices. ha/
beas in honore parētes. Nō
occisor eris. fur. mechꝰ. testꝭ
iniquus. Nō vlli nuptā. nec
rem cupias alienā. Declara/
tionē hoꝝ versuū habes in/
fra Post vo interrogationez
suꝑ decē p̄ceptꝭ ꝯueniēs erit
interrogare suꝑ septez viciis
capitalibꝫ. q̄ in h vsu ꝯtinent
Ut tibi sit vita sꝑ saligia vi
ta. In ista dictiōe saligia sūt
septē littere. a qͣbꝫ icipiūt no
mina septē capitaliū vicioꝝ.
Per S vo intelligit suꝑbia
sub q̄ ꝯp̄hendit vana gloria.
Per A auaricia. Per L feti
da luxuria. Per I inuidia. ꝑ
G gula. Per I ira Per A ac
cidia Sȝ anteq̄ȝ iterroget
de peccatis prius querat de
excōicatione maiori. ⁊ si iue/
nit eum aliqua sentētia irre/
titū. si habet autoritatē suꝑ

hoc absoluat p̄us. Si vo n̄
habet autoritatem remittat
ad eum qui potest eum absol
uere.

In interrogatiōibꝫ fiēdis
tria debent obseruari.

No. in. iiii. dic ꝙ cō/
t fessor tria debet obs
uare in introgatiōi/
bus fiēdis Primū est ꝙ n̄
introget oēs de oibꝫ. sȝ inter
rogent ꝑsone de pctis q̄ con
sueuerūt reꝑiri in homibꝫ illi
us ꝯditōis et status. vt stipē
diarii de rapinis ⁊ incendiis
Clerici de symonia et horis
obmissis. Adolescentes d̄ lu
xuriis ⁊ hmōi. Unde a p̄nci
pio cōfessionis decēs est iter
rogare confitētē de ꝯditione
sua. d̄ exercitio ⁊ statu. an cle
ricus. an laicus. an solutꝰ vel
ꝯiugatus: ⁊ hmōi. vt prudē
tiꝰ inde possit formare intro
gatōes. Et q̄ntū est tꝑis ꝙ fe
cerit vltimā ꝯfessionē. ⁊ si fe/
cerit penitentiam sibi iniun
ctam. Et vtrum in statu gra
tie vel peccati mortalis.

Secūdum quod debet ob
seruare confessor est vt inter
rogētur ip̄i a remotis de pec
catis: et in genere. non in vl/
tima specie et modo pecca/
ti subito. Ut si nesciebat

tale peccatū ɔmittere illō ad
discat. ⁊ sic ducat̃ i tēptatōez
Verbi grã. Si fatet̃ se cōmi
sisse viciū luxurie: nō statim
interroget cōfessor si seipsū
suis manibꝫ polluit. ⁊ hmōi.
sed ita paulatim interrogꝫ d
modo et circūstātijs tal' pcti
ɔmissi ⁊ hmōi. Terciū ē ꝙ
in pctis carnalibꝫ nō descen/
dat̃ nimis ad ꝑticulares cir/
cūstātias non necessarias. qꝛ
hoc est seipm in tēptatōez in
ducere. ⁊ ad inuētionē pctō/
rū docere eos q̄ ignorāt. ⁊ ali
qñ postea talia referunt̃ i pla
teis in derisum et scādalū sa/
cerdotū. Vbi grã. Si vir fa/
tet̃ polluisse mľierē extra vas
debitū: nō vlteri⁹ q̄rāt cōfes/
sores i q̄ ꝑte corꝑis ⁊ quō. qꝛ
iā hꝫ vltimā spēz pcti. Alias
ꝓo turpitudies q̄s miseri ho
mines inueniūt. ipimet si vo
lunt exꝓmant.

De circūstātijs pctōrū. et
ibi ꝓsus eaꝝ. ⁊ ꝙ circūstātie
sunt in q̄ntuplici specie. §. iij

Ed nota
ꝙ ɔfessor nō solum
dꝫ iťrogare d mor
talibꝫ. sꝫ etiā de circūstātijs q̄
aggrauāt vľ alleuiāt. Unde
Inno. in. c. omnis. d pe. et re.
dicit. Sit discret⁹ sacerdos
et caut⁹ vt more ꝑiti medici
suꝑinfundat vinum ⁊ oleum
vulneribꝫ sauciati. diligēter
inq̄rens pctā ⁊ eoꝝ circūstan
tias. q̄bꝫ diligent̃ ⁊ prudēter
inq̄sitꝭ intelligat q̄le ei debe/
at ꝓbere ɔsiliuꝫ. ⁊ cuiusmodi
remediū debeat adhibere di
uersis vtendo exꝑimentꝭ ad
sanandū egrotuꝫ. hec ibi. Ad
illud facit qđ dicit Aug⁹. de
circūstātijs pctōꝝ. de. pe. di.
v. c. ɔsideret q̄litatē criminis i
loco. in tꝑe. in ꝑseuerātia. i ꝑ
sone varietate. q̄li h̃ fecerit in
tentōe. ⁊ d ipsi⁹ vicij mľtipli
ci executōne. Oīs ista varie/
tas ɔfitēda ē ⁊ deflēda. Dolē
dū est nō solū qꝛ peccauit. sꝫ
qꝛ se ꝟtute ⁊ grã ꝓuauit. do/
leat alioꝝ vitā i sua fuisse cor
ruptā. s. suo exēplo. ⁊ cōmo/
dū qđ dedisset primo suo ex
emplo bono: doleat de tristi
cia quā intulit bonis peccā/
do. ⁊ de leticia quā eis nō ad
hibuit. hᶜ Aug⁹. Que oīa i/
tellige s̃m ꝙ declarātur hic.
Illas aūt circūstātias q̄ tra/
hūt pctm̃ in alteraꝫ speciem
oꝑtet necessario confiteri s̃m
Tho. Alb. ⁊ alios doctores
Alias em̃ circūstātias cōfite
ri. cū sint pctā vēialia ꝑfecti

oris est ꝟtutis. nō tñ est neces
sariū. Pe. de pal. i. iiij. di. xvi
dicit. ꝙ nūer⁹ circūstātiaꝝ cō
ꝓhendit̃ h̄ ꝟsu Quis q̇d vbi
per q̄s q̇b⁹ auxilijs: cur quo
mō qñ. Ray. ꝟo addit octa/
uā. s. quotiēs. ⁊ vbi in ꝟsu dr
q̇bus auxilijs. ipse dicit per
q̄s. Dicit̃ g̊ q̇s ꝑ varietate ꝑ
sonaꝝ. ⁊ stat⁹ etatꝫ sapie ⁊ or/
dinis. ⁊ sic fuit g̃uissimū pec
catū ade. qꝛ q̄nto grad⁹ alti/
or tanto casus g̃uior ⁊ ingra
titudo maior. Quid. vtꝝ ma
lū qꝛ ꝓhibitum. vl' ex genere
suo. vtꝝ mortale vel veniale.
an occultū vl' manifestum. ⁊
q̄tū ad hāc ꝯditiōez g̃ui⁹ fu/
it pctm̄ chayn q̄ȝ ade. quanti
tas enī generꝫ homicidij g̃ui
or est pctō gule vl' superbie.
Ubi. qꝛ in loco sacro g̃uius
peccat̃. Per q̄s. qꝛ traxit ali/
os ad peccādū: qđ ē ꝓprium
diaboli. vl' q̄s posuit media/
tores ad malū ꝑpetrādū. q̇a
pctōꝝ illoꝝ ē ꝑticeps. vl' cuꝫ
q̇b⁹. ꝓ q̇b⁹. ⁊ ꝯ q̄s. Quotiens
nō solū q̄ntū ad ꝯsuetudinez
sꝫ etiā q̄tū ad nūeꝝ. q̇ nūer⁹
refert̃ ad actōem. nō ad obie/
ctū actōis. ꝟbi grā. Si hō i
iniusta ꝯtrectatione accipiat
saccū plenū mille florenis: est
tm̄ vnū furtum Si aūt tres

florenos accipiat diuersꝭ acti
bus successiue erūt tria fur/
ta. qꝛ in ipo actu ē pctm̄ ſꝑ es
sentialit̃. et ideo nō pōt vnuz
esse i pluribꝰ actibꝰ. Cur. An
ex ifirmitate vel ignorantia
vel elatōe. vl' q̄li intētiōe fece
rit. qꝛ mortalia pctā trahunt
speciē a fine. ideo h̄ diligen/
ter est explicandū. Qui enim
furat̃ vt mechet̃ magis dicē/
dus est mech⁹ q̄ȝ fur. ⁊ tñ vnū
peccatū ē in vno actu. sꝫ hñs
pl'es deformitates. Quo mō
naturali vel innaturali. qꝛ ſꝑ
ē graui⁹ in eodē genere. s. agē
do q̄ȝ patiēdo. Qñ. si i sacro
tꝑe. puta diebꝰ festiuis l' alio
tꝑe. ⁊ de ꝑseuerātia in pctō.

Circūstātie pctōꝝ ꝯfiten/
de sunt in multiplici genere.

a D declaratōnez hu/
iusmodi. s. qñ circū/
stātie pctōꝝ sunt cō/
fitende. sic dicit Pe. de palu.
Circūstātie sunt in q̇ntupli/
ci genere. Priē sunt q̄ nō alle
uiāt nec agg̃uāt. sic ille q̄ nul
lā iportāt ꝯueniētiā vl' discō
uenientiā ad rōnem. nec ex se
nec ex suspitiōe. vt furari cuꝫ
māu dextra vl' sinistra. ⁊ istas
confiteri ē superfluum. Se/
cunde sunt que alleuiant. scꝫ
que importāt conuenientiaz

vt facere malũ ex bona inten tiõe vł ignorãtia. ⁊ istas ↄfi teri ē impfectum. nisi timeret scãdalũ cõfessoꝝ. Tercie sũt q̃ importãt discõueniẽtiã ex suspitiõe. vt furari multuꝫ. ⁊ istas cõfiteri est ꝑfectũ. quia aggrauãt pctm̃. nisi iminerꝫ ꝑiculum sui vł cõfessoris vł alterius tercij Sed qꝛ ñ mu tant speciẽ nec aggrauãt ĩ in finitũ nõ ē necessariũ eas cõ fiteri ꝭm Tho. Sed Pe. di cit. ꝙ ꝗuis ista sit cõis opi nio. tutior tñ est alia. s. vt cõ fiteanť eas. s. cũ notabiliť ag grauãt. vt furari cẽtũ multo ğuius ē ꝙ̃ furari vnũ. Quar te sunt q̃ aggrauãt et mutãt speciẽ. nõ tñ in infinitũ ğuãt vt qñ vtrũqꝫ ē veniale. vł qñ primũ ē mortale. secundũ ve niale. vt in speciebꝰ gule. q̃rũ vna aduenit alteri. ⁊ sunt qñ qꝫ veniales ⁊ quãdoqꝫ mor tales. ⁊ istas ↄfiteri ñ ē neces sariũ. nec illud ē ↄ̃ hoc qđ di cit Tho. et cõmuniter alij. s. ꝙ que mutant speciẽ necessa rio sunt cõfitende. quia loq̇ tur de illis que sũt mortalia. Ratio aũt q̃re nõ ē necessari um eas confiteri ē ista. qꝛ cir cumstãtia ē cõfitenda neces sario. non qꝛ mutat spẽm. vt patet in veniali. sed qꝛ mutat in infinitũ. vt patꝫ in morta li. Sꝫ circũstãtia nõ mutãs in infinituꝫ nunq̃ aggrauat in infinitũ. quia intendit pe nas ⁊ nõ extẽdit. Extẽsio eñ est infinita nec põt crescere. sꝫ intensio ē finita. ⁊ sꝑ põt cre scere. Nulla ğ talꝭ q̃ non mu tat seu aggũat in infinitũ est necessario cõfitẽda. Quinte mutant ⁊ qñqꝫ aggrauãt ĩ in finitũ. vt q̃ndo veniali actui puta ad gulam studiose ꝑpa tam addiť ebrietas vel nota bilis anticipatio hore in ie iunio sine causa. Sꝫ vtrũ in religioso sit mortale qđ alte ri ē veniale. dicendũ ꝙ ñ. pu ta dicendo verbũ ociosum ⁊ hmõi. nisi spẽm mutaret. q̇a nubere vł velle nubere qđ se cularibꝰ non ē pctm̃ siꝭ fiat causa ꝓlis generãde. vł veni ale ꝓpter voluptatem ē mor tale religioso professo. cleri co vł ordĩato. quia sacrilegi um ē. non aũt ꝑmi motus lu xurie. furti vel inuidie. quia nullus vouet se non habitu rum ꝑmos motus qui ñ sũt in nostra potestate Hec Pe. de palꝭ.

Circũstãtie q̃ trahũt pctm̃ ad aliud genꝰ sunt ↄfitende.

e ⁊ nota ſm Tho. in
q̄dā ep̄la q̄ ille circū
ſtantie dicunt̄ trabe
re pct̄m ad aliud gen⁹. ⁊ ideo
de neceſſitate ↄfitende q̄ hn̄t
ſpecialē repugnātiā ad aliq̄d
p̄ceptoꝝ diuie legis. Sicut
furtū ſimpl'r repugnat huic
p̄cepto. nō furtuȝ facies. Si
ꝓo fiat furtū i loco ſacro cir/
cūſtantia loci illa repugnan/
tiam hȝ ad aliq̄d p̄ceptorum
q̄d eſt de veneratione ſacroꝝ
⁊ addit̄ noua ſpecies peccati
⁊ ſic de alijs.

Peccatū ↄmiſſuȝ die feſto
trahit̄ ad circūſtantiā aliam.

d Dicit Nico. d̄ lyra ſu
ꝑ Exo. q̄ pct̄m mor
tale ↄmiſſum die fe/
ſto hȝ ſpēalem repugnātiam
ad p̄ceptū d̄ ſctificatiōe feſto
rū ⁊ ſabbati. q2 magꝭ ē opus
ſeruile op⁹ pcti q̄ȝ op⁹ manu/
ale. Op⁹ aūt ſuile ibi ꝓhibet̄
⁊ ſic ē mortale vltra ꝓpriā de
formitatē ſue mat̄ie. Ex h̄ q̄
ↄmittit̄ in die feſto habȝ ali/
am deformitatē quā oportȝ
ↄfiteri. et i fine dicit idē tho.
q̄ illud q̄d d̄r: circūſtātias n̄
trahētes pct̄m ad aliud gen⁹
ſiue ſpeciē nō eē de neceſſita/
te ↄfitendas: non eſſe referen
dū ad nūeꝝ pctōꝝ ⁊ eiuſdem
ſpeciei. q2 numeꝝ tenet̄ cōfi/
teri ſi pōt. q2 non eſt vnū ſed
mlta. ⁊ hoc nota diligēter

Nota tercio q̄ cū co/
gitatio cū delibera/
tiōe rōnis i actū pcti
mortal'. ſ. deliberādi illū actū
agere: etiā abſq3 op̄e ſit pct̄m
mortale. iō ad ſingl'as pctōꝝ
ſpecies poſt pctā op̄is intro
ga etiā de pctis cogitationū
illi⁹ pcti tm̄. ⁊ de pctis oris. ⁊
cū op⁹ alicui⁹ peccati ⁊ delibe
ratio mentis ad illud agēdū
abſq3 op̄e ſit eiuſdem ſpeciei
ſpecialiſſime. ſed differt ſm
magis ⁊ minus. vel ꝑfectū et
imꝑfectū. q2. ſ. maius pct̄m ē
in op̄e q̄ȝ in ſola cogitatione.
ideo etiā de circūſtantijs hu
iuſmodi cogitationū interro
gādū ē. puta ſi dic̄ penitēs ſe
ↄſenſiſſe cogitatōib9 luxurio
ſis. q2 h̄ p̄t eſſe mltipl'r ⁊ i di/
uerſis ſpecieb9. iō interroget̄
de q̄litate ip̄aꝝ cogitationū.
vt ſi deliberauit tale pct̄m cō
mittere cū ſoluta. q2 tunc for
nicatio eſt ſi ipſe ſolutus eſt.
aut cū cōiugata. q2 tūc adul
terium eſt. aut cū ↄſāguinea
quia tunc inceſtus eſt. ⁊ ſic d̄
alijs luxurie ſpeciebus. ⁊ ali
orū vicioꝝ.

Peccatum diuidit̄ in tria

P Ro aliq̃li declaratō ne p̄dictoꝝ nota qđ dic̄ Tho.i.ij.q.xij.ꝙ pctm̄ diuidit̄ ꝑ hec tria. scꝫ. pctm̄ cordis oris ꝛ opis .nō sicut ꝑ diuersas spēs ꝯpletas sicut differūt specie bos ꝛ leo et capra.sed sicut ꝑ diuersos gradus peccati.sicut dom⁹ i fundamentū diuidit̄ in pari etē ꝛ tectū sicut in spēs incō- pletas. Cōsūmatio igit̄ pec cati est in ope. vnde peccatuꝫ opis hꝫ spēm ꝯpletā. Sꝫ p̄- ma inchoatio ei⁹ ē q̄i funda- tio in corde. Scđus gradus ei⁹ ē i ore. fm em̄ ꝙ hꝫ i men- te prūpit facile ad manifestā dū cōceptū cordis. Terci⁹ ḡ d⁹ ē in ꝯsūmatiōe opis. Ptꝫ ḡ ꝙ hec tria ꝑtinēt ad vnā ꝑ- fectā spēꝫ, cū ab eodem moti uo ꝓcedāt. Iracund⁹ ei ex eo ꝙ appetit vīdictā p̄us ꝛbat̄ in corde. scđo i ꝟba ꝯtūelio- sa prumpit. tercio ꝓcedit ad facta iīuriosa. vt ꝑcussionē ꝛ hmōi. ꝛ sic đ aliis q̄buslibet vt de luxuria. Hec tñ sic itel ligēdū ē pctā cordis eē spēs incōpletas. q̄si ñ sint morta- lia. imo qñ i eis ē cōsensus đ liberatiu⁹ ad act⁹ q̄ de se sunt pctā mortalia. tales cogitati ones sunt pctā mortalia. ꝛ si non ita q̄uia sicut pctā opis vt dictū est. Et qñ simil' sunt cogitatio cū locutōe ꝛ opere vnū est pctm̄. vt patꝫ đ luxu ria ꝛ aliis pctis. Qñ ꝟo q̄dā tpe deliberat fornicari. ꝛ alio tempore diuerso et distanti fornicatur sunt duo peccata mortalia. De delectatione vero morosa aliq̄d dicet̄ suo loco.

Regule q̄nq; ꝯgnoscendi peccatū mortale a veniali

A D cognoscēdum ꝟo qñ pctm̄ est mortale vl' veniale nota q̄n- q; regulas. Prima est. qñ amor vl' affectō ad aliq̄m cre aturā. s. se vl' aliā tātū crescit vl' ē tā magn⁹ ꝙ in eo ꝯstitui tur vltimus finis. id ē ꝙ nec actu nec habitu ordinat illā creaturā: aut ei⁹ dilectionem aut etiā seipm̄ fm deū. ꝛ vel- let cū tali creatura ꝯtētari. et nō curaret deū offendere aut ei⁹ p̄cepta trāsgredi ꝓpt̄ illā creaturā. ita ꝙ ibi ē aliq̄l' ꝯtē ptus dei. si non est formalis: tamen interpretatiuus. ꝛ est fruitio creature. quia p̄poni tur creatura deo. vnde cum aliquis vellet hic cum crea- tura semper manere. nō curā do de eterna beatitudie. licet

nõ sint sp rudes de h interrogãdi vl tẽptãdi. tñ tal amor creature sp est pctm̃ mortale Qñ aũt aliqs diligit aliquã creaturã plus q̃3 deũ. sed ppter hoc nollet deum offẽdere aut eo carere. nec ei9 amiciciã pdere. talis amor creature nõ est peccatũ mortale.

Secunda regula satis ɔcordat cũ p̃cedenti. s. cũ notabilit ɔtra dilectionez pximi aliq̃d ɔmittit. tũc ẽ mortale peccatũ. qñ vo ñ tunc ẽ veniale. qñ vo aliq̃d fit ɔ̃ dilectionez dei põt attẽdi penes h qd repugnat charitati vel amicicie quam debem9 ad deũ hr̃e sup oĩa. qñ ãt aliq̃d fit ɔ̃ dilectionẽ pximi põt attendi penes ista p̃cepta legis nature. s. qd tibi nõ vis fieri alteri ne facias. et qd tibi rõnabilr et ex debito vis fieri. alteri facias. Et põt etiã attẽdi penes scandalũ actiuũ qd ego infero pximo meo p mala exempla. sed inq̃ntũ importat aliquid ɔ̃ dilectionẽ. vel q̃ntuz sit illud scãdalũ ad hoc q sit mortale nõ precise determiatũ est. q2 in modico facere cõtra pximuz ñ est mortale. aut in puo scandalizare. vnd q̃libet attẽdat seipm qd sibi vellet fieri: et qd sibi nollet fieri. ꝛ p qd factũ ꝛ nõ factũ solueret int se ꝛ pxim suũ amiciciam q̃m sil hñt. Tercia regula qñ omittunt ɔ̃ p̃ceptuz dei ꝛ eccl'ie. vl legi nate. vl superioris q̃ p̃cepta sũt d nccitate salutis. vel ɔ̃ votũ publicũ vl puatũ. vl ɔ̃ iuramẽtũ licitũ. ꝛtunc ẽ mortale pctm̃. qñ vo citra tunc nõ est mortale.

Quarta regl'a cũ aliq̃d fit vl cõmittit vl omittit cõtra ɔsciam vere vl false dictãtez aliqd pctm̃ mortale. vl ɔtra ɔscientiã formidantẽ pbabiliter vel dubitatiue an aliqd pctm̃ sit mortale. tunc semp est mortale. si ɔscientia nõ sit sufficienter instructa Quĩta regula de actib9 intus manentib9. qñ q̃dem solã h3 cogitationẽ d aliquo q̃ntũcũq3 turpẽ vl malã absq3 ɔplacentia seu delectatõe vl cõsensu tũc nunq3 est pctm̃ mortale. vl nulluz. vl veniale. Qñ vo est cõsensus in actũ q̃ eẽt peccatum mortale. tunc sp ẽ peccatũ mortale. quia de9 volũtatẽ p facto acceptat. qñ autẽ cum cogitatione aut ɔplacentia ẽ delectatio morosa ĩ aliq̃ turpi. spẽaliter in libidinosis. tũc est mortale fm di-

ctum Augustini. esto ꝙ non
sit cōsensus in actu3. ꝑm hoc
dictū Augus. iudiciū ē d̄ pec
cat̄ interiorib9. Ad qd̄ etia3
facit dist inctio supra posita.
de sensualitate et ratiōe. ⁊ de
peccatis ꝑuenientibꝰ ⁊ seqn̄
tibꝰ deliberatōem. Applican
do igit̄ septe3 vicia capitalia
que non semꝑ sunt mortalia
sed sunt male radices ī homi
ne: ex quibꝰ oriunt̄ septē ve
nialia.

Que debeat seruare ⁊ sci
re cōfessor vtilia ⁊ necessaria
in ipso exercitio confessiōis.
§. iiij.

Litra ex
cōicationem iur̄
cōmunis sciat cō
fessor si penitens incidiss3 in
snīa3 cōstitutiōis synodalis
ideo debet inuestigare de cō
stitutōibꝰ illiꝰ dyocesis: si q̄s
haberet. vel etiam ꝓuicie vl̄
legationis. Ut melius possit
penitentibꝰ ꝓuidere diligen
ter querat de numero pecca
ti: quotiēs incidit in id vel il
lud. quia homines sepe tran
seunt illud leuiter. et de circū
stantijs non necessarijs. ⁊ de
peccato qd̄ alteri iā rite con
fessus est non queras. cū nō
teneat̄ nisi in casu in quo te
neat̄ quis confessionē iterare.
de q̄ plene supra in titulo pre
cedenti. Et nō solū de pctis
oꝑe ꝑpetratis. sed etiā d̄ pec
catis cordis. ⁊ de numero eo
rum q̄ ꝑsone ꝑuipendūt iter
rogādū est. Et qr ꝑm Tho.
i. ij. pctm̄ cogitatōnis ⁊ oꝑis
in eadē materia sūt vnius et
eiusde3 speciei. sed differt ꝑm
magꝭ ⁊ minꝰ. qr. s. pctm̄ oꝑis
est grauius pctō cordis. ideo
etiā interrogandū est de spe
cie ⁊ circūstantijs necessarijs
peccatoꝝ cordis vbi gratia.
Si dicit se in mēte solū deli
berasse mulierē3 cognoscere.
interrogandū est vtrū solutā
vel nuptā: virginē vel aliam.
et qua die. ⁊ hoc quia ipse fa
ciunt illud pctm̄ esse diuerse
speciei. Et si mulier est: faci
as eam ex trāsuerso stare. nec
faciem eiꝰ aspicias. quia faci
es eaꝝ ventꝰ est vrens. vt ait
propheta. Sed nec virū de
cet freq̄nter aspicere in facie:
ne eum erubescere facias vl
tra q̄3 oportet. viros q3 gra
ues et sapientes du lcius et
vrbanius oportet repreben
dere. Rusticos grossos ac i
diotas durius. ne peccata
sua paruipendant ex leuitate

sermonis. Stimulatos ꝓo
ex dolore ⁊ desꝑatione. q̄ntũ
cũq₃ pctã ꝯmissa sint grauia
cõfortare ⁊ aĩare expedit in/
ducẽdo exẽpla Dauid. Ma
gdalene. Pauli. Petri. latro
nis Et hmõi induratos ⁊ se
excusantes aggrauare pecca
ta eoꝝ oñdendo eoꝝ ꝑicula.
exẽplo Ade. Saul'. Jude. et
hmõi q̃ seip̄os desperarũt.
Nota ẜm M. Ube. li. ꝺ offi.
ordi. ꝙ illoꝝ ꝯfessiões p̄us sᷓt
audiẽde ⁊ libẽti⁹ q̃ magꝫ idi/
gere putanᷓ. vl' qꝛ raro veni/
re solẽt. vl' qꝛ sũt extranei. vl'
quia sunt in maiori statu. vl'
de quoꝝ ꝯfessiõe speratᷓ vtili
tas futura.

Quõ se hr̃e debeat ꝯfessor
audiendo mulieres

Idem dicit de audiẽ
tib₉ mulieres: caue/
ant ne nisi ĩ publico
audiãt. ⁊ nisi ab aliq̃ videanᷓ
nec ml'tũ ĩmorenᷓ nisi q̄ntũ
necessitas cõfessionis req̇rit.
et eis q̄ nimis freq̄nter ꝯfite
ri volũt assignẽt certũ tp̄s ex
tra qꝺ ip̄as ñ audiãt. nᶜ aliȷ̈s
colloquiȷ̈s se eis exponãt. et
sꝑ duris ꝟbis ⁊ rigidis vtã/
tur circa illas poti⁹ q̃₃ molli/
b₉. Hᶜ ille. Et h̃ ẽꝯ illos q̃ q̃
tidie audiũt mulierculas. et
faciũt eis lõgas p̄dicatiões.
vñ amittũt ml'tũ tp̄is ⁊ scãda
lũ sequitᷓ cõit' ĩ ip̄ẜ et ĩ ppl'is.

Qual' ⁊ q̄nta debeat iniũgi
satisfactio seu pnĩa a ꝯfesso/
re penitẽtib₉. ⁊ q̃lit' se hr̃e de/
beat pnĩas iniũgendo. §. v.

Nota qꝫ
p̄ q̃libet peccato
mortali eẽt regu
lariter septẽnis pnĩa iniũgẽ/
da seu imponenda. vt habetᷓ
xxiȷ̈. q. i. c. p̄dicãdum. ĩ glo. ⁊.
xxxiȷ̈. q. ij. c. hoc ip̄m. ⁊. §. se/
q̄nti. qꝺ seruabatᷓ ãtiquit⁹. ⁊
ista septẽnis pnĩa magis vl'
minus asꝑa ẜm varietatẽ cri
minũ maiorũ vl' minoꝝ ⁊ cir
cũstantiaꝝ ⁊ cõpũctiõis erat
qꝛ vt dicit Hiero. Apꝺ deũ
nõ tm̃ valet tꝑis mensura q̃₃
doloris. nec tm̃ abstinẽtia ci
boꝝ q̃₃ mortificatõ criminũ.
de pe. di. i. c. mẽsura. Sꝫ ho/
die pnĩe oẽs sunt arbitrio cõ
fessoris taxãde. ꝯsideratꝫ cir
cũstantiȷ̈s criminũ ⁊ ꝑsonaꝝ
et hmõi. extra ꝺ pe. ⁊ re. c. de
us qui. Dicit em̃ Leo papa
xxvi. q. viȷ̈. c. Tꝑa penitudi
nis tue moderatõis arbitrio
sunt ꝯstituẽda. put ꝯuersorũ
aĩos ꝑspexerꝫ eẽ ꝺuotos Ray.
Guil'. ⁊ Spe. ĩ suo reꝑtorio.

hoc tenent. ꝛ generalꝭ ꝯsuetu do sic se hꝫ. nec est ꝯ id qđ dic Grego. đ pe. di. v. c. falsas pe nitẽtias dicim⁹ q̃ nõ ꝭm au/ toritatẽ sctõꝝ patꝝ ꝑ q̃litate criminũ ponunt. Hoc em̃ in tellige ꝭm Ray. cũ sine neces sitate rõnabili dimitterẽt pe nitẽtie antiq̃t⁹ taxate. Nã vl tra illã cõem pniaꝫ septẽneꝫ ꝑ q̃libet pctõ mortali i gene re ponũtur alie pnie maiores vl minores ꝑ certis peccatis ꝑut habet i diuersis capitu lis decretaliũ et decretorũ. q̃ qꝛ cõit nõ dant h nõ pono q̃ pleni⁹ habent in sũma ꝯfesso rũ. li. iij. ti. xxxiij. q. cxxv. ti. de pe. ꝛ re. vbi ponunt casus xlvi. de hmõi. Est aũt satꝭ rõnabilis cã nõ dandi hmõi pnias indispositio penitẽtiũ ꝛ etiã aliq̃n nõ sufficeret tp̃s vite. Nam vt Ray. ꝛ Hosti. dicũt. dꝫ confessor talem da/ re pniam quã verisilꝛ credat illũ implere. ne ipam violan/ do deterius sibi ꝯtingat. ꝙ si magna pctã ꝯmisit. ꝛ dicit se penitere. sꝫ ñ posse aliq̃m du ram pniam facere. animet eũ ad h ꝯfessor ei oñdẽdo ĝuita tẽ pctõꝝ. ꝛ ꝑ ꝯñs pniam pe/ naꝝ sibi ꝑpter h debitatũ. ꝛ sic tandẽ iniũgat ei penitẽtiã quã libẽter suscipiat Et si sa cerdos nõ pt gaudere đ om̃i moda purgatõe ei⁹. saltẽ gau deat ꝙ libatũ a gehẽna trans mittit ad purgatoriũ. Itaqꝫ vt dicit Hosti. confessor nul lo mõ dꝫ ꝑmittere pctõrẽ de speratũ a se recedere. ar. xxvi q. vi. pbꝛ. sed poti⁹ iponat ei vnũ pr̃ noster. vl aliud leue. ꝛ alia bona q̃ fecerit: vl mala q̃ tolerauerit sint ei in pniam Cõcor. Tho. i h. Hoc tñ sa/ ne itellige. vicꝫ si ip̃m als pe nitet. ꝛ dicit se paratũ facere qđ debet sed h on⁹ pnie sufferre nõ posse. tũc ꝑpt h q̃ntũcun ꝙ deliq̃rit nõ debꝫ dimitti si ne absolutiõe ne đsperꝫ. Sꝫ si dicit se nõ posse dimittere odiũ: vel caste viuere. vl alie/ nũ nõ velle restituere. vel ar/ tẽ dimittere q̃m sine mortali peccato exercere non põt. vl aliud hmõi. cuꝫ possit. nullo mõ debet absolui ꝭm Tho. Pe. de pal. ꝛ Alb. qꝛ vt dicit Greg. xi. q. iij. c. Tũc vera est absolutio sacerdotis. cũ inte rim sequit arbitriũ iudicꝭ id est dei. qui nunq̃ꝫ absoluit i/ penitẽtẽ. de pe. dist. i. c. nemi nem. Sacerdos autem nul/ lam debet cõmittere falsita/ tem in sacramẽtis veritatis.

vnde ꝛ de pe. di. v. c. frēs no/
stros āmonem⁹ vt falſ peni/
tētijs aīas laicoꝝ decipi nō
patiantᷓ. falſas pn̄ias dicit cū
ſic agiᷓ de vno vt nō recedatᷓ
ab altero. Ueꝝ ſi talis pctm̄
pure vult cōfiteri: dꝫ audiri
ei⁹ cōfeſſio. vt dꝛ extra d̄ pe.
ꝛ re. c. q̄ q̄daꝫ. ꝛ ſibi aliq̄d de
bet iniungi. nō tamen abſol
uēdo eum: ſed ei declarando
q̄ ꝓpter hoc nō eſt abſolut⁹
ſꝫ tn̄ ſatiſfaciat p̄cepto eccle
ſie annuaꝰ ꝯfeſſiōis fiende. ꝛ
hoꝛteᷓ eū q̄ faciat oē bonuꝫ
qd̄ pōt: vt de⁹ coꝛ ei⁹ illuſtret
ad pn̄iam. vt dꝛ de pe. diſt. v.
c. falſas. ꝛ ſic n̄ ē dimittēdus
ſine ꝯfeſſiōe ne deſperet. q̄ ſi
inſtet ꝑ abſolutione oñdēdo
ſcandalū et deſperationem ſi
non abſoluaᷓ nullo mō d̄bet
ei aſſentire. licꝫ tamē ei decla
rare q̄ fieri nō p̄t. nec iuuaret
eū. Et ſi ꝑmanet in ſcandalo
non eſt curandū. quia eſt ſcā
dalū phariſeoꝝ. xi. q. iij. c. in
ter verba.

Qualiter ſe habere debe/
at confeſſoꝛ penitētias iniū/
gendo penitentibꝫ.

I
n imponēdo peni
tētiaſ ne vileſcat au
toritas ecclīe arbi/
treᷓ ꝯfeſſoꝛ. et ne ꝑ tās clauiū
ꝯtēnaᷓ. de pe. di. i. c. ſūt q̄ ar/
bitranᷓ. l. di. c. abſit. ꝛ. c. ſi q̄s
ꝑpoſtera. minus maluꝫ eſt ſi
q̄n̄q̄ꝫ cōtingat errare q̄ erret
dādo nimis paruā q̄ꝫ nimis
magnā. vt dicit Chꝛyſ. xxvi
q. vij. c. alligant. qꝛ vt ibi d̄ ꝛ
meli⁹ eſt reddere rōneꝫ dō d e
nimia miſc̄dia q̄ꝫ de nimia ſe
ueritate Si em̄ benign⁹ ē de
us: vt q̄d ſacerdoſ vult eē au
ſterus. exemplū habemus a
xp̄o. vt dicit Ray. Qui nulli
vnq̄ꝫ graue impoſuit penitē
tiā: ſed dixit. Uade ꝛ ampli⁹
noli peccare. ꝛ ad hoc maxīe
debet attendere confeſſoꝛ ex/
cidere ab eo cauſas ꝛ occaſio
nes peccatoꝝ. puta ſi cōuer/
ſatio eius cum aliq̄ vel aliq̄ ē
occaſio ei alicui⁹ ruine. debet
īponere ſibi q̄ dimittat ſi p̄t
ꝛ hmōi. de pe. diſt. iij. c. ſatiſ
factio. aliq̄n̄ imponere pōt ei
loci mutatiōeꝫ q̄ ei ē ad ſcan
dalū ſi fieri p̄t. di. lxxxi c. va
let. Aliq̄n̄ tn̄ res ſic ſe hn̄t q̄
fieri nō poteſt.

Cōtraria penitētia debet
imponi delicto

T
ē imponēda ē pe
nitētia ꝯ̄ria ad ma/
lū qd̄ commiſit ſm
Ray. vicꝫ. Supbo opa hū̄i
lia. Guloſo ieiuniuꝫ. Auaro

elemosine & hmōi. q2 ɔtraria. ɔtrarijs curant. de pe. di. ij. c ij. Qd intellige si credit illuz velle & posse pficere Hoc em̄ est ad bene esse imponere magis istam q̄3 illam. Itē si ē negligēs ad audiendū vbū dei sibi pt iniungere fm Jo hq̄ audiat certū numex pdicationū. Debet tñ cauere ɔfessor ne det talē pniam p quā fiat alteri piudiciū. puta si seruo iniungat lōga pegrinatio. vl' ieiuniū plixū. ita q eius dñs reciget detrimentū de seruitio suo. si etiam imponeret vxori vt darz ml'tas elemosynas dabit d bonis viri si parafernalia nō habet.

Pro peccato occulto non debet dari manifesta pnia

Tez p pctō occulto nō ē manifesta pnia iiūgēda. s. tal' vt possit īde oriri aliq̄ suspitio peccati cōmissi.

T nota fm Jo. an. sup cle. dudum. de sepul. sup vbo audire q pus debz sacerdos ipone re pniam q̄3 facere absolutionē a pctis. qd pbat ex ipo textu cle. q̄ pus loquit de pnia iniūgēda. postea d absolutione. tū etiā ex rōne. q2 cū absolutio sit ɔplemētū & forma i pnia pus dz eē satisfactio q̄ est ps matialis pnie. saltē in actuali pposito. vt expssa satisfactiōe q̄ dz iponi p sacerdotē acceptet eā penitens sic ɔfessus ē: & doluit. & inde seq̄tur absolutio. Sz ɔtriū dr eē d cēsi. c. fi. vbi dr q archiepi pñt i visitatōne absoluere et pñias iponere. gl' h de necessitate nō pcedit. q2 tñ cōiter fit ɔtrium. vt scz pus absoluat & postea iiūgat penitētia quō cūq3 fiat. vl' añ vel post sufficit. Presupponit em̄ ɔfessor illū hre ppositū eaz faciēdi q sibi iniūget cū ipm peniteat Scdm Joh. si penitētē absoluis cuius generalē cōfessionē audiuisti. absoluas eū et a penitētijs oblitis iniūctis ab alijs sacerdotib9. & si aliq̄rū penitētiax iniunctax memor sit q nō impleuerit eas: si iudicaueris expediens cōmutes eas: nisi esset in casu a quo non posses absoluere

De permutatione penitētie habes supra titulo precedenti. ca. finali. vbi etiā multa de satisfactione.

Memoriale dicendū penitenti circa penitentiam faciendam.

c Autū est etiā sibi declarare ꝛ promittere ꝙ si aliq̄ die ex obliuione vl' ex negligētia dimitteret pniaꝫ impositā. puta ieiuniuꝫ vl' orōnes. et hmōi. ꝙ possit alia die ꝯmutare. Et ſm Pe. de pal. ꝯsulendū ē diuitibꝫ ꝛ nobilibꝫ ꝙ q̄rāt participatōneꝫ bonoꝝ q̄ fiūt i religiōibꝫ. in q̄bꝫ sunt ꝛ plures penalitates q̄ȝ alibi. ꝛ magis deo accepte. ꝛ ꝙ i pniam imponatꝰ eis ꝙ nō soluꝫ q̄ faciēt p seipsos: sꝫ etiā q̄ pcurabūt ab aliis. ꝛ oīa q̄rū specialit' sunt participes. Dicit etiam Pe. de pal. in. iiij. ꝙ debet cōfessor cū minorē penitētiam debito iponit innotescere ei ꝙ illa penitētia sibi iposita nō ē digna: ne decipiatꝰ putans sufficere. sed ꝙ deberet p q̄libet mortali septennem agere penitentiā. quam si hic nō pficiet i purgatorio luet Si tamen p illam declarationeꝫ crederet eum incidere in desperatiōem. non debet sibi h̄ dicere.

Quid fiendū quando penitens nō cōfitetur peccatuꝫ aliq̄d mortale q̄d ꝯfessor scit esse in eo.

d Confitente aūt q̄ nō cōfitetꝰ aliq̄d mortl'e quod nouit de eo cōfessor ex eo ꝙ nō reputet illd pctm̄. Dicit Hoff. i q̄lib. ix. ꝙ si ē certū illud esse mortale tūc q̄cūq ꝯfessor dꝫ ei facere cōscientiā de eo. cū confessor ordinetꝰ ad vtilitatē eiꝰ. Sꝫ vtilitas eiꝰ est ꝙ sciat statum suū: nec d̄bet eū absoluere sꝫ reputare eū idignū ꝛ idispositū ad recipiendū absolutionem dum manet in tali statu Sꝫ si dubiū est vtrū sit mortale. ꝛ opiniones sunt doctorū diuerse. vicꝫ vtrū sit licitū emere redditꝰ ad vitā. tūc aut ꝯfessor est ordinariꝰ eius ita ꝙ tenetꝰ ꝯfessionē eiꝰ audire. ꝛ tūc si sit opiniōis illiꝰ ꝙ illud nō sit pctm̄ debet eū absoluere simpl'r. Si auteꝫ credit ꝙ sit pctm̄ debet ei facere ꝯsciētiā ꝙ ꝯfitens se diligenter informet de illo facto vtrū sit pctm̄. sed dato ꝙ ille non vellet recognoscere illud esse pctm̄. nihilominꝰ ex q̄ est ordinarius tenetꝰ eū absoluere nec dꝫ eū reputare ibabilem ad absolutōeꝫ. qꝛ h̄ ex errore ꝛ nō pterua opiniōe pcedit. Ordiariꝰ aūt absoluēdo debet seq̄ cōe iudiciū eccl'ie. nō

fnum. Si aũt sit ꝯfessor dele
gat⁹ q̇ in nullo tenet ꝯfitenti
nisi velit. si credit illd̕ eẽ mor
tale non debet eũ absoluere.
qꝛ ex mera volũtate depen/
det vt absoluat vl' dimittat.
debet eñi seq̇ ꝓpriũ iudiciuʒ
in absoluẽdo. ⁊ peccarʒ si ab
solueret. Hec Hoff.

Sacerdos d̕ꝛ soluere vel
ligare tripl'r. ⁊ d̕ mõ ⁊ forma
absoluendi. §. vi.

Nota tan
dẽ ẜm Ray. ꝙ sa/
cerdos d̕ꝛ soluere
vl' ligare tripl'r. Uno mõ ꝑ
ostensionẽ .i. oñdẽdo solutũ
vl' ligatũ. ligatuʒ dico cũ nõ
absoluit. licet eñi sit pctõꝛ ꝑ
cõtritionẽ a deo absolut⁹. tñ
ĩ facie eccl'ie adhuc manet li
gatus. ⁊ sic intelligit c. q̃ntũ
libʒ. d̕ pe. di. i. Alio mõ ligat
sacerdos dãdo pniaʒ ad q̃m
obligat pctõrem. et soluit cũ
penã sibi debitã dimittit. vl'
ad sacramẽta admittit. d̕ pe.
di. i. ca. m'tiplex. Tercio mõ
ꝑ excõicatiõeʒ ⁊ absolutõeʒ
ab ea. xi. q. iij. ca. nemo. fit. tñ
fit ẜm Pe. absolutio a pecca
tis realit' ꝑ ministeriũ sacer/
dotis. nõ q̇dẽ ꝑncipalit' ⁊ au
toritatiue. qꝛ h̕ est ꝓpriũ dei.

de pe. di. i. c. vbũ Nec solum
ostẽsiue. qꝛ ⁊ h̕ faciebãt sacra
vetis legis siue testamẽti. nec
solũ depcatiue. qꝛ sic magis
absolueret bon⁹ laicus q̃ⁱ ma
lus cleric⁹. nec solum ꝑ cõtri/
tionẽ confitẽtis. qꝛ tũc nũq̃ⁱ
q̇s efficeret ibi d̕ attrito ꝯtri
tus. Sed oꝑat instrumẽta/
liter absolutio ad remissionẽ
disponendo ad gratiã. et nisi
opponat obstaculuʒ fit d̕ at/
trito cõtritus. ⁊ iã contritio
adauget gratiã. Hec Pe. de
pal. Cui cõcor. Tho. ⁊ fit h̕
vtute clauiũ q̃ dicunt plures
ĩ effectu. quia vna ẽ ptãs di
scernẽdi. alia diffiniẽdi Una
tñ ẽ essential'r scʒ potestas iu
dicandi in foro anime colla/
ta a deo. ⁊ in anima imp̃ssa ĩ/
delibilit' ꝑ susceptionẽ sacer
dotij. Hec Pe. Scd̕m vo
Ray. nota ꝙ triplex ẽ iudici
um. scʒ d̕i. petri ⁊ celi In pri
mo absoluit pctõꝛ ꝑ ꝯtritõʒ.
In scd̕o. s. iudicio Petri. id ẽ
ꝯfessiõis ꝑ absolutõneʒ. si tñ
ꝑus sit absolut⁹ a d̕o saltẽ oꝛ
die. alioq̇n ñ. vñ d̕ꝛ. xxiij. q.
i. c. manet petri ꝑuilegiuʒ qñ
ex equitate fertur iudicium.
In tercio. i. iudicio celi. i. cu
rie celestis absoluit ꝑ appro
batõeʒ. d̕ pe. di. i. nũq̇d cayn

Alio mō et aliis ṽbis dr̄ triplex iudiciū. Primū di. secūdū petri in ecclesia militanti. terciū sursū ī eccl'ia triūphāti. Primū ē q̄ de⁹ mundat aīam in ɔtritōe. ⁊ hoc p̄cedit reliq̄ duo. s. tp̄e dignitate ⁊ effectu. est ei ille q̄ claudit et nemo apit. aperit ⁊ nemo claudit. Scōm qd̄ sequit̄ p⁹illud est iudiciū sacerdotis q̄ auctoritate clauium ligat vl' soluit eo mō q̄ pauloante dictū est. Terciū qd̄ sequit̄ ē iudiciū approbatōnis. s. celestis curie ⁊ angeloꝝ.

Forma verboꝝ absoluēdi penitentē.

Dicit Pe. de Pal'. q̄ hō q̄r igrat vtꝝ vnq̄ fecerit vnā p̄fectā ɔfessionē. expedit q̄ ī oī ɔfessione sacramentali p⁹oīa sua pctā spēalit' enumerata seq̄t generalis clausula. s. De omnibus aliis mortalib⁹ ⁊ venialib⁹ ɔfessis ⁊ nō ɔfessis ac oblitis dico meā culpā. ⁊ sic seq̄tur absolutō. ⁊ hoc valebit ad remissionē culpe et pene etiā mortalis. et scite ac etiā oblite. ad q̄m tn̄ non tenebat̄ al's ī spēali ɔfiteri iterū. q̄r. s. sufficiēter ɔfessus ē.

De forma ⁊ vi ṽboꝝ q̄ requirunt̄ in absolutiōe.

Forma aūt absolutōnis sm̄ Tho. in tractatu de forma absolutiōis ē hec q̄ntū ad substātiā. Absoluo te. ⁊ ɔsueuit addi ego. ⁊ a peccatis tuis. ⁊ si n̄ diceret̄ subintelligeret̄. quia em̄ ī sacris ṽba hn̄t efficaciam ex instōne diuīa. tenenda sunt determinata ṽba ɔsonātia institutiōi diuine dicenti Quecūq̄ solueritis. ⁊ ista verba ɔueniunt ego te absoluo. Idē Inno. ⁊ Hosti. Et meli⁹ addit̄ sm̄ Pe. de pal'. ab oib⁹ pctis tuis q̄ dicere a peccatis tuis ɔfessis ⁊ oblitis. ⁊ melius dr̄ ab oīb⁹ pctīs q̄ cōfessus es ī generali vl' spēali de q̄b⁹ intēdis. De ista et aliis formis diuersis absolutiōis ab excōicatōne ⁊ pctīs dicet̄ infra ī fine intrrogatoriȷ. Solet āt papa aliq̄n tātā facere grām q̄busdā vt ab oīb⁹ cēsuris ⁊ penis simpl'r iuris ⁊ ab hoīe latis possit absolui ī foro saltē ɔscie. ⁊ tūc ɔfessor pt̄ ista forma vti quā a curia romana habui ⁊ vsus sum.

Forma absolutōis ab oībus cēsuris ⁊ penis tā a iure q̄ ab hoīe latis

Dñs... plenitudīe ptātis

aplice cui⁹ auctoritatē ꝑ pre
senti gero. Absoluo te ab oī
bus cēsurꝫ eccl'iasticꝫ sñījs et
vincul' excōicationū. suspen
sionū ⁊ inťdicti. tā ab homie
q̄ȝ a iure latꝫ. necnon ab oibꝫ
negligētijs ⁊ defectibꝫ ꝯmis/
sis in sacramentoꝝ administra
tiōe. officijs. actibꝫ tuis vl' no
mine tuo factꝫ supplēdo ꝺ so
lita aplice sedis clemētia oēs
ꝺfect⁹ eorūdē. Aboleo et oēȝ
maculā infamie ⁊ ihabilitatꝫ
vndecūq̄ȝ ꝯtractꝫ. dispēsoq̄ȝ
tecū sup oī irregularitate sy
monia ī ordie: ⁊ bñficio acti/
ue vl' passiue q̄cūq̄ȝ occasiōe
vel causa. etiā circa te ī colla
tiōe ordinū ⁊ alioꝝ sacramē/
toꝝ ꝯtractꝫ seu cōmissis. Re
stituo ⁊ babilito te ad statuȝ
famā honorē ⁊ executionem
officioꝝ eccl'iasticoꝝ q̄rūcū/
q̄ȝ ac ad oēs gd⁹ dignitatū et
honorū. ad bñficia eccl'iasti
ca habita ⁊ habenda. ⁊ tibi ⁊
bis q̄ habes ꝺ nouo ꝓuideo
relaxādo tibi fruct⁹ q̄s male
ꝑcepisti: seu lesa ꝯscia ex eis/
dē ac alia q̄ in ludo ex succes
sione ac al's ad te ꝑuenerūt q̄
subiacēt restōni vage in for/
ma plenissima. In noie pa. ⁊
fi. ⁊ spūssā. amē. Si aūt aliq̄s
dubitat an ꝑ istꝫ speal' exiga
tur forma absolnēdi necessa/
ria q̄ a sede aplica hñt ꝓuile/
giū q̄ ī articl'o mortꝫ dumta
xat sel' possint absolui et hre
plenā remissioneȝ oim suoꝝ
peccaminū. i. a culpa ⁊ a pe/
na vt alij exꝓmūt. Rñdetur
ꝭm q̄ a mgr̄is tā in ꝯcilio cō
stātiēsi q̄ȝ basiliēsi dictū fuit
q̄ nō. sꝫ sufficit q̄ ea oīa et sin
gula faciat ꝑ q̄bꝫ ꝑfata idul/
gentia dat. ꝑut ī bullis vl' ꝓ/
uilegijs taliū exꝓmitur. Nec
putet aliq̄s q̄ qñ in articulo
mortis fuit semel absolutus
plenarie. ⁊ vsus est semel illo
priuilegio q̄ postea ī alio ar/
ticulo mortis vti illo iterum
valeat. nisi papa latioreȝ au
ctoritatē daret q̄ȝ dat qñ po
nit q̄ in articulo mortis dū/
taxat semel. et ita rñsum est ī
ꝯcilio cōstantiēsi alio a claris
simis viris plibꝫ de h̄ req̄sitꝫ
Nec mirꝝ. quia ꝓuilegiuȝ de
indulgētijs tātū valꝫ vl' dat
q̄ntū sonat. nō aūt extēdi de
bet vltra.

Quid fiēdū qñ ꝯfessor ab
soluit penitentem de quo ñ
debuit.

(s)Ed q̄d ꝺ ꝯfessore q̄
absoluit ꝯfitētē ꝺ q̄
ñ ꝺbuit aut ex igrā
tia vl' verecūdia vl' festinatiōe

vel hmōi. ⁊ ꝯfessor postea ex
perit̃ se errasse. nūq̄d tenetur
confitēti h̄ dicere. R̄ndet̃ ꝯm
oēs ꝙ ꝯfessus excusatus ē ⁊
corā deo absolut⁹. interim ꝙ
nescit: licꝫ ꝯfessor n̄ dicat. q̇d
ĝ faciet. Collatio facta fuit ꝺ
h̄ cum multis notabilibꝫ do
ctoribꝫ theologie i ꝯcilio ba
siliēsi. Nā q̇dā dixerūt ꝙ cō/
fessor dꝫ autoritatē a ſupiore
impetrare absoluendi eū. ⁊ si
sine magno scādalo fieri pōt
vocare nō absolutū ⁊ sibi di
cere ac eū absoluere p⁹ audi/
tā ꝯfessionē. vł si magnū scā/
dalū timeret̃ absoluat eū ab
sentē. si ab vltima ꝯfessiōe ad
huc sperat̃ esse in grā. Aut et
alijs placuit si notabile scan
dalū timeret̃. sūmo sacerdoti
deo ꝯmittat. ⁊ solā ꝯdignam
pniam ꝓ ei⁹ negligētia ꝑagat
ꝯfessor. p̄sertim qn̄ multitu/
do sic ē neglecta. vł młti coꝝ
distāt a loco vbi ē cōfessor

Quid de cōfessore q̇ n̄ in/
telligit penitentē.

Quid etiā sentiēdum
est ꝺ eo q̇ ꝯfitet̃. ⁊ cō/
fessor nō ītelligit eū
aut ex dormitiōe. aut ex ipe
ritia vł distractiōe nimia. vł
sīli causa. R̄ndet Johan. de
bar. theolog⁹ ātiqu⁹ doctor
in quolibꝫ suis. Sacramen
talis absolutio p̄exigit ꝯfes/
sionē. Quis ꝟo ꝯfessio impor
tat reuelatōēꝫ q̄ nō p̄t eē sine
relatiōe vni⁹ et ꝑceptiōe alte
ri⁹. cū ĝ alteꝝ istoꝝ ꝺficiat. s.
ꝑceptio sacerdotꝭ in p̄fato ca
su de illo pctō n̄ credo eē cō/
fessionē. ⁊ ꝑ ꝯñs nec impendi
absolutōꝫ. Hec ille. Sꝫ istō
videt̃ debere ītelligi vbi ob/
audita sunt pctā ĝuia q̄ sunt
de necessitate salutis ꝯfitēda
nō de alijs que cadūt sub cō
silio. et vbi talia modica ob/
audiunt̃ raro ab eo qui alias
noscit ꝑsonaꝫ debet cōfessor
facere iterare ea q̄ ex sōno nō
intellexit.

An penitens teneat̃ itera/
re pniam ei iniūctam in pctō
mortłi factā i toto vł i ꝑte. et
an dicta pnia talr̄ facta ei va
leat i foro militātꝭ ecclīe. §. vi

Trū vero pniaꝫ seu satis
factiōeꝫ impositā
per absolutionē debitam in
pctō mortali factā: vel in ꝑte
teneat̃ hō iterare. Sup hoc
sunt varie opiniones. In h̄
tn̄ omnes cōcordāt. ꝙ satisfa
ctio facta in mortali ita n̄ va
let. sicut nec alia oꝑa facta i

moꝛtali valẽt ĩ foꝛo ꝺi ad tol
lendũ vl̕ minuẽdũ debitũ pe
ne ꝓ pctis. ad qꝺ oꝛdiaᷓ oĩs
satisfactio. qꝛ cũ ñ sit ibi ami
cicia cũ deo nõ pt eẽ acceptũ
tale opꝰ ꝺo sic factũ. Sꝫ vtꝝ
valeat in foꝛo eccl̕ie militãtꝭ
ita ꝙ nõ teneaᷓ eã iterare. ĩ h̕
est varietas opinionũ. ⁊ aliq̃
dicũt ꝙ teneᷓ iterare. qꝛ cum
non potuerit satisfacere deo
nec etiam potuit satisfacere
sacerdoti. q̇ ĩ ꝑsona ꝺi sibi il/
lud iniũxit. Sed Pe. taran.
⁊ Joh. parisienᷓ videnᷓ sim
pliciter dicere sine distinctio
ne ꝙ tal̕ nõ teneᷓ iterare tl̕es
satisfactões. qꝛ satisfecit ĩ fo
ro eccl̕ie militantis in q̇ date
sunt. ⁊ vbi ñ iudicaᷓ ꝺ dispo
sitione interioꝛi. Idẽ videnᷓ
sentire Vinc. ĩ specl̕o hysto.
li. ix. ⁊ d. Annibal in. iiij. Et
ꝑ ista opinione viꝺꝛ satisface
re impositio septẽnis pñie. q̃
regl̕ariᷓ fiebat ꝑ q̇libet moꝛ
tali antiq̇tus. vt. xxij. q. i. c. p̃
dicanduꝫ. Et ꝓ̃isil̕e est ꝙ in
tãto interuallo aliqꝺ moꝛta/
le cõmittebãt: vñ si opꝫtuisset
iterare fuissꝫ laq̃um impone
re aĩabꝫ Tho. ꝟo cũ Alber.
in. iiij. distinguunt de satisfa
ctiõe. dicit eñ ꝙ q̃dam sũt sa
tisfactiões ĩ q̇bꝫ remanet ali
q̇s effectus in satisfaciẽtibꝫ.
etiã postq̃ꝫ actus satisfactio
nis trãsit. vt in ieiunio rema
net coꝛꝑis maceratio vl̕ ꝺbi
litatio. et ex elẽosina sube di/
minutio. ⁊ tales satisfactões
in pctõ nõ opꝫtꝫ iterare. qꝛ q̃n
tũ ad illud qꝺ ex eis remanet
ꝑ pñiam seq̃ntẽ accepte sunt.
Alie ꝟo satisfactiões sũt q̃ ñ
relinquũt effectũ ĩ satisfactõ
ne. postq̃ꝫ trãsit actus sicut ĩ
oꝛõne ⁊ hmõi. Actꝰ eñ inte/
rioꝛ q̇ total̕r trãsit nullo mõ
viuificaᷓ. vñ opꝫtet ꝙ tales sa
tisfactões iterenᷓ. Eãdẽ opi
nionẽ tꝫ Pe. de pal̕. magꝭ de
clarãs. dicit eñ ꝙ in satisfa/
ctiõibꝫ hñtibꝫ effectũ dereli/
ctũ post opꝰ. vt elemosyna p̃
uationẽ eris. ieiuniũ coꝛꝑis
debilitatõꝫ. ⁊ hmõi. si postea
peniteat et ꝑseueret. sicut ba
ptismalis caracter habꝫ effe
ctũ recedẽte fictõe. sic ⁊ illud
derelictũ ex sacr̄o qꝺ opaᷓ ex
oꝑe oꝑato ĩcipit valere ex se
q̃nti eiꝰ approbatiõe ⁊ sacer/
dotis ratihabitõe. cũ illũ ꝟe
penitꝫ. ⁊ ñ ex simplici viuifi/
catõe. qꝛ opꝰ oꝑans moꝛtuũ
nunq̃ꝫ viuificaᷓ. ⁊ sic illa pe/
nitẽtia satisfacit. ñ solũ ĩ fo/
ro eccl̕ie sꝫ etiã ĩ foꝛo ꝺi quã
tũ ad illꝺ derelictum. vt nõ

oporteat iterare sic̄ ieiuniuz.
elemosyna ⁊ hmōi. Sz si nō
habz effectū ꝺrelictū vt ora/
tio. taꝉ penitētia facta ī mor/
tali nullo mō satisffacit. ꝗn h̄
vꝉ alibi oporteat satisffacere.
qꝺ videꝛ intelligēdū in foro
dei. qꝛ nec rōne ipiꝰ oꝑis cuz
facit. nec rōne derelicti. cum
postea penitet eū cū nō hēat
effectū ꝺrelictū. sz in foro ec/
clesie satisffacit. qꝛ ñ ē necesse
eā iterare si vult eē ī statu sa/
lutꝭ postea penitēdo. sic̄ nccē
hēbat ipsam īplere cū fuit si
bi iposita. Vñ idē Pe. dicit
paulo suꝑiꝰ: ꝙ qñ hō ē ꝺ oī/
bus ꝯtritus ⁊ ꝯfessus. ⁊ acci
pit pniam cū absolutōe. si re
cidiuans ꝑagat cā ī mortali
ipe qdem se liberat ab iniun
ctōne sacerdotis: nec īcurrit
pctm̄ inobediētie qꝺ īcurre/
ret si eam nō ꝑfecisset. qꝛ non
est fortiꝰ vinculū ꝯfessiōis ꝙ̄
dei vel eccꝉie. Sed in morta
li existens iplēdo p̄ceptū dei
s. de honore ꝑentū. vꝉ p̄ceptū
eccꝉie. vt de ieiunio ⁊ elemo/
syna: ab illo absolute se libe/
rat. g̊ ⁊c̄. Hec Pe. Cū g̊ peni
tētia iniūcta ordineꝛ ad tollē
dū vꝉ diminuēdū debitū pe
ne tꝑalis. talis q pniam sibi
impositā nō habentē effectū
derelictū vt oratōes ꝑfecit ī
mortali: si reuertiꝛ ad penitē
tiam. ⁊ tandez moriꝛ in statu
grē. ex quo illam nō iterauit.
cū ꝑ ipam nil sit solutū de de
bito pene tꝑalis soluet eā in
purgatorio: nisi ꝑ alia bona
hic satisffaciat. ꝙ si non reuer
taꝛ ad penitētiā. q penitētiā
ꝑfecit in mortali quācūqꝫ. si
ue habentē effectū siue ñ ha/
bētē derelictū soluet illꝺ de/
bitū in inferno semꝑ. sicut il
le q moriꝛ cū mortalibꝫ ⁊ ve/
nialibꝫ. de vtrisqꝫ soluet pe/
nā eternam in inferno. Quā/
uis em̄ ꝓ veniali debeaꝛ pe/
na tꝑaꝉ q̄ finem hz. tū ꝑ acci
dēs est ꝙ veniale puniaꝛ in ī/
ferno pena eterna. s. rōne sta/
tus. qꝛ in inferno nulla est re
dēptio. Nō em̄ ē ille statꝰ ex/
piādi culpā ad quā sequitur
pena. ⁊ iō sꝑ remanēte culpa
veniali durat ⁊ pena. Ita te
net Tho. i. iiij. di. xxij. Sed
de pena tꝑali debita ꝓ mor/
tali post ꝯtritōz Pe. de paꝉ.
sic ꝺclarat in q̄rto. Peccator
postꝙ̄ est deo recōciliatꝰ est
debitor pene finite nō q̄liter
cunqꝫ soluēde. sed in statu g̊/
tie in q solū ē ꝺo accepta Ali
oqn est debitor pene tāte q̄n
tā mereꝛ culpa. ⁊ illa est infi/

nita. Vñ pctõri p se debebat qdem pena infinita si erat in mortali. sz mutata fuit in tẽ poralẽ. supposito q pseuerarct ĩ amicicia. Acceptauit ei de' absolutõnez a pena etna. ⁊ impositõez pene finite sub ꝯditione si in gra fieret. Et si qrat qre de' mag' acceptauit absolutõnez a culpa sine ꝯditione qȝ absolutiõez a pena. dicẽdũ ẽ q culpa trãsit et macula trãsit. ⁊ gra ĩ momto aduenit. sz satisfactio futura est Futuris aũt solet ꝯditio apponi. nõ aũt pñtib9 nec pteritis. vl' si apponat certa ẽ. qa si est in gra ptũc nõ põt eẽ sine gra. Jdo remissio cl'pe fit sine ꝯdictiõe. vl' fit simpl'r qz cõditio existit. Vñ sic per sacrm ñ remitteret culpa nisi adesset gra. sic nec postea p satisfactiõez remittit pena nisi adsit gra. Talis g dimissa culpa puniet in iferno pena ĩfinita. nõ ppter cõmutatõez finite ĩ infinitũ. sz qz debitor ẽ pene ĩfinite. ex q non soluit penã finitã sub ꝯditiõe q debuit. sicut pdẽs puilegiũ cleri incidit d foro meriti ad forũ sanguĩs. sic q decliat forũ eccl'ie ĩcidẽs ĩ mortale ad forũ iusticie exterminantis inuenit penã etnã. Hoc qd dicit Petrus videt ĩtelligẽdũ de eo q pniam iniũctã nõ hñtẽ effectũ derelictũ factã ĩ mortali scito ab eo. vl' de quo dubitabat ꝯtẽnit iterare. vl' etiã cũ credit vel dubitat se debere iterare ex negligẽtia dimittit: ⁊ ex labore recusans h ⁊ ĩ purgatorio facere emẽdã do Sz si qs dimittit iteratiões tal' pnie ex ĩpossibilitate. qa ei deficit tps. vl' credit se cam fecisse ĩ statu gre. vel si fuerit in mortali cognito ab eo. vel etiã si scit se cã fecisse ĩ mortali iterare facit p aliũ quẽ credit bonũ. vl' etiã si nec p se nec p aliũ iterat credit sibi sufficere ad salutẽ q impleuit sibi iniũctã. intendẽs q hic min9 fecit satisfacere ĩ purgatorio et sic deo facere emẽdã p huiusmodi omissionẽ talis non damnat. Unde ⁊ ipse Pe. dicit dist. xlv. q ij. q q facit penitentiã iniunctã in mortali p se pro tanto nõ tenet iterare. quia põt in purgatorio satisfacere. Et si dicat q videt incõueniẽs q tantum qs puniat p peccato dimisso sic p nõ dimisso. qz pena etna. ⁊ sic ñ vid̃r ĩ aliq pfuisse ꝯtritio ⁊ ꝯfessio. Rñdet Pe. q licz tm

puniat extẽsiue nõ tñ intẽsi/ue. sic p vno pctõ ita diu q̃ p mille. sed ñ tam acerbe Si etiã ptez pnie fecit. s. in statu grẽ. ⁊ vn⁹ dies remãsit p illa die. eternã luet penã si nõ penitet. tñ nõ tã acerbe ac si nũq̃ cõtrit⁹ nec ɔfessus esset. nec in aliq̃ satisfecisset. al's pecca tũ rediret. hec Pe.

Remediũ tuti⁹ siue ɔsiliũ dandũ penitẽti q̃liter pficere debeat pniam sibi iniũctã. et q̃ pnia debeat sibi dari securioz.

n Ota tñ q̃ dũ q̃s fac pniam sibi iniũctaz si labat̃ i mortale. q̃uis bonũ sit q̃citi⁹ ɔfiteri. tñ cũ p solã ɔtritionẽ pctm̃ dimittat̃ ⁊ grã restituat̃ q̃cito ipse cõterit̃. etiã anteq̃ confiteat̃ ɔsequẽdo dictã pniam. etiã si sit talis pnia q̃ nõ reliquat effectũ post se i foro dei realiter satisfacit. q2 in statu gratie est. vñ i nullo tenet̃ iterare. Ad tollendũ aũt oẽ dubium tuti⁹ videt̃ q̃ confessoz et si dat pnias diutinas det pnias vt ieiunioꝝ. elemosinarũ. pegrinationũ. ⁊ hmõi. p ut reqrũt pctã. nõ tñ iniũgat diutinas pnias orationũ. et pcipue his de q̃bꝫ potest dubitari de recidiuo.

De celatione cõfessiõis. ⁊ de penitẽtia sacerdotis ɔfessionez reuelãtis. §. viij.

n Otat tho mas in. iiij. di. xxi. q̃ audiẽs ɔfessionẽ tenet̃ celare audita in ipa. q2 in sacramẽtis id qd gerit exteri⁹ est signũ ei⁹ qd gerit interi⁹. vnde sicut deus homĩ confitenti tegit pctm̃ interi⁹. ita ⁊ sacerdos debet celare exterius. vñ tanq̃ violatoz ẽ sacramẽti reuelatoz ɔfessiõis. Est ⁊ alia rõ. q2. s. p h̃ hoĩes magis trahũt̃ ad ɔfessiões ⁊ simplici⁹ ɔfitent̃. vñ ⁊ si ex h̃ aliqd piculũ futuꝝ ĩmineret. et h̃ solũ sciret p ɔfessionẽ. vt d heretico q̃ corrumpit fideles vel de mr̃imonio illicito: qd aliq̃ volũt ɔhere. vl' d pditõne ciuitat' fiẽda. nõ ppt̃ hoc dꝫ reuelari ɔfessio ad ĩpediẽdũ malũ: vt q̃dam dixerũt. sꝫ falsum ẽ. Debet aũt monere eos q̃ ɔfitẽt̃ vt obuiẽt vl' desistãt. ⁊ plato dicere q̃ vigilet sup gregẽ suũ: ⁊ hmõi. sine vlla reuelatione. hec Tho. Qd si iudex ĩqreret ab aliq̃ an sciat aliq̃d de illa materia p cõfessionẽ. vl' per alium modũ

Dicit Guil. q si non pt alio mõ declinare iniquũ iudicez pt rñdere. nihil inde scio. qd subintelligit vt hõ. vl etiam nihil scio p ↄfessiõem. q2 sub intelligit tibi reuelãdũ. Sic exponit illd Mat. xxiiij. ca. De die illo et hora nemo scit nec fili9 hoĩs. et subintelligit reuelandũ vobis Põt et hoc variare hõ: cũ nõ adducit in testimoniũ nisi vt hõ. Et iõ absq lesiõe ↄsciẽ pt iurare se nescire id qd scit tm̃ vt deus Sed neq etiã fm Pe. de pa lu. in. iiij. dist. xxi. p licentiaz vl pceptũ cuiuscũq supioris factũ etiã pape sub pena ex cõicatiõis ñ licet reuelare cõ fessionẽ. quia sigillũ cõfessio nis est de iure diuino. et d ne cessitate sacramẽti. Papa aũt licz aliqñ dispẽset in pceptis diuinis vt i votis. qz redditõ ẽ de iure diuio. nõ tñ põt di spensare in sacris. s. vt quis nõ baptizet vl ↄfirmet vel ñ ↄfiteat. Et q dictũ ẽ celatõz ↄfessionis esse de necessitate sacramẽti nõ sic intelligit qn sit verũ sacramentũ. etiam si ipsa cõfessio ñ celaret. q2 vti q esset sacramẽtũ etiã si sacer dos reuelaret. quia nec sic est d necessitate q de9 tegat. q si nõ satisfaciat deus non tegit sed reuelat ad penã. aut si ac cedat fict9 deus nõ tegit et ni hilomin9 sacerdos tenet cela re. sed d2 celatio ↄfessionis d necessitate sacramenti. q2 na tura sacri necessitat eũ ad ce landũ. natura dico et qtũ ad id qd ẽ sacrm. q sit in occul to solus cum solo. et qtuz ad id quod est sacramẽtũ et res. s. penitentia interior que etiã est occulta. et qtum ad re tm̃ que est remissio peccatoz. p que tecta sunt peccata Nota fm Pe. de pal. quia quod dicit Tho. q occultatio con fessionis est de essentia sacra menti. non sic est intelligẽdũ q sit eius materia vel forma eius. sed q est de natura eius obligatio ad occultationẽ. si cut si dicerem9. de essentia le ui est ferre sursum. vel d essen tia matrimonij ẽ reddere de bitum. id est obligatio ad ip sum. Est autẽ pctm̃ mortale reuelare ↄfessionẽ. quia ẽ cõ tra ius diuinum et positiuũ. vnde et grauiter punitur ab ecclesia.

Penitẽtia cõfessoris con fessionẽ reuelantis

Sacerdos reuelãs cõ fessionẽ de iure anti

quo debet deponi. ꝛ toto tꝑe vite sue ignominiosus peregriari. ꝺ pe. di. vi. c. sacerdos Sed ꝭm. c. oīs. de pe. ꝛ re. debet deponi. ꝛ ad agendā ꝑpetuā penitentiā in monasterio arto ītrudi. ſꝫ ꝭm Hosti. faciet pniam certo tꝑe. et exinde aliam Sed hec penitētia imponenda est qñ quis in iudicio conuincit̄ de hoc vel fatetur de iure. Nam al's in foro penitētie videt̄ eē arbitraria sicut pro aliȷs pctīs. Quamuis aūt possit ꝯfessoꝛ de licētia penitentis manifestare eiꝰ peccatū alteri ꝭm tho. ꝛ Pe. nō tñ dꝫ vti licentia tali. nisi ad euitādū aliqꝺ malū. tenet̄ tñ illi cui aliqđ reuelat̄ de licentia penitētis illud celare. nisi forte pctōꝛ velit ꝙ ille absolute et libere sciat. Licētia tamē quam dat penitēs confessori de reuelatōne peccati quantūcunqꝫ generalis non intelligit̄ nisi ad bonum confitētis. ꝭm Pe. de pal'. Sꝫ nota ꝭm eundē ꝙ si iudex diceret alicui capto ꝑ maleficio. da licentiā cōfessori ꝙ dicat si tu es ꝯfessus de hoc vl' de illo. non tenet̄ dare. nec ex ħ cōtra euꝫ debet haberi suspicio ꝺ delicto. quia forte ħ facit ꝑpter vitandū scādalū. sed ꝛ si daret licentiā. sic licētiatus non debet dicere peccatum illud si esset cōmissuꝫ. Item si ꝑcipet prelatus alicui ꝯfessori ꝙ diceret sibi peccatū alicuius qꝺ est omnino occultum. etiā si cōfessus dedisset licentiā illi ꝙ diceret nō tenet̄ dicere neqꝫ obedire vt reuelet illud. quia ꝑlatꝰ ñ est iudex occultoꝝ. imo etiam si confessus esset diffamatꝰ de illo peccato. ꝛ ꝑ infamiā perueniret illud ad cognitiōem iudicis ꝗuis ipse confessus īterrogatꝰ a iudice siue ꝑlato tenet̄ se manifestare. tñ cōfessoꝛ eius etiā habita licētia ab eo dicēdi. nō tenet̄ dicere iudici sibi precipienti vt dicat etiā si scit. nec dꝫ. qꝛ fori ñ sūt cōmiscendi. scꝫ penitential' ꝛ contētiosus. Sed si cōfessoꝛ scit pctm̄ alicuiꝰ nō solū per cōfessionē sed etiā ꝑ aliū modum. puta quia vidit vl' audiuit ꝑ talem ꝛ talē modum potest dicere ꝙ illud vidit vl' audiuit. dūmodo nō dicat se scire illud ꝑ ꝯfessionem. nᶜ refert vtrū prius ꝑ cōfessioneꝫ audiuerit. ꝛ postea ꝑ aliū modum sciuerit. ꝛ ecōuerso. In quo casu. s. si ꝑus sciuit pec-

catū ante ꝯfessionē nō opor/
tet ꝙ ꝓtestet̄ se nō recipe illō
in ꝯfessiōe. qꝛ sine ꝓtestatiōe
pōt dicere q̄ntū scit extra cō
fessionē. nec tñ debet hoc di/
cere sine magna causa et rati
onabili. Itē ſm eūdē Pe. cū
ꝯfessio ñ auferat ꝯfessori ius
suū: nec conferat ei ius nouū
in alio foro q̄cquid videt̄ cō/
fessori faciendū vel omitten/
dū ꝓ bono ipsius ꝯfitentis.
vel ꝓ bono cōmuni pōt face/
re vl' omittere. dūmodo ꝓpt̄
hoc nō reuelet̄ ꝯfessio ad qd
solū obligat̄. licet al's illō nō
esset facturus. Unde si ꝑ cō/
fessionē p̄oris vel alteri⁹ scit
abbas ꝙ nō expedit p̄ori te/
nere monasteriū. ⁊ sit talis q̄
alias ad libitū pōt amoueri.
expect₃ q̄usq₃ sine nota reue
latiōis possit eū amouere. et
tunc statim amoueat. cū eni₃
ex audiētia ꝯfessiōis nō obli
get̄ ad aliq̄d nisi ad celandū.
et si obligaret̄ ad aliq̄d h̄ ess₃
ad medendū aīe penitētis si
cut medic⁹. absq₃ tñ reuelati
one ꝯfessiōis. ex q̄ aliquē i cu
ra suscipit tenet̄ sibi dare re/
mediū ꝯtra recidiuū. ⁊ sic i ꝓ
posito q̄̄scito p̄t amouere a/
moueat quē etiā sine h̄ amo
uere poterat. Si aūt tal' erat
qui non sine iusta causa amo
ueri poterat cum audientia
confessionis nullū ius sibi p̄
beat in alio foro in q̄ nō ꝯstet
sibi vt iudici amoueri ñ pōt
Idē Tho. Item qꝛ p̄lat⁹
licentiā intrādi ciuitate₃ siue
villam subdito dare p̄t ad li
bitum vel negare. licet alias
non ess₃ negaturus ꝓpter pe
riculum quod ex sola confes/
sione nouit negare pōt. dum
tñ ex hoc suspitio ñ oriatur.
In occulto tñ semper mone
re potest illum qui confessus
est. quia hoc non est reuelare
cōfessionem. Simil'r curat⁹
ꝓpter cōfessionē potest nega
re cōmunionē quando eā da
re alias tenet̄ vt i pascate. ali
as sic dicens. Tibi non tene/
or nunc dare. non obiiciens
de crimine. confessor non ꝓ/
pter hoc dicitur reuelare cō/
fessionē. Sed si alicui ꝯq̄ren
ti ꝯtra suu₃ parochialē sacer
dotē: quia non vult sibi dare
eucharistiā. ipse sacerdos co
ram aliis diceret ꝙ hoc facit
qꝛ habet pctm̄ a quo nō pōt
absoluere. ⁊ ipse non vult ire
ad ep̄um: hoc eēt reuelare cō
fessionem. Quis ipse non in/
tenderet hoc. quia grauita/
tē peccati exp̄ssit Hec Pe.

Et idē est cū dicit se audiuisse q̄ndam noīando eū: ꝛ ñ absoluisse. Simil'r ð epo q̄ per ꝯfessionem nouit corruptionē monialis q̄ petit bñdictōnem. q2 aut est casus in quo tenet. ꝛ tunc negare nō ðbet q2 si p ꝯfessionē eiusdem sibi constat. nō tamen sibi cōstat vt iudici ī illo foro in q̄ sicut ab ordīario monasterij petit monialib9 bñdictōem. et q̄libet p seipa. Si autē h̄ scit p ꝯfessionē ei9 q̄ vidit. vel q̄ eā corrupit. nō sufficiēter ꝯstat etiā si extra ꝯfessionem dicat vñ negare nō debet. Si aūt aliter scit nō tenet bñdictōez impartiri. ꝛ pt sine reuelatione confessiōis negare. ita cōfitenti sicut nō cōfitēti. Et qð dictū est de benedictiōe monialiū. s. virginū idem ē ð benedictōe abbatissaꝝ. vbi virgines cōiter bñdicūt f'm q̄sdam q̄ dicunt ꝙ licet aliqua possit esse abbatissa vidua. sicut Paula mater eustochij. tamen absurdum ei videt ꝙ monialib9 bñdictꝭ possit abbatissa preesse carens illa benedictione. sicut etiam f'm iura ꝓfessis nō ðbet nouitia ꝓferri in abbatissam. īmo nec ꝓfessam tacite nec expresse. de elec. c. indēnitatib9. ī pncipio li. vi. quia tñ qð nō est ꝓhibitū ꝯcessum est. iō videt ꝙ bñdictio abbatissarū quarūcū q3 non requirat virginitatez magis q̄3 abbatum. cum nō sit iure cautū. sicut ð benedictione virginū. Pe. de palu. Similiter q2 hō h3 liberam electionē p solam ꝯfessionez licet p solam ꝯfessionez sciat aliquē indignū ad ꝓlationez ad quam eligitur quez alias putabat dignū nō debet eligere ex ꝯsciētia sibi sic dictāte. quia eligendo scienter dignū vl' indignū negociū gerit inter ipm et deum. Vñ pt etiā ex his que scit vt de9 iudicare. ita ꝛ in ꝓposito Sed bñ putarez ꝙ pateret penas iuris. puta ꝙ esset ꝓuatus iure eligēdi. ꝛ a fructib9 p triēniū suspensus qui eligeret illum quem scit vt deus indignū. s3 nescit vt hō. q2 ð his q̄ scit hō vt de9: solū deū habet vltorē. nō hoīez. ꝛ hmōi. Pe. Quāuis aūt dimidiādo cōfessionez non sit ibi sacr'm. tenetur tamen sacerdos celare. quia pars est sacramenti. Pe.

Qui teneantur ad sigillū cōfessionis. §. ix.

d Icit pe
trus ꝺ pal. vbi ŝ.
ꝙ ad celádū cōfeſ
ſionem tenet̃ is q̇ ꝯfitet̃ licite
vel illicite. mediate vl' imedi
ate. Uñ ⁊ nō ſacerdos q̇ i ca
ſu neceſſitat̃ audit ꝺ morta/
lib; ⁊ venialib;. Itē īterpres
quē ꝓ ſe penitēſ adhibȝ. Itē
qui caſum audit. Itez cui ꝺ
licētia ꝯfitētis reuelat̃. Itez
q̇ ſe ꝯfeſſorē fingit Item qui
latenter abſcondit⁹ ꝯfeſſiōeſ
audit: quod eſt ſacrilegiū. ⁊ i/
iuriam facit ſacramēto. Itē
ꝯfeſſor ātꝗ abſoluat. et etiā
qñ non abſoluit tenet̃ celare.
Itē nota ꝙ cū q̇s recipit ali/
q̄d ſb ſigillo ꝯfeſſiōis: ꝗuis
ei nō fuerit confeſſus: dicenſ
illud. tamen debȝ ita ſecretū
tenere ac ſi haberet in ꝯfeſſi/
one. nō q̇dem rōne ſacramēti
qꝺ ibi non eſt. ſed rōne ꝓmiſ
ſiſi ꝓmiſit illꝺ ſic celare. Hᵉ
ſm Tho. ⁊ Pe. ꝺ pal. Dicūt
tñ Tho. ⁊ Pe. ꝙ homo non
debet aliquid ꝺ facili recipe
in confeſſione. Addit q̇ȝ Pe.
de pal. ꝙ q̇ tradidit vel acce/
pit in confeſſione aliquid qꝺ
nō eſt cōfeſſio videt̃ facere ir
reuerentiā ſacramento cum
nil ſit eque celandū eo qꝺ ſci
tur in ꝯfeſſione. Simil'r cuȝ
q̇s accepit ab aliq̇ cōſiliū re/
cōmendās vt illud teneat ſe
cretum tenet̃ ad celandū. et
frangēs quodlibet iſtorū ſi/
gilloꝝ ſiue ſecreti ſiue cōfeſ/
ſionis peccat mortal'r. Et ta
men que quis recipit ſub ſi/
gillo ꝯfeſſionis: ⁊ non in con
feſſione: nō plus obligant ꝗ
ſi quis iurat tenere ſecretum
aliquid Unde cum aliq̇s qñ
iurat celare aliqꝺ malum qꝺ
manifeſtando cum alijs poſ
ſit impediri. ⁊ illꝺ maluȝ au/
fert̃: vt ꝓditio aliq̄ ⁊ hmōi: te
net̃ manifeſtare non obſtāte
iuramento. xxij. q. iiij. c. Int
cetera. Ita ⁊ qꝺ accepit ſub
ſigillo confeſſionis et non in
confeſſiōe.

Ad que ſe extēdat ſigilluȝ
cōfeſſionis. §. fi.

d Icit tho
mas i. iiij. ꝙ directe
nō niſi ad illa que ca
dunt ſub ſacramētali ꝯfeſſiōe
Indirecte aūt nō ſolū ſe extē
dit ad ea que audiuit ſub cō
feſſiōe vt pctā. ſȝ oīa alia ꝑ q̄
poſſit pctōr vl' pctm̄ dephē/
di. vt ſi dicerȝ ꝙ nō abſoluit
eū vel talem cui⁹ impedimen
tū cognouit per cōfeſſionem

solũ: nõ est talis vxor. nihilo min⁹ alia etiã q̃ in ꝯfessiõe dicunt nõ ptinẽtia ad confessionẽ sũmope sunt celãda. tũ ppter scandalũ. tũ ppt pnitatem q̃ ex ꝯsuetudie sequit ad dicendũ audita in ꝯfessione. Tho. Pe. de pal. meli⁹ ꝓseq̄tur istã materiã dicẽs ꝙ directe ⁊ pncipalr pctã cõfessa et circũstantie inq̃tũ hmõi. et ꝑsona tercia cũ qua quis cõfitet se peccasse cadũt sub sigillo ꝯfessiõis: licet q̄dã h̄ negent de ꝑsona cum q̃ q̄s confitet se peccasse. qđ tñ ipe reꝓbat. ⁊ qñ ꝑ locutõez đ peccatis cõfessis pt deuenire ꝑ se vl ꝑ accidẽs directe vl idirecte. vel ꝑ quecũq̧ aliũ modum in aliq̃m cognitionem vel dubitatõez vel opinationem vel suspitiõez de ꝯfessione. vel inq̃tum pt ei euenire detrimẽtũ in aĩa siue ĩ corꝑe siue in fama possessionib vl amicis. vel pt ppt h̄ scãdalũ ĩ pplo generari. vl confessio magis odiosa vl nimis dilata. vl mag onerosa vel min⁹ pciosa reputari dz confessor ab hmõi locutõib abstinere ⁊ quia raro vel nũq̧ pt cõtingere qui ex reuelatõe peccatoꝝ in confessiõe scitorũ: ⁊ non ꝑ aliam viã possit sequi aliqđ de pdictis incõueniẽtib. Quis forte nullũ cõtingat. debet mltũ cauere ꝙ nõ dicat peccata audita in cõfessione q̃ntũcunq̧ generalr loquat. vel quõ dicat. Hc pe. Et magister vmbert⁹ dicit ꝙ cauendũ est ne vnq̧ dicat q̄s in sermone vl ĩ alia locutione. Ego audiui hũc casũ in confessione. nec vnq̧ etiaz debet dicere ꝙ ĩ illa abbatia vl castro vl villa vel ciuitate in quib audiui cõfessiões fiunt multa peccata. ⁊ hmõi. quia ppter h̄ credunt simplices ꝙ hoc sit reuelare ꝯfessionẽ. Quis nõ reuelet ꝑ tlia verba. Nisi ex hmõi locutione possz pctm̄ alic⁹ depȟẽdi. dicendo aũt. Iste est mihi ꝯfessus sua pctã: nõ ẽ reuelare qz nil ponit in palã. qz si diximus qz pctm̄ nõ habemus ⁊c. Sz dicẽdo sibi fuisse ꝯfessũ de magnis ⁊ mltis pctis h̄ ẽ reuelare ꝯfessionem ꝓm Pe.

Bona aũt alicuius oꝑa q̃ q̄s scit ex ꝯfessiõe. puta qz est virgo. vl quia nunq̧ peccauit mortalr: ⁊ hmõi lz dicere nisi qz ex h̄ ꝙ vnus laudat đ hmõi q̄i alterius pctm̄ reuelet cũ nõ laudat de eodez. qz

qd de vno dr de alio negat. dist.xxv.c.qlis. Un si de du obus ɔfitētib9 dicit ɔfessor q est ꝑgo eēt stati suspitio con tra aliū si idē nō diceret. Un Pe.d pal.ista dic.z mgr vm bert9 dicit simplr abstinēdū ab hmōi locutiōib9. addens etiā q ɔfessor debz cauere ne vnq̄ p aliqd gen9 pcti osten dat ɔfitēti minorē familiari tatē vl signū mioris dilecti onis. Alia q̄ dicunt i ɔfessio ne nec pctā: nec valētia duce re i manifestatōez ɔfitēts. pu ta q in tali terra sūt bona vi na ñ cadūt sb sigillo ɔfessiōis

Quid fiendū qñ ɔfessor i diget ɔsilio sup vno casu.

Nota etiā q qñ cōfes sor indiget ɔsilio al teri9 nisi habeat licē tiam a ɔfitēte d psona mani festāda dz loq ita obscure et caute z a remotis vt nullo mō ɔsulens vnq̄ possit imagina ri de psona. Unde dz cōside rare psonam et tpus idoneū nā si qs audierit vnū clericū aduenientē. si ɔfessor vadat subito ad interrogādū d ali qua symonia z hmōi. nonne satis pbabiliter z q̄si violen ter habebit ille suspicari d il lo clerico. z ideo in hmōi ma gna cautela est adhibēda q si ɔfessor nesciret vl ñ possz ca sum exprimere sup q̄ idigz cō silio qñ ille ɔsultor intellige ret psonā z illa non vult sciri dz ire ad aliū p ɔsilio. q si ali um sufficientē habere nō pt. nō se itromittat. Un Pe. de pal. dicit Si nō posset ɔfite ri pctm ppriū nisi dicēdo ali quod peccatū p qd māifesta tur ɔfessio alteri9. nō dz illud ɔfiteri. etiā si essz mortale. qz sufficit tūc ɔtritio cū pposi to ɔfitēdi qñ ipe habebit co piam talis sacerdotis. cui il lud pctm suū ɔfitēdo nō ma nifestet alteri9 ɔfessio. Rō est qz fortior est obligatio ad ce landū q̄ ad ɔfitēdū. Si qs aūt reuelat in ɔfessione debi ta sua z credita sua. et hmōi. Et qñ: et an sacerdos possit alias reuelare. vide d hac ma teria plene i tcia ptesumme.

Explicit tractat9 de confessore.

Incipiūt tri

gintasex excōicatōes reserua te sedi aplice tam a iure q̄ p pcessum. siue p extrauagātes z breuiter recollecte Deinde sequunt excōmunicationes

reseruare episcopis vniuscu iusq₃ dyocesis.

E iniiciē d tib₉ manus violētas vel temerarias in clericū vel religiosū vl' monialez. vel alteram religiosam psonā₃. papalis est absolutio si iniuria est enormis Huiusmodi tamē declarationem vide in. iiij. parte. in ti. de excōmunicatōib₉. ⁊. xvij. q. iiij. c. Si quis suadēte diabolo. in decretis. De icēdiarijs ecclīarū vl' alioꝝ locoꝝ sacrorum vel religiosoꝝ vel cimiterioꝝū est papal' excōmunicatio postq₃ sunt denunciati. sed p epm possunt absolui ante denunciationē. de hac vide in c. conquesti. et in c. tua nos. extra de sen. excom. De effractorib₉ predictoꝝ locoꝝ sacroꝝ qui etiā postq₃ fuerint denunciati est absolutio papalis. sed an̄ denunciationē est epalis absolutio. extra de sen. excō. c. cōquesti. De incendiarijs alioꝝū locoꝝ non sacroꝝū. ꝺ cōsulentibus aut fautorib₉. tales non sunt excōmunicati a iure cōmuni. sed sunt excommunicandi. Si tamē fuerint excōicati aliquo iure ꝑticulari. puta excōicatōe synodali vel ab hoīe. et fuerint denūciati est papal' absolutio. Vide de hoc in c. Tua. ꝺ sentē. excō. De falsantib₉ lr̄as papales vel falsis scienter vtentib₉. extra de crimine falsi. c. dura. De apponētib₉ manum ad corrigendū etiā minimā lr̄am. vel punctū minimū in his lr̄is. exceptis his quib₉ est cōmissum. est papalis absolutio ꝭm Host. p sententiā curie latam. De fingentib₉ nouā heresim vl' iā₃ dānatā seq̄ntib₉. xxiiij. q. i. c. i. ⁊. ij. extra ꝺ here. c. ad abolēdam. ⁊ nūc est casus papalis p extrauagātez Martini q̄nti. vt pat₃ in ꝓcessu ipius annuali. De scismatic̄ ⁊ pcipue de seq̄ntib₉ scisma petri de luna. ⁊ successoꝝ ei⁹ ⁊ fautoꝝ ipi⁹ scismatis. ē papalis absolutio p ꝓcessum curie.

De credentib₉ receptatorib₉ defensorib₉ ⁊ fautoribus hereticoꝝ. est papalis absolutō. ⁊ quō itelligant' ista nomina. vide i sūma. ti. de excōmunicatiōib₉. in. iiij. pte sūme. De cōmittētib₉ symoniam siue p ordīb₉ siue p bn̄ficijs vl' officijs vl' p̄laturis

ecclesiasticis. vl' pro ingressu in religionē: vel p aliis spūa libꝫ est absolutio papal' p extrauagantē Martini quīti. vide d' hac i. ii. pte summe. titu. de symonia. De facientibus pactū vl' pmissionē vl' recipiētibꝫ ex pacto vl' pmissiōe occulta vel manifesta aliquid etiam paruū p aliq iusticia vel gratia p alio vel p se in causis iudicialibꝫ seu p lrīs obtinendis ab aplica sede. est papalis absolutio p extrauagantē Bonifacii octaui. De scienter vtentibus talibꝫ gratiis vl' lrīs sic obtētis. est absolutio papal' p extrauagantez Bonifacii.

De piratis et qbuscūqꝫ aliꝰ in mari depredantibꝫ ē papalis absolutio p pcessuꝫ curie. De īpediētibꝫ depdātibus vel inuadentibꝫ adducētes victualia seu alia ad vsū romane curie necessaria. vel ne talia d'ferant aut adducāt ad curiā. ⁊ de defendētibꝫ talia facientes. est absolutio papalis p pcessum curie. De capientibꝫ detinentibꝫ depredantibꝫ romipetas ⁊ peregrinos ad vrbem romā accedētes. tam causa deuotōnis qꝫ pegrinatōnis. ⁊ similiter i. ea morātes ⁊ recedētes ab ipa. est absolutio papalis p pcessum annualem q fit in curia Et silr de dantibꝫ ꝯsilium ⁊ fauorem ad talia supradicta faciendum est papalis absolutio p processum De portantibus arma. equos. ⁊ alia necessaria ad impugnanduꝫ christianos vel trāsmittentibus. seu galeas ⁊ naues vendentibꝫ. vel in piraticis saracenorum gubernationē exercentibꝫ. vel dantibus auxilium ꝯsilium et fauorem in dispendium terre sancte. extra de iudeis. c. ad liberandā. et est casus papalis p extrauagantē clemētis. et p pcessum curie De portātibꝫ etiā victualia et alia qcunqꝫ mercimonia in Alexādriam. vl' in alia loca saracenoꝝ terre egypti. vel mittentibꝫ ipsa vl' de suis portubꝫ vt eis deferant extrahentibus vel extrahi p mittentibꝫ. aut dantibꝫ auxilium et fauorem. et est papal' per pcessum curie De portantibꝫ pdicta vl' aliquo modo predictorū. ⁊ ad hoc operantibꝫ ad omnes terras soldano subiectas. est papalis absolutio. p extrauagātē clemētis. De euntibꝫ ad terrā

sanctã, etiã causa deuotõnis seu voti sine licẽtia sedis apl'i ce: et est absolutio papal' put reperit' in libro sũmi penitẽtia rij q 7 ipe hoc pt. De insecutoribꝫ cardinaliũ hostilit'. 7 est excõicatio papalis. p. c. felicis. de penis .li. vi. De bannientibꝫ epos vl' capiẽtibus 7 insecutoribꝫ vl' hoc fieri mandantibꝫ. aut facta ab aliis rata habentibꝫ. vl' i his dantibꝫ cõsilium 7 fauorẽ. vl' scienter tales defendentibꝫ ẽ papalis absolutio. p. c. si qs. de penis. in clem. De exenterantibꝫ vel frusta ꝯcidẽtibus seu decoqre vl' incidere. aut ossa de carnibꝫ euellere p sumentibꝫ cuiuscunqꝫ defuncti. vt eius ossa ad ptes alias deferant' est papalis absolutio p extrauagantẽ Bonifacij. De occupantibꝫ vl' detinentibꝫ vl' hostiliter discurrentibꝫ p se vel p aliuun. directe vl' indirecte sub quocũqꝫ titulo vl' colore ciuitates terras loca vel iura ad romanã ecc'liam ptinentia. 7 adherẽtibꝫ fautoribꝫ ac defensoribꝫ eoꝝ ẽ absolutio papalis p pcessum curie. De his q occasiõe sententie excõicatiõis suspensiõis vel interdict; late dant licentiã eos grauãdi qui eam tulerũt. vl' suos i psonis rebꝫ vel bonis illoꝝ q rum occasiõe late sunt. vel q eos obseruãt. vel q taliter excõicatis cõmunicare volunt nisi licentiã ipam integre reuocẽt Similiter q dicta licẽtia vsi fuerint. vel etiã sine licẽtia hoc fecerint suo motu excõmunicatiõez incurrunt in qua si pmanserint p duos menses est papalis absolutõ vide de hoc in c. de dominis in. ij. pte. De his q cogunt aliquẽ celebrare in loco iterdicto. vl' ad audiẽdũ ꝯuocãt excõicatos vl' iterdictos. vl' phibent eis ne moniti exeãt et de his q moniti non exeũt cle. guis. de sentẽ. excõ. De his qui imponunt in terris suis noua pedagia. vl' augẽt antiqua. 7 est excõmunicatõ papalis p pcessum curie.

De laicis recipiẽtibꝫ i romana curia litteras domini pape de manu alicuiꝰ nisi de manu domini pape vl' bullatoꝝ. vel nuncij recipiẽtis de manu pdictorũ.

Excõmunicatõnes papales cõcernẽtes religiosos religiosasqꝫ.

D E clericis et religiosis inducentibus ad vovendum iurandum vel promittendum de eligendo apud eos sepulturam vel ut eam ulterius non mutent iam electam excoicatio est papal. per cle. cupientes. de penis. De religiosis qui absque speciali licentia proprii sacerdotis solennizarent matrimonia aut ministrarent sacramentum eucharistie vel extreme unctionis. cle. i. de privile. reli. est excommunicatio papalis. De religiosis qui excommunicatos a canone absolvunt a casibus non concessis. aut qui absolvunt a sententiis per statuta synodalia vel provincialia promulgata. aut absolvunt a pena et a culpa est excoicatio papalis. per cle. i. de privil. rel. De inquisitoribus hereticorum qui odio gratia vel lucro et amore contra iusticiam et conscientiam omiserint contra quempiam procedere. vel ipsam heresim alienis imponerent. aut imponerent quod impedirent officium suum est excoicatio papal. per cle. multorum. de here. De mendicantibus professis qui transeunt ad aliquam religionem monachalem excepto ordine carthusiensium. et recipientibus tales scienter est excoicatio papal. per constitutionem Martini factam constantie. De clericis scienter et sponte coicantibus excoicatis a papa in divinis est excoicatio papalis secundum Hostien. Ista excoicatio tamen habet dubium. extra de sen. exco. ca. significasti. De participantibus in crimine propter quod aliquis est excommunicatus aliqua predictarum excoicationum est excommunicatio papalis. per. c. si concubine. extra de senten. excom. De his qui absolvunt ab aliqua predictarum excommunicationum citra sedem apostolicam preterquam in articulo mortis. qui taliter absoluti si non se representent quamcitius possunt ei a quo possunt absolvi. vel mittant pro absolutione reincidunt in eandem scilicet papalem excommunicationem. per. c. eos. de sen. excom. li. vi.

Excommunicationes episcopis ex iure reservate.

D E verberantibus clericos religiosos vel moniales: seu talibus manus violentas inicientibus seu temerarias est episcopalis excommunicatio si fiat levis iniuria talibus. per. c.

peruenit.extra de sen.excõ.
De his qui innituntur ordi
nationibus seu alienatõnibus
a scismaticis factis ē epal. p.c.
i.extra de scisma. De his q̄
vsurpant de nouo vacantiū
eccl'iarum monasteriorum vl' alio
rū piorum locorum custodiam: seu
guardiā titulū aduocatiõis
seu d̄fensiõis.q̄ pprie sūt no
mina patronat⁹. vl' ipsorum lo
corum vacantiū bona occupāt
vel regalia.i.collectā q̄ fit ra
tione regis vel imperatoris. seu
tributū regi debitū.vt.c.ge
nerali.de elec.li.vi. De cle
ricis vl' monachis ipsorum loco
corum vacātiū q̄ hoc fieri pcu
rant.et hec excõicatio cū pri
ori habetur.et excõicatio ē epi
scopalis.p.c.generali.d̄ elec.
in.vi. De his q̄ ab eccl'ijs
vl' psonis eccl'iasticis p se vl'
p aliū suo nomine vel alieno
p psonis vl' rebus q̄s nō causa
negociatõis deferūt vl' defer
ri faciūt seu trāsmittunt exi
gunt aliq̄d pedagiū vl' gui
dagium est excõicatio epal'. p
c.q̄q̄.de cēsi.lib.vi. De his
qui fecerint statuta contra li
bertatē ecclesie.et qui scripse
rint ea.qui sunt ptātes con
sules rectores et cõsiliarij lo
corum vbi dicta statuta seu etiā
consuetudines edite sunt vel
seruate.et qui seruare ea fece
rint et sm ea iudicauerint.vl'
qui in publicā formā redige
rint iudicata.est excommuni
catio epalis. p.c.nouerit. de
sen.excõ. De rectoribus ci
uitatū facientibus exactõnes
indebitas clericis religiosis
vel ecclesijs eorum. si postq̄ fu
erint moniti non desistant.est
epalis excõmunicatio.p. c.n̄
minus.extra de imuni. eccl'.
et c.aduersus cõsules. De
his qui absolutionē ab aliq̄
excõmunicatione vl' reuoca
tiõe ei⁹ suspensionis vl' inter
dicti extorq̄nt p vim vl' p me
tum.neq valet absolutio. sed
incurrūt nouā excõmunica
tiõnē.est epalis excõicatio.p
c.i.d̄ his que vi met⁹ve cau
sa fiunt.lib.vi. De his q̄ p
assassinos.id est quosdam īfi
deles qui ex falsis suis opini
onibus de facili mittebantur ad
occidendum christianos et q̄
interfici fecerint vel manda
uerint aliquem christianum
etiam si mors non fuerit sub
secuta.et d̄ receptatoribus et de
fensoribus et occultatoribus
eorum est excommunicatio epi
scopalis.per c.pro humani.
de homicid.libro sexto.

De potestatib⁹ capitaneis
rectorib⁹ cõsulib⁹ iudicibus
ꝯsiliarijs ⁊ alijs officialibus
q̇ statuta faciunt scribũt vel
dictant. ꝑ que q̇s cõpellatur
soluere vsuras: vł solutas ñ
repetere est ep̄alis excõicatõ
cle. ex graui. ð vsuris. De
his q̇ occasiõe sentẽtie excõi
catiõis vł interdicti late dãt
licentiã grauãdi illos q̇ tule
runt eas vel suos in ꝑsonis
vel rebus. hic tamẽ casus est
ep̄alis vsq̃ ad duos menses
ab incursione sentẽtie. abĩde
ꝟo est papał excõicatio. ꝑ. c.
q̇cunq̃. de sen. excõ. lib. vi.

De his q̇ iudicant statuta
edita in fauorẽ vsurarioꝝ. et
q̇ habent suꝑ hoc ptãtem: ni
si statuta ip̄a deleuerint. aut
si ea ꝑmiserit obseruari. Uñ
illi q̇ faciũt capitula cũ iude/
is. vt dñi ⁊ cõitates cõtinen
tia ꝙ possint fenerari. ⁊ ꝙ nõ
possint repeti in iudicio vsu
re extorte ab eis. et hmõi vi/
dent̄ incidere in hãc excõica
tionẽ. et dñi qui ea faciunt. ⁊
ciues qui cõsulunt. cle. ex ḡ/
ui. de vsuris. De his q̇ cõ
cedũt rep̄salias ꝯtra ꝑsonas
eccłiasticas sp̄ealr̄ aut gene/
raliter est episcopalis excõi/
catio. ꝑ. c. si pignoratões. de
iniur̄. ⁊ dã. da. li. vi. De re
ctorib⁹ secularib⁹ vł q̇buscũ
q̃ officialib⁹ eoꝝ q̇ cognosce
rent de crimine heres̄ aut ca
ptos liberarent. vł dyocesa/
noꝝ vł inq̇sitoꝝ officiũ ĩpe/
dirent est ep̄alis. ꝑ. c. vt inq̇si
tionis. ð here. li. vi. De his
q̇ scienter ꝯtrahũt matrimo
nia in casib⁹ nõ concessis ⁊ ꝓ
hibitis ꝯsanguinitatis ⁊ af/
finitatis. et de ꝯ̄hentib⁹ cum
monialib⁹ est episcopalis. vt
cle. eos. de ꝯsan. ⁊ affi. De
dñis tꝑalib⁹ q̇ subditis int̄/
dicunt: ne p̄latis vel ꝑsonis
ecclesiasticis quicq̃ vẽdant
vel emant ab eis. bladũ mo/
lãt. panẽ coquãt ⁊ hmõi ob
seq̇a exhibere p̄sumãt. ẽ epi/
scopalis excõicatio. ꝑ. c. eos
de imu. eccłi. li. vi. De his
q̇ impediũt q̇n coram iudici
bus eccłiasticis vel legat̄ vł
ordiarijs ĩ casib⁹ q̇ ad eos ꝑ/
tinẽt illi q̇ conq̇runt̄ iusticiã
possint obtĩere excõicatio ẽ
ep̄alis. ꝑ. c. qm̃. de ĩmu. eccł.
li. vi. De his q̇ ꝯpellũt im
peratores lr̄aꝝ ap̄licarũ. vel
alios recurrentes ad forũ ec/
clesiasticum in causis que ð
iure vel antiqua consuetu/
dine ad ipsum pertinent. vel
ad desistendum vel litigan/

dum de eis in foro suo secu/ lari: grauãdo iudices ecclesi/ asticos: vl' impetrãtes seu li/ tigantes: seu volẽtes coram eis litigare. vel grauãdo pro pinquos eorũ. vel capientes res vel ecclesias taliũ. vel q̃/ cunq3 alio mõ. dicto c. qm̃ ẽ epalis. ⁊ sil'r de dantibꝫ cõsi/ liũ3 ⁊ fauorẽ ⁊ auxiliũ ad oĩa predicta in duobus. §. p̃ce/ dentibꝫ. De his q̃ p̃latos capitula seu alias p̃sonas ec clesiasticas cõpellunt ad sub mittẽdũ laicis vel ad alienan dũ bona ĩmobilia seu iura ec clesiarũ. ⁊ similit' laici q̃ vsur/ pant sibi illicite huiusmodi. ⁊ si nõ destiterint postq̃3 fue rint admoniti est epalis excõ municatio. p̃. c. hoc ɔsultissi mo. de re. ec. nõ alie. li. vi.

De his q̃ fingũt fraudulẽ ter aliquẽ casum. p̃ quẽ aliq̃s iudex mittat ad aliq̃m muli/ erẽ p testimonio est excõica/ tio epalis. p̃. c. mulieres ꝺ iu. lib. vi. De his qui vocant' ad dirigẽdas moniales ĩ ele/ ctõibꝫ: nisi abstineant ab his p̃ que posset discordia nutri ri est excõicatio epalis. p̃. c. i/ demnitatibꝫ. de elec. lib. vi.

De his qui grauant cleri cos vel alias p̃sonas eccl'ia/ sticas ad q̃s spectat aliq̃ ele/ ctio p eo q̃ rogati seu alias ĩ ducti eũ p quo rogabant seu inducebant noluerunt elige re. vl' ɔsanguineos eorũ3 aut ipsas ecclesias seu loca b̃nfi cũ: seu aliĩs bonis spoliãdo: seu al's iniuste p̃seq̃ndo. c. sci ant cuncti. de elec. ⁊ est epalis excõicatio. De his qui lo quunt' secrete: vel mittũt scri pturas vl' nunciũ alicui car/ dinali: q̃n sunt reclusi occasi one electiõis pape. ẽ epal' ex/ cõicatio. p̃. c. vbi p̃iculum. ꝺ elec. li. vi. ⁊ de dñis ⁊ rectori bus et officialibꝫ q̃ ĩminente dicta electõe nõ seruant ipa3 ɔstitutiõem. p̃. c. vbi p̃iculũ.

De his q̃ p̃curãt q̃ cõser/ uatores dati se ĩtromittãt ꝺ his q̃ nõ licent. id est de aliĩs q̃3 de manifestis iniuriĩs ⁊ vi olẽtiĩs. est excõicatio episco/ palis. p̃. c. statuim⁹ de offi. de le. li. vi. De dominis recto ribus ad regimen vrbis Ro me: ⁊ electis ⁊ fautoribꝫ q̃ fe/ cerint contra constitutione3 sup̃ hoc factam. est episcopa lis excõmunicatio. p̃. c. fũda menta. de elec. li. vi. De ele ctis magistris doctoribꝫ vel scholaribꝫ tractantibꝫ cũ ali quo ciue Bononiensi de cõ

ducēdo hospitium irrequisi tis inq̄linis nisi tēp⁹ ꝯductio nis fuerit elapsum est episco palis excōmunicatō. p. c. Ex rescripto. extra de locato.

De doctoribus seu magi stris qui scienter illos religi osos qui dimiserūt habituz docēt lr̄as. s. legē vł phisicā. est excōicatio ep̄alis. p. ca. vt piculosa. ne clerici vł mo. li. vi. De dominis vł recto ribꝫ tp̄alibꝫ q̄ non fecerint ob seruari ea que statuunt ꝯtra insecutores cardinaliuz: seu alicuius de familia eorū vel pape est excōicatio ep̄alis. p c. felicis. de penis. li. vi. De his qui impediunt visitato res monialiū vel canonicaꝝ. si moniti non desistant ē epi scopalis excōicatio. p cle. at tēdentes. de statu monacho.

De impugnātibꝫ lr̄as pa pe ante coronationē ei⁹. ꝛ est benedicti pape. xi. De qui busdaz mulieribꝫ que begbi ne dicunt. ꝛ de religiosis fa uentibꝫ eis in illo statu. ꝛ erāt iste certum habitum assumē tes nulli obedientiam ꝓmit tentes. nec renūciantes pro prijs. nec regulā habentes li cet quibusdaz religiosis spe cialiter inhererant. de here. c. ad nostram. Nec intelligunt sub hoc nomine ille que etiā beghine vł vestite dicuntur de penitētia beati Dominici vt patet in declaratione Jo han. xxij. ꝛ idē dꝛ d tercio or dine beati Francisci. imo ex illa cle. videntur dici beghi ne ille excōmunicate que ha bēt illos errores ibi positos qui cum sapiant heresim est hodie forte casus papał. ꝛ ē contra tales beghinas. De his qui absoluti ab excom municatiōe in articulo mor tis. vel ꝑpter aliud impedi mentū nō representant se q̄ citius cōmode possūt ei a q̄ debebant absolui. quia rein cidunt in eandem. de senten. excō. c. eos. li. vi. De parti cipantibus cum excōmuni cato in crimine ꝑpter quod est excōmunicatus dando ei cōsiliū ꝛ fauorē. c. si concubi ne. d sentē. excom. De his q̄ absoluunt a sede apostoli ca. vel legatis. ꝛ iniungit eis ꝙ se repsentent ordinarijs. vł alijs suscepturi penitentiam ꝛ passis iniuriā seu alias ob ligati eis quibꝫ sciēter satis faciant si hoc non faciūt cuz ꝑmū ꝯmode poterīt. qꝛ rein cidūt in eandē sniaz. d. c. eos

De illis q̄ ɔtumaciť asserũt romanã eccľiam ñ esse caput omniũ eccľiaꝝ. nec ei tanq̃ capiti esse obediendũ. di. xix. c. nulli fas. De his q̄ sepeliunt corpa in cimiteriis tpe interdicti ĩ casib⁹ nõ cõcessis a iure. cle. eos. de sepul. De his qui excõicatos publice aut nominatĩ interdictos vľ vsurarios manifestos scienter sepeliunt in cimiteriis. dicta cle. eos. De clericis qui manifestis vsurariis ad exercendum fenus domos locãt vel alio titulo ɔcedunt. est excõicatio epalis. p. c. vsuraꝝ. de vsu. li. vi. De eo q̄ nõ ẽ electus a duab⁹ ptib⁹ cardinaliũ. ⁊ se gerit p papa. c. licet. d elect. De monachis et canonicis regularib⁹ archidyaconis decanis ppositis plebanis cantorib⁹ ⁊ aliis clericis psonatũ habentib⁹. aut etiã q̄buscũq̃ psbiteris q̄ audiunt leges vel phisicam. est epaľ excõicatio p c. ñ magnopere. ne cleri. vľ mo. De religiosis q̄ temerarie vbicunq̃ habitũ sue religiõis dimittũt excõicatio est episcopalis p. c. vt piculosa. ne cle. vľ mo. li. vi. De religiosis q̄ accedunt ad studia: nisi a suo plato cũ consilio maioris partis conuent⁹ licentia sibi sit ɔcessa. dicto. c. vt piculosa. li. vi. De religiosis q̄ decias debitas ecclesiis sibi appropriant vľ vsurpant. siue q̄ nõ pmittũt solui ecclesiis decias de animalib⁹ familiaꝝ ⁊ pastorũ suoꝝ. vel alioꝝ ĩmiscentiũ ipsa animalia gregib⁹ eorũ. tales si non habent administratões ⁊ beneficia sũt excõicati. si hñt sunt suspẽsi. nisi requisiti ɔstiterint ĩfra mẽsem. cle. religiosi. de deci. Et est epalis excõmunicatio. De monachis ⁊ canonicis regularibus non habentibus aliquam admĩstrationẽ qui se conferunt ad curias principum sine licentia suoꝝ plazorum. vt damnũ aliqđ inferant suis platis aut monasteriis. ⁊ qui sine licentia arma tenẽt infra septa monasterii: est epalis excõicatio. p cle. ne in agro. de sta. mo. De religiosis vel monialib⁹ professis ⁊ clericis in sacris ordib⁹ constitutis qui ɔtrahũt matrimonium de facto est excõmunicatio episcopaľ. cle. eos de consang. ⁊ affini. De inquisitorib⁹ hereticoꝝ: qui pretextu officii inquisitiõis

quibusuis modis illicite pe cuniam extorqnt. vl' sc iēter bona eccl'iaꝝ ob delicta cleri coꝝ fisco eccl'ie applicāt. nec pñt absolui nisi q̄bꝫ extorse/ rint plene satiffecerint de pe cunia. est epalis excōicatio. cle. nolētes. de here. De re ligiosis q̄ non seruant inter/ dictum qđ seruat sancta ma ter eccl'ia romana. vt cle. ex freq̄ntibꝫ. de sen. excō. De religiosis q̄ ꝯfitentibꝫ sibi ñ faciunt ꝯsciam scienter đ de cimis soluēdis: tales ab of/ ficio p̄dicatōis sunt suspensi donec comode possint faciāt eis ꝯsciam. ꝛsi interiꝫ p̄dicāt sunt excōicati epali excōica/ tione. ꝛ sil'r de religiosis q̄ di cunt aliq̄ verba vt retrahāt audientes a solutiōe deciaꝝ est epalis excōicatio. ꝑ cle. cu pientes. de pe. De religio sis mendicātibꝫ q̄ domos ad habitandū vel loca de nouo recipent. aut đ nouo recepta mutarēt vl' alienarent. c. i. de exces. pla. i cle. De fribus minoribꝫ q̄ tpe interdicti re/ cipiūt ad diuina frēs vel so/ rores de tercio ordine sancti Francisci est episcopalis ex cōicatio. c. cum ex eo. de sen/ ten. excō. in clemē. Ingre dientes monasteria moniali um ordinis p̄dicatoꝝ extra casus necessarios q̄ declarāt in cōstitutōibꝫ suis. puta ad dandū sacramenta infirmis ad medendū eis. ad reparan dū edificia ꝛ hmōi. non habi ta licentiā a papa vl' a mgro ordinis. sunt excōmunicati. nᶜ pñt absolui nisi a papa vl' a magistro ordīs. vel ab alio cui fuerit cōcessa talis abso/ lutio. vt patet in bulla ipsi/ us ordinis. cuiꝰ bulle trans/ sumptū vidi ego Ingredi entes monasteria monialiuꝫ ordinis minorū extra casus necessarios concessos in ꝯsti tutionibus suis sine licentia pape vl' ministri ordinis: ex cōmunicatōꝫ dyocesanis re seruatam incurrūt. put audi ui a quibusdam fidedignis.

Nota ꝙ ab excōmunica/ tionibꝫ que fiunt ab homine siue a iudice regulariter ñ p̄t q̄s absolui nisi a suo excō ica tore. vel ab habente plenariā iurisdictionem suꝑ eum. vel a superiori suo nisi in articu/ lo mortis. Itē nota ꝙ fra tres p̄dicatores ꝛ volentes ī gredi eorum religionem pos sunt absolui a p̄latis ipsius ordinis a sententiis excōmu

nicationis. suspensionis ⁊ interdicti. latis ab hoīe vl'a iure. saltē ab illis quoꝝ absolutio reseruaᷓ epo De matīa oīm supdictaꝝ excõicationū tam pontifici summo q̄ꝫ episcopis vniuscuiusqꝫ dyocesꝭ tā a iure q̄ꝫ ꝑ extrauagātes ⁊ ꝓcessus curie: vide pleni⁹ et clari⁹ ac diffusi⁹ si vis videre in titulo de cēsuris eccl'iasticis in tercia ꝑte sūme compilate ꝑ me frēm Antoninū archiepm Florentinū.

Et sic est finis omniū casuum tam summo pontifici q̄ꝫ epis reseruatorū.

Primo notanduꝫ ē qꝫ sunt due species excõmunicatõis. s. maioris ⁊ minoris. Excõicatio maior semꝑ est pctm̄ mortale. et talis ē ꝑmo sepat⁹ a dō. ⁊ nō pt cõicare ꝓ aliqua vtilitate aīe sue. Secūdo ē sepatus a sancta eccl'ia. i. a cõione ⁊ participatõne fideliū. exceptis his casib⁹ qui supra specificati sunt. Et sunt quinqꝫ in quibus ipse excõicatus ñ pōt ꝑticipare. qui ꝯtinenᷓ in his ꝟsib⁹. Si ꝓ delictꝭ anathema q̄s efficiaᷓ. Os orare vale cõmunio mensa negaᷓ. Qui sic intelligunᷓ. Os. id ē locutio. Orare. i. oratio cum aliis in eccl'ia. Cõmunio id ē cõmunicatio sacramentoꝝ. Uale. i. salutatio. Mēsa. i. cibus et pot⁹. Excõicatio ꝟo minor aliqñ est mortale peccatū. aliqñ veniale. sꝫ anteq̄ꝫ dicaᷓ qñ sit mortale vl' veniale Nota ꝑus qꝫ nouē modis hō pōt īcurrere excõicatiōez minorē Primo qñ q̄s participat cū excõicato excõicatiōe maiori aliquo illoꝝ modoꝝ supius dictoꝝ Secūdo qñ q̄s ꝯmittit sacrilegiū sicut q̄ furaᷓ in eccl'ia vel ī ea illicitū q̄d facit. Tercio qñ quis est publicus ꝯcubīari⁹ vel fornicator Quarto qñ quis acceptat aliquā ecclesiam a laico. ⁊ illaꝫ sic tenet. vt xxvi. q. ii. c. si q̄s. Quinto qñ q̄s est symoniac⁹ q̄ ē etiaꝫ excõmunicatus excõicatiōe maiori Sexto ꝺm q̄sdam qñ in bello iniusto cõtra xpianos exercet q̄s artem balistaꝝ aut sagittaꝝ. Septimo oppressores īopū ⁊ pauperꝝ. publici ꝑdones. publici vsurarii. meretrices. q̄ omnes largo modo loquendo possunt dici excommunicati ꝓ quanto taliū oblatõnes non debēt admitti ad altare

sanctũ domini Octauo il loꝝ q̃bꝫ dnegat eccl'iastica se pultura. sicut sunt illi q̃ mo/ riunt in torneamentꝭ. q̃ dato ꝙ penitẽtes moriant nõ po/ nunt i cimiterio. sil'r etiã di/ cit de illis q̃ nõ cõicãt semel in anno sine necessitate ꝛ cau sa. vt. c. oĩs. de pe. ꝛre. Non no omnes publici pctõres Omnes aũt casus sup̃dictos ponit Innocẽ. Ray. et Ho/ sti. ꝛ in q̃libet p̃dictoꝝ casuũ põt absoluere simplex sacer dos ꝛ eps. p̃terq̃ forte in sy/ monia ꝛ excõicatiõe maiori. In p̃mo ergo casu. s. in parti cipatõe cũ excõmunicatꝭ ma iori excõicatiõe põt hõ pec/ care mortaliter ꝛ venialiter. Mortaliter tripl'r. P̃rio qñ participat i codeꝫ crimine ꝓ pter qḋ ipse est excõicat⁹ dã do ꝯsilium auxiliũ ꝛ fauoreꝫ ratione cuius pctm̃ cõmitti tur. Scḋo qñ participat cũ excõicato in aliq̃ alio crimĩe mortali ab illo ꝓpt' qḋ ipse ẽ excõicatus. Sed in p̃mo ca su nota ꝙ participans cũ ex cõicato i eodẽ crimine vt di/ ctũ est incurrit excõicatõneꝫ maiorẽ. sed in scḋo mõ cadit tm̃ i minorẽ excõicatõeꝫ etiã si mortal'r peccat. Tercio q̃ cõmunicaret cum excõicato maiori excõicatiõe i sacramẽ tis. puta accipe corpus chri sti cũ eo. vel sacros ordĩes: i/ currit excõicatõeꝫ minorem peccat tñ mortaliter. In aliꝭ aũt casibꝫ supradictꝭ nõ pec/ cat quis participando cũ ex excõicatis. nisi ꝓ quanto ali quis in ꝯtẽptũ p̃cepti ꝛ ꝓhi bitionis facte audacter cum excõicato ꝛ ad libitũ ꝯuersa retur: aut in salutãdo aut in lo/ q̃ndo sine necessitate: aut in morando vl' cõicando Sed nota ꝙ sacerdos recipiẽs ali quẽ excõicatũ maiori excõi/ catiõe ad officium eccl'ie. aut ad sacramẽta. aut ad eccl'iasti cã sepulturã non solũ morta liter peccat. sed subito est su/ spensus ab administratiõe. ꝛ sibi est interdict⁹ introit⁹ ec/ clesie q̃usq̃ sit absolutus. et efficit q̃si irregularꝭ. ꝛ si talit' interdict⁹ moriat nõ dꝫ poni in cimiterio. nec dꝫ ꝓpter ti/ moreꝫ sacerdos desistere q̃n talẽ excõicatũ expellat de ec clesia. q꞉ ñ excusat rõne timo ris. nisi talis eẽt timor q̃ pos set cadere i cõstãtẽ viꝝ. tũc ei ſm q̃sdã excusat ab int'dicto Hosti. aũt dicit ꝙ btũs erit talis sacerdos si se prepararet

ad martiriū. Nota igit͛ quo/
modo habuisti ꝙ in nouē ca
sibus homo cadit in excom
municationē minorē. ratiōe
cuius sepat⁹ est ab effectu sa/
cramentoꝝ. ꝛ ꝗ̄tū ad deum.
Nam pctm̄ mortale animaꝫ
sepat a deo. ꝛ excōicat⁹ quō/
cunqꝫ est in pctō mortali: p̄/
terqꝫ ꝑticipando cum excōi
cato maiori excōicatione in
loquendo. salutando. orādo
cōmunicādo ꝛ comedendo. i
quibꝫ casibꝫ ſm Tho. hō nō
peccat mortal͛r. nisi ꝓpter cō
temptū. dato ꝙ excōmunica
tōeꝫ incurrat. ꝛ ideo qui ē in
peccato mortali quōcūqꝫ ali
ter est excōicatus. etiā quan
tum ad ecclesiam est sepatus
ab effectu. id est a gratia ꝛ sa
cramentis. quia null⁹ qui ē
in peccato mortali cum sit i/
dispositus potest ꝯseq̄ grām
spūssancti. pōt tn̄ intrare ī ec
clesiam. ꝛ stare in officio diui
no. et etiam potest cum alijs
in alijs participare. sed n̄ po
test pacē in ecclesia recipe. cū
pax ipsa sit loco cōmuniōis
Sed hec omnia plenius ha
bentur in decretis ꝛ decreta
libus. ꝛ in summis. ideo cuꝫ
expedit videre querere diligē/
tius in ipsis.

Incipit interrogatoriū:

qd̄ est liber scd̄us hui⁹ opis. ꝛ hꝫ tres ꝑtes p̄n/
cipales.

Postquaꝫ ille qui vult ꝯfiteri
dixit ex se ea q̄ vo/
luit d̄ pctīs suis. si non dixit
sufficient͛: qd̄ q̄ꝫ sꝑ accidit. i/
terrogandus ē plene d̄ his q̄
nō dixit. ꝑut videbit͛ fore ex/
pediēs. Si v̄o modicum vl͛
min⁹ dixit potes interrogare
ſm ordinē īfra positū. vicꝫ p̄
mo de decē p̄ceptis. postea d̄
vicijs capitalibꝫ. nō aūt oēs
de oībꝫ. sed de illis q̄ solēt in
talibꝫ repiri. ꝛ non solū d̄ istꝫ
peccatꝫ interrogandi sūt. sed
de oībꝫ circūstantijs pctōꝝ.
ꝑut supra satis ostensum est.
Nō tn̄ ē necesse de q̄libꝫ pec/
cato mortali oēs circumstan
tias p̄dictas ꝯfiteri. sed solū
illas q̄ trahunt peccatum in
aliam speciē. q. s. hn̄t spēaleꝫ
deformitatē oppositā alicui
p̄ceptoꝝ. Sed ꝛ de numero
pctōꝝ mortaliū. s. q̄tiēs mor
tale pctm̄ ꝯmissū est ī q̄libet
pctōꝝ specie diligenter īter/
rogandū est.

Incipit pria

ps libri scdi de mō iterrogā- di penitētes a ɔfessore ꝑm de cem ꝓcepta legis. ⁊ habet ca pitula. xxiiij.

Primuꝫ ꝓceptum cōtinet tria capitula Primum

Nū co le deū. Circa h̄ primum prece ptum sic potes interrogare. et primo de votis.

De votis

Ota ꝑm mgr̄ꝫ sentē- tiarū l. iiij. dist. xviij ꝙ votum est testifica tio q̄daꝫ pmissiōis spōtanee q̄ fit deo de his q̄ dī sunt ⁊ fi eri debēt. Ul' breuiꝰ ꝑm tho. Uotuꝫ est pmissio deo facta de aliq̄ qd̄ sit deo acceptum. Ad qd̄ req̄runt̄ tria. s. delibe ratio volūtatꝭ. ppositū ⁊ pro missio. vltimū orit̄ ex secūdo scdm ex primo. Si trāsgres- sus ē seu omisit īplere aliqd̄ votū licitū. ⁊ si aduertent̄ cū possit ē sp mortale. Et totiēs q̄tiēs frāgit. Secꝰ si ex obli uiōe. vl' q2 ñ pot̄at vt īfirmꝰ ieiunare. ⁊ hmōi Si vouit se aliq̄d mali factuꝝ. vt vidi ctam vl' maioris boni īpedi tiuū. vt nō ingredi religionē hoc ē mortale. ⁊ sine aliq̄ di- spensatiōe dꝫ illd̄ infringere. Si nimis tardauit implere ꝓpter qd̄ a memoria excidit omnino. vel venit ad statum nō valendi īplere cum prius potuisset mortale videt̄ Idē q̄n dimisit ppositū īplēdi cū tn̄ posset. al's mora implendi votū q̄n sibi nō ꝑfixit tēpus nō videt̄ mortale. nisi mora esset valde nimia. et nisi ex h̄ ei immineret ꝑiculū nō valē di implere. vt de voto ingre- diendi religionē. cū tn̄ nō ha beret cām legitimā cogētem dilatōis. tūc etiā ē mortale.

Si fecit votū ⁊ de re lici- ta. vt de elemosina. ieiunio. ⁊ hmōi. sꝫ ob malū finē. pu- ta vt possit facere vindictaꝫ. adulteriū ⁊ hmōi. mortl'e pec catū ē. nec tenet̄ illud īplere.

Si fecit votū abstinentie ⁊ hmōi. ⁊ dubitat vtrū pos- sit implere vl' nō. ⁊ sine dispē satiōe vl' ɔmutatiōe supiorꝭ cū possit facil'r recurrere ad eum. vl' ad ɔfessorē suū p cō- silio frāgit mortale videt̄.

Nota tn̄ ꝙ viri pn̄t irrita re vota vxorum. s. abstinētie.

pegrinationis. elemosine. et accessus ad talē locū. ꝛ maxime votū elemosynaꝝ si ñ habēt nisi dotē absqꝫ alia supiorū dispēsatiōe. ꝛ si fiat talis irritatio etiā sine cā rōnabili a viro. āmodo ñ tenet vxor implere talia vota. Dubiū ē de voto hierosolimitano. qꝛ hoc in fauorē fidei emittitur

De irritatiōe votoꝝ ipuberū ꝛ filiorū familias ꝛ religiosoꝝ. vide in scda pte summe. ti. vi. Si hñs votum castitatꝭ vl' religionē intrādi ꝛ mrīmoniū ꝯtrat. mortale ē. ꝛ ñ pt ꝯsummare illud absqꝫ mortali pctō. quia adhuc pt illud implere. ꝛ dꝫ añ ꝯsūmationē mrīmonij. post ꝯsūmationē ꝓ reddere tenet debitū etiā interptatiue petenti. Sꝫ exigēdo sp peccat mortal'r. vnde ꝯsulendū eēt ei petere sup h̄ dispensatiōeꝫ a papa. fm Guil. Posset etiā eps dispensare nisi esset talis cōtinens ꝛ obseruans ipm. Si fecit votū stultum et irrōnabile. vt ieiunare dñica die vl' non pectinare caput. vel lauare i sabbato. ꝛ hmōi mortale nō est. sed phibendū ē illud implere.

De voti trāsgressiōe.

c Et nota qꝫ a trāsgressione votoꝝ pt d iure cōi ꝛ consuetudie cōfessor absoluere. qꝛ nō ē d casib' reseruatꝭ. sꝫ de dispensatiōe et ꝯmutatiōe votoruꝫ nō pt se itromittere sine speciali cōmissiōe dyocesanorū vel alteri' q̄ possit illam dare Epi aūt i oib' pñt ꝯmutare vl' dispēsare nisi i voto castitatꝭ vl' religiōis et trib' votꝭ pegrinatōis. s. hierosolimitani ad sanctū Jacobū. ꝛ ad limina aploꝝ. id ē romā. in q̄bus votis papa vel sūm' penitentiari' soli dispensant vl' cōmutant

De votis habes in secunda pte summe.

De supstitionib' Ca. ij

s Si fecit ipe vl' fieri fecit aliqd maleficiuꝫ seu iuxta vl'gare malias in q̄b' sp fiūt incātatōes occulte vel manifeste demonum inuocationes. qđ sp est mortale. ꝛ dignū morte corporali.

De incantationib'

s Si fecit vel fieri fecit vl' pcurauit aliquaꝫ incātatōneꝫ cū sacramētalib' ecclie. vt aq̄ baptismali l' oleo sctō. ꝛ hmōi ob sa

nitatē vel aliā causam ē mortale ꝛ grauissimum.

De adoratiōe creaturaꝝ.

S I adorauit aliquaꝫ creaturam faciendo orōeꝫ ad eā. vt ad lunā solē ꝛ stellas cū pmo apparēt: ꝛ hmōi est mortale pctm̄

De diuinatōib⁹

S I fecit vel fieri fecit aliquā diuinatōneꝫ ad inueniendū furta vel ad sciendū occulta vel futurū. qđ sibi ꝯtingere pōt est mortale.

De arte notoria.

S I didicit artē notoriaꝫ. vel vsus ē ea ad sciendū aliqua. vel si vs⁹ ē arte nigromātica: mortale ē. ꝛ si hꝫ librum inducēdus est vt eū cōburat. al's nō est absoluēdus. sicut est liber Alma del Sexiphoras. ꝛ alij libri comburendi sunt. qꝛ mortale est vti eis.

De constellationib⁹

S I ex ꝯstellatiōib⁹ vl' planetiꝫ sub q̄b⁹ nat⁹ ē aliq̄d iudicauit determinate đ ꝯuersatiōe eius. Ideꝫ si ex phisonomia. Credere em̄ hoīeꝫ ex fato vl' cōstellatione vl' ꝯplexione cogi ad bonū vl' ad malū est hereticū.

De sortib⁹

S I vsus est sortib⁹ diuinatorijs: quod est mortale. ex leuitate autē veniale. Si dedit aliqđ turpe vxor viro ad comedendū. vl' alteri vt amaret eaꝫ. vel fecit vl' dixit aliq̄d turpe ad hmōi. ē mortale. interrogandū est q̄d fuit illud.

De incantationib⁹.

S I fecit vel fieri fecit aliquā incantatōneꝫ ob sanitatē ꝯseq̄ndā ꝛ quando hoc fit sciēdo eē ꝓhibitū est mortale cōiter. qn̄ ꝑo ex simplicitate fieret putando eē bonas orōes videt̄ veniale. Sed si nollet in futurū abstinere neganda est ei absolutio. quia ex obstinatione ꝛ malicia videt̄ esse mortale. et interrogandum est de verbis q̄b⁹ vtunt̄. ꝛ de obseruantijs quas addunt

De breuib⁹.

S I fecit vel fieri fecit vel vsus est breuibus. que cōmuniter sunt supstitiosa ex verbis vel carta in qua fiunt. vl' modo imponendi vel portandi vel tempore scribēdi. ꝛ īuenta superstitione earum iponendum est ꝙ comburant. et si nollēt non sunt absoluendi

qr tūc est mortale Si vo putabant talia esse licita tanq̄ orationes: veniale videt.

De obseruatōnibꝰ tēporꝝ.

Si obseruauit vnam diē magis q̄ aliā. in non icipiendo aliq̄d tanq̄ malū. vt dies egiptiacos. vl' diē in q̄ occurrit decapitatio scti Johis baptiste. vl' diē ascensiōis in colligendis herbis. et hmōi: veniale videt qñ ex simplicitate hoc fit. siue scribēdo aliq̄. vl' portando ad suspendēdū in aliq̄ loco. si simplr credit veniale est. Si vo hec crederet anio obstinato tunc mortale esset talia obseruare.

De somnijs.

Si obfuauit somnia faciēs aliq̄s oratōes et obfuatōnes. et postea ex his q̄ sōniat volendo de futurs et occults iudicare et pnūciare mortale ē. alias aūt sine obfuatiōe adiūcta adhibere fidē nimijs somnijs peccatum ē. et si ex se nō sit mortale. tñ piculosuz est. qr sic diabolus mltos decipit. Si ex effusiōe olei de lucerna vl' cracatiōe aliquarū auiū. vel vlulatu canum. vl' magnitudine et ptinuitate ventoruz et hmōi. estimauit aliq̄d mali euētuꝝ. qd fatuū est. Si existimauit mulieres cōuerti in cattas vl' alia aīalia. et ire de nocte et sugere sanguinē pueroꝝ et hmōi. quod est impossibile nisi deo. et idō fatuū est credere. De hac materia diuinationū incātationū et oīm supstitionū. vide clarius in decretis. xxvi. causa p totū.

De blasphemia multiplici dei et sanctoꝝ. Cap. iij.

Si blasphemauit deum. vicz dicēdo euz nō esse iustum et oīa iniuste disponere. et esse acceptorem psonarum. vl' nō videre que fiūt. vl' nō curare d actibꝰ hominū. vel pditorez vel sine merito punire et flagellare eum. vel nō posse istd vl' illud facere. et hmōi. qōlibet horum ē mortale. cū aduertit qd dicit et intelligit Si blasphemauit deum vl' aliquem sanctum. que pprie dicitur maledictio. vt maledictus sit et c̄. vt fit ex ira sp ē mortale si aduertit ipa vba.

Secūdum pceptū de iuramētis et periurijs. et hz capitula duo.

Primum.

Ec iures

n vane p ipsum Prio de piurio Si iura uit in aliq̄ curia corā iudi/ce mendaciose. mortale ē q̄n tūcunqꝫ alias haberet iustā causam. et qui iducit ad h̄ ad uertenter vt iudex aduocat⁹ pcurator ꝛ hmōi mortaliter peccat. Si iurauit etiam ex tra iudicium in cōmuni ser/mone quacūqꝫ ex causa vl' le uitate vl' vtilitate vel iocosi/tate. vel qualicūqꝫ modo nō solū ad sancta dei euāgelia ꝛ p corp⁹ xp̄i et sctōꝝ. sed etiā p fidem. p deum. si de⁹ me ad iuuet. p ꝟginē mariā. p cru/cē. p animā suā. ꝛ hmōi. hoc sp est mortale quādo aduer/tit se iurare ꝛ falsum dicere. ꝛ totiens quotiens sic iurādo aduertit. Si iurauit aliq̄d p certo de quo dubitat vtrū sic sit mortale est. ꝛ precipue iurando in iudicio. Si iu rauit perpetrare aliq̄d quod ē mortale. vt facere vindictā non dimittere concubinam. seruare iniusta statuta: tene/re secretā iniquā coniuratio nem mortaliter peccauit. nec debet illud seruare. Si iu rauit tenere secretū aliqd qd est tractatum in consilio. vel aliud quod nulli est nociuū. si aduertēter manifestat pec/cat mortal'r ipse et q̄ stimulat eum ad manifestādu. sciens illud esse secretum Si iu/rauit seruare statuta alicui⁹ ciuitatis vel vniuersitat' ali quod sciēter ex illis trāsgre/diendo statutis peccat mor/taliter Si tamē aliqd sta tutū est abrogatum p cōtra/riam cōsuetudinē. quia quo tidie p omnes fit contrariū ꝛ diu. nō videt piurus si nō seruat illd: eo qꝫ non hꝫ vim statuti. di. iiij. §. leges. Si iurauit p aliquem modū op probriosū per dei mēbra vl' sanctorum. vt faciūt ribaldi mortaliter peccauit. qꝛ blas/phemia reputatur. xxij. q. i. c. si quis per capillum Si pmisit se aliquid facturū li citū in honorem dei vel alio rum sanctorum. si non inten debat obꝟuare mortal'r pec/cauit. Si aūt intēdebat ob/seruare. sed veniente termio quo debet implere nō seruat promissum: cum tamē possꝫ licꝫ cū incōmoditate sua pec cauit mortal'r. nisi ille cui p/misit aā terminū relaxet in

ramentū qd facere pt: si pmissum i illi⁹ vtilitatē tm̄ cedat. nā si i vtilitatē alioꝝ vl̄ i honorē di ꝛ sctoꝝ nō pt ille relaxare. sed ad epm vl̄ papā ptinet relaxatio vl̄ ꝯmutatio. si aūt nō pōt implere excusaꝫ a peccato p tūc cū nō potest.

Si qs etiā pmittat cū iuiuramēto se aliqd factuꝝ. qd non est alicui⁹ importatōis. boni vl̄ mali. vt mr̄ d ꝟberādo filiū: vl̄ de bibēdo. vl̄ nō. ꝛ hmōi videꝫ veniale iuratō et piuratio. Si iurauit sine causa rationabili p quibuscunqꝫ minimis. dicendo etiā veritatem. veniale est. nisi faceret in contēptum. ꝛ īducēdus est vt abstineat ppter piculum piurij. Si induxit aliquē ad iurandū: quem oīno credebat falsum iuraturū mortaliter peccauit. nisi esset iudex h faciēs ex officio suo fm iuris ordinem.

De adiuratione Ca. ij.

De adiuratōne que ē inducere aliquez ad aliqd faciendū ob inuocationē alicui⁹ rei sacre. et si est p modū coactōis intendens eū obligare p modū iuramenti ad aliqd faciendum vt ad supiores ꝛ alios in qbꝫ nō habet potestatem est mortale. sicut adiuratio cayphe ꝯtra dn̄m. Ad sibi subditos ꝟo est licita eo casu q̄ liceret eis pcipe. al's nō. ꝛ tūc adiurat⁹ teneꝫ illō facere vl̄ dicere: al's esset mortale sicut trāsgressio pcepti. Si adiurauit platos vel socios vl̄ iferiores p modū depcatiōis itēdens reducere ad iuramētuꝫ ad aliqd boni faciendū: nō ē malum vel veniale. Si leuiter ꝛ sine causa est adiurat⁹ nō faciēs illō n̄ peccat. Tho. Si adiurauit demones per modū pcis vel ad fiendū aliquid ab eis. vel aliquid obtinendum auxiliū est mortale. nisi quis faceret ex familiari consilio spūssancti. vl̄ nisi ex quadaꝫ simplicitate querēs ab obsessis a diabolo. sꝫ per modū coactiōis licet eos ad iurare ne nobis noceant.

Si adiurauit creaturas irrationales ne diabolus eis vtatur in nostrum nocumentum: licet. Si autem vt demon operetur in eis mortale est. vt incantatores serpentū.

Si in cantilenis et turpibus fabulis miscuit deuꝫ et sanctos. et in narrationibus turpibus ꝛ amatorijs ē

mortale. al's veniale nisi face ret in ptemptū dei.

Terciū pceptū de obser uatōe festoꝝ ptiet duo capi. Primum.

Abbata s sanctifices. Quia ꝗtuz ad determi natōem dieꝝ istud pceptuz ē de iure positiuo. ideo h anne ctere potes de ieiunijs eccle sie. et de auditōe misse. Pri mo ergo si fecit aliqđ manu ale opus dieb9 dñicis et festi uis vel al's pceptis ab eccl'ia extra necessitatē. q2 mortalit' peccauit si p notabile spaciū secus si fuerint aliq̄ puncta. Si ṽo ex necessitate. videli cet q2 hostes expectāt vl' ve niunt inūdatiōes aq̄rū et hu iusmodi. tunc liceret remoue re blada et suppellectilia et hu iusmodi. et debent obseruari de vesp̄a in vesperā. id ē đ se ro ad sero. de conse. dist. iij. c. pnuciandū. et hic requiritur magna prudentia in cōsulen do. Si vendidit vel emit dieb9 festiuis nō pmestibilia de die in diem. vt panem vi num caseum carnes et hmōi. mortaliter peccauit Si p modū negociatiōis nō in ca su magne necessitatis In nun dinis tñ ex quo prelati eccle siarum tolerant si non dimit tunt audire missam fm Pe. đ pal. videntur excusari qui mercantur in diebus festiuis sc3 a peccato mortali. Si fieri fecit aliquod pdictoruz a suis filijs. discipulis. seruis laboratoribus sine necessita te peccat mortaliter, mandās et exequens. Si tamen man dans seu mgr vel patronus non habet necessitatem. s3 di scipulus eius vel seruus vel rusticus habet necessitatem ita q aliter nō posset viuere. vel q2 discipulus non obedit aliqñ magistro ī his diebus vendēdo vl' faciēdo aliquod exercitium eius artis pro ali quo tempore. Et nec iste nec alius de illa arte vult pduce re eum secum. et aliud exerci tium nescit facere videt ipse excusari. Nam si in obsequ3 ecclesiarum paupcularū ali quando licet aliq̄d laborare diebus festiuis fm doctores q̄nto magis lic3 p sustentati one vite ei9 in necessitate. tu ti9 tñ eēt eligere aliā artem si posset. Simil'r de scriptori bus pro precio et conficienti bus instrumēta et iudicātib9

ꝛ faciẽtibꝫ lõgas dietas non
causa cupiditatis. ſꝫ necessi/
tatis. qꝛ ñ bñ aliter pt fieri.

De barbitõsoribꝫ ꝛ hmõi

Medicinalia aũt ſꝑ licꝫ face
re ꝛ medicari ꝛ talia vẽdere

Si ꝑ totũ diẽ festiuũ va/
cauit ludis: venatõibꝫ. aucu
pĳs. choreis et alĳs vanita/
tibꝫ mundi. Freqnter eñ in
his occurrũt mortalia pctã.
ꝛ si ỏ se ista nõ sint mortalia.
Q, etiã mortale pctm̃ diebꝫ
festiuis ꝯmissum sit ĝui⁹ pa/
tet. ꝛ ideo de hmõi confiten/
dum est.

De auditõe misse diebus
dominicis ꝛ festiuis

ſ I nõ audiuit totam
missam diebꝫ illis. ſꝫ
omisit. vel ex ꝯtẽptu
vl' ex cupiditate lucrãdi. vel
cã eundi ad solaciũ. vl' ad cõ
uiuia. seu ex negligẽtia vl' ig
norantia crassa mortal'r pec/
cauit. ꝛ totiẽs q̃tiens dimisit
Idẽ si audiuit ſꝫ nõ totã. di/
mittẽdo notabilẽ ꝑtẽ. de con
se. di. i. c. missas. Sec⁹ ꝟo est
si modicaꝫ partẽ misse dimi/
sit. Q, aũt q̃s audiat ĩ pa
rochia sua vl' alibi missaꝫ ꝓ/
priam ỏ die. vl' aliã audiẽdo
vl' ñ intelligẽdo ꝟba. vl' non
audiendo. qꝛ submisse dicit'.

vel audiat alibi seu a ꝯcubi/
nario. vl' symoniaco. ꝛ hmõi
vl' nõ symoniaco ꝛ ꝯcubina/
rio. ex q̃ ꝓlati non ꝓuidẽt suꝑ
hmõi non vident simplices
sollicitãdi. ſꝫ dimittẽdũ ꝯsci
entĳs eoꝝ vbi talia abũdãt.
ẜm Pe. ỏ pal'. ꝛ Guil'. durã.

Dimittẽs ꝟo auditõnem
misse ex infirmitate vl' ex ta/
li occupatiõe quã nõ põt di/
mittere. vt seruire ĩfirmo: vel
alia iusta cã. puta qꝛ manet ĩ
castris excusat'. Excusant'
etiam puelle que dimittunt'
a parẽtibꝫ domi. non tamen
eũtes ad choreas. vidue etiã
que manent in domo clause
per menses non excusantur.
secus si per dies. xv. vel per
mensem.

De obseruatiõe ieiunioꝝ
Capl'm scdm.

ſ I quis di
mittit ieiunia eccl'ie
vl' q̃dragesime: q̃ttu
or tꝑm: ꝛ vigilias festoꝝ xpi
ac apl'oꝝ ꝛ sctõꝝ post vigin
tiunũ annos peccat mortali
ter. nisi habeat cãm legitime
eũ excusãtẽ l' saltẽ existiet se
hr̃e puta cũ ẽ sat' ỏbil' l' viỏꝛ
sibi eẽ ꝓpt qỏ credit ñ posse
ieiunare sine notabili corꝑis

detrimento. licet s͡m verita-tem possit. tal' nō videt̃ ꝺ fa-cili ꝯdemnand⁹ ꝺ mortali. ex q̄ paratus erat obedire p̄ce-pto si credidisset se posse. alit̃ est mortale. ⁊ totiens q̄tiens dimisit aliquē diē ieiunij. q̄-libet em̄ dies est sub p̄cepto. sed ante. xxi. annu ꝫ inducēdi sunt iuuenes ad ieiunādu ꝫ. sed etiā interrogandū ē ꝺ nu-mero dieꝝ quos dimisit. ⁊ q̄ de causa. Si ṽo notabili-ter anticipauit horā comedē-di. puta circa horā terciā si-ne cā legitima nō est ieiuniū. vnꝺ ⁊ mortale. hora aūt con grua est circa nonam. tarda-re aūt post nonā nō est viciū nisi fiat ex sup̄stitione Si cū ieiunauit ex statuto eccl'ie vel ex voto vel ex iniunctiōe confessoris comedit de sero frustu ꝫ panis. vel de pl'ibus fructibꝫ aut confectiōibꝫ. vel de vno genere tm̄. sed in mag̃ q̄ntitate ieiunium fregit. Si ṽo aliquid confectionū sumit in parua q̄ntitate non soluit ieiunium. nisi fieret in fraudem ad nutriendū. s ꝫ su-mendo aliq̄d fructuū p̄ mo-dū medicine. ne. s. vinum la-uet stomachū s̄i videt̃ eē ma-lum. Potest aūt q̄s in die pluries bibere sumpto pran-dio. ⁊ non fregit ieiuniū. nisi fiat in fraudē. vt dictū ē. Debiles ⁊ multū laborātes: itinerantes ⁊ p̄egrinantes. p̄-gnantes ac nutriētes. paupe-peres et hm̄oi. quō ⁊ q̄n a ie-iunio excusent̃. vide pleni⁹ ī summa.

Quartū p̄ceptū de bono-re parentū. ⁊ h ꝫ duo capl'a

Primū

Abeas ī bonore parēres: q̄re p̄mo. Si di-xit ṽba contumeliosa vl' op-probriosa pētibꝫ mortaliter peccauit: ⁊ ml'to mag̃ si ṽbe-rauit etiā leuiter Idem si pa-rentes irrisit. Si blasphe-mauit vel maledixit ipis de-functis ⁊ viuis Si ñ obe-diuit eis in licitis ex ꝯtēptu peccauit mortal'r etia ꝫ ī par-uis rebus. secus si ex negli-gentia in rebus non multu ꝫ ponderi̅. Si nō prouidit necessitatibus eorum cū pos-set mortale est. Si nō im-pleuit legata facta ab eis ad pias causas. sed multum di-stulit propter incommodita-tem. cum tamen posset pecca-uit mortaliter. Si nō re-

uerenter se habuit. sed ɔtem psit vl' dure locut⁹ est. vel ꝑuocauit ad irã. vl' nõ suppoꝛtauit eos. vel diligẽter nõ ꝑuidit. veniale est.

De gubernatione familie. Capitulũ scõm

Si nõ prouidit magnis necessitatib⁹ vict⁹ ꝛ vestitus filioꝝ. vxoꝛis. seruoꝝ: cũ posset ex auaricia vl' crudelitate moꝛtale ẽ. Itẽ si ꝑpt hoc illegitios filios misit ad hospitale. vl' seruos q̃ sibi bene seruierũt. Si nõ adhibuit diligentiã ad hoc vt boni essent ꝛ mãdata dei ꝛ ecclesie obseruarent. vt de cõfessione. ɔmunione. auditiõe misse. ꝺ honestate ꝛ hmõi. ꝛ si notabilẽ in h̄ cõmisit negligẽtiam: nõ curãdo vel nõ corrigendo moꝛtale est vl' veniale graue. Si dixit vxori ꝟba ɔtumeliosa vocando scoꝛtũ. ꝛ hmõi. vel ꝟberauit aspere sine causa rõnabili. sꝫ ex iniuria moꝛtale est. secus si alias ei dura ꝛ aspera verba loquitur. Si vxoꝛ ɔtẽdit cum viro in licitis reb⁹ nolẽs obedire: ex h̄ ꝑuocãs eũ ad blasphemãdũ deũ vl' sanctos vl' ad aliud grande incõueniẽs moꝛtale est. si est occasio data ad h̄. Si vir ꝑmittit vxoꝛem facere vanitates aut oꝛnat⁹ vel tripudiatus ꝛ hmõi ꝛ alia mltũ ꝑuocantia ad lasciuiã moꝛtale videt̃. si ꝟo ñ videt̃ multus excessus veniale. Mater q̃ mittit filias ad choꝛeas ꝛ alias mũdi vanitates: ꝛ nõ ducit ad missã. cõfessionẽ. cõmunionẽ. peccat moꝛtal'r. ꝛ non videt̃ posse excusari a moꝛtali. Si dñs vl' dña nõ ꝑuidit necessitatib⁹ coꝛꝑalibus seruoꝝ ꝛ ancillaꝝ. ꝛ ĩfirmos mittit ad hospitale. ꝛ non curat de necessitate eoꝝ. vl' ñ dat eis ꝯbabilitatẽ ad ɔfitendũ cõmunicandũ. audiendũ missam cũ possit. vel facit in festis laborare. moꝛtale est in q̃libet hoꝛum. Si nimis dure vel nimis remisse alias se habuit in gubernatõe familie in q̃ oẽs delinquũt etiã ꝑfecti cõmuniter veniale est. dist. xxv. c. q̃lis.

Quintũ ꝑceptum de homicidio. c. vnum.

Non occides. ꝛ ꝑmo q̃re. Si occidit ex

tra ordinē iuris aliquem vo luntarie. vel preter intentionem a casu dādo operā rei illicite. vt in ludo noxio. vt ad saxa. vel etiā rei licite. sed nō adhibendo debitā diligētiā vt pijciendo tegulas d̄ tecto mortale ē. ⁊ casus episcopis reseruat⁹. Itē si ex necessitate euitabili ⁊ etiaȝ ineuitabili. ad quā ꝑuenit ex culpa. puta quia adulter est inuentus a viro mulieris adultere qui vt mortem euaderet euȝ occidit. interroganduȝ est de causa homicidij Si iudex occidit aliquē innocentē ſm iura. vel aliquem nocentē. sȝ ꝑter ordinem iur̄. vel ſm ꝑcessum ordinariū. sed nō habens legitimū dominiū. vel habens ptātem sed nō ex iusticia sed ex vindicta vel auaricia vel crudelitate. ⁊ est casus episcopalis. nisi in vltio puncto. Si mulier grauida quesiuit aborsuȝ ꝑ medicinas: vł labores. vel ꝑ aliuȝ modū. etiam si nō sequat̄ effectus est mortale i ea. ⁊ in q̄libȝ cōsulente ⁊ cooꝑante ad hoc. non tamen est casus episcopalis. Si vero sequit̄ effectus ⁊ puerꝑiuȝ erat formatū i vtero. homicidiū ē in ea. et in cooꝑante ⁊ cōsulente vnō casus episcopalis ē. In aliq̄bȝ etiā locis si nō sequit̄ effectus ꝑ synodales cōstitutiones est episcopalis. ⁊ alicubi ē excōmunicatio. Si occidit mater filium vel filiam sponte ad occultandum crimen suum grauissimū est. et multo plus si non baptisatum. Si pater filiam. vel frater sororem fornicantem. si vir vxorem. si vxor virum propter odium vel amorem ad aliquem aliuȝ. si filius patrem vel matrē ex ira vel auaricia. vel fratrem frater: grauissima sunt ⁊ digna magna penitentia. et episcopo reseruata. Et nota q̄ episcopi solent cōmuniter eos mittere qui ire possunt pro casu homicidij ad penitentiarios curie ad terrorem incutiendum. Si tamen nolunt possunt absoluere tales per se vł per alios. ideo pape nō reseruatur.

Si mater vel nutrix suffocat filium vel filiam quem tenet iuxta se inaduertenter opprimens eum mortale est propter negligentiam. et est episcopalis.

Si mulier gravida pter intentionē abortit. si cōmisissz ibi notabilē negligentiā. puta qz nimis saltauit. vł quia nimis inordinate laborauit. vel pter inordinatas lasciuias non esset absqz mortali pctō. Idez in viro vł alio pcutiente eam vnde hoc seqtur. Secus vo si non eēt in causa. Si quis etiam nō occidit tm̄ mutilat aliqd mēbrꝝ vł reddit inutile. aliter extra ordinem iuris. vel vulnerat vel alias pcutit aliquem ex iniuria peccat mortaliter. Itē si iniuste incarcerat. vel tenet p violentiaz ne lib possit abire. nisi faceret p punctū tpis ad impediendum malū ei⁹.

Si clericuz bt̄tem tm̄ pmam tonsurā est excōicatus

Si quis vbo vł mandato. scz mandando. psuadendo. cōsulendo. ratificādo vł incitando coopatur aliqd p dictorum vel mortem vł corporalem lesionē peccat mortaliter. etiaz si non sequatur effectus. Sz si sequit effect⁹ grauius ē. ꝛ si pcussit vł hmōi incarceratus esset cleric⁹ vel religiosus in qlibet pdictorꝝ casuū pcutiens vel includēs est excōicatus nisi esset platus eius q hec faceret cā correctionis. Et vbi ī pdicts. s. mandato cōsilio coopatōe vel facto si esset enormis iniuria facta clerico vel religioso nō pt absolui citra sedē aplicam vel legatū vł summum penitētiariū. Secus vo si n̄ essz enormis iniuria. De huiusmodi materia habes diffuse in. iiij. pte sūme. Enormis iniuria dicit qn̄ ad mutilationē membri seu effusionem sanguīs magnā. s. p vulnus illatū pcessū fuerit. Aut si in epm vł in abbatē ppriū manus violenta iniecta sit. vt. c. cum illoꝝ. de sen. excō. Aut em̄ dicit enormis arbitrio boni viri ex circūstātijs locoꝝ. temporū. psonarū. vt insti. d iure naturali. §. atrox

Uel si ē facta religioso. qz non absoluitur talis citra sedem apostolicam vel legatū eius. vel eius summū penitētiarium. Secus vero est si non esset enormis Si qs interfecerit vel mādauerit vł fecerit interfici aliquem christianum per assassinos: etiaz si nō sequatur effectus est excōmunicatus et depositꝰ oī gradu ordine ꝛ dignitate seculari vł ecclesiastica. simil'r

receptor ⁊ defensor hmõi as/
sassinoꝝ.c.ꝑ humani. de ho
mici.li.vi. Dicũt assassini q̃/
dam heretici. vide de h i.iiij.
pte sũme.ti.i. Si q̃s deside/
rat mortẽ alteri⁹ deliberata
ratiõe in malũ alteri⁹. siue ex
odio siue inuidia siue ex aua
ricia. vt habeat ei⁹ bona. vel
ex luxuria vt aliam accipiat
vel ex supbia vt ĩ ꝑlatiõe suc
cedat. vl' ex accidia ne habe/
at causam gubernãdi eũ. vel
vt sit magis liber ⁊ nõ habe
at corripientẽ. in q̃libet hoꝝ
est mortale. secus aũt si h de
siderat ne ipemet vl' ille deũ
ampli⁹ offenderꝫ vl' ne peior
efficeret. aut ne bonis perso
nis vl' eccl'ie dei noceat. sicut
tyranni. Si vo q̃s ex ĩpatiẽ
tia ⁊ ira ꝑcutit seipm̃ iniurio
se peccat mortal'r. ⁊ si cleric⁹
sit ẽ excõicat⁹. sec⁹ si ex zelo ꝺ
uotõnis ad reꝑmẽdã carneꝫ
vl' tẽptatões. nõ tñ licꝫ absci
dere aliq̃ꝺ mẽbꝝ. al's pecca/
ret mortal'r ⁊ efficeret irregu
lar'. ⁊ si eẽt laic⁹ esset excõica
t⁹. Si occidissꝫ l' vulneras
set aliquẽ in loco sacro eẽt sa
crilegium ⁊ eccl'ia violata.
Si ꝑ violẽtiã etiã si sit offi/
cial' eduxerit malefactorẽ vel
debitorẽ ꝺ loco sacro. vl' fece
rit capi eũ peccauit mortal'r
Si fec vl' fieri fec tornea/
mẽtũ. vl' aliq̃ꝺ spectacl'ꝫ vbi
sit ꝑicl'm vite: mortl'e pctm̃ ẽ

Sextũ ꝓceptũ de luxuria actuali ⁊ speciebꝫ ei⁹. c. vnũ

Non mechaberis Luxuria actual' q̃ cõmittit extra mr̃imoniũ sꝑ ẽ mortale pctm̃ i oĩbꝫ spẽbꝫ suis. q̃ oẽs hic ponunt. q: distincte opor
tet eas ꝯfiteri vl' interrogare
ꝯfitẽtes si a seipis nõ dicũt.
nullo mõ tñ necesse ẽ interro
gare ꝺ his oĩbꝫ nisi necessitas
cogat: neq̃s addiscat qꝺ ne/
scit. sed ꝑut ꝯuenit ꝑsonis q̃
cõfitent. ⁊ cũ hr̃ vltima spẽs
nõ est vltra descẽdẽdũ ad ali
as ꝑticl'ares circũstãtias nõ
necessarias. ⁊ cauto ac hone
sto mõ interrogãdũ est Si
cognouit solutus solutaꝫ. q̃
dicit fornicatio. ⁊ si est mere
trix vl' serua sua vl' alteri⁹. vl'
vidua. ⁊ etiam si tales indu/
xit ad pctm̃. Si tenuit cõ
cubinã. et quanto tẽpore. q̃a
vltra fornicationẽ est ibi scã
dalũ ꝑximoꝝ. q: publicũ li/
cet sit fornicatio. Si vir/
gineꝫ deflorauit extra matri
moniũ: qꝺ dicitur stuprũ. et

si seduxit eã pmittẽdo ducere in vxorẽ cogẽd⁹ ẽ i foro cõscie. vl' ducere eã in vxorem sibi. vl' eã dotare si põt. ⁊ iiuriat⁹ ẽ pentib⁹ eiusdẽ si h̃ nescierũt Si ipe solutus cognouit vxorẽ alteri⁹. vel ipse vxorat⁹ cognouit solutã: qđ dr adulteriũ. ⁊ est duplex qñ vterq3 est coniugatus. Si itulit violentiã alicui. qđ dr raptus. et si contra volũtatẽ parentũ grauius est. Si nupte vel virgini vel moniali grauissimũ est Si ꝯgnouit ꝯsanguineã suam. vl' consanguineam vxoris sue vsq3 ad quartũ gradum ꝯsanguinitatis vel affinitatis. ⁊ dicitur incestus. Idẽ de muliere q̃ pmittit se cognosci a ꝯsanguineo viri sui Si cũ moniali scelus est opatus vl' cũ habente pfessiõem castitatis ⁊ dicit' sacrilegiũ. Idẽ si mulier cũ clerico religioso plato ordinario ⁊ hmõi Si cognouit ꝯmatrẽ vl' quã tenuit ad baptismũ filiã spũalem vl' crisma. vl' quã audiuit in confessiõe. ⁊ dr incestus vl' sacrilegiũ. Idẽ đ muliere q̃ cũ ꝯpatre se miscuit volũtarie. Si p semetipm vigilãs ⁊ volũtari⁹ se polluit. ⁊ dicit' mollicies. siue manib⁹ ppriis vl' aliis modis. de mõ nõ est interrogandũ Si cũ masculis opatus ẽ turpitudinẽ. vl' femina cũ femina. vl' vir cu3 muliere extra vas debitũ. et dicit' viciũ sodomiticũ Si cum brutis opatus ẽ nephas ⁊ cũ q̃b⁹. ⁊ dicit' viciũ bestialitatis. Si dieb⁹ festiuis aliqđ hoꝶ opatus ẽ. qr grui⁹ est. ƒm aliqs ꝓo necesse ẽ confiteri hmõi circũstantias. qr mutat spẽm peccati Si in eccl'ia vl' in loco sacro aliqđ pdictoꝶ cõmisit. qr dr sacrilegiũ. ⁊ p hoc violat' eccl'ia. ⁊ si istđ eẽt manifestũ eẽt recõciliãda eccl'ia De pctis ꝓo q̃ cõmittunt' in cõiugio. s. tactib⁹ ⁊ actib⁹ ihonestis ⁊ osculis ac ꝟbis ⁊ hmõi dicetur i caplo đ luxuria. Nota tñ ꝙ de iure cõmuni peccata luxurie nõ sunt reseruata epis. nec p aliquo illoꝶ ẽ lata sententia excõmunicatõis a iure. Sed ꝯmuniter p synodales constitutiões episcopoꝶ aliquos ex dictis casibus sibi magis reseruant. vt incestum. sacrilegiũ. sc3 cum monialibus. Aliqui vero episcopi viciũ bestialitatis. alii etiã viciũ sodomiticũ. ⁊ quedam

alia in q̃bꝫ est lata sentẽtia ex cõmunicatiõis ꝑ synodales constitutões. Et ideo quere in dyocesibꝫ in q̃bꝫ audis cõ fessiones.

Nonũ p̃ceptũ de luxuria mẽtali. ꝛ ei⁹ spẽbꝫ. ca. vnũ.

Et nota q̃ꝫ cogitatões ꝯmittẽdi aliqđ peccatũ luxurie q̃ sunt cũ ꝯsensu rõnis semꝑ sũt pctã mortalia. et cõtra hoc p̃ceptum. Non desiderabis vxorem ꝓximi tui. Et sunt diuersaꝝ specieruꝫ sicut sunt oꝑa carnalia. licet nõ ita grauia mortalia sicut opus exterius ꝯmissum. Et cum dicit penitẽs se habuisse cogitatões q̃bꝫ ex ratione consensit. interroget cõfessor erga q̃s ꝑsonas: ꝛ cũ q̃bꝫ habuerit. quia si erga cõiugatã est adulteriũ Si ad solutam ꝛ ip̃e sit solutus est fornicatõ Si cũ ꝯsanguinea est icest⁹. Si cũ masculo est sodomitiũ: Si cum ꝟgine extra mr̃imoniũ est stupꝝ. Si cum religiosa est sacrilegiũ. Si per violentiã ẽ raptus. Interrogãduꝫ etiã est q̃tiens habuit hmõi cogitatões ad aliquaꝫ q̃ꝛ totiens peccauit mortal'r Si ꝑ ĩterualla tp̃m hmõi fecit. vicꝫ ex rõe ꝯsiderat fornicari cuꝫ aliq̃. postea ꝓ̃o se occupat ĩ aliq̃ negocio. l' cogitat ꝺ gubernatõe dom⁹ ꝛ huiusmodi. et exinde iteꝝ deliberat fornicari: peccat ꝺnuo mortal'r. ꝛ sic deinceps. Sꝫ si ꝯtinue ꝟsaᵗ in tali cogitatione ꝑ horas. vnuꝫ tm̃ pctm̃ est. sed tãto grauius q̃nto diutius ꝑseuerat cogitãdo. Itẽ si mutat cogitatiões de vna ꝑsona ad aliaꝫ. vel ad diuersam speciẽ cum eadem ꝑsona deliberãs ꝑ se de q̃libet semꝑ de nouo peccat mortaliter. Unde si centũ mulieres videret vnam post aliã. et ad q̃lĩbet specialiter animuꝫ determinat centum mortl'ia cõmittit. Secus si vna cogitatiõe hoc appetit. quia vnũ est habens deformitateꝫ tot peccatoꝝ. Interrogandũ est si diebus festiuis discurrit ꝑ ecclesias prouocando mulieres. ꝛ si phylocaptus ex aliq̃ secutus est eam. et quanto tẽpore. Quod dicitur de viro idem dicendũ est de muliere erga virum

De delectatiõe morosa in cogitatiõe supra dictum est in capitulo de luxuria.

Si mulier temptat habere amatores. et cum ppedit aliquem vel aliquos procari vel eam amari carnaliter. ponit se ad fenestram. vel vadit per aliquem locum vt videatur ab eo. vel ponit se in ecclia vel alio loco publico vbi discurrunt iuuenes ad pcandum. mortale est. etiam si non appetat peccare cum talibus quia occasionem ruine pstat. extra de iniur. et dam. da. c. si.

Septimum pceptum de furto non faciendo. et de vsura. que diuersis modis fit. et habz. viij. cap.

Wrtum non facies. De vsurpatione rei aliene que in hoc pcepto phibetur. Nota quod in oibus infrascriptis spebus est mortale pctm. et tenetur ad restitutionem ei a quo res capta est. Quod si ille ignoratur vel non inuenitur pauperibus erogada est. et non solum qui accipit. sed etiam heres eius. si tamen de bonis eius ad eum puenit. c. michael. extra de vsuris.

Circa vsuram quere pmo.

Si mutauit pecuniam numeratam. vel aliquid eorum que vsu consumuntur. vt frumentum vinum oleum. et hmoi. intentione aliquid recipiendi vltra suum capitale. et illud plus quod accepit tenetur restituere. Si mutauit sub pignus rei mobilis. puta vestis equi et hmoi. vel immobilis. vt domus agri et hmoi. et interim accipit vsufructum pignoris dum alius tenuit pecuniam suam vsura est. Excipitur tamen casus quando gener accipit possessionem in pignus a socero suo quousque dat sibi dotem. et sustinet onera matrimonij nutriendo vxorem suam. extra de vsuris. c. salubriter. Si posuit pecuniam penes mercatorem vel artificem cum intentione aliquid pcipiendi vtilitatis. licet non fiat pactum de hoc. sed ponit in discretione eius volens in omni casu capitale suum saluum vsura est sed si vult ita participare de damno sicut de lucro. tunc licet etiam cum pacto. et in hoc solent etiam offendere mulieres de dotibus suis. et dicunt vulgariter deposita. sed est vsura. c. plerique. xiiij. q. iij. in textu et glo.

De soccedis aialium.

Si in soccedis aialium pecorum bouum et hmoi ita paciscitur vt capitale sit saluum est vsura. sed si non est saluum. sed nimis grauatur vna pars non est vsura sed

in iusticia. Si in emptiõe fructuũ terre vel aliaꝝ rerũ ex eo ꝙ ante ꝑ aliq̃s menses q̃ꝫ reciperet fruct⁹: vł alias res soluit p̃ciũ. et ꝓpť h̃ emit minus iusto p̃cio. vel si valebat decẽ emit ꝓ nouez: vsura est. Sec⁹ si faceret h̃ qꝛ v̈isimiłr p̃t etiã min⁹ valere q̃ꝫ illď qď soluit. vicꝫ octo.

De venditõe ad terminũ.

Si vẽdidit ad credẽtiã seu terminũ pannos laneos. lineos. ď serico. vł alia q̃cunqꝫ maiori p̃cio q̃ꝫ ad cõtantos. qꝛ si vẽdidit sic plus iusto p̃cio rõe dilatõis: vsura ẽ. Si v̈o nõ vendidit pl⁹ iusto p̃cio. sꝫ nõ vult facere ita bonũ foꝝ ei sicut illi q̃ dat pecuniã nũeratam sibi: nõ est vsura. Tho. ⁊ extra de vsuris. c. nauigãti ⁊. c. in ciuitate tua.

De cambijs.

Si fecit cãbia minuta. puta de vno floreno aureo ad monetã vł ecõuerso accipiẽdo aliq̃d ſm cõem cursum ñ ẽ illicitũ. Si fecit cambia realia ꝑ lr̃as de loco ad locũ. ⁊ ñ ficta est licitũ moderatũ lucrũ. Si fecit cambia q̃ vulgariter dicunť sicca. vt ꝑ venetos a libꝛe de grossi. vsura ẽ. qꝛ realiter est ibi mutuũ. sed sub spe lucri. hec freq̃ntãtur Floꝛẽtie. Si tutoꝛ vel curatoꝛ pupilloꝝ. vł ꝓcuratoꝛ ⁊ factoꝛ cuiuscũqꝫ pecuniaꝫ pupilloꝝ vel patronoꝝ ďdit ad vsuram in vtilitatẽ illorũ: vltra pctm̃ moꝛtale ꝯmissum ĩ casu q̃ illi nolint vł nequeant restituere. qꝛ illi qui habuerũt vtilitatẽ p̃ncipałr tenenť. sꝫ nõ restituẽtibꝫ illis teneť ꝓcuratoꝛ tutoꝛ ⁊ curatoꝛ ⁊ hm̃õi. Si quis emit agꝝ vł domũ mł̃to maioꝛi p̃cio q̃ꝫ valeat. intẽdẽs ꝙ vẽditoꝛ reemat ab eo deducẽs h̃ in pactũ. ⁊ ipe interim fruct⁹ recipiat. vsura palliata ẽ.

De mutuantibꝫ sub spe.

Si q̃s ꝓpter pecuniã mutuatã aliq̃ñ petit vel sperat p̃ncipaliť habere ab eo aliqď obsequium vł vtilitatẽ q̃ p̃cio possit estimari. vt oꝑa laboꝛatoꝛuꝫ vł boum ad colenduꝫ terras vł mutuatõeꝫ iumẽtoꝛũ. vel aliqď donum. vel vt ꝓcuret ei officiũ vel bñficiũ ecclesiasticũ vel seculare. Vel ꝙ det sibi pꝛopter hoc plus de fructibus terre eius q̃ꝫ colit: vsura est. Et quando pꝛopter

h nō ab eo cui mutuauit: sed ab alio vt a dño vł a cõitate recipit vtilitatē. exinde dʒ il lud paugibꝫ erogare.

De accipiētibus ad vsurā

S I q̄s accepit mutuo ad vsurā nō ad puidendū sue necessitati. sed vt det ipe ad vsuram. vel ludat: vt alias male vtaꝶ peccat mortałr. Idē si eū inducit q̄ alias nō erat feneraturus. Pe. de pal.

De facientibꝫ statuta in fauorem vsurarioꝝ.

S I fieret statutū ī aliqua ciuitate vel castro vel loco ꝙ vsure soluanꝶ. vł ꝙ solute n̄ possint repeti. aut repetite n̄ debeāt restitui. excõicati sunt q̄ faciunt hmõi statuta. ꝛ qui iudicant ꝑm ipa. Un̄ illi q̄ faciūt capitula cū iudeis. vt dñi et cõitates ꝯtinētia ꝙ possint fenerari. vł ꝙ nō possint repeti ī iudicio vsure extorte ab eis ꝛ hmõi videnꝶ īcidere ī hāc excõicatõeʒ. Dñi ꝟo q̄ h faciunt ꝛ ciues q̄ h ꝯsulūt. extra de vsurꝭ. cle. ex graui.

Caplm. ij.

D E emptiõe ꝟo denarioꝝ mōtꝭ vt Florētie: vł ipstitoꝝ vt venetijs. vł locoꝝ vt Janue. qꝛ aliqui ponunt ꝯtractum esse vsurariū. alij ꝟo non. s. ꝯriuʒ tenentes. Ideo nemini cõsulas vt faciat ꝯtractū. factum ꝟo si potes inducere vt post mortem ipsius vel vnius alterius finiat vł satisfaciat cõmunitati. vł det paugibꝫ. bonum erit. Si ꝟo nō vult adherēs opiniõi ꝯrie. nō facile condēnes. qꝛ in hmõi ꝑm doctores non est precipitanda sentētia. de his ꝛ alijs supradictis habes ī scd̄a pte sūme ti. ij. de vsuris.

De fraudulētia q̄ multis modis ꝯmittiꝶ Caplm. iij.

D E fraudulentia q̄ fit vel in rei suba. vēdēdo vnam rē pro alia vt vinum limphatum ꝓ puro. carnes pecudinas pro castratis. ceram ꝛ aromata cuʒ alijs mixturis. vel in q̄ntitate dando mēsuras et pōdera diminuta. puta vncias nouē ꝓ libra. vel in qualitate vt rē prauā ꝓ bona. vt pannū ferrū coriuʒ aromata animalia defectuosa fructus: ꝛ hmõi. ꝛ in his si notabiliter damnificauit primū. peccauit mortałr. ꝛ teneꝶ ad restitiõeʒ. Si parū vł plus ītēdēs vēialiꝶ

et paupibꝫ erogetur. Si vẽdidit rem aliq̃m mlto maiori pcio q̃s valebat ₰m cõmunẽ estimatiões illius tpis advertenter peccauit mortalit. ⁊ tenet ad restitutõnez. si pxi mus notabiliter ledit. secus si paruz. Idẽ si emit minori pcio q̃s valeat ex ignorantia vẽditoris Si fraudauit iustas gabellas et pedagia tenet cõitati restituere. si multũ vl' etiã pax. sz tñ intẽdens mltũ mortale ẽ.

De falsificatiõe. Ca. iiij.

Si q̃s falsificauit aliqd instrumentũ. vel falso scienter vtitur vltra mortale tenet ad omne damnũ quod inde sequitur. Si quis falsificauit litteras papales l' falsificatas scienter vtit est excõicatus. cuius absolutio pape reseruat. Si q̃s ex falsa causa suggesta q̃ expssa nõ obtinuissz beneficiuz qd recepit. licet ñ sit excõicatus tamẽ tenetur ad restitutionẽ eius quod sic recipit seu ad renunciationem beneficij vel reassignatiõem ⁊ hmõi. Si q̃s falsificauit monetas vltra peccatũ tenetur ad restitutõem Idem si falsis sciẽter vtitur. ⁊ etiã ipe qui in hmõi fuit deceptus Si q̃s falsat mensuras vl' pondera ciuitatis vl' cõitats vel falsis sciẽter vtitur. vltra mortale tenet ad restitutõez et omniũ dãnoꝝ inde sequẽtium. Si quis falsat literas prelatoꝝ vel sigilla vl' alioꝝ vltra mortale tenet ad satisfactõnez omniũ dãnoꝝ inde seq̃ntiũ. Idem de falsificãte libros vel alias scpturas in damnũ alioꝝ. Et nota qꝫ cõtra falsificantes instrumẽta vl' cõstitutiões p synodales litteras vl' alia ĩ aliq̃bꝫ locis lata est sententia excõmunicatõis

Excõicatio papal'.

Si q̃s ĩ bullis papalibus apponit vel remouet vnã lrãz vl' pũctũ ₰m Hosti. ẽ excõicat⁹ excõicatione papali q̃ fit ĩ curia. nã ĩ iure cõi nõ hr̃. et h̃ si bulle hñt vigorẽ. nã si expirassz eaꝝ valor. puta q꞉ erat grã ad tpus ⁊ expirassz si totũ raderet nõ ĩcurreret q̃s excõicatõez. nec ĩ aliquã penã Richard⁹

Caplm q̃ntũ de ĩiusticia q̃ fit in iudicio.

De iniusticia ꝓo q̃ fit a iudicibꝫ assessoribꝫ aduocatis pcuratoribꝫ ⁊ no

tarijs. ⁊ de q̄bꝫ debēt intro/
gari dicet̃ ifra. Si officia
lis q̄cūqꝫ dat iniustā senten/
tiā. scienter vl' ex ignoꝛantia
crassa ⁊ supina. tenet̃ parti le
se ad satisfactiōem oīs dāni.
nisi satisfaciat ille ꝓ q̄ lata est
sentētia: ⁊ sil'r assessoꝛ vel ali/
us q̄ ad hoc coopat̃. ⁊ peccāt
oēs moꝛtaliter. Aduocatus
⁊ ꝓcuratoꝛ q̄ scienter defen/
dit iniustā causam. Si obti
neāt sil'r tenent̃ pti lese ad sa/
tisfactionē insolidū. Si n̄
satisfaciat clientulus Idem
si ꝑdidit iustā causā ex igno/
rantia crassa vel negligentia
Accusatoꝛ ⁊ testis sciēter
ꝓcedentes ꝯtra aliquē falso
tenent̃ de oī dāno ipsi accu/
sato. ⁊ peccāt moꝛtal'r. Do
mini q̄ grauant subditos in
collect̃ iiust̃. tenent̃ ad resti
tutōez: ⁊ ꝺ vicijs eoꝝ de q̄bꝫ
sunt interrogandi babes in
tercia pte. c. ij.

De furto Caplm. vi.

I q̄s rē aliquā occl'/
te inuito dn̄o nō so/
lū abstulit ab extra/
neo. sꝫ etiā filiꝰ ꝑentibꝫ. vxoꝛ
viro. fuꝰ dn̄o. discipulꝰ magi
stro. sociꝰ socio. cōsāguineus
cōsanguineo. furtū ē. Si
ē q̄d notabile damnū vnde ⁊
moꝛtale: ⁊ tenet̃ ad restitutio
nē. Secꝰ si q̄d minimū: vt ali
quos fructus. et quattrinū et
bmōi. Si rem sibi mutu/
atā retinuit. vl' etiam rem al
terius venientem ad manus
eius non restituit. furtum fe
cit. nisi ille tantūdem baberꝫ
de suo certitudinaliter quod
nō vult restituere. Si inuē
ta que nō babent̃ ꝓ ꝺrelicto
n̄ restituit sꝫ sibi retinuit Et
si post inquisitionem non re/
perit̃ cuius sunt inuenta: de
bet paupibꝫ erogare. al's essꝫ
moꝛtale. nisi ipsi vt idigenti
darentur. De thesaur̃ in
uentis multum statur cōsue
tudini. Si vsus est pignoꝛe
ad sui vtilitatē contra domi
ni rei volūtatē. Si vsus ē re
ꝯmodata ad alium vsum q̄s
fuerat ꝯmodata vel re depo
sita sine licentia deponentis
nisi p̄sumat dn̄m rei esse con
tentū. tenet̃ bmōi ꝺ illa vtili
tate Si religiosus dedit ꝺ
bonis mōasterij sine licentia
supioꝝ babita l' p̄sūpta Idē
si aliq̄d occulte recipit vel re
tinet: qꝺ ē moꝛtale ⁊ ꝓpꝛieta
rius. Si p̄latus expēdit
bona eccl'ie ī turpes vsus de
putata repatōi eccl'ie vl' pau
peribꝫ. vl' bona monasterioꝝ

peccat mortal'r. Si aliqs recipit a religiosis aliqd sine cā rōnabili. vel p turpitudie vl' lucri acqsitiōe. vel cā amicicie z parētele sine aliqua indigentia.

De sacrilegio qđ cōmittitur circa res sacras Ca. vij.

De sacrilegio quod ē circa res sacras

Si imposuit vl' dedit sup hoc consilium vt imponerent' collecte cleric' siue eccl'iastic' psonis nō habita licētia a romano pontifice. z si secut⁹ ē effectus vltra mortale tenet' ad restōez. z nisi p⁹ admonitōem desistat ē excōmunicatus. Si fecit vl' fieri fecit statuta ɔtra libertatem ecclesiasticam. vel cōsuluit fieri. vltra mortale tenet' de dānis fact'. estq₃ excōicatus ipe. necnō scptores z iudicantes ƀm ea. Si vsurpauit patronatū đ nouo alicuius eccl'ie vacāt' vl' monasterij. vel locoꝝ pioꝝ. vl' bona ipoꝝ locoꝝ vacantiū ē excōicatus. Si abstulit res sacras vt calices et paramenta đ loco sacro. aut rē sacram đ loco nō sacro. z furās in ecclesia res ñ sacras Si effregit locū sacrū. vt portas ecclesie vel locum religiosum. vl' portas cōuētus. vltra pctm̄ z obligatōez ad restōez tenet' de iniuria z đ dāno. z ē excōmunicat⁹. z añ denūciatioez pt absolui a dyoces. no Post denūciatiōez ƀo solū a papa vl' penitētiario. c. ɔquesti. extra de sen. excō. Si fecit icendiū studiose in loco sacro vl' religioso. idem iudiciu₃ ē sicut đ effractore. vt dicto c. puenit Incēdiarij aūt alioꝝ locoꝝ đ iure cōi ñ sunt excōicati In aliqƀ aūt loc' sic p synodales constitutōnes

Si legata facta eccl'ijs vel alijs pijs locis aut paupiƀ non soluit integre. z si nimis differt peccat mortal'r. nisi ipossibilitas eū excuset. z alicubi est excōicatio synodalis

Si cleric⁹ recipit bñficiū symoniace. vltra viciū symonie omnes fructus illius bñficij furtiue accipit z tenetur ad restōnem. Si plat⁹ ecclesie ex dolo vl' lata culpa amittit bōa eccl'ie tenet' ad restitutōez Si ñ dedit laicus decimas vbi ɔsuetū ē dare tenet' ad restōez.

De rapina violēta. ca. viij.

Rapina est qñ res iniuste aufert' p violē

tiam. Si rē alteri⁹ rapuit vltra mortale ⁊ restõnem ad q̄m tenet͂ d₃ etiā petere veniam si ꝯmode p̄t de iniuria violent͂ illata. Si q̄s ē pirata p̄dans ī mari q̄scūq₃ indifferenter: vltra mortale ⁊ restitutionē ad quā tenet͂ ē excōmunicat⁹ papali excōicatione. vt patet ꝑ ꝓcessum q̄ fit annuatim ī curia ꝯ hmōi. sec⁹ ꝟo ē de illis q̄ faciūt h̄ ꝑcisse ꝯ illos cū q̄b₃ h̄n̄t bellū

Si q̄s ē dep̄dat⁹ romipetas vl' euntes vl' redeūtes ab vrbe rome. vl' dep̄datus ē portantes necessaria ad vsu₃ curie ē excōicat⁹ a papa Si in bello iiusto dep̄dat⁹ ē etiā inimicos: vltra mortale et restitutōe₃ n̄ d₃ absolui nisi disponat i illo et ī oī alio iiusto nunq̄₃ se repire. Si in bello iusto abstulit ab amicis. sicut faciunt stipendiarij vl' ab ecclesijs inimicorū: tenet͂ restituere. Si iuasit hostiliter vl' discurrit per terras eccl'ie vltra pctm̄ ⁊ restōe₃ est excōmunicat⁹ excōicatōne papali ꝑ ꝓcessum curie annualem

Nota ꝙ oēs dātes ꝯsiliū ad aggrediēdū siue sumēdū aliq̄d bellū iniustu₃: sine q̄ꝝ ꝯsilio nō fuiss₃ factū. vl' fieri nō poterat. tenent͂ insolidū d oīb₃ dānis inde secutis. Hec Ray. ⁊ alij. Si ꝑticipauit in crimine rapine vl' furti vl' alterius iniuste dānificatōis i aliq̄ infrascriptoꝝ modorū q̄ continent͂ in his versibus Jussio consiliū cōsensus pal po recursu s. Participās mutus nō obstās nō manifestās tenet͂ insolidū. i. in totū de oī dāno secuto q̄usq₃ isti q̄ passus est satisfactū sit. Intellige tn̄ h̄ cū distictiōe. vic₃ ad p̄mū ꝟsum de tali iussiōe vel ꝯsilio vl' ꝯsensu cooꝑationis vl' palpo. i. adulatiōe. vel recursu. i. receptōe latronū vel reꝝ ablataꝝ. tali dico adulatiōe ⁊ recursu ꝙ sine hmōi n̄ fuisset facta rapina vl' dānū. alias nō teneret͂ nisi inq̄tu₃ ꝑuenisset ad eū d re rapta. vl' de q̄nto dāno fecisset cū suis vl' q̄ntū plus fuisset factū ꝓpter aliq̄d p̄dictoꝝ ab eo factoꝝ. Quātū ad scd̄m versum nota ꝙ nō obstās. n̄ manifestās: ⁊ etiam mut⁹ tenent͂ q̄n sūt officiales ⁊ p̄n̄t īpedire damnū ⁊ nō faciūt. al's nō tenent͂ ad restitutōe₃. lic₃ peccēt si p̄n̄t īpedire dānū ⁊ n̄ faciūt. Tho. i. iiij. di. xxij. Pe. ⁊ Alb. Itē etiā p'la dicit vl'

plura ꝺ bis referunꝶ sup̱ ca. sicut dignū. de homi. Quantū ad ꝑticipatoꝝ istꝺ fieri p̄t mlt̄iplr. Uno mō coopādo cū alijs ad rapiendū. ⁊ tunc ad istud teneꝶ qꝺ recepit. vel dānificat si n̄ fuit in casu p̄ncipali vel q̄i. Secūdo mō recipiēdo p̱ viam doni ꝺ rapina. ⁊ ad illꝺ teneꝶ qꝺ recipit. Tercio mō p̱ ꝯsūmatoꝝ rapine. vt victus ⁊ vestitus. ⁊ huiusmodi. sicut faml̄i raptoꝝ ⁊ famuli vsurarioꝝ. vl̄ ipoꝝ vsurarioꝝ q̄ habent om̄ia ꝺ rapina vl̄ vsura. ⁊ teneꝶ ad illud qꝺ consumūt. Quarto mō p̱ dotatiōem. vt maritus q̄ sciebat soceꝝ n̄ hr̄e nisi bona rapta ⁊ vsuraria. nō p̄t recip̱e dotē. ⁊ si recipit tenetur restituere. Si aūt filia remanet vidua teneꝶ restituere dotē. qꝛ ꝺ alieō ē. sꝫ si nesciebat eē tūc diuersa ē opinio inter doctores vtꝝ teneaꝶ marit⁹ eius vl̄ filia. sed filia videꝶ teneri. Quinto p̱ emptiōeꝫ rei rapte vel furtiue. ⁊ si scienter fecit ob sui vtilitatem. vltra mortale teneꝶ ad restōeꝫ. si inuenit dn̄ꝫ rei. si ꝟo nō repp̱it paup̱ib⁹ erogare teneꝶ vl̄ p̄ciū ei⁹. etiā si iam ꝯsūpsissꝫ. si ꝟo ig̃ranter. siue ig̃rātia iurꝫ siue facti a pctō pōt excusari sꝫ qn̄ scit teneꝶ ad restōem si nōdū distraxit. etiā sine p̄cio petito a dn̄o rei. sed repetat a vēditore si pōt. Idē ꝺ oib⁹ q̄ successiue emerēt rē hāc nisi p̄us distraxerint illā rē. quia bona fide distraxerūt vēdendo. nō teneꝶ ipi sꝫ emēs eaꝫ De hac materia vide in. ij. p̱te sūme. Qui ip̄edit aliuꝫ iniuste a ꝯsecutōe alicui⁹ officij vl̄ bn̄ficij. l̄ officij ecclesiastici l̄ secularꝭ vbi sibi erat iā ius acq̄situꝫ. teneꝶ ad satisfactōeꝫ talis dāni. Si auteꝫ nōdū erat sibi ius acq̄situm sꝫ erat in via acq̄rendi teneꝶ ad arbitriū boni viri q̄ꝫtum pōt illꝺ dānuꝫ in ipso dubio estimari. Sil̄r ⁊ q̄ deijcit iniuste aliquē ab obtēto iuste. vl̄ alit̄ ꝓcurat eijci. sec⁹ cū iuste ꝓcedit. Thomas i. iiij. disti. xv. Qui infert dānuꝫ qꝺ in specie restitui n̄ pōt. vt mutilatō mēbri cū q̄ ille lucrabaꝶ victū manū i scribēdo. ꝟgitatē alti auferēdo p̄cipue p̱ violētiā ⁊ seductōꝫ. mortē iferēdo alicui q̄ solo labore nutrebat failiā. q̄ scieꝶ dādo ad vecturā l̄ vēdēdo equū claudicātē l̄ al̄r nociuū ⁊ n̄ illi idicādo. vn̄ ēptori l̄ ꝯductori seq̄ꝶ

nocumentũ.tenetur satisfacere de huiusmodi ad arbitriũ boni viri Similiter supponit sibi alienũ partũ.vel concepit de adulterio nesciente viro.tenetur viro de oibus expensis factis filio putatiuo et consanguineis et filiis vel aliis heredibus de his que peruenerũt ad eũ bonis Nõ tñ tenetur mulier illa manifestare factum cũ periculo vite sue. Ray.sed quod agendũ sit vide in scda parte summe.ti.de restitutionibus. Si existẽs camerarius siue thesaurarius comitatus.qui vulgariter dr camerlingus seu notarius.seu aliquis hñs officium pro quo ẽ sufficienter salariatus.et nihilominus ab his psonis cum quibus exequitur officiũ suũ.puta faciẽdo cedulas et huiusmodi aliquid exigit vsurpatio est.nec puto quod excuset eum consuetudo sic nec a rapina.propter hoc enim statuũtur salaria ne petat ab illis.vnde et peccat.et dz paupibus erogari.hoc dico quia difficile eẽt dare tale quod proprijs psonis cũ quod modicũ sit.xiiij.q.v.c.nõ sane. Si cũ pecuniis cõitatis quis hz in deposito negociatur.et si quid cũ eis lucratur per contractus vsurarios tenetur restituere vsuras eis a quo accepit. Si vero per contractũ licitũ videtur teneri cõitati saltez pro parte.vel partem paupibus erogare tenetur. Si quis ingressum in religion ẽ educit.vel per violentiã vel per suasiões.vltra pctm mortale commissum est excõicatus cũ violẽtiã infert psone.et tenetur illũ vel aliũ inducere ad religionẽ in satisfactõez.Uel tenetur ipse ingredi si nõ hz impedimentuz.secundum Pe.et Jo.De eo vero qui oĩno intẽdit ingredi religionẽ.sz nõdum ingressus reuocatur per aliquẽ ab illo proposito.idẽ dicũt quidã.qñ.s.non ex cã iusta.puta quia in illa religione male viuitur.sz ex cã rõnabili.

Decimũ pceptũ de desiderio hñdi res alienas.c.vnũ

Vltra preceptũ opis iniuste vsurpatiõis diuersarũ spẽrũ de quibus dictũ ẽ.etiã interrogandũ ẽ de desiderio habito circa res alienas hñdas seu acquirẽdas iniusto mõ.quod desideriũ siue cogitatio si est cũ consensu rõnis.et alicuius rei notabilis sp ẽ pctm mortale eiusdẽ speciei cuius ẽ opus illius iniuste acquisitõis.Sic vbi gratia desiderãs hre per vsuras,ẽ spẽs

vsure. Si p rapinas ē rapi/
na. Si p viā occultā ē furtū
Si rem sacrā est sacrilegiuʒ.
ꝛ sic de alijs. ideo in ↄrogādū
ē quō desiderauit rē alienaʒ.
vt habeat̄ spēs pcti que ē ne
cessaria ↄfiteri. In his tamē
pctis cordis ñ tenet̄ ad resti/
tutiōeʒ. Nota etiā cum q̄s
aliquē dānificat ꝓximū i mi
nimo si hʒ ꝓpositū dānificā/
di i m̄lto si possʒ. peccat mor
tal̄r. Un̄ emētes ꝛ vēdētes q̄ñ
cūq; pati sūt decipe ꝓximū i
m̄lto si pñt ↄmode: mortalit̄
peccāt. lʒ actu i modico deci/
piant.

Octauū pceptū

Nō eris testis iniquus.

De mendacio Ca. pmū

D Emēdacio. Si dixit mē/
daciū pniciosū. i.
qd sit ꝯ honorē dei. vt i his
q̄ sūt fidei vl' dānuʒ notabile
pri spūale l' tpale. mortale ē
sm Tho. ij. ij. vbi gtia. Si
dixit fornicatiōeʒ vel vsuraʒ
nō eē pctm̄ mortale. Si ne/
gat q̄ ipe vl' ali⁹ dʒ dare ꝓxi
mo suo qd ipe vouit. ꝛ hmōi
Si dixit mēdaciuʒ i iudicio
iterrogat⁹ a iudice. piur⁹ ē et
mortal̄r peccauit. sm beatū
Tho. Si dixit mendaciuʒ
in ↄfessiōe de necessario ↄfitē
dis. mortale est. Idē si i pdi/
catōe studiose. mortale ē. nisi
ex subreptōe vl' subita locu
tione impmeditate. Si p
sona q̄ dicit mendaciū etiam
officiosum est psona auctori
tatis et magne reputatōnis
seu pfectōis posset p accidēs
tale mēdaciū eē mortale. si i/
de seq̄ret̄ graue scādalū i mē
tib⁹ hoīm. Si dixit men/
daciū iocosum. i. causa sola/
cij vl' officiosum. id ē ad vti/
litatē aliquā ↄseq̄ndā spūalē
vl' tpalem sine nocumēto al/
teri⁹ sp ē veniale pctm̄ Tho.
ij. ij. q. iij. Si dixit falsuʒ
testimoniū ↄtra aliquē in iu
dicio. vel accusauit iiuste. vl
tra mortale peccatū tenetur
de omni dāno leso. ꝛ etiaʒ ad
restitōneʒ fame. vt. s. dicat se
falsum dixisse. sed postq; ille
ē punit⁹ nō tenet̄ ꝓpter picu
lum qd ei imineret.

De detractōne Ca. ij.

D Etractio ē p quam
aufert̄ fama alteri⁹
ꝛ multipl'r Si q̄s
imponit alteri aliq̄d falsum
qd sit notabile. mortale ē. et
tenet̄ ad restitutōeʒ fame. ni
si ex hoc imineret ei magnuʒ
piculum. Tho. ij. ij. Si ad

peccatuȝ alteriꝰ quod narrat
addidit aliquod notabile vl
tra peccatū tenet̃ ad restōneȝ
fame. nisi ex h̄ imineret ei ma
gnū ꝑiculū. Tho. ij. ij. Si
ad pctm̄ alteriꝰ qđ narrat ad
didit aliquid notabile vltra
pctm̄ tenet̃ ad restōeȝ fame.
si illud dictū iportat ifamiā.
Si pctm̄ alterius morta
le cum esset occultū ad diffa
mādū manifestauit alijs: pec
cauit mortalr̃. et tenet̃ ad re-
stitutōeȝ fame inq̄ntum pōt.
nisi illud crimē postea ꝑ aliā
viam esset publicatū. Si
pctm̄ alteriꝰ occultū manife
stauit n̄ intēdens diffamare.
vl̃ al's nocere. sȝ ex q̄dam loq̄
citate. nō videt̃ mortale. nisi
ꝑ accidēs. vicȝ si ex h̄ seq̄ret̃
diffamat o illiꝰ. puta qꝛ au-
dientes publicant. Si ac
cusauit in iudicio vel denun
ciauit p̄lato crimē alteriꝰ. nō
zelo iusticie sȝ ex maliuolen-
tia peccauit mortalr̃. sed ad
restōeȝ fame nō tenet̃ serua-
to ordīe iurꝭ. Si fecit libel
los famosos. i. cedulas siue
scꝑta in detractōeȝ alterius.
ponēs i loco publico vt legā
tur. aut cantiones et hmōi.
mortalit̃ peccauit. ꝛ tenet̃ ad
restōem fame. Si pctm̄ al
teriꝰ etiā manifestū narrat ex
odio ꝛ intentiōe nocēdi pec-
cat mortalr̃. sed ad restōnem
fame nō tenet̃. si aūt ex loq̄ci
tate narrat peccat venialiter
Si ꝯfectus aliorū q̄ sunt
pctā vēialia cōiter recitauit
ex loq̄citate vl̃ aliq̄ indigna-
tiōe nō est mortale pctm̄. nisi
ex h̄ intēderet etiā diffamare
Si significauit pctm̄ alte-
rius mortale ꝛ occultū p̄lato
vl̃ ꝑentibꝫ ꝯfessori vl̃ alijs q̄
sunt ꝑsone nature. vt possit
melius ꝓuideri. qđ precipue
hȝ locū cum timet̃ de recidi
uo. non est pctm̄ sed caritas.
Nota tn̄ cum q̄s tenet̃ ad
restōneȝ fame: si falsum dixit
debet dicere his q̄bꝫ dixit se
falsum dixisse. nec excusatur
qꝛ fit ei ꝟecūdia magna. Si
aūt dixit veꝝ non debet dice
re illis se falsum dixisse. quia
esset mendaciū. sed iniuste ꝛ
male dixisse. Si q̄s narrat
crimē alteriꝰ ꝓut audiuit. di
cēs se audiuisse sic ab eo dici
licet occultū ex loq̄citate vel
leuitate. n̄ videt̃ mortale. nec
tenet̃ ad restōem fame. vel si
est dubiū. Si q̄s bona fa
cta ab alio dixit mala intētō
ne esse facta. videlȝ ꝓpter hy
pocrisim ꝛ suꝑbiā et hmōi. ꝛ

tendens eũ infamare peccat mortal'r. Idez si negat bona facta ab aliq̃. si etiã tacz bõa q̃ scit cũ est necessariũ ad liberandũ p̃ximũ. Si audiuit infamatiões z diffamatiões alioꝝ. Nam si h̃ facit qꝛ delectat̃ de infamia eorũ peccat mortal'r. Si autez h̃ facit qꝛ delectat̃ de loq̃citate. sed displicet ei ĩfamatio aliorũ. nõ videt̃ mortale. In p̃latis autẽ q̃ p̃nt h̃mõi p̃hibere z nõ faciũt. mortl'e videt̃. di. xxv. §. al's ea demũ. in glo.

Incipit secũda ps in q̃ tractat̃ de mõ ĩterrogãdi penitẽtes a cõfessore de sẽptẽ vicijs capitalibꝰ. et eoꝝ speciebꝰ. z p̃mo de auaricia. z h̃z capl'a. ix.

De auaricia que est p̃muz viciũ capitale.

Titulus primus

Auaricia tripl'r p̃petrat̃. scz ĩiuste acq̃rendo. tenaciter retinendo. et inordinate amando. habetq̧ multas species. Primꝰ modus scz iniuste acq̃rendi de quo sup̃ dictum est in ca. Non furtũ facies. restant tamẽ aliq̃ de q̃bus dicetur. Secundꝰ modus retinẽdi tenaciter. z tercius scz amandi inordinate. postea inferius ponent̃.

De symonia. Ca. p̃mũ

Symonia q̃ ẽ circa spiritualia. z ẽ sp̃ pctm̃ mortale in om̃i casu Nota q̧ pecunia q̃ recipitur symoniace non d̃bet restitui ei qui dedit. sed de necessitate debet pauperibus erogari. vel illi eccl'ie ĩ cuius iniuriã data ẽ. Si dedit pecuniam vl' aliq̃d aliđ qđ p̃cio possit estimari p̃ habẽdo aliq̃ sacramẽto l' baptismo. eucharistia. bñdictõe nuptiaꝝ. penitẽtia. ordinatiõe crismate. z extrema vnctiõe. q̃i p̃cium huiꝰ sacri. cuiꝰ signum ẽ q̃ñ datur vt preciuz. z fit pactio cum dante Idem p̃sumit̃ q̃ñ negatur sacramẽtũ. si nõ datur pecunia. symonia est. nec excusat cõsuetudo. secꝰ ꝯo ẽ si dat vt elemosynam. z gratis non coactus sed spõte. z ad seruandum consuetudinem non coactꝰ. Si clericus exist̃es accepit aliquid t̃pale p̃ aliq̃ sacr̃o dato vl' dã do. vt precium eius. vel quia aliter nõ dedissz: symonia est

Si dedit aliqd quod pre
cio possit existiari p aliq bñ
ficio eccl'iastico. simplici vel
curato obtinendo. symoniaz
ɔmisit. sz soluẽdo taxã curie
z bullas nõ reputat symonia
Jõ si p aliq bñficio eccl'iasti
co vel dignitate bñda aliqd
tpale dedit. symoniã cõmisit
z idẽ de ɔferentib' bñficia et
officia hmõi p tpalib'. Si
emit vl' vẽdidit aliqm capel
lam eccl'ie. symonia ẽ. Si
emit vel vendidit sepulturã
eccl'iasticã siue sepulcruz vbi
ponit cadauer. siue officiũ ec
clesiasticũ. symoniã cõmisit.

Si patron' existens p pe
cunia elegit vel psentauit in
stituendũ: symoniã cõmisit

Si emit vel vẽdidit aliqd
iuspatronat' alicui' capelle.
vel eccl'ie. symonia ẽ. Si
porrexit pces cardiales pro
aliq indigno ordinãdo vl' be
neficiãdo. symonia ẽ. si inten
dit vt plat' rõne pcũ pncipa
liter assentire. Si fuit me
diator ad pcurãdũ alteri ali
qd spũale. vt bñficiũ. ordt'ez
z hmõi. p aliq tpali. Si cõ
duxit aliquẽ ad pdicandum
pactiõe pecunie et hmõi. sy
moniã ɔmisit. z simil'r pdica
tor q hoc mõ acceptauit. sy
moniã cõmisit. Si filiam
vel consanguineã vl' seruam
misit ad monasteriũ pactiõe
facta de certa qntitate p in
gressu monasterij. symoniaz
cõmisit. necnõ moniales. nisi
forte mõasteriũ esset adeo te
nue q nõ sufficeret illi puide
re. De symonijs clericorũ
vide in tercia pte. c. de cleric'
De hac vero materia symo
nie habes pleni' in. ij. pte. ti.
i. de symonia p totũ

De pditiõe Caplm'. ij.

P Roditio freqnter ex
auaricia fit. Si p
didit ciuitatẽ. vel ca
strũ vl' psonã inimicis. vltra
mortale tenet de omni dãno
inde secuto Si pdidit res
alteri' iniuste auferẽtib' idez

Si pdidit secreta alteri'
iiuste. vltra mortale tenet de
damnis inde secutis. Sec'
si secreta inique vt cõiuratõ
nes z tractat' ɔ ciuitatez vel
nocumenta psonarũ manife
stat. qz tunc bñ facit et facere
tenet. Si recepit aliqd sb
sigillo ɔfessiõis. sed non icõ
fessiõe. si reuelat peccat mor
taliter. nisi illud essz quid ini
quũ. cui possit obuiare ma
festando. z si de hoc perpen
dit qndo promisit: peccauit

mortaliter. sꝫ nec dꝫ tenere se cretū. quia etiā tūc peccaret.

Si legit lr̃as alteri⁹ clausas vid̓ mortl̓e. nisi poneret spē in ratihabitōe mittētis: vel eius cui mittit̄.

De acceptōe ꝑsonaꝝ. c. iij.

S I accipit ꝑsonā i iudicio. vicꝫ q̓ magis audit vnā ꝑsonā ꝙ̄ aliā. vl̓ credit vni magꝭ ꝙ̄ alteri nō seruato ordīe iurꝭ. vel magꝭ d̓cliat ad vnā ꝑtē ꝙ̄ ad alterā rōne amicicie ꝛ hmōi. posset eē mortale. Si in distribuēdis bn̄ficijs vel officijs eccl'iasticis vel secularibus admittit idignos. peccat mortal̓r. ꝛ tenet̄ de dānis ide secutꝭ ꝑsonis. Si in faciendis cedul̓ q̄ vulgariter dicūtur scrutinia scient̄ admittit īdignū. vl̓ q̄ ꝓhiberet admitti vl̓ excludi dignum peccat mortal̓r. Si in distribuendis oneribꝫ. vl̓ īponēdis collectis ciuitatis sciēter ḡuat aliquē ꝯtra vl̓ vltra debituꝫ vel alleuiat peccat mortalit̄. ꝛ si solū ex eius determinatione fieret talis distributio. tenet̄ dānificatꝭ de dāno. secus ꝑo est si ponunt̄ cū eo plures alij. Et si cū haberꝫ distribuere elemosinas alicui⁹ societatis vl̓ testamēti ꝛ hmōi nō fidel̓r distribuit. ꝛ si dedisset nō indigētibꝫ. vltra mortale tenet̄ ad restōem

De turpi lucro. Ca. iiij

S I iudex accepit pecuniaꝫ vt iudicaret. aut bn̄ iudicarꝫ. aut nō iudicaret. aut īiuste iudicaret peccat mortal̓r. ꝛ tenet̄ illā restituere dāti. nisi dedisset vt male iudicaret. q̓ tunc tenet̄ dare pauꝑibꝫ. Idē d̓ teste ꝑ testimonio falso ferēdo. q̓ peccauit mortal̓r. et tenet̄ restituere. Si fecit instrumētū i fraudē vsuraꝝ. vt notari⁹ peccauit mortal̓r. ꝛ mercedē quā accepit debet pauꝑibꝫ erogare. Si fuiuit vsurario in arte vsuraria: vt notarius peccauit mortal̓r. ꝛ si bona vsurarij eēnt obligata restōni nō possꝫ retinere salariū. sꝫ dꝫ restituere creditoribus vsurarij. al̓s aūt posset. sꝫ illō dare dꝫ pauꝑibꝫ. d̓ honestate tamē nō de necessitate. nisi ipe esset pauꝑ. Si recepit pecuniā ꝑ turpitudīne vt meretrix vl̓ alia mala mulier. debet illam pauperibus erogare. non tamen de necessitate sed de consilio honesto

Si quis facit aliquā artē

vel artificiū cui⁹ vsus vt plurimū est mortale. vt facere taxillos vl' cartas ꝛ hmōi peccat mortal'r. nec d3 absolui nisi dispōat illō dimittere. Lucrū vō ex hō factū debet paupib9 dare. ex ꝯsilio ñ pcepto.

Si dieb9 festiuis emit vl' vēdidit negociādo. nisi forte in nūdinis. vl' fecit ꝯtractus al's ñ necessarios tūc. vl' scripsit vl' fecit aliqd manuale p lucro: vltra pctm̄ fm aliqs d3 illō lucrū paupib9 dare. ꝛ hoc poti⁹ videt' de honestate q̄ ō necessitate Si tpe messium vl' vindemiaꝝ emit bladū vl' vinu3 vl' fruct⁹ vt alio tpe vēdat cari⁹ ñ exñs tal' rei negociator. neqꝫ ppt' aliquē3 honestū finē. sed ppt' cupiditatē turpe lucꝝ est. ñ tñ tenet' in aliq Si accepit aliqd vt aliquē eligeret ad dignitatē aliquā tpalē vl' officiū secl'are. vl' vēdidit hmōi officia secutaria turpe lucrū ē. non tñ tenet' ad restitutōe3 aliqua3.

Si mercator vl' alius portauit vl' portari fecit ferrū ligna et quecūqꝫ mercimonia ad terras infideliū nō habēs licentiā ap'licam ē excōicat⁹ excōicatiōe papali. icurritqꝫ alias penas. vt habes in tercia parte. ti. xxv. p totū. Idē de dantib9 in hoc auxiliu3 et consilium Si negociator exercet negociatiōes non ad aliquem finem honestum. videlicet gubernare familiam: vtilitatē patrie ꝛ hmōi. s3 pncipal'r ob immēsa3 cupiditatem ꝯmittit turpe lucrū Nō tamē tenet' de necessitate dare lucrum pauperib9. s3 vna3 ptē de ꝯsilio ꝛ honestate

De ludo multiplici.

Caplm. v.

Ludus. si lusit ad taxillos vl' cartas. vel ad aliū ludū fortūe.

Si vicit p fraudē vl' p falsos taxillos vl' mēdaciose. tenet' illō qō sic vicit restituere amittēti vltra mortale ꝯmissum. nisi sit quid puū Si vicit ab eo q alienare nō potuit. vt seruo. religioso. vxore. filiofamilias. ꝛ hmōi. tenet' restituere his qui habent curam illoꝝ. et est mortale si est qd notabile. ꝛ si ex cupiditate acqrendi ludit Si p mlta importunitatē traxit aliū qui nō intendebat ludere. vl' retinuit volentē recedere. vltra mortale tenetur illi si est qd notabile. Si acqsiuit seu vicit per ludum hmōi in

locis vbi ꝓhibet lud⁹ ꝛ man
dat fieri restitutio. siue legibꝰ
impialibꝰ siue municipalibꝰ
ꝛ huat q̄ntū ad vtrūq3. debet
tunc fieri restitutio illi q̄ ami
sit. secus si leges ille sunt ab
rogate ꝑ ꝯtrariam ꝯsuetudi
nē. Si vicit ꝑ ludū i aliis
casibꝰ. exceptis p̄dictis nō te
net illi restituere q̄ amisit. Q̄s/
uis possit elemosinalit si sit
pauꝑ elargiri. s3 deb3 paupi
bus erogare de honestate et
cōsilio. ẜm aliq̄s tenet de ne/
cessitate. qd̄ tuti⁹ est. nō opoꝛ
tet tñ tales strīgere ita ad cer
tam restitutōe3 sicut i furtis
vsura ꝛ hmōi. ẜm vero Ray.
sunt q̄dam ꝑsone q̄bꝰ indisti
cte tenet q̄s restituere q̄cq̄d
ab eis lucrat⁹ fuerit in alee ꝛ
taxilloꝝ ludo. vic3 furiosi. p
digi. minoꝛes. xxv. annoꝝ. ꝛ
maxime pupilli. Itē mēte
capti surdi muti ceci. ꝛ qui ꝑ
petuo moꝛbo laboꝛant. quia
tales rebus suis supesse. id ē
ꝓuidere non possunt. ꝓpter
quod dandi sunt eis tutoꝛes
ꝛ curatoꝛes. Idem videt di/
cendū de seruis. monachis ꝛ
ceteris claustralibꝰ ꝛ filijsfa/
milias q̄ non hn̄t peculiū ca
strēse vel q̄si. et de vxoꝛe q̄ nō
h3 bona parafernalia. ꝛetia3
ꝺ administratoꝛibꝰ reꝝ eccle
siasticaꝝ que sunt paupeꝝ. ꝛ
de similibꝰ ꝑsonis. tñ t'les pe
cunie nō sunt restituēde eas
ꝑdentibꝰ. s3 tutoꝛi. curatoꝛi.
patri. monasterio. dn̄o. mari
to eccl'ie et hmōi. De restitu/
tiōe taliū vide plenius i sum
ma. i. ij. parte ꝺ restōne ludi.
De aliis ṽo que cōtingūt in
ludis. vt fraudes: blasphe/
mie. amissio tp̄is. ꝛ hmōi. ha
bes in capitulis aliis

De inq̄etudine Ca. vi.

Inq̄etudo circa tp̄a/
lia acq̄rēda ꝛ ꝯseruā
da. Si habuit im
mēsam solicitudinē circa hu
iusmodi. ꝛ ꝓpter hoc dimisit
aliq̄d necessariū ad salutē. vt
missam ꝛ hmōi. est moꝛtale
Si ṽo nō dimisit necessa/
ria s3 remissioꝛ fuit q̄ ad sp̄ū/
alia: veniale est. Si habu
it nimiā sollicitudinem circa
hmōi ex parua ꝯfidentia au
xiliū dei in se non est moꝛtale
sed videt veniale. est tñ m'tū
impeditiuū deuotiōis ꝛ alio
rū bonoꝝ sp̄ualiū.

De inhumanitate retinē/
di tenaciter Ca. vij.

Auaricia in retinēdo
tenacit seu ihūanitas
nō faciēdi elēosinas

corꝑales indigētibꝫ qñ ꝑt ħ ꝓsu ꝯtinet. s. Uisito poto cibo redimo tego colligo condo. Si hñs sugflua q̄ ad naturā. et q̄ ad decentiā stat⁹ sui ꝑ se ⁊ familia sua nō subuenit necessitatibꝫ alioꝝ etiā nō extremis sed magnis q̄s nouit. mortale ē. Si hñs d̄ sugfluo q̄ ad naturā ⁊ si nō q̄ ad decentiam stat⁹ ꝑ se et familia sua. nō subuenit paupibus i extrema necessitate q̄s nouit mortale cōiter iudicat̄ sed hic oportet multa considerare ad bene intelligēduꝫ vide de ħ in secūda parte ti. ꝑmo. Si non subuenit indigentibꝫ de industria ⁊ arte sua cum potuit. vt medicus medendo et visitando infirmos pauperes sine salario. Aduocatus in aduocando. ꝓcurator i ꝓcurādo. ⁊ hmōi. videt̄ mortale. Si q̄s nō subuēit paupibꝫ necessitates extremas patientibꝫ cū posset. vl' tardauit dare. ⁊ exasperauit paupes veniale ē Si parauit paupibꝫ nimis sumptuosa vel nimia q̄stuantibꝫ sine causa indigentibꝫ vl' vtētibꝫ male elemosynis. pctm̄ ē potius q̄ȝ meritum Si laborantibꝫ ꝓ eo in q̄cunq̄ȝ ministerio nimis distulit eis dare mercedē vltra cōuentiões factas. cum tñ possit soluere posset esse mortale si incurreret graue damnū vl' scādalū idē si aliq̄d defraudauit.

De auaricia amādi res inordinate. Capitl'm. viij.

Nota q̄ si q̄s res etiā iuste acq̄sitas ita inordinate amat vt ihereat eis vt fini. cui⁹ signū ē qñ ꝓpter eas nō amittēdas esset parat⁹ facere ꝯtra aliq̄d ꝑceptoꝝ dei peccat mortalit̄ quia plus diligit creaturam q̄ȝ deum. Si aūt nullo mō vellet facere ꝯtra salutē suaȝ ꝓpt̄ hmōi tēpalia. q̄uis inordinate afficiat̄ seu amet ea veniale est.

De ꝓdigalitate ꝯria auaricie. Capl'm. ix.

Si supflue expēdit suam substantiā. vl' in edificijs sūptuosis. vl' i eq̄s. vl' i ꝯuiuijs deliciosis vl' freq̄ntibꝫ. vl' palestris. vl' ludis vl' ornamētis vl' turpitudinibꝫ. ⁊ ꝑcipue ml'ieruȝ vl' in exenijs vel hystrionibꝫ. ⁊ hmōi peccatū ē. et quando est notabilis excessus sed est sine consensu. est veniale. vel nullū etiaȝ de re notabili s̄m

proportionē sui stat⁹ ē mor/tale. vel in modico ē veniale. Descēdere aūt ad ꝑticularia puta ðterminare q̄n ē mortale vł veniale nō de facili pōt dari iudiciū certū a q̄ ɔgscaꝶ

De inuidia q̄ est scd̄m vi/cium capitale.

Titulus. ij. de īuidia ⁊ ei⁹ speciebus. iiij. ⁊ hab₃ capitu la. iiij. Capł'm p̄mū.

Inuidia

est tristicia de aliēo bono īnq̄ntū ðsi/deraꝶ vt diminutiuū ꝓꝓe ex cellētie. ⁊ si sit ex ɔsensu rōis mortale est. nisi eēt de aliq̄ re ꝑua. sicut puer q̄ inuidet alte ri puero ꝙ habeat plures fru ctus ⁊ h̄mōi. s₃ si sit ꝶm motū sensualitatꝭ. ⁊ cu₃ displicētia rōnis ē veniale vł nullū. etiā de re notabili. Interrogādū est ꝶm statum ð h̄mōi īuidia sc₃ si p̄latus alteri p̄lato inui det de maiori prelatiōe vł di gnitate. Si est officialꝭ ð ma iori et digniori officio. Si doctor de maiori sciētia ⁊ cō cursu. Si scholaris de acu/tiori ingenio alterius schola ris Si ciuis ð maiori bono re ⁊ reputatiōe alterius. Si sp̄ualis de maiori fama alte/rius. Si mulier ð alteri⁹ ma rito. filijs. ornamētꝭ. pulcritu dine ⁊ h̄mōi Si artifex ð ar tificijs artis sue ⁊ lucro. ⁊ sic de alijs. Si q̄s cū dol₃ ð bo no p̄ximi sui. nō ex eo ꝙ ille habeat s₃ de defectu suo. q₂ ip̄e illo caret. cōtēt⁹ tm̄ ꝙ p̄xi/mus habeat nō ꝑtinet ad in/uidiā. ⁊ silr̄ si doleat de bono inimici. ex hoc solū q₂ timet inde sibi nocumētū: nō ꝓprie ꝑtinet ad inuidiā.

De odio ⁊ alijs filiab⁹ īui die. ⁊ p̄mo de odio. Ca. ij.

Si habuit odium ad deum. q₂ flagellauit eū. vel īpediuit mala desideria ei⁹. vł alia ð cā. mor tale ē. Si habuit odiu₃ ad ꝓximū desiderās malū eius vt malū. et si ē malū notabile qð ille appetit rōne delibera ta. mortale ē. siue malū sit in ꝑsona vł fama vł substantia vł alio mō. sec⁹ aūt si nō ɔsen sit rōne. vł sit q̄d nō mł'tū dā nosum. Si ṽo desiderauit malū alteri⁹. videlic₃ īfirmi/tatē in bonū ei⁹. vt. s. bonus efficiaꝶ. ł ne peior. vł ne alijs noceat. nō est odiū. Interro gandū ⁊ inuestigandū ē hoc caute. nam laici omnē displi centiā solent appellare odiū.

q̄ tñ nō est nisi mō dicto. Itē odiū ꝯ vnū reputāt tm̄ vnū pctm̄. Sʒ nota ꝙ sicut i aliis sic in isto. quotiēs reuocādo iniuriā menti de nouo habu it odium ad illum cum ꝯsen su rōnis. totiēs peccauit mortaliter. Interrogandū ē etiā de tēpore. s. q̄ntum ꝑseuerauit ꝛ quō frequenter odiuit. Itē ꝙ dimittat omne odiuʒ: sed nō optet imo ñ debet ille petere veniā quem odiuit si peccatū est occultū. nisi publice cū verbis vł aliis modis offendisset.

De susurratōe q̄ ē ponere dissensiōes int̄ amicos ꝓpter malā intētionē. Ca. iii.

Si q̄siuit ponere discordiaʒ int̄ amicos vł cōsanguineos. dicens maluʒ vni de altero. vel ecōtra. vł referens studiose q̄ pñt causare hm̄ōi. qꝛ mortłe est. ꝛ nurꝰ erga socrū. ꝛ socrꝰ erga nurū solent his vacare

Si dixit aliq̄ v̄ba vñ orta ē discordia iter amicos vł ꝯsanguineos. sed nec h̄ intendens sed incaute. de se nō est mortale. sʒ posset cē rōne scādali. Si q̄s intēdit dissoluere malas amicicias. vł cōuersationeʒ alicuius cū aliis ne decipiat congruis remediis. non est malum

De exultatōe in aduersis Caplm̄. iiii.

Si vidēs dāna eueni re ꝛ mala his q̄bꝫ inuidet vł odiū hʒ letat̄ deliberato aīo ꝺ malo illiꝰ mortale ē. secꝰ aūt si nō deliberato anīo. Letari aūt de malo inimici. nō inq̄ꝫtū ma lū eiꝰ. sʒ inq̄ꝫtū ñ poterit nocere. vł als iniuste eū opprimere pōt eē sine pctō.

De tristicia in ꝓſꝑis.

De tristicia in ꝓſꝑis q̄ h̄ differt ab inuidia qꝛ tristat̄ ꝺ bono ꝓximi. et ꝓpter h̄ cogitat quō male habeat et desiderat. sed ꝯtingit sepe ꝙ nō patitur ille dāna que ei appetit. sʒ magꝭ ꝓſꝑat̄ ꝛ ꝺ h̄ tristat̄. ꝛ ē mortale vbi ē ꝯsensus rōnis.

De ira q̄ est terciū viciuʒ capitale. ti. iii. ꝛ hʒ. c. ii.

Ira ē appetitus vindicte. ꝛ viciū capitale. ꝛ freq̄nter miscet̄ cum odio Si ꝓpter aliquē defectū i se vł in altero cōmissum deside rauit vindictā seu punitōeʒ quōcūq̄ vt ꝑ se vel a deo vel

ab alio intẽdens solũ satisfa/
cere aio suo irato. ꝛ ẽ morta/
le. qñ scꝫ solũ intẽdit punitio
nẽ pter ordinẽ rõnis: si nota
bile malũ ẽ ꝛ cũ ꝯsensu rõnis
al's veniale. vt ira q̃tidiana i
gubernatõne familie. Si
irat⁹ in seipm ꝓpter aliquem
defectũ turbat ꝯtra se venia
le ẽ cõiter Si irat⁹ ꝯ deum
ꝓpter aliq̄d flagellũ murmu
rat in corde vl' ore impatien/
ter ferẽs. ꝛ potest esse morta/
le ꝛ veniale. ꝰm modũ impa/
tientie

De indignatiõe ꝛ aliis fi/
liabus ire. Ca. ij.

Si idignat⁹ ꝯ aliquẽ
nõ valẽs audire euꝫ
vel videre. reputans
eũ idignũ eo q᷑ sibi displicue
rit cũ debuit seruire. potius
est veniale cõiter. ꝛ si ꝓpter h̄
retinet sibi loq̄lã. vl' aliud si/
gnũ oñdit displicẽtie. q᷑ au/
ferẽda sunt ꝓpter scandaluꝫ
ꝓximoꝝ ꝛ opinionẽ odij

De tumore mentis.

Si excogitauit diuer
sas vias ꝛ modos ad
vindicãdũ se de iniu
ria. et his implicauit menteꝫ
cogitatiõibꝫ altercatiuis ꝰm
ꝓcessuꝫ potest esse mortale et
veniale

De clamore.

Si ex ira clamauit ꝯ
aliquẽ inordinate et
ꝯfuse ꝛ furiose loq̄n/
do. est veniale cõiter.

De cõtumelia.

Si dixit alti v̄ba con
tumeliosa vl' iniurio
sa ĩportãtia vicia vl'
opprobria aio iniuriãdi no/
tabilit. vt vocando eũ ꝓdito
rẽ vl' inhonestã ꝑsonã. ꝛ dicẽ
do mala de ꝑentibꝫ ꝛ huius/
modi mortale ẽ. Si dixit
v̄ba opꝓbriosa familie sue l'
discipulis vel sibi subdit' cã
correctionis. si fit modo de/
bito et honesto est sine pctõ.
vel cõiter est veniale. nisi ĩfa/
matoria diceret. ꝛ seq̄ret scã
dalum magnum.

De blasphemia ꝛ maledi/
ctione creaturaꝝ.

Si blasphemauit ani
mo dliberato aliquẽ
vt ꝑcuteret tali male
dictõe in malũ: esset mortale
nisi hoc affectaret in emẽda/
tionem eius Si vero hoc
non desiderauit ꝰm rationeꝫ
sed ꝰm subitum motum ire
eius. Cuius signum est. q̃a
si hoc contingeret valde do
leret. sicut fit a parentibus:
communiter est veniale.

Si maledixit creaturas irratōnales. q2 si fecit ī detestationē creatoris. vel ī dānū dñi eius. ē mortale. al's veniale et ociosum. Si blasphemauit aīas defunctorum suorum parentū vel aliorum hoīm. videtur mortale. q2 videtur ītēdere notabile malū. Idē cū seipm maledixerit ex īpatiētia. Si blasphemauit diabolū malū est. q2 ociosum saltem. De maledictiōe dei et sctorum dictū ē supra pmo pcepto

De rixa.

De rixa p quam ex ira seinuicē hoīes pcutiūtur. vicz cū fit anīo nocēdi vl' iiuriādi. vt ī adultis est mortale. in incipiente veniale. Idez ī psequēte aīo vindicatiuo. secus si aīo defendendi se rm̄. vel etiam ad exercitiū. vt pueri.

De seditiōe

De seditōne q̄ est qñ vna ps ciuitatis insurgit ꝯ aliā. ex pte eius q̄ iniuste mouet. est mortale cū oībus sequacibus eius. et tenetur de oībus dānis inde secutis alteri parti. Ex pte aūt eius q̄ resistit seditōi iniuste mote ꝯtra se vl' bonū ciuitatis. nō ē sm se peccatū. nisi misceantur odia et vindicatōes. put cōiter accidit. Qñ ex resistētia alteri pti sequerentur multa picula et mala cedendū eēt. al's nō euaderet mlta pctā q̄ i ꝯflictu partiū sequerentur. Si q̄s etiā ita partialis est vt guelphus et gibelinus. seu aliter ptialis ita obstinato anīo qꝫ appetit exterminiuz alterius ptis seu exiliū p phas et nephas. paratus etiā in malis seq̄ ptem suam nō est sine mortali. et in malo statu pditōis.

De bello.

Is q̄ mouet belluz iniustū mortal'r peccat et omnis q̄ dat auxiliū cōsilium et fauorē sil'r peccat mortaliter. De dānis aūt q̄ ibi fiunt. et de restōibus. et q̄d sit iustum vl' iniustū bellum. vide i tercia pte. De homicidio dictum ē. s. c. v.

De acidia q̄ ē q̄rtū capitale viciū. ti. iiij. et hz. ca. v.

Primū caplm de eadem.

Acidia importat tediuz bene opandi. Si ita ꝯtristatur et tediatur ē qꝫ habuit i horrorē bona diuia. et ī abominatōz spūalia et opa bona ad q̄ tenetur vt pcepta dei et ec-

clesie ⁊ hmõi: qñ adest cõsen sus rõis ẽ mortale. ſʒ si hʒ talẽ motũ tm̃ ꝯm sensualitateʒ cũ displicẽtia rõis. ẽ veniale. Si aũt ꝯtristatᷣ ẽ d morte ꝯsanguinei vel alio casu ꝙ penitet eũ bñ fecisse. vel ꝓponit ampliᷣ ñ bñ facere. mortle ẽ. Si ita ꝯtristaꝛ ꝙ velleʒ nũꝗ̃ fuisse creatᷣ a deo. seu ñ eẽ natᷣ in mõdo. vel eẽ sicut brutũ anial. vel mori quõcũq; siue bñ siue male dispositᷣ dũmodo hinc exiret. talis tristicia cũ ꝯsensu rõnis ẽ mortle. Si etiã ita ꝯtristaꝛ de aliꝗ̃ casu aduerso ꝙ incurrit ꝗ̃ndem infirmitatẽ ꝓpter nimiam tristiciã ꝑdẽs somnũ. dimittẽs cibũ ⁊ hmõi. videtur mortale qñ potest se iuuare contra huiusmodi Si cõtristaꝛ ex ꝯsideratiõe bonoꝝ ꝗ̃ hñt aliꝗ̃ qbꝫ ipe est ꝓuatus vilipẽdẽs oĩa sibi data a do et inde sumens tediũ bñ operandi: ꝯm ꝯsensum rõnis illa acidia ẽ cõiter veniale. et i ꝑsonis spũalibꝫ repiꝛ Si cõtristaꝛ ex h ꝙ bõa ꝓposita ꝗ̃ fecit sepe frangit. ex hoc icurrit tediũ bene opandi ꝗ̃si sibi videaꝛ nõ posse ꝑficere acidia est in spũalibꝫ incipiẽtibꝫ deo seruire. Si ex frequẽtia temptationuꝫ attediaꝛ in laborando ⁊ resistendo. veniale ẽ. si tñ resistat in incipientibus ꝯtingit sepe. Si attediaꝛ in bonis operibus vel bene opando orando audiẽdo legendo lectões vel ꝑdicationes. aut dicendo officiuꝫ ⁊ hmõi. non tamen dimittit de necessitate fienda cõiter ẽ veniale. ⁊ satis etiam in spũalibus repitur. Si tristaꝛ d aliquo defectu magꝭ ex eo ꝙ apparet defectuosus coram hominibꝫ ꝗ̃ coram deo acidia est. ⁊ freꝗnter veniale ꝑcedẽs ex suꝑbia

De filiabꝫ acidie Ca. ij.

De filiabus acidie in qbus difficile est cognoscere quãdo ibi sit pctm̃ mortale. nisi ꝯmiscetur cuꝫ aliq peccato. vt cum omittiꝛ aliqd ꝑceptũ. nisi de ꝓmat ita mentẽ ꝙ tollat caritatẽ dei ⁊ ꝓximi

De desperatiõe

Si desperauit de misericordia dei. existimãs non posse vel nõ velle ei ꝑcere etiaꝫ reuertenti ad penitentiaꝫ. vel non posse abstinere a peccatis cũ adiutorio dei est mortale ꝯm deliberatõem ⁊ cõsensum. secus

si ꝯm aliquē impulsuȝ tēptationis. Si desꝑauit se non posse euadere aliq̄s miserias mūdi vl' ꝑicula ꝓpter q̄ ɔ̄creuit se occidere ē mortale. Et si aliquid ad hoc fecit multo magis.

De malicia.

Si cōtempsit diuina ⁊ spūalia bōa ex tristicia aggrauāte mētem mixta cū accidia mortale est. Si aūt ɔtēneret ⁊ refugeret ea ꝑ que posset vitare peccatum. q: tūc ꝑtinet ad blasphemiam in spūm sanctum vt infra dicet̄.

De pusillanimitate.

Si subtraxit se ab illꝭ bonis ad q̄ erat apt⁹ timore ɔ̄ficiēdi. vt a ieiunijs. ab ingressu religionis. a ꝑlatōe iniuncta ab officio ꝑdicatōis ⁊ audiētia cōfessionis iniūcte. ⁊ hmōi. est cōiter veniale nisi esset preceptū in eo qḋ dimittit̄.

De rancore

Si habuit displicēentiā ⁊ tediuȝ ī corrigētes eū ꝓpter correctōnē est veniale. nisi illos odiret ⁊ tūc odiū est mixtū

De ociositate q̄ ꝓcedit ex tedio

Si stetit ociosus nihil boni oꝑans corporale vel spūale. vñ amittit tp̄us irrecuꝑabile. videt̄ veniale. nisi ex ocio addat̄ aliqḋ viciū quod frequēter accidit. et q̄nto tꝑe stetit ociosus.

De torpore seu pigricia bñ operandi.

Si fuit tardus ad bñ oꝑandū. licȝ illḋ fecerit. tardus ad ecclesiam ad orādū. ad elemosinas dandū. et hmōi. cōiter ē veniale. nisi ex tarditate omitteretur ꝑceptū. vt q: cito nō subuenit patiēti extremā necessitatē. cuȝ tenet̄ vt infirmo. vñ seq̄t̄ mors ⁊ hmōi. tūc ē mortale.

De euagatōne mētis

Si habuit distractionē mētis in orōne. et fuit in ea. vl' cū voluntate euagat̄. vl' audiēdo ꝑdicatiōeȝ ⁊ diuina mēte cogitauit vana et inutilia. est cōiter veniale. nisi addat̄ aliqḋ speciale peccatū. vl' ꝑ totū officium ad quod obligat̄ ex ꝑcepto. vl' audit noua. vl' si loquit̄ inutilia. vl' ex tedio mutat loca hincīde. vl' distrahit sensus et membra diuersi-

mode ē veniale cōmuniter.

De negligētia seu tepiditate Caplm.iij.

Que est remissio volūtatis circa ea q̄ dʒ facere. In hac quotidie oēs offendūt. sʒ venialit. nisi omittat aliqđ necessariū Si fuit negligēs circa opa miscđie spūalia. q̄ hoc versu ɔtinet. Cōsule castiga dimitte solare fer ora Nota q̄ sb ɔsule comphendit doctrina. ꝛ docere ignorantē precipue ad salutē vtilia. Si fuit negligens ad addiscendū necessaria ad salutē. vt pcepta dei et ecclie generalia. qꝛ hmōi ignorātia ñ excusat. vl ad eūdum ad pdicatiōeʒ. ꝛ vtile est iniūgere idiotis vt pdicatōes aliqs audiāt. Si fuit negligens ad pcurandū sibi sacramēta ꝛ sue familie. et si ex negligētia ꝛ dilatōne mortua ē ples sine baptismo. ē mortale. Si ifirmꝰ mortuꝰ ē sine cōfessiōe ꝛ cōmunione vl extrema vnctiōe: cū ex negligētia crassa pcedit. videt mortale vel grue veniale fm q̄ plꝰ ille indigebat. Si fuit negligēs ad pcurādū sacramētū ɔfirmatōis. Si iteruʒ fecisset dare sacramēta baptismi: ɔfirmatōis vl ordinē scienter sacꝝ. est mortle. ꝛ ɔtrahit irreglaritas in suscipiente. Si fuit negligēs ad fraternā correctōem. cū tenet videlicʒ de pctō occulto ꝛ mortali. ꝛ inde sperabat emendatione illiꝰ. tunc esset mortale dimittēdo oīno illam. veniale ꝟo retardādo. vel de his q̄ nō sunt mortalia Si nō seruauit ordinē debitū i fraterna correctiōe. vel nimis aspere vel tempore vl loco indebito. peccatū est.

De negligētia cōfessiōis. Caplm.iiij.

Si omisit ad minꝰ semel in anno cōfiteri. vl ex negligentia vel ignorātia mortalr peccauit. Secꝰ si ex impotētia. videlicet qꝛ nō hʒ copiā cōfessoris sed si postea cum habet copiam cōfessoris ñ suppleuit defectū: mortale est Si fecit cōfessiōeʒ fictā sciēter dimitēs aliqđ mortale. vel qđ dubitabat vel credebat eē mortale. etiam si non esset mortale. mortaliter peccat. et tenet iterare confessiōeʒ. Si dicit se esse contritū de omnibꝫ peccatis ꝛ dispositū ad abstinendū ꝛ satisfaciēdū: cū h̄ nō

intenderet mortal'r peccauit ꝛ tenet iterare ꝯfessionē Si pniāz sibi iniūctā ꝑ mortali b₉ ex negligētia omisit facere peccauit mortal'r: et tenet iterare ꝯfessionē: si ē illi⁹ oblitus pnie Si sciēter ꝯfessus est ei quē sciuit excōicatum vl' suspēsum. vl' nō hñtez auctoritatē. puta qꝛ symoniace accepit bñficiuz. vl' qꝛ intrusus ē ꝑ laicā ptātez. peccauit mortal'r. ꝛ tenet iterare ꝯfessionē. Si ꝯfessus est in excōicatione maiori existens. quā nesciuit ipe nec cōfessor ei⁹. absolutus tñ fuit a pctīs oportz itez ꝯfiteri. qꝛ nō fuit capax absolutōis tūc ꝑpt excōicatōez Si ꝯfessus ē ei q̄ nō hȝ sufficientez sciam peccat. ꝛ si fuit adeo igrās ꝙ nesciuit discernere pctā eius ꝑcipue cōmunia. tenet iterare cōfessionē.

De negligētia circa ꝯmunionē. Caplm. v.

Si omisit cōicare sel' i ānō. s. i pasca resurrectōis post ānos discretōis. peccauit mortal'r nisi fuisset legitime ipedit⁹. vt qꝛ alterat⁹ stomacho vl' excōmunicat⁹. q̄rēs tñ absolutionē. vl' de licētia ꝑpriȷ̄ ꝯfessoris ꝑ aliq̄t dies differret. et i hmōi casib₉ dȝ supplere ꝺfectū q̄ñ pōt. Si non cōicauit ieiun⁹. ita. s. ꝙ p⁹ mediam noctē aliq̄d sūpsit ꝑ modū cibi vel pot⁹. peccauit mortaliter. nisi essȝ grauiter infirm⁹ qꝛ tūc licȝ Si cōmuniōez sūpsit cum staret cū ꝓposito alicuius pctī mortal'. vl' cuz essȝ excōicatus hoc sciēs vl' ignorās ignorātia crassa peccauit mortal'r. Si nō ꝯfessus de aliq̄ mortali pctō cōmisso aduertenter ex verecūdia. vel inaduertenter ꝓpter indiscussionē ꝯscientie. vl' ex ignorātia crassa ꝛ supina sūpsit cōmunionem. peccauit mortaliter Et nota ꝙ si q̄s omittit cōfessionē vl' cōionē in tempore statuto conari dȝ cōfessor vt iducat eū ad supplēdū defectum. nisi sit oīno nō bene dispositus. Itez cum repit aliquē deditū viciȷ̄s turpib₉ ꝛ aliȷ̄s vsq₃ ad finem q̄dragesime cautū videtur ne subito admittat eum ad cōionem. sed ꝓlonget sibi tēpus ꝑ aliq̄s hebdomadas De aliȷ̄s ꝟo defectib₉ q̄ ꝯmittunt circa cōionē ꝛ missā vide i. iȷ̄. pte ꝺ cleric' Si existens excōicat⁹ maiori scient

pticipauit:audiēdo diuina i eccl'ijs.aut sacramēta pcipiē do.peccauit mortal'r. Si pticipauit in crimine cū aliq̄ ꝓpter qd ille cū q̄ participa/ uit erat excōicat⁹. vicȝ quia verberauit clericū.vt.c.si cō cubine.de sen.excō. Ul' si ali q̄s cleric⁹ subijcit se alicui lai co verberandū ad placandū eū de iniuria sibi illata .cleri/ cus ille efficit excōicatus. et mortale ē.vt.c.cōtigit.ð sen. excō. Si exn̄s excōicatus maiori scienter participauit cum alijs fidelib⁊ etiaȝ extra diuina pcipue in his q̄ conti nent i hoc ꝟsu. Os orare va le cōmunio mensa negat. Et si fecit ex ɔtemptu ɔtra ꝓhi/ bitōeȝ supioꝝ.peccauit mor taliter.al's venial'r. ⁊efficitur excōicatus minori.a q̄ pt ab soluere oīs q̄ habȝ eū audire in ɔfessiōe. Excipiunt tn̄ q̄r. ꝫ casus in quib⁊ licȝ par/ ticipare cum excōicat.q̄ cō/ tinent in h̄ versu. Utile lex humile res ignorata necesse Hec anathema q̄dē faciunt ne possit obesse. Quos vide in q̄rta pte summe.

Quintus titulus de ina/ ni gl'ia hȝ tria capl'a. Primū capl'm de inani gloria.

De inani gl'ia q̄ est q̄ntū ca pitale viciū ipor tās iordiatū appetitū laudis hūane seu iordiatā ɔplacen/ tiā ei⁹ cui offert.⁊cū fit aliqd op⁹ pncipal'r ꝓpt laudē ꝓpri am amittit ei⁹ merces ⁊ pctm̄ icurrit.⁊ infrogādū ē ſm sta tū hoim ð diuersis materijs in q̄b⁊ hoīes q̄rūt sibi laudē. vicȝ a doctore ð scia ⁊ doctri na.a scholari ð ingenio et di sputatōe.a rectore de regimi ne.a ml'ierib⁊ ð ornatu ⁊ hu/ iusmodi. Si q̄siuit laudeȝ ⁊ gl'iam de ope pcti mortalis. mortal'r peccauit .si ſm rōeȝ deliberatā h̄ egit.secus si ſm modū sensualitat vl' etiaȝ si ð aliq̄ veniali gloriat. Si opera sua de genere bonorū vt ieiunia.elemosine ⁊ hmōi quasi oīa ad laudem hūanaȝ fecit.mortale videtur cū ibi constituit finem.secus si ali/ quid hoꝝ aliq̄n fecit alio fi/ ne Si ita ordiate accepit laudem de aliq̄ ope.q ꝓpter eā ɔseq̄ndā pat⁹ erat facere ɔ aliqd pceptoꝝ peccauit mor taliter. In alijs aūt casib⁊ vi det veniale.

De imodestia ornat⁹.ca.ij.

De immodestia ornatus q̄ pcedit frequē/ter ex inani glīa. licz etiā ex aliis cauē possit pce/dere. ꝛ pcipue mulieres iuuenes de h̄ interrogāde sūt. scꝫ d̄ ornatu capilloꝝ. fucoꝝ. gē maꝝ. vestiū pciosaꝝ. ꝛfoderaturis ꝛ caudis eaꝝ. ꝛ planellꝭ nimis altis ꝛ coronis capitꝭ. ꝛ hmōi. in q̄bꝫ aliqñ ē mortale. aliqñ veniale. Si vsus vel vsa est fucꝭ vlꝭ aliis ornamentis ad ostentatiōeꝫ ꝛ inanē glīam. si d̄ hmōi supbiuit vlꝭ gloriata ē. mortale est. si tā tā delectatōeꝫ habuit ad laudem ꝛ gloriam illaꝫ ꝙ nō curauit trāsgredi mandata dei ꝛ ecclīe. Si vsus vlꝭ vsa est fucis et aliis ornamentis ad inducendū hoīes ad sui ꝯcupiscentiā extra matrimoniū: mortale est indubitatū Si ita inordinate delectaꝭ i huiusmodi. ita ꝙ etiā si scirꝫ homines ex sui ornatu scandalizari. id ē trahi ad sui cōcupiscētiā nō curās de ruina pximi mortale est. Si ad ꝯplacendū viro suo. vlꝭ ad inueniendū viꝝ si est inupta. vel ne despiciaꝭ ab aliis. vel ex aliq̄ leuitate vsa est fucis vlꝭ aliis ornamētis supfluis de se nō est mortale sed potiꝰ veniale nisi h̄ sit notabilꝭ excessus in hmōi. vt possit iudicari d̄ occasiōe data alioꝝ ruine. ꝛ nō tm̄ accepta qd̄ est difficile iudicare Si habuit nimiaꝫ diligētiā ꝛ studiū ꝛ tēpus ad ornandū se. vel fecit excessuꝫ in portatura vestiuꝫ vltra suum statum vel conditionem vel nō ꝭm morem patrie. vel vestibus nimis delicatꝭ peccatum est.

Caplm̄ terciū de filiabus inanis glīe. Et pmo d̄ hypocrisi.

Si simlauit sanctitatē hre p ieiuniū oratiōnē ꝛ hmōi. cū malus esset. si hoc egit ad ꝯseqndam laudem hūanā: ꝯstituēs ibi finē. mortale est. alꝭs veniale. nisi aliud viciū adiūgaꝭ. Si simulauit sanctitatē p hypocrisim intēdēs aliq̄d qd̄ sit cōtra honorē dei vlꝭ vtilitatē pximi. vt seminare errores. adipisci indignꝰ ecclīasticā dignitatē. decipe em̄ pximū tpaliter vlꝭ spūaliter mortale ē. Si simulauit sāctitateꝫ existēs malus vt detur ei elemosyne sicut scō viro. vlꝭ pcuratōes ecclīaꝝ vt ceretani ꝛ silia. mortalꝭr peccauit

Si simulauit maiorē san
ctitatē q̄ habuit. vl' occulta
uit suū defectū ad edificatōz
proximorum. non est peccatuꝫ
vel leue vel veniale est. aut si
hoc facit ob aliquam vani-
tatem vel inanem gloriaz: est
veniale.

De iactantia

I laudauit seipm ō
aliq̄ opere pctī mor-
talis. mortal'r pecca
uit. Si aūt de ope venia-
li. venialiter peccauit q̄ntū ē
de se. Si laudauit se ō ali
quo ope bono. vicꝫ ō ṽtute.
de sciētia. de industria. vl' di
uitiis. vel potētiis. et hmōi.
ex supbia ⁊ iani glia: morta-
le est vl' veniale ſm radicē ip
sius supbie vl' inanis glorie
vnde pcedit. Si laudauit
se cōtēnendo alios. vt phari
seus publicanū mortale est
Si aūt ex aliq̄ leuitate vl'
vtilitate ɔseq̄nda veniale vl'
nullum est.

De ironia

I vilificauit se ṽbis
vl' factis plus q̄ sen-
tiat in seipo in mēte.
dicēs aliq̄ mala ō se q̄ in se nō
cognoscit veniale est. ⁊ dicit
ironia.

De contentiōe

I q̄s ɔtendit aduer
sus aliū ɔtra verita
tē sciēter i rebus ali-
cui⁹ iportātie mortale ē. sec⁹
in reb⁹ puis et inaduertēter.
Si ɔtendit p ṽitate. sꝫ ni-
mis inordinate cōiter ē veni
ale. sꝫ possꝫ ibi eē tanta iordi
natio q̄ rōne scādali sc̄q̄ntis
esset ibi mortale.

De discordia.

I habēs tractare ali
q̄ cū aliis in cōmuni
nolit cōcordari cum
aliis de his q̄ ordinant ad
honorē dei l' pxiorꝫ vtilitatē
ex eo q̄ male afficitur ad eos
vel vt ostēdat se plus scire q̄
alii. mortale ē. secus aūt si nō
concordat. vicꝫ qꝛ sibi videt
esse magis ſm deuꝫ ⁊ rōnem
qd̄ ipse intendit. qꝛ tūc vl' nō
ē pctm̄ vel leue nisi sit nimis
ptinax.

De ptinacia.

I fuit ptinax in sen-
tētiis suis discrepās
a ɔmuni ceterorꝫ cō
silio vel iudicio. cōiter ē ve-
niale piculosuꝫ et inductiuū
erroris

De singularitate nouitatū

I fec' singl'aritates l'
nouitates i ɔuersatō
ne vite. vel vestib⁹ vl'

cerimoniis vl' aliis adiuētōi
bus peccatū est. ⁊ si adiuenit
aliquā malā ↄsuetudinē oia
ei imputant.

De inobediētia.

Si nō obediuit supi/
oribꝫ suis spūalibus
vl' tpalibꝫ legibꝫ ca/
nonicis vl' ciuilibꝫ rōnabilibꝫ
⁊ sicqdē trāsgredit supioꝝ or
dinatōes hn̄tes vim pcepti.
vt qn mādat fuari verbo vel
scripto i vtute sctē obediētie
vel sub pena excōicatiōis vl'
carceris. vel aliis penis quibꝫ
⁊ hmōi eqpollētiis peccauit
mortal'r. In aliis vo ordia/
tōibꝫ simpl'r factis trāsgredi
endo ē veniale. nisi fiat ex cō
temptu. qꝛ tūc ē mortale qn/
tūcūqꝫ leuibꝫ

De gula. vi. ti. ⁊ hꝫ ca. iij.
Primū capitulū

Gula est
sextū capitale vi/
ciū: ⁊ iportat ior/
dinatū appetitū seu delecta/
tionē circa cibū ⁊ potū No
ta qnqꝫ species seu modos q
ↄtinent in h vsu. Preppere
laute nimis ardenter studio/
se. Si ↄmedit vl' bibit ex/
tra horā debitā sine rōnabi/
li cā ⁊ vrgēte Si ē vsus ci
bis vel potibꝫ lautis nimis et
delicatis vltra ↄditōez sui sta
tꝰ. aliter em̄ decꝫ ↄmedere in
firmū q̄ sanū. ciuē q̄ rusticū
Si comedit vl' bibit i ni/
mia qntitate fm exigētiā sue
cōplexiōis. qd em̄ vni paꝝ ē
nimiū ē alteri. Et plꝰ come
dere in die ieiunii q̄ alta die
nō ē de se malū p vna come/
stione. Si comedit vl' bibit
cū nimio ardore gule. seu cū
nimia ↄplacētia ↄtētꝰ magis
satisfacere delectatōi gule q̄
necessitati puidere. Si ad/
hibuit l' adhiberi fecit nimi/
um studiū et diligentiā circa
cibaria delicata pparanda. vt
cū variis saporibꝫ ⁊ diuersis
modis. ⁊ hmōi. In his oibꝫ
spēbꝫ vel modis gule tūc est
mortale qn̄ delectatio gule q
rit vt finis parat' facere con
tra pcepta vt satisfaciat dele
ctatiōi gule Uel cū comedit
vsqꝫ ad crapulā vel vomituꝫ
aduertenter. sicut fit a pleris
qꝫ in carnisprivio. vl' vtit ali
q cibo ex q vsil'r credit icur
rere magnā lesionē psone.
In aliis vo casibus cōmu/
niter est veniale Si come
dit carnes in quadragesima
vel in aliis ieiuniis eccl'ie. vl'
in sexta feria. aut in sabbato

p totũ annũ nisi vrgente cau sa necessitatis vl' ĩfirmitatis peccauit mortalit' si sit sine cõsilio medici. Si vsus ẽ la cticinijs tp̃e q̃dragesime sine cã infirmitat. ⁊ de ꝯsilio me dici peccauit mortaliter. In alijs ṽo ieiunijs eccl'ie serua ri p̃t mos p̃rie q̃ntũ ad vsum lacticiniorꝝ q̃ mos si non ap/ pareat tutius est abstinere.

De ebrietate

Si bibit vsq̄ ad ebri etatẽ aduertens se ni mis bibere. vl' potẽ/ tiam vini sufficiẽtẽ ad iebriã dum. vl' de hoc dubitans p/ babiliter. peccauit mortalit'. secus si ignorauit potentiaꝫ vini. vt Noe. Si fuit cã in ebriatõis alterius aduerten ter inducẽdo ad nimiũ potũ vl' ponẽdo sal ĩ vino. ⁊ hmõi mortal'r peccauit. sec⁹ si fecit causa medicine. Si indu xit aliquẽ ad frangendũ ieiu niũ eccl'ie sine cã legitima su is p̄suasionib⁹ peccauit mor taliter. Si iduxit pueros et iuuenes ad lãbacitates et tabernas ⁊ hmõi. vt p̄uertat ad turpia. Si freq̄ntauit tabernã sine cã rõnabili. vel cõuiuia dissoluta pctm̃ est.

De insensibilitate.

Si abstinuit se nimis a cibo ⁊ potu et alijs necessarijs vite ꝑpt' qđ incurrit ĩfirmitatẽ cõiter est veniale. nisi fiat notabilis excessus. et addat' obstinatio ꝯ admonitões ex hmõi ꝺfe/ ctu. q⁊ tũc videt' mortale ra tione piculi inde sequẽtis

De filiab⁹ gule. ⁊ p̃mo de hebetudine. Ca. iij.

Si ex fumositatib⁹ ĩ ordinate comestiõis ⁊ potus ĩcurrit scur rilitatẽ seu grossiciẽ ĩtellect⁹ et ex h̃ ieptitudinẽ intellect⁹ vel ineptitudinẽ legẽdi oran diq̄ ẽ veniale cõiter.

De loquacitate

Si nimis locut⁹ ẽ seu dixit ṽba ociosa et si ne necessitate ⁊ rõna bilitate cõiter est veniale

De scurrilitate

Si fecit act⁹ seu gest⁹ iordiatos. et si sint p uocãtes ad libidinẽ extra matrimoniũ ẽ mortale Si ṽo ad dissolutõneꝫ vl' le uitatẽ. vt ventositatẽ ⁊ hmõi veniale est

De inepta leticia

Si habuit ĩeptã leti/ ciã ⁊ vanã in ludis ⁊ iocis. cõiter veniale

est nisi addatur aliquod viciū.

De choreis

c Horee q̄ fiūt cū inordiata leticia sūt mortalia q̄nq; modis. p̄mo cum fiūt ex libidīe. scđo cū fiūt in eccl'iis. q2 sacrilegiū ē. t'cio cū fiūt a cleric' 2 religiosis cum mulieribꝰ rōe scādali. q̄rto cuz fiūt ex iani gl'ia vl' vana leticia tā iordiata q ibi ꝯstituat' finis. q̄nto cū t'les chorizātes nō curāt đ scandalo pximi ē mortale. In aliis autē casibꝰ cōiter ē veniale. Poss3 tñ q̄n q3 esse mortale. nec đ facili đ hmōi pōt dari iudiciū.

De immundicia

d E imūdicia q̄ pt intelligi cum q̄s imundeꝯm edit: 2 eēt veniale. p̄cipue si ex h̄ ꝯturbat alios. vel q2 vomitū facit. et si h̄ facit q2 nimium ꝯmedit. vel q2 auidiꝰ comedat pctm̄ ē. secꝰ si cā medicīe. vl' pt intelligi đ imūdicia pollutiōis q̄ cū accidit i sōniis nō iputat' ad pctm̄. s3 pctm̄ pt eē in cā eiꝰ. s. si pcessit ex crapl'a l' turpi cogitatōe p̄cedēti. vl' ex negligētia. l' etiā pꝰ vigiliā recolēs đ ipsa imūdicia habita i somniis turpibꝰ đlectat'. et si ē ꝯsensus rōis đ hmōi turpi delectatiōe ē mortale vl' veniale. vl' nullū si sit ex alleuiatione nat'e De imundicia seu pollutōne pcurata. Nota q si q̄s q̄d agit hac intētiōe p̄ncipalit' vt pollutiōe3 habeat siue vigilādo siue dormiēdo mortal'r peccat. etia3 si fac' cā sanitat'. Si aūt ipa pollutō eē ꝯtigat i vigilia p̄t volūtatē 2 sine pcuratōe ñ ē mortl'e

De luxuria titulꝰ septimꝰ 2 h3. c. duo. Primū.

l Uxuria ē septimū capitale viciū: s3 q2 sup̄ in p̄cept' dictū ē sat' de speciebꝰ eiꝰ in ope. ac etiā in cogitatōe oi: ill' omissis vidēdū ē đ q̄busdā aliis ptinentibꝰ ad ipa3 luxuriā et delectatōne3 morosam. 2 p̄mo. Si tetigit aliq̄m vl' aliquā vl' osculatꝰ ē libidinose extra ꝯiugiū mortaliter peccauit. etiā si ñ seq̄t' turpis actꝰ. nā talia exercitia in ope ipo p vno pctō habēt' cū ope isto. s3 tāto grauius q̄nto in hmōi ꝯcurrūt pl'a. si aūt fiāt diuers' tpibꝰ diuersa sūt pctā. Si scp̄sit l'ras l' portauit vl' misit vel recepit cōtinētes amatoria 2 puocantia ad lasciuiā aduertēt' mor

taliter peccauit. Si fecit cantatões vł cãtauit vł legit vel audiuit v̄ba lasciuie. vel turpia dlectabilit ad puocã dũ se vł alios ad lasciuiã mortale est. Si associauit aliquẽ quẽ sciuit ire ad pcãdũ. vel turpiter agendũ. vł ad faciẽdũ serenatas vł matutinatas: peccauit mortałr. Si fuit mediator int aliqs ad huiusmodi turpia. vł posuit aliqs mediatores it se ⁊ iter alios ⁊ hmõi: peccauit mortałr Itẽ si recepit exeniũ ł donũ qdcũqȝ. ł misit ex amore libidinis De dlectatõe morosa

De delectatiõe morosa qd viciũ repit i tepidis ⁊ mł'tũ negligẽtibꝫ. nã feruidi subito cogitatiões expellunt noxias. ⁊ frigidi desiderijs opis acqescũt Si habuit cogitatões im mũdas ⁊ carnales in qbꝫ trahit morã postq̃ rõne ꝑpẽdit ppt delectatõnez ipam cogitãdi hmõi peccauit mortałr Nõ solũ qñ qs cogitatiõibꝫ luxurie rõne cõsensit delibe rãs facere malũ si adessȝ cõmoditas. sed etiã nolẽdo opꝰ ꝑpetrare. sȝ ñ curãdo ipas cogitatões libidiosas expellere postq̃ ꝑpẽdit. sȝ i eis volũtarie ĩmorãdo peccauit mortaliter.

De filiabꝫ luxurie Ca. ij.

De filiabꝫ luxurie de qbꝫ ñ opꝫ mł'tũ interrogare. qꝛ difficile ẽ ĩtelligere nisi cũ mixta alioꝝ vicioꝝ. ⁊ pma ẽ cecitas mẽtꝭ

De cecitate mẽtꝭ. si fuit ita mẽte occupatꝰ circa mũdana ⁊ carnalia q̄ nesciuit de deo cogitare. vł de rebꝫ spũalibꝫ

De pcipitatiõe.

De pcipitatõe. si fuit pceps et subitꝰ i opibꝫ suis sine cõsilio et examĩatõe mẽtꝭ dbita agẽs.

De incõsideratõe

De icõsideratõe. si fuit icautꝰ i factꝭ suis. ñ bñ iudicãs circa occurrẽtia

De incõstantia.

De incõstãtia. si i eo qd deliberauit boni agere fuit icõstãs ⁊ mutabił ex passiõe. De amore sui

De amore sui. si nimis seipm dilexit q̃rẽdo corpis delectatões ⁊ cõmoditatẽ ⁊ hmõi

De odio dei.

De odio dei. si habuit deũ ł legẽ eiꝰ i displicẽtia. qꝛ phibȝ ꝯcupiaȝ ⁊ hmõi

De amore vite p̃ñtis

D E amore vite p̃sentis si nimis amauit vitã istã p̃ñtẽ ꝑpt voluptates carnis q̃bꝫ ẽ dedit⁹ ita amare vitã p̃sentẽ ꝙ aliq̃s vellet h̃ ꝑpetuari. ſm Pe. est mortale.

De horrore futuri seculi.

D E horrore futuri seculi. si horrorem habuit ad vitã futuraꝫ De alijs ꝟo q̃ ꝑtinẽt ad vicium luxurie circa ↄiugiũ vide infra de ↄiugatis.

De supbia titul⁹ octau⁹. et hꝫ capl'a duo. Primum

S Uperbia ſm Gregoriũ ẽ regĩa oĩm capitaliũ viciorꝫ. Et ẽ viciũ ml'tum subtile et difficile ad cognoscẽdũ. et cõsistit in appetitu inordinato ꝓprie excellẽtie. et hꝫ q̃ttuor species siue modos de q̃bus potes interrogare. put videbitur expedire si tñ penitẽs intelligat Si bona naturalia spiritualia vl' tꝑalia q̃ habuit sibi attribuit. ⁊ a deo nõ recognouit. Si bõa ipa a d̃o recognoscẽs merit' suis p̃ncipalit' se accepisse estimauit. videlicꝫ ꝓpter sua ieiunia. orationes et hmõi. Si ea bona q̃ ñ habuit sibi attribuit. vl' plusq̃ꝫ habuit cuꝫ existiat se habere ml'tũ hũilitatis charitat' patiẽtie ⁊ hmõi cũ non hꝫ. Si reputauit se meliorẽ esse ceter' alios ↄtẽnẽs. in q̃libet hoꝝ modoꝝ p̃t eẽ mortale vl' veniale. ſm ꝙ rõne cõsentit' vel non.

De filiabꝫ supbie. Cap. ij. Et p̃mo de derisione

D E derisiõe q̃ aliq̃ñ ꝑcedit ex supbia. Si irrisit sacramẽta ⁊ alia diuina vilipẽdens ea. aut sctõs viros. aut p̃latos. aut deo fuire volẽtes. vt sic ꝯtrabat eos peccauit mortaliter Si irrisit intẽdẽs ex h̃ iniuriã ⁊ vilificatõeꝫ. vl' notabilẽ ꝑturbatiõeꝫ ei⁹ mortalit' peccauit. sꝫ si ex leuitate vel cã ioci secus. De ambitiõe

D E ambitõe q̃ ꝑcedit ex supbia et ĩportat ĩordinatũ appetitũ honoris. ⁊ ml'tũ reꝑitur in p̃latis ⁊ dñis. Si desiderauit aliq̃m dignitatẽ vl' bñficiũ curatũ rõe deliberata p̃ncipal'r ꝑpt honorẽ vl' dignitatẽ vl' vtilitatẽ tꝑalẽ peccauit mortal'r Si d̃siderauit dignitatẽ vl' bñficiũ ecclesia

sticũ vel seculare ad qd est indign⁹ vł īept⁹. vicȝ qꝛ criminosus ꝛ hmōi peccauit mortaliter Si desiderauit vł q̄siuit ad hmōi ꝑuenire etiā faciēdo ꝯ̄ ꝓcepta mortl̄e ē. Si q̄siuit honorē ꝺ q̄cūqȝ re ita īordinate q̄ ibi ꝯstituat finē mortale ē. In alijs vͦo casib⁹ videt̄ veniale.

De p̄sumptione.

Presumptō q̄ ꝓcedit ex supbia cōsistit ī h̄ q̄ hō pōit se ad ea q̄ sūt sup̄ vires suas. vel nō ꝑtinēt ad ꝯditōeȝ suā. vt secularis ad iudicādū clericos. vł eos q̄ nō sūt sibi subiecti. vel de hisꝺ q̄b⁹ ñ hȝ ptātē peccauit mortal̄r. Si posuit se ad faciēduȝ ea exercitia ad q̄ nō erat apt⁹. vñ pt sequi spūale vł tꝑale dānū alteri. vt medicus ignar⁹ medicīe. vł aduocat⁹ ignar⁹ ad aduocādū. iudex ad iudicandū. ꝯfessor ad audiendū ꝯfessiōes ꝛ hmōi. peccauit mortal̄r. sec⁹ aūt si ꝯpetēter ī arte illa ꝑit⁹ erat.

Si p̄sumēs de v̄tute sua exposuit se ꝑiculis pctōꝝ vt vadens ad loca īhonesta. vel freq̄ntās ꝯuersatiōeȝ mł'ieꝝ leuiū ꝛ hmōi. vbi ꝺ facili potest labi ī mortali pctō. mortale videt̄. Si nimis ꝺ se p̄sumens nō ꝓuidet necessitatib⁹ vł ꝑicul' occurrētib⁹ spiritualib⁹ vł tꝑalib⁹ expectās effectū miracl'osū a deo. s. vt eū sanet īfirmuȝ sine medico ꝛ medicinis. vel vt mistret ei cibū sine labore ē mortale. et ꝺꝛ temptare deum.

De temeraria iudicatōe.

Si facta alteri⁹ q̄ dubia sūt q̄ aīo fiant in malā ꝑtē interp̄tat⁹ ē seu iudicauit. et sine signis sufficiētib⁹ indicantib⁹ maliciā alteri⁹ deliberate iudicauit aliquem de pctō mortali mortal̄r peccauit. Si vͦo iudicauit de veniali venialiter peccauit. Idē si iudicauit de mortl̄i sȝ nō delibato aīo.

De curiositate

Si fuit curiosus circa cognitōneȝ intellectiuā. vt querēdo scire q̄ sūt sup̄ capacitatē suam vicȝ de trinitate. de p̄destinatiōe. vł q̄rēdo scire a q̄b⁹ non dȝ. vt a ꝺmonijs. vł ꝑ sortes vł q̄rēdo scire paꝝ vtilia ꝛ dimittēdo magis necessaria. vł q̄rēdo scire solū ad sciendū ꝛ nō ad deū ꝯgnoscēdū vel ad aliq̄m vtilitatē pctm̄ ē q̄nqȝ mortale. quandoqȝ veniale

Si fuit curiosus circa vsus
sensuū.s.ocul' aspiciēdo. au/
rib9 audiendo.narib9 ad odo
randū. gustu ad gustādū. ta
ctu ad tāgendū sine necessita
te vl' vtilitate sꝫ solū delecta/
tōe sensuali.pctm̄ ē cōiter ve
niale.et qn̄qꝫ pōt eē mortale.
Si reppit se in spectacul' ad
vidēdū.vt torneamēta pale/
stra.currere ad brauiū et hu /
iusmodi.nā si ī h̄ sit p̄iculum
mort̄ spūal' vl' tp̄al'. vt qn̄ sꝫ
spectacl'a rep̄sentatiua t̄pitu
dinē.l' cū recip̄et notabilē le
sionē corp̄is ē mortl'e.⁊ ml'to
mag̃ ī exercēte ⁊ p̄bēte occa/
sionē ī h̄mōi spectacul'.al's ē
veniale.nisi ꝓpt h̄ aliquis ita
delectat̄ ꝙ mēs ei9 auerteret̄
a deo.ita vicꝫ ꝙ p̄at9 eēt trās
gredi mādata dī ⁊ eccl'ie vt il
la aspiceret vel faceret. Et h̄
idē intelligo de q̄cunqꝫ pctō.
qđ de se est veniale. qꝛ p̄ hūc
modū p̄t effici mortale

De ingratitudine.

i Ngratitudo rep̄it̄ ī
omni pctō mortl'i.sꝫ
vt circūstātia aggra
uās ip̄m.qꝛ vbi hō dꝫ sp̄ ser
uire dō:eū offēdit Est etiam
vnū spēale pctm̄ inq̄ntū. s.re
cipiēs bn̄ficia a dō vl' ab ho
mine ea n̄ recog̃scit recogitat
⁊ regr̄tiat̄ ⁊ recōpēsat. vl' ꝙ pe
ius ē vilipendit bn̄ficia rece
pta vl' murmurat đ eis. vl' i/
iuriat̄ bn̄factori.cōiter āt re/
p̄it̄ mixtū cū aliq̄ genere pec
cati qn̄ mortale:qn̄ veniale ē.

De scādalo

d E scādalo qđ qn̄qꝫ
nō ē pctm̄ speciale sꝫ
circūstātia aggrauās pctm̄. in
q̄ntū vicꝫ ex dicto l' facto al/
teri9 nō recto dat̄ alt'i occasio
ruine spūal'.⁊ h̄ ē scādalū.⁊ si
h̄ intēdat ē circūstātia aggra
uās pctm̄.⁊ mutās spēꝫ. vn̄
ē necessaria cōfiteri qn̄ ē tale
q̇d ꝟisil'r trahēs ad ruinam
pcti mortal'.⁊ p̄cipue cū h̄ se
quit̄ Si āt h̄ intēdat.s.duce
re aliquē ex dicto l' facto suo
ad aliquā ruinam ē mortl'e ⁊
spēale pctm̄ si ītēdat induce
re ad mortale.al's veniale

De adulatiōe.

a Dulatio q̄ cōiter est
scādalizatiua.⁊ cōsi/
stit in h̄ ꝙ q̄s ꝟbis vl'
fact̄ suis iordinate q̄rit pla/
cere alīȷs ad beniuolētiam ca
ptādā.⁊ si ī malo adulatus ē
crimīal'r.puta laudās aliquē
de vindicta facta vl' turpitu
dine ⁊ h̄mōi.ē mortale Si
adulat̄ vel laudat aliquē in/
tendēs eū decip̄e notabiliter

tpalib⁹ vl' spūalib⁹ ē mortale secus si aliq̄d iustū intendit ab eo habere vel q̄d puuz recipe p modū doni vt histriones. Si nimis laudauit aliquē ex quo ille sumpsit occasionē supbie vl' inanis glorie cōiter ē veniale. et potest etiā aliq̄n eē mortale. Si vo laudauit aliquē ad eū excitādū magis ad virtutē. vl' ad ɔfortandū eum in tribulatōib⁹ ꝛ tēptatōib⁹: ꝛ obseruat' debitis circūstātūs ē vtuosum et meritoriū. al's veniale.

De blasphemia in spiritū sanctum.

DE blasphemia i spiritū sanctū q̄ pcedit ex malicia. vicz inq̄ntū q̄s nō ɔtemnit vel refugit ea cogitare mēti occurrentia p q̄ possz retrahi a pctō. ꝛ hz sex spēs. s. Presumptio. Desperatio. Inuidētia fraterne gratie. Impugnatio veritatis agnite. Obstinatio. Impenitētia. De his vo interrogandū est put videt. ꝛ cōiter ñ repit nisi i multū sceleratis Presūptio aūt dicit h cū q̄s presumit d dei miscdia existimās q parcat sibi ad hñplacitū suū. vl' q saluet eū pseuerantē in pctō. Despatio autē cū credit deū ñ posse nec velle sibi parcere etiā penitenti vel volēti saluari Impugnatio vitat' agnite dr cū q̄s cōtradicit vitati sidi q̄m nouit Inuidētia fratne grē ē cum dolet q̄s de grā di ꝛ glia crescente in hoib⁹ Obstiatio cōfirmat volūtatē suā in pctis ɔmissis. Impnia aūt dr cuz q̄s pponit firmit' se i futurū ñ penitere.

De scismate

DE scismate. h peccatū ɔmittit cū q̄s rcedit ab obedientia romane eccl'ie sumēs sibi aliud caput vl' seq̄ns aliquē canonice ñ electū. ꝛ sp ē mortale ꝛ excōicatio ɔ tales. nisi forte cū essent duo q̄ꝝ q̄libz haberet p sūmo pōtifice a suis seq̄cib⁹. ꝛ nescit clare q̄s sit canonice elect⁹. In h em videt ppl'i excusari si ñ sunt ptinaces. sz pati illi adherere quez sciūt vere esse electū canonice. Si initit ordiatōib⁹ l' alienatiōib⁹ fact' a scismatic' excōicat⁹ ē. extra de scisma. c. i.

De infidelitate paganoꝝ hereticoꝝ ꝛc̄.

DE infidelitate paganoꝝ hereticoꝝ vl' iudeoꝝ q̄ꝝ q̄libet est guissimum pctm̄ ducens ad

dānatõez. ñ optz h̄ dicere inter hos. Soli eñ heretici sūt excōicati. sz ꝛ cū aliis ꝑcipue iudeis ñ dz hr̄i domestica cōuersatõ. ꝛ ꝑcipue idiote. Potes circa hmõi īterrogare ꝑut tibi videt̃. s. si habuit aliqd dubiū ī his q̄ sūt fidi. videlicz d sacro altari ꝛ hmõi. ꝛ si d h̄ hz displicētiā nō ē curandū. Si aūt voluntarie et sponte dubitat eēt mortale. Heretic⁹ q̄dē est excōicatus ꝛ ñ p̄t absolui citra sedē ap̄licā. vt ptz ī ꝑcessu curie. Itez receptor credēs vl' fautor hereticoꝝ ē excōicat⁹. extra de here. c. q̄cūq̃. li. vi.

Incipit tercia ꝛ vltima ps ī q̄ tractat̃ de mō introgādi ꝭm stat⁹ diuersos ꝑsonaꝝ. ꝛ p̄mo ad ꝯiugatos. c. i. ꝛ hz. §. xxiij.

Hnc hon formāde sūt īterrogatões ꝑtinētes nō ad oēs sz solū ad q̄sdā status hoīm. ꝛ p̄mo ad ꝯiugatos īterrogādi sūt ñ omēs. sz ꝑut videt̃. Si d facto ꝯtraxerūt ī aliq̄ casu ꝓhibito mortale ē qꝛ ꝯ ꝓhibitōnez. nisi ig̃rātia facti ꝓbabil' eos excusaret. Sz sciēdū ē q̄ sūt q̄dā īpedimēta q̄ īpediūt mr̄imonium ꝯhēdū et dirimūt iā ꝯctū q̄a nullū ē. qd ītelligēdū ē qñ dicta īpedimēta ꝑus inter eos īueniūt̃ q̄z sit ꝯctū mr̄imonium. ꝛ ea ꝯtinent̃ ī ist' v̄sibus

Error ꝯditio votū ꝯgnatio crimē. Cult⁹ dispitas vis ordo ligamē honestas. Si sis affinis. si forte coire neq̄bis. Hec associāda vetāt connubia facta retractāt. Pro horū aliq̄li breuissima d̄claratione. Nota q̄ error ītelligit̃ d ꝑsona ñ de fortuna l' bonitate. cū. s. q̄s ꝯhit cū berta credēs eē katherinā. cū q̄. s. itendebat ꝯhere. Conditio ītelligit̃ d ꝯditōe ꝭuili. s. cū q̄s cōtrahit cū serua credens eā eē liberā. Nā si liber ꝯhit scient' cū ꝭua tz mr̄imoniuz. ꝛ sil'r si ꝯhit ꝭu⁹ cū libera credēs eē ꝭuā. Idē videt̃ si seru⁹ cū ꝭua licz crederet̃ eē libera. Votū. s. solēne ꝑ ꝓfessionem tacitā vl' exp̄ssam alicui religiōi approbate. tal' etiā essz excōicatus. Cognatio q̄ est triplex. s. naturalis. sp̄ualis ꝛ legalis. Natural' dr̄ ꝯsanguinitas. ꝛ h̄ᶜ hz tres lineas. s. ascēdētiū vt p̄r ꝛ au⁹ ꝛ hmōi. descēden

tiū. vt fili⁹ nepos ꝛ hmōi. col
lateralium. vt frēs sorores ꝛ
hmōi. ꝛ hꝫ q̄libet linea q̄ttu/
or gd⁹ exclusiue p̄cipue colla
terales. nā inter ascēdētes et
descēdētes videt̄ eē ꝑpetua
ꝓhibitio h̄ ē etiā excōicatio.
Cognatio spūal' hꝫ etiā tres
gd⁹ ꝛ ꝯhit̄ in baptismo ꝛ cō/
firmatiōe. Prim⁹ ē inter tenē
tē ad baptismū vl' ꝯfirmatō
nē ꝛ eū q̄ tenet̄. q̄ dr paterni/
tas vl' filiatio. Scd̄s ē inter
prem ꝛ mrēꝫ carnalē ei⁹ qui
tenet̄ ꝛ eū q̄ tꝫ cū vxore eius
ꝛ dr cōpaternitas Terci⁹ est
int̄ filios natales ei⁹ q̄ tꝫ et il
lā q̄ tenet̄ ꝛ dicit̄ fraternitas
Cognatio tercia. s. legal' que
fit ꝑ adoptiōeꝫ hꝫ tres lineas
vl' gradus. Prim⁹ ē inter ip/
suꝫ adoptātē et filiā quā ado
ptauit ac etiā filiā ipsi⁹ ado/
ptati. Scd̄s ē int̄ vxorē ado
ptātis ꝛ ipm̄ adoptatum. ac
etiā vxorē adoptati ꝛ ipsum
adoptātē. Terci⁹ ē inter fili/
os naturales ꝛ legitimos ad
optātis ꝛ ipm̄ adoptatū. ꝛ h̄
tm̄ cū ipsi filij sūt ī ptāte pa/
tris. Crimē istud qd̄ hꝫ diri
mere ꝯctū et īpedire ꝯhēduꝫ
ītelligit̄ tm̄ d̄ duobꝫ crimibꝫ
in duobꝫ casibꝫ. Prim⁹ est
q̄ cū mulier mechat̄ cū effe/
ctu ī morte vxoris alteri⁹ vt
habeat illū ī vir̄. vl' econtra
vir ī morte alteri⁹ viri vt ha
beat illā ī vxorē ꝛc̄. Secūd⁹
cū q̄s dat fidē alicui cōiuga
te ducere eā in vxorē post vi
ri sui mortē. ꝛ cū ista ꝓmissio
ne sequit̄ adulteriū. Cult⁹ di
sparitas vt si fidel' cōtrahat
cū iudea vl' pagana ꝑmanen
te in īfidelitate. sec⁹ si ꝯheret
cū heretica. nā tūc tꝫ: sed co/
habitare nō debēt si eēt ei ꝑi
culū incurrēdi in heresim. et
peccauit mortalit̄ ꝯtrahens
cū tali. Uis. i. violētia. s. abso
luta impedit ꝛ dirimit. ꝛ sil'r
violētia ꝑ metū q̄ p̄t cadere ī
ꝯstātē vir̄. et ꝯtinet̄ in h̄ v̄su.
Stupri atq̄ stat⁹ v̄bers atq̄
nec͡s. nisi postea d̄ inuito effi/
ciat̄ volūtari⁹ Ordo ītelligi
tur d̄ ordine sacro. i. subdya
conatu. ꝛ sup̄. et tal' ꝯtrahēs
eēt excōicat⁹. Greci in sacris
vti p̄nt ꝯcto. sꝫ nō p̄nt ꝯhere
Ligamē. i. si sit alteri ligatus
ꝑ ꝯiugiū. etiā ꝑ v̄ba de p̄nti
nōdū cōsūmatū. nā tal' nullo
mō p̄t alteri mrīmonial'r co/
pulari. nisi ille cum q̄ ꝯtraxe
rat ꝓfiteat̄ ī aliquā religiōeꝫ
Et si recederet vn⁹ ꝯiugū ita
q̄ ꝑ multos annos alt̄ nihil
audiret de eo non liceret alti

contrahere nisi sciret de moꝛ
te ei⁹. Honestas.i.publice
honestatis iusticia que oꝛit ex
sponsalibꝫ cōtractis cū aliqua
cū q̄ postea nō sequit mřimo
niū ꝓpter moꝛtē vl' aliā cām
nā cū nulla ꝯsanguinea illi⁹
vsq; ad quartū gradū cōtra
here potest. Affinitas ē ꝓ
ximitas q̄ ꝯtrahit ꝑ eū qui
duxit vxoꝛem. ꝛ oēs consan
guineos vxoꝛis vsq; ad q̄r
tum ḡdum. ꝛ vxoꝛem ipā et
oēs consanguineos viri eius
vsq; ad quartū gradū. nec il
la mulier pōt ꝯtrahere cū ali
quo. Et nota ꝙ affinitas
ꝯtrahit etiā ꝑ foꝛnicariū co
itū. ita ꝙ ille q̄ foꝛnicat cum
aliqua n̄ potest ꝯtrahere ma
trimoniū cū consanguinea
aliq̄ eius vsq; ad q̄rtum gra
dū. neq; illa mulier pt cōtra
here cū aliq̄ cōsanguineo foꝛ
nicantis cū ipa vsq; ad q̄rtū
gradū. ꝛ scienter ꝯtrahēs in
hmōi gradibꝫ affinitatis est
excōicat⁹. Si foꝛte coire ne
quibis. Impotētia exercēdi
actū ꝯiugalē que pōt proue
nire vl' ex frigiditate natura
li. vl' ex maleficio vl' indispo
sitiōe membꝛi genitalis viri
vl' mulieris. De his oībꝫ im
pedimētis habes plene in q̄r
ta parte summe. titu.i. Sed
nota ꝙ nō opꝛtet nec expedit
interrogare oēs coniugatos
singillatim d̄ his impedimē
tis sed de illis tm̄ de quibus
possit p̄sumptio haberi. ꝛ p̄
cipue de impedimēto crimi
nis vel cognationis vel pub
lice honestatis. sed multo ma
gis d̄ affinitate. Si tñ q̄s co
gnosceret consanguineā ei⁹
cum qua iam ꝯtraxit ꝑ ver
ba d̄ presenti. ꝛ multo magis
si iā cōsummauit matrimo
niū. matrimoniū q̄dē tale nō
diuidit. sed amittit ius petē
di debitū. ita ꝙ petere nō po
test absq; moꝛtali peccato. te
netur tamen reddere exactus
Idem de muliere q̄ ꝑmittit
se cognosci a cōsanguineo vi
ri sui. Si vo anteq̄ ꝯtraxit
ꝑ verba de presenti cum ali
qua cognouit consanguine
am eius. ita ꝙ semen admisit
ītra claustra pudoꝛis nō po
test iam habere illam: ꝛ si iā
consummasset cum illa nō te
net matrimonium. nec ī hoc
potest dispensari cum illa ni
si per papam. Unde ante di
spensationem semper peccat
moꝛtaliter exigēs et reddēs
debitum sciens dictum ipe
dimentum. Alter vero cōiu

gum nesciēs excusat de pec/
cato ex ignorantia facti pba
bilis:de his et oib9 aliis qn̄
casus occurrit vide plenius
in summis. Si ɔtraxit ma
trimoniū clādestine qz mor/
tale ē pter phibitiōez eccle
sie. Si habens votum sim/
plex ɔtinentie ɔtraxitqȝ ma
trimonium peccauit morta/
liter. nisi sit dispensatus a pa
pa pus. z tenetur adimplere
votum vsqȝ ad consūmatio/
nem matrimonij. nā ipso cō/
summato impotēs fit ad im
plendū. z exactus omnino te
net reddere expsse vl' interp/
tatiue petenti. sed exigere nō
potest sine dispensatōe. alias
peccat mortaliter. Si con
traxit cum aliqua vl' mulier
cum aliquo per verba de fu/
turo. z post matrimoniuȝ cū
aliqua contraxit vel de futu
ro vel de presenti mortaliter
peccauit propter fractam fi
dem. nisi de cōmuni cōsensu
mutuo se absoluerint. quod
fieri debet per iudiciū eccle/
sie. Uel nisi aliquis septē ca
suum superuenerit. quibus
solui possunt spōsalia. quos
habes in summis. Si post
matrimoniū contractuȝ per
verba de psenti contraxit cū
aliqua mortal'r peccauit. nec
tenet matrimoniū etiā si essȝ
consummatū. z filios genuis
set. sed oportet redire ad pri/
mū. nisi ille cum quo pri9 cō
tractum est ingressus essȝ re
ligionem ibidē professus. vl'
nisi cum eo papa dispensassȝ
in secundo. in quo tamen ꝭm
theologos dispensare nō po
test. sed quia difficile est di/
sputare de potestate pape si
sine subreptione obtenta est
forsitan trāsire potest. Si
contraxit matrimonium. vl'
filios. vel filias iunxit ma/
trimonio ante etatem legiti/
mam. quia prohibitum est.
Etas autē legitima ꝭm iura
est in duodecimo anno si ē fe
mina. in quartodecimo si est
masculus scilicet ad contra/
hendum per verba de psen/
ti. z ad consummandum ma
trimonium. Si cōsumma
uit matrimonium ante bene
dictionem nuptiaruȝ ē mor
tale. vbi scilicet cōsuetum est
benedici nuptias. quia con/
tra prohibitionem ecclesie

Et hic aduertendum est. Quamuis sponsi non con/
summent matrimoniū cum
sponsis ante benedictionem
in multis tamen locis multas

turpitudines ⁊ corruptelas faciūt cū eis. illas visitando vñ interrogādū est de his vbi ista reperiunt. Si celebrauit nuptias tpe ꝓhibito ab ecclesia. qꝛ mortale ē. Tpa aūt ꝓhibita sunt ista. s. ab aduētu vsqꝫ ad epiphaniā. ⁊ a septuagesima vsqꝫ ad octauaꝫ pasce. ⁊ a trib⁹ dieb⁹ añ ascēsionē vsqꝫ ad octauā penthecostes exclusiue.

De actu et peccatis cōmissis in eodē.

Sciendū est ꝙ ī actu hͦ cōiugali aliq̄ fiunt vbi est dubiū vtruꝫ sint mortalia an vēialia. Aliq̄ vero sunt q̄ sunt manifeste mortalia. Aliq̄ ī q̄b⁹ ē veniale. Aliq̄ in q̄b⁹ nullū pctm̄ est

Primo q̄dē mortale est si exerceat̄ tal' act⁹ extra vas dbitū. vl' etiā si intra vas debitū tñ nō suscipit semē ad euitādū generatōēꝫ. Si ex tactibus ipudicis extra actū mrīmonij sequit̄ pollutio in altero ipoꝝ. Si exercēs actū cōiugalē habet appetitū dlibetū ad aliā Si se hꝫ ad eaꝫ ita inordinato affectu ī actu ꝯiugali ac si nō essꝫ vxor ei⁹ ꝙ etiā op⁹ carnale ageret cuꝫ illa vl' alia. difficile tñ est hoc discernere ⁊ ꝯgnoscere. Si alter alteri oīno exigēti denegat debituꝫ sine cā legitima. ꝓpter qđ exigēs incurrit ī cōtinētiā vel graue scandalum Esset aūt cā legitima si notabiliter timeret notabile nocumentū ꝑsone vel cōiugis vel ꝓlis in vtero. vel quia ex adulterio cōmisso ꝑdidit ius petēdi debitū. vel etiā si ī loco sacro peteret. qꝛ sic locus violaret̄. vel etiam in publico. quia contra debitā bonestatē. Nō est aūt legitima cā oīno denegandi debitū petēti in die ieiunioꝝ vel festorū solēniū. vel ira quā habēt ad inuicem ꝑ paruū tps. Dubium de mortali qñ q̄dē seruatur vas debitum sed modus indebitus. puta si lateralit̄ vl' a ꝑte posteriori accedat̄ ad vas debituꝫ. vl' mulier supgrediat̄ viꝝ. in q̄b⁹ modis et ꝑcipue in vltimo aliq̄ dicūt esse mortale. Alij vero vt Tho. et Alber. dicūt ꝙ nō ē mortale de se. sed potest esse signum mortalis cōcupiscētie. nec per hoc impeditur generatio. ⁊ si non ita apte procreentur. vnđ in huiusmodi noli precipitare sententiam: nec denegare absolutionem

pseuerāti in hmōi. Sz dete/steris z phibeas qntū potes qn̄ vo h etiā fieret pmo et se/cūdo mō ppt piculum abor/sus forte tūc esset sine pctō

Dubiū etiā de mortali ē tē pore mēstruoꝝ: z pcipue i ex/igente sciēte talē defectū. quē qdā ponūt esse mortale. pci/pue qn̄ nō est qsi otinu⁹ sz cō/suet⁹. vt mensuratiz. Aliȷ̄ di/cunt cōtrariū. vt Pe. de pal. z hᶜ opinio ē cōmunior Un̄ nec ppt h deneges absolutō nē. sz phibeas qntū potes ð exactiōe exigēti. z exactū ad moneas vt nō assentiat exi/gēti. nisi ex h timeat ð ei⁹ in/cōtinētia. Dubiū est etiam de exigente debitū a oiuge p manēte in adulterio siue oc/culto siue manifesto qð ipse nouit. Hoc qdam dicūt esse mortale i exigēte. qz facit cō/tra ostitutōez eccl'ie. vt nota tur. xxxȷ̄. q. i. c. si qs vxorem z h firmat in summa pisana. Sz in sūma ofessoꝝ z archi dyaconus i rosario mitigant hūc rigorē excipiētes casum vt h cū faceret exigens ad p uidendū icōtinētie sue. Sed Pe. de pal. ml'to mag' miti/gat hūc rigorē. vt cū non spe rat emēdatio ex h pmanentis in adulterio sz poti⁹ deterio/ratio n̄ peccat exigēs saltem mortal'r. Ueniale aūt ē cum exigit act⁹ oiugalis. z si ðbi to puato vase z modo. tn̄ pn cipal'r intētiōe delectatōnis cōseqnde. ita tn̄ qȝ stet intētio infra limites mr̄imonȷ̄. Si exerceat act⁹ cōiugal' ppt sa nitatē corpalē. pctm̄ est. quia nō ad hūc finē ordinatū est: veniale tn̄ puto eē pctm̄. In solēnitatib⁹ z ieiunȷ̄s exige/re debitū in aliqua ifirmita/te scz ocupiscētie duct⁹ sine otemptu tn̄ sacri tpis vl' ec/clesiastice exhortatiōis veni ale ē. fm Tho. z Ray. sz red/dēs nō peccat. cū tiet de icō tinētia vel scandalo oiugis. peccaret aūt si negaret oīno

In tpe vo pgnatōnis exi gere veniale ē. si tn̄ nō ē picu lū aborsus. reddere vo nullū pctm̄ est. Ante purificatō nem post partum exigere ser uatis alȷ̄s circūstantȷ̄s non videt mortale fm Guil'. Red dere vo non voluntarie. nul/lum. Exigere etiam vel red/dere debitum ante ingressuz eccl'ie post partū de se nō vi det peccatū. z possunt muli/eres intrare ecclesiam aū q/dragesimū diem absqz pctō

in q̄ tñ est seruāda ɔsuetudo patrie. Act⁹ impudici q̄ ibi exercent̄ nō ptinētes ad op⁹ sȝ ad exercitiū delectationis vt tact⁹ ꝛ oscula ꝛ hmōi inordinate cōiter sūt venialia. Q̄uis ibi posset eē tāta actuū iordinatio ꝙ posset esse peccatū mortale. Sine pctō autē exercet̄ act⁹ ɔiugalis cum fit cā plis suscipēde. vl' etiā cuȝ fit cā reddendi debitū. seruatis tñ alijs debitis circūstantijs. Debȝ tñ exact⁹ oīno reddere: ꝛ pcipue vir vxori. non solū expsse sȝ etiā p signa petenti. nec vir dȝ vxorē auertere ne petat ppter piculum. Fit in tercio modo ꝰm aliq̄s sine pctō. s. cuȝ fit cā vitande fornicatōis in se vel in coniuge sua

Interrogatōes fiende circa statum matrimonij.

Circa pdicta sic pñt fieri introgatōes. ꝛ pmo. Si vsus ē mrī monio extra vas dbitū. Si aliq̄d fecit ad euitāduȝ plem modo indebito: licȝ ī vase debito: ꝛ quō. Si vtēdo matrimonio habuit intentiōeȝ ad aliā. Si tpe menstruoꝝ exegit vl' reddidit. Si ī dieb⁹ festorū vl' ieiunioꝝ. Si tpe pgnatiōis. pcipue ppe partū. vl' añ purificatōneȝ post partū. Si exegit vl' reddidit a p manēte ī adulterio. Si pncipaliter cā delectationis. aut alia et q̄ causa. et circa hmōi iudicandū est de pctō mortali vl' veniali iuxta pdicta. vt patet in sūmis. Si oīno negauit debitum petēti. Si extra act⁹ ɔiugū per tactus secuta ē pollutio in altero ipsorū. Si excōicatus aliq̄ vinculo cōtraxit matrimoniū. s. excōmunicatiōe maiori: peccauit mortaliter. ꝛ pcipue qñ sciuit. et ħ qꝛ participauit in diuinis. s. sacramēto mrīmonij. Idem videt̄ de miori excōicatiōe si eam nouit. qꝛ separat a susceptōe sacramētoꝝ. ꝛ mrīmoniū est vnū ex sacramentis ecclesie. Si existens in pctō mortali ɔtraxit mrīmoniū vidꝛ mortl'e. qꝛ sacramētū suscipit in mortali sciēter. pcipue ꝟo videt̄ mortale ɔtrahēdo p ꝟba d pñti. quia ibi est essentia sacramēti. Si cōtraxit cū aliq̄ psona p ꝟba de pñti vel de futuro non intendēs hr̄e illū vl' illā in coniugē sed tm̄ copulā carnaleȝ extorq̄re mortal'r peccauit. ꝛ q̄uis nō sit ibi real'r matri-

moniũ.cogend⁹ tñ est in foro
ɔsciẽtie illá ducere. vl' alit' il/
li satisfacere. maxie si ẽ secu/
ta copula. in q̄ tñ casu eccl'ia
iudicaret mr̄imoniuʒ ⁊ coge
ret illũ cui obedire tenet̄. Si
vir ñ puidit vxori et familie
d̄ necessarijs non tñ supfluis
Si nimis eaʒ exasgauit mi
nis vbis vl' fact̄. Si zeloti
pus: ⁊ ex h̄ nimis suspectuo
sus ɔ̄ eã fuit. vl' nimis remis/
sus i cura ei⁹. Si vxor iobe
diẽs ⁊ ɔtentiosa et sui sensus
fuit erga viꝝ. Si nimis icul
ta et negligẽs circa guberna
tionẽ domus. Si irreuerẽs
⁊ discola ad soceros ⁊ cogna
tos. Si nimis dedit de reb⁹
viri pentib⁹ suis vl' paupib⁹
plusq̄ꝫ debuit. Si dedit licẽ
tiá viro coeundi cũ alijs mu
lierib⁹ cũ pegriaret̄ ẽ mortl'e
Si ml'ier nõ vult seq̄ viruʒ
trãsferẽtẽ domicilium ad qd̄
tenet̄ nisi eã traherʒ ad pctm̄
aut dubitaret de morte sua.
aut essʒ vagabũd⁹. Si vter
q̄ꝫ filios educauit in tiore di
⁊ in obediẽtia mãdatoꝝ ei⁹.

De pncipib⁹ rectoribus ⁊
baronib⁹. Capl'm.ij.

Irca prĩ
cipes rectores et ba/
rones seculares sic pñt fieri
iterrogatões. ⁊ put fuerit ex
pediẽs s'm ɔditões psonaꝝ.
⁊ pmo Si p vsurpatõeʒ ⁊ i/
iusto titulo obtinuit digni/
tatẽ regimẽ vl' dominiũ ciui
tat' vel castri. q2 mortal'r pec
cauit. ⁊ semp i ipo manet dũ
tenet hmõi vsurpatiõeʒ. nisi
postmodũ titulũ sibi iustifi/
casset. nec ibi añ iustũ tituluʒ
pt exercere iudicia sine mor/
tali. Si ambitiosus fuit ad
dignitates ⁊ regimen nimis
aspirás. ⁊ si intendit neglige
re iusticiá ad req̄rendũ ami/
cos. vt sic i dominio pmane
at mortal'r peccat. Si pla
tis ecclesiasticis vel alijs su/
perioribus suis nõ fuit obe
diens. et admonitiões et cor
rectiones ab eis factas non
sustinuit patienter. ⁊ si contẽ
psit mortaliter peccauit
Si sententias excõmuni/
cationis vel interdicti nõ cu
rauit. aut sic ligatus diuinis
se ingessit. quod est mortale.
Si propter crimen eius
ciuitas est interdicta quod ẽ
sibi ad maius indicium
Si pp̄ter excõicatiões la/
tam in se iudices vel actores
vl' ministros grauauit. q2 vl
tra mortale ẽ excõmunicat⁹

Si de factis aut defectibus eccl'iasticaꝝ ꝑsonaꝝ ad eum nō ꝑtinētibꝫ se intromisit. vl' trahēdo ad suū iudiciū ꝛ huiusmodi peccauit mortalit'. Et si cepit vl' cape fecit vl' ꝑcutere vl' incarcerare cl'icos vl' religiosos etiā delinq̄ntes est excōicatus si ñ habuit ꝓ/us licentiā a p̄lato suo. Si electionē alic⁹ maliciose im/pediuit vl' ꝑ violentiā aliq̄m itromisit. vel si ḡuauit aliq̄d monasteriū vl' collegiū. eo q̄ nolebat eum eligere ꝑ q̄ ro/gabat ē excōicat⁹ vltra mor/tale Si ꝓhibuit subditis ne venderent clericis necessa/ria. vel eis panez coq̄rent. ex quo nō habuit ab eis qđ vo/luit. Si patronat⁹ ecclesi/arū de nouo sibi vsurpauit. vel bona vacantiū ecclesiarū aut monasterioꝝ vltra mor/tale ē excōicat⁹. Si posu/it talias vel collectas vl' alia grauamina cleric̄ vl' aliis ꝑ/sonis ecclesiasticis sine licen/tia pape. si nō desistat p⁹ am/monitiōez est excōicatus. Si fecit statuta vel leges cō/tra libertatem ecclesiasticaz vel iudicauit ſm ea. vl' dedit cōsiliū ad huiusmodi. vel nō remouit si potuit vltra mor/tale peccatū est excōicatus Si noua pedagia instituit non habens autoritatē a p̄n/cipe suꝑ hoc. vel antiqua seu noua pedagia augm̄tauit ex/cōmunicat⁹ ē. secus si fecit h̄ cum licentia p̄ncipis ꝛ cā rō/nabili. ꝛ ñ tenuit stratā publi/cā securā vt debuit peccauit mortaliter. ꝛ tenet' ad restōez Si a clericis ꝛ religiosis thelonium pedagiū seu ga/bellā accepit ꝑ his que defe/runt vl' deferri faciunt nō cā negociatōis ḡuiter peccat et est excōicatus. Quāuis aliq̄ vt Jo. cal. hanc nō admittāt q2 nō est recepta et papa scit ꝛ tolerat. imo ipse facit i ter/ris suis. sed tutius est vt ob/seruet'. Si publicos vsu/rarios alienigenas ꝛ nō inde oriūdos ad fen⁹ exercēdū in ciuitatibꝫ suis admittit. vel admissos inde infra certum tp̄s ñ expellit. est excōicatus Et idē. si ciuis existēs dedit ad h̄ cōsiliū vel fauorez. hoc veꝝ est si talis est ꝑsona eccle/siastica. habens dominiuz. s. tēporale. nā dñs secl'aris ñ est excōicat⁹ sz ē excōicādus. c. vsuraꝝ. đ vsu. li. vi. nō tn̄ ep̄i ꝛ sup̄ incurrūt. sed alij non. Itē si ciuis existēs dedit ad

hoc ꝯsiliū vl' fauorē Si na
uigātes indistincte depdat⁹ ē
vl' depdari fecit. vl' h factum
noīe suo ratū habuit vt pira
ta excōicat⁹ ē excōicatōne pa
pali Si nauigātes expoli
auit. vel res eoꝝ ad port⁹ ter
raꝝ suaꝝ a mari delatas sibi
approꝑauit. qđ ē rapina. ⁊ ex
cōicatus est ꝫm aliq̄s. Si
incēdia fecit vel fieri fecit. di
ruit vl' fregit eccl'ias vl' loca
religiosa ē excōicatus. et si es
set denūciat⁹ ess; casus papa
lis. Si emunitatē ecclesia
rum violauit. vicȝ faciendo
cape hoīes in eis ꝓpter debi
ta aut maleficia in eccl'ia vel
locis ꝑuilegiatis sacrilegiuȝ
cōmittit. ⁊ pōt excōicari. ⁊ est
mortale. sec⁹ eēt si cōbustores
ecclesiaꝝ illuc fugiētes. vl' vi
olatores ecclesiaꝝ. quia tunc
ꝓpter hoc non gaudent īmu
nitate eccl'iaꝝ Si ecclesias
vl' ꝑsonas eccl'iasticas siue ꝑ
uilegia eaꝝ violauit. vt ml'ti
tyrāni faciūt. Si fecit rep
salias vel ꝑmisit fieri. aut ab
antiq̄ ꝯsuetas fieri fecit con
tra ꝑsonas eccl'asticas est ex
cōicatus. nisi illas reuocaue
rit infra mensem. c. ⁊ si pigno
rationes. de iniur. ⁊ dam. da.
li. vi. Utrum aūt liceat face

re repsalias ꝯtra laicos. vid
i. iij. ꝑte summe. tit. ij. Si ad
eccl'ias in q̄bꝫ patron⁹ fuit n̄
posuit idoneos vel non rep
sentauit. sȝ ineptos ⁊ idiotas
vl' ꝯcubinarios ⁊ alios ma
los presentauit. vl' subditos
suos eccl'iaꝝ patronos tales
eligere aut suos presentare ꝑ
suasit sic mortal'r peccauit

Si recepit pecuniā vt ali
quē pn̄taret cū eēt patronus
vl' supplicaret pape vel epo
ꝑ bn̄ficio alicui ꝯferendo sy
moniā cōmisit. vl' etiā absq̄
pecunia si porrexit p̄ces ꝑ in
digno ē mortale ⁊ symoniac⁹

Si fuit fautor vel defēsor
hereticoꝝ aut etiam scisma
ticoꝝ peccauit mortaliter. ⁊
est excōicatus. Si ipedi
uit volētes recurrere ad foꝝ
eccl'iasticuȝ sup causas q̄ ad
ipm foꝝ ptinēt. ne. s. corā ec
clesiastico iudice hmōi cau
se agitent. vl' ad h dās cōsili
um auxiliū l' fauorē ē excōi
cat⁹. Si bellū assūpsit iiu
ste vl' fuit adiutor iiuste bel
lātis. qꝛ oīa mala q̄ ide sequūt
ei reputant ad culpā. ⁊ tenet
ad restōeȝ oīm dānoꝝ ide se
quētiū. ⁊ h nisi ad adiuuādū
eū teneret ⁊ seruiēdū. videli
cet qꝛ miles aut ei⁹ vasallus

talis ei adiuuãs cũ ẽ dubiuʒ an bellũ sit iustuʒ excusat. xx iij. q. i. c. qđ culpat. nõ aũt excusaret si sciret bellũ eẽ iniustũ. Si ꝯsuluit expñs ĩ officio cõitatꝭ. q. s. assumat iniustũ bellũ tenet ad oĩa mala et dãna. nisi ꝓponeret in ꝯsilio materia mõ falso tanq̃ esset iustũ. tũc em̃ ignrãtes videt excusari. De materia belli ꝛ qñ iustũ dicat. vide in sũ. i. iij. pte. ti. ij. Si idiscretos ꝛ tyrãnos officiales fecit seu ꝑposuit terrꝭ suis. tenet đ dãnis ꝛ malꝭ eoꝝ. si sciebat eos eẽ tales. sec⁹ si ignrabat: nisi cũ audisset ñ remouerit eos si potuit. Si iniustas exactões seu collectas ĩposuit rapinã cõmisit. ꝛ q̃ dicant ĩiusta tl'ia seu collecta. et quõ satisfacere debeat vide i. iij. pte. ti. ij.
Si posuit iudeos ĩ officijs publicis. qđ ꝓhibet. xvij. q. iiij. c. ꝯstituit. Si ea q̃ sunt cõitatꝭ approꝑauit sibi. vicʒ siluas ꝛ cãpos ꝛ hmõi: mortaliter peccauit ꝛ tenet ad restitutõeʒ Si liberos hoĩes in seruos sibi subiecit. christiani em̃ nõ pñt redigi ĩ seruitutẽ rõe belli. vł etiã capti ñ pñt licite emi ĩ ꝯuos. vel empti vẽdi ꝛ emi ab alijs ñ pñt sʒ infideles bñ redigunt ĩ seruitutẽ: ꝛ emi ꝛ vẽdi pñt capti ĩ iusto bello. q̃ si postea efficiant xpiani. nõ tñ ex h liberant a seruitute. q̃uis sit piũ h facere Si a decedẽtibꝫ sine filijs accepit bõa ĩpoꝝ nõ ꝑmittens eos testari ꝛ legare ad placitũ. nisi talis pñia haberet talẽ subiectõʒ a tpe cuius ñ ẽ memoria ĩ ꝯriuʒ. Si nimis vĩdicatiu⁹ fuit Si homicidia mutilatiões incarcerat̃oes vulnera et hmõi seua sine iusticia. vel cũ iusticia sʒ ex odio ꝛ vindicta fecit ꝓcurauit vł ꝑmisit ꝛ hmõi q̃uia sũt mortalia Si torneamẽta vel duella fieri fecł ꝑmisit vel ludos ł spectacła ꝑiculosa aĩe ł corꝑi. vt ꝓijcere lapides adĩuicẽ. vel repñtatiões turpitudinũ fieri fecit vel ꝑmisit ꝛ ñ ꝓhibuit. si sine q̃uĩ scãdalo potuit r̃mouere mortaliter peccauit. di. lxxxiiij. c. error Si leges statuit q̃s ñ debuit vel potuit. qꝛ scʒ iniq̃s mortalit peccauit. Si nimis durus fuit ad dispensandũ vł ꝑcẽdũ i q̃bꝫ potuit vel ecõtra nimis facił ad parcẽdũ đlinq̃ntibꝫ in ꝑiudiciũ iusticie ꝛ vtilitatꝭ cõis. Si feuda vasałł suis absq̃ iusti

cia đnegauit. vł ſuitiū idebi
tū ab eis exegit. aut fidē ñ ser
uauit. Si ipe existēs vasal
lꝰ alteriꝰ ñ fuit fidelꝰ dño suo
vt debuit ꝑm ꝙ i iuramēto fi
delitatꝭ expmit. vł obsequm
debitū nō pstitit. vł aliqm in
iuriā fec dño. s. alienādo feu
dū aut diminuēdo: vł aliqđ
hmōi mortale ē et tenet đ dā
nis. Si tutelā alicꝰ sibi cō
missam ñ fidelr egit. sꝫ bona
illiꝰ ꝯsūpsit ⁊ dissipauit mor
tale ē: et tenet de dānis. Si
in terra sue iurisdictōis susti
nuit iiustas mēsuras aut iiu
sta pōdera. aut iiusta pcia re
rū venaliū sciēter. mortłe ē.
⁊ teneri vidr si cōmode pt ob
uiare. Silr peccat si inducit
vł sustiet malas ꝯsuetudies
aut corruptelas. Si tolera
uit aut sustinuit publicos v
surarios ide ppt h recipiēs
certā qtā vł summā annuati
mortale ē. ⁊ tenet illđ sic acce
ptū restituere. ñ vsurario. sꝫ
creditoribꝫ eiꝰ a qbꝫ vsure sc
extorte ꝑm Tho. Si pignꝰ
aliqđ habuit cuiꝰ fructus ñ
ꝯputauit in sortem vsura est
Et đ aliis spēbꝫ vsure si i ali
q offendit vł fuit pricepꝰ. de
qbꝫ. s. in. ij. pte. ti. de vsuris.
Si penas vł emēdas i pecu
niā ppt cupiditatē vł odium
nō ppt correctiōez delinqn
tiū accepit. vł vltra debituz
extorsit. vel penas corpales
aut mortꝭ i pecuniariaz ppt
auariciā ꝯ iusticiā ꝯmutauit
mortłe ē Si pmisit i terris
suis latrōes iualescere. vł ma
liciose eis fauens. vł ex auari
cia nolēs expēdere ad securā
dā pṙiaz mortale ē. et tenet đ
dānis et rapinis factꝭ si ꝯmo
de poterat obuiare. Si iu
sticiā vēdidit vł mūera iniq
accepit scꝫ p admistratiōe iu
sticie. vł alias iniusticiā fecit
in iudicādo vł fieri fecit: mor
tale ē. Si fidē pmissaz vio
lauit etiā inimico. nisi pus il
le violassꝫ mortale ē. Si ob
sides suos ñ liberauit. morta
le ē. Si viduas ⁊ pupillos ꝯ
oppssores ñ đfēdit cū potuit
Si treugas ñ suauit. Si ni
mis sūptuosus fuit ⁊ curio
sus i vestitu ⁊ appatu eqꝝ ⁊
familie. cū cāibꝫ ⁊ auibꝫ. edifi
ciis. ꝯuiuiis. nā vt possint fa
cere hmōi pōpas emungunt
pplos vsqꝫ ad sāguiez faciē
tes mlta iiusta Si fec edifica
ri domos suas. ł laborare i a
grꝭ suis ł vineis. ł lign portari
p rusticos ł colonos ⁊ ñ sol
uit eis plene đ labore suo. nisi

ad hoc ex debito tenerentur. vel si diebus festiuis fecit pro se laborare mortale est. sicut in primo casu quod tamen multi faciunt et male nec subditi debent obedire. Si nimis se occupauit in venationibus et aucupijs. vel quod peius est subditos in his grauando inducens ad huiusmodi. et quod pessimum in diebus festiuis et non audiunt diuina vt missa, propter quod dominus peccat mortaliter et omnes. et ipse reus est omnium Si propter discursus in huiusmodi destruxit segetes aliorum tenetur eis de damno. vel permisit accipe vel fecit de blado et feno aliorum a suis propter equos suos tenetur de damno. Idem et de alijs fructibus Si histrionibus superflue dedit. vel nimis turpia repntantes in curia nutriuit. vel concubinam vel ludentes ad aleas et huiusmodi. que omnia sunt dampnabilia. Si de castitate familie sue non curauit. sed inhoneste se habentes cum feminis et masculis retinuit nec correxit eos cum posset mortaliter peccauit. Si vero sit coniugatus interrogabitur de his que habentur in c. precedenti. prout videbitur fore expediens.

De iudicibus. Ca. iij.

Circa iudices seu quemcunque habentem potestatem ordinariam vel delegatam inquirendum est primo Si iurisdictionem aut potestatem recepit symoniace. vt si iudex ecclesiasticus. aut vsurpatiue. quia vsurpata potestas non dat auctoritatem. vnde iudicando peccaret mortaliter. Si excessit fines mandati siue potestatis sue peccat mortaliter. si scienter vel ex ignorantia crassa. Si officialis vel iudex alius timore. odio. cupiditate vel amore. vel alia causa iniquam tulit sententiam aduertenter. mortale est. et tenetur ad omne interesse parti lese. et si ille pro quo dedit sententiam non vult satisfacere vel non potest quam principaliter ipse tenetur. dicit Ray. Si per ignorantiam crassam ipse tulit iniquam sententiam in iudicio anime tenetur. et peccat vt plus Ray. quia debuit scire se insufficientem et non iudicare. Si per negligentiam. quia sufficiens erat et si laborasset ad inquirendum et legendum veritatem inuenisset. sed neglexit hoc agere tenetur vt plus Mitius tamen agitur cum eo qui ex ignorantia crassa quam cum eo qui ex malicia. et hoc habet locum in iudice ordinario non delegato Si delegatus iudex iudicauit bona fide. et de consilio peritorum tulit iniquam sententiam non videtur peccare aut teneri ad restitutionem leso: tamen

q2 necessitate obedientie iudicauit. tñ q2 sepe ex certa scia dlegãts assumit q̃ ẽ ignar9 iuris: q2 bon9 vir. qd ẽ vex nisi in qrẽdo ↄsiliũ fuisset negligẽs aut culpabil'. tũc eñ peccat ꝛ tenet ad restõnez. Guil'. Si assessor inducit iudicez ad ferẽdam iniquã sniaz: excusat qdez iudex si simplex ẽ ꝛ h3 bonã ↄsciaz. s. credẽs sententiã eẽ iustã. ꝛ si ñ fuit in culpa eligẽdo assessorez q2 bon9 ꝛ sufficiẽs cõit credebat. sed assessor peccat mortal'r et tenet ad satisfactõnez leso. siue dolose. siue igrãter iducat iudicẽ ad iudicãdũ iiuste. Raymũ. Si iudex ignar9 iurs secũ ducit assessorẽ q cõiter nõ reputat sufficiẽs vl' iniquus si de ↄsilio ei9 fert iniquã sententiã licz credat iustã. vterqꝫ mortal'r peccat. ꝛ tenet ad restitutiõez insolidũ. Si accepit pecuniã in iudicio. qd pt eẽ qnqꝫ modis. et sp videtur mortale. Primo si accepit vt male iudicaret ꝯ iusticiam ꝛ ꝯ ↄsciaz. ꝛ tũc illa pecunia dz dari ei in cui9 iniuriã data ẽ. i. q. i. c. iubemus. Scdo si accepit vt bñ iudicarz. vl' vt iudicaret ꝛ daret sniaz. vl' si accepit vt ñ iudicaret cũ debe-ret iudicare. vl' vt ñ male iudicarz. In his qnqꝫ casib9 debet restitui ei q dedit. ij. q. iij. c. nõ licet. Ray. sed fm Guil'. i foro pnie pt paupib9 erogari. sicut ꝛ alia turpia lucra. d ↄsilio tñ. Si iudex nullo mõ voluit ferre sniaz cũ deberet.. et pp̃ter h aliqs amittit ius suũ mortale ẽ. ꝛ tenet illi restituere litis estimationem Ray. xxiij. q. v. c. administrationes. Si iudex accepit aliqd a ptib9. Uñ nota q ordinari9 nihil pt accipe etiã expensas nisi moderata exenia spõte oblata. vt esculẽtũ et potulentũ. di. xviij. c. de eulogijs. Delegat9 pt recipe moderatas expẽsas. qñ. s. ẽ paup. vel qñ opz eũ exire ꝛ eqtare pro examiatõe cause vl' p assessore. fm glo. Si aũt papa alicui cãm delegauit. nõ videt qaliqd possit petere. nec etiã expẽsas. si sua sibi sufficiunt nisi oporteat eũ exire. vl' pl9 q̃ꝫ domi expẽdere. Raym̃. et Guil'. Si iudex eccl'iastic9 ordiari9 vl' dlegat9 ꝯ ↄsciaz ꝛ ꝯ iusticiã ꝛ i g̃uamẽ alci9 ptis i iudicio qcq̃ꝫ facit p grãz vl' p pecuniã icurrit suspẽsiõez ab executõe officij p ãnũ cõdẽnãd9 ad estimationez litis

de q̄ vide in tcia pte. Si iudex eccl'iastic⁹ excōicatōnis sniaȝ. suspēsiōis. vl' iterdicti nimis de facili fulmiat. aut sine p̄missa admonitōe vl' sine scriptis. vl' al's ꝯ ordinē iuris ḡuiter peccauit. de his in. iij pte. Si iudex q̄cūq3 dilationes aliq̄s ꝯ ius fecit. ⁊ si ordinē iudiciariū nō fuauit. Si ptē alterā ꝯ iusticiam ḡuauit Si reo fecit q̄stiones vl' positiōes seu iq̄sitōes ad q̄s respōdere ñ tenebat Si appellatōnes legitimas ñ admisit Si dolose locum appellādi dedit. Si p⁹ appellatōeȝ legitimā nihilomi⁹ i cā pcessit Si in dubijs magnis pitos non ꝯsuluit. Si allegatiōes friuolas admisit. Si paupibus. viduis. orphanis ñ subuenit ⁊ in aduocatiōe ñ prouidit. in q̄libet istoꝝ videtur eē mortale cū sciēter delinq̄t

Si iudex illicite relaxauit penā debitā reo. qd fit tripl'r Uno mō q2 nō erat sup̄mus iudex. s. pnceps. nec ei publica ptās est plenarie cōmissa. sed vt iudicet fm leges et statuta ciuitatis. Secūdo mō q2 ⁊ si hȝ plenariā ptātem. is tñ q̄ passus ē iniuriā ñ assentit sibi remitti sȝ vult reū puniri. Tercio mō qñ ⁊ si habȝ iudex plenariā ptātē. ⁊ lesus vult remittere tñ nō est cā iusta rei publice vtil' sȝ nociua s. pbēs icētiuum delinq̄ndi. Tho. in q̄libet. ⁊ peccat mortaliter. Nota q̄ q̄ fingit fraudulenter cām aliq̄m p q̄m iudex aliq̄s vadat vl' mittat ad aliq̄m ml'ierē p testimōio ferēdo ē excōicat⁹. c. ml'ieres. d iudi. li. vi. Si dbitā penaȝ auxit vl' minuit cū nō possit vl' dberet. qñ possit vl' ñ vid i. iij. pte. ti. iij. Si etiā mutare posset vide ibi. Si iudicauit fm allegata et pbata ꝯdēnās quē nouit inocēteȝ. q̄ tñ vtꝝ peccȝ vl' ñ. vel excuset vide. i. iij. pte sū. ti. iij. Si minister iudicis exñs execut⁹ ē iniq̄m sniaȝ ⁊ iiustā. si pro certo scit inocētē ñ excusat a pctō Ray. sec⁹ si dubitat. q2 tūc excusat ppt' obediētiā. De ptinētib⁹ ho ad iudiciū hēs i. iij. pte. ti. iij. De aduocatis. pcuratorib⁹ ⁊ notarijs. ca. iiij

Circa aduocatos. pcuratores ⁊ notarios interrogādū ē p̄mo. Si posuit se ad aduocādū cū pbibet i iure sciēt' h⁹ faciēs vid2 peccare

Probibetur aũt ĩfidel' et excõicat⁹ excõicatõne maiori. nec nõ religiosus nisi ꝑ monasterio. ⁊ d̃ mãdato sui ꝑlati. sʒ et clerici ĩ sacris vl' etiã ĩ mĩoribꝰ sʒ et bñficiati ꝓhibent' aduocare ĩ iudicio seclari nisi ĩ cã ꝓpria ⁊ ꝑ ecc'ia sua. vl' ꝑ ꝯiũctis vl' miserabilibus ꝑsonis. Sunt ⁊ alie ꝑsone ꝓhibite. de q̃bꝰ bř. iij. q. vij. §. tria. Et int' alios ꝓhibet' sodomita. ꝓ̃cipue notori⁹ d̃ iure vl' de facto. Judex vel assessor etiã ñ p̃t eẽ aduocat⁹ in cã in q̃ ẽ iudex. nec cleric⁹ ꝑ extraneis ꝯ̃ eccl'iaʒ suã. Ray. Si aduocat⁹ vl' ꝓcurator sciẽt' ꝯ̃fẽdit cãʒ ĩiustã. peccat mortal'r. et tenet' alt'i ꝑti d̃ oĩ dãno indebito. Tho. nisi satisfaciat clientul⁹ q̃ ꝑ̃ncipal'r tenet' si scit iniusticiã. qñ. s. obtiet oẽʒ victoriã cause. Si ṽo ig̃ranter iniustã cãʒ defendit. s. putãs iustã excusat' ſm modũ ⁊ cõsuetudinẽ regiõis q̃ ig̃rantia excusare põt. Tho. ⁊ si ex ignorãtia crassa peccat mortalit'. Si ĩ ꝑ̃ncipio credebat iustã. sʒ ĩ ꝓcessu cause videt ĩiustã d̃ deesse vl' deserere eã et ñ vlteri⁹ ꝓseq̃. al's peccaret. ⁊ si obtiet victoriã cause tenet' leso ad satisfactiõeʒ. nõ dʒ tñ eã ꝓdere aduersario. vl' secreta sue cãe reuelare. sʒ inducere cliẽtulũ suũ ad cedẽdũ vl' ꝯponẽdũ cũ aduersorio suo sine dãno aduersarij. Tho. dũ ãt ẽ ei dubia vsq; ad fineʒ licʒ ꝓseq̃ sꝑ illã sine peccato. Guil'. Si aduocãdo vsus ẽ idebito mõ ſm Ray. Si ꝓduxit falsos testes vel ꝓduci fecit l' corruptos. Si ĩduxit falsas leges seu alias ꝓbationes falsas iuris l' facti. Si mẽtit' l' mẽtiri fecerit. l' docʒ cliẽtulũ suũ ĩ iudicio. Si dilationes ñ necessarias q̃rat ĩ g̃uamine ꝑtiũ. Si appellat sciẽt' ꝯ̃ iustã s̃niam. ĩ q̃libʒ hoꝝ videt' mortl'e. Si ñ fidel'r cãm foueat q̃ntuʒ iusticia suadet omittẽdo d̃ ꝯtigentibꝰ ex negligẽtia l' notabili ig̃rãtia. in q̃ possʒ eẽ mortl'e. Si ꝓcacit' aut dicẽdo ꝯuicia l' vociferãdo. Si ꝓdidit secreta aduersario suo. ⁊ si ꝑ p̃dictũ modũ vicit ĩiustã cãʒ tenet' leso d̃ oĩ dãno ide secuto. Si amittit iustã cãʒ ꝓpt' suã ĩfidelitatẽ l' negligẽtiã l' ig̃rãtiã tenet' cliẽtulo suo d̃ oĩ dãno Si aduocat⁹ ñ ꝑ̃stauit ꝑ̃ociniũ ĩ iusta cã paupeꝝ ⁊ miſabiliũ ꝑsõaꝝ nã si nouit talẽ cãʒ. ⁊ scit illũ ꝑ se ñ posse iuuari q̃ ñ hʒ ad

ſoluendũ. nec aliũ videt qui
velit eũ iuuare. ppt qđ amit
tit cãm. tenet gtis iuuare ſi pt.
alias videt mortale. Tho. ꝛ
Ray. Si imoderatũ ſalariũ
accipit đ ſua aduocatiõe. nã
moderatũ petere pt ꝛ aduo/
cat⁹ ꝛ iuriſcõſult⁹. vt dic Au
guſt. xiiij. q. v. c. non ſane. qđ
moderatũ ſumit ex q̃ttuor. ſ.
ex q̃ntitate cãe. ex labore ad/
uocãdi. ex ſcĩa ꝛ facundia ad
uocãdi ex ↄſuetudie regiõis
ꝛ ſm h̃ magis ꝛ min⁹ pt acci/
pere ſm Ray. vł ab initio cũ
facit pactuꝫ vł ex poſt facto
ↄpleto. Sꝫ ex q̃ cã ẽ incepta
necdũ finita. nullũ dꝫ facere
pactũ cũ litigatore quẽ acce
pit ĩ ꝑꝑaꝫ fidẽ. qꝛ poſſꝫ eẽ oc
caſio magni ꝑicli. iij. q. vij. §.
p̃terea. Itẽ nõ licꝫ paciſci de
q̃ta cum aduocato. vicꝫ deci
ma vł cẽteſima. ſꝫ de q̃nta li/
cet moderate tñ ſm iura. De
hac materia vide plene ĩ. iij.
ꝑte ſũme Si iuriſꝑit⁹ exñs
in cã quã nouit ĩiuſtã ↄſulu/
it q̃mõ obtineret mortłe ẽ. et
ſi vincit ex ↄſilio ei⁹ tenet le/
ſo đ dãno. Si ex igrãtia craſ
ſa male conſuluit. Si nõ cõ/
ſuluit pauꝑibꝫ nõ hñtibꝫ ad
ſoluenduꝫ. Si nimis petijt.
idẽ dicẽdũ ẽ ſicut de aduoca
to. Si ꝓcurator exñs defen
dit ſcient ĩiuſtã cãꝫ Si ñ fiđ
liter ꝛ ſollicite fouet iuſtam.
Si pauꝑibꝫ ñ p̃ſtauit patro
ciniũ. Si nimiſ petijt ſala/
riũ. idẽ dicẽdũ qđ de aduoca
to. Si notari⁹ exñs aduertẽ
ter falſauit ĩſtrumẽta pecca/
uit mortalr. ꝛ tenet de oĩ dã/
no ſecuto Si malicioſe oc
cultauit iura alioꝝ ſeu ĩſtr̃a.
ꝛ ñ aſſignauit. aut đſtruxit. ł
alijs dedit. vltra mortale te/
net đ oĩ dãno. Si ex igrãtia
notabili ł negligẽtia male di
ctauit inſtr̃a vł teſtamẽta cũ
đfectibꝫ. vñ oriunt litigia vł
ꝑdunt bõa alioꝝ peccat mor
talr. ꝛ tenet đ oĩ dãno leſo ex
inde. Si fuit rogat⁹ in te/
ſtamẽtis eoꝝ q̃ nõ erãt ſui ſen
ſus ſcienter tanq̃ vſũ rõnis
libeꝝ hñtiũ mortale ẽ. ꝛ tene
tur de oĩ dãno leſo. Si in
inſtr̃is ſuis ñ ẽ vſus ſolẽnita
tibꝫ legalibꝫ. vñ validãt ↄct⁹
qꝛ mortłe ẽ. ꝛ tenet đ oĩ dãno
Si fecit inſtr̃a in fraudẽ vſu
raꝝ ſciẽter mortale ẽ. ꝛ ẽ ꝑiu
rus. Si notari⁹ ĩ officio ẽ ſa
lariat⁹ ſufficiẽter a cõitate et
accipit etiã ab his ꝑ q̃bꝫ ſcri
bit lr̃as. gr̃as ꝛ hmõi. vł ſi ñ
ſalariat⁹ a cõitate accipit de
cõſuetudine ꝑ labore ſuo vł

tra debitū et eq̄tatē peccauit
⁊ tenet ad restōez. Si dieb⁹
festiuis sine necessitate sȝ ex
cupiditate fecit instra. vl' co
piauit vl' extēdit scpturas cū
posset differre. mortl'e videt.
Si fuit rogat⁹ vel dictauit
vel redegit in scptis statuta ꝯ
libtatē eccl'iasticā mortaliter
peccauit. estq̄ excōicat⁹. Si
notari⁹ exñs epi ꝓ scribēdis
noīb⁹ ordinādoꝝ vl' lr̄is ordi
nationū accepit pecuniaȝ st
salariatus est ab epo symoni
am ꝯmisit. Si ꝑo non salari
at⁹ satis accepit. vt de lucro
acciꝑet ordinatorꝫ symonia ē
De q̄ vide pleni⁹ in scda ꝑte.
ti. i. c. i.

De doctorib⁹ ⁊ scolarib⁹. c. v.

Circa do
ctores ⁊ scolares ī
q̄rendum ē ⁊ ꝑmo
Si docēs publice leges vel
phisicā admisit ad lectōnem
suā scient religiosos vl' sacer
dotes secl'ares. vl' alios cleri
cos nō sacerdotes sȝ ī digni
tate ꝯstitutos. qꝛ excōicatus
ē qñ aliquē ꝑdictoꝝ aduertē
ter admittit sil' cū ill'. c. super
Spe. extra. ne clerici vl' mo
nachi. Si docēs aut legēs ī
q̄cūq̄ facultate etiam ī sacra
theologia admittat religio
sum exeūtē d' monasterio cū
hītu ad audiēdū sine licētia
ꝑlati sui sciēter ē excōicat⁹ cū
eo. qꝛ ꝑticipat ī crimīe. Iteȝ
si cū licentia ꝑlati sui. sed sine
habitu ad lectōȝ recipit ꝑm
Lapū. Si mgr̄ vl' scolars ex
istēs bononie tractat cū ali
q̄ ciue bononiēsi d' ꝯductiōe
hospitij irreq̄sitis iq̄linis. nisi
tp̄s ꝯductiōis fuerit elapsuȝ
excōicat⁹ ē. extra d' loca. c. ex
rescpto. Et hec excōicatio ñ
hȝ locū nisi bononie. Si q̄s
ex eo pacto recept⁹ ē ī canoni
cū vt scolas teneat symonia
c⁹ ē. vñ ⁊ mortl'e. sȝ vacante ꝑ
bēda ꝑtei ānecti ħ on⁹ docē
di licite. Host. ⁊ Ber. Si ali
q̄d exigat vl' ꝑmittat ꝓ licē
tia docēdi. q̄uis ꝑm Hosti.
ñ sit symonia. ē tñ ꝯ iura. vñ
⁊ mortale. q̄d' ꝑtȝ ex pena ꝓ
pter ħ īposita. qꝛ exactū resti
tuit. et dñt exactores officijs
⁊ bñficijs expoliari. extra eo.
c. i. Ray. Si mgr̄ hȝ bñficiū
vl' salariū sufficiēs ꝓ docēdo
si exigit a scolarib⁹ symoniā
committit. ꝑcipue a clericis ⁊
paupib⁹ exigēdo qꝛ vēdit do
ctrinā. ⁊ tenet ad restōȝ. Ho
stiē. ⁊ Ray. Si aūt ñ sufficit
salarium ei. potest exigere. si

tñ sit idone⁹ in docēdo. al's ñ
A paupib⁹ aũt ñ dꝫ exigere. oblata ꝟo gtis ſꝑ ꝑt accipe. et multo magꝭ ſi nullũ hꝫ ſala riũ ꝑt recipe collectã ꝑ labore. Si mgr festũ colēdũ de iure vl' ꝯ ꝯsuetudīe ñ vult cōcedere nisi ꝑ pecũia. l' ecōtra nō colēdũ ꝯcedit colēdum ꝑ pecunia: symoniam ꝯmittit. Ray. Si magisteriũ ide q̃rit iept⁹ ꝛ valde igrãs vl' recipit. videt' esse mortale ꝑpt' pi culũ qꝺ sequit'. qꝛ rōne magisterij dat' fides in q̄b⁹ requiritur. vñ nocumētũ ꝑximo se quit' ex ꝯsilio malo. ꝛ h̄ preci pue ī theologica facultate. ꝛ admittēs tales sciēter ad magisteriũ etiam videt' mortal'r peccare Si q̃rit gd⁹ vl' magisteriũ nō ad vtilitatē aīaꝝ et dei honorē. sꝫ ad sui susten tationē ꝛ honorem ꝑtinet ad ambitiōem. iꝺ vide de ambitiōe qñ mortale ē vel veniale Si inde q̃rit exēptōeꝫ vl' diuitias vl' libtatē totũ ē dãnabile ꝑsertiꝫ ī religios'. Si docuit publice theologiã exñs in mortali notorio peccauit mortal'r. Petr⁹. Si sciētias ꝑhibitas legit vl' didicit. vt nigromantiã. vl' artem notoriam ꝛ hmōi: mortale est. vel si notabiliter ignorans se ad docendum posuit. et errores notabiles docuit. est mortale. Si nō adhibuit diligentiã ad ꝑfectum scolariũ ī scia ꝛ morib⁹ quaꝫ debuit faciēs nimias vacatōes. vel nō vtilia sed curiosa docens. vel ꝺ morib⁹ eoꝝ nō curãs nec cōpescēs ī quo potuit in huius modi negligētiã notabiliter ꝯmittēs mortale est. Si vniuersitatis iuramēta non impleuit mortale est peccatũ. Si se iactauit ꝺ doctrina vl' aliꝭs detraxit se ꝑferēdo. vel eīs inuidit. vl' sectas nutriuit inter scolares. vl' scolares alteri⁹ doctoris ad se traxit iniuste. vel pompose indut⁹ est de quibus vide supra de huiusmodi grauitate. Si scolares nō fuerunt obedientes doctori ī his ī q̄b⁹ tenet'. Si rixas inter se fecerũt Si minus aptũ elegert ad legēduꝫ ex cã iniusta. Si dimisert ieiunia eccl'iastica cũ ieiunare possent. vel misse auditioneꝫ in festis. vl' alia sacra. Si cōtendunt in disputatōne ꝯ veritatem ne videant' succũbere. Si supbiũt ex scia Si aliquem malũ finē intēdũt ex scientia sua. vel lucra iniusta

curiositates· ambitões ꝛ hu
iusmodi. Si sũt negligẽtes
in studio· Si prodigi i expẽ
dẽdo. ꝛ ꝺ aliis inq̃rẽdi sꝫ pro
ut videbiꝫ expedire ꝺ dictis
ŝ i pma pte. ꝛ i. ij. Si nimis
ardẽter studuit in libris gẽti
liũ propter ornatũ: minꝰ va/
cãs studio vtiliori vł necessa
rio. vł sacre scptura pcipue q̃
ad religiosos. łi poeticis pro
pter maťiaꝫ turpẽ. qꝛ istꝺ est
mortłe· xxxvij. di. c. iꝺo pro/
hibeꝫ. De medicis ꝛ aro
matariis Capitulũ. vi.

I posuit
se ad praticã in me
dicina sine sufficien
ti ꝑitia. qꝛ si parum vel nihil
studuit videꝫ mortale. qꝛ ex
posuit se ꝑiculo occidẽdi ho
mines Si ꝑitus ꝛ sufficiẽs
exñs omisit aliq̃d de ꝯtigen
tibꝫ circa ifirmos q̃s hꝫ in cu
ra ex negligentia. qꝛ ex negli
gentia notabili vñ secutũ est
magnũ nocumẽtũ in ifirmũ
vł seq̃ pt male potuit excusa
ri a mortłi. Si ꝟo ex ꝑua ne
gligẽtia ẽ veniale. vt si nõ vi
sitat infirmos sollicite ꝛ hu/
iusmodi. vbi tñ nõ ẽ ꝑiculuꝫ
Si dedit medicinã vel ꝯsili
um pro salute corꝑis i ꝑicu/

lũ tñ anĩe propť q̃ veniat q̃s
ad pctm̃. i. ꝯ ꝑcepta. puta vt
fornicetꝫ q̃s vt euitet certas
ifirmitates. vel medicinã dat
ꝑgnãti ad occidẽdũ pueruꝫ
pro ꝯſuatiõe mr̃is· vel potũ
ĩebriãteꝫ· ꝛ hmõi. mortaliter
peccat· ꝛ h̃ prohibeꝫ i. c. cũ i/
firmitas. extra ꝺ pe· ꝛ re. Si
seruauit ꝑceptũ factũ medi/
cis. s. ꝙ iducãt ifirmos q̃n ꝑ/
mo vocãꝫ ad visitãdũ eos ad
ꝯfessionẽ faciẽdã qꝛ omittẽ/
do h̃ ẜm doc. peccat mortali
ter vt ꝺ. ca. cũ infirmitas· de
pe. ꝛ re. Si pauꝑes ifirmos
q̃s nouit ñ valẽtes soluere ñ
visitauit gratis. quia ad h̃ te
neꝫ. ꝛ etiã soluere pro eis me
dicinas si potest. alias morta
le ẽ. dist. lxxxiij· c. i. et i glo. su
ꝑ ver. inferas. Si nimis
largus fuit ad inducendum
debiles ad frangendum ieiu
nia ecclesie sine ratõnabili cã
quod frequenter faciunt: nõ
ẽ sine peccato. Si vero etiaꝫ
sanis dissuadet ieiunia eccle
sie dicens nociua esse· ꝛ sic i/
ducunt ad frangendum ieiu
nium sine causa mortale est.
de penitẽ· dist. i. c. noli. Si
dedit medicinaꝫ dubiam sa
nationis vel mortificatõnis
videtur mortale: et vt dicit

c. cū infirmitas. extra de pe. & re. poti⁹ dz dimitti i manibꝫ dī q̄ʒ expōi ꝑicl'o medicie.

De emulatiōe ꝟo & detractiōe quā faciūt medici interrogandū ē ꝑut habes sup̄.

De aromatarijs.

Si i ꝯponēdis medicinis ñ ponūt q̄ ordinat medic⁹ cū ñ hñt. vel ita bona vt ē necesse. in q̄ offēdūt medici ñ faciētes añ se ꝯponi eā. nā si ex h̄ seq̄t̄ gūe ꝑiculū infirmo. vl' ñ opat̄ sanitatē quā fecissʒ si hñ fecisset illā mortale ē. et etiaʒ i medico si h̄ dissimulauit. Si docent vl' vēdūt ea q̄ ꝓcurāt abortū ad illō faciēdū. vl' vēdūt venena his q̄s credunt abusuros mortale pctm̄ est.

Si sophisticāt aromata qd̄ freq̄nt̄ faciūt ponētes in eis vnū ꝑ alio. vl' i electuarijs sirupis spēbꝫ & ꝯfectōibꝫ. i cereis facientes malas mixturas & vendētes ꝑ puris. q2 vltra pctm̄ tenent̄ ad restōnem illis ad q̄s tales res vēdunt seu erogare paupibꝫ cū īcerti sunt. De nimijs ꝑcijs ꝑiurijs & mēdacijs & diminutis pōderibꝫ q̄ faciūt interrogādū est ꝑut sup̄ in. c. d̄ fraudulētia & alijs vicijs. ī. i. ꝑte. c. i.

De mercatoribꝫ: camsoribum & ꝓsenetis. Ca. vij.

Mercatoribꝫ. cāsoribꝫ & ꝓsenetis q̄rēdū est. Si misit ñ solū arma & lignamia sʒ etiā q̄cūq3 mercimonia ad alexandriā vl' ꝑtes egypti. vel terras saracenoꝝ soldano sb̄iectas excōicatus est excōicatione papali. si ñ habuit licētiam a papa. dicit̄ ꝙ Veneti hñt. Si negociant̄ non ꝑpter aliquē finē honestū puta sustentatōeʒ familie sue ex lucro moderato. vl' ꝑpter sustentatōeʒ paupeꝝ. vl' ꝓuisione eoꝝ ꝑ ciuitate necessariorū & hmōi. sʒ negociant̄ ꝑpt̄ auariciā & ad thesaurizandū ē mortale pctm̄. si i lucro cōstituūt fineʒ. vl' si intēdūt lucrū ꝑ fas & nefas si pñt. Si ꝯposuit se cū alijs mercatoribꝫ ꝙ nō vēdāt d̄ aliq̄ miori ꝑcio q̄ʒ ꝯuētuʒ fuit inter eos qd̄ ē excessiuū. vt sic cogant̄ ꝑsone emere charo ꝑcio. peccatū ē. & legibꝫ ꝓhibitū. Hostiē. Si vendūt merces ꝑ maiori ꝑcio q̄ʒ valeāt. & ex eo ꝙ non soluit fecit ei terminū sed etiam mutuat ei pecuniam aliquā: vsuram cōmittit.

Si vendēdo mercātias su
as. puta lanā vel pānos reci
piēdo ꝓ ꝓcio alia mercimōia
puta sericuz ꝓ aromatibꝫ vel
alia. qđ vulgarit᷑ đr barato:
multo maiori ꝓcio vēdit sic
q̄ recipet pecuniā peccatum
est iniusticie et mortl'e. nisi il
le cui vendit etiam longe ma
iori ꝓcio tradat res suas. tūc
ꝑt vn⁹ excessus cōpēsari cuz
alio si sunt quasi equales.

Si vendendo ad terminū
pl⁹ iusto ꝓcio vendit rōne di
latōis tm̄ ꝛ diuersis spēbꝫ cā
bioꝝ. ꝛ variis modis cābioꝝ
vsuraꝝ ꝛ fraudulēti⁹ ī q̄nti/
tate ꝛ q̄litate ꝛ suba reꝝ. In
t᷑rogādū ē ꝑut bēs. s̄. i. c. de
vsurpatiōe rei aliene. Si
fraudauit vel fraudari fecit.
vl' ali⁹ ꝓ eo iusta pedagia seu
gabellas mortale ē ꝛ tenetur
ad restitutōez. sec⁹ si đ īiustꝭ.
vl' cū n̄ tenent᷑ loca illa tuta a
latronibꝫ. ꝓpt᷑ qđ hec soluūt᷑
ꝓpt᷑ đfectuz dn̄oꝝ. Si dedit
falsas monetas l' diminutas
scient᷑ ꝓ bonis. vel eas dimi/
nuit ē pctm̄ ꝛ tenet᷑. sec⁹ si ac
cepit monetas valētes in lo
co ꝓ eo qđ valēt ibi. ꝛ mittēs
ad aliū locū vbi pl⁹ valēt pl⁹
petit. Si faciēs societatē cū
aliis nō fidel'r se habuit. aliq̄
occulta lucra sibi soli retinēs
tūc ad satisfactiōez tenet᷑. nisi
cert⁹ eēt q̄ socii tātūdē occul
te subtraxissent Si fecit ꝓ
aliis securitatez cū fraudibꝫ.
nā sine fraudē assecurare mer
ces ꝑ mare vl' ꝑ terrā. ꝛ inde
q̄rere emolimentū pl⁹ vl' mi/
nus s᷑m q̄ntitatē ꝑicl'i n̄ viđr
illicitū cū subster ꝑicl'o mag̃.
Assecuratio ṽo pecūie ꝑ mo
dū satisfactōis: q̄ vulgarit᷑ đr
scꝓta. vbi nullū ē ꝑiculū ꝛ dā
nū nō ē tutū q̄tū ad ɔsciam.
sec⁹ si sibi ē ꝑiculū ibi. Si
accepit pecuniā aliquaz sub
noīe depositi recipiēs sex vl'
octo ꝓ centenario. ꝛ cuz illis
pecuniis lucrat᷑ ipē mutuan
do vel aliis illicitꝭ ɔctibꝫ ad
rōnē đcē ꝓ cētenario ꝛ hmōi
ɔmisit duo mortalia. vnū est
accipiēdo. aliud mutuādo. ꝛ
tenet᷑ de vsura. Si se ītro
misit ī barocholis ritrācolis
achisinis. q̄ vocabl'a n̄ decla
ro ob breuitatē. sꝫ đ his viđ
in sūma. ꝑte. ii. q̄d malicie sit
ī eis. Achisinū đr qn̄ q̄s ge/
rit negocia stipendiariorum
Idē si dn̄oꝝ laborās ꝓ eis ꝛ
cū mutuat eis pecūias cum
expendit recipiēs inde certū
lucꝝ vel salariū. ꝛ q̄tū meret᷑
labor ꝓ iustis caus᷑ ꝑt accipe

vn̄ ꝓ bellātib⁹ iiuste nihil pl⁹ p̄t accipe rōe mutui. al's vsura ē Si vsus ē piurijs ꝛ mēdacijs emēdo et vēdēdo q̄ solēt eē his cib⁹ et pot⁹. Et de his dic vt sup̄ i p̄ma pte i locis suis. et cū stat i tali ꝓposito vtēdo mēdacijs ꝛ piurijs et dolis qn̄ occurreret sp ē in mortali. Un̄ nō est absoluend⁹ nisi disponat abstinere ab illis vbi ē mort'le. Itē si emit res raptas vl' furatas p mare vl' p trā. dic vt. s̄. i p̄ma pte. c. ij. Si emit l' vēdidit diebus festiuis absq₃ necessitate s₃ ꝓ cupiditate. vl' fecit rōcinia libroꝝ vl' fieri fec̄ suis discipulis. dic vt hr̄ supra d̄ obseruatiōe festoꝝ. Si fuit ꝓseneta seu mediator q̄ d̄r sensale ꝯctuū fraudulētoꝝ sciēter mortale ē. ꝛ tenet leso satisfacere. Si fuit mediator ꝯct⁹ vsurarij itēdēs vtilitatē vsurarij ꝛ suā mag' q̄ʒ accipiētis sub vsura mortale ē. ꝛ si ipse induceret ad mutuādū alios ad vsuras q̄ h̄ n̄ cogitabāt videt teneri ad restōez. Si mediator extat i alijs ꝯctib⁹ vt vendendo domos eq̄s ꝛ alia aīalia. et male ꝯsuluit emptori i ei⁹ dānū vl' sui vtilitatem ꝛ vēditoris peccat mortal'r ꝛ tenet leso ad oēz satisfactōez ꝛ ecōuerso tenet si i dānū vēditorꝭ cōsuluit. Si i fiēdis mr̄imonijs vtit mēdacijs et hmōi i notabile dānū ꝯbentiū peccat mortal'r.

De artificib⁹ ꝛ mechanicꝭ Capl'm. viij.

Si fecit artē cui⁹ op⁹ ē cū pctō vl' ad pctm̄ mortale vt plūmum. sicut facere taxillos. seruire vsurarijs i illa arte. Militi i bello iiusto. nauigio pirataꝝ. lenocinio itēdēdo barataria ꝛ hmōi. optꝫ q̄ dimittat ex toto artem. al's n̄ ē absoluēdus Si artē fecit cui⁹ artificiū p̄t eē ad bonū ꝛ malū finē et vsū. vt gladios. balistas. lāceas. venena ꝛ huiusmodi. si v'isil'r p̄t estīari q̄ emptor velit ad malū vsum nō p̄t facere vl' vēdere facta. vtputa i iniusto bello. secus si dubitat. Si q̄ etiā facit q̄ sunt ad malū vsum q̄si sp. vt facere fucos et serta et hmōi d₃ dimittere. Si mēdacijs vtit piurijs dolis mal' mēsuris vl' pōderib⁹ Si festiuis dieb⁹ laborauit. Si nō ieiunauit cū poss₃ moderādo laborē. de q̄b⁹ dic vt sup̄ in pri

ma parte.c.xxiiij.ꝛ.ix.

De lanificib⁹

S I vendidit pannū lanelanifex min⁹ ꝓciose ꝓ ꝓcio lane magꝭ ꝓciose· ꝛ sb isto ꝓcio· vel vnius tincture ꝓ alia. vel cū aliquē defectuꝫ habentē ac si nō haberet nil minuēs de ꝓcio. vel si in festꝭ fecit lanā tendere sine necessitate. Uel cū non plene soluit laborātib⁹ et hmōi.ī his eni maiꝰ ꝛ minꝰ est pctm̄ ꝼm materiam

De satariolo

S I textoribus serici ꝓ ciū sui laborꝭ dat nō ī pecunia sꝫ ī reb⁹ diuersis. puta panno. serico. tritico ꝛ huiusmodi. ꝛ cum ille nō īdigeat illis. opꝫ eū vēdere minori ꝓcio q̄ȝ ille recepit· peccat mortaliter ꝛ teneẗ ad restōeꝫ ꝺ dāno. nisi a ꝓncipio cuꝫ eo sic ꝯuenerit ꝙ daret ꝺ hmōi tali ꝓcio. tūc aūt nō videẗ deceptio.

De tabernario ꝛ hospite.

S I vēdidit vnā spēm vini ꝓ alia. vel lipbatū vinuꝫ ꝓ puro ·vel ad clarificādū vinū fecit aut misit aliq̄ nociua corꝑib⁹. vel nō dedit plēas mēsuras. vel ī tabna tenuit meretricesꝭ ꝛ ribaldosꝭ. ł lusores ad taxillos vel aduertenter dedit his q̄ꝭ vidit inebriari peccauit in q̄busdā mortaliẗ. In aliꝫs ꝟo venialiter· ꝛ tenetur de damnis.

De macellario

S I vēdidit carnes corruptas pro sanis. qꝺ est mortale. Si vnam speciē pro alia. vt capraꝫ pro castrato. ꝛ huiusmodi. vel diminutū pōdꝰ· vt. xi· vncias pro libra peccauit mortaliter. ꝛ tenetur de damnis.

De pistore.

S I fecit paneꝫ nimis pōderosū· ita ꝙ emētes sint decepti vel minorisꝭ pōderis q̄ȝ dꝫ. vel farinam bonā alterius accepit cum fecit panem ꝛ posuit minus bonaꝫ. vel cū nimio fur fure: peccauit et tenetur satisfacere.

De sutore pannorum·

S I qꝺ restat sibi de serico vel pāno vel tela vel aliꝫs sibi datis ꝓ fiendis vestib⁹ sibi furatur illud si sit qꝺ notabile. nisi ille diminute dedissꝫ sibi mercedē laboris. ꝛ illud capit sibi ad supplendū tantū. vel vbi esset in pacto.

Si noctib9 vel dieb9 solennib9 absq3 magna necessitate laborat. vel si faciat nouas iuentiones vanitatũ.

De aurificib9

ſ I vtiẽ vl' si vẽdit aurũ l' argẽtũ alchimiatũ p vero. vl' auꝝ min9 puꝝ p magis puro. peccat ꝛ tenetur de damno. Si emit calices sacros nõ cõflatos ꝑ se quod ꝓhibetur.

De cerdonib9

ſ I vẽdidit vnã speciem coriũ ꝓ alia min9 bona in sotularib9.

De fabris

ſ I ferruz ꝓ calibe vl' malũ ferrũ.

De locatorib9 equoꝝ

ſ I sciẽt locauit equũ defectuosũ vl' ꝑiclosum ꝛ hmõi. qlib3 teneẽ vltra pctm̃ d dãnis. ꝛ sic discurrendũ ẽ ꝑ alias artes.

De histrionib9

ſ I histrio fecit repꝛesentatiões ꝛ iocos i ṽbis vl' fact' turpia ꝯtinentes. vl' i eccl'ijs vl' in diuinis officijs vl' tꝑibus indebitis ẽ pctm̃ pl9 vl' min9 graue ẽm quantitatẽ.

De cytharizãtib9.

ſ I music9 cytharizanit ad ꝯgregatões illicitas vl' in eccl'ia in organis pulsauit ballatas. puto mortale ĩ pulsante ꝛ ꝓcurante

De suitorib9 ꝛ laboratorib9.

ſ I ifideẽr ogati sũt. i. ñ bono mõ ex ĩcuria ꝛ negligẽtia. vl' ñ tm̃ qntũ ꝯmode potueẽt pctm̃ ẽ

De agricol' ꝛ rusticis

ſ I credit explicite misteria q̃ cõiẽ solennizat eccl'ia. vt ĩcarnatõez. passiõez ꝛ resurrectõez. Si scit dñicã orõnez. De obseruatõe festoꝝ ꝛ ieiunioꝝ si tñ ꝑt. De auditiõe misse in festis. De ꝯfessiõe et cõione sel' ĩ anno fienda. Si recepit sacramẽtũ ꝯfirmatõis vl' ñ. qꝛ teneẽ si ꝑt. Si tenuit ꝓꝓos filios ad baptismũ vl' ꝯfirmationẽ. qđ ẽ ꝓhibitũ. De mendacijs ṽo ꝛ ꝑiurijs ꝛ blasphemijs ꝛ ebrietatib9 interroga.

Si ad meretrices accessit. qđ aliq̃ ñ credunt eẽ mortale nec tñ talis ĩgrantia excusat eũ. Si decias ñ soluit saltẽ ẽm ꝯsuetudinẽ loci illius. qꝛ peccauit ꝛ teneẽ satisfacere d ꝑterito si sacerdos ñ ꝛmittit. vl' eẽ oblatões ẽm ꝯsuetudinẽ loci ñ dedit. Si de excõicatõne ñ curauit. s3 ĩgessit se

diuinis: vł ꝯtēpsit vitare ex
cōicatos: qđ est mortale pec
catū. Si nocuit ꝑ se vel ꝑ fa/
miliā suā vł aīalia puta di/
scurrēdo ꝑ sata alioꝝ vł mit
tēdo vł ꝑmittēdo aīalia ītra
re ad pascēdū. vel si mutauit
termīos possessionū. Vł arā
do adunat de terra ꝓximi vi
cini agro suo in hiſ peccauit
ſm q̄ntitatē dāni qđ intēdit
facere. et tenet satisfacere.
Si dolū cōmisit ī agricultu
ra vł notabilē negligētiaȝ in
dānū patroni vt nō fimādo
terras vł cultiuādo vł semi/
nādo vł recolligēdo fructus
debito tꝑe ꝓpter qđ deꝑiert
vł boues nimis fatigando:
vñ destruunt: ꝛ p̄cipue ad lu
crū hñdū suū peccat et tenet
de dāno. Si tenēs possessi
onē ad affictū male tractauit
Vł si partiari⁹ ñ rñdet dñis
de q̄ntitate tota đbita fingēs
se min⁹ recollegisse. tenet do
minis de dānis. Si aīalia
tenēs ad soccidā nō rñdet ex
integro dāti đ lana caseo ꝛ fe
tib⁹ ꝛ hmōi In his est pctm̄
mortale vel veniale ſm q̄nti
tatē dāni. ꝛ tenet satisfacere.
Si dieb⁹ festiuis laborauit
ꝛ p̄cipue tꝑe messiū ꝛ vinde/
miaꝝ absq; magna necessita
te. vł detulit ligna. vł victua
lia dñis suis. mortale ē Si
vacauit ludis choreis ꝛ aliīs
vanitatib⁹. Si gubernauit
familiā ſm p̄cepta đi et eccle
sie. De suꝑstitōib⁹ ꝛ falsis o/
pinionib⁹ que solent abūda
re ī eis. Si habet vota q̄ im
pleuit vel non.

De pueris ꝛ puellis. c. x.

i Aquiren
dū est đ mēdaciīs ꝛ
ꝑiuriīs De votꝭ nō
impletis. q̄ tñ non obligant
si irritant a ꝑentib⁹ añ annos
pubertatꝭ. De missa ñ audi/
ta ī festꝭ. De ꝯfessiōe ꝛ cōione
fiēda semel ī anno De irreue
rētia ad ꝑentes vel maiores
De rixis. Si ꝟberauit clīcū
q̄ est doli capax excōicat⁹ ē.
De furtꝭ factis đ reb⁹ ꝑentū
vł mgroꝝ suoꝝ. De detracti
onib⁹ ꝛ turpib⁹ ꝟbis auditis
vł dictꝭ libēter. De contume
liīs adinuicem. De inuidia ꝛ
aliīs ꝓut vidꝫ pl⁹ ꝛ min⁹ ſm
etatē ꝛ sensuȝ. p̄cipue đ viciīs
carnalib⁹ cū mascul' et femīs
vł ꝑ seipsos ꝯmissis. vł adin
uicē q̄ hodie abūdāt ī ipsꝭ ꝓ
pt malas societates ꝛ occltāt
Intrrogādi sūt cū mag̃ caute
la et a longe vt non addiscāt

que ignorãt. Multo magis hoc seruãdũ ẽ erga puellas de oib₉ pdictis si credũt tc babuisse vsum rõnis iudicãdũ ẽ ð mortali aut veniali ₣m regulas i pma ⁊ scõa pte ð illis.

De clericis i cõi. Ca. xi.

Circa clericos i cõi. a qlibet clerico pt introgari cũ videt expedire vt qñ talis cleric₉ ẽ ignot₉. Si accepit aliquẽ ordinẽ p symoniã qz p hoc peccauit mortaliter. ⁊ ẽ suspẽsus ₣m iura antiq. nc pt exequi susceptũ. vl pmoueri vlteri₉. nisi pus p papã dispenset. qð veruz est si ipse fuit ɔscius symonie. qz si ignorãte eo pt p aliũ etiã dispẽsari. alit em sp peccarz mortaliter exeqndo. nec excusat eũ iuris igrãtia. Hec Ray. Si accepit aliquẽ ordinẽ. licet nõ p symoniã. tñ a symoniaco i ordĩe vl dignitate siue occulto siue mãifesto ẽ suspẽsus. ⁊ idigz dispẽsatõe pape. sz dũ ignorat factũ. s. eum eẽ symoniacũ excusat a pctõ exeqndo officia sua. sed cum certificat nõ põt exeq sine dispensatiõe Si suscepit ordinez a symoniaco in ordine ɔferendo. vl bñficio notorio sil'r est suspensus. sec₉ si symonia nõ est notoria. duz ho nescit excusat mõ pdicto. sz nõ postea qñ certificat. sz idiget dispensatõne pape. al's nõ pt exeq. Ray. Si recepit ordinẽ habẽs aliqm irreglarita tẽ. vt homicidij. mutilatõis. illegitimatõis. ⁊ hmõi. si absqz dispẽsatõne. peccauit mortaliter. nec pt exeq absqz dispensatõe. al's peccauit mortaliter. Si recepit ordinez excõicatus vel suspensus vl interdictus peccauit mortaliter ⁊ non habet executionẽ

Si exequitur officiuz alicuius ordinis. vt cantando epistolã. vel legẽdo euãgeliũ vt dyacon₉ in aliquo pdictorũ irretit₉ sententia peccauit mortal'r. nisi igrantia facti eũ excusèt. ⁊ est irreglar's. Ray.

Si accepit ordinem in aliquo peccato mortali sciẽter peccauit mortal'r. ⁊ qtienscũqz exequitur officiuz alicui₉ ordinis in mortali. vt accolitatũ subdyaconatum dyaconatum ministrando aliqð sacramentũ solenniter. vt baptizãdo. cõmunicãdo. cõfessiones audiẽdo. ⁊ hmõi. Tho. mortale ẽ. Si extitit pub

licꝰ ꝯcubinariꝰ vl'alias noto riꝰ fornicator.ē suspensus ab executiōe officioꝝ suoꝝ. pci pue a celebratione misse. ⁊ si exequiẗ sic suspēsus efficiẗ ir regularis indigens dispensa tiōe pape.al's nō pōt exequi Hosti. Si nō portauit ton suram ex leuitate et lasciuia: mortl'e viđr Si se exercuit in negocijs secl'aribꝫ negoci ando ⁊ hmōi.vl' si tenuit tab nas ibi ministrans. Vl' si lusit ad aleas et taxillos.vl' se imi scuit enormitatibꝫ l'turpibꝫ: vl' tripudijs cū femīs. Si vsus ē officio ordinū sine de bitꝭ ornamētꝭ.vt faciēdo sub dyaconatū sine manipl'o:dy aconatū sine stola.celebrādo missaꝫ cū defectu alicuꝰ sacre vestis ordinate.s.casula.ami ctu.alba.et hmōi.vl' nō etiaꝫ in lapide sacrato.aut etiaꝫ si ne lumīe aut sine adiutorio ⁊ sine missali.et hmōi.qꝛ ī q̄li bet hoꝝ ē mortl'e pctm̄.si sci enter dimittit.nec excusat iu ris igrātia. Si exn̄s ī sacrꝭ vt ī subdiaconatu.⁊ supomi sit horas canonicas.qꝛ ī q̄li bet die q̄ omisit aliquā horā etiā brē ꝑgīs cū possꝫ pecca uit mortal'r Si ex negligē tia omisit.secꝰ si ex obliuiōe.

⁊ tūc teneẗ dicere qn̄ recorda tur.aut si omisit ex īpotentia īfirmitatꝭ.⁊ hmōi đ cā. Si dicēdo horas alijs exercitijs se occupauit manualibꝫ.vt faciēdo coq̄nā ⁊ hmōi.videẗ mortl'e.qꝛ nō satisfacit prece pto eccl'ie. Si mente circa alia vagaẗ volūtarie n̄ curās ⁊ q̄si ꝑ totū officiū viđr mor tale.secꝰ si ꝓponit velle atten dere ⁊ distrahiẗ.sꝫ cū aduer tit displicet ei. Petrus Si recepit ordinē sacrū an̄ etatē legitimā.s.subdyaconatū an̄ xviij.annos. dyaconatū ante xx.⁊ sacerdotiuꝫ ante.xxv.et sufficit annꝰ incboatꝰ:pecca uit mortal'r.nec dꝫ exeq̄ ante etatē legitimā.si tn̄ faciat nō efficiẗ irregl'arꝭ ẜm cōeꝫ opi nionē:sed peccat. Si sacer dos existens cōmisit aliquā symoniā.puta audiēdo ꝯfes siones ꝑ habendo pecuniaꝫ al's non auditurus. baptizā do.cōicando.inungendo.vē dēdo sepl'turas ⁊ hmōi.mor tale est Si in confessiōe.cō munione vel in collatione sa cramentorum omisit debi tam materiam:vel formam: vel ritum.in quolibet horuꝫ est mortale.siue ex certa sci entia facit: siue ex ignorātia

crassa vl' notabili negligētia nā inde sequit' magnū ꝑiculū ⁊ irreuerētia di. Interrogādū ē enī de formis. s. baptismi. eucharistie ⁊ alioꝝ sacramentoꝝ q̄ sunt maioris ponderis. si sciūt eas: q̄s habes infra. c. vl. Si notorijs peccatoribꝫ dedit eucharistiam vel alia sacra ñ penitētibus. Si occultꝭ pctōribꝫ q̄s ipe sciuit denegauit publice eucharistiā. vel alia sacra. qꝛ in vtroqꝫ vid' mortl'e. licꝫ etiā ipi peccēt petēdo ⁊ sumēdo. Si celebrauit cuꝫ mortali ñ ꝯfesso lꝫ ꝯtritꝰ mortal'r peccauit. nisi aliq̄ necessitate instāte. ⁊ sacerdotis copiā non hn̄te tūc sufficit ꝯtritio. sꝫ sine hac celebrauit mortaliter peccauit. Tho. Si celebrauit nō dictꝭ matutinis mortale ē. Si dicēdo missam nō ꝯsecrauit. putās ex h̄ euadere pctm̄ mortl'e ē ⁊ ḡuissimū. Si celebrauit ad faciendū veneficia seu maleficia. Si nō dixit ex integro corde sed dimisit notabiles ꝑtes misse ex igrātia seu festinatōe ꝑcipue canonis. Si dicēs ꝟba ñ intēdit cōsecrare. Si ñ sūpsit sacr̄m. Si non ieiunus Si plures missas i vna die dixit i casu nō ꝯcesso. Si nō in azimo sꝫ ferm̄tato accipit Si cū hostia q̄ꝫ corrupta vl' vino acetoso vl' quasi putrido. Si sꝑ in missa occupatus in varijs cogitatōibꝫ volūtarie. vl' nō curās fuit ꝺ attētiōe. Si ñ posuit aq̄m cuꝫ vino in calice ex igrantia vel certa scia. i q̄libꝫ hoꝝ ꝑdictorū est mortl'e. Si ñ diligēter seruauit eucharistiam sub sera ꝑpter qꝺ aliq̄d ꝑdit' vel a muribꝫ deuorat'. Si ñ ꝺfert infirmis apte ⁊ cum lumine mō debito Si euomuit sacramētū ꝑpt' ebrietatē vl' ex voracitate. Si ñ renouauit vt dꝫ ꝑpt' qꝺ efficit' putrida vl' marcida vel ꝟmes generāt'. Si dedit ifirmo patiēti vomitū sciēter. Si stilla sanguinis cadit in terrā. et i his freq̄nter ē mortale. licꝫ nō sꝑ Si nimis raro celebrauit. ꝑcipue si non celebrauit in magnis solēnitatibꝫ videt' mortale ſm Tho. Si ꝑmisit alicui dicere missas recipiēs elemosinas. et nihil intendit facere videtur mortale. Si habens pollutionē noctur nam die ꝑcedenti immediate ex causa vbi fuit mortale l' dubitat fuisse mortale cele-

brauit etiã cõfeſſus videtur
mortl'e. ſm Tho. vl' ſm Pe.
d pal. qñ ſic icõtrit⁹ accedit
ad celebrandũ. veniale aũt ſi
ex cã vbi fuit veniale. niſi ſb/
ſit neceſſitas Si audiuit
cõfeſſionẽ alicui⁹ nõ hñs au
toritatẽ ab aliq̃ Si abſoluit
a caſib⁹ a qb⁹ nõ potuit. vt a
reſeruatꝭ ſiue ex certa ſcia ſi/
ue ex ignorantia craſſa Si
intromiſit ſe d diſpẽſatõe vo
toꝝ. vl' abſoluit ab excõica/
tiõe maiori abſqꝫ ſpeciali cõ
miſſiõe. Si poſuit ſe ad au
diendũ ꝯfeſſiões oĩno igno/
rans ⁊ neſciẽs diſcernere int'
mortale ⁊ veniale. ⁊ cõia mor
talia: eſt mortale. Si abſol
uit quẽ iuenit excõicatũ ma
iori: ⁊ a peccatis. quia nõ pt.
Si abſoluit euꝫ q̃ nõ vult a
pctis diſcedere vel ſatiſface/
re qb⁹ debet. Si reuelauit
pctm̃ auditum in ꝯfeſſiõe co
gnoſcenti ꝯfeſſum illũ ſine li
cẽtia illius. in q̃libet p̃dicto/
ruꝫ vid' mortale. nᶜ excuſat
ignorãtia. Si nimis feſti
nauit in audiẽdo nõ ſufficiẽ/
ter interrogãdo. Si i pple
xis caſib⁹ pitiores nõ ꝯſulu/
uit. Si incaut⁹ in iniũgen
dis penitẽtijs. q: vel nimis
graues vl' nimis ꝗuas dedit

Si interrogauit d his de
qb⁹ nõ debuit. vicꝫ nomẽ p/
ſone cũ q̃ peccauit. vl' icaute
in turpib⁹. Si p̃dicauit in
peccato mortali exiſtẽs pec
cauit mortal'r. et totiẽs quo
tiẽs ſic p̃dicat. Tho. Si p̃/
dicat aduertẽt' mẽdacia. mor
tale ẽ. Tho. Idẽ videt' ſi ſcã
daloſa vñ ꝯcitat ſeditões in
pplo. Si p̃dicauit idulgẽ/
tias indiſcretas. Si p̃dica
uit pp̄ter pecuniã ſibi pmiſ/
ſam vl' dandã ſymonia ẽ: vñ
⁊ mortale. Si p̃dicat ppt'
inanẽ gl'iaꝫ ibi ꝯſtituendo ſi
nẽ mortale ẽ. Si p̃dicauit ſi
ne licẽtia. Si dixit nimis cu
rioſa allegãdo poetas et phi
loſophos freq̃nt' Si fabu
loſa ⁊ puocãtia ad riſũ. ſi ab
hmõi ſe ñ ſubtraxit cũ poſſꝫ
⁊ iiũgeret' ei peccauit. Si ni
mis familiaris eſt cũ ml'ieri/
bus ꝯuerſando viſitãdo eas
extra neceſſitatem. pp̄ter qd
ml'ti ſcãdalizant'. ⁊ ipe nouit
h: poſſet eẽ mortale. Si vi
ſitauit monaſteria ⁊ q̃ de cau
ſa. Si cognouit carnaliter
illam quã audiuit in confeſ/
ſione. vl' quã ſuſcepit ad bap
tiſmũ vl' confirmatiõeꝫ ꝯma
trem. qd maximũ ⁊ grauiſſi/
mũ eſt ſcel⁹ cõiter reſeruatuꝫ

epis. De aliis ꝟo inhonesta tibꝫ interroga ꝓut videbit expedire. Si vestes sacras calices extersoria ꝛ alia ptinentia ad cultū diuinū n̄ tenuit mūda et decēter aptata. ꝑpt magnā irreuerētiā possꝫ esse mortale. Si benedictiōez mense ꝛ graꝶ actiōes n̄ dixit qđ dicere dꝫ. xliiii. di. c. nō licet. Si nō fuit bn̄ modestꝰ aspectu aspiciendo hinc īnđ mulieres ꝛ vana: qđ mltum scādalizat ꝑsonas. silr i incessu. statu. hitu. auditu ꝛ hmōi actibꝫ. Si nō obediuit mādatis iustis suoꝶ supiorū et sentētiis. ꝛ si ꝯtēpsisset mortale ē. De aliis ꝟo pctis mortalibꝫ đ qbꝫ habes in prima ꝛ scđa pte. s̄. interrogādū ē ꝓut expedit ꝭm q̄litatē ꝑsonaꝶ.

De bn̄ficiatꝭ canonicꝭ.
Capitulū. xii.

Beneficiati canonici de oībꝫ iā dictꝭ in. c. p̄cedēti pn̄t interrogari ꝓut credi p̄t ipos in illis esse inolutos ꝛ etiāꝫ de notatꝭ in h̄. c. Si bn̄ficiū simplex siue curatuꝫ obtinuit ꝑ symoniā. cuiꝰ ipe fuit ꝯsciꝰ. nō p̄t nisi ꝑ papaꝫ dispēsari ꝙ retineat. Si ꝟo ignorāte eo siue sciēte symoniā cōmisit talē oꝑtet renunciare tali bn̄ficio si nō dispēsat. alias furtiue tenet. vn̄ cōtinue stat tal' in pctō mortali postq̄ h' sciuit q̄usq3 renūciet. nec facit fructus suos sed tenet restituere deductis expensis factis in vtilitatē beneficii. ꝛ hoc maxie de symonia ꝑ munꝰa manu. Si autē ignorāte eo posset etiam per aliū dispensari. nō tn̄ ꝑ eū cū q̄ cōmissa est. Sꝫ si symonia est notoria: est etiam suspensus quo ad executionē ordinū. sed dispensari p̄t ꝑ epm̄ si cum eo nō est cōmissa symonia. non autē si est occulta est suspēsus q̄ ad ordines. sꝫ dū tenet tale beneficiū ē suspensus quo ad se. quia sine mortali peccato non exequi pōt.

Si recipit beneficiū simplex vel curatum per preces carnales. id est pro indigno porrectas cum esset male vite. ꝛ hmōi. vel ꝑ obsequiū tēporale factum episcopo vel alii conferenti. peccauit mortaliter. Si beneficiū curatū ꝑ p̄ces suas recepit. etiaꝫ si alias dignꝰ sit. quia tales p̄ces estimant ꝑ indigno tanq̄ ambitioso ꝛ p̄sumptuoso

ↄmisit symoniā. vñ mortale est ꝭm Tho. forte tñ tenet re nūciare. Pro bñficio autem simpliciꝫ porrigere pces p se. si al's ē dign⁹. vl' etiā p bñficio in generali. ꝛ h intēdēs ad sui sustētatōez: ñ ad curaꝫ nec magꝭ curatū petēs q̄ aliud. Si qrit vl' hꝫ bñficiuꝫ ñ intēdēs clicari sꝫ vxorari. ꝛ intēdēs gaudere d fructib bñficij videt vsurpatio rerū eccl'iaꝝ. et ꝯ intentionē dotātiū eccl'ias. ꝛ ideo graue peccatū est. Si nō fuit electus a patronis vl' a collegio. ꝛ cōfirmat⁹ p supiorem ad quem spectat siue p epm īstitutus. sed d mandato vl' manu dñi tpalis vl p potētiā accepit. ꝛ dꝛ intrusus qꝛ fur est ꝛ latro. nec pt aliq̄d disponere in tēporalib vel spūalib. vñ nec absoluere nec sacrā pōt dare parochianis illi⁹ eccl'ie. sꝫ in q̄libꝫ hmōi actu peccat mortaliter. Si renunciauit alicui beneficio qd hꝫ eo pacto q det ↄsanguineo vel pp̄ter pecuniā sibi ppt h datam: symonia ē ꝛ mortale in vtroqꝫ nec pt iste sibi retinere tale beneficiū sic sibi collatū. Si p mutatōez sui bñficij vl' ecclesie fecit cū beneficio alterius ↄueniēdo īter se abſqꝫ iudicio supiorū ad q̄s spectat collatio beneficioꝝ: symonia reputat. de his vide plenius in sūma. Si recepit bñficium existens illegitim⁹ absqꝫ dispēsatiōe. qꝛ ꝯ iura. iō tenere ñ pt. Pōt aūt cū eo dispensare de simplici bñficio epus De curato vo vel dignitate solus papa. Si fuit elect⁹ p symoniā ñ valet electio. vl' si ipe aliquē elegit p symoniam vel ad epatū vl' canonicatū vel ad aliā ecclesiā. vt clerici collegiataꝝ ecclesiaꝝ. vl' si alias indignū igrātē et publice malū elegit ad platuraꝫ ex amicicia ꝛ hmōi. mortl'e ꝛ grauissimū ē. ꝛ oīa mala q̄ sequūtur ei iputant Si male tractauit bñficiū seu eccl'iaꝫ: pmittēs ecclesiā vl' edificia ruere vl' possessiōes īcultiuari. ꝛ alias res depire mortaliter peccauit ꝛ tenet ad restōnem seu satisfactionem si ↄmittit notabilem negligentiaꝫ ꝛ dānū sit notabile. Si fruct⁹ beneficij ñ bñ expēdit. vicꝫ vltra ſbuētōez suā subueniēdo paupib sꝫ dilapidauit ī ↄuiuijs ꝛ kpib. l'ec ddit ↄsāguineis ñ idigētib mortl'e ē. sec⁹ si ↄsāguinei idigēt. qꝛ tūc pt

vari eis. Si plura bñficia
hñtia curã tenet absq3 dispẽ
satiõe fur est ꝛ latro. naz bñs
bñficiũ cum cura si recipit se
cũdu3 cũ cura ipo iure vacat
pmũ. c. de multa. de pben. ex
tra. ꝛ h postq3 habuit pacifi/
cã possessionẽ secũdi vel ha/
bere potuit. ꝛ fruct⁹ eius pce
pit. al's nõ vacat pmũ. vide/
licet si fruct⁹ scdi bñficij ꝯce/
dunt alteri p papã. p illo tẽ/
pore nõ vacat pmũ. extra de
pbẽ. li. vi. c. si tibi cõcesso.
Si hñs pbẽdã hñtẽ digni/
tatẽ ꝛ si ñ curã aiaꝝ. si reci/
pit scdam silr vacat pma. ex
tra d pben. c. de mlta. et i isto
casu ꝛ poss teneť ad restitutõ
nẽ fructuũ si recepit. Si ha
bẽs bñficiũ vnũ violẽter oc
cupat secũdu3. vl si sciẽter se
ĩtrudit silr pdit pmũ. ꝛ si qd
habebat ius ĩ scdo etiã pdit
ꝛ vacat illd scdm. de pben. c.
eũ q. li. vi. Itẽ non pt qs hre
dignitatẽ cũ pbẽda absq3 di
spensatõne pape. Quicũq3
recipit psonatũ vl dignitatẽ
vl officiũ vl bñficiũ. cui cu/
ra aiaꝝ sit annexa. si añ ob/
tineat silr cũ sit puatus. pmo
vt dictũ est. si nõ dimittit p/
mũ absq3 mora in man⁹ ordi
narij in cui⁹ epatu est ipo iu/
re est etiã puatus secũdo. et ẽ
inhabilis ad sacros ordines
et ad qdcũq3 aliđ bñficiu3 p
extrauagãtẽ Joh. xxij. Ite3
absq3 dispẽsatõe nõ pt qs te
nere pl'es eccl'ias vl pbẽdas
q tñ nõ habeãt curã aiaꝝ ni
si in quinq3 casib⁹. Prim⁹ qñ sũt
ita tenues q neutra illaꝝ suf
ficiat ad sustentationẽ. Se/
cundus si vna dependet ab
altera. Terci⁹ pp̄ter raritatẽ
clericorũ. Quart⁹ si ecclesia
ẽ annexa pbende vl dignita/
ti Quitus si h3 vnã intitula
tã ꝛ aliã cõmẽdata3. sed talis
ꝯmẽda d parochiali ecclesia
fieri nõ põt. nisi ei q attigerit
vigesimũ quntũ annũ. ꝛ sit sa/
cerdos. ꝛ tali nõ põt cõmitti
nisi vna ex euidẽti necessita/
te vl vtilitate. et durat nisi p
sex menses. extra d elec. c. ne/
mo. in vi. Si h3 pl'es ec/
clesias vl pbẽdas hñtes cu/
ram aiaꝝ absq3 dispẽsatione
pape fur ẽ ꝛ latro. et cõtinue
in mortali. nec eps pt dispen
sare in hoc. Si etiã h3 per
dispẽsatõne3 pape s3 subrep
ticie. puta quia petẽdo vnũ
tacuit d alio qd habebat vl
dixit se hre legitimã etatem
cũ nõ hret et hmõi idem ẽ iu
diciũ. Si per dispẽsatiõe3.

epi hʒ plura bñficia. sed sim plicia: sʒ ad supfluitatē ł etiā p dispensatōnez pape simpli cia vł curata. cū v nū sibi suf ficeret ſm statū suū nō videt tutus i ꝯscia sua qꝛ dissipa/ tio est ꝛ ñ dispēsatio. Si ac/ cepit eccłiaʒ parochialē a q̄/ cūqꝫ cū nō attigisset. xxv. an nū absqꝫ dispēsatōe pape cir ca etatem nulla est dispensa/ tio. et nullū ibi ius hʒ. c. licet canō. de elec. l. vi. Si infra annū ꝯputatū a die assigna/ tiōis sibi regimis ecclesie ñ fecit se ad sacerdotiū ꝓmoue ri est ipo iure ꝑuatus. eo. ca. licet canō. Itē tenet ꝑsonałr residere in residentia. Pōt tñ eps causa rōnabili dispēsare ad tps tm̄. Sʒ de ꝓmotione ad sacerdotiū infra ānū non extēdit ad eccłias collegiatas bñtes curā. nec ad assūptos ad earūdē regimen. de elec. c. statutū. li. vi. Possunt etiā epi dispensare cū ipsis q̄ bñt vel hēbūt ecclesias parochi ales. vt vsqꝫ ad septēniū lra rū studio insistētes ꝓmoueri nō teneant nisi ad ordinē sb/ dyaconatꝰ. quē nisi ifra ānū suscipiāt sunt ipo facto ꝑua/ ti tali bñficio. et medio tpe p vicarios illis ecclesijs ꝓui/ deat. de elec. in. vi. c. cū ex eo Si bñs qd̄cūqꝫ bñficium simplex et q̄ntūcunqꝫ paruū nisi dicat horas oī die peccat mortałr omittendo ex negli gētia. etiā si nō sit in sacris cō stitutus Si canonicꝰ vel aliꝰ clericꝰ recipit q̄tidianas distributōes q̄ dant interes/ sentibꝫ horis cum nō interfue rit. furtū ꝯmittit. et tenet ad restitutōeʒ Si cū nō pos/ sit p se curā exercere ecclesie nō posuit ibi loco sui idone um q̄ bñ officiaret. sʒ malū ꝛ igrātē q̄ ex suo malo scādali/ zat vt notorios fornicatorꝫ. ꝛ lusor ꝛ hmōi. vel q̄ nescit mi nistrare d̄bite sacramēta ꝛ cō/ fessiōes audire peccat mor/ taliter. q̄m oīa mala que se quunt ei iputant. Si vō ñ pōt inuenire idoneuʒ p se ex erceat. vel si ñ pōt aliter ꝓui dere renunciet. Item nō li cet ꝑlato sub ꝑcio vł annuo cēsu cōcedere vices suas seu iurisdictōeʒ. qꝛ spūale est. ex tra. ne ꝑlati vices suas. c. i. ij ꝛ. iij. vicʒ si diceret. ꝯcedo ꝙ exerceas vices meas. vel ta lem iurisdictōeʒ. ꝛ totū lucꝝ sit tuū. ꝛ dabis inde mihi tā tū: illicitū ē. sʒ cōmittēdo pu re vices suas licʒ ꝯstituere ei

salariū.xij.q.ij.c.caritatē tu am.vicȝ dicēdo.dabo tibi tā tū ꝑ salario tuo.ꝛ totū lucrū erit meū. Hec Innoc. Si alienauit res eccl'iasticas.vi delicȝ mobilia bōa.vt res sa cras.vl' imobilia.vt possessi ones sine necessitate vl' maio ri vtilitate.vl' ñ ſuata forma iuris.ꝛ hmōi.ḡuiter peccauit

Itē de exercitio cure aīarū quō se habuit ī audientia cō fessionū.in collatiōe alioꝝ sa cramētoꝝ.ī visitatōe īfirmo rū.pcipue ne deficiāt eis sa/ cramēta cum expedit. In ad monitiōe sbditoꝝ.ī correcti/ one vicioꝝ.pcipue q̄ ad no/ torios pctōres.ꝯcubinarios tenētes inimicicias ꝛ hmōi.

Si nō āmonuit ñ ꝯfitētes ꝛ nō cōicantes annuatim q̄n cū potuit significādo epō cū nō potuit.ꝛ hmōi.nam oues ex negligētia ꝑdite ab eo req̄ rent.de qb ꝛ aliis suꝑdictis ꝛ hmōi habes satis in tercia ꝑte sūme. Si alienos paro chianos audiuit nō habens autoritatē specialē ipe vl' ipi qꝛ ñ pt eos absoluere. Si emit aliq̄s res immobiles ð fructib eccl'ie.qꝛ tales debēt remanere eccl'ie. vnde si emit nomine alterius vt sic posset dare ꝛ legare cui vellet fraus ē ꝛ furtū.ꝛ ad restōnem tenet

Si indulgētias ꝑ se dedit cū nō posset.vl' plures dixit hre ecclesiā suā q̄s habeat ad q̄stū.est mortale. Si reliq/ as nouas exhibuit pplo ho norādas nō approbatas ab eccl'ia Si nimis facilis fu/ it ad dispēsandu ȝ in ieiuniis eccl'ie. Si elemosynas extor sit a pplo ꝛ a subditis ad q̄s nō tenebant Si q̄stores di cere mendacia in ecclesia sua ꝑmisit.et qð peius est si fecit pactū cum eis de quota. Si secūdas nuptias benedixit. Si ꝑmisit xpianas nutrices seruire ī domo iudeoꝝ Si sustinuit sortilegas ꝛ diuina trices in sua parochia. Si ꝑmisit ludos vl' malas ꝯsue tudines nō obuiādo q̄ntum potuit. Clerici vo q̄ manife sti vsurariis alienigenis aut al's oriūdis ð terris ipoꝝ ad fen exercēdū domos locant vl' alio titulo ꝯcedunt ipo fa cto sūt excōicati.nisi sint epi de vsuris.c.vsuraꝝ.li.vi.

Clerici:archidyacōi.pleba/ ni.ðcani.ꝑpositi.cantores et alii clerici ꝑsonatū habētes ac etiam sacerdotes q̄ audi/ unt ī scolis leges vl' physicā

poſt duos mēſes ſi nō dimit
tūt hmōi lectōes ſunt excōi
cati.c.ſuꝑ ſpecľa.extra ne cle
ri.vľ mo. Clerici ⁊ religio/
ſi q̇ īducūt aliquē ad vouen/
dū vľ iurādū vľ fide interpo
ſita.ſeu aľs ꝓmittēdū vt ſe/
pulturas apd̾ eos eligāt.vel
iā electā ñ mutēt ſūt excōica
ti.nec pn̄t abſolui niſi per pa
pā niſi ī mortꝫ articľo.cle.cu
piētes.d̾ pēis.idē d̾ reli. Cle
rici q̇ ſciēter ⁊ ſpōte ꝑticipa/
uerūt cū excōicatꝫ a papa.et
ipſos ī officijs receperūt ſunt
excōicati.⁊ abſolutō pape re
ſeruat.c.ſignificauit.extra d̾
ſen.excō. Falſātes lr̄as pa
pe.vľ falſ ſciēter vtētes. vel
remouētes etiā vnā lr̄am de
bulľ pape.ſūt excōicati.⁊ ab
ſolutio pape reſeruat Clˀici
ſepeliētes ī eccľijs vľ cimite
rijs eoꝝ excōicatoſ a iure.vľ
vſurarios māifeſtoſ.vľ noīa
tim int̾dictos tꝑe int̾dicti in
caſibꝫ ñ ꝯceſſis ſūt excōicati
cle.eos.d̾ ſepul. Sepeliētes
ꝓ ſe occidētes.vľ in tornea
mētꝫ morientes et hmōi.pec
cāt mortaľr.nͨ ſūt excōicati

De religioſis Ca.xiij.

c Circa reli
gioſos ⁊ religioſas.

Si ſunt clerici vel ordinati.
interrogari pn̄t d̾ his de q̇bꝫ
ſuꝑ dictum ē in.c. de clericiſ
in cōmuni ꝓut erit expediēs
Si ꝟo ſūt bn̄ficiati in eccle
ſijs curatꝫ.de his habes ī.c.
p̄cedēti. Sed vltra predicta
etiā d̾ infraſcꝑtis q̄ ſunt ꝓpa
eoꝝ dicēdū eſt.⁊ p̄mo Si fu
it receptꝰ ad monaſteriū per
ſymoniā mortale eſt. Si ꝟo
fuit ſymonia mētalis tm̄ pe
nitētia abolet. Si ꝟo pacti/
onalis qꝛ.ſ.monaſteriū exe/
git tm̄ aľs nolebat eū recipe.
et ingrediēs vľ ꝓpinq̇ eiꝰ tan
tū dederunt.vel minus ꝓ ip
ſo ingreſſu.niſi forte cū mo/
naſteriū eſt ita tenue ꝙ ñ ſuf/
ficit illi ꝓuidere.nam tūc ob
latis ſpūalibꝫ gratis.i.īgreſ/
ſu.licet petere ⁊ paciſci de tē
poralibꝫ de q̇bꝫ debeat viue
re.vel dicere illi.porta tecuꝫ
ſi vis comedere mecum. ſm
Hoſti.et aliquos alioſ. Se
cus ſi monaſteriū eſt pigue
et poteſt illi ꝓuidere.nō p̄t fi
eri aliq̄ pactio vľ exactō abſ
ꝙ vicio ſymonie. tunc vltra
pctm̄ recipiēs vel receptꝰ vľ
recepta d̾bent expelli de illo
monaſterio.extra de ſymo.c.
qm̄. Poteſt tn̄ eps ī hmōi di
ſpenſare ſcꝫ vt non expellan/

tur ꝺ monasterio. Raymū. ⁊ Guil. ꝓcipue reꝑit tal' symonia in monialib⁹ vbiq₃ terrarū. non sic ꝓo ē ꝺ viris religiosis. Si ingressus ē religionē non pura intētiōe. s. seruiēdi ꝺo. s₃ alia ꝺ cā. vic₃ nō laborādi. vl' si est monial' q̄ nō potuit nubere. ⁊ quia posuerūt ꝑentes ipam inuitam lic₃ malefecerint. tñ pōt ⁊ ꝺ₃ mutare ītētōe₃. sc₃ vt ibi manere velit ad seruiēdū ꝺo. et sic erit in bono statu. al's erit in mortali. Sed si reꝑpit se in monasterio dissoluto ñ viuente regulariter q̄rat si pōt mutare locū cum dispēsatōe si indiget. quod tñ ī moniali erit difficile. qꝺ si nō pōt nō sequat' turbā. i. alios vl' alias in malū. s₃ seruet ipa ordīem suū si ad bonū nō pōt reducere alios vl' alias Si īgrediēs monasteriū reticuit impedimēta q̄ habuit ad illud scienter. vic₃ q₂ erat fu⁹. vel habebat occultā infirmitatē vl' alteri⁹ religiōis ꝓfessus ꝯiugat⁹. debitor in mult's. et hmōi. peccauit mortal'r. ꝓcipue si sciebat tale īpedimentū: ⁊ ꝑ illꝺ nō posse recipi ad religionē. Ul' ꝺ his interrogat⁹ mēdaciū dixit ⁊ pt ⁊ ꝺ₃ de monasterio expelli si alit' ꝓuideri nō pōt. Si h₃ votū religionis artioris anteq̄₃ intret. laxiorem ꝓus debet q̄rere dispensationē. si etiam eēt bona. ⁊ mlto fortius post ꝓfessionē in vna religiōe nō pt ad aliā transire equalē vl' laxiorem. et de mēdicāte ordīe ad mēdicantē. vel de mēdicātib⁹ ad monachalē trāsire nō pōt sine dispēsatiōe pape nisi ad carthusienses Si induxit aliquem ad religionē ꝑ symoniā vel ꝑ fraudes. puta asserēdo ibi obseruari regula₃ qꝺ nō fit. vl' dicendo se ad nihil obligari ⁊ reticēdo seueritates religiōis: q̄s ille ñ intēdit seruare. ⁊ hmōi. peccauit mortal'r. De illis q̄ etiā volentes ingredi religione₃ aliqua₃ in qua bene viuit' auertūt vt trahāt aquā ad suum molendinū infamātes illos ⁊ crimina imponētes. suas aūt vsq₃ ad t'ciū celū extollētes ñ euadere dānatō₃ certū est. q₂ ꝯ charitatē agūt ꝯ insticiā ⁊ cōtra sacrā sc'pturā agunt

De voto pauꝑtatis

I in religione exñs obs'uauit pauꝑtatis votū nihil retinēs l'

retinere deliberans. mortale ei ē ꝓpriū hře. ⁊ totiēs q̄tiēs illud ꝓponit. Dicit̄ aūt ꝓprium qđ celat̄ priori suo. vt si habeat et teneat pecuniā vel vestē nesciēte p̄lato. vel si sciat tñ ꝯ voluntatē ei⁹ ⁊ absq̄ licentia. vel si de licentia eius ⁊ volūtate. tamē nō pat⁹ sibi tradere ad petitionē ei⁹. sȝ recusare si posset đ facto. ⁊ multo peius si non solū mobilia sed etiā immobilia. vt redditus ⁊ possessiones retinet vt ꝓpa dans vēdēs et dissipās vt placȝ. nec p̄lat⁹ p̄t dare licentiā sic retinendi. nᶜ papa pōt in ꝓpo dispēsare. extra đ sta. mona. c. cū ad monasterium. Si dedit bona monasterij siue cōuēt⁹ absq̄ supiorū licētia habita vel p̄sūpta.

Si aliq̄d occl'te recipit vel tenet mortale est ⁊ ꝓprietas. Si repiens se in loco vbi ñ viuit̄ in communi. ꝓpter qđ oportȝ sibi ꝓuidere de necessarijs habet aliqua vestimēta vl' pecuniaȝ ⁊ aliq̄d hmōi cum bona licentia. beneplacito prelati aduertat diligēter. Primo q̄dem vt ꝑ eū non stet q̄n oīa velit ponere in cōmuni si alij vellent. ⁊ ad hoc ogatur quantū potest

Scđo si hec non pōt sꝑ sit parat⁹ simpl'r ponere omnia ⁊ dimittere in manib⁹ p̄lati

Tercio vt đ hmōi cōcessis nihil det sine licētia supior̄ sui generali vel speciali. etiaȝ in elemosynis. nisi ī extrema necessitate. Quarto vt ñ thesaurizet nec sup̄flua teneat: nec deliciosa q̄rat. nec multū inq̄rendo sollicitet. nec habeat inordinatū affectū ī hmōi et sic poterit trāsire si in alijs bñ se habeat. sec⁹ si agēdo ñ religiose. sȝ laical'r viuit Sȝ ⁊ cū p̄dictis si posset locū inuenire vbi in cōmuni viuit̄ meli⁹ ei esset.

De voto castitatis.

Si seruauit votū castitat̄ non solū ab oī carnali ope ⁊ ꝯtactu venereo se abstinēdo sed etiā ab oī locutōe turpi ⁊ amatoria ⁊ ab omni cogitatiōe immūda deliberata. ⁊ delectatione morosa. qꝛ in q̄libet hoꝝ est mortale. vt dictū ē sup̄ circa secūdū ⁊ nonum p̄ceptuȝ. Est etiam sacrilegiū qđ grauius est. ⁊ qꝛ ad ista deuenit̄ ꝑ ꝯuersationem ⁊ familiaritatē. iō inq̄rendū est si hȝ domesticitatem cū aliq̄ simonialis. vl' cū aliq: si religiosus

et si hoc reperit esse extra casuz necessitatis ꝓhibēdꝰ ē. alis nō absoluēdꝰ qꝛ q̄i īpossibile est ꝙ talis nō incidat in ruinā. di. xxxij. c. hospitiolū. ꝛ dist. lxxxi. ꝑ totū. Scādala etiā multa ꝛ oblocutōnes sequunt̄ in ppl'is. ꝛ hmōi. ꝛ iō ꝓhibēdꝰ est. ꝛ ꝯsanguineoꝝ etiā rarus fit accessus.

De voto obediētie.

Si fecit contra votuz obediētie quod ē sp̄ mortale. Et nota ꝙ ñ sp̄ qñ q̄s agit aliq̄d ꝯ͞ regulā suā. vl' trāsgreditur regulā vl' cōstitutōes facit ꝯ͞ obediētiam. sed qñ facit ꝯ͞ p̄cepta ꝯtenta in regula ꝛ ꝯstitutōnibus suoꝝ supioꝝ. vl' qñ aliq̄d trāsgredit̄ ex cōtēptu q̄n tūcūq3 illō sit minimuz. Qñ ꝟo p̄latꝰ vl' p̄lata īiūgit aliq̄d fieri p̄cipiēdo vl' mādando ī ꝟtute sctē obediētie. vl' spūsscti vt facias h̄. vel s̄b pena excōicatōis ꝛ hmōi. illud dꝛ p̄ceptum. cuius transgressio est mortalis. Idem eēt qñ prelatus aliquid mandaret subdito quomōcūq3 loq̄ret̄. declarans sibi ꝙ intendit obligare illū sub peccato mortali ad faciendū illō. ꝛ intellige si mādat qō nō sit illicitū. ꝛ tale q̄d ꝙ teneat̄ subditꝰ ei obedire. Simil'r qñ ī regula vl' ꝯstitutōibꝫ est aliq̄d p̄ceptorie mandatū. vel sub pena excōicatiōis. vel s̄b pena carceris. vl' sub pena ḡuioꝝ culpe. vl' ꝑ silēz locutiōez cōiter cēset̄ obligari ad mortale. alias aūt faciēdo ꝯ͞ cerimonialia. vt frāgere silētiū. tarde venire ad chorum ꝛ hmōi. ē veniale. nisi q̄s faceret ex ꝯtemptu. qꝛ tunc mortale. Cōsuetudo aūt q̄suis nō sit ip̄e cōtēptus tñ est inductiua cōtēptꝰ. ꝛ iō caue ne assuescas alicui trāsgressiōi.

De officio diuino

Si dixit horas canonicas ꝛ officiū d̄functoꝝ qñ dꝫ dici. Nā religiosus etiā si nō hꝫ ordinē sacꝝ tenetur ex p̄cepto ad officium. p̄cipue si ē ꝓfessus. vñ omittēdo aliquā horam peccat mortal'r. et oī die qua omittit ex negligētia. nō aūt ex p̄cepto tenet̄ dicere istō vl' illō. q̄suis nec d̄beat ad placitū suū mutare officiū. s3 debet dicere s̄m ordinē suū. Si nō fuit cū aliis ī eccl'ia ꝛ nimis tardauit ad dicenduz officiū. Si somnolent' l' dormiuit redicat. vel aliq̄d loco

eius dicat. sz si p maiori pte dormiuit totū reiteret. Si ibi incōposit⁹ fuit et ocul' va gis. Si risit vl' ridere fec vel aliquā leuitatē vl' locutōnez fecit nō necessariā Si mente distract⁹. pcipue qñ ñ aduer tit. Si male legit vl' cātauit vl' inclinauit ex negligētia. i ǭlibet hoꝝ est pctm̄ veniale cōiter. Si elegit plaτum per symoniā. vl' etiā ⁊ si nō symo niace tñ idignū scient. Si ñ illū quē iudicauit meliorem ad officiū illud sz aliū ratiōe amicicie. vl' alia intētiōe mū dana mortale est. Si accusa uit calūniose platū vel sociū ꝺ aliq crimiali. vl' testificat⁹ est. vl' destitit ab accusatione iniuste. vl' alias ifamauit pla tū vl' subditū dicendo crimi nalia de eis. etiā si eēnt vera intētiōe ifamādi. mortale est. Idē si secreta sui ordinis re uelauit sine causa iusta et rō nabili. ⁊ quō ǭs teneat ad re stitutōez fame habes i sū. i. ŋ pte diffuse. Itē si in visitatō ne platoꝝ nō reuelauit dicen da que sunt ꝯ honestatē reli gionis de platis ⁊ socijs. ⁊ p cipue qñ cōiter sic fuat. et sit pceptum a visitatore vt di cant que indigēt correctōne tunc em̄ omittere aduerten ter que dicenda sunt est mor tale peccatū. Debet tñ intel ligi pceptū seruato ordie fra terne correctōis. vñ oīno oc culta de qb⁹ pt presumi emē datio dici non debēt. vbi au tē nō sperat emēdatio ⁊ psu mit recidiuatio. vl' aliqđ ma gnum scādalū dici debet. nō tñ accusando si sufficient p bari nō pōt. quia tūc gui ter peccaret. sz simpliciter denū ciādo prelato. vt patri si spe rat ꝙ inde puidebitur. Si fecit vl' coopat⁹ est ad aliquā conspirationem contra pla tos. vel inuenit aut sectatus est partialitates et sectas in monasterio. aut ꝯuentu. aut diuisiones. quia mortale est. ⁊ crimina mundanorum vel demoniorum potius ꝙ̄ reli giosorū. Interrogandi etiā sunt de. xij. abusiōibus clau stri ꝺm Ray. ǭ ꝺm Hugonē sunt iste. Prelatus negligēs discipulus inobediens. iuue nis ociosus. senex obstinat⁹. monachus curialis vel cau sidic⁹. habitus preciosus. ci b⁹ exǭsit⁹. rumor in claustro lis in capitlo. dissolutio in choro. irreuerētia circa alta re. In his qñqꝫ ē mortale. qñ qꝫ veniale ꝺm ǭntitatez facti ⁊ intētiōez. Magna etiaꝫ est

abusio religiosuz iurare i cō muni locutōe. etiam si dicat veritatē. z etiā maledicere et blasphemare. etiā si ex leuitate. Interrogādū etiā est p̄cipue de cerimonijs p̄ncipalibꝫ z de esu carniū extra ifirmitatē. De lineis nō vtēdis ad carnē. de lectis ñ plumeis de ieiunijs regule vł constitutionū. de obseruātia silentij in certꝫ horis z locꝫ. Ad q̄ omnia obligant omnes monachi. z etiā plures religiosi. z monachi scī bn̄dicti. extra ð sta. mo. c. cū ad monasteriū z plures religiosi alioꝝ ordinū ex ꝯstitutōibꝫ suis. Et licet in his p̄latꝰ posset dispēsare: nō tn̄ p̄t dissipare. qð est ſm Bern̄. qn̄ fit absqꝫ cā rōnabili z vrgente. als pctm̄ ē dispēsāti z dispēsato plus et minus ſm trāsgressionem.

Si i obediēdo male se habuit. vicz qz obediuit i malo puta dicēdo mēdaciū. vel ex negligētia dimisit cōe mādatū. vł tardus fuit ad obediēdū. vel nō affectuose sꝫ q̄rulose vel dissolute z nō cū maturitate. Si irreuerēs circa maiores egre sustinēdo rep̄hēsores z cū idignatōe cōiter est veniale.

De exercitio

Si vacauit ocio qð ē sentina oīm maloꝝ. z q̄ntū. Si inutilit̄ expendit tp̄s faciēdo ea q̄ sūt nullius valoris. Si fecit exercitia mūdanoꝝ. vt faciēdo bursas vestes ope polimito. recamatōes vł linea reticulata z hmōi. vł ꝯfectōes nimis p̄ciosas vł alia gulosa. qz magnū pctm̄ z abusio ē ac occasio multoꝝ maloꝝ. z iō p̄hibendū ē. hoc malū etiā rep̄it̄ i monialibꝫ modernis. Si cōuersando fuit nimis leuis vł alios inducēs ad leuitatē vel risum verbis. gestibꝫ ł solacijs. q̄ aliqn̄ sine pctō fieri p̄nt ad recreatōꝫ. vł subleuādo se vł alios ab acidia. raro tamen decꝫ hmōi religiosos

Si aliqn̄ irrisit vł gestiuit quod symeis congruit et hystrionibus nō religiosis Si murmurauit circa victum z vestitum. Si ipatienter tulit graues mores alioꝝ. Si se grauem alijs reddidit. Si singularitatez q̄siuit in cibo vestitu. dormitu et alijs. vnde frequenter in ipsis orit̄ superbia. et in alijs murmuratio z indignatio. Si fratrem delinquentē non fraterne ad

monuit:vł defectus alioꝝ ꝑ lato nõ significauit vt adhi beret remediũ. seruato tñ oꝛ dine fraterne coꝛrectõnis. in his cõit ē veniale. Si mur murauit ꝯ sibi ꝯmittētē tan ꝗ indiscretũ Si impatien ter se habuit dure loq̃ndo cũ q̃bꝰ nõ hꝫ se intromittere.

Si ñ diligēter tractauit res monasterij Si nimis tenax fuit in dãdo. vł si nimis ꝓdi gus. vł acceptoꝛ ꝑsonaꝝ sine causa rõnabili dãs mag̃ vni ꝗ alteri d̃ rebꝰ cõibꝰ. Si de dit q̃bꝰ nõ potuit. vicꝫ q2 nõ hēbat licētiã. Si ꝑmisit res ꝑire ex negligētia. vel nimis sollicitꝰ fuit ꝓpt h̃ paꝝ vacã do sibi ꝓpt mł'tiplicatõeꝫ tē poꝛaliũ. qd̃ viciũ hodie mul tũ regnat. Si nõ fuit solli citꝰ ad addiscēduꝫ ea ad q̃ te net ₰m regulam ꝛ ꝯstitutões peccat. ex ignoꝛãtia ꝟo etiaꝫ trãsgrediēs nõ excusat a pec cato. Si ē sacerdos dꝫ q̃re re scire q̃ ꝑtinēt ad debite ce lebꝛandũ. Si ꝯfessoꝛ q̃ ꝑti nent ad illd̃ officiuꝫ. Si in his ē negligēs: ꝑcipue cũ ꝑt ḡuiter peccat. sed dꝫ etiã fre q̃nter legere scripturã vł do ctoꝛes exponētes vł alios li bꝛos deuotos ꝛ vtiles. vnde instruat ꝛ ꝯfoꝛtet ad bonũ. Si legit curiosa ꝛ inutilia ꝓpter qd̃ retrahit a mag̃ ne cessarijs. vł doctoꝛes genti liũ. vł fictões poeticas. ꝛ hu iusmodi. q2 pctm̃ ē curiosita tis. De ꝑtinentibꝰ ꝟo ad reli gionē habet diffuse in tercia ꝑte summe.

De oꝛatõe ꝛ confessione

Si nõ oꝛauit vltra of ficiũ diuinũ ꝓuatim ꝑ se ꝛ ꝓ alijs ꝯsãgui neis bñfactoꝛibꝰ viuis ꝛ de functꝭ ꝑcipue recõmendatis vt debꝫ sollicite. Si nõ fre q̃ntauit ꝯfessionē et cõioneꝫ ₰m regulã suã ꝛ moꝛē. Mo nachis ꝟo nigris p̃ceptũ est ꝙ cõicēt semel in mēse. cle. ne in agro. de sta. mo. Si non vacauit meditatõi. q̃ ꝑmaxi me inducit deuotõeꝫ Si fu it tepidꝰ ĩ dilectiõe dei ꝛ ꝓxi mi. nõ ardent affectãs hono rē dei ꝛ salutē aiaꝝ vt decꝫ Si ingratꝰ ad recogitãdũ ꝛ cognoscendũ sua beneficia ꝛ recompēsandũ deuote ipsi deo seruiendo. Si non ꝑpa rauit se ad diuina vt debuit. Hec sunt pctã in q̃bꝰ q̃tidie offendit deꝰ. ꝛ ĩpedit ꝓfectꝰ religionis

De amoꝛe parentũ.

Si nimis carnalit' dilexit consanguineos nimis affectãs eorũ pspitatem. vl' gaudẽs de ea. aut ↄtristat' nimis de aduersitate. Si nimis eos visitat vl' q̃rit vl' gaudz visitari Si cũ eis loquit' d' seclaribꝫ que nõ expediũt. vl' etiã cum aliĳs de guerris: et hmõi frequenter interrogat ⁊ audit. Si p eis pcurat bñficia ecclesiastica vl' tpalia nõ aptis bñficĳs in q̃bꝫ posset eẽ mortale. De aliĳs v̾o vicĳs cõibꝫ scz ira. supbia. inuidia ⁊ huiusmodi vide sup̄ in p̄ma pte De his v̾o q̃ ptinẽt ad regulã suaz ipsemet videat p se et dicat. Si penas aut penitẽtias taxatas vel iniũctas a regula vl' ↄstitutõibꝫ vel a p̄lato ñ fecit. peccauit. si ex negligẽtia. Si nullo mõ essz parat⁹ facere etiã p̄lato p̄cipiente est mortale. si non itẽdit pficere i vita. sz q̃ fuat inuitus facit ⁊ male ↄtentus ẽ esse i religiõe hypocrita ẽ ⁊ i statu dãnatõnis. Tho. Qui vocant' ad dirigẽdas moniales in electõibꝫ. nisi abstineãt ab his p q̃ posset oriri discordia inter eas sunt excõicati. Religiosi ⁊ clerici inducentes ad vouendũ. iurandũ vl' pmittendũ de eligẽdo apud eos sepulturã. vel vt eam vlteri⁹ nõ mutẽt iã electã sunt excõicati excõicatiõe papali cle. cupiẽtes. de penis. Religiosi q̃ absq̧ spẽali licẽtia pp̄rij sacerdotis solẽnizarẽt mr̃imonia. aut mistrarent sacramẽtũ eucharistie vl' extreme vnctõis excõicati sũt excõicatiõe papali. cle. i. d' p̄ui. reli. Religiosi q̃ excõicatos a canone absoluũt i casibꝫ nõ ↄcessis. aut q̃ absoluũt a sentẽtĳs p statuta synodalia vl' puincialia pmulgat'. aut absoluũt a pena ⁊ a culpa sunt excõicati excõicatiõe papali p dictã clem̃. i. de p̄ui. reli. Inq̃sitores hereticorũ qui odio gratia vel lucro ↄ̄ iusticiã ⁊ conscientiaz omiserunt ↄ̄ quẽpiã pcedere. vel ipsam heresim aliĳs imponere. aut imponerẽt q̄ officiũ eoꝝ impedirẽt. sũt excõicati excommunicatione papali. cle. multoꝝ. d' here. Religiosi mẽdicãtes pfessi trãseũtes ad aliq̃m religionẽ monachalẽ excepto ordĩe carthusieñ. ⁊ silr̃ recipientes sunt excõmunicati excommunicatione papali ↄstitutionez Martini

quinti factā Cōstātie Clerici scienter et spōte participantes excōicatis a papa in diuinis: sunt excōicati excōicatōne papali fm Hostiē. ista excōicatio habet dubiū Participātes in crimie propter qd aliquis est excōicatus aliq pdictarum et aliarum excōicatōnum sunt excōicati p papam c. si ɔcubine. de senten. excō. Absoluentes aliquē ab aliqua pdictarum excōmunicationū citra sedem apostolicā preterq̄ in mortis articulo q taliter absoluti si nō repsentant ei a quo possunt absolui q̄cito poterunt: vel mittāt p absolutiōe reincidūt in eandem. s. excōicatōem papalē. c. eos. de sen. excō. li. vi. Sepeliētes corpa i cimiterijs tpe interdicti in casibus nō ɔcessis a iure sunt excōicati p excōicatōem episcopalē. cle. eos de sepul. Sepeliētes excōicatos publice aut noīatim interdictos vel vsurarios manifestos scienter in cimiterijs sunt excōmunicati. dicta cle. eos Clerici locantes domos manifestis vsurarijs ad fenus exercēdū seu alio titulo ɔcedentes sunt excōicati. c. vsurarū. de vsuris. li. vi. Nō elect9 a duabus ptibus cardinaliū et se gerens p papa. est excōicat9. c. licet. de elec. Monachi et canonici regulares. archidyaconi. decani. ppositi. plebani. cantores et alij clerici psonatum habentes. aut quiuis psbiteri qui audiūt leges vel physicā sunt excōicati. c. nō magnopere. ne cleri. vel monachi se rebus secu. imi. Religiosi dimittētes vbicūq habitū sue religionis. et accedētes ad queuis studia literarū sine licentia prelati aut cōuentus sui sūt excōmunicati. c. vt periculosa. ne clerici vel monachi. li. vi. Religiosi qui decimas debitas ecclesijs sibi appropriant vel vsurpāt. siue qui non permittunt solui ecclesijs decimas de animabus familiarum et pastorum suorum si non habent administrationem et beneficia sūt excommunicati. si habēt sūt suspensi. nisi requisiti destiterint infra mensem. clemen. religiosi. de decimis.

Monachi et canonici regulares nō habentes administrationem. et se conferentes ad curias principum vt damnum monasterijs inferant. aut prelatis sine licētia

suorum platorum. siue qui tenent arma intra septa monasterii sunt excomicati. cle. ne in agro. de statu mona. Religiosi necnon moniales professi contrahentes matrimonium: et alii clerici constituti in sacris de facto. s. sunt excomicati. cle. eos. de consang. et affini. Inquisitores hereticorum qui pretextu officii inquisitionis quibusuis modis illicite pecuniam extorquent: vel scienter bona ecclesiarum ob delicta clericorum fisco ecclesie applicant sunt excomicati. nec absolui possunt nisi plene satisfecerint illis a quibus extorserunt. cle. nolentes. extra de here. Religiosi non seruantes interdictum quod seruat sancta romana ecclesia. cle. ex frequentibus. de sen. exco. Religiosi qui confitentibus sibi non faciunt conscientiam scienter de decimis soluendis. tales ab officio predicationis sunt suspensi donec commode possunt faciant eis consciam et si iterum predicant sunt excomicati. Similiter et religiosi qui dicunt aliqua verba vt retrahant audientes a solutione decimarum sunt excomicati. cle. cupientes. de penis. Religiosi mendicantes qui domos ad habitandum vel loca de nouo recipent aut mutarent absque licentia pape vel alienarent de nouo recepta. cle. cupientes. de pe. Fratres minores qui tempore interdicti recipiunt ad diuina fratres vel sorores de tercio ordine sancti francisci sunt excomicati. c. cum ex eo. de sen. exco. in cle.

A platis in comuni inquirendum est primo. Cap. xiiii.

Illegitime assecutus est dignitatem seu plationem. an vicz aliqua irregularitate vel sententia fuit irretitus cum fuit assumptus ad platuram in qua non fuit dispensatus vel absolutus. vicz si fuit bigamus. Si operatus est in causa sanguinis. Si illegitimus. Si excomicatus vel suspensus. vel notorius concubinarius. quilibet horum hoc sciens tenet platuram furtiue. vnde est continue in mortali. Nota quod illegitimus ad dignitatem vel beneficium curatum vel prioratum in religione qui creatur per electionem sine dispensatione pape promoueri non potest. Ex priuilegio tamen magistri ordinis cum his potest dispensari ad platuras in ordine predicatorum. de hoc habes in. iii. parte summe. ti. de censuris ecclesiasticis Si rite et absque vicio symonie fuit electus. confirmatus et ordinatus. Si inte

posuit pces p se: vl' pcurauit q ali' porrigeret pces symonia e. et si fuit symonia pactionis indiget dispesatone pape. et anteq sit dispesatus tz furtiue dignitate. de h i scda pte summe. ti. d symonia. et i oib q habes. s. in. c. de bnficiatis. et in. c. d clericis in coi potes interrogare, put erit expediens. Et si est platus religiosus interrogandus est de his que sunt in. c. pcedenti et de alijs que sequunt. Si aliqd manifestu pctm in subditis dissimulauit et no correxit. aut si n manifesta q tn ad eius noticia aliqliter puenerut vlteri' no qsiuit. si ho ex negligentia dimitteret: puto mortale q ad crimialia. si aut ex aliq rone vt ad mai' scadalu vitandu secus. Si in capitulo equus iudex non fuit Si de reb monasterij dilapidator fuit. Si supioribus suis n obediuit. Si causas sibi a supiorib omissas non fm osiliu pitoru sed fm acceptionem psonaz determiauit. In oib his e pctm mortale vel veniale fm qntitate excessus et malicia et neglige tia. Si indignos et n idoneos in officijs posuit. et maxime ad cura aiaz. et male videt tal' posse excusari a mortali. si eos quos scit malos et i mortali pseuerare ponit ad cura aiaz cum pot repellere. nec credo q excuset paucitas. s. qr n inueniunt alij. et etiam si iste alias sit industriosus multu. et bene officiet ecclesiam in exteriorib. Idem cu sustinet tales si illos pt iuridice remouere Si posuit ad audientia osessionu notabiliter ignorates et ieptos vel criminosos: mortal'r peccauit p regulam. Qui causa damni dat. Idem si tales tolerat cum possit remouere nisi forte a superiori sint ad hoc positi. Sed qua curam de ipsis habebit cum ad sui danatione exerceat tales officiu audiedi osessioes. quo aut dicat ineptus vl' notabiliter ignoras habes i suma.

Si fuit nimis popposus et curiosus in edificijs ecclesie vel monasterij. in ornametis et hmoi. quod e contra sente tiam Hiero. et Ambro. xij. q. ij. c. aur. et c. glia epi. et etiaz Bern. Et tame a modernis fiunt hodie multe supfluitates et curiositates. et palacia otra exepla omniu sanctoru

ꝛ in his amittitur mltū tpus ꝛ deuotio. ita vt ꝯpletis edificijs exhaust⁹ videat oīs spirit⁹. ꝛ paupes interea moriūtur fame. q̄s de supfluis eoꝝ tenent sustentare. xij. q. ij. c. eps ecclīasticaꝝ. Si nimis fuit sollicit⁹ circa tpalia ex h min⁹ debito vacās spūalibꝫ in se ꝛ in subditis. vt lectiōi. oratōi. admonitōi. vtiqꝫ peccatū ē plus ꝛ min⁹ ſm q̄ntitatē excessus. Principal̄ enim eius cura debet esse de spūalibꝫ. Si p curias nimis discurrit litigādo cum scādalo hominū cū posset p aliū modū magis pacificū sua repetere. ꝛ si nō tantū Si iura ꝛ puilegia sue ecclīe nō seruauit et defendit vt debuit.

Si in dispēsando indiscrete se habuit. vl̄ q: nimis ꝺ̄ facili ꝛ sine cā rōnabili ī ieiunijs dispēsauit. In esu carniū. in retinendis rebꝫ ad vsum. In penitētijs taxatis ſm regulā vel ꝯstitutōes ꝛ hmōi. q̄a peccauit inducēdo relaxatōnē ꝛ rigorē religiōis eneruādo. Vn̄ btūs Bn̄dict⁹ ī regula dicit. ꝙ ꝺ̄ oī dispēsatōe hꝫ reddere rōez. Si fuit nimis dur⁹ in dispēsando cū debuit. pcipue cū debilibꝫ ꝛ infirmis ꝛ hmōi: nō puidēs eis

Si fuit exēplaris ī incessu moderato. habitu n̄ pcioso. in modestia gest⁹. In locutione rara graui et fructuosa: cauēs discordias. pacē nutriens. oēs patiēter vidēs ꝛ tolerās. singl̄aritates vitās. cōmunia seq̄ns cū pōt. nemini blādus affabilis cūctꝭ. susuratōes. detractōes. irrisiōes cōfabulatōes. maledictiōes cōtētiōes in se ꝛ ī suis eliminās. circūspect⁹ in oībꝫ. non delectat⁹ de p̄sidētia ſꝫ timēs de negligētia: cū de singulis habeat reddere rōnez sibi cōmissis. Ita curā alioꝝ habeant ꝙ sui nō obliuiscant. vt docet Grego. in pastorali.

Si ī corrigēdo fuit nimis remissus vel nimis rigidus vtrūqꝫ cauendū est vt docet Gre. ī mora. ꝛ hr̄. xlv. dist. c. disciplina. nam facilitas venie incentiuū p̄bet delīq̄ndi Amb. xxiij. q. iiij. c. est iiusta. ꝛ asꝑitas nimie increpatōis. nec correptōez recipit nᶜ salutē. Leo dist. xlv. c. cū btūs ꝛ. c. licet plerūqꝫ. ea. dist. Precipue ꝟo circa seniores dꝫ p̄latus ī corrigēdo se hr̄e humanuꝫ. vt dicitur in illo ca. nisi essent habituati ī malo.

quia tūc duri⁹ ſcḿ Greg. vt d.c.diſciplina.ꝛ.c. licꝫ plerū qꝫ.ꝛ.c.cū beat⁹.ꝛ.c.penitudinis tp̄a.xxvi.q.vij.ꝛ.c.tanta lxxxvi.di. Si nō induxit q̄ntū potuit v̄bo et exemplo ad obſuādū oīa cerimonialia ordis ſui. Si malas cōſuetudines ſeu corruptelas regnare ꝑmiſit. Si ꝯ regulā ꝛ decētiā religionis etiaꝫ q̄s īuenit iā inductas nō abſtulit q̄ntū potuit.vt viciū ꝓpe tatis.diſcurſum fratꝝ ad placitū.familiaritatē cū mulieribꝫ vl' virꝭ.ſi ē monacha collationē reꝝ amicꝭ ꝛ ꝯſanguineis ſine licētia ꝛ rōnabili cā. eſuꝫ carniū vbi nō debēt comedi.qđ ē vniuerſale oī monacho.ꝺ ꝯſe.di.v.c.mōacho et p̄cipue q̄ ſunt ꝯ eſſentialia vota religionis nullo mō debet ꝑmittere.nec etiaꝫ ad receptionē ſymoniacā monialiū.ſicut hodie fit quaſi vbiqꝫ. Q, ſi nō p̄t talia remouere n⁹eſt ſpes in futuꝝ dimittat curā exemplo ſctī benedicti.vij.q.i.c.aduerſitaſ. circa fi.in.c.fi.ea.q.al's nec q̄etē ſuam amittat.ꝛ tādē dānatōeꝫ cuꝫ eiſ incurrat q̄cūqꝫ ſit ille abbas vl' abbatiſſa. prior vl' prioriſſa.vel alias q̄cūqꝫ nomine cenſeat̄.nec ſufficit qꝫ p̄latus corrigat vicia q̄ ipſuꝫ noſſe ꝯtigerit.ſed debet diligenter agnoſcere vultū pecoris ſui ꝯſiderando vias eius Caueat auteꝫ ne crimia ſibi delata ī foro ꝯſcīe vl' in ſecreto iudicet illis ī foro ꝯtentioſo ſeu in caplo.vbi tm̄ manifeſta ſūt puniēda nec foro miſcēda ſunt iudiciali Si hꝫ ſub cura monaſteriū monialiū.de q̄ materia dicet̄ i.c.ſeq̄nti. Si indiſcrete fecit p̄cepta in q̄bꝫ mltū dꝫ cauere niſi ſit res ardua.et ſi cogeret ꝑ p̄ceptū vl' ſnīaꝫ ad aliq̄d faciendū vl' dicēdū in q̄ n̄ eēt ei ſb̄ditus.vl' nō deberet ei obedire.vt reuelādo pctm̄ occltuꝫ oīno eſſet ei mortale. In inq̄ſitōe v̄o criminū receptione accuſatōis vel denūciatiōis vel ꝓlatione ſentētie excōicatiōis ꝛ hmōi non ſit preceps nō ꝓcedat ꝑ ſuſpitiōeꝫ. ſed ꝑ ꝓbatōes ꝛ modos veridicoſ alias incurreret graue peccatum.et aliquando ſnīam excōmunicatiōis.de his in.iij. ꝑte ſumme Si platus recipit aliquem ad ordinem mēdicantium ad profeſſionem añ annū completū ꝓbatiōis ſeu nouiciatus:eſt ſuſpēſus

a receptiõe alioꝝ ad ꝓfessiõ/
nē ⁊ debitoꝝ pene grauioꝝ cul/
pe. vñ mortalr peccat. extra
de regularibꝫ. c. non solū. li/
bro. vi.

De episcopis ⁊ ꝓlatis su/
perioribꝫ. Ca. xvi.

Circa epi
scopos ⁊ alios supi/
ores ꝓlatos sic pos/
sunt formari interrogatões.
Si nō sit talis litterature
et sciē q ꝑ se sciat explicare q
dꝫ. ad qđ tñ tenet cū habeat
alios sup his informare ⁊ di
rigere. Nā si bonꝰ cōiter ab
hoibꝫ reputat ⁊ sufficiēs. nō
esset necessariū nisi euꝫ audi
re. ⁊ si de aliquo negocio nō
intelligit eū ꝯfessor vł dubi/
tat. pt đ illo loq ꝑ sua sereni/
tate. Et si tale qđ est in q va/
riant opiniones. vel nō pōt
dari certa snia: relinqndū est
sue ꝯscie. Idem dicēdū ꝯtra
alios clericos religiosos ꝓla
tos ⁊ laicos ꝑitos ⁊ timora/
tos q sciūt dicere sufficiēter
facta sua. Si vo non est tał
sed indiget adiutorio īterro
gantis inqntum clericus est
inquiri ab eo pt ꝓut expedi/
re videt de his q habes sup
circa clericos in cbi. vt đ of
ficio diuino. de celebratione
⁊ administratõne sacramēto
rū ⁊ mō. ⁊ hmōi Si assum
ptus ad epatū ex religiõe in
terrogādū ē đ his q habes ī
c. circa religiosos q ad młta.
nā adhuc tenet suare ordinē
suū. nisi ī hiſ q nō patiunt of
ficiū pastorale. vt silentiū. so
litudo ⁊ vigilie et hmōi. In
qntū vo bñficiatus seu cura
tus ē et ꝓlatus. interrogādū
ē đ his q habes sup in. c. cir/
ca bñficiatos. Et si recepit
dignitatē seu epatū habens
aliqm irreglaritatē. ł ꝑ symo
niā. vel ꝑ intrusionē. dic vt ī
c. ꝓcedenti. in ꝓncipio. Dein
de introga de hiſ q sequunt
q sūt spēalia cure ⁊ officij pa
storalis. Si ꝯtulit ordīes
sacros indebite. qđ ē vnū in
quo młtū offendūt. Si ꝯtu
lit ꝑ symoniā. sꝫ occulte. mor
taliter peccauit. nō tñ est su/
spēsus ex h q ad alios. sed ꝑ
symoniā notoriā est suspen/
sus etiā q ad alios Sꝫ ī vtro
q casu ordiatꝰ ab eo ē suspē/
sus. ⁊ indigꝫ dispēsatõe. Si
ꝯtulit scienter non hñtibus
legitimā etatem mortale est.
nec pt ipe dispēsare de etate.
Si ꝯtulit ordines ꝑ saltuꝫ
scienter. vel duos sacros sił.

vl' quattuor minores cũ subdy aconatu peccat mortaliter Si ꝯtulit ordĩes sacros ex/ tra tp̃a ordinationũ mortale est. nisi ex dispensatiõe pape ꝛ ordinat⁹ ẽ suspensus. Mi nores tñ ordines ꝯferre põt dieb⁹ festiuis. Si in ordia tione omisit aliq̃d faciendũ. ꝛ si omisit aliq̃d de substãtia lib⁹ in q̃b⁹ imp̃mit caracter: oportet totũ iterare ĩ alia or dinatiõe q̃ttuor tẽpoꝝ. Si ꝟo ẽ qd ñ est subale. sꝫ d̃ sim/ plici solẽnitate nõ dꝫ iterari. sed suppleri tm̃ omissum ĩ or dinatõe alia. nec p̃us añ sup pletõeꝫ iste ordinat⁹ debet ex ercere officiũ. Peccat ep̃s in hm̃õi si ex certa scĩa vl' cras/ sa ignorantia hoc facit. Idẽ vid̃r si ex notabili negligẽtia Si ordiauit aliquẽ sine li centia sui superioris sciẽter: mortale ẽ. et est suspẽsus per annũ ab ordinũ collatione Si nõ fecit fieri examĩatõeꝫ de ordinandis. de sciẽtia eta te ꝛ morib⁹ et hm̃õi ẜm iura peccat mortal'r. Idem si fie/ ri fecit examinatõꝫ ꝑ ĩeptos ad hm̃õi ordinandos. Si fi eri fecit ꝑ tales q̃s estimabat ꝑpter malam eoꝝ ꝯsciam ad mittere indignos. si ad eum spectat ꝓuidere de talib⁹ vel remediare. Si scienter ad mittit indignuꝫ quẽ iuste re pellere p̃t. vt ꝯcubinariuꝫ. il litteratũ ꝛ hm̃õi. Si nõ ꝯtu lit sacr̃m ꝯfirmatiõis qñ de/ buit. Soli em̃ ep̃i p̃nt illud cõferre. ꝛ extra illud tp̃s soli tũ omni tp̃e anni ꝛ hora mo rituris p̃nt ꝯcedere. ne sine h̃ moriant̃ q̃uis sine h̃ saluent̃ Cõmittẽdo ẜ magnã negli/ gentiã vt ꝑ m'ltos annos cre do esse mortale Si nõ dedit sacr̃m ẜm debitã formaꝫ ma teriã ꝛ locuꝫ. mortale est. Q, aũt sit ieiunus non est neces se. ꝛ si decens ꝛ de iure. Si bis dedit alicui scienter pec cauit mortal'r. vnde in h̃ de/ bet esse caut⁹ ne iteret. ꝛ etiã debꝫ aduertere ꝙ aliq̃s chris mat⁹ teneat chrismãdũ non ꝯsanguine⁹ sed ali⁹. Si in ce na dñi ñ ꝯsecrauit chrisma ꝛ oleũ sanctũ vt debuit. qꝛ ĩno uãda sũt talia. ꝛ si ñ seruauit debitã materiã ꝛ formaꝫ ꝛ ri tũ eccl'ie. mortale ẽ ꝛ hm̃õi. Si ꝯsecratões eccl'iaꝝ vl' al tariũ vel calicum ꝛ patenaꝝ ꝛ benedictiones vestiũ sacra rũ non fecit vt d̃buit ẜm for mã ꝛ ritũ ecclesie. vel si q̃d ho rũ fecit ꝑ symoniaꝫ. mortale

est. Idem de bñdictõib9 ab/
batũ ꝛ abbatissaꝝ. Idẽ ð re
recõciliatione eccl'ie violate.
Monialẽ q̃m nouit esse cor/
ruptã non de facili dꝫ ꝯsecra
re in ꝟginẽ. nec tñ manifesta
re crimẽ si est occultũ. sꝫ mu/
tare nomẽ ꝟgis in castã vt ñ
ꝑpendaꝛ. Si ꝯtulit bñficia
ꝑ symoniã. mortale ẽ. ꝛ si per
notoriã est suspẽsus etiam q̃
ad alios. sec9 si ꝑ occultã. q̃a
nõ est suspẽsus Si cõtulit
scienter indignis bñficia si/
ue simplicia siue curata. mor
tale est. Ideꝫ si acceptauit a
patronis ꝑ̄sentatũ ieptũ. idẽ
si ꝯfirmauit ĩdignũ. Si cõ
tulit plura bñficia in casu ñ
cõcesso vni. vel plura officia
aut p̄bendas aut dignitates
vel si ꝯsanguineis min9 apt͛
cõtulit rõne ꝯsanguinitatis
postponẽdo aptiores morta
le est. Si admisit ad bñficia
bñtia curã aniaꝝ seu ipsa cõ
tulit nõ bñtib9 annuꝫ. xviij.
mortale ẽ. Si eccl'ijs de iu/
re vacantib9 nõ ꝓuidit de re
ctore sicut vacant curata bñ
ficia data absq; dispẽsatõne
pape his qui nõ attingũt an
nũ. xxv. vel si infra annũ nõ
faciũt se ad sacerdotiũ ꝓmo/
ueri. nisi causa studij sit omis
sum. de quo in ca. circa bene
ficiatos. ẽ. Si eñ ĩfra sex mẽ
ses primo post h̄ non ꝓuidit
nõ p̃ot postea se intromitte/
re. al's vsurparet quod ñ po
test. q2 mortale est. ꝛ nõ tenet
talis collatio. ꝛ sic teneret er/
rorem suũ manifestare. Idẽ
qñ recepto secũdo beneficio
vacauit ꝑ̄mũ. vel scđa p̄ben/
da vacauit ꝑ̄ma. de q̃ habes
sup̄. sed plene in tercia parte
summe Si ordinauit aliquẽ
clericũ ad ordinẽ sacruꝫ sine
titulo vel beneficio. vel saltẽ
p̄rimonio sufficiẽti. q2 vltra
peccatũ teneꝛ ei expẽsas face
re quousq; de beneficio sit ei
ꝓuisum. nisi aliq̃s epus ei h̄
ꝯmisisset determinando ꝑ so
nã. q2 tũc ille cõmittẽs teneꝛ
ad id de hmõi. de quib9 vid
in. iij. ꝑte summe. Si in vi
sitatõe nõ diligẽter q̃siuit de
q̃b9 debuit. et maxĩe de vita
ꝛ honestate sacerdotũ officiã
tiũ. ꝛ quõ se habeãt in admi
nistratõe sacramẽtoꝝ. ꝛð for
ma eoruꝫ. Si bene ꝓnun
ciant. ꝑ̄cipue baptisma. qð ẽ
magis necessarium. De au/
dientia cõfessionum quomo
do se habeãt. quomodo po/
pulum admoneant. ꝛ in reb9
ecclesie. ꝑ̄cipue altaris q; tene

ant mundas Si aũt inue nit in hmõi notabiliter exce dere et periculose. si nõ punit ꝛ puidet q̃ illi se emẽdent. vel de alio si iste ẽ incorrigibilis et omnino ineptus. grauiter peccat. ꝛ oĩa mala et damna animarum que inde sequunt ei imputant. si pt obuiare ꝛ nõ facit. lxxxiij. dist. per totum.

Si ñ visitauit epatũ suuz vt debuit. Si in visitatõe nimis sũptuosus fuit. et cuz nimia familia ꝛ eq̃taturis ni mijs vltra pscriptum nume rũ. vel si ipse vel familia eius munera accepit. sup q̃ ẽ speci alis pena. de q̃bus plene in. iij. pte summe. Si sustinet in officijs ꝛ beneficijs noto/ rios cõcubinarios. quos de bet post admonitõnem si nõ dimittant etiam beneficio p uare grauiter peccat Si p alijs malis ꝛ sceleribꝫ mani/ festis non punit in vsuris lu dis tabernis aleis negocijs secularibꝫ. venatõnibus pdi tiõibꝫ ꝛ hmõi. In his em̃ nõ puniẽdo vid̾ male posse ex/ cusari a mortl'i. nisi ex hmõi punitõnibꝫ seq̃ret scisma vl' magnũ scãdalũ. di. i. c. vt cõ/ stituerent. Si laicos sibi subditos notorios pctõres q̃s p se nouit. vel sibi p paro chianos eorum denũciatos. vt adulteros vsurarios inimi/ cicias manifestas exercẽtes ñ corrigit p censuras ꝛ alios modos. grauiter peccat. nisi omittat. q2 ñ sperat emenda cio. s3 deterioratio eiꝰ. Sed tũ h̾ ñ videt sufficiẽter excu/ sare. sed h̾ aliõ si timeret g̃ue scãdalũ i alijs. dist. xliiij. c. co mesatões. Si malas ꝯsue tudines q̃s reppit i sua dyo cesi ñ nitit auferre q̃ntũ põt: vt: vẽdere laborare ꝛ hmõi i diebꝫ festiuis. ñ cõicari scl' in ãno. ꝛ ꝯfiteri ꝛ hmõi. tripu/ diare i eccl'ijs. pmittere vio/ lari eccl'iasticã libtatẽ. aut q̃ cl'ici ꝯueniãt p d̾licts l' p d̾bi ts i iudicio secl'ari l' eccl'iasti/ cã imunitatẽ. vt q̃ extra hãt d̾bitores l' malefactores p vi olẽtiã d̾ locs sacrs ꝛ hmõi i ca sibꝫ ñ ꝯcessis. d3 eni phibere ꝛ si pꝰ admonitõe3 nolũt d̾si/ stere excõicare. ꝛ p ꝯmissis iã pũire. al's peccat g̃uit omittẽ do ex tiore l' negligẽtia. di. xl iij. sit rector l' doctor. Si si u ctꝰ l' redditꝰ epatꝰ sui male ex pẽdit dãdo ꝯsãguineis suis l' alijs ñ idigẽtibꝫ peccat g̃uit ꝛ si disticta sũt ea q̃ deputãt ad mẽsa3 eiꝰ ab alijs. ꝛ si ea q̃

erogare deb3 clericis. vel ad
ꝑparatõe3 eccl'ie. vl' paupib9
dat ɔsanguineis vl' aliis ami
cis sine ꝓbabili indigẽtia. te
nek restituere illa. q2 rapina3
fecit Et sil'r recipiẽtes ab eo
Si ꝟo nõ sunt disticta hec
bona cũ intelligank oĩa ɔmit
ti fidei sue. ea q̃ supfluunt ad
vsum sui ⁊ familie sue ɔueni
enter debet paupib9 erogare
al's nõ dãdo paupib9 subtra
hit. xii. q. ii. c. aurũ. et. c. gl'ia
epi Tho. Si grauauit sbdi
tos suos ĩ idebitis collectis
Si fecit clericos suos solue
re collectas ⁊ talias positas a
dño tpali. vl' gabellas ad ei9
instãtiã. Si sponte ipse de
dit absq3 licẽtia romani pon
tificis. q2 ꝓhibek. Si d'licta
clericoꝝ vel laicorũ: vt blas/
phemãtiũ deũ vel sctõs suf/
focantiũ puulos ex inaduer
tẽtia ⁊ hmõi puniuit magis
pena pecuniaria ex auaricia
⁊ magis ꝑpter lucrũ q̃ꝫ ꝓ sa
lute eoꝝ ad refrenandum
Si visitauit dyocesi3 vel vi
sitari fecit magis ꝑpter lucꝝ
q̃ꝫ ꝑpter aĩaꝝ salutem. Si
alienauit bona epat9 sui sine
licẽtia pape in casu indebito
in q̃libet horũ est mortale
Si iura aliaꝝ eccl'iaꝝ non
seruauit. Si bona vacãtiu3
eccl'iaꝝ sibi vsurpauit cũ de
beãt successori reſuari. Si
iusta debita a predecessorib9
ɔtracta rõne eccl'ie nõ soluit
Si fruct9 alicui9 bñficiũ ad
tẽpus accepit. vl' ꝑtem ab eo
cui dedit vult hr̃e. in q̃libet
hoꝝ est rapina. Si ñ ſuauit
formã iuris circa manifestos
vsurarios. sed certa q̃ntitate
cõtentus non facta debita re
stitutione remittit sibi. et ad
sacramẽta et ad sepulturam
admittit. Si ĩcerta paupi
bus dispensanda in vsu3 su
um cõuertit sine necessitate.
Si sentẽtias excõicatiõis d'
facili ꝑpter lucrũ ꝓfert vl' ab
solutões. Si ꝑmisit q̃stua
rios vel alios ꝓnũciare indi
scretas indulgẽtias ⁊ falsas.
q̃ lìbet est mortale ⁊ graue.
Si exemptos vt p̃dicato/
res fratres ⁊ minores. here/
mitas sancti Augustini. car
melitas. seruitas. cistercien/
ses. et alios habẽtes priuile
gia exemptionis ĩiuste mole
stat non seruãdo eoꝝ ꝑuile/
gia. vel pro audientia confes
sionum non admittẽdo sibi
presentatos idoneos. ſm cle.
dudũ. d' sepl'. vl' sibi r̃tinẽdo
nimios casus l' ĩcõsuetos. vt

quotidie habeāt ire ad ipm vl' ad aliū cogēdo q̄stū ad id in q̄ sūt p̄uilegiati. vl' eos ad iudiciū trahēdo. cum i nullo possit eos ꝯuenire nisi p here si peccat grauit'. Si mona steria monachoꝝ vel mona/ chaꝝ nō exempta nō diligē/ ter ꝛ honeste visitauit. ꝛ eos vel eas ad s'uandū regulā in duxit deponēdo abbates vl' abbatissas. p relaxatōe cum expedit hn̄do curā de hone/ state eaꝝ. et q̄ n̄ habeāt fami liaritatē cū cleric's religiosis vl' laicis, puidēdo de dilige ti clausura ꝛ de ꝯfessore secu ro docto ꝛ bone ꝯscie. phibē do igressum symoniacū ꝛ cō niuia femiaꝝ. q̄ ibi fiunt. ꝛ fe sta vana in ꝯsecratiōe eaꝝ

De iudicādo in foro con/ tentioso.

Si nō tenuit vicariū peritū ꝛ bonum. p̄ci pue q̄n ex se n̄ habu it ob'itā sufficientiā iur's. Si nō seruauit debitū ordinem iudiciariū Si fuit acceptor ꝑsonaꝝ. Si dedit iniq̄s sen/ tentias. dic vt s̄. i. c. circa iu/ dices. Si n̄ s'uauit debitaꝫ formā iur's i ferendo sn̄ias ex cōicatōis suspēsiōis et inter dicti. q꞉ vltra pctm̄ mortale incurrit certā penā. de q̄ i. iṅ/ pte sūme. p̄cipue i cau's mr̄i/ monialibꝫ oꝫtet esse cautissi mū ꝛ pōderosuꝫ circa diuor tia. Si dedit licentiaꝫ dn̄o tp̄ali. vel iudici v'berandi vl' ponendi in patibulo vl' icar cerādi vel al's puniēdi cleri/ cos suos. nisi in casu in quo essent incorrigibiles ꝑ eū. q꞉ efficit' cuꝫ p̄dict's excōicat⁹. c. vt fame. de sen. ex. Neminem tn̄ dꝫ v'berare manibus suis nec tn̄ cū expedit ꝑ laicū. sꝫ ꝑ clericū dꝫ facere v'berare cle ricuꝫ s'm iura. ꝛ a causis san guinū dꝫ abstinere ope cōsi/ lio ꝛ mādato Si hereticos diligēter nō inq̄siuit in dyo cesi sua. ꝛ puniuit s'm iura.

Si testamēta ꝛ vltimas vo lūtates nō fecit implere. p̄ci/ pue legata facta ad pias cau sas. Si dispēsauit in vot's. et iuramētis in q̄bꝫ non potuit vel si potuit tn̄ idiscrete ꝛ si/ ne cā rōnabili pctm̄ ē graue. Si absoluit a sentētijs a q̄ bꝫ n̄ potuit. vt pape res'uat's. vel dispensauit in irregulari tate de q̄ n̄ potuit Si exem plaris fuit in habitu nō p̄ci/ oso vl' pomposo suppellecti libꝫ nō argenteis. ꝛ curiosus in apparatu domus, et or/

natu nō seculari: in victu sobrio nō 9uiuali nisi p paupibus. In visitādo eccl'iaz. Interessendo diuis. 7 pcipue in dieb9 festiuis. hec d3 facere fm iura i solēnitatib9 pcipuis cantādo missaz: dicēdo officiū deuote nō cursim. ordinādo q dicat in ecclesia sua debite. freqntādo orōnes puatas. vacādo lectōi. di. xxxvi. p totum. pdicādo si scit. si nescit puidēdo gregi suo de pdicatorib9 vtiliorib9 ñ curiosis. 7 de 9fessorib9 tenendo honestā 7 deuotā familiā. sollicit9 d ei9 salute. vitādo mulie2 9uersationem sicut pt. In exitu de domo raro nisi ad eccl'iam sepe 9ferēdo. 7 qrendo 9silia a seruis dei quō possit suo gregi prouidere. adulatōes vt venenū abhorreat. pr vidua2. paupe2. orphanorum 7 oppssorum existat. 7 causas eoru3 sine expensis expediri faciat. In iniurijs pprijs nō sit vindicatiu9 s3 patientissim9: in vbo 7 gestu nō subit9 7 iracūdus nemī mltū familiar3 nisi seruis dei. supiorib9 obediens. eqlib9 ñ iuidēs. nō gaudens de dignitate 7 honore: s3 lugēs p exiori occupatione 7 plebis offensiōe. 7 si i oib9 diligēter se habuerit nil dō acceptabili9. Si vo 9fūctorie 7 male. nil miseri9 et dānabilius epī dignitate. vt dic Aug. di. xl. c. añ oia De platis habes mlta in. iij. pte sū me. ti. si. p totu3. Epi 7 sup 9cedentes vnā domū vsurarijs manifestis alienigenis ad fen9 exercēdū sūt ipo facto suspēsi. extra d vsur3. c. q̄q̄. li. vi. Silr si pmittūt q huiōi vsurarū alienigene exerceāt fen9 in terris eo2ū subiectis iurisdictōi nisi infra tres mēses expulerit eos suspēsi sūt. vt in d. c. q̄q̄. de vsu. li. vi. Qui se gerit p papa elect9 a minori pte q̄ a duab9 ptib9 cardinaliū est ipo facto excōmunicatus. Et silr cardialis q pSumpserit nomiare talem papā. Et silr omnes alij qui talē recipent p papa. extra de elec. c. lic3. li. vi. Oēs clerici 7 religiosi ac laici siue familiares curie. siue alij qui aliquod pactum fecerint. vl aliquid magnum vel puum pmiserint. vel pmissionē receperint ex pacto: vel promissione occulta vel manifesta dederint. vel receperint quid magnum vel paruum

p aliq iusticia vel grã p se vl' alio in causis iudiciariis. vl' lr̃is apostolicis et q̃buscũq modis ab ap̃lica sede obtinẽdũ ipso facto sunt excõicati. In extrauaganti Bonifacij octaui. cuius absolutio pape reseruatur. Hec habẽt locum in curia romana. Ioh. an. ꝛ Anto. de butrio eam allegat.

De absolutõe et penitentie iniũctione. Ca. xvi.

Postq̃z de pro penitẽs dixit ex se pctã sua siue ex interrogatõe ꝯfessoris interrogãtis pctã sua vt debuit. tãdem ꝯcludat. In istis peccaui ꝛ ĩ ml'tis. cogitatõe. delectatiõe. locutõe. ope ꝛ omissiõe. vel aliq̃ ꝺ hmõi. de q̃bꝫ dico meã culpã. Cõfessor ṽo interroget eũ si sit talis de quo nõ dubitet. q2 tũc sup̃fluũ ꝛ irrisibile. Si ipẽ dolet de oibꝫ pctis venialibꝫ et mortalibꝫ cõfessis. et si pponit firmiter ab illis abstinere seu ab oibꝫ mortalibus. Si ṽo tal' habet aliqua restituere. vel famã vel res. vel pro iniuria satisfacere ꝛ hmõi. si est ꝑatus facere cito citiꝰ pt absq dilatione aliq. que restitutio quõ facieda sit ꝛ q̃ ordie q̃ ad certa ꝛ incerta. vide in scd̃a pte sũ. ti. ꝺ resti. ꝑ totuꝫ. q si dicat se nolle istud facere vl' nõ posse cũ tñ possit nõ ẽ absoluẽdus Tho. vt ꝺ2. xi. q. iij. c. tũc vera. Põt tñ sibi dici. Misereat' tui ꝛc. ſ3 nullo mõ. Ego absoluo te. Potest etiã ei iniungi aliquod bonũ faciẽdũ nõ tñ in pnĩam. declarãdo sibi hoc q infructuosa sit tal' confessio ei et sine remissione pctõꝝ. de pe. dist. v. c. falsas. Sed si paratus ẽ facere oĩa ad que tenetur. tunc si essꝫ aliqua excõmunicatiõnis sententia ligatus. si non potest euꝫ absoluere ab illa remitte eum ad episcopuꝫ seu ad alium qui possit absoluere. vel tu vadas ad pcurãduꝫ absolutionem p eo. ꝛ cum ẽ absolutus ab excommunicatõne. postea tu eũ absolue a peccatis. ꝛ nõ ꝑus. Tho. Si autẽ potes eũ absoluere habẽdo in hoc spẽalẽ autoritateꝫ si non absoluisti eum in ꝑncipio qꝺ decentius fuit. nc tñ est ml'ta vis si fiat in fine cõfessionis dũmõ fiat añ absolutioneꝫ a peccatis absolue eum ꝑ hunc modum vt ĩfra.

Primo exigendū ē ab eo
iuramentū vt sit parat⁹ stare
mādatis eccl'ie q̄ illi fiēt ꝑ il/
la cā. q̄ iuramēto p̄stito iniū/
gat ei h̄. s. si incidit faciēdo ꝯ
aliquē canonez. ꝓponat non
ampli⁹ facere ꝯ illū. Si ṽo
ꝑ offensa vel damno facto in
aliū ꝓmittat satisfacere q̄ntū
pōt. ꝛ h̄ facto denudatis hu
meris ꝯfessor seu absoluens
cum disciplina vl' virga ꝑcu
tiat eum. dicēdo psal. Mise/
rere mei de⁹. vl' aliū psal. pe/
nitētialē dādo ictuz ꝑ q̄libet
ṽsu. postea ṽo gl'ia p̄ri. et sic
erat finitꝫ s̄biūgit Kyrie eley
sō. xp̄e el'. Kyrie el'. P̄r nr̄. Et
ne nos. ℣. Saluū fac seruuz
tuū. R̄n. de⁹ me⁹ sperātē i te.
℣. Esto ei dn̄e turris fortitu
dinis. R̄n. a facie inimici. ℣.
Nihil ꝓficiat inimic⁹ in eo.
R̄n. ꝛ fili⁹ iniq̄tatꝫ nō appo/
nat nocere ei. ℣. Dn̄e exaudi
orōez meā. R̄n. ꝛ clamor me⁹
ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiscū
R̄n. et cū sp̄ū tuo. Oremus.
De⁹ cui ꝓpriū ē misereri sꝑ ꝛ
ꝑcere suscipe dep̄catōz nr̄az:
ꝛ hūc famulū tuū quē sentē/
tia excōicatōis ligatū tenet
miseratio tue pietatis absol
uat. ꝑ xp̄m d. n. Auctoritate
oīpotētꝫ dei. ꝛ btōꝝ apl'oruz
Petri et Pauli: et dn̄i pape
vel archiep̄i vel ep̄i mihi cō/
cessa ego absoluo te ab h̄ vi/
culo excōicatiōis quā incur
risti ꝓpter iniectōez man⁹ vi
olentā in clericū vl' religiosū
vel ꝓpter ingressum ī mona
steriū monialiū ī casu n̄ ꝯces
so. ꝛ hmōi. Et si pluribꝫ sen/
tentijs ē ligat⁹. est dicenduz.
totiēs ego absoluo te ab ex/
cōicatiōe quā incurristi ꝓpt
talē ꝛ talē causaz. ꝛ si pluries
ꝓpter eandē cām dicendum
est totiēs q̄tiēs īcurristi toti
ens ego absoluo te. ꝛ restituo
te sanctꝫ sacramētis eccl'ie et
cōmunioni ꝛ vnitati fideliū.
In noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ sp̄ūssan
cti amē. ṽberando eum vsq̄
amen. Nota tn̄ ꝙ ista for
ma ꝗ̄uis debeat obseruari.
vt hr̄ extra d̄ sen. excō. c. nuꝑ
nō tn̄ ē ita necessaria q̄n sim/
plici ṽbo fieri possꝫ ſm Pe.
de pal'. ꝛ Jo. de lig. Sicut
ergo excōicatio fieri pōt sim
plici verbo. ꝗ̄uis n̄ debeat fi
eri. sic ꝛ absolutō. extra d̄ re.
iuris. c. omnis res. sed q̄n fie
ret huiusmodi absolutio in
publico vt erga ml'ieres: for
te tunc esset omittenda hu/
iusmodi verberatio ne denu
det peccatū. Si ṽo quis

pter rē ablatā alteri esset ex cōicat⁹: q̄uis restituerit n̄ tn̄ est absolut⁹: nisi iudex q̄ ptu lit sententiā eū absoluerit. ꝛ h̄ declarandū ē p̄sonis post ab solutionē ab hmōi. vl' si n̄ est aliq̄ snia ligatus sibȝ aliq̄s casus peccatoꝝ epo reserua toꝝ de q̄bꝫ nō potes absolue re. nihilominus absolue euȝ ab illis a q̄bꝫ potes sub hac forma. Si teneris aliq̄ vin culo excōicationis minoris ego absoluo te. et restituo te sanctis sacramentis ecclesie. In nomie p̄ris ꝛc̄. Misereat tui ꝛc̄. Filius dei p̄ suā mise ricordiā te absoluat. ꝛ ego au toritate q̄ fungor absoluo te ab omnibus pctis tuis a q̄bꝫ possum te absoluere. In no mine p̄ris ꝛc̄. Peccata vo a q̄bꝫ non potest eum absolue re exprimat ei imponens vt habeat recursum ad epm vl' eius vicariū ppter hmōi ab solutionē. ꝛ dicat ea sibi ī cō fessione. vel si esset simplex et nesciret ita bene exp̄mere fa ctū suū scribat ɔfessor ī cedu la illō vl' illa si sunt plura vt illā portet penitēs epo vl' ei⁹ vicario sub hac forma vel si mili. Latorē vel latricem p̄ sentiū p̄ homicidio vel ince stu: tali gradu ꝛ hmōi ɔmis so absoluēdū vestre paterni tati trāsmitto. vt absolutō ōis bn̄ficiū impendēdo. ꝛ ei salu tarē penitētiam iniūgēdo ip sum sancte eccl'ie recōciliets. q̄ si eps vel vicarius remit tat eum ad ɔfessorē ipm au toritate illius iterꝫ absoluat ab omnibꝫ. et imponat peni tētiam p̄ illo pro quo nōduȝ imposuerat. et cautū reddat illū ne illam cedulā alteri le gendā tradat. Vel etiaȝ ipse cōfessor si pōt vadat p̄ eo ad epm p̄ autoritate si sibi velit dare. Si vo ille n̄ hȝ casuȝ de reseruatis. vl' si hȝ. ꝛ ɔfes sor p̄t ō omnibꝫ absoluere p̄ missa absolutiōe ab excōica tione minori. ꝛ aliis vt sup̄. Misereat ꝛc̄. Filius dei ꝛc̄. Ego autoritate q̄ fūgor ab soluo te ab omibꝫ pctis tuis In noīe p̄ris ꝛc̄. ꝛ faciat tūc signum crucis cum dicit. in nomine. sup illū. nec est neces saria manus impositio sup penitētem. immo nec decēs. s̄m Tho. p̄cipue sup mulie res. magis em̄ decet signatō crucis. ꝛ postea addat. Pas sio domini n̄ri iesu xpi ꝛ me rita beate Marie virginis: ꝛ omniuȝ sanctoꝝ ꝛ sanctaꝝ

dei merita. ꝛ q̄cq̄d boni fece
ris vel pponis facere. ꝛ mala
q̄ sustinebis sint tibi i remis
sionē oim pctōꝝ tuoꝝ. Que
verba nō sunt omittenda. q̄a
sunt magne vtilitat̄. s. oīa
hmōi cum habeāt vim satis
factōis ex ꝟtute clauiū. ꝛ sic
magis valent. Tho.

De penitentia iniungēda
penitenti.

IN iniūgendo ꝟo pe
nitētiā penitēti hoc
maxime attēdēdū ē
fm oēs. vt. s. talez des quam
credas eū oīno pficere q̄ntū
cūcꝫ sit magnus pctōꝛ. ꝛ fm
Thꝛik. meli⁹ est in hmōi red
dere rōnem ꝺ nimia miscdia
q̄ꝫ de nimia iusticia. xxvi. q.
vii. c. alligant. Dādo etiam
libertatē q cū vna die omit/
tit. s. oꝛatōez iniūctā vl ieiu/
niū possit in alia die supple/
re Si ꝟo dubitat̄ de aliq̄ ne
faciat penitētiā: puta ieiuni
um: dicas q faciat loco ieiu/
nij elemosynā vl aliud. Oꝛa
tiones ꝟo psonis q̄ de facili
solent recidiuare in moꝛtale
raro dāde sunt. vl p paucos
dies dande sunt Ieiunia ꝟo
elemosine ꝛ pegrinatōnes et
hmōi pñt dari p plures dies
qꝛ hmōi etiam si fiāt in moꝛ
tali nō sūt reiteranda. qꝛ va/
lent q̄ntū ad effectū quē post
se relinquūt post expletiōem
i satisfaciente. cū q̄s reuertit̄
ad grām. Tho. Querēdū est
etiā a penitēte si pōt vel du/
bitat facere pniam sibi datā
qꝛ tunc nō esset danda vl cō
mutāda. vel remittēda esset.

Declarādū est etiam pecca
toribꝫ magnis fm Hostieñ.
q fm regulas ecclie taxatas
xxii. q. i. c. pdicandū. p q̄libꝫ
moꝛtali ē septēnis penitētia
iniungenda. ꝛ ideo ñ credat
pctā sua leuia. qꝛ pua datur
ei penitētia. qꝛ h̄ fit ne eā di/
mittat. qꝺ esset ei moꝛtale. et
opoꝛterꝫ ei ꝯfessionē iterare
si esset oblitus ei⁹ Pōt etiaꝫ
admoneri q faciat aliqꝺ m e
moꝛiale ꝺ pnia sibi iniuncta
vt meli⁹ illius recoꝛdet̄. et si
obliuisceret̄ q ad te reuertat̄
vel si non posset bñ facere il/
lam tu cōmutabis eam sibi.
Si ꝟo postea recoꝛdat̄ ꝺ ali
quo pctō crimiāli quo tunc
fuit oblitus si pōt tui habe/
re copiam reuertat̄ ad te. q̄ꝫ/
uis nō sit ei necessariū. vl va
dat ad aliū. nec tenet̄ nisi tm̄
illud dicere. Si habet vo/
ta que nō potest implere vel
dubitat si tu habes in h̄spe/

cialem autoritatē dispēsa. vł potiꝰ in aliud pium cōmuta Si vo nō habes autoritatē remitte eum ad epm vel eius vicariū. Caue etiā ne iniū gas penitentiā p quā fit piu diciū alieno iuri. aut p quaꝫ det occasio ruine spūalis ali cui. aut p quā possit manife stari alteriꝰ pctm̄ occultum. Confessum aūt qntuꝫ potes studeas ad ꝯtritionē inducere verbis. siue ante siue in p cessu siue post cōfessionē. vt n̄ dicat peccata sua quasi fabulas. sed cum detestatione. ⁊ vt ait Augꝰ. Caute ⁊ astu te aliqn̄ interrogando q̄ credit illum ex verecūdia occultare Circa vo turpia ⁊ carnalia pctā n̄ descēdas nimis ad ptitulares circumstātias postq̄ꝫ habet species sufficiens peccati et hmōi: a remotis interrogādo ne addiscāt homines malicias ⁊ peccata q̄ nesciūt. Tho. Admonēdo eū sup omnia vt vitet malas societates. frequentet cōfessionē. audiat sepe v̄bum d̄i. q̄rat orōnes ⁊ participatiōes bonoꝝ q̄ fiunt in religionibꝫ ⁊ indulgētias.

De infirmis.
Capitulum. xvij.

Circa infirmos sic agēdū est. Aut em̄ talis est in piculo mortis. aut non Dico aūt piculum mortis n̄ solū quia in extremis ꝯstitutus. sꝫ quia freq̄nter ꝯtingit hoīes mori ex illa infirmitate. ⁊ medici dubitāt. In tali casu potest q̄libet absolui a q̄libet sacerdote de quolibet pctō. et a qualibet sententia absq̄ꝫ alia licentia cum piculum est in mora. Talis em̄ infirmꝰ aut iam amisit loq̄lam vł vsum rōnis. puta qꝛ iam freneticꝰ. aut nō. et in primo casu si bene viuebat vt bonꝰ fidelis. ⁊ freq̄ntabat cōfessionē. cōionem. ⁊ hmōi. si petierit sacramenta q̄uis ex īsperato ei talia acciderint. Uel etiam si malus ⁊ obstinatus diu pseuerans in peccatis ⁊ diu nō confessus: si petijt sacerdotē vt cōfiteret. ⁊ ostēdit se velle facere omnia q̄ debet ⁊ interea factꝰ est mutꝰ vł freneticꝰ ⁊ piculum est in mora debet psupponi contritus. ⁊ faciente aliquo cōfessionē generalē pro eo sicut fit in populo sacerdos faciat absolutionem ab omni sententia et

peccato. ꝛ pt iniūgere circū/ stantibꝫ aliqđ ꝓ eo faciēdum vł heredibꝫ aut ꝯsanguineis ꝓ eiꝰ aīa si volūt acceptare. Deinde dꝫ dari eucharistia a ꝓꝓo sacerdote seculari. q̄uis nō sit ꝯfessus qꝛ ñ potuit. vel ab alio sacerdote seculari. nō aūt religioso. si nō habuit licentiā a ꝓꝓo sacerdote vel epo. alˀs ipe religiosus īcideret in excōicatōeꝫ papalem in h̄ casu. Et hoc veruꝫ est nisi timeret̄ de expuitōne vł vomitu eius. qꝛ tūc ñ deberet sibi dari eucharistia sꝫ extrema vnctio tm̄. imo etiā si non potuit cōicare. quia si ꝓpter frenesim nō ꝑmitteret se vngi. potest ligari. ꝛ sibi violenter dari. Astantibꝫ autē infirmo debet credi si perhibent testimonium q̄ petierit ꝯfessionē. et ostenderit signa cōtritōis. Si autem non est diu confessus. vel qꝛ notoriꝰ peccatoꝛ icurrit subito amētiā ꝛ mutitatē vel infirmitatē. nec ꝓus nec post oñdit signa contritōis: nil ei dari dꝫ nec sacramēta. nec ecclesiastica sepultura. Si ħo nec loq̄lā amisit nec amentiā incurrit. debet ab eo exigi pura cōfessio peccatoꝝ plus et minꝰ fm q̄ patit̄ tēpus. Nam si ē in extremis de ꝓncipalibus est interrogādū ꝑmaxime inducēdo eum ad cōtritioneꝫ cum spe venie. sed si nō ē ita in extremis ꝛ vellet facere generalem ꝯfessionē de tota vita sua sicut multi īfirmi fecerunt. q̄uis nō sit necessariuꝫ de his que rite alˀs cōfessus ē iterare ꝯfessionē admittenda est. ꝛ tādē absolutio impēdēda ab omni sn̄ia excōicationis ꝛ ab oī pctō modo sup̄dicto in. c. ꝓcedenti. ita tm̄ q̄ si ligatus esset aliq̄ excōicatione a qua cōfessoꝛ extra illđ ꝑiculum nō potuisset absoluere đbet ei iniungi q̄ si euadat īfirmitatē: q̄cītiꝰ ꝯmode potest ꝓsentet se ei ad quem oꝛdinarie spectabat absolutio illiꝰ excōicationis. alˀs si nō faceret reincideꝛꝫ ī eandē excōmunicationē. extra đ sen. exco. c. eos. li. vi. Sed si erat detētꝰ aliquo pctō đ casibꝫ epo reſuatꝭ. nō opꝫ q̄ īiūgat ei q̄ pˀ sanitatē ad epm vadat ꝓ absolutōe. qꝛ ad illđ ñ tenet̄. sꝫ sufficit sibi illa absolutio. Nota tamen q̄ si talis essꝫ vsurariꝰ publicus ñ pt tal admitti ad ꝯfessiōeꝫ cōionem et ad alia sacramēta

nisi facta prius cautione de restitutione vsurarum. vel promissione ab heredibus huiusmodi. et si in casu quod amisisset ipe loquelam vel vsum rationis ostendat post signa contritionis secundum formam iuris que habetur in c. quamquam. de vsu. li. vi. His pactis non est penitentia infirmo iniungenda. quia eam facere non posset sed innotescenda. vt de. xxvi. q. vij. c. ab infirmis. declarando sibi. talem tibi darem penitentiam si esses sanus. quamuis deberes facere multo maiorem secundum regulas ecclesie. sed quia non potes modo cum eris sanus facies hoc vel illud vel venies ad me et tibi dabo Istud tamen vltimum non videtur securum. quia raro reuertuntur pro penitentia. Si vero de eius aliter de te disponeret. dimittas pro anima tua tantum pro penitentia. Potest etiam iniungi amicis vel consanguineis aliquid pro penitentia. si vterque acceptat. et si credatur quod satisfaciens sit in statu gratie Super omnia enim auisandus est. vt si debet aliquid alicui. vel ratione maleficij vel contractus vel depositi vel aliter declaret bene vt non discedat cum alieno ab hoc seculo. ne inenternum damnetur. Et de restitutione et legatis ad pias causas pro anima sua ita disponat quod cito cogantur executores expedire et non prolongare sicut sepe et quotidie faciunt. quod si nollet sufficienter disponere de restitutione facienda non est absoluendus.

Exhortandus est autem ad contritionem simul et confidentiam diuine misericordie exemplo latronis ex meritis passionis christi. Si autem haberi non possit copia sacerdotis quamuis bonum sit haberi in huiusmodi periculis in mari videlicet. bello. vel infirmitate vel morte violenta potest laico confiteri. tamen non est necessarium quod si fiat et quis euadat. tenetur talis iterum de illis omnibus peccatis confiteri. quia non habebat ille claues ecclesie. Si vero infirmus non est in periculo mortis si habet casum excommunicationis: vel peccata reseruata episcopo: debet confessor ire vel mittere ad episcopum si potest pro autoritate huiusmodi. tamen modo tali quod non prodat peccatorem. nisi prius ille sibi dederit licentiam nominandi eum. Si vero infirmus habet indulgentiam in articulo mortis a papa. appropinquante morte sic potest fieri absolutio post omnia supradicta pro dicta indulgentia.

Forma absolutionis in articulo mortis.

m Isereatur tui ꝛc. Autoritate dñi nr̄i iesu christi ꝛ btōꝝ apl'orū Petri ꝛ Pauli. et dñi nr̄i Pape. N. ꝛ sancte romāe ecclesie in hac pte tibi cōcessa special'r et mihi cōmissa. ꝯcedo ꝛ do tibi plenariā indulgentiā ꝛ remissionē oīm peccatoꝝ tuoꝝ. de quibꝫ ore cōfessus es. Nota ꝙ an melius sit dicere. de qbꝫ mō ꝯfessus es. an de qbꝫ ore ꝯfessus es ꝛ corde ꝯtritus. que nō ꝯmisisti sub ptextu isti⁹ indulgentie inq̄tū claues eccl'ie se extendnnt. que qdem plenaria indulgētia sit tibi in augmētum ꝟtutis et gratie ꝛ acq̄sitionis vite eterne. In nomine patris et filij ꝛ spūssancti Amen

Forma absolutōis ab excōicatione minori.

e Go te absoluo a vinculo excōicatōis q̄m incurristi pticipando cū excōicat' in casu n̄ cōcesso in loq̄la: in cibo vel potu ꝛ hmōi: ꝛ restituo te sctīs sacramētis eccl'ie. In nomie pr̄is ꝛ filij ꝛ spūssancti amē. Nota ꝟo ꝙ in absolutiōe ab excōicatiōe maiori debet pmo exigi iuramentū. vt. s. iuret stare mandatis ecclesie. q̄ scꝫ ei fient ab absoluēte p tali materia. q̄ facto imponi ei debēt mādata rationabilia. vt satisfaciat ei quē lesit vel damnificauit si potest. si tamen p huiusmodi est excōicatus. precipue ei iniungendū est ne amplius veniat ꝯ illum canonem. vel si fuit excōicatus ppter verberatōeꝫ clerici nō amplius verberet Secūdo exutis humeris absoluēd⁹ debet ꝟberari cū virga. dicendo ps. Miserere mei deus. vel alium psalmū penitentialem ad quemlibet versum dādo vnū ictū. Postea subiungat Pr̄ nr̄. Et ne nos Saluū fac ꝟuū ꝛc. put paulo ante sup notatū est. Deus cui ppriū ē misereri ꝛc. tādē habens autoritatē absoluat sic dicēdo. Autoritate oīpotētis dei ꝛc. put sup plene dictum ē.

Forma absolutōis a petīs excōicationis minoris

s I teneris aliq̄ vinculo excōicatōis vl' pticipatōis a q̄ possū te absoluere ego absoluo te. ꝛ restituo te sctīs sacris ecclesie. In nomine patris ꝛc. Dñs nr̄ iesus christ⁹ te absol

nat. ꝛ ego autoritate q̄ fungor absoluo te a pctis tuis. In noie pr̄is ꝛc̄. Oia bona q̄ feceris vel facies: ꝛ q̄cq̄d pateris vł patieris sit tibi i remissionē pctōꝝ tuoꝝ oim. ꝛ i augmentū gr̄e ꝛ p̄miū vite eterne Amen.

Forma sacramēti baptismatis.

e Go te baptizo. In noie pr̄is ꝛ filij ꝛ spiritusscti amē. Tho. in. iiij. ego ꝛ amē n̄ sūt d̄ substantia sacramēti. tn̄ dici debent ex statuto et ꝯsuetudīe ecclesie. Sȝ si dubitat̄. si es baptizat⁹ n̄ te rebaptizo Si nō es baptizat⁹ ego te baptizo In noie pr̄is ꝛ filij ꝛ spūs sancti Amen

Forma ꝯfirmationis seu chrismatis dande p̄ ep̄m.

c Onsigno te siḡ crucis ꝛ chrismo te chrismate salutis. In nomine pr̄is ꝛ filij ꝛ spūssancti amē. In frōte dex. ꝛ cū chrismate ꝯsecrato ab ep̄o. Tho. in quarto.

Absolutio a pctis.

e Go absoluo te a peccatis tuis In noie patris ꝛ filij ꝛ spūs scti amē. oia ꝓ alia sunt ad bene esse. Tho.

Forma extreme vnctōnis ꝛ p̄mo ad oculos.

p Er istā sanctā vnctiōnem et suā pijssimā miscōiam ꝑcat tibi dn̄s q̄cq̄d ꝑ visum deliq̄sti: s̄m ordinez fratꝝ p̄dicatoꝝ. vel sic s̄m clericos seculares. q̄cq̄d vicioꝝ oculo deliq̄sti. Inungo oculos tuos isto oleo sctificato. In noie pr̄is ꝛc̄. Tho. in. iiij. sed seruāda est ꝑoꝛ. s. Gregoriana Et fienda est vnctio i sex locis corꝑis ad minus. Primo in vtrisq̃ oculis dicendo vt supra. Scdo in vtrisq̃ auribus. dicēdo. ꝑ istam ꝛc̄. vt supra ad illud. q̄cq̄d et exinde sic deliquisti per auditū. vel auriuȝ vicio deliquisti. Tercio in naribus dicendo. per istam ꝛc̄. quicquid d̄liquisti per odoratum. vel nariuȝ vicio deliquisti. Quarto i ore clauso. dicendo. per istaȝ ꝛc̄. quicquid ꝑ gustum deliquisti. vel quicquid oris vicio deliquisti. Quīto in vtrisq̃ manibus ab intra in palmis: dicendo. per istaȝ sanctā ꝛc̄. q̄cquid deliquisti per tactum: vel tactus vicio. Sexto in pedibus ambobus in parte

supiori dicendo. p istā ⁊c. q̄c quid deliq̄sti p gressum vl' incessum vel recessum vl' taliū vicio deliq̄sti. Clerici seculares addūt septimū ad lūbos q̄ fieri dꝫ vbi est ꝯsuetudo. licet nō vtak ordo p̄dicatoꝝ erga frēs. ⁊ fit in renib dicendo. p istā ⁊c. q̄cq̄d lūborū vl' p carnis vicium deliquisti. ⁊ dū fiunt vnctiōes dicank h̄ vba semel tm̄.

Forma consecratiōis corporis christi

b Ec ē ꝯm Tho. i. iiij. Hoc est enim corpus meū. enī tm̄ nō est de substātia ꝯsecratiōis. nihilominꝰ tm̄ non dꝫ omitti. alias peccaret mortal'r

Forma ꝯsecratōis sāguīs

b Ic ē em̄ calix sāguinis mei noui et eťni testamēti. mysteriū fidei q̄ p vobis ⁊ p multis effundek in remissionē pctōꝝ. Omnia em̄ vba hec sunt de suba ꝯsecrationis p̄ter enim ꝯm Tho.

Forma ordinū in p̄mo

q Ui cū sint septē ꝯm Tho. q̄libꝫ hꝫ formā suā. Sciēdum ē ꝯm Tho. i. iiij. q tūc ip̄rimitur caracter seu recipik ordo cum porrectū instrumētum illius ordinis tanq̄ materiam ab epo dicēte formā illiꝰ ordinis tāgit manū ordinātis ad illum ordinem.

Forma ostiarij

i Llis q̄ ordinank ad hūc ordinem tradit eps claues eccl'ie dicens. Sic agite q̄si reddituri deo rōnem p his reb que his clauib recludūk. Archidyaconꝰ vo ostium eccl'ie facit illos tangere

Forma lectoratus.

b Uic tradit epus codicē ð q̄ lecturꝰ vba sicut pphete. vt missale vl' epl'aꝝ libꝝ dicēs Accipite ⁊ estote vbi di lectores habituri si fidel'r ⁊ duote impleueritis officiuꝫ vrm partē cū his q̄ verbū dei ab initio mistrauerunt.

Forma exorcistatus

b Uic tradit eps libellū in q̄ scripti sūt exorcismi: vl' illuꝫ vbi exorcizak aq̄ bn̄dicta: vel alium dicēs. Accipite ⁊ ꝯmēdate memorie: ⁊ habetote potestatē iponēdi manꝰ sup energuminos siue baptizatos siue cathecuminos.

Forma accolitatus

b Hic tradit eps cero ferariū.i.cādelabrū dicēs. Accipite cero ferariū cū cereo. ⁊ sciatꝭ vos ad accendenda luminaria ecclesie mācipatos. Accipiat etiā vrceolū vacuū ab archidyacono dicēte epo Accipite vrceolū ad effundēdū vinū ⁊ aquā in eucharistiā sanguinis christi

Forma subdyaconatus.

b Hic dat calix vacuus cū patena ab epo ⁊ vrceol⁹ cū aq̄.⁊ manili.i.bacili ⁊ manutergio ab archidyacono dicēte. Uidete cui⁹ ministeriū vob tradit ⁊ ideo si vsq̄ nūc fuistis tardi ad ecclīam.ammodo debetꝭ eē assidui. Si vsq̄ nūc fuistis somnolēti:āmodo vigiles. Si vsq̄ nunc ebriosi āmodo sobrij Si vsq̄ nunc inhonesti.āmodo casti. Oblatōes q̄ veniūt in altari panes ppositiōis appellant. d ipsis oblatōib⁊ tātū dꝫ poni in altari q̄ntū possit pplo sufficere.ne aliq̄d putridū in sacrario remaneat. Palle ℣o q̄ sunt in substratoria altaris i alio vase debent lauari. In alio corporales ⁊ palle. Ubi aūt corpales lote fuerit.nullum aliud lintheamē ibidē debet lauari. Ipsa aūt aq̄ debet i baptisterio mergi. Iō admoneo vt vos exhibeatꝭ ita vt deo placere possitꝭ.

Forma dyaconat⁹.

b Hic tradit eps libꝝ euāgelioꝝ dicēs Accipite ptātem legēdi euangeliū in ecclīa dei tāꝫ p viuis q̄ȝ p defunctis. In nomine dn̄i amen. Item epus ponit manuꝫ sup caput eius dicens. Emitte in eū quesumus spūmsanctuꝫ ⁊c. Item dat ei stolam dicēs. Accipite stolam.vt patet in pontificali. In datōne tantū euāgelioꝝ libri ꝭm Tho. caracter imp̄mitur

Forma p̄sbiteratus.

b Hic eps tradit calicē cū patena pparata.i.cū vino in calice ⁊ hostia in patena.al's nō recipet caracterē ꝭm Tho.si n̄ esset pparata dicēs. Accipite ptātem offerre sacrificiuꝫ deo missamq̄ȝ celebrare tam p viuis q̄ȝ p defunctis. In nomine dn̄i amē. Itē ab epo imponit man⁹ sup ordinandū.⁊ oēs sacerdotes cum eo ibi p̄sentes dicente ipo epo. Orem⁹ dilectissimi domi ⁊c.

vt in pontificali. Petrus de tharantasia dixit q in ipositione manuū imprimatur caracter. Primū tn̄ veri⁹ ē ꝛ communi⁹ s̄m Tho.s.i porrectōne calicis ꝑparati. Itē inungunt man⁹ sacerdotꝭ cū ordinatur ab epo dicēte. Cōsecrare ꝛ scrificare ꝛc̄. Itē aptat sibi stolā sup hūeros dicēs Accipite iugū dn̄i ꝛc̄. Itez vestit eū cū casula.i.planeta dicēs. Stola innocentie ꝛc̄. Nota ergo q si p̄mū fuerit omissū id est porrectio calicis ꝑpati totū debꝫ iterari q̄si nihil sit factū. Si v̄o istud fuerit obꝯuatū ꝛ aliq̄d de p̄dictꝭ aliūs fuerit omissum. nullo mō debet iterari ordinatio. sed qđ omissum est debet suppleri ab epo in alia ordinatione et interim nō celebret.

Forma sacramēti mr̄imonij

Non est determinata. Est autē forma illa expssio cōsensus per v̄ba vni⁹ in alterū ꝯiugū. vt accipio te in vxorem. vl' accipio te in virū. vl' cū interrogatur. si vult talē in vxorez vel virū ꝛ r̄ndet q sic. vl' si loq̄ n̄ pt ꝑ scp̄turā vel alia signa exp̄mētia ꝯsensum.

Finit tercia pars libri secūdi. ꝛ ꝑ ꝯseq̄ns tot⁹ tractatus siue sūmula de ꝯfessore: cū iterrogatōib⁹ fiendis. Reuerēdissimi fratrꝭ Anthonini Florentie archiepi.

Incipit liber

tercius p̄n̄tis tractat⁹ de restitutōib⁹. Et p̄mo đ restitutionib⁹ in genere in q̄ ponuntur viginti man⁹ rapientiū quaꝝ q̄libet habet q̄nqꝫ digitos seu modos. ꝛ sic sūt cētū modi ī q̄b⁹ fit restitutio. vl' erogatio. vt patet in scđa ꝑte summe. ti. ij.

De prima manu feneratoria pōt intelligi illud qđ habet Apoc. xvij. Uidi mulierē sedentē sup bestiam coccineā.i.dyabolū habentē in manu ei⁹ poculū aureum. Hec mulier est cupiditas. q̄ in manu.id ē in ope vsure hꝫ diuitias quas sitit. sꝫ n̄ extinguit eius sitis. sed solum delectatur in videndo. Hec autem habet quinqꝫ modos sicut manus habet quinqꝫ digitos. Et primus est in pi

gnoribꝫ.qñ scꝫ ꝗs ꝑ mutuo alteri facto recipit pignꝰ ab eo rei mobilis vt vestimētū. seu lucrū equi.seu hmōi.aut immobilis vt possessionem ex qua capit fructum siue lucrum non cōputans in sortem.quod vsura est.nisi i casu cum gener a socero quousqꝫ habeat ab eo dotes sustinens onera mr̃imonij accipit possessionē ab eo i pignꝰ extra de vsur.c.salubrit.Et de h diffuse i.ij.pte sūme.ti.i.c.vi. Secūdus digitus seu modus est in depositōnibus.cum.s.ꝗs depōit pecuniam apud mercatorem vel cāpsorez vt vtat ea.saluo tñ capitali suo.7 cum intētōne pncipaliter aliquid pcipiendi vltra sortem nulla tamen facta pactiōe sup hoc:etiam vsura ē.xiiij.q.iij si feneraueris.7 de hoc in scda pte summe.ti.i. Terciꝰ modꝰ in emptionibꝫ 7 vēditōibꝫ.cū.s.vēdit merces vltra iustum pciū rōne dilatōis tpis i soluēdo pciū.7 h nisi rē illam intēdebat seruare i futuꝝ qñ tātuꝫ ꝗntū vendit vł plꝰ sperabat valiturā.Silr qñ emit rem minꝰ iusto pcio.eo ꝙ anticipat tps solutōis pcij anteꝗꝫ recipiat mercem.vt puta tpe veris triticū recolligendum Et h nisi dubiū esset vtrum plꝰ minus ve sit res illa valitura.de h extra ꝺ vsur.c.i ciuitate.7.c.nauiganti.Et de h diffuse in.ij.pte summe.ti.i.c.viij. Quartꝰ in campsionibꝫ et fictis assecuratōnibꝫ. vt in cambijs que dicuntur ꝑ venetias.7 cambijs ꝗ fiūt in romana curia ꝑ bullis.ꝗ sunt vere mutua cum vsura et cum ipsemet sit satisdator simłatus 7 verus mutuator ē.ar.xiiij.q.iij.c.plerięꝫ.Et de hoc in.ij.pte sūme.tit.i.c.vij. Quintus in mutuis cū expssis lucri pactiōibꝫ siue i pecunia siue in opibꝫ siue in alijs que precio possunt estimari.ar.xiiij.q.iij.c.putant. et de hoc in.ij.pte summe.titu.i.c.vij. Manus raptoria est ꝗ manifeste rapit aliena.De manu violenta.i.raptoria eripit paupem.s.deus. Thobie.xv.Et habet ꝗnqꝫ digitos seu modꝰ Primus consistit in vsurpatis dominijs ciuitatum.castrorum et villarū.ex ꝗbus omne emolimentū quod inde pcipit rapina est. Secūdus ē in talijs iiustis.qñ.s.dñs ciuitat

ĩponit collectas vltra debi/
tũ ↄsuetudis vel statuti. Fui/
tia indebita opariorũ exigit
⁊ nõ soluit eis de labore. vel
si ciuitas ẽ libera qñ nõ p ra
ta ĩponũt ciuib⁹. sȝ nimis ali
q̃s grauant. Terci⁹ ẽ in peda
gĳs ⁊ gabellis illicitis. qñ. s.
imponũt dñi terrarꝫ vel ciues
noua pedagia sine licẽtia pn
cipis. vel etiã si antiq̃ta vel no
ua cũ licentia nõ fuant vias
suas cum tamen possent.

Quart⁹ in latrocinĳs terre
stribꝫ vel maritimis vel piratis
q̃ discurrũt p mare pdando.
ex naufragio etiã in mare p/
iecta sibi accipe ad rapinaȝ
ptinet. Uel etiã de repsalĳs
illicitis. de q̃bꝫ in tercia pte. ti.
iĳ. c. iĳ. ⁊. iiĳ. Quint⁹ in pso
nis capiẽdis ⁊ vẽdẽdis q̃ li/
bere sunt seu christiane. nam
⁊ si pagani vel saraceni capti
in bello iusto efficiant̃ serui
capientiũ. vnd ⁊ vẽdi pñt vt
serui ⁊ emi. non tñ christiani
debẽt ĝ ista restitui si possũt.
vt dicit Aug⁹. xiiĳ. q. vi. c. si
res. De his habes ĩ secunda
pte summe. ti. i. Man⁹ fura
toria ẽ cum q̃s accipit occul
te aliena nesciente dño. Apo
cal. Qui furabat̃ iam nõ fu/
retur sed magis opetur ma/
nibꝫ suis Fur vidꝫ opari ma
nibꝫ alienis inq̃stum accipit
lucrũ de manibꝫ alienis. Et
hec man⁹ habȝ q̃nq̃ digitos
Prim⁹ est in inuẽtorꝫ detẽ
tiõe. qñ. s. q̃s res alteri⁹ inuẽ
tas q̃ non habent̃ p derelicto
sibi retinet. xiiĳ. q. iiĳ. c. si q̃d
⁊ d h habes in. ĳ. pte summe
ti. i. c. xv. Scds est in illici
ta pscriptiõe. qñ. s. q̃s pscri/
bit aliena mala fide. sciens. s.
illa esse aliena. nec aliq̃ iusto
titlo habuisse. c. possessor. de
reg. iur. in. vi. de hoc habes
in. ĳ. pte sũme. ti. i. c. xv. Ter
cius ẽ in rei pignorate. ↄmo
date vel dposite vsu. s. qñ do
min⁹ rei nõ ↄsentit. ⁊ tenet̃ d
vtilitate ĩde habita. ⁊ si amic
teret ex culpa sua tenet̃ red/
dere. Ray. de hoc in scda pte
sũme. ti. i. Quart⁹ in occul/
ta rerꝫ vsurpatõe. siue hoc fi
at a filĳs de rebꝫ parentum.
siue ab vxore de rebꝫ viri ip
so nesciente. siue a seruis de
rebus dominorũ suorꝫ. a di/
spensatoribus. de rebus pa/
tronorꝫ suorum. siue a disci/
pulis de rebus maigstroruȝ
suorum. siue ab extraneis de
rebus aliorum. Etiam si
hoc facerent dando inde ele/
mosynas pauperibus. nisi

in extrema necessitate ꝯstitu
tis.xxiiij.q.iiij.c.forte. ꝺ hoc
in scda pte.ti.i.ꝑ totū. Qui
tus in religiosa approbatōe
qñ.s.religiosus aliqd recipit
vl' nesciēte plato suo.vl' alte
ri dat ppinq.vl' extraneo.vl'
cū occultat.ꝛ vt ppria retiet
acqsita ꝑ eum.vl' data ñ pa/
rat⁹ supiori libere assignare.
xij.q.i.c.non dicatis.et de h
habes in.iij.pte. Man⁹ bel
latoria ē.vbi.s.rapiunt furta
ꝛ rapine ꝛ sacrilegia. Manū
suā misit host.s.bellādo ad
oia desiderabilia. Threñ.i.
Desiderabilia aūt sunt bla/
da.pecunie.edificia.vasa au
rea templi.ꝛ alia ornantia ip
sum templū.ad qd misit ma
nū exercitus Nabucbodo/
nosor bellans ꝯ hierosolimā
rapiendo.incendendo et de/
struēdo.ꝛ hec manus habet
qnqȝ digitos seu modos. vi
delicet. Primus est cū dñs
vel cōmunitas aliq assumit
iniustū bellū.nam q ad h cō
currūt adiuuando.ꝯsulēdo.
coopando:de omnibꝫ dānis
illatis aduersarijs etiaȝ si ni
hil pueniret ad eos tenent sa
tisfacere.xxiij.q.v.c.nō sanc.i
fi. Scdus est ꝙ tenet ꝺ oi/
bus dānis et expensis quas
patiunt subditi sui qui inuo
lūtarij sunt et coacti.nam vl
tra expēsas qs faciunt aliqñ
ab aduersarijs debellant. et
capiunt ipi ꝛ bona eoꝝ. Va
rius est em̄ belli euēt⁹.vt.c.si
culpa.extra de iniur.ꝛ dā.da
to. Terci⁹ ē qꝛ q hȝ iniustū
bellū ea q capit ꝛ destruit:vl'
hoc facere ꝑmittit suis.sicut
cōiter faciūt satisfacere tenet
xxiij.q.i.c.militare.bona au
tē capta iuste ab inimicis q
debent cōdiuidi occultando
ꝛ retinēdo sibi furatur. xxiij
q.v.c.dicat. Quart⁹ ē cum
iuste bellans rapit bona ec/
clesiaꝝ nō incastellataꝝ. aut
bona clicoꝝ ꝯrie partis.vel
etiā viatores ꝑegrinos et ali
os innocentes.dis.lxxxvi.c.
singulis. Quit⁹ ē qñ habēs
iustū bellum ex sua inertia ꝛ
crassa negligentia non defen
dit suos cuȝ posset.ꝛ pcipue
cum est conductus mercede
ad bellandū.ꝛ similiter cum
posset debellare inimicos.et
sic fineȝ facere guerre.vt pl⁹
lucretur ex duratione prelij
vel quia corruptus ab aduer
sarijs non fideliter gerit ne
gocium tenetur.extra de in
iur.ꝛ dam.da.c.si culpa.ꝛ ꝺ
his omnibꝫ habes in.iij.pte

ti.iiij.c.de bello. Man⁹ dã nificatoria. Dicit̃ puer. xvi. Si man⁹ ad manũ fuerit nõ erit inocẽs man⁹. vt qñ vna man⁹ nõ sufficit ad vnũ op⁹ alia iuuat. sic aliqñ si vn⁹ nõ sufficeret ad rapiẽdũ vl' furã dũ vl' dãnificandũ alium: et tũc adhibet a diutoriũ alter. ⁊ hec est man⁹ ad manũ adiũ cta. ⁊ talis ꝗuis nõ sit ꝑnci palis vel nil ꝑueniat de rapi na vel dãno ad eũ tñ tenetur Et q̃ꝛ nõ est innocẽs sed ĩ cã Et hec h̃ ꝗnq̃ digitos. qui ꝯtinent̃ in h̃ ṽsu. Jussio ꝯsi liũ ꝯsensus palpo recursus. Prim⁹ est cũ ꝗs mãdat fieri rapinã. furtũ. vsurã vl' aliud damnũ. ⁊ ex hoc sequit̃ effe ctus damni. qđ al's nõ fuiss̃ factũ. talis tenet̃ ĩsolidũ etiã si nil ꝑuenit ad eũ. Sic ⁊ tu tor curator ⁊ ꝓcurator et fa ctor ꝗ ꝑ pupillis vel ꝑ aliĳs faciũt ꝯtractus vsurarios te nent̃. si illi ꝑ ꝗbꝫ fecerũt non satisfaciãt cum sint ꝑncipali ores Secũdus qñ ꝯsuluit ita ꝙ ex illo sequit̃ damnum quod alias nõ fuisset factuꝫ talis etiaꝫ tenet̃ insolidũ. etiã si nil ꝑuenit ad eũ. Si auteꝫ fuisset factũ etiã sine illo con silio. et aliq̃d plus factuꝫ est: ad illud plus tenet̃. Inno. et Hosti. Terci⁹ est cõsensus. s. cooꝑatiõis. nõ mẽtis tm̃. pu ta qñ vn⁹ vl' plures faciũt a liqđ furtum vl' dãnũ simul. ita ꝙ vn⁹ nõ faceret sine alte ro. tenet̃ q̃libet insolidũ. sec⁹ cum etiã sine illo factũ fuiss̃ tamẽ cũ aliĳs se reppit ad dã nificãduꝫ. tunc eñ tenet̃ solũ de dãno illato per euꝫ ꝗ etiã est mediator scienter alicui⁹ ꝯtract⁹ fraudulẽti vt sensa les tenent̃ tales de damnis.

Quart⁹ est palpo. s. cũ quis adulãdo seu laudãdo aliquẽ de furto vl' de damno scilicꝫ ꝙ sit strẽnuus. ⁊ ex h̃ inducit eum ad faciendũ malũ ꝗ al's nõ fecisset. ⁊ idẽ si detrahen do eũ ad hoc inducit. Qui tus est recursus. i. cũ ꝗs rece ptat fures ⁊ dãnificãtes ⁊ ex hoc sequunt̃ damna. vl' etiaꝫ raptã rẽ cũ querit̃. ⁊ ipe occl tat ꝓpter qđ nõ põt recupa re. Officialis etiam ꝗ põt sine sue ꝑsone piclo obstare ne fi at damnũ vl' rapina. vl' ma nifestare fures ⁊ ablata ⁊ nõ facit. tenet̃ hoc. Tho. Alber tus. Pe. Richar. in. iiij. dist. xv. Innoc. Ray. ⁊ Guil. De his in. ij. ꝑte sũme. ti. i. ca. xij

Man⁹ participatoria. scꝫ

de re furata vel vsuraria. et de hoc pōt intelligi illud Jone iij. Recedat vnusquisque ab iniquitate que in manu sua ē. Et hec habet quinque digitos.

Primus est participādo de huiusmodi per donatōnem talis enim cui donatur cū hoc scit debet reddere dño eius rem ablatā. donū autē datū ab vsurario cum oīa bona sua sint obnoxia restitutiōi. tenetur etiam reddere vel sibi vel his potius quibus vsurarius habet restituere. Secundus ē per victitationē. Familia eius raptoris vel vsurarij vel vxor vel filij q nō habent nisi de rapinis vel vsuris tenentur satisfacere de cōsumptis. sed hñdo etiā alia bona comedēdo vel vtendo rebus male ablatis in pma specie tenetur de eo quod ɔsumit Ray. Tercius est per dotationē: filia enim que dotatur per eum qui non habet nisi de vsuris. vel alias male ablatis. maritus q hoc nouit nō potest recipere dotem. et receptam tenetur restituere creditoribus soceri. et ipsa etiam filia mortuo marito tenetur restituere dotes. Ray. De hoc in. ij. parte summe. ti. i. c. xij. Quartus est participādo de re rapta vel furata per emptiōem. q enim emit talia scienter vel ignorātia facti crassa tenetur restituere cum inuenit dominum rei vel pauperibus erogare si illum ignorat. Si etiam talia emit pbabiliter estimans esse vēditoris. postea sciēs fuisse ablata tenetur nihilominus domino reddere si cognoscit. vel pauperibus rem vel pciū erogare si non inuenit. Ray. et de hoc in. ij. parte summe. tit. i. Quintus per legatum vel hereditatōem. Intelligitur enim hereditas deducto ere alieno Heres ergo vel legatarius eius cuius bona sunt obnoxia restitutioni. vel ex contractu. vel ex quasi maleficio furti fraudis et vsure. et hmōi. vel quasi omnia tenetur restituere de tali hereditate vel legato. extra de vsuris. c. Michael. Manus sacrilega vicz vsurpatō circa sacra et eccliastica. Job xv. Tendit aduersus deum manum. scilicet sacrilegam. Hec est manus sacrilegi Nichanoris quam extendit cōtra templum dei. cōminatus ipsum funditus destruere. sed ipso occiso suspensa est lingua a Juda Machabeo cōtra templum. vt habetur. ij.

Mach.xv.ꝛ hec hꝫ quinqꝫ digitos Prim⁹ ē cū auferū tur sacra vt calices et para/ mēta.cruces.reliquie. ꝛ alia hmōi. Scōs ē qñ auferūt aliq̄.ꝛ si nō sacra tñ ꝺ loco sa cro.vt i eccl'ia.ꝛ ꝺ vtroqꝫ.xv ĳ.q.iiĳ.c.q̄sq̄s Terci⁹ ē qñ fit incendiū vel effractio i lo co sacro.i.iniuriose tenet etiā satisfacere.vl' etiā iferūt alia dāna eccliĳs vel ꝑsonis eccle siasticis.vt exigēdo gabellas ꝛ pedagia.extra ꝺ censi. c.q̄ꝫ q̄ꝫ.in.vi.aut iponendo colle/ ctas.extra de iniur.ꝛ dā.da: c.aduersus.aut faciēdo rep̄/ salias ꝯ ꝑsonas eccl'iasticas c.ꝛ si pignoratōes.extra ꝺ i/ iur. Quart⁹ ē cū clerici ma le tractant bona eccl'iaꝝ di/ lapidādo indebite.alienādo in pompas ꝛ lasciuias expē dendo.consanguineos ditā do.xĳ.q.ĳ.c.nullus. ꝛ bona debita paupibꝫ vl' clericis vl' repationi ecclesie subtrahē/ do debet restituere. Quit⁹ cum subtrahūt legata facta eccl'ĳs.xiĳ.q.ĳ.c.q̄ oblatōes vel non soluunt decime vbi consueuerunt solui.vl' cū nō est legitime in beneficio con stitutus.sꝫ ꝑ intrusionem vl' ꝑ symoniam.vel habꝫ aliqꝺ impedimentū irregularitatis tenet eīn fructus ꝑceptos re stituere.de regu.iu. li.vi. De his in.ĳ.ꝑte summe.ti.i.

Manus iniuste iudicatoria Beatus q̄ excutit man⁹ su/ as ab omni mūere. Isaie.xx xiĳ.s.obsequĳ.pecunie ꝛ lau dis.ꝑ munera eīn freq̄nter ꝑ uertit iudiciū.ꝛ hec man⁹ hꝫ q̄nqꝫ digitos. Primus est qñ iudex seu q̄cunqꝫ officialis dat iniustam sententiā ex cer ta scientia quacunqꝫ de cau/ sa.siue odio.siue amore.siue corruptione pecunie. ꝛ talis tenet de omni damno ꝛ inter esse pti lese. Ray.xi.q.iĳ.c.q̄t tuor. Scōs est qñ ex igno rantia crassa ꝓfert iniustam sentētiā.nō ei debebat se po/ nere ad id ad qꝺ nō erat ido neus cum ꝑiculo alteri⁹. se/ cus si decept⁹ ꝯsilio assesso/ ris q̄ putabat idone⁹ ex ma/ licia vl' ex ignorantia crassa male ꝯsulētis tūc tenebit as/ sessor pti ꝺ expēsis ꝼm Ray. Terci⁹ ē qñ ex notabili ne/ gligētia ꝓtulit iniustā senten tiaꝫ.puta qꝛ noluit laborare ad legendum in libris quod potuisset inuenire.ꝛ videtur etiam teneri.vt.c.si culpa.ex tra de iniur Quartus qñ

accipit pecuniã, p iudicãdo vl' non iudicãdo aut bñ aut male. Ray. etiã talẽ pecuniã sibi retinere ñ põt. sȝ paupibꝰ dare vl' reddere dãti. Quītus cũ ñ vult iudicare ⁊ dare sententiã, put põt ⁊ debȝ. ne displiceat hñti iiusticiã. aut vt dãnificet ius habẽtẽ. ⁊ talis tenet si pars põstea amittat iustã cãm. vel si remittat penas vel diminuat iniuste cum nõ possct tenetur cõitra ti. si auxerit penam iniuste tenet ei q̃ soluit. Tho. et Ray. De his in. ij. pte summe. ti. i. c. xix. Manus in iudicio iniuste assistoria. De h̃. Ne iũges manũ tuã vt p impio dicas falsuȝ testimoniũ. Exo. xxiij. ⁊ Isa. xxi. Erui te oppssum de manu calũniantis. Et hec hȝ q̃nqȝ digitos ẜm q̃ q̃nqȝ genera hoĩm ibi concurrũt. s. aduocatꝰ. iuriscõsultus. actor ⁊ pcurator. testis ⁊ reꝰ. Primꝰ ẽ est aduocatꝰ q̃ si scienter assumit ad dfensandũ iniustam causam obtinẽs victoriam cause. de oĩ dãno tenet aduersario si clientulus non satiffecit. Tho. ij. ij. q. lxxi. Si vo nõ obtĩet tenet clientulo de expensis. qñ vicȝ dixit sibi causam eẽ iustã. cum alꝰs ille nõ litigasset. Sȝ si assumit cãm iustã ⁊ ex crassa ignorantia vl' notabili negligẽtia pdit. videt teneri clientulo de dãno suo c. si culpa. extra d iiur. ⁊ dã.

Secundus iuriscõsultus si scienter pstat malum cõsilium vel fraudulentũ. vnde ius habens pdit causam. siue sit ille cui cõsulit siue alt tenet de damnis inde secutꝭ si vo fideliter ɔsulit vt scit ñ tenet. vt. c. nemo ex ɔsilio. de reg. iuris. li. vi. Tercius ẽ actor ⁊ pcurator qui accusat aliquẽ falso crimĩe vel petit indebituȝ scienter tenet d oĩ damno quod ĩde recipit etiã aduersariꝰ d expensis. Tho. ij. ij. q. lxviij. Quartus est reus si negat veritatem d qua iuridice interrogat negãdo ĩdebitum pecunie tenet actori. negando aũt crimẽ vnde sequitur accusatori mors vl' mutilatio vel alia pena. vel fatigando scienter appellationibꝰ vel dilatõnibus tenet ad arbitriũ boni viri. Quintus testis si ex falso testimonio eius scienter facto actor vel reꝰ ĩcurrũt aliqd dãnũ iniuste tenet talꝭ ĩsoliduȝ. extra de iiur. c. si culpa. ⁊ si accipit

pecuniã p testimonio feren-
do etiã vere tenet illã paupi
bus erogare. xiiij.q.v.c. nõ
sane. Et d his oibus in.ij. pte
sũ.ti.i.c.xix. Manus frauda
toria. Job.xxxi. In manibus
meis ñ adhesit macula.s.frau
dis. Et hec hz qnq digitos
seu modos. Primus ẽ in rex
qdditate.dũ.s.vna suba vẽ-
dit p alia. vt vinũ limphatũ
p puro. Aux vl argentũ ar-
chimiatũ p puro. 7 hmõi.
Scds est in qntitate. vt cu3
dant diminute mẽsure vl põ
dera. puta vncie. xi. p libra.
vel in vasis de vino. oleo. tri
tico 7 hmõi. vel in cannis de
pãno laneo lineo 7 hmõi.
Tercius ẽ in qlitate. vt cũ ven
ditur res defectuosa. vt vinũ
vel caro corrupta pro bona
animal viciosu3 7 claudicãs
p sano nõ diminuẽdo d pre
pcio: 7 mlto magis gui9 esset
vendẽdo rem nociuã et picu
losam homi. Quartus ẽ in p
cij ineqlitate. vt cum vendit
res plus iusto pcio q̃ valeat
scienter. vl cũ multo minus
pcio emit q2 venditor nõ co
gnoscit rẽ. vel q2 ducit maxi
ma necessitate. Quintus est in
gabelle debite vl pedagij sb
tractiõe. vic3 q2 occulte itro-
ducit rẽ ad ciuitatẽ vel asse-
rit eẽ p alio. vl minoris qnti
tat vt minus soluat. hi oẽs te
nent satisfacere. sm Tho. ij.
ij. 7 Ray. De his oibus habes
in scda pte sum. ti. i. Manus
falsificatoria. Job. v. Qui
dissipat cogitatões maligno
rum ne possint manus eorũ
implere qd ceperũt. manife-
stando. s. falsitates eorũ. Et
hec habet qnq digitos vel
modos Primus est in pon-
deribus et mẽsuris faciẽdo fal
sas monetas. vel eis vtendo
falsis et diminutis in vẽden
do et emẽdo mẽsuris excessi
uis tenet etiã talis de dãnis
inde secutis illis talibus. Se
cundus est i falsis monetis fa
bricãdo eas falsas vl incidẽ
do. aut falsatis 7 diminutis
p legitimis scienter vtẽdo. vl
tra pctm̃ tenet de dãnis les.
Tercius est in bullis aplicis
falsatis. vel p subreptionem
obtẽtis. cũ. s. expressum ẽ fal
sum in supplicatione obmis
sum illud exprimẽdo. q̃ enar
rato non obtinuisset. Bene
ficiũ em̃ vel grã sic obtẽta ñ
valet. vnde tenet satis facere
de emolimẽto per ipsas ob
tento. Quartus est in istru
mentis 7 scripturis falsifica

tis. vt testamētis in q̄bꝫ scri/
bunt legata aliter q̄ꝫ dispo/
natur a testatore. vel scꝑture
vbi apparēt debita ⁊ cassant
⁊ hmōi. Quint⁹ ē in falsis
partubꝫ. vt cū mulier ꝯcipit
ꝑ adulteriū. vł supponit sibi
alienū partū q̄ tenet de oībꝫ
q̄ ꝯsumit filius putatiu⁹ de
bonis mariti. ⁊ đ his que vt
filio legitimo sibi de heredi
tate relinquerent. c. si culpa.
extra de iniur. ⁊ de his in. ij.
ꝑte sū. ti. i. c. xviij. Man⁹ ꝑ
ditoria. De qua christ⁹ Lu.
xxij. Ecce man⁹ tradētis me
cū est in mēsa. Nō em̄ fit ꝑdi
tio nisi ꝑ familiares. Et hec
habet q̄nqꝫ digitos. Prim⁹
est in castris popul ⁊ terris.
qn̄. s. q̄s aufert a legitio dn̄o
⁊ dat ꝑditorie alteri q̄ ibi ius
non habet. talis tenet de oī/
bus damnis inde secutis

Scđs est in ꝑsonis qn̄ q̄s
tradit dn̄m suū vel amicum
in manus inimici occidendū
vel redimendū vel impediē/
dum a negocijs suis tenetur
illis ad omne interesse. Ter
cius in rebꝫ quādo pecunias
vel alia bona sui dn̄i vel ami
ci procurat deuenire ad ma/
nus inimicorū. aut cum asso
ciat se cum aliquo vt ducat
ad locū vbi spoliet. Quar/
tus est quando secreta reue/
lat sui domini vt damnificet
vel aduocatus secreta cause
quam defēdit aduersario pā
dit vt se possit đfendere tene
tur de damnis. extra đ iiur.
c. si culpa. Et de his in scđa
ꝑte sūme. ti. i. c. xxij. Qui/
tus scꝫ cum quis vtitur insi
dijs: non seruando pacta ꝓ/
missa: etiam si essꝫ hostis: dū
modo ⁊ ipse ei seruat fideꝫ et
non als. vt. xxiij. q. i. c. noli.

Manus symoniaca. Et đ
hac. iiij. Regū. xiij. Quicūqꝫ
volebat implebat manū suā
. s. pecunia quam dabat. ⁊ fie
bat sacerdos. Et hec habet
quinqꝫ digitos. Prim⁹ est
accipe pecuniam vel alia tꝑa
lia pro sacramētis aut bene/
ficijs conferendis. vel colla/
tis per modum precij non ꝑ
modū elemosyne. ⁊ talem pe
cuniā retinere nō potest. sed
pauꝑibus debet erogare. vł
ecclesie in cuius iniuriaꝫ da/
ta est. Tho. ij. ij. q. c. Secū
dus accipere pecuniam ap/
preciatiue pro alijs rebus sa
cris. vt ecclesijs. altaribus
consecratis. aqua baptisma
li cōsecrata. oleo sancto. ⁊ re/
liquijs sanctorū. sepulturis

loci sacri iure patronat⁹. in/
gressu religionis ⁊ hmõi. tal'
pecunia ñ põt retineri. ſ₃ op
tet paupibꝫ eã erogare. vl' ec
clesie ꝑ q̃ cõmissa ẽ symonia.
Terci⁹ est ꝑ spũalibꝫ exer/
citijs. vt ꝑ p̄dicando. orãdo
visitãdo. eligẽdo. cõfirmãdo
a correptiõe desistẽdo. curaꝫ
aniaꝝ exercẽdo. ꝯsecrãdo et
hmõi alia. recipiẽdo pecuni
am exactiue vl' ꝑtional'r. vel
appciatiue tenet paupibus
erogare. vl' eccl'ie ĩ cui⁹ iniu/
riã data ẽ. ſ₃ p mo dũ elemosi
ne sibi retinere pt sic data
Quart⁹ est qñ accipit bñfi
ciũ simplex vel curarum aut
dignitatem symoniace. q₂ te
net resignare. ⁊ fruct⁹ ide p/
ceptos restituere etiã ꝯsum
ptos. deductꝭ expẽsis factis
ĩ vtilitatẽ bñficij illi⁹ etiaꝫ ꝑ
fructibꝫ colligẽdis. Qui/
tus ẽ de mediatoribꝫ ad ꝓcu
randũ officium vel bñficiuꝫ
ecclesiasticũ. vl' aliqd spũale.
hi tenent pecuniã ꝑpt h̄ rece
ptã pauperibꝫ erogare. Hec
oĩa Tho. ij. ij. q. c. Raym̃. et
Inno. De his ĩ. ij. ꝑte sũ. ti. i.
c. v. p totũ. Min⁹ impedi/
toria. Ecci. xij. Ue duplici
corde ⁊ manibꝫ malefacienti
bus. i. impediẽtibꝫ bona ali/
oꝝ. Et hec b₃ qnq₃ digitos
Prim⁹ est qñ qs impedit ali
quẽ a ꝯsecutõne alicui⁹ offi/
cij vel bñficij. ⁊ si iã illd erat
ꝯsecut⁹ ⁊ possidebat et iĩuste
procurauit auferri sibi tenet
satisfacere ĩ totũ. Si ṽo nõ/
dũ erat cõsecutus sed in via
habẽdi tenet ad arbitriũ bo
ni viri. Tho. ⁊ Rich. in. iiij.
dist. xv. Scdus ẽ qñ im
pedit fruct⁹ ꝓuẽturos alicu
ius agri vl' vinee. vicꝫ effodi
endo semina. dstruẽdo vine
as. arbores ⁊ hmõi. q̃ tenebi
tur ad q̃ntũ estimant fruct⁹ ĩ
illo dubio valituri. Tho. in
iiij. Tenẽdo etiã colũbarias
et non sufficienter pascendo
colũbos. vnde dãnũ inferũt
seminibꝫ vl' fructibꝫ tenet de
damnis. Pe. de pal'. in. iiij.
Terci⁹ est de his q̃ faciunt
statuta vl' capitula. ne vsure
solute possint repeti. vel q̄
possint homines cogi ad sol
uendũ. et q̃ iudicãt fm ea. vl'
etiam sine statutis dãt sñiaꝫ
q̄ soluant vsure vl' solute nõ
repetant. hi tenet ad restituẽ
dum eas si vsurarij nõ resti/
tuant. Impediunt eniꝫ resti
tutõeꝫ. xi. q. iij. c. qui ꝯsentit
Quartus ẽ de his q̃ dant
lr̃as emunitorias dbitoribꝫ

iniuste ne possint cogi a cre/ ditorib9 ad soluẽdũ eis cum possint. hi tenent illis ꝺ illis dãnis. Quit9 est ꝺ iniuste ĩ pedientib9 ne q̃s possit exeq̃ negocia sua honesta occultã do instrumẽta vl' scripturas ꝑ q̃ manifestat ius suũ. vl' ĩ/ pediẽtes ne q̃s accedat ad iu dicem eccl'iasticũ in cã q̃ põt vbi sibi faciet iusticiã vel ali ter iniuste ⁊ maliciose impe/ diens iter suum ad iudiciuꝫ vl' ad negocia sua vñ recipit dãnũ. ⁊ de his tenet. Ma/ nus lusoria. De q̃ põt intelli gi illud Job. xxxi. Si id est nõ osculat9 sum manũ meaꝫ in abscondito. Lusor eñ cũ vicit attribuit man9 idustrie vñ aliqñ osculat eã vt cãꝫ lu cri. Et hec hꝫ q̃nqꝫ digitos.

Primus cum decipit in lu do. videlicꝫ ꝑ falsos taxillos aut cartas. dicẽdo mẽdaciũ. ⁊ sic vincit. tenet eñ restitu/ ere de ꝑcepto. Scd'us ẽ qñ vincit aliis qui alienare non possunt. vt sunt serui. filii fa/ milias. ꝑcipue pupilli. vxo/ res. religiosi. ⁊ hmõi. hec op tet restituere illis q̃ hñt curã illoꝝ. Tercius qñ vincit ei quẽ induxit ad ludẽdũ mul/ ta importunitate cũ nõ vel let ludere. vel volentem a lu/ do recedere inuitũ detinet te net restituere. Quart9 qñ vincit in locis vbi ꝓhibet lu dus. ⁊ ꝑ leges mãdat fieri re stitutio. q̃ n'c ꝑ dissuetudinẽ sunt abrogate. ⁊ tunc etiã te net r̃stituere ꝑdẽti ꝭm Tho. ii. ii. q. xxiii. Rich. i. iiii. Ray. Inno. ⁊ alios. Quit9 ẽ qñ vi cit in locis vbi nõ ꝓhibet lu dus. vel si prohibetur leges sunt abrogate ꝑ ꝯtrariaꝫ cõ suetudinẽ. ⁊ tunc debet pau perib9 erogare Utꝝ ꝟo ñ de necessitate vel de honestate vide i. ii. ꝑte sum. ti. i. c. xxiii. ꝺ ludo. vbi plene. Man9 lo/ cationis ⁊ ꝯductõnis vicia/ toria. De hac Deute. xxxii. Uidebit ꝙ infirmata sit ma nus. i. deficiens opus in lo/ cando ⁊ ꝯducẽdo Et hec hꝫ q̃nqꝫ digitos Prim9 qñ q̃s locat alteri rem viciosam sci ens. vt equũ claudicantẽ vl' domũ ruiturã. q̃ tenet de dã no inde secuto illi tali. Se cundus est quãdo nimis no tabiliter exigit precium ꝺ re locata. domo. agro. veste. et hmõi. vel q̃ndo aufert ab eo rem locatã sine cã rationabi li ante temp9 conuentum. te/ netur eñ ei de damno. Ray.

Tercius qñ ꝯducit q̄s aliū ad operandū nimis paruo p̄cio notabiliter. vl' debitā mercedē nimis tardat dare cum potest. vnde ille recipit dampnum. vel loco pecunie debite: dat sibi res q̄s oportet eum vēdere minori p̄cio q̄ꝫ dꝫ habere. Quart⁹ si cōduct⁹ ad operā ex festinātia vl' negligētia nō fideliter est operatus et bene. vñ sequit' dānū sue rei.

Quint⁹ qñ male tractauit rem sibi locatā. vt domū vel agrū pmittēdo destruere. vt equos boues ⁊ hmōi nimis fatigādo. ⁊ hmōi. tenet' talis de hmōi damnis ad arbitrium boni viri. Ray. i summa. Uasall⁹ autē q̄ bona q̄ hꝫ in feudū a dño male tractat ex malicia vel negligētia: tenet' de damnis. Et de his in. ij. parte sum. ti. i. c. xv. Manus turpiter lucratoria. d' q̄ Isa. i. dñs ait. Manus vr̄e plene sūt sanguine. i. turpibꝫ lucris. Et hec hꝫ q̄nq3 digitos.

Primus ē lucrū ex ope carnali. vt meretricio. lenocinio ꝯcubinatu: adulterio. ⁊ huiusmodi. Secūd⁹ est ex arte vel actu p̄hibito lucrari. vt ex arte mutuādi vl' faciendi taxillos. cartas. fucos. tor neamēta. histrionatu turpi: seruiēdo vsurario i nūerādo pecuniā ad vsuram. ⁊ scribēdo ⁊ hmōi. in faciēdo diuinationes. incātatōes. et hmōi. in scribēdo istrumēta i fraudem vsurarū. Terci⁹ est lucrando tpe p̄hibito. vt diebus festiuis vendēdo ⁊ emēdo sine necessitate scribēdo l' alia opera ob lucrū faciēdo.

Quart⁹ ē negociari in locis p̄hibitis. vt in ecclesijs vendendo vel emēdo. vel etiam mittēdo ad terras saracenorū: vl' portando arma vel lignamina vl' victualia: ⁊ quecunq3 mercimonia sine licentia pape. tenetur illud qd' lucratus est et tātūdem de suo mittere in subsidiū terre sancte. Quintus est ex intētōe mere cupiditatis vacare negociationi. vl' intētione itroducēdi caristiā. hi oēs debēt acquisita pauperibꝫ erogare magis tñ ex honestate et cōsilio q̄ꝫ ex necessitate. xiiij q. i. c. qui habetis. ⁊ de his. secunda parte summe. ti. i. c. xxiij. Manus detractoria. psal'. Erue scꝫ deus de manu canis. id est detractoris aīam meā. id est vitam. Prouerbiorū. viij. Mors ⁊ vita

in manib⁹ detractorie lingue
Et hec habet quinqꝫ digitos.
Primus est cum quis scien/
ter accusat aliquē de falso. et
cōuictus de crimie cōdēnat
talis ei tenetur satisfacere. nō
quidē detegēdo falsitatē post
quā est punitus reus: quia si/
bi imminet periculū perso/
ne. ⁊ illi iam punito nō satis
faceret. sed aliter ad arbitriū
boni viri ante satisfacere dꝫ
quā puniat. debetqꝫ detegere
falsitatem: vel desistere ab ac
cusatiōe. Secundus ē quā
extra iudicium infamat ali/
quem de crimine sciens non
esse verum. vel nesciens si est
verum. et tenetur illis quib⁹
dixit declarare se falsum di/
xisse. nisi sibi ex hoc immine
ret magnum piculum vite. ⁊
huiusmodi. nam tunc aliter
put potest debet satisfacere.
vel cum libellos famosos su
per crimine de eo componit
vel cantilenas. quod pei⁹ est
Terci⁹ quā ad aliquod crimen
cōmissum vere ab alio augꝫ
aliquid aliud notabile. quod ē
falsum. vt cum dicit se vel ali
um turpia colloquia vel ge/
stus habuisse cū aliq. sꝫ etiāꝫ
carnalem copulam. vel etiāꝫ
cum alij dicunt de eo turpi/
tudinē cum aliqua agere ta
cet studiose. vel aliqua signa
facit vt credant verū esse quod
non est. ⁊ talis tenetur ad de
clarandū falsum esse Quar
tus ē cum dicit aliquod cri/
men alterius referens se au/
diuisse quod occultum est. ⁊
ignoratur si est verum. et ta/
lis quomodo satis facere de/
beat: habes ī capitulo seqn/
ti. §. iij. Quint⁹ est cum di/
cit crimen alterius vere ppe
tratum: sꝫ occultū. ⁊ talis de
bet etiam famāꝫ restituere p
ut potest. vel etiāꝫ cum dicit
contumeliā in presentia alio
rum: et talis debet petere ve
niam. vel aliter se cum eis re
conciliare. Manus psone
lesoria Michee. vij. Uir fra
trē suū venat ad mortē. ma
lum manuum suarū dicunt
bonū. Et hec habet quinqꝫ
digitos. Primus est aufe
rendo vitam occidendo ali/
um iniuste. id est extra iudi/
cium ordinarium. ⁊ talis te/
netur prout dicetur in ca. se/
quenti. §. i. de damno inde se
cuto. Secundus est mu/
tilando membrū iniuriose. ⁊
tenetur de expensa in medi/
cis et de lucro pdito. si ex mu
tilatiōe non potest laborare

Terci⁹ est vulnerãdo vel ꝑcutiẽdo et sic tollẽdo sospitatẽ. ⁊ tenet ad dãna inde secuta ei. Quart⁹ incarcerãdo. ⁊ sic tollendo ei libertatẽ qđ faciendo absq; rõnabili causa tenet de dãno qđ inde seq̃tur. sec⁹ si facit q2 est ei debitoꝛ vt sibi citi⁹ soluat. Quĩtus cũ mittit ĩ exiliũ vł cõfinia iniuste. ⁊ ꝑ ħ aufert ei patriã. ⁊ oẽ dãnũ qđ inde recipit. qđ cõiter est młtũ. ⁊ tenetur ei satisfacere. Manus aĩaꝝ ꝑdatoꝛia. ⁊ de hac Sapieñ. i. Impĳ manib⁹ ⁊ verbis moꝛtẽ accersiunt. Et habet q̃nq; digitos seu modos

Prim⁹ est qñ volẽtes ĩgredi religionẽ ad seruiẽdũ deo aliq̃s reuocat. vel iã ĩgressũ ꝑsuadẽdo educit. tenet hic illũ reducere q̃ntũ in eo est vel se vł aliũ ponere in religiõe. ẜm Pe. de pał. Scđs qñ q̃s ꝑsuadet alicui aliqđ criminale blãdiendo vt decipiat. ⁊ młto magis qñ q̃s aufert alicui virginitatẽ extra mrĩmoniũ. ⁊ debet eam ducere ĩ vxoꝛem. vel eam dotare si ꝑt de hoc infra Tercius ẽ qñ q̃s suo sermõe trahit ad erroꝛem fidei vt faciunt heretici disseminãtes falsam doctrinam. ⁊ hi tenent reuocare. Quart⁹ ẽ cũ ꝑlati vł patres familias ex sua negligẽtia ꝑmittũt suũ gregẽ ꝑire. ñ coꝛrigẽtes ⁊ admonẽtes. ⁊ multo pl⁹ cũ suis mał exẽpł eos ad mala ꝓuocant. tenent eñ eos coꝛrigere. ħ. q. i. c. scelus

Quĩtus cũ hoĩes suis prauis actib⁹ alios scandalizãt vt mł'ieres suis oꝛnatibus ⁊ alĳs tripudĳs ac ludis rixis ac blasphemĳs. ⁊ hi debent satisfacere pnĩa ⁊ bonis actibus edificãdo q̃s ꝑus scãdalizauerant.

Capitulũ scđm de restitutionib⁹. in q̃ oñdit q̃d. q̃ntuz ⁊ q̃b⁹ sit restituendũ ⁊ q̃ oꝛdine.

Circa autẽ ipam restitutõez sunt octo videnda que in hoc versu ꝯtinentur. Quis. quid. vbi. per q̃s. cui cur. quõ. qñ. Et q2 đ primo dictum est sup̃. ca. i. §. ĳ. ⁊ se. ideo primo omisso videndũ est de alĳs Quantũ igitur ad secundũ. s. quid sit restituendũ ⁊ q̃ntũ. Sciendũ ꝙ ablatum si potest. xiiĳ. q. vi. ca. si res. et si est aliquid fructificãs etiam fructus eius. vł

aliter satisfaciendũ qñ id re-
stitui nõ põt Sz p hmõi de
claratõne sciendũ ꝙ damnũ
potest q̃drupl'r iferri. Prio
quo ad animam auferẽdo ei
ꝟtutes infusas et morales.
Secũdo quo ad corpus in
ferendo ei lesiones corpales
Tercio quo ad honorẽ ⁊ fa-
mã per vitupatiões ꝟbales
Quarto q̃ ad substantiã per
actões criminales. Quan
tum ad pmũ notanduz est ꝙ
q̃uis nemo possit esse causa
sufficiens peccati alteri⁹. nc
ꝑ conseq̃ns ei auferre ꝟtutes
directe ⁊ efficaciter. qꝛ volũ-
tas cogi non põt vbi ꝯsistit
pctm̃. ꝓpter qđ dic̃ Ambro.
Non est ꝙ cuiquaz nostram
ascribam⁹ erumnã. nemo em̃
tenet̃ ad culpam nisi ꝓpa vo
luntate deflexerit. xv. q. i. ca.
non est. Potest tñ aliq̃s esse
alteri occasio magna pecca-
ti. Et decretal' dicit. Qui oc
casionez damni dat damnũ
quoq3 dedisse videt̃. c. si cul-
pa. extra de iniur̃. ⁊ dam. da.
Potest aũt aliq̃s esse occasio
damni alterius q̃druplicit̃.
Primo verbo suo inducẽdo
aliũ ad peccatũ. et sic q̃ indu
cit aliũ ad malũ suadẽdo cõ-
sulendo pcipiendo id qđ est
mortale. est occasio ꝑditiõis
illius. qꝛ ꝑ hoc auferunt̃ illi
gratia ⁊ virtutes ab anima.
Unde Aug⁹. Si fratri tuo
male ꝑsuades. occidis. s. illũ
quo ad animã. de pe. di. i. ca.
noli. Et talis dãnificãs ꝑm
Sco. in. iiij. tenetur restitue
re damnũ modo sibi possibi
li. s. inducendo eum efficaci-
ter ad penitentiã ⁊ ad virtu-
tes siue act⁹ virtuosos. Et
si sola inductio ꝑ ꝟba ñ suffi
cit. qꝛ facili⁹ ẽ ꝑuertere q̃s cõ
uertere tenet̃ q̃ntuz potest ꝑ
orõnes suas ⁊ ab aliis ꝓcu-
ratas. ⁊ ꝑ alioꝝ suasiões ef-
ficaces. dũ tamẽ illis ñ ꝓdat
pctm̃ occultũ pdicti Quã-
tũ ad secũdũ. s. reuocãdo ali
quez a meliori ꝓposito sit ꝟ
damnũ alteri cuz reuocat eũ
a religione in qua ꝑfecti⁹ vi
uit̃ q̃s i seculo. ⁊ talis dãnifi-
cans tenet̃ ipm̃ reuocatũ ab
eo reducere ad ingressum vl'
reuersionẽ ad religionẽ. Nã
ꝑm Pe. de pal'. in. iiij. Nõ so
lum ille q̃ inducit ꝓfessuz ad
egressum religionis tenetur
ad inducẽdum ipsum ad in-
gressum religionis vel ad re
uertendum. sed etiam qui re
trahit illum qui volebat in-
gredi: nec tñ itrauerat tenet̃

inducere ad ingrediendū. q
si ille nollet itrare tenet aliuz
eque idoneū pcurare. qd si nō
possit: tenet ipse intrare. Qd
intelligēs Ray. ordinis pdi-
catoꝝ q auerterat quendam
ab ingressu religiōis. postea
p eo itrauit. Rō est. q abstu
lit dño seruū suū nouiciū vl
intraturum. hec Petr⁹. Sz
Scotus dicit hoc esse verū
de obligato ad religionē ob
ligatiōe professionis. nō aūt
de eo qui erat dispositus ad
intrandū necduz intrauerat
Ratio aduersitatis est. quia
iterest inter habere et prope
esse habere. Unde non tenet
ad tantā restitutionē religio
ni ad quantam teneret si fu-
isset in religione. sed tenetur
ad aliqualē restitutiōez. scili
cet aliqualem inductionem
illius vel alteri⁹ equiualētis
ad ingressuz religiōis. Hec
Sco. Idem videt dicēdū d
eo q auertit nouiciū religio-
nē iam igressum animo pma
nendi sicut de pfesso. naz tal
obligatur religioni saltem i
genere. z hoc intelligendum
est si retraxerit illum intētio
ne damnificandi religionez.
tunc eī tenet religioni. Si
aūt hoc fecit intentione con
sulēdi pp̄e vtilitati sine frau
de nō tenet religioni quo ad
eum qui nōdum intrauit. sz
ipsi psone quā retraxit psua
sionib⁹ z aliis bonis spūali-
bus ad equalentiā eorum in
quib⁹ damnificauit. Si aūt
quis auerteret aliquē a reli-
gionis ingressu nō simplici
ter sed ab ea vbi dissolute vi
uit intēdens puidere saluti
illi⁹ a nullo tenet. ar. xxiii. q.
v. de occidendis. Et ex his
patet fm Jo. de rip. in q daz
tractatu de ɔtractib⁹ qd di-
cendū sit de his q scholares
retrahūt z subtrahūt docto
ribus cum qb⁹ audiūt. quia
aut hoc faciūt in odium do-
ctoꝝ: vl volentes sibi puide
re. vl aliis puidere. vl volen
tes scholarib⁹ puidere. Si
pmo mō. aut subtrahit scho
larē q iam intrabat scholas.
z tunc tenet doctori ad resti
tutionem salarii et honoris
sibi sbtracti. Si etiā doctor
cui talis sbtrahit sit melior
q̄ ille cui eum pcurat tenet
tali pro quanto vtilitatē sci-
entie sibi subtraxit. Si autē
nondum scholas intrauit sz
intrare disponebat: nō tñ te
net. licet obliget scholarem
inducere vt redeat ad pmuz.

Si aũt hoc facit volendo si bi puidere. puta est doctor ⁊ vult sibi de scholis puidere si hoc sine fraude fecit. et scholaris nõdũ se dederit alicui doctori. nõ credo eum in aliquo obligari. cũ cuilibet sit licitum mõ licito ⁊ debito pcurare vtilitatẽ suã. aliter nõ credo sibi licere. Si aũt hoc facit volens aliis puidere sicut quando scholaris alicuius doctoris subtrahere conaretur scholares aliis doctoribus vt intrẽt cuz doctore suo. in hoc solũ honorem ⁊ vtilitatẽ sui doctoris intẽdens si subtrahat intrantẽ cum alio doctore: credo ipm obligari. nisi forte illius doctoris cui subtrahit eũ insufficiẽtia ⁊ scholaris aliquis specialis cura quã sibi tenetur excuset. Si aũt retrahat intrare volentẽ cum ex hoc nullum ius doctoris sit acquisitum. ⁊ hoc facit sine fraude. nõ credo eum doctori in aliquo obligari. Obligatur autẽ scholari si eũ retrahat ne audiat meliorẽ. Si aũt hoc facit vtilitati scholaris volẽs consulere. et super hoc a scholare requisitus cõsulit quod audiat alium doctorem meliorem bene facit Et dicta in his casibus sunt certeris paribus itelligẽda. iste enim casus ẽ ita variis modis circũstantialis quod vix põt dari certa regula. Hec ille. Quantũ ad terciũ. s. damnificãdo alios suo malo exemplo. sic scãdalizant prelati subditos suos pompis et lasciuiis. et aliis malis moribus suis. Mulieres suis superfluis ornatibus ⁊ fucis ⁊ tripudiis. ⁊ alii manifeste peccãtes. ⁊ pcipue quando hoc intendunt vel contẽnũt seu paruipendunt scandalum aliorũ. ppter quod alii ruunt i diuersa vicia. de quibus in euangelio. Ue mundo a scandalis ⁊c. tales tenentur ad satisfaciẽdum bonis exemplis manifestis. non autem tenentur ob hoc ad aliquã publicam penitentiam. vt dicit Albertus sed ad edificandum alios bonis exẽplis manifestis. sicut scandalizauerunt per mala manifesta. Quãtum ad quartum scilicet de seducente virginem ⁊ corrumpente extra matrimoniuz. dicitur Exodi. xxii. Qui seducit virginẽ ⁊ dormit cũ ea. dotabit eaz. et habebit eam vxorem. aut reddet ei iuxta modum dotis quam virgines solent accipere. Damnificauit enim

talis illā in castitate ꝟginali auferēdo ei thesauꝝ irrecuꝑabilem. vnde tenet ei saltē ad restōem castitatis ꝯiugal̄ accipiēdo eā in vxorē vl̄ dotando. Et si q̄dem ꝓmisisset eam ducere in vxorē tenetur ad hoc etiā rōne ꝓmissionis nisi essꝫ nimis dispars ꝯditōnis. Vn̄ fraus potuit deprehēdi ꝛ tūc satisfaciat ad arbitriū boni viri. ꝛ idē forti⁹ q̄n violentauit eā. Quāuis autē ꝓceptū leg̃ mosayce allegatū sit iudiciale. ꝛ in q̄ꝰtuꝫ h̄ n̄ obliget. tn̄ in q̄ꝰtū sumptuꝫ ē ꝑ statuto ab ecclīa vl̄ aliq̄ ciuitate obligat. sicut patꝫ extra de iniur̄. ꝛ dam. da. c. i. et c. seq̄nti. De scd̄a dānificatione q̄. s. fit corꝑi ꝑ lesionēꝫ aduertēdū ē q̄ꝓ q̄ttuor modis ꝯtīgit. s. ꝑ occisionē. ꝑ mutilatiōēꝫ. ꝑ ꝑcussionē. et ꝑ īcarceratiōēꝫ. Si ḡ fiat damnuꝫ ꝓmo mō. ſm Sco. pt satisfacere sustinēdo penā talionis a iudice. nō aūt a se: nec etiā tenet iudici se offerre. sed captū nō licet se defendere aut carcerē infringere. sed inuenta opꝑtunitate licꝫ fugere ſm Tho. ꝛ Ven. ꝛ cōdemnatus dꝫ patiēter morteꝫ ferre. Est ꝛ alius modus ſm Sco. sibi vtilis ad satisfaciēduꝫ q̄ꝰ nis ad h̄ non teneat necessario. s. vt exponat vitā suam ī causa iusti belli. vt cōtra inimicos fidei ꝛ ecclīe ꝓ restitutione seu satisfactiōe fienda illi cuius vitā abstulit. Sed si n͡c h̄ vult facere tenet ad satisfactionē spūalem ꝓ aīa occisi. vt ad faciendū elemosynas ꝓ eo. vel ad sumendā aliquā ꝑegrinationē ad limina aplorū vel sancti Jacobi et hmōi ꝓ aīa ei⁹ ꝛ ꝓcurādo aliorū orōnes in q̄ntū pt. nec h̄ sufficit. Sed si interfect⁹ habuisset aliq̄s vt patrē. mr̄eꝫ. filios ꝛ hmōi. quos opibus manuū suaꝝ sustentabat. tenet interfector oībus ill̄ ad tantū quantuꝫ illis abstulit subsidiū ꝑ occisionem eius. Insuꝑ occisor tenet placare lesos q̄ntum pt. Hec Sco. Quantū ad secundū. s. d̄ mutilatiōe dicit idē Scotus q̄ꝓ ꝑ huiusmodi non est statuta aliq̄ pena in ecclīa nisi pecuniaria. ꝛ ista debet responderе non solū damno q̄d q̄s intulit ꝑ mutilatōem ꝓ toto tēpore quo vsus esset quis mēbro absciso. sed etiam expensis appositis in curatiōe. vt h̄r extra de iiur̄. ꝛ dā. da. c. i.

Et vltra h tenet ad placatō
nē lesi q̄ntū i ipo ē. ⁊ ꝯsolatio
nē ipi⁹ afflicti q̄ afflictio ꝑpe
tua ē. Pl⁹ etiā pōderanda est
mutilatio paupis q̄3 diuitis
si magis egebat ꝑte abscisa
ad victū necessarium. puta si
abscisa eēt man⁹ dextera scri
ptori. q̄ de illa arte viuebat:
tunc em̄ magis tenet. Quā/
tū ad terciū videt deū optie
imposuisse satisfactionē. s. in
lesione vł ꝑcussiōe. vł vulne
ratiōe corꝑali. Exo. xxi. vbi
dicit. Si rixati fuerint viri
⁊ ꝑcusserit alter ꝓximū suū3
lapide vł pugno. ⁊ ille mor/
tu⁹ non fuerit s3 iacuerit i le/
cto. si surrexerit ⁊ ambulaue
rit sup baculū suū3. innocēs
erit q̄ ꝑcusserit. sc3 a mortis
pena sustinēda. ita tn̄ q̄ ope
ras quas interim. sc3 neglex
erit impeditus ꝑcussura. ⁊ i/
pensas in medicos restituat
cui pene addēda ē recōcilia/
tio q̄ntū in eo est. Quantum
ad satisfactōe3 de q̄rta lesiōe
. s. incarceratōe vł detētione
sciendū q̄ vltra recōciliatō3
et veniā petitā leso fiet satis/
factio iniurie ꝓut sapiēs de
terminabit. ⁊ si lesus pl⁹ vel/
let exigere q̄3 deber et ad illō
plus ñ tenet ledens vt illum
reconciliet. Nec Scot⁹ S3
btūs Tho. in sūma ⁊ in. iiij.
dicit. q̄ i oīb3 dānis vbi nec
in se nec in equalēti pōt fieri
restitutio. vt in mutilatione
mēbri ⁊ hmōi. satisfactio fi/
et ꝑ recōpēsatōe3 ad arbitri/
um boni viri. Idem Guil. ⁊
q3 tale exiliū reputat vt q̄dā
carcer i iure. idō q̄ mittit ali
quē i exiliū: vel ad ꝯfiniū qđ
est exiliū ad tps iiuste. tā ipe
q̄3 oēs hmōi dātes auxiliu3
aut ꝯsiliū efficax ad hoc. te/
nent exulāti đ oī dāno inde
secuto ex h ad satisfactōne3.
ar. extra de homi. c. sicut di/
gnū. ⁊. xi. q. iij. c. q̄ ꝯsentit.
De tercia dānificatiōe. s. i fa
ma ⁊ honore. Sciēdū q̄ q̄t/
tuor modis p̄t cōtingere. s. ꝑ
ꝯtumelie illatōe3. ꝑ detracti
onē. ꝑ detractōis ab aliis fa
cte recitatōe3. ꝑ ṽitatis nega/
tionē cum q̄s accusat iuste.
Quantū ad p̄mū dr̄ q̄s con/
tumeliari alteri seu ꝯtumeli
am inferre cu3 ꝓuatim ei vel
corā aliis in faciē dicit cōtu
meliā importantē notabile3
defectū culpe vocādo eū la/
tronē. lenonē. ꝓditorē. adul/
terū. ⁊ hmōi. vł cū dicit ṽba
exp̄mētia đfectū nake. vt cū
dic̄ intendens inde iniuriari

vt vocãdo eũ strabonẽ vl' il/
legitimuȝ et hm̃oi. qδ ꝓprie
δɿ ꝯuiciũ. Qñ igit' ql' h̃ facit
aĩo iniuriãdi vltra offensã
mortalẽ tenet' satisfacere. pri
mo leso: et ipm placare qñtũ
põt petẽdo veniã vl' alio mõ
ꝛ h̃ in ꝑuato vel publico ƒm
ꝙ ipse ꝑuatim vl' publice in
iuriã intulit seu ꝯtumeliam.
nam si in publico ꝯtumeliã
intulit. ꝛ h̃ cõtumeliatus re
q̃rit vt in publico veniaȝ pe
tat tenet' ad hoc. Et si in ipa
ꝯtumelia aliqδ crimĩale fal/
so exꝑssit tenet' corã illis qui
h̃ audierũt exꝑmere se falsuȝ
dixisse. Aug⁹. Ubi pctm̃ or
tũ fuerit ibi moriat'. ij. q. i. c.
si peccauerit. verũ si p̃latus
subdito. pat' filio. vir vxori.
magister discipl'o. dñs ƒuo
dicit ꝟba ꝯtumeliosa faciẽs
h̃ ex correctiõe nõ tenet' pete
re veniã a tali. ƒm Aug. i re/
gula dicẽte de p̃latis. Si ip
si modũ vos excessisse senti/
tis: nõ a vobis exigit' vt a no
bis subditis veniã postulet'
ꝛc. Sȝ si h̃ faceret ml'tum i/
iuriose et liuore vindicte tũc
teneret' p̃latus a subdito pe/
tere veniã. ꝛ recõciliare lesuȝ
ƒm Ray. Uerũ si ꝯtumeliaȝ
recipiẽs in ꝟbis. post contu
meliã si domestice ꝯuersatur
cũ ꝯtumeliãte ꝛ familiariter
videt' oñdere sibi remissam i
iuriã ꝛ recõciliatũ fore. ꝛ ꝯse
q̃nter non teneri al's ad petẽ
dũ veniã ƒm Durañ. i sum.

Quantũ ad scδm dãnũ. s. ꝑ
detractõneȝ. hoc ꝯtigit fieri
ꝑncipal'r duobꝫ modis. Pri
mo mõ imponẽdo alicui fal
sum crimẽ ꝟbo. cantilena vl'
famoso libello. et talis tenet'
illis corã q̃bꝫ detraxit decla/
rare se falsum dixisse. q̃ntum
cũqꝫ ei exĩde exurgat erube/
scentia ꝛ ꝯfusio. nisi ex h̃ imi
neret ei magnũ ꝑiculuȝ vite
vl' aliqδ magnũ incõueniẽs
seq̃ret'. et si nouerit ꝙ is cui⁹
famã abstulit sciuerit detra/
ctorẽ ipm tenet' detrahẽs cõ
ponere cũ ĩfamato ꝑ eũ δ in
iuria sibi facta. ꝛ veniã postu
lare in ꝓpria ꝑsona si audet.
vl' ꝑ alium si ꝑ se apte nõ p̃t.
Sȝ si ignorat diffamat⁹ de/
trahẽtem recõciliet' ei tacito
noĩe suo. Scδo mõ ꝯtigit
fieri detractio. dicẽdo aliqδ
crimĩale δ alio. sȝ ꝟe ꝑpetra/
tũ occultũ tñ. sed ꝯ debitum
ordinẽ infamie dictũ. talis te
netur famã restituere ĩfama/
to q̃ntũ potest. sine mẽdacio
tñ: vt. s. ñ dicat mẽdaciose se

illū infamasse. s3 dicat se male dixisse z iiuste diffamasse. vl' alio ꝯgruo mō vt ñ credatis ipm ēē talem. male dixi z stulte locut⁹ sum z hmōi. Addit Hosti. z dicit h̄ fuandu3 nisi ex tali publica recognitione ille īfamat⁹ ampli⁹ infamaret. Et Guil. hoc etiā addit. nō tenet qñ pīculū sibi iīmineret ex potētia aduersariū. Videt insup z h̄ seruādū qñ crimē qd̄ pus erat occultum post denūciatiōe3 factū ē manifestu3 p aliū modū q̄s p vba illi⁹ nō tenet ad hmōi restitutiōe3. Qñ etiā ñ pt q̄s famā restituere fm Tho. in sūma. dbet p aliū modū recōpēsare dānū illud. Vex. si q̄s crimē alicui occultum reuelat non ex odio vl' ex loq̄citate. sed ex charitate vel iusticia. vl' ex necessitate. puta dicit eccl'ie fm ordinē fraterne correctionis. vel accusat eu3 corā iudice vl' ꝯfessore: cū nō possit aliter pctm̄ suū sufficienter declarare. vel etiam vt ꝯfessor ore admoneat illum. Vl' plato vt melius sibi puideat z gregi suo. talis nō tenet ad fame restitutōne3 fm Pe. Ray. z Alb. Quantū ad terciū dānū. s. recitādo ꝯtractiōes auditas corā aliis nō ex se asserendo. nec tanq̄ certū dicēdo. sed q audiuit tale vl' tale crimē d̄ aliq̄ qd̄ nesciitur ab auditorib9 Dic̄ Scotus i. iiij. q tal' incaute sic loq̄ns d̄ alio falsum crimē. dicēdo forte ille fecit hoc. certe pt esse q fecerit. aut dicendo ego audiui q ille h̄ fecit. nisi oñderet aliq̄m certitudinem maiorē q̄s ex relatōne cōi nō aufert ex natura act⁹ illi famā i opiōe audiētiū. q2 si illi firmit ꝯcipiūt z credūt illu3 de q̄ est fmo crimiosu3 leues sunt. q2 q̄ cito credit leuis est corde. Eccli. xix. Verū q2 a scandalo pusilloꝝ cauere oportet: iuxta illd̄ Matth. xviij. Qui scādalizauerit vnu3 de pusill' ist3 q̄ i me credūt: expedit ei vt suspendat mola azinaria in collo ei⁹ z demergat i pfundū. Et q2 mlti sunt tales pusilli z leues. iō picl'osū ē corā eis talia audita referre. z si h̄ fiat itentiōe mala. s. ledēdi famā ei⁹. ñ facile pt excusari a mortali. Si aūt fiat corā pusill' z leuib9 ex icōsideratōe. dubꝝ ē dicere q sit mortale. z dicūt aliq̄ q si q̄s ex t'li relatōe alic⁹ notā icurrisс3 infamie tenet famā r̄stituere co

rã illis q̃b⁹ locutus ẽ de illo. Sz si nõ est secuta ĩfamia ñ tenet. Quantũ ad q̃rtũ dam nũ ↄtingit hoc q̃ñ quis accu sat in iudicio de crimine qd cõmisit: sed occulto et ñ suffi ciẽter ꝓbabili negat se cõmi sisse. ⁊ sic indirecte crimẽ ipo nit accusatori ostendẽs eũ in h̄ mendacem et notat euz de calũnia. Ubi dicit Scotus in. iiij. ꝙ negans sic nõ tenet retractare negationẽ suã q̃ñ negauit in publico verũ cri/ men. tenet tñ ꝑ q̃dam ṽba so bria restituere famã illi accu santi quẽ ĩdirecte notauit d̄ calũnia. dicendo. nõ habea tis eũ ꝑ calumniatore credo ꝙ habuit bonã intẽtionẽ in accusando et hmõi. Ecõtra cũ q̃s accusat ab alijs falso d̄ aliq̃ crimine ⁊ ex dolore tor/ ture cõfessus est crimẽ qd ñ cõmisit cũ se infamauerit: te net inq̃ztum põt declarare se falsum dixisse. mag⁹ ei tenet q̃s diligere se. ⁊ ↄseq̄nter cõ/ seruationẽ vite sue ⁊ fame q̃ alios Et si ex h̄ seq̃ret infa/ mia ĩmo etiam mors accusa toris nõ ei imputat. s3 mali/ cie ipsi⁹ accusatoris si aduer tenter h̄ fecit vl' isipienter. Si ex errore hoc fecit sibi ĝ im/ putet: quia ad hoc in pebite se posuit cum ꝑiculo alteri⁹. Item nota ſm Pe. ꝙ ex iiu/ rijs illatis q̃buscũq̃ modis solẽt tria oriri ꝑ ordinẽ in le so. Primũ est rãcor ĩ affectu Scdm ẽ signũ rãcoris in ef fectu. Terciũ est actio ↄ iiu/ riantẽ. Primũ. s. rancorẽ sta/ tim debet dimittere iniuriã/ ti. i. nũq̃ habere. Scdm de bet dimittere cum iniurians petit veniam. ⁊ ista dimissio exterior nõ est aliud q̃ acce/ ptatio q̃dam satisfactionis. vl' indicatio reconciliatiõis ṽbo vl' facto exp̄ssa: vt cũ of/ fensus offẽdẽtẽ eleuat genu flexũ añ eũ. vl' cuz dicit. dñs ꝑcat vobis. ⁊ hmõi. Terciũ aũt sc3 actionẽ de iniuria nõ tenet dimittere nisi facta sa/ tisfactiõe Sz aduertẽdũ est circa signa rãcoris ꝙ q̃daz sũt remota. q̃dam ꝓpinqua q̃ ĩ/ gerunt ꝓbabilem suspitiões de rancore. vt cũ aliq̃s nũq̃ vult iniurianti loqui. vl' ob/ uians ei diuertit ab eo. aut toruo vultu sp aspicit eũ. et hmõi. Et ista sig nulli lic3 re tinere nec añ nec post satisfa ctõnem sibi factam. quia ab omni specie mali abstinen/ dum est ſm apostolũ. Unde

talis nō dʒ talia signa facere
p q̄ credatꝛ pbabilr eē i odio.
Signa ꝟo remota sunt que
nō ingerūt de odio argumē/
tū licʒ odiū seq̄reꝛ. vt sūt sub
tractio familiaritatꝭ. ꝛ serui/
tioꝝ aliq̄ꝝ ꝛ silia. ꝛ illa licʒ re
tinere oībꝫ. siue pꝰ satisfactio
nē siue ante. dūmodo nō fiat
malo aīo: sʒ ꝓ maiori sui ꝛ al
teriꝰ pace. nō aūt teneꝛ iniu/
riatus q̄rere pacē vl' recōcili
ationē iniuriātꝭ ipo nō peni
tente. nisi in casu. s. cū crede/
ret ꝓbabilr ꝙ ꝓpt' h liberarꝫ
aīam eiꝰ a mortali odio. ꝛ nō
esset occasio mali. puta qꝛ ex
h iniuriās supbiret vl' auda
ciā sumeret silia faciendi vel
oñderet ex h iniuriatū offen
disse. ꝛ hmōi. Hec oīa Hū/
bertꝰ in expositōe regl'e. De
bet aūt fieri satisfactio vl' re/
stitutio fame ꝯciti ꝰ p̄t et ad/
est optunitas sine aliis ꝑicu
lis. De q̄rta dānificatiōe. s.
reꝝ exterioꝝ notādum p̄mo
ꝙ restituenda ē res rapta vel
furata vel alio mō vsurpati/
ue hita in ꝓpa specie. imo in
īdiuiduo si ipsa habeꝛ. nᶜ p̄t
dari alia ꝓ ea eiusdē bonita/
tis. nisi forte pecunia cū vo/
lūtate dñi ipiꝰ rei. iiij. q. i. c. re
integrāda sunt oīa spoliatꝭ.

et hoc veꝝ nisi ī casu cū vsur
patio rei aliene esset occulta.
ꝛ ex restitutōe eiꝰ i sua spē de
tegereꝛ raptor. vel aliđ incō
ueniēs seq̄reꝛ. tunc eñ suffi
ceret dare p̄ciuʒ eiꝰ. Scđo
notādū ꝙ si ipa res male ab
lata ꝑijt morte. vt aīal. l' sibi
auferꝛ. nihilominꝰ restituere
tenetur ꝭm Ray. ꝛ alios. Si
aūt deteriorata est ī bonita/
te. vl' diminuta in p̄cio sup/
plendū est p̄ciū. qꝛ debet re/
stitui eiusdem bonitatis ꝭm
Ray. nā si equꝰ vl' bos abla/
tus ē penes raptorēʒ debili/
tatꝰ ita vt estimeꝛ q̄nqꝫ flore
noꝝ q̄ p̄us valebat decem re
stituet decē nō q̄nqꝫ. Simi/
liter si furatꝰ ē sextarium fru
menti valētē tūc solid. xl. cū
ꝟo restituiꝛ valʒ. xx. duo sex
taria teneꝛ reddere vl'. xl. soli
dos. nᶜ sufficeret reddere sex
tariū ꝭm Ray. ꝛ alios. imo si
illo intermedio. s. inter vsur/
pationē ꝛ restitutōeʒ plꝰ va/
luit ꝯ̄ tꝑe vsurpatōis illi plu
ri p̄cio restitueꝛ ꝭm aliquos.
Teneꝛ etiam raptor pꝰ resti/
tutionē damni petere remis/
sionē de iniuria. saltem ꝑ in/
terpositā ꝑsonam. vel ꝑ se ex
p̄sso noīe furis. vl' tacito ꝭm
ꝙ q̄litas negocij req̄rit. s. si ē

p

manifestũ vł occultũ. Ter
cio nota si ẽ res fructificans
tenet̃ restituere rẽ cũ oibꝰ fru
ctibꝰ inde ꝑceptis. et q̃ ꝑcipi
potuissent a diligẽti possesso
re. puta vsurpauit agrũ alte
rius. ex q̃ nõ ꝑcipit de fructi
bus nisi. xx. sextaria frumen
ti. quia male fecit cultiuare
vbi. xxx. percepisset diligẽs
cultiuator annuatĩ. talis re
stituere tenebit̃ nõ solũ. xx. ꝑ
cepta. sꝫ. xxx. Silr̃ si equuꝫ
furatus ẽ cũ q̃ lucratꝰ ẽ men
suatim florenũ vnũ vbi dñs
lucratꝰ fuisset vnũ cũ dimi-
dio tenebit̃ restituere ad rati
onẽ vniꝰ floreni cuꝫ dimidio
ꝑ mẽseꝫ. ⁊ ĩtelligit̃ h̃ deductꝭ
expensis factis in vtilitatẽ ⁊
ꝯseruatõneꝫ ipsiꝰ rei necessa-
riis. nõ tñ sugfluis ⁊ expẽsis
factꝭ gr̃a colligẽdoꝝ fructu-
um. hmõi eñ deducunt̃ taꝫ
a male fidi q̃s a bone fidi pos
sessore. Raym̃. ⁊ Tho. Dãna
etiã q̃ passus ẽ dñs ex caren
tia rei sue tenet̃ satisfacere. ex
tra ð iniur̃. et dã. da. c. si cul-
pa. Tho. ⁊ Ray. Quarto
nota ꝙ si plures ꝯcurrerent
ad furtũ. vł ad dãnuꝫ aliqð
faciẽdũ. ita ꝙ vnꝰ nõ faceret
sine altero. q̃libet tenet̃ inso
lidũ. i. ad totũ dãnũ restituẽ
dũ q̃usq3 sit illi satisfactũ ĩte
gre. Illo aũt restaurato per
vnũ illoꝝ tenet̃ postea q̃libꝫ
eoꝝ ꝑ pte sua satisfacere ei q̃
totũ r̃stituit ṡm Tho. Ray.
Innoc. Hosti. et Alb. extra
ð homi. c. sicut dignũ. puta
cũ duo vł plures vadunt ad
furãdũ aliq̃d. ita ꝙ vnꝰ non
iret vł faceret sine altero. seu
cũ m̃lti stipẽdiarij bellãt ĩiu
ste. ita ꝙ vnꝰ ñ faceret sine al-
tero. ꝑcipue in ꝑncipalibus
Mlti ꝯsiliũ ꝑstãt ad facien-
dũ extorsiões vł expoliãdũ
iniuste aliquẽ ciuẽ. ita ꝙ sine
assensu eoꝝ nõ potuisset fie-
ri: oẽs tenent̃ insolidũ. De h̃
tñ plene habes i. ij. pte sũme
ti. i. ca. iij. Quito nota ꝙ cũ
duobꝰ vł pluribꝰ existentibꝰ
heredibꝰ vsurarij vł raptorꝭ
si alr̃ factꝰ ẽ ñ soluẽdo. si vnꝰ ẽ
tenet̃ insolidũ. si plures sunt
q̃libet tenet̃ ꝑ pte sua ad re-
stituẽdũ q̃ vsurarie ⁊ vsurpa
tiue sunt accepta ab illo. s. vs
q3 ad q̃ntitatẽ q̃ ꝑuenit ad il
los ð hereditate. naꝫ oẽs res
hereditarie obligate sũt. ex-
tra ð vsu. Cõco:. Host. ber.
Gof. Jo. an. Ad vltra aũt q̃s
ꝑcepit ð hereditate ꝑdicti v-
surarij vł raptorꝭ ñ tenet̃. q̃s-
uis ñ eẽt ꝑ illa satisfactũ ĩ to

tū creditoribꝫ vsurarꝫ vł rapi ne. Sexto nota ꝙ recipiēs a religioso ꝯ volūtatē supio ris sui tenet illō restituere ni si in extrema necessitate illō accepit ar. xij. q. i. c. nō dica/ tis. ⁊ recipiēs ab ipo prelato religioso sine cā rōnabili sꝫ ex pentela vł turpitudine te net ad restitutōꝫ monasterio Filia religiosi etiaꝫ abbatis dotata notabiliter de bonis mōasterij tenet restituere do tes. ⁊ vir eius etiam si scit h. nisi p modū elemosine mode rate dotasset. Sed q̄ritur vtrū omne lucrū qō q̄s fecit ex re rapta furata vel p fenꝰ acq̄sita teneat restituere vel paupibꝫ erogare. Ad hoc re spondet p distictōeꝫ. aut eni talis res est ex se fructificās que etiaꝫ sui vsu nō cōsumit nec distrahit. vt ager. vinea. plāte. pratū. domꝰ. iumētū. ⁊ hmōi. ⁊ de hmōi re dꝫ resti tui omne lucꝝ inde pceptuꝫ fm Tho. ⁊ oēs alios. Aut ta lis res nō est ex se fructificās ⁊ eiꝰ vsus ē ꝯsumptio vt gra num vinū oleū et hmōi. aut distractio. vt pecunia et me/ talla. Et circa hmōi res ē tri plex modus dicendi. Naꝫ q̄ dam dicunt ꝙ omne lucruꝫ inde pceptū ōbet restitui vł paupibꝫ erogari. qꝛ radice i/ fecta nullꝰ bonꝰ fructꝰ seq̄ p̄t vt ōꝛ. i. q. i. c. ferf. Cum ḡ ra/ dix illiꝰ lucri sit vsura vł ra/ pina videt ꝙ fructꝰ vł lucrū exinde sit īfectū et obnoxiuꝫ restitutiōi vł erogatiōi. Alij dicūt ꝙ pecuniā raptā vł fe/ nebrē teneat indubie restitu ere. ac etiā dāna q̄ passus est is q̄ soluit vsurā ex carentia ipsius pecunie solute. puta quia oportuit eum accipere ad vsuram p suis necessitati bus: vł vēdere res suas mul to mioꝛi pcio q̄ȝ valerēt. Lu crum tamen pceptum ex pe cunia fenebri per licita nego cia nō tenet restituere vł ero gare pauperibꝫ. ⁊ hoc tenent Tho. secūda scđe. q. lxxviij. ⁊ Richar. et Pe. ō pal. i. iiij. Johan. an. ⁊ Johā. calderi. ⁊ Alber. in ca. fi. de vsurꝭ. Et ad ratione aliorum dici po/ test ꝙ radix iusti lucri nō est rapina vel fenus. sed indu/ stria vtentis ea. ex se enim il/ la pecunia nihil lucri attu/ lisset. et sic non est radix in/ fecta. quia industria de se est bona. Sed si illa pecu/ nia male acquisita vsus fu/ isset in fraudibus similr ⁊ in

alijs illicitꝭ acq̄sitiōibꝫ. tunc
radice īfecta teneret. Alij di
cūt vt Lau. de ridol. ī supra
dicto tractatu ꝺ vsu. ꝙ lucꝝ
ex tali pecunia q̄situ̅ tripha
rie diuidet. ꝛ vnā q̄dē ꝑtē ha
bebit vsurariꝰ: ip̄e vicȝ tātū
q̄ntū debet expēse labori et ī
dustrie. qꝺ boni viri dirime
tur arbitrio. ꝑtē℥ aliā resti/
tuet creditori suo. q̄. s. sibi de
dit vsuras. habito respectu
ad dānuȝ qꝺ ille sustinuit in
bonis ex carentia illius pe/
cunie. vt dicūt Tho. ꝛ seq̄ces
Residuū tan℥ incertū dabi
tur pauꝑibus. Qꝺ sic ꝓbat.
penes vsurariū nō dȝ rema/
nere. ne. s. ex h̄ pateat via vsu
ris ꝛ īuitēt hoīes ad peccan
dū. nec dȝ creditori restitui.
qꝛ tūc recipiet vsuras de sor
te sua. g̊ pauꝑibꝫ ē erogāduȝ
Quia regula ē. ꝙ qn̄ aliq̄d ē
erogādū ꝛ nō apparet cui. il
lud ē pauꝑibꝫ dādū. ar. xiiij.
q. v. c. Nō sane. Ray. etiā cō
suluit ꝙ pꝰ restōneȝ solū vsu
re recepte petat vsurariꝰ ab/
solutōneȝ ab eo si alijs tene/
ret ad cautelā. Magne eq̄ta
ti videt inniti ista vltīa opi/
nio. ꝛ tūc sufficere videt ab/
solutio q̄ ꝺr a btō Tho. cuȝ
alijs ī sua opiniōe. Itē q̄ri
tur vtrū manifesto vsurario
p̄stante cautōeȝ de vsuris re
stituēdis. si ad p̄ces eius ali
q̄s fideiubeat ꝓ eo. teneatur
ip̄e fideiussor creditoribꝫ vsu
raꝝ. vl' ep̄o. vl' pauꝑibꝫ ad re
stitutōeȝ oīm vsuraꝝ extor/
taꝝ certaꝝ ꝛ īcertaꝝ. Ad qꝺ
rn̄det Laurē. vbi sup̄ dicēs
ꝙ Lapꝰ cū plꝛibꝫ alijs docto
ribꝫ determiauit talē fideius
sorē nō teneri vltra vires he
reditatꝭ p̄ncipal'. etiā si se p̄n
cipalē cōstituissȝ. Et addit.
hāc etiā questionē disputa/
uit Paulꝰ ꝺ leaza. ꝛ determi
nauit ꝙ n̄ obligat fideiussor
vltra facultates vsurarij ha
bito respectu ad tp̄s cautōis
qꝛ si tp̄e cautōnis p̄ncipalis
erat soluēdo. dato etiā ꝙ fa/
cl'tates sint postea exhauste
nō restitutōe vsuraꝝ nᶜ eris
alieni. sȝ ꝑ alios modos fide
iussor remanebit ad oīa ob/
ligatꝰ. licet em̄ exceptio ino
pie ꝓsit p̄ncipali. nō tn̄ fide/
iussori. sȝ si tempore p̄ncipa/
lis cautionis non erat soluē
do. non tenetur vltra vires
principalis. Idē tamē Pau
lus distinguit īter fideiubē/
tem pro cautiōe. ꝛ se obligā/
tem ad restitutionem vsura
rum ex alia causa In primo

enim casu ñ tenet fideiussor
vltra vires. qz nec vltra vires
restituere vel cauere tenebat
pncipalis. In scdo casu sec9
qz pncipalis est obligat9 isso
lidum. licet habeat exceptio
nes inopie vel sile. que exce/
ptio vtpote psonalis non di
rigit ad fideiussorez. Itē no
ta sm Richar. in. iiij. dis. xv.
q' q' dānificat aliquez iniuste
i sua libertate scz iiuste pcu/
rando eū redigi in seruitutē.
tenet se facere seruū p eo. si ñ
pōt eum aliter restituere lib/
tati. nisi forte tal' esset cditio
psone q' hoc damnuz intulit
qđ notabil'r redūdaret in p/
iudiciū boni cōmunis. in q'
casu nō tenet se facere seruū.
sed tenet ad oīe aliud inter
esse ad arbitrium boni viri.
Quantūcūq3 q's dānificaret
aliquē in aliis possessioibus
nunq3 tenet p restitutione se
facere seruū ei9 vel alteri9. q'a
vt dr. ff. de re. iu. libertas in/
estimabilis res est. Qđ autē
dr Exo. xxij. Si aūt nō ha/
buerit vnde reddat venūdet
Judiciale pceptum fuit vñ
modo non obligat. Hec ille
Item si q's impedit aliquez
iiuste ab officio vel beneficio
iam obtento. puta pcurans
sibi auferri ex aliqua sinistra
causa vel falsa tenet ad satisfa
ctionē d' toto sm Tho. z Ri
char. in. iiij. dist. xv. sec9 si iu
ste h pcurat. qz meret priua/
ri ex defectu suo. Sed si im/
pedit a bñficio cōseqndo nō
tenet ad tantū quantū est be
neficiū sed ad arbitriū boni
viri sm Tho. et Richardū.
qđ intelligendū videt qñ h
facit ex odio vel malicia. nam
si facit vt sibi vel amico suo
magis pvideret q̄3 illi. puta
testator aliq's vult legare A.
z ego rogo q' mag's leget mi/
hi. vel cuidā psone mihi ma/
gis dilecte. z ille sic facit. tal'
sm Pe. de pal. in. iiij. nulli te
net. qz nulli aufert ius suuz.
nam illi nullū ius erat acq'si
tū. z nemini facit iniuriā qui
vtit iure suo. cuilibet eñ li/
cet se alteri cōmēdare. vt do
net sibi vel leget. pcipue cum
indiget Item q'rit vtrū cle
rici teneātur restituere illos
fruct9 quos voluptuose cō/
sumūt nō facientes seruitiū
in ecclesia. scz nō officiantes
vel officiādo. Rñdeo sm ar/
chi. dist. xliiij. vtiq3 tenentur
z hoc tripl'r. Primo ratione
dati. Secundo ratione sacri
legij. Tercio ratione odij

Primo rõne dati. naz illa bona tali eccl'ie iõ data sunt vt offerãt pces ꝛ sacrificia ꝓ ipis q̃ dederũt. ꝛ ex residuo alentur paupes. Ad qḋ facit ṽbum Hiero. dicẽts. Tibi o sacerdos de altario viuere. ñ luxuriari pmittit. dis. xliiij. §. i. et q̃ h̃ nõ facit infideliter agit Scḋo rõne sacrilegij qꝛ defraudãt totam eccl'iam quã suis pcib9 et officijs iuuare deberẽt ꝛ ei ꝓdesse. Uñ Alex. papa. Ipsi sacerdotes ꝓ ppl'o intpellãt. ꝛ pctã ppl'i ꝯmedũt. qꝛ pcib9 suis ea delent. l. q. i. c. ipi. Tercio rõne odij. quia ꝓuocãt iraz dei ꝯ ppl'm. Greg. Cum is q̃ displicet ad intercedendũ mittit: irati anim9 pcl'dubio ad deteriora ꝓuocat. dis. xlix. §. i. Qḋ verũ ẽ qñ ppl'us est in causa malicie sacerdots. Sz q̃d si facit seruitiũ eccl'ie. sed in mortali ꝑseuerãs. Rñ. nõ videt teneri ḋ fructib9. ꝛ rõ ẽ qꝛ etiã mali ministri orõnes ꝯmũes vt officiũ ꝛ misse ꝓsunt viuis ꝛ ḋfũcts ẽm tho. i iiij. Sz q̃d ḋ bonis omissis nunq̃d tenet restaurare totũ Rñdeo ẽm archiḋ. ex q̃litate deberet sibi iniũgi in pnia si posset. sed nõ ẽ necessariũ. sz in h̃ ẽ pnia arbitraria sicut i alijs. ꝛ idẽ videt sentire Pe. de pal'. in. iiij.

Ubi sit fienda restitutio. Capitulũ. iij.

Quantum ad terciũ pncipale. s. vbi fienda ẽ restitutõ Circa h̃ distinguendũ. quia aut ꝑsona cui fiẽda ẽ restitutio scit. aut inq̃rendo sciri pt aut oĩno ignorat Si aũt scitur aut inq̃rẽdo sciri potest ipe vl' heres ei9 ipo mortuo i loco vbi facta ẽ rapina. vsura vl' dãnũ. si vterq3 ibi ẽ vel vbicũq3 adinuicẽ se ꝯueniũt creditor ꝛ debitor. Si autẽ alter ẽ absens a loco vbi facta est vsurpatio vl' dãnificatio mittet expẽsis ei9 q̃ se absentauit de loco. Si ṽo ẽ absens cui fiẽda ẽ restitutio. puta quia mutauit domiciliuz mittet sibi rẽ ablatã vl' pecuniam ipse q̃ abstulit expẽsis illius q̃ habet restituere. Si ṽo absentauit se a dicto loco is qui rem vsurpauit. ipe suis ꝓprijs expensis transmittet rem vel pecuniã ẽm Hostiẽ. ꝛ Joh. an. ꝛ hoc ꝑ talem modum ꝙ non detegat peccator si peccatum ẽ occultũ.

ar.ij.q.i.ca.si peccauerit. vel etiã põt creditori significari pcipue qñ est mltũ remot⁹ a debitore occulte vl' mãifeste fm q expedit et fm q creditor ordinat. vl' ð mittenda illa re vel reseruanda vl' aliter danda sic agat debitor et lib erit. Si autẽ suo ppo motu rem illã destinaret seu pecuniã debitor: ꝛ in via piret vel auferret sibi. pirꝫ ei q̃ ad hoc teneret ad satisfaciendu3 fm Jo. in glo. Uel etiã si sperat cito venturus ad locũ põt sibi rem seruare. Et fm Tho. Host. ꝛ Jo. an. in edẽ sacraꝫ deponere. vl' alio tuto loco. Aut si res ẽ pui valor. et creditor distans multũ ꝛ abundans fuerit. põt etiã fm Guil. p ania eius paupib⁹ erogari Si vo ignorat nec pquiren do inueniri põt cui restitutio fieri debet. tunc erogãda est res ablata vel pcium ei⁹ pauperib⁹ p ania illius in loco illo vbi facta est vsura rapina vel dãnũ. vel in loco in q̃ habitat is cui fienda est restitutio. Et h ideo qꝛ melius ẽ q vicini inde sentiãt ꝯmodu3 q̃ extranei. tum etiã qꝛ verisimile est ibi repiri dãnũ passum vel heredem ei⁹. Ita notat Hosti. Jo. an. ꝛ Jo. ð ligna. Uel saltẽ fiat tal' erogatio ad arbitriũ dyocesani loci vbi factũ est dãnũ vl' rapina fm Ray. Si tñ ꝯmode fieri nõ posset i dicto loco cuꝫ h ñ sit necessariũ. põt tũc ꝛ debet alibi fieri. fm Guil. Sꝫ ꝛ btũs Tho. i hmõi casu nil dicit de loco determiato. sed q pro anima illius cuius res erat debet paupib⁹ erogari. Unde ꝛ M. Hugo peritus in vtroqꝫ iure et frater Clarus dicebant q cum paupe res sint vt vnum mẽbru3 in corpe ecclesie. n⁹ ab hac vnitate sequestrẽtur propter locoꝝ distantiam: sufficit si restitutio icertoꝝ detur q̃buscunqꝫ pauperib⁹ etiam alterius prouicie. q̃ vbi facta ẽ rapina vl' dãnũ. ꝛ maxime q̃ sunt paupes christi. ꝛ vtiliores eccl'ie dei ꝛ saluti aniaꝝ. et ex h apparet q locus nõ ẽ de necessitate restitutõis sed de ꝯgruentia. Idẽ tenet Fede. de senis. c. xxxij. opis sui Usure tñ incerte extorte per mãifestos vsurarios quõ debeãt restitui. ꝛ in quo loco. ꝛ p quẽ dyocesanũ. hẽs i. ij. p te summe. ti. i. Quamuis eniꝫ quod habetur in isto. §.

nō ptineat ad vbi: sz magis ad qd. tamē h notabilr qrit vtrū fideiussor possit repete re a debitore vsuras qs p eo soluit creditori penes qm p ipo dbitore itercessit. Ad qd rńdet Lau. et Jo. an. in qsti one sup mercuriali: in regla damnū. de reg. iu. in. vi. hāc qstionē explanat notabilr. et ex eius dictis elicit. xi. pclu siones. qz prima est tal. Nō recipit fideiussor a debitore obligationē sciente et ptradi cente vsuras suo solutas de bitori. nec etiā sortez nec qd aliud inutiliter ipensuz. plus est em ptradicere qz n psenti re. extra d symo. c. sicut tuis. Secūda pclusio ē nō repe/ tit a debitore sciēte et patien te. sz nō mādāte obligatiōez fideiussor vsuras vl in debi tū solutas. vel solutū credi/ tori. et sibi iputet qr se obtu/ lit. extra de re. iu. c. bona fi/ des. l. vi. repetit tn̄ sortē i de bitū qd soluit. Tercia cōclu sio est. nō repetit a debitore sciente et mādāte ipm obliga ri pro sorte tm̄ fideiussor sol uēs vsuras. tū qr fines man dati excessit. tum qr ad illas obligatus nō erat. Quarta pclusio est. nō recipit a debi tore fideiussor vsuras scien te et mādāte ipm in oēz casū. vl simplr obligari siue fide/ iubere. patet. qr in generali mandato non inclusit inde/ bitum de q̄ visilr in specie n̄ mādasset. c. i. generali. de reg. iu. in. vi. Quinta pclusio est. repetit a dbitore sciēte et mā dante ipm p vsuris. cuz sub noīe sortis iclusit eas. vt est mor; obligari siue fideiube/ re ipe fideiussor vsuras. qm̄ iuste credere potuit illā sor/ tē totū debituz. nec psumere debuit illd debituz sub noīe sortis pmittere. extra d pre/ sū. c. qr visilr. Sexta cōclu/ sio ē repetit a debitore sciēte et mādāte noīatim p vsuris fideiuberi ipe fideiussor cre/ ditori solutas si iurauit illas soluere. et ista ē cōis opinio. extra d fideius. c. ij. et istā opi ni. approbat Jo. an. hz tn̄ fi deiussor optionē soluēdi vel absolutōez petēdi sicut hret debitor. Septia pclusio est repetit a debitore etiā noīa/ tim mandante p vsuris fide iuberi ipe fideiussor vsuras creditori solutas: etiā si n̄ iu rauit creditori illas soluere. Si ipsi fideiussori debitor i dēnitatem iurauit. dūmodo

alias ppter pignora data vł aliã cãm debitori fuit expe/ diēs vsuras solui.c. puenit. extra đ fideius. Octaua con clusio ē.nō repetita debito/ re sciēte et mãdãte noīatiꝫ p vsuris fideiuberi ipe fideius sor creditori spōte solutas.si nō iurauit creditori illas sol uere nec debitor iurauit fide iussori indēnitatē.nec expe/ diebat debitori ppť pigno/ ra data vł aliã cãm ipas vsu ras solui.⁊ h đ iure fori. Sꝫ opinio theologoꝝ q̃ ſm Jo hã.an.mł'tũ fauet eq̄tati ē q̄ vrgeať đbitor ad soluenduꝫ ī foro ꝯscie.de re.iur.c.sciēti. li.vi. Nona ꝯclusio ē.nō re/ petita debitore sciēte ⁊ man dãte noīatim p vsur̃ fideiu/ beri ipe fideiussor vsuras cre ditori coacte solutas si ñ iu/ rauerit creditori illas solue/ re nec đbitor iurauit fideius sori idemnitatē.nec expedie bat đbitori ppť pignora da ta vel aliã cãm vsuras solui. si fuit ipe fideiussor in culpa vt q̄r ñ excepit.sec⁹ si nō fuit in culpa. Decia cōclusio ē q̄ ī oī casu q̃ pt a debitore fide/ iussor vsuras r̃petere.dꝫ ītel ligi si ñ intueniť fraus psone ad psonã.s.ꝯstituētis ob h fi deiussorē.extra de puil.c.q̄n to. Undecima ꝯclō ē q̄ in oī casu q̃ pōt a đbitore vsuras repetere fideiussor poterit il las repetere a creditore cui soluit.ff.mãdati.l.si fideius/ sor.§.in oibꝫ.

Per q̃s dꝫ fieri restitutio Caplm.iiij.

Quantum ad q̄rtũ.s.p q̃s dꝫ fie ri restitutio. pmo di cēdũ ē đ incert̃.scđo đ cert̃. Queriť ḡ vtꝝ restitutio īcer toꝝ debeat fieri p eũ q̃ hꝫ re stituere.vł p aliũ cui cōmise rit.aut soluꝫ p dyocesanum. Rñ.circa h sũt varie opinio nes ⁊ ꝯrie. Host.sup.c.cum tu.đ vsu.⁊ in.c.cũ sit.đ iude. ⁊ ī sũ.sua.đ pe.c.si iuxta finē tenet q̄ vn⁹ đ casibꝫ ptinenti bus ad epm ē restitutio ma le ablatoꝝ īcertoꝝ.qđ etiaꝫ tenet Jo.an.extra đ p e.⁊ re. ī.c.si eps.ī glo.li. vi. Et ī.c. pctm̃.de reg.iu.li.vi. Ad qđ viđr facere qđ hr̃.xij.q.i.c.p cipim⁹. Addũt etiã aliq̃ q̃ h tenēt hãc rōeꝫ. Cũ hmōi bo na īcerta sint p aīabꝫ eoꝝ q̄ꝝ fuerũt fidelr̃ dispēsãda.ac p ꝯñs sint ad diuinũ cultũ eo ipo et sustentatiōeꝫ paupeꝝ

ordinata. Solus aũt eccl'ia stic⁹ platus sit rector ꝛ moderator diuini cult⁹. ꝛ pat͛ pauperꝝ: ꝛ dispẽsator reꝝ diuino cultui ordinandaꝝ. vt patet di.lxxxviij.c. diuie. ꝛ i multis alijs ca. Jõ ꝫm iudiciũ eius debita incerta sũt ꝑ eũ dispẽsanda. Archi. aũt in q̃dã q̃sti one disputata ꝑ eũ. ꝛ in rosario. xiiij.q.v.c. nõ sane. tenet ɔ̃riũ. et dicit sniaꝫ Hosti. circa hec sup̃dicta eẽ verã in casu vbi null⁹ d͛putat⁹ ẽ a testatore q̃ h̄ exequat͛. vt. xij.q.ij. c. de laicis. Ubi ꝟo certa ꝑsona deputata est a testatore: illa ꝑsona dꝫ exeq̃. vt in di.ca. de laicis. extra d͛ testa. c. tua. imo credo ꝙ ipe raptor icerta q̃ debent pauꝑib͛ erogari p̃t ipse pauꝑib͛ erogare absq̧ licentia vl' autoritate epi: vel alteri⁹ iudicis eccl'iastici. vt satis colligit͛ in d.c. cũ tu. Et h̄ innuit etiã clare glo. in ca. sicut dignuꝫ. de homi. §. eos. Nec obstat. c. cũ sit. d͛ iude. ꝑ quod ꝓbat Hosti. suaꝫ opinioneꝫ. Nã ill' d.c. loquit͛ de iudeo: nõ d͛ christiano. cuius act⁹ vl' dispensatio merito habet͛ suspecta ab ecclesia q̃ ad christianos. iõ iuste ꝛ bñ dicit ibi ꝫm ꝓuidentiã dyocesani: q̃ suspitio cessat i christiano. ꝛ sic nõ dubito ꝙ eps nõ hꝫ se itromittere d͛ talib͛. Hec archi. Jo. d͛ ligna. ideꝫ sentit. ꝛ post adducit hãc rõnem. Qui indebitũ extorsit obligat⁹ ẽ ex maleficio vl' q̃si illis q̃b͛ extorsit: si extãt. al's pauꝑib͛ Et regl'a hꝫ ꝙ debitor p̃t se ꝑ absolutõeꝫ liberare. insti. q̃. mo. tol. ob. ꝑ totũ. Tu q̃ dicis ɔ̃riũ da mihi casum exp̃ssum ɔ̃ regulã. nͨ est veꝝ ꝙ sit in d.c. cũ sit. qꝛ ñ loquit͛ in christiano sed i iudo vt dicit Archi. Hanc opinionẽ sequit͛ Pau. zeñ. et Ge. suꝑ clemen. i. de priuil'. Hoc etiã ɔsuluerũt Jo. cal. ꝛ Recupus. Sꝫ dñs Hugo vtriusq̧ iuris ꝑitus. ꝛ frat͛ Clarus. vt h̄r in q̃dam summula ɔcordauerũt in h̄ ꝙ nullũ ius exp̃ssum hoc dicit. nec i decretis nec alibi nisi ꝙ epus est ꝓcurator paupeꝝ. Jllud ꝟo adaptat͛ ꝙ p̃t ꝓcurare de suo ꝓprio si hꝫ. vel d͛ bonis eccl'ie. i. d͛ fructib͛ vl' alijs modis. Sed qꝛ sacerdotes simplices sunt imꝑiti ꝓ maiori ꝑte. epi ꝟo reputant͛ sufficiẽtes i scia. hic ioleuit ꝙ hmõi restitutões remittũt͛ ad epos Unde si ɔfessor ꝑit⁹ sit. ꝛ sci

at in hmoi sufficienter ꝯsule re nõ est necesse remittere ad epos. hec ibi. ꝛ in hac senten tia ē Jo. mo. Hoc etiā innu it Jnno. extra ꝺ imunita. ec cle. c. qꝛ plerisq;. ar. xij. q. iiij. c. si qs romipetas. Ad rõem supi⁹ inductā ꝑ alia opiniõe posset rñderi ꝙ q̄uis epi ꝛ p̄ lati sint dispēsatores reꝝ da taꝝ eccl'ijs. non tñ sequit ꝙ sint dispensatores oim q̄ ꝼm deū sunt in diuinū cultū ꝛ in paupes erogāda. sꝫ solū i di uinū cultū iā ordiata. vt red dit⁹ eccliaꝝ ꝛ hmoi. Nā si es sent dispēsatores erogādoꝝ oim ꝼm h eēnt etiaꝫ dispēsa tores oim supfluoꝝ que diui tes ex diuio p̄cepto deberēt paupibꝫ erogare. qꝺ a nullo ꝯcedit. Sed et Tho. ij. ij. q. lxij. dicit. ꝙ si ille cui dꝫ fieri restitutio sit oino igtus dꝫ ei restitui sicut pt. s. dādo in ele mosynas ꝑ salute ei⁹: siue sit mortu⁹ siue sit viu⁹: p̄missa tñ diligēti inq̄sitiōe ei⁹. ꝛ de autoritate episcopi nihil dic Scot⁹ in. iiij. di. xv. dicit. si q̄ras p cui⁹ man⁹ debeant ta lia dispēsari si incerta. Rñ. ꝙ nõ inueni q̄ necessario sit de terminat⁹ mediator ista pau pibꝫ dispēsando. Videt aūt mihi ꝙ p seipm cõsilio nihi lomin⁹ boni viri pt h paupi bus erogare. qꝛ tali media tori ad dispēsādū tribui pos se de cui⁹ fidelitate p̄sumeret ꝛ ñ sibi approparet vl' i alios vsus converteret q̄ꝫ deberet Unde vbi lex diuina vel ec clesiastica nõ ligat seq̄nda ē rõ natal'. Jlla aūt dictat ꝙ q̄ tenet restituere magꝭ h faci at p se q̄ꝫ p aliū. nõ excluden do tñ p h cõsiliū boni viri. sꝫ icludēdo. Hec sco⁹. Quidā alij faciunt circa h distinctio nē. vicꝫ q̄ntū eoꝝ in q̄bꝫ ꝯpe tit repetitio. vt furto. rapina vsura. fraude. ꝛ hmoi dispē satio icertoꝝ ptineat ad epꝫ. Sed alioꝝ vbi nõ ꝯpetit re petitio. ꝛ si erogatio fiēda est paupibꝫ. vt in ludo ꝛ iniuste accept' a iudice ꝑ iudicādo. vl' a teste ꝑ testimonio. a me retrice ꝑ fornicatiōe ꝛ hmoi q̄libet per se possit dispensa re. vl' cū ꝯsilio ꝯfessoꝛ. Ego credo secundaꝫ opinionē scꝫ Arcbi. ꝛ seq̄ciū oino veraꝫ et simpl'r. excepto vno casu. vi delicet in incertis publicoꝝ vsurariorū. quem casum nõ dubito oēs illos excepisse intēdere. quia ibi expresse ꝛ clare ius ꝓuidit. vt scilicet p

dispensationē dyocesani talia incerta determinent̄ ꝛ dispensent̄. extra de vsu. c. q̄ꝫ q̄ꝫ li. vi. ibi tradit̄ forma de huiusmodi. de q̄ hēs in. ij. ꝑte sū. ti. i. In h̄ ḡ casu tm̄ p̄t intelligi illō qō dicit̄ ꝑ terciaꝫ opinionē. s. in vsuris publicis īcert̄. Et si q̄rat̄ vtꝝ eṗs possit ꝑ sua synodalia h̄ statuere. vt. s. sibi retineat dispēsationē incertoꝝ. ꝛ aliȷ̈s non possit se intromittere. Dicit ī h̄ Jo. ō ligna. sup. c. cū sit. ō vsu. ꝙ q̄cq̄d dicit Jobā. an. dubiū est an possit. ꝛ Jobā. cal. in q̄dā ꝯcilio dicit exp̄sse ꝙ nō p̄t. Hugo ꝛ frat̄ Clarus dicūt ꝙ nō p̄t eṗs excōicare de iure sacerdotes q̄ se ītromittūt de dispensatiōe incertoꝝ. Quantū ad scōm ꝑ q̄s debet fieri restitutio certoꝝ bonoꝝ. Ad qō r̄ndet̄ ꝙ ꝑ eū q̄ abstulit seu r̄cepit vsuras seu male ablata p̄t etiā ꝛ ꝑ q̄mcūq̄ aliā ꝑsonā facere. in h̄ em̄ vera ē regula iuris. Qui ꝑ aliū facit, ꝑinde ē ac si ꝑ seip̄ꝫ facere videat̄. de reg. iu. lib. vi. Si tn̄ viciū vsure furti rapine vel alteri⁹ dāni est occl'tū. ꝛ restitutio occulto mō ꝑ se vel ꝑ aliuꝫ fiēda ē vt nō detegat̄ ꝑsona. ij. q. i. si peccauerit. Caueat etiā diligēter qō ꝑ aliuꝫ facit ita caute faciat vt recipiat q̄ ōbet et nō ille sibi retineat. qꝛ n̄ esset ꝑ h̄ liberatus. nec cōfidat de ꝯfessoribꝰ nec p̄dicatoribus nec q̄stuariȷ̈s q̄ q̄rūt pecunias nō aīaꝝ salutē. Et si is q̄ rapinā vsurā vl' fraudē fecit nō restituat. cū heres teneat̄ ad oīa onera defūcti inq̄ntū sufficiat hereditas: tenet̄ ꝛ ipse facere dictā restitutōeꝫ. de vsu. c. michael. ꝛ eadē ratiōe heres heredis. ꝛ sic in īfinitū cū scit̄ ab eis hereditas obligata ad restōem ꝑpt' vsuras ꝛ rapinas et dāna a prioribꝫ facta. ꝛ vbi nō sufficeret hereditas ad satisfaciendum tenent̄ legatariȷ̈ ꝛ donatariȷ̈. qꝛ legari nec donari potest alienum. nᶜ excusarent̄ heredes scientes vel dubitantes vel merito dubitare debētes ex publica fama vl' ex scriptur̄ vel ex fideli relatu testatoreꝫ illicitos fecisse ꝯtractus vel vsurarios. ex hoc ꝙ null⁹ ponit querelam super hoc. vel postulat aliquid ab eis vt debitum. Sed debent diligenter inquirere veritatem quam possunt. Et si inueniunt sic esse notificent: vel

notificare faciant illis quibus debent se offerentes ad restitutionem. et si non inuenirentur pauperibus erogando. alias essent in eis ignorantia crassa que non excusat dist. xxxvij. §. fi. et quamuis defunctis non prosit illa restitutio si decesserint impenitentes. prodest tamen immo necessaria est ipsis heredibus si volunt saluari. quia non remittitur peccatum etc. de re. iu. li. vi. Si autem licitam artem exercebat vel patrimonialia tamen habebat testator. nec apparet ex fama vel scriptis de illicitis contractibus seu aliquo presumere debet eum iuste acquisisse. quia nemo iudicandus est immemor proprie salutis et diuini amoris .i.q.vij. c. sancimus. et precipue in mortis articulo. Item nota quod dicit Hostien. in sum. ti. de vsu. quod si aliqua honesta persona puta sacerdos vel episcopus tractet inter debitorem et creditorem de satisfaciendo. et dicat creditori taliter mediator. tantum faciam tibi reddi si ex corde residuum remittas. non decipias me quia mediator sum. nec debitorem cuius animae salutem quero. et respondet creditor se ex toto corde libare ipsum debitorem. quare non dicam ipsum liberatum non video. nec curo qualiter cumque sit satisfactum. dummodo sit satisfactum ei. Si quis mouetur in contrarium hec faciunt in odium vsurariorum. Si quis enim ex alia causa alii iniurietur. eadem hec admittet quilibet theologus quod per concordia inter partes possit tractari. et pars eius quod deberetur ex pacto remitti. alias titulus de transactis inutilis esset. et quare non idem de vsura. Dicendum ergo et tenendum quod per cibus possit vel iussu iudicis vel pactione partium remissio fieri. et sic dicam vsurarium absolutum. hec Hostien. Que quidem intelligo vera esse in foro contentioso. non in foro conscientie. vel etiam in foro conscientie quantum ad ea que dubia essent. vtrum deberent dari vel non quia rationes sunt ad vtramque partem vel cum dubium est quantum debeat satisfacere pro damno dato. Et ad hec faciunt rationes quas facit ipse Hostien. Sed vbi certum vel clarum est debitum vel ratione vsurarum vel alterius vsurpationis nisi debitor liberaliter remittat illud quod remittit. etiam si de mille tantum decem remitteret. si hec facit quia putat se aliter residuum non posse habere nil valet illa remissio facta etiam publico peccato quo ad animam. Unde cum mercator infortunia passus fallit et occultat multa de bonis suis mobilibus. vt non perueniant

ad man⁹ creditoꝝ. ⁊ q̄rit cō/positiōez cū eis d minori q̄n/titate q̄ꝫ debeat. puta conue/nit r̄ndere singul' creditori/bus ad rōez. xv. solidoꝝ ꝑ li/bra. cū tn̄ poss; totū dare vl' cedere bonis. cui ꝯpositōi as/sentiūt creditores. ⁊ ita reci/pientes liberāt eū d residuo. cū illi nō spōte s; coacte fece/rint illā remissionē. volentes illa p̄te potius carere q̄ꝫ to/to. q̄nimo ⁊ si cederet bonis total'r nihil sibi reſuādo. et n̄ sufficiūt bona illa ad satis/faciendu;: si postea ꝑuenerit ad pinguiorē fortunā tenen/tur d residuo. de solu. c. odo/ardus. De dānis dat's t̄pe guerre adiuicē int' ciuitates quō ⁊ ꝑ q̄s p̄t fieri restitutio q̄n faciūt pactū cū certis pa/ctis ⁊ capitul'. Nota q̄ i q̄/da; summula sic dr̄. q̄ q̄ꝫuis sint pupilli mlti et absentes q̄ nō assentiūt. et forte etiam aliq̄ ꝯdicūt ex ꝑuect's q̄ rece/perūt dāna iniuste. nec eis ē satisfactū. nihilomin⁹ tātū ē bonū pacis q̄ q̄ h̄nt rēpubli/cā gerere p̄nt cū ꝯsensu ma/ioris p̄t's subiectoꝝ sibi pact's pac's subdere. ⁊ licite relaxa/re inuicē damna data. ⁊ si fi/at relaxatio predicta: tenet ⁊ valet. Nā ⁊ h̄ mō p̄nt etiam ꝑ bono reipublice sibi talias imponere ⁊ hmōi. q̄s gabel/las vocāt. De bonis ꝟo cle/ricoꝝ ⁊ religiosoꝝ nō p̄nt la/ici facere relaxatōez. q2 n̄ sūt eoꝝ foro subditi. nec d bōis eccl'iastic's ꝑmittiẜ eis aliq̄ di/spositio. vt di. xcvi. Bn̄ p̄nt tn̄ h̄ facere p̄lati sp̄uales ter/raꝝ adinuicē de ꝯsensu et cō/uenientia clericoꝝ ⁊ religioso/rū q̄ dāna receperūt in guer/ra. Hāc aūt relaxatiōez q̄ ad laicos vel clericos intelligas de dānis dat's de reb⁹ ꝯsum/ptis. nā res extātes vt equos pānos ⁊ hmōi q̄ h̄nt ⁊ sciūt sua nō esse. vt puta q2 belluz iustū nō fuit ex p̄te suoꝝ. vel si iustū ab his acceperūt a q̄/bus n̄ poterāt: ipa tenere nō p̄nt. vn̄ si dn̄os ꝓpos iueni/re p̄nt eis reddere teneñ. al's si nō inueniunt paupib⁹ ero/gare. Idē videẜ dicēdū si d iusticia belli dubitaẜ. nā vbi clare bellū iustum ē res acce/pte efficiuntẜ capiētiū. di. i. c. ius militare. q̄ tn̄ debēt iter eos ꝓportionabil'r distribui per duces belli. vt. xxiij. q. v. c. dicat. nisi ꝑ publicum edi/ctum datum sit vnicuiq3 qd capit. Panpeꝝ aūt ē innocē

tum nõ videt tutũ bona au/
ferre: cum sint sine culpa. nisi
subsit cã. cũ sit aliqs punien
dus. de reg. iur. li. vi. Pena
tñ tpali freqnt punit vnus p
altero diuersis de caus. vt. i.
q. iiij. De tutoribꝫ curato/
ribꝫ negociorum aliorum gestori/
bus filijsfamilias et hmõi. q
extorserũt vsuras vel fecert
rapinas fraudes et dãna no/
mine alieno. s. p pupillis. pa
tronis vel patribꝫ suis. nil tñ
eorum puenit ad eos. sꝫ ad pu/
pillos dños vel patres eorũ
qrit vtrum p eos possit et debe
at fieri restitutio ipis pupill
vel pribꝫ seu dñis nescientibꝫ
et inuitis de bonis eorum ad qs p
uenerũt tal'r extorta. Rñ. di
cũt qdã indistincte qꝫ sic i fo/
ro ꝯscie dũmõ ñ imineat ide
piculũ vite cõscie vel fame si
depbẽderet aut scandaluꝫ se
quat. puta qꝛ aliqs credit fu
ratꝰ fuisse illa q innocẽs ẽ et
hmõi. tales ei vt dicũt illi ñ
cõuertũt furtũ occulte illa re
cipiẽtes: cũ pecunia fructus
vel p rapinas et fraudes ha
bita ñ sint eorum. Et rõ ẽ cũ p
efficacẽ cãm pdictorum. s. tuto
rũ curatorum et hmõi: et p inter
mediũ illorum tale iiustũ lucrũ
deuenerit ad manꝰ pupillorum
patronorum vel patrum. et ad resti
tutõem sunt obligati isti me
diatores iustũ eẽ videt. vt q
causa illorum iniuste ablata sũt
nũc iuste licentiã habeat illa
satisfacere. ne ipsi de pprio sa
tisfacere teneant. ar. ad h de
reg. iuris. vbi dicit Chryso.
Omis res p qscunqꝫ causas
ꝯhit p easdeꝫ dissoluit. ppte
rea ad hoc agendum pdicti
tenent. et i h gerũt vtile curã
sui. et illorum q iniuste detinẽt
aliena. Alij aũt pfectiꝰ et eq
us rñdẽt p distinctõeꝫ. vicꝫ
qꝛ aut tales adhuc hñt i ma
nibꝫ administratione rerũ il
lorum aut ñ. et in pmo casu pñt
et debent restituere de bonis
illorum ad qs puenit lucrũ. qd
habent pre manibꝫ si nolunt
remanere ipsi obligati ad sa
tisfaciendũ de suo Et hoc si
ne occulte siue manifeste cuꝫ
sufficienti cautela. vt ab ips
non possit postea repeti. Et
ad hoc videtur facere ratio
pme opinionis cum regula
illa. Ois res. Si autẽ nõ ha
bent amplius admistratõeꝫ
tunc subdistinguendũ ẽ. qa
aut pdicti tutores pcurato
res et hmõi ñ pñt illa restitu
re de suo. puta quia paupes
sunt aut pñt. et si nõ possunt

sufficit q̃ denũcient pncipalib9 p q̃b9 fecerĩt vsuras. fraudes ꝛ hmõi. si ignorant quo mõ fecerũt p eis talia illicita lucra q̃ ad eos deuenerũt. vñ ꝛ obligati sũt ad restõem ꝛ si nõ satisfaciũt ipi pncipales habeãt ppositũ satisfaciendi de suo cũ poterũt. Ad accipiendũ aũt occulte a pdictis ad h̃ nõ tenent. nec debẽt Et rõ est. qꝛ q̃ ad se excusati sunt a restitutõe rõe impotẽtie. vt. xiiij. q. vi. c. si res. q̃ ad illos p q̃b9 fecerũt vsuras vl fraudes auferẽdo ab eis occulte. p hoc nõ puidet salu ti eoꝝ cũ remaneãt obligati in ꝯscia. ex quo sciũt talia fore facta. nec velint satisfacere. ꝛ sic ñ dissoluit peccatuꝫ. vl obligatio q̃ ad estimationẽ eoꝝ. Sꝫ nec pt q̃s a puata psona cogi ad restõeꝫ male ablatoꝝ. nisi p iudicẽ ecclesiasticũ vl ciuilem. nec videt hñ posse excusari a furto. cũ ꝯtractet rẽ alienã iuito dño. cũ in vsura transferat dominiũ. p h̃ etiã se exponit mltis picul Si aũt tales mediatores de quib9 dictũ est pñt restituere. cũ illi ad q̃s extorta puenerunt nolunt restituere q̃ pncipaliter obligant pñt petere hũiliter nõ p coactionẽ vl fraudẽ a creditoribus vsuraꝝ. vel fraudum remissionẽ. cũ penes eos nõ remãserit pecunia fenebris. et illi q̃ eam habuerĩt remaneãt pncipalr obligati. qꝛ remissiõe obtenta libere ꝛ sponte ãplius ñ tenebunt. sꝫ tñ pncipalis nisi ꝛeis fieret remissio. q̃ si remissionẽ facere ñ vellent tenet satisfacere de suo. ꝛ tũc vsq ad q̃ntitatẽ solutã p illis poterũt occulte accipe d bonis eoꝝ. si al's p viã iudicij habere nõ pñt. ita tñ q̃ ñ sequat scandalũ vel piculuꝫ que sp vitãda sunt. Ubi aũt mediator talis sic satisfecit. debet p aliquẽ modũ cautũ declarare illi q̃ sciebat se obligatum ad illud ampli9 nõ teneri. vtputa si dicat se non curare ab eo illa recupare. q̃si ac si donasset. vel declarare heredibus suis q̃ nõ recipiant a tali psona aliq̃d vt debitum p tali cã. ꝛ hmõi. Bona eñ fides nõ patit vt semel exactuꝫ bis exigat. de regul iuris. li. vi.

Cui fienda sit restitutio
Capitulũ. v.

Wantum

ad q̃ntū.s.cui fienda est resti/
tutio seu datio rei ablate vł
al's illicite acq̄site. Pro fun/
damēto notāda est distictio
quā pōit Tho.ij.ij.q.xxxij.
dicēs. Tripl'r pt aliq̄d eē ac
q̄situ. Uno mō q2 id qđ acq̄
rit illicite debet ei a q̄ acq̄si/
tū ꝛ extortū est.ꝛ siue ñ trans
ferat dominiū illi⁹ rei in acci
pientez vt in furto ꝛ rapina.
siue trāsferat vt in vsura: tñ
cōpetit repetitio. Scđo mō
đ2 aliq̄d illicite acq̄situ3 .ita
ꝙ ille q̄ illicite acq̄siuit: ñ pt
illđ retinere.nec tñ debet illi
a q̄ acq̄siuit.q2 ille ꝯ iusticiā
dedit:ꝛ ille ꝯtra iusticiā acce
pit.vt in symonia ꝛ sil'ib⁹. in
q̄b⁹ ipsa datio ꝛ acceptio est
ꝯ legē. Tercio mō đ2 illicite
acq̄situ:nō ꝙ ipa acq̄sitio sit
illicita.sed illud ex q̄ acq̄rit ē
illicitū:ex q̄ transfert domini
um.nec ꝯpetit repetitio.vt ī
meretricio ꝛ hmōi:nam me/
retrix turpit' agit et ꝯ legē đi
fornicādo:sed ipa acquisitio
vel datio pecunie ꝓ hmōi il/
licitis nō est illicita nec ꝯtra
legem dei.et h̄ ꝓprie đ2 tur/
pe lucrū. De illicit' q̄sito ter
cio mō acquisitis fm Tho.
ꝛ Ray.pōt dari elemosina.ꝛ
pt etiā retineri nisi sup̄fluu3

ꝑ fraudē vł dolū mł'ier extor
serit.q2 illđ esset restituēdu3
Et ad h̄ pertinēt lucra facta
ex histrionatu illicito.ex du
ello.ex torneamēto. ex sertis
fact' de flor' b⁹ ꝛ alijs hmōi.
q̄x vsus ē cōiter ad lasciuiā.
ex decijs fact'.ex arte mathe
matica seu arte diuinatoria.
ex lucro negociatōis.aduo/
catōnis vł medicine ī casu ñ
ꝯcesso quo ad clericos.ī his
dixerūt aliq̄ nō posse fieri ele
mosynā.q2 vt đ2 Prouer.iij
Honora deū đ tua suba Et
itex Honora deū de tuis iu
st' laborib⁹. ꝛ.xiiij.q.v.c. ele
mosyna.ꝛ.i.q.i.nō est putan
da. S3 h̄ nō ē vex fm Tho
mā ꝛ Ray.ꝛ alios cōit. Pre/
dicta aūt capit'la allegata h̄
intēdunt ꝙ nō licet dare ele/
mosyna3 de male acq̄sitis.q̄
sc3 debēt certis ꝑsonis resti/
tui.vł ꝙ nō đbet aliq̄s aliqđ
facere illicitū vt det elemosy
nam. Et ꝯ̄uis q̄dam distin
guant vt dicit Guil.ꝙ ī his
q̄ ꝓhibita sunt q2 mala.ꝛ nō
puniunt a iure nisi infamia.
vt meretriciū duellum ꝛ hu
iusmodi. talia pñt retineri.
Sed q̄ mala sunt q2 ꝓhibi/
ta a iure.vt torneamēta.nego
ciatio q̄ ad clericos ꝛ hmōi.

⁊ talia ñ pñt retineri ad vsuȝ suũ sȝ debẽt paupibꝫ erogari. Licȝ hec distictio videat̃ eẽ pbabil'; tñ qꝛ pene sunt re stringende nõ ampliãde. et q̃ nimis emũgit elicit sanguinẽ. Berñ. Credo ꝙ ĩ pdictis oibꝫ casibꝫ ⁊ sil'ibꝫ bonũ est ⁊ salubꝛe ꝙ penitens inducat̃ ad erogandũ paupibꝫ. nõ tñ cogẽd' ad h̃. nec si ñ velit in h̃ est iudicãd' nõ esse in statu salut̃. si ñ velit hmõi pniam agere vel accipe. scȝ ꝙ hmõi lucra paupibꝫ eroget. nisi in casibꝫ a iure expssis. vt in symonia. Et idez de eo qͦd dat̃ iudici ad corrũpendũ eum ⁊ hmõi. vt ĩfra dicet̃. ꝭm ergo Tho. Guil. Ray. ⁊ Inno. ð hmõi dȝ dari elemosyna debito honestat̃ ⁊ ꝯsilij: nõ debito necessitatis salut̃. et sic intelligit̃ illð. xiiij. q. v. q̃ habetis. Nõ est ĝ illud acceptũ sic restituẽdũ ei a q̃ acceptuȝ est. qꝛ in turpi causa melioꝛ ẽ ꝯditio possident̃. ff. de ꝯdi. ob turpẽ cãȝ. De illicite acq̃sit̃ scðo modo: videlicȝ cũ illud sit acq̃situm nõ debet̃ ei a q̃ est sic acq̃sitũ. nec tñ acq̃rens pt̃ p se retinere. Illud pt ⁊ dȝ de necessitate salutis nõ solũ de ꝯsilio ⁊ honestate paupibꝫ erogari. ⁊ hui' rõ ẽ ꝭm Tho. ij. ij. q. lxij. qꝛ ipsa datio et acceptio est lege phibita. vt in symonia. Quidaȝ tñ extẽdũt istũ scðm moduȝ ad oẽ lucrũ in q̃ cõmittitur pctm̃ in dante ⁊ in recipiẽte nõ solũ in symonia: sȝ etiã in pecunia accepta ex adulťio. ⁊ p vsura cum q̃s accipit mutuũ sine causa rõnabili. puta vt ampli' ditet̃. et ide soluit vsurã. Illã vsurã vt dicunt q̃ accipit retinere nõ põt. nͨ tñ ei debet reddere q̃ dedit. quia turpiter opat' est dando mutuũ ei quẽ nouerat ñ ĩdigere. Sȝ Tho. ñ dicit h̃. sed cũ datio ẽ ꝯ legẽ. in dicto autẽ casu datio pecunie pro mutuo ñ est pctm̃. sȝ accipe illo mõ vsurario mutuuȝ est peccatũ. qꝛ dat illi occasiõeȝ mali. Vñ licet peccet moꝛtaliter sic mutuum accipiẽdo: debet tñ potius reddere illi a q̃ accepit q̃ȝ paupibꝫ erogare. nisi vbi ñ iueniret̃ ille a q̃ accepit. vl' etiã si vellet illaȝ vsurã reddere non vsurario: sȝ bis a q̃bꝫ extoꝛsit ipe vsurarius vsuras p eo satisfaciendo p illa pte. ⁊ tũc dȝ vsurario significare ne iterũ illi restituat. ⁊ pcipue debȝ hoc

facere cū licētia epi. vt si dictus vsurari⁹ vellet ab eo repetere: eps cogat illū desistere a repetitōe. ⁊ ex quo vtilit gestū est negociū ratū hr̄e debet. nō tn̄ tenet ad h̄ scʒ inquirere vl' dare bis q̄bꝫ debitor est vsurari⁹. sed sufficit q̄ restituat a q̄ accepit. pauperibꝫ aūt erogare n̄ debet. cuʒ nouit eum a q̄ accepit. et pōt ei dare. quod expsse oñdit Augustin. dicēs. Nolite facere elemosynas de fenore ⁊ vsuris xiiij. q. v. nā cū dat paupibꝫ quod debet certe psone nō liberat a restitutōis obligatōne ad illā psonā. vt hr̄ extra de homici. c. sicut dignū. circa fi. Sʒ in symonia ipa datio ⁊ acceptio pecunie est phibita. Uñ dr̄. i. q. i. ca. anathema danti anathema et accipiēti. nec sibi retinere valʒ nec illi reddere q̄ dedit. sʒ debet de necessitate salutꝭ pauperibꝫ erogare si pt. vl' illi ecclesie in cui⁹ iniuriā data est pecunia applicari vl' alit puideri. put hēs i. ij. pte sum. ti. i. c. i. Silr in iudicio phibitū ē iudici vl' assessori cuʒ habēt certum salariū accipe aliqd a ptibꝫ p iudicādo vel nō iudicādo. vl' iudicādo bene vel male. et testi est phibitū accipe p testimonio ferendo. Unde Aug⁹. Ideo n̄ debet vendere iudex iustū iudiciū. aut testꝭ verū testimoniū quia vēdit aduocat⁹ iustum patrociniū: ⁊ iuriscōsult⁹ verū cōsiliū. Illi em̄ int vtrāq3 partē ad examē adhibentur isti ex vna pte psistūt. xiiij. q. v. c. nō sane. Quod ḡ recipit iudex p hmōi vl' testꝭ p se retinere n̄ potest. sʒ debet restitui illi q̄ dedit: si iuste dedit puta vt iuste iudicaret intendens redimere quodāmodo vexatōeʒ suā. Uñ Aug⁹. in dicto. c. nō sane. Ille solʒ male sibi ablatā pecuniā repetere q̄ iustū iudiciū emit qm̄ venale esse nō debuit. Sʒ si pecunia data fuit iudici ad eum corrūpendū. vl' testi ad falsum testimoniū dicendū. vl' alicui ad falso accusandū vel aduocato ad iiuste aduocandum: illi datori reddi nō debet. qr turpiter dḋit nec sibi retinere dʒ. sʒ paupibꝫ elargiri. vl' illi i cui⁹ iniuriā data ē. ⁊ pcipue si ex h̄ amisissʒ iustā causam. habentur hec in dicto capitulo. non sane. put ibi notat Johan. an. ⁊ Archid. et. xi. q. iij. ca. qui recte.

ꝛ Inno. extra de immuni. ec cle. q₂ plerique. Ray. ꝛ Host. in sũ. Silr inferiores offici ales vt nũcij missi et hmõi si aliqd extorqnt ꝑ improbita tẽ vt denariũ ꝑuũ ꝛ hmõi. te nentur paupib₉ erogare. ꝛ h vbi certũ salariũ recipiũt. vt dicit glo. in. c. nõ sane. Nam cũ salariũ sufficiẽs recipiũt. si qua extorquẽt debẽt resti tuere si ẽ q̃d notabile. ꝛ idem videt̃ dicendũ de notarijs: camerarijs ꝛ hmõi q̃ officio suo exigũt aliquid a ꝑsonis. Si eñ hñt sufficiẽs salariũ tenent̃ ad restitutõnem eoꝝ q̃ accipiũt. nec videt̃ excusare ↄsuetudo cũ sit irratõnabil̃. ar. xxiij. q. i. ca. militare. vel paupib₉ erogare. si d̃ facili ñ ꝑt inueniri. Si ꝟo salariũ nõ haberẽt vl̃ ñ sufficiẽs credo ꝙ ↄsuetudo excusaret. q₂ ne mo cogit̃ suis stipẽdijs mili tare. ar. insuꝑ d̃ his q̃ accipi unt pecuniã ab accusat̃ vel incarcerat̃ anteq̃ ꝓferat̃ sen tẽtia ↄ eos vt itercedãt ꝓ eis ꝛ liberent̃. Sciẽdũ ꝙ si ac cusati vl̃ incarcerati sũt cul pabiles. vñ et merito ↄdẽnã di. ĩllã pecuniã nec reddere debẽt datorib₉. q₂ turpit̃ de derũt n̄c sibi retinere pñt. q₂ turpiter acceperũt ĩpedien tes iusticiã. s₃ dbẽt paupib₉ erogari. ar. xiiij. q. v. q̃ habe tis. Si ꝟo sũt ĩnocẽtes ꝛ ad redimẽdã suã vexationem de derũt et ꝓcurãdã sui liberati onẽ. si intercessores eoꝝ sunt officiales salariati. al̃s pecu niã ꝓ h receptam reddere de bent vl̃ paupib₉ erogare. ni si data fuisset ꝑ modum doni ꝛ liberalitat̃. et p̄cipue p⁹ li berationẽ. q₂ tũc retieri pos set. ar. i. q. ij. c. sicut epm. ꝛ si milit̃ si intcessores ñ sũt offi ciales salariati s₃ ꝑuate ꝑso ne laborãdo ꝓ hmõi iusta li beratiõe iuste faciũt. ꝛ qd̃ eis dat̃ iuste retinere valẽt. Itẽ de pecunia data ꝓ adulterio ↄmisso vl̃ cõmittẽdo. Q̃uis q̃dã dicãt ꝙ d₃ dari non ei q̃ dedit. nec sibi retineri. sed ei dari in cui⁹ iniuriã data ẽ. s. marito. si vxor ei⁹ commisit adulteriũ: ex q̃ pecuniam ha buit videt̃ ꝙ potius debeat paupib₉ erogari. nisi ille ma rit⁹ esset pauꝑ. q₂ ꝓpter pau ꝑtatẽ posset etiã cõfessor ipsi ml̃ieri tãq̃ paupi dimittere. Et silr̃ d̃ viro ↄmittẽte adul teriũ q̃ ad vxorẽ caste viuẽtẽ ꝛ vid₂ eẽ i hmõi qi idẽ ius si cut ꝛ i turpi lucro. vt ĩ mere

tricio. qd etiã põt retineri sic
acq̃situ͂: nisi q leges ꝓhibēt
adulteria et puniũt. nõ autē
simplicē fornicatiões ꝛ mere
tricia. Nihilomi⁹ d pecunia
data p adulterio nil statuũt
sicut de pecunia symoniaca.
ꝛ aliis hmõi. vñ paupib⁹ ero
gari poti⁹ iducẽdi sũt. xiiij.
q.v.c.nõ sane. De acq̃sitis
p ludos fortune extra illos
casus in qb⁹ debet acq̃situm
p hmõi restitui: debēt paupi
bus erogari. qñq etiã possz
sibi retinere. Sz d R.s.e.li.
ti.i. De illicite acq̃sitis primo
mõ.i.cũ debet illd acq̃situm
ei a q acq̃situ͂ est. vt in furto.
rapina. vsura. ꝛ hmõi. regl'a
ē q hmõi sũt restituẽda spo
liatis. siue sint dñi illaꝝ rerũ
siue ad eos spectet dũmõ cõ
stat rem non fuisse ablatã. vt
accidit in pignore deposito
cõmodato. ꝛ hmõi. licet eniz
tales q hñt pignora deposi
ta ꝛ hmõi nõ sint dñi illaruz
rerũ. tñ ex honesta cã illa te
nent. iõ his debēt restitui ta
lia ablata nõ dñis ipsaꝝ reꝝ.
ꝛ sic intelligo illd. iij. q.i.c. re
integrãda sũt oĩa spoliatis. ex
tra de resti. spoli. p totũ. Si
aũt res ablata est ab eo q iiu
ste habuerat. puta p furtum
vl' p rapinã. restituẽda ē dõ
mino illi⁹ rei: nõ illi furatori.
Quis aũt malefaceret tal' re
stituẽdo furatoris a q ipe ac
cepat. ꝛ nõ dño rei ipi⁹ quez
nouit. tñ ẽm Uber. liberat⁹
ē ab obligatõe restitutõnis.
qꝛ reposuit rē i pstinũ statuz
ꝛ gradũ. Quidaz tñ dicũt q
illud qd acq̃rit ex vsura mẽ
tali tm̃: nõ dz illi restitui qui
dedit. qꝛ a se voluntarie ab
dicauit. nec tñ sibi dz retine
nere. qꝛ ꝯtra legē accepit. ex
tra de vsu. ca. ꝯsuluit. sed dz
paupib⁹ erogari. ar. c. sic di
gnũ. extra d homi. d vsuris
c. tũ tu. Sz ista iura iducta
vident esse ꝯ talē opinionez.
nã ibi dꝛ q debēt ablata re
stitui eis qꝝ fuerũt si repiun
tur. vl' eoꝝ heredib⁹. n' aliqd
ius nec aliqs doctor solẽnis
facit istã distictiões int vsu
rã mẽtalē ꝛ pactionalē vt p
ma debeat restitui ei q dedit
scda aũt ñ sz paupib⁹ eroga
ri. Sz sicut indistincte dicit
Aug⁹ de acceptis p furtum ꝛ
rapinã q debēt restitui: non
dari paupib⁹ sic iqens. Qui
contra ius societatis huma
ne. furtis. rapinis. inuasioni
bus. oppressiõibus aliq ab
stulerũt reddenda potius q̃

donãda censemus. exẽplo za chei. xiiij. q. v. ca. nõ sane. ita ꝛ idistincte dicit idẽ ꝺ vsurꝭ. Nolite elemosynas facere ꝺ vsurꝭ. q. eaꝺ. q̃si dicat. hᶜ red dẽda sunt nõ paupibꝰ dãda. cũ. s. inueniunt̃ q̃ dederũt ip sas vsuras. Et cũ dꝛ ꝙ q̃ de dit vsuras volũtarie illꝺ a se abdicauit. Rñ. ꝙ si dedit ex liberalitate et ꝑ moduꝫ doni veꝝ eẽt. ꝛ tunc recipiẽs h̃ sci ens ñ tenet̃ restituere nᶜ pau peribꝰ dare. Sꝫ si dedit rati one mutui ꝑncipal̃r non ab dicauit illꝺ voluntarie: sup⸗ pleſꝫ ꝯditionate. ne mutuãs reputaret se grauatũ: ꝛ istuꝫ ingratũ. ꝛ sic alia vice ñ inue niret mutuũ. ꝛ iꝺo sibi dꝫ re stitui vsura. Si aũt nil acce pit vltra sortẽ: q̃uis h̃ ñ intẽ deret. i nullo tenet̃ nec illi nᶜ paupibꝰ. Pro hmõi autẽ maiori declaratõe sciendũ ꝙ in re que debet restitui se ali q̃s tripl̃r põt habere. qꝛ aut ẽ verus dñs. aut heres eius aut solum est dispẽsatoꝛ cir⸗ ca ipaꝫ rem. et in primo casu cũ scꝫ est verꝰ dñs rei ablate dꝫ sibi restitui si pt. iij. q. i. c. reintegrãda. ꝛ fere ꝑ totã q̃⸗ stionẽ. Et hoc nisi iusto be lo vł iusto edicto impiali vł

eccł'iastico ille cui res subla⸗ ta est ꝓuaret̃ iure rehabendi simpł'r. vel ad tps. nã cũ con tigeret hoc. puta qꝛ tãq̃ he⸗ reticꝰ cõdẽnatꝰ ẽ dñs rei. vel de crimine lese maiestatꝭ con uictꝰ. in q̃bꝰ casibꝰ oĩa ꝯfiscã tur post sñiam suꝑ h̃ nõ sibi sꝫ fisco debent oĩa sua appli cari. extra ꝺ here. c. excõica⸗ mus. Insuꝑ si dñs rei abla⸗ te nõ hꝫ admistratõeꝫ bono rũ suoꝝ: vt pupillꝰ: debet il⸗ lud reeddi tutoꝛi vł curato⸗ ri. In scꝺo ṽo casu. s. cũ legi timꝰ heres ẽ sibi debẽt abla⸗ ta restitui. sꝫ cũ tali distictõe ƒm Raym̃. qꝛ si heredes sũt pł'es vnicuiq̃ ƒm ꝓpoꝛtõe sue hereditarie ꝑtis restituẽ dũ est. Si aũt heres i aliq̃ de terminata q̃ntitate cõstituꝰ sit puta i capł'o vł domo et nõ plus. tũc restitutio ñ fiet heredi. sed illi vł illis q̃bꝰ te⸗ statoꝛ cõmisit dispẽsatõnem bonoꝝ suoꝝ. Si ṽo defun⸗ ctus in moꝛte sua oĩa bona sua legauit paupibꝰ ꝛ ꝑijs lo cis q̃bꝰ illa legata sunt acq̃ri tur ius in bonis ꝺfũcti pñti bus ꝛ futuris. vñ ꝛ eis debꝫ restitui. In t̃cio casu. s. cũ est dispẽsatoꝛ reꝝ. vt epi ꝛ aliꝫ ꝑ lati eccł'iarũ ꝛ gubernatoꝛes

hospitaliū ē distinguēdū. qꝛ cū dāt aliq̄ aliīs. aut dant de rebꝰ suis ꝓprīs. puta pͥmonialibꝰ vl̄ p īdustriā acquisitis. sicut scꝑture doctrine et hmōi. ꝛ de hmōi dādo q̄bus cūq̄ etiā mal̄ vt meretricibꝰ ꝛ histriōibꝰ q̄uis ḡuit peccēt vt illud. lxxxviij. di. c. donare. tū nō tenent̄ ad restitutōꝫ nec illi q̄ hmōi recipiunt ab eis ſm Ray. et Guil. aut dāt de fructibꝰ eccl̄iaꝝ suaꝝ ꝛ locoꝝ pioꝝ ad mēsam eoꝝ seu vsum spēal̄r deputatis. ꝛ tūc etiāꝫ male vtēdo ꝛ dādo male faciūt. ñ tū tenent̄ ad restitutioneꝫ ipi: nec q̄ recipiunt ab eis: nisi reciperēt p extorsiones fraudes ꝛ violentias ꝛ hmōi: tūc tenerent̄. et h̄ ſm Thomā. ij. ij. q. clxxxv. ꝛ ſm Guil. Aut dāt d̄ bonis ecclesie deputatis ad cultū diuinū vl̄ capitl̄o distribuēdis. aut paupibꝰ erogādis specialit̄. vel cum etiā multipl̄r ↄmittunt̄ dispensatiōi sue sine distinctōne sibi deputatoꝝ ad vitā ab aliīs. et tunc si dāt cā necessitatis seu elemosyne bñ faciūt. nec ipsi tenent̄. nͨ qui recipiunt ad restituēduꝫ nisi darēt de his q̄ sunt distincte deputata clericis. qꝛ tūc tenētur eis de eo qd̄ abstulit ab eis. qꝛ nō dāda ē elemosyna d̄ alieō. xiiij. q. v. c. neq̄. Si dāt ꝑsonis honestis ꝓ patrocinio et laboꝛe quē īpēdūt ecclesiīs etiaꝫ laudabil̄r faciūt ſm q̄ntitatē laboꝛis ꝛ industrie. Ecclesiasticis eīm vtilitatibꝰ ſuiētes eccl̄iastica opꝫ remūeratōe gaudere. xij. q. ij. c. q̄cūq̄. Nec ꝑlati dantes nec recipiētes ꝓ hmōi tenent̄ in aliq̄ restituere. Sꝫ si dant rōne ꝑentele cū tū nō indigeant. vel cā fauoꝛis hūani erga ꝑncipes ñ faceret ad redimēdā vexatiōeꝫ q̄ ad tyrānos ꝛ siles. vel dāt cā turpitudinis vt meretricibꝰ ꝛ hmōi. tenentur ad restituendum que sic male dederūt. nō quidem de bonis ecclesie. sed de bonis patrimonialibꝰ si habent. vl̄ per industriaꝫ acquisitis. Illi etiam qui sic talia q̄ aliīs debebant̄ male accipiunt. tenētur restituere. nisi ipse qui dedit satis fecissꝫ. Tho. vbi. s. debēt autem dare vel successoꝛi eius qui dedit. vel in vtilitatem ecclesie cōuertere cū licentia suꝑioꝛis: vel pauꝑibus erogare. si illa paupibꝰ debebantur. Qui aūt recipiunt a religiosꝭ ꝓpter iniustā

causam. vł sine licentia supi
oris ðbēt restituere plato ip
si⁹ monasterij. vł ꝯuētus. vel
alīs in vtilitatē mōasterij cō
uertere vł expēdere. pcipue
si ipe plat⁹ fuit q̃ male dedit.
In oi aūt casu ex supdictis
debet fieri ita ꝙ pctm̄ qð est
occultū ñ manifestet. ꝛ ita ꝙ
ñ sequat mai⁹ scādalum .ar.
disti. xiij. c. duo. Qui aūt te/
nent alicui eccl'ie vł loco pio
debēt illð dare gubernatori
seu rectori ei⁹ loci: nisi ille re/
ctor ñ hēt iustū titulum sed
vsurpatū vł pbabiliter cre/
dat male vsurū. tūc em̄ pos/
set i vtilitatē illi⁹ loci ꝯuerti
vł successori reseruare:

Cur fienda sit restitutio
Capitulū. vi.

Uantuz
q ad sextū. s. cur sit fi/
enda restō. Ad h̄ be
at⁹ Tho. ij. ij. q. lxij. assignat
rōez. vicz qꝛ restitutio ē act⁹
iusticie. ad iusticiā aūt hñdā
ꝛ exercēdā q̃libet tenet. Cō/
sistit aūt iusticia in q̃dā eq̃li/
tate q̃ tollit p vsurpatōez et
detentiōez aliene rei. ꝛ repari
ñ pōt nisi p iteratā dationez
seu p assignatōnez rei ei cui⁹
erat si pt. et iðo tenet restitue
re. Sz nota ꝙ sicut q̃libet q̃
ē sui iurꝭ pt donare rez suam
ita pt etiā remittere rem sibi
ðbitā gratꝭ ꝛ relaxare suo de
bitori. q̃ remissio sine dona/
tio libere facta sine fraude et
coactiōe postq̄ facta ē p pe/
nitētiā ñ pt ꝛuocari. vt dicit
Ray. ar. vij. q. i. c. q̄ piclosū.
Sz sciēdū ꝙ illi q̃ ponūt se i
manibꝫ creditoꝝ pmittendo
seu offerēdo se ad dandū qð
peterēt. rogātes tñ ꝙ totum
vł ptē dimittāt. sz ñ intēdūt
restituere. imo sperāt ꝙ p ni
hilo vł modico q̃etabūt. alꝭ
nō se ponerēt in manibꝫ eoꝝ
a pctō q̃dē rapine vsure seu
alteri⁹ male vsurpatiōis nō
sunt absoluti. qꝛ pctm̄ p pe/
nitentiā ꝛ ꝯfessionē dimittit
quā illi ꝟe nō hñt. Sz vtrū
absoluti sint a debito seu ob
ligatōe restituēdi. distinguē
dū ē ſm Egidiū in q̃libꝫ. q̄a
si creditor ppria volūtate et
liberalitate dimisit ꝛ dona/
uit nō curās ꝙ debitor intē/
deret nō tenet ipe ðbitor am
pli⁹ restituere: si h̄ ei clare cō
stat. Sec⁹ aūt si creditor de
cept⁹ vł coact⁹ vł despat⁹. i.
ꝙ nunq̄ sperabat se illud de
bitū ab eo posse. hře vel non
posse hře totū. et iō poti⁹ vo

luit hre ptē q̄ nihil dubitās ne nihil hr̄et si totū vellz hr̄e Talis em̄ remissio nō valet. ⁊ adhuc obligat̄ ad restituē/ dū. Sz q: hec mat̄ia ē mlt̄ū vtilis ⁊ necessaria sciri. ⁊ i fre q̄nti practica. iō seriosi⁹ ⁊ ple ni⁹ tractāda. ⁊ q̄d sentiāt do/ ctores in h̄ referēdū. Cū q̄ q̄ rit̄ vtꝝ vsurario vel cuilibet alteri q̄ h̄z aliena sufficiat in foro ɔsciē remissio sibi facta ab his a q̄bꝫ extorsit vsuras vl̄ alia male ablata. vl̄ ab he redibꝫ eoꝝ si illi ñ viuūt. Rñ det̄ diuersimode a diuersis. vt in. §. seq̄ntibꝫ. Girar. de se nis asserit q̄ hn̄s male abla/ ta nisi reddat aut sufficiētez faciat cautionē nō p̄t libera/ ri a sua obligatiōe p aliū mo dum cū p̄t aliq̄ mō restituere nec em̄ p̄t debitū deobligari Et p̄mo nec p viā remissio/ nis. Scd̄o nec p viā satisfa/ ctiōis. Tercio nec p viā libe ratiōis. Quarto nec p viam trāslatiōis. Quito nec p viā donatōis. Sexto nec p viā renūciatōis. Septimo n̄c p viā ɔueniētie ⁊ discretōnis. Inducit ad h̄ has rōnes q̄ ñ vident̄ mlt̄ū vrgere. sed sine mlt̄a difficultate solui pn̄t p eos q̄ tenent q̄ absq̄ actuali restitutiōe p̄t tolli obligatio male ablatoꝝ ab eo cui obli/ gat̄ p quēlibet hoꝝ modoꝝ. dūmō nil fiat in fraudē vel p metū vel p despatōez. s. ñ re/ habendi. sz libere spōte g̃tis ⁊ sciēter. Si em̄ fraudulēter vl̄ coacte h mōi fieret tal̄ de/ obligatio locū h̄z qd̄ dicit ⁊ ñ alit̄. Q, ñ possit tolli talis obligatio p viam remissiōis nisi restituat̄. pbat sic. Null⁹ ē capax remissiōis nisi a pec cato p̄us d̄sistat. sz hn̄s rem male ablataz q̄diu remanet obligat⁹ ad reddēdū non d̄z d̄sistere a pctō. g̃ ñ est capax remissiōis. ⁊ p ɔn̄s obligatō illa tolli ñ p̄t p viā remissio/ nis. Ad qd̄ facit regl̄a Pctm̄ de reg. iu. li. vi. Restitutio ei p quā obligatio tollit̄ ē pre/ uia remissiōi. vnde nō videt̄ remissio fieri nisi p restitutio nē tollatur prius obligatio. Sz ad h̄ rñdet. maior p̄t in/ telligi dupl̄r. Uno mō vt in telligat̄ de remissione debiti rei ablate. ⁊ sic videt̄ falsa. nā p̄t alicui remitti debitum si vult creditor libere ⁊ sponte q̄uis ille d̄bitor non inten/ dat dare. ⁊ non sibi amplius obligatur s̄m Egidium. Secūdo modo vt i telligas

de remissione peccati: z tunc ē vera maior: z minor falsa. nā habens male ablata si n̄ pōt restituere vllo modo remanet obligat⁹ ad restitōnē cū poterit. extra d̄ solut. c. odoardus. et tn̄ desistit a pctō si penitet et pponit restituere i futurū. Sed si pt r̄stituere sz male. z h̄ intēdit facere si creditor nō remittat. tal' etiā adhuc remanet obligat⁹ ad restituēdū. z tn̄ desistit a peccato penitēdo. Et qd̄ pēdet ex regl'a Augu. peccatū. q̄ restitutio ē pruia remissiōis. verū ē de restitutiōe nō solū actuali sed etiā mētali: z in pposito z in eq̄ualēti. Q, nō tollatur p viā satisfactōnis pbat sic. Satisfacere ē pctōr̄ causas excidere: z eor̄ suggestionibꝫ aditū nō idulgere. d̄ pe. dist. iij. circa pnci. Cū g ablatio z detētio rei. s. pctī fit per oppositū suū. s. restōem. igit nisi restituat̄ n̄ videt̄ posse satisfacere q̄ntūcūq3 acceptet creditor. Insup cū p satisfactiōez nō solū reparet̄ amicicia sed etiā eq̄litas iusticie q̄ ablata erāt p vsurpatōnez z detentōez alienor̄ nisi tollat̄ cā iniusticie z inequalitat' q̄ fit p restitutōez subtractorū dū creditori reddit̄ qd̄ min⁹ habebat q̄3 debebat ab ipso vsurpatore q̄ pl⁹ habebat q̄3 debebat non repabit̄ iusticie eq̄litas. z sic n̄ fiet satisfactio nisi reddat ablata. Satisfactio em̄ fieri dz p ipm debitorē q̄ violauit iusticiā vsurpādo aliena. n̄ p creditorez. Ad h̄ rn̄deri pt q̄ vtiq3 pcti causa excidi nō pt nisi p restitutōez. sed restitutio nō solum fieri pt actu sz etiā mente z pposito. al's q̄ nō pōt restituere cū nil habeat: seq̄ret̄ q̄ nō possz satisfacere p pctis. qd̄ ē falsuz. Sil'r etiā eq̄litas iusticie repari pt n̄ solū p actualē restōez. sed etiā p aliū modum. p quem creditor vl' iiuriam passus reputat sibi satisfactū. Fit quoq3 in hmōi remissiōe satisfactio p debitorē q̄ violauit iusticiā dum bz animū paratuz et se offert ad restituēduz si nō remittit. Tercio pbat q̄ non tollat̄ p viam liberatōnis sic. Chrysostomus dicit extra d̄ reg. iu. c. Oīs res per quascunq3 causas nascitur p easdez dissoluit̄. Sz obligatio talis iniusti detentoris nascitur per solaz eius deprauatam voluntatem. s. rapiendo vl' tenendo vl' deti

nendo rē alienaꝫ. ḡ dissolui ñ
poterit nisi ꝑ voluntatē scꝫ
rectificatā. s. in restituēdo ab
lata. ⁊ sic videt̃ ꝙ ñ sufficiat
volūtas eiꝰ cui fieri dꝫ resti/
tutio ad tollēdū obligatiōeꝫ
cū nō fuerit cā ipsiꝰ. Ad qđ
rñderi p̄t ꝙ volūtas depua/
ta vsurpatiōis rectificari p̄t
nō solū ꝑ actualē restitutōeꝫ
sed ꝑ intētionē voluntariam
restituēdi si ille sponte nolu
erit remittere. ⁊ sic ñ solū vo
lūtas creditoris sꝫ ⁊ debito/
ris volūtas q̃ fuit cā obliga
tionis ꝯcurrit ad liberāduꝫ
obligatorē dū se offert ad sa
tisfaciendū creditori ad pla/
citū. Quātū ad q̃rtū. s. ꝑ vi
am trāslatōis ⁊ acq̇sitōis do
miniȷ̈ ꝓbat ꝙ nō possit tolli
obligatio sic. Presupposito
ꝙ ī vsura nō trāsferat̃ domi
niū s̄m q̇sdā tūc assumit̃ tal'
regula. Nullꝰ p̄t in re detinē
da iniustꝰ titulꝰ aduenire ni/
si ꝑ̇us iustꝰ auferat̃ titulꝰ. nā
iniustꝰ titulꝰ auferri ñ p̄t abs
ꝗ̃ h̄ ꝙ iustꝰ titulꝰ acq̇rat̃. et
econuerso. ⁊ idcirco erit alia
actio ꝑ quā iniustꝰ titulꝰ tol/
litur ⁊ ꝑ quā iustꝰ titulꝰ acq̇/
rit̃. Nullus ḡ aduenire pote
rit iustꝰ titulꝰ ꝑ aliq̄m actio/
nē nisi ei auferat̃ iniustꝰ titu
lus ꝑ aliā actiōem. Sꝫ illis
q̇ acq̇rūt dominiū in re deti
nēda aduenit iustꝰ titulꝰ per
dominiȷ̈ acq̇sitōneꝫ. ḡ si ꝑ̇us
babuit īiustū titulū ꝑ rei ali
ene vsurpatōeꝫ et detētōneꝫ
oꝑtꝫ ꝙ dictꝰ titulꝰ īiustꝰ au/
ferat̃ ꝑ eiusdē rei restōeꝫ aut
dominiȷ̈ acq̇sitōeꝫ. ⁊ sic ñ est
capax dominiȷ̈ añ restōeꝫ. et
m'lto fortiꝰ in furtꝭ ⁊ rapinis
in q̇bꝫ s̄m oēs nō trāsfert̃ do
miniū. Sꝫ ad h̄ rñdet̃ ꝙ ad
hoc vt dictū ē restitutio per
q̄m aufert̃ iniustꝰ titulꝰ ī foro
ꝯscie fieri p̄ōt nō solū manu
aliter sed etiā mētal'r. duꝫ. s.
ē paratꝰ reddere real'r si non
vult dimittere. et sic ablato ī
iusto titulo ꝑ spontaneā ⁊ li
beram remissionē creditorꝭ
acquirit̃ dominiū. Quātū
ad q̇ntum ꝙ non possit tolli
ꝑ viā donatiōis ꝓbat sic per
has ꝓpositōes. Ille cui re/
stitutio fieri debet donare ñ
p̄ōt prius ꝗ̃ sit restitutus ⁊
ip̄e iniuste detinēs aliena an
teꝗ̃ restituat ablata certifi/
cari ñ p̄t đ tali donatōe vtꝝ
sit vera donatio. ꝑ̇mā sic ꝓ/
bat. Donatio nisi sit libera
ñ ē donatio ꝟa. ff. đ adimē. le
ga. l. rem legatam. Iste autē
qui talit̃ donat. scꝫ anteꝗ̃ sit

restitutus non libere donat: qꝛ nō libere illud hꝫ. cū non actualr̄ habeat. Et si dicat̄ ꝙ libere restituēdꝰ p̄t hr̄e ꝛ ꝑ ꝯn̄s libere p̄t donare. qꝛ detē toꝛ bonoꝝ suoꝝ paratꝰ ē red dere. Tal' instātia nihil valꝫ qꝛ restituēdꝰ certificari n̄ p̄t ꝙ talis habēs sua male abla ta sit paꝛtꝰ ad ea restituēda. ni si ea statim cū pōt reddat. vl' ꝓ eis reddēdis sufficiētē cau tionē faciat. qđ ꝑtinet ad se cūdā ꝓpositionē. Naꝫ ꝛ si vi deant̄ aliq̄ signa q̄bꝫ se para tū ad satisfaciēdū oñdat nō ꝓbat̄ esse sufficientia cū illis vti possit. ita ille q̄ nō hꝫ in tentionē restituendi sicut ille q̄ hꝫ. ꝛ talis alienoꝝ detētoꝛ iniustꝰ cui donatio fit añ re stitutōeꝫ: nō pōt eā vt veraꝫ donatōem acceptare vl' acci pere cū bōa ꝯsciā. Ad qđ re spondet̄ ꝙ donari pn̄t nō so lū res habite. sꝫ etiam iura ꝛ actōes ꝛ q̄ sperant̄ hr̄i. nec ꝓ pterea p̄t dici ꝙ nō sit dona tio liƀa. qꝛ res actu n̄ habet̄. Et cū h̄ negocium agat̄ ꝛ di scutiat̄ f'm foꝝ ꝯscīe vbi cre dendū est cuilibet ꝓ se ꝛ ꝯtra se. Et nemo sit arbitrādꝰ im memoꝛ ꝓp̄e salutis. vt dꝛ. l. q. vij. sancimꝰ. ex q̄ obitoꝛ of fert se paratū ad restituēduꝫ si vult rogat t̄ñ vt donet nō coactꝰ nō deceptꝰ: sꝫ sponta neꝰ p̄t sibi ꝑsuadere ꝛ crede re libere donasse. p̄cipue cuꝫ nō egeat multū. nec em̄ p̄su mit̄ de facili q̄s ꝓijcere sua ꝛ donare. Quantū ad sextū ꝙ nō possit tolli ꝑ viā renun ciatiōis ꝓbat sic. vbi renun ciatio nō habet locū: obliga tio tolli nō p̄t ꝑ viā renūcia tiōis. sed anteq̄ꝫ fiat male ab latoꝝ restitutio: non pōt ille cui restitutio fieri dꝫ renūci are. ergo nō pōt tolli obligatio detinētiꝰ aliena iniuste ꝑ viaꝫ renūciatōis. Maioꝛ ē nota. minoꝛ ꝓbatur: nam renūcia tio illa q̄ fit a spoliato anteq̄ꝫ restituat̄ ipsa decernit̄ eē nul la. sicut patet. iij. q. i. c. epis. ꝛ extra de resti. spoli. c. sollici te. ꝛ hoc ideo. quia p̄sumit̄ n̄ libere fieri. qꝛ nō ē verisil'e ꝙ sponte iuri suo renūciauerit q̄ renunciat spoliatus. Sic in ꝓposito videt̄ dicendū ꝙ creditoꝛ renunciās non resti tutus non videtur sponte re nūciare sed vt coactꝰ ꝛ hmōi Ad qđ rn̄detur ꝙ ea q̄ ꝯtinē tur i dictiꝰ capitul' hn̄t locuꝫ in foꝛo ꝯtentioso vbi ꝓcedit̄ ꝑ p̄sūptionem. sꝫ i foꝛo ꝯscīe

etiã spoliat⁹ pt renũciare iu/ri suo vt i ꝓposito. ꝑterea eo ipo qꝫ offert se ad restitutõez si vult iaꝫ reuestit et restituit eũ iuri suo. Quantũ ad se ptimũ qꝫ nõ possit tolli ꝑ vi am ꝯueniẽtie ⁊ discretiõis ꝓ bat sic. Supposito dicto re gule. pctm̃. li. vi. Obligatio illa q̃ iniust⁹ detẽtoꝛ alienoꝝ ẽ obligat⁹ ad restitutõez. ne/cesse ẽ qꝫ tollaẗ ꝑ viã restituti onis vl' aliam eq̃pollẽtẽ. Et q̃rẽdo q̃ sit via eq̃pollens re stitutõi. si dicaẗ qꝫ sit remissi onis via vl' donatõis. sequi tur inẗ alia istd incõueniens qꝫ pt dici restitutõ. ⁊ tñ i pos sessiõe minime posit⁹. qđ pa tet eẽ falsum ꝑ illđ qđ habeẗ ff. de vbo. sig. l. plus ẽ. đꝛ em̃ ibi qꝫ restituere ẽ nõ solũ pe/cuniã rei ꝑbere. sed etiã pos/sessoꝛẽ facere: fructusqꝫ red/dere. quapꝛopter null⁹ pt di ci restitut⁹ nisi in possessione fuerit ꝯstitutus. Si g̃ remis sio q̃ fit ante restitutõnez eq̃/pollet restitutõi ipi. sequiẗ h̃ incõueniẽs qꝫ etiã nõ posit⁹ in possessiõe dicetur restitu/tus. Sꝫ ad h̃ rñdeẗ qꝫ in fo/ro ꝯscie ⁊ ab Aug. nõ sumiẗ ita stricte restitutio sicut i fo ro ꝯtẽtioso ƨm iura. Naꝫ q̃/modocũqꝫ impleaẗ volũtas creditoris a đbitoꝛe đꝛ resti tutio facta. ⁊ cũ q̃s cedit bo/nis. etiam añq̃ ponat eos i possessionẽ nõ restituit q̃ ad ꝯsciaꝫ. Querit vtꝝ vsurario vl' cuicũqꝫ alteri q̃ hꝫ aliena sufficiat i foꝛo ꝯscie remissio sibi facta ab his a q̃bꝫ extoꝛ/sit vsuras vl' al's q̃cũqꝫ male ablata. Hãc q̃stõez đ vsur̃ Laurẽti⁹ in tractatu foꝛmãs ꝑus recitat opinionẽ docto rũ. Dicit g̃ glo. ⁊ i regl'a. pec/catũ: tenet qꝫ sic. Sꝫ dicim⁹ ibidẽ ꝯtra. s. qꝫ nõ sufficit ni/si pecunia sit restitutõi para ta. Aliquoꝝ vo theologoꝛũ opinio fuit qꝫ etiã nõ sufficit qꝫ res sit ꝑata restitutioni. sꝫ etiã optet qꝫ offerat. Jo. an. ibidẽ sup glo. demũ assumit viã mediã dicens. qꝫ aut ge/rit in mẽte vsurari⁹ restitue/re. ⁊ remissio sufficiat. aut ñ. ⁊ tũc sec⁹. Sꝫ Fede. đ senis in oꝑe suo foꝛmãt idistincte opiniõez dicte glo. sic dicẽs. Si is cui debẽt restitui pe/cunie vel male ablata nõ co act⁹ vel deceptus nõ circum uentus ⁊ oĩ dolo ⁊ vi et calli ditate ⁊ metu cessantibꝫ. etiã pꝛecibꝫ vel seruitioꝝ exhibi tione inductus debitaꝫ sibi

pecuniã non oblatã hec resti tutõi paratã vsurario dimit tat: liberatꝰ est vsurariꝰ a re/ stitutiõe. nõ tñ a pctõ qđ cõ traxit exercendo vsuras. nisi ꝛ đ illo pctõ pñiaʒ agat. Po test etiam dici qđ plus ẽ ꝙ si vsurario ꝑseuerãte in crimi/ ne ꝛ ñ disposito ad aliq̃m re/ stitutõeʒ. is q̇ debet recipere vsuras remittat illas ꝓprio motu. vel ad petitõeʒ vsura riĵ: liberatus est vsurariꝰ a re stitutione rei: ꝛ si nõ a pecca/ to. qꝛ đ h̃ opꝫ satisfacere đo ꝑ pñiam. hec ille. Hãc opi nionẽ videtꝛ firmare Hosti. ĩ sum. ꝛ Archi. i. c. ij. đ vsuris. li. vi. sup ꝟbo satisfactum. di cẽs. Satisfactũ accipimus quõcũq; volũtati creditorꝫ satisfiat. Idẽ Lapꝰ. Idẽ au tẽ Lau. sic ↄcludit. vt tollatꝛ oĩs dubitatio an sit vel ñ sit liber animꝰ remittẽtꝫ. ꝛ ꝑ ↄse q̃ns clara ↄsciã vsurariĵ. Et vt faciliꝰ inducantꝛ hoĩes ad ↄtritiõeʒ. ꝛ de cetero a talibꝫ abstineãt. cautũ ẽ ꝓdicare ꝙ nõ sufficit remissio facta. q̃s/ uis se disponat ad satisfaciẽ dũ: si ñ remitteret creditor. ꝛ cautiꝰ ꝙ opꝫtet ꝙ pecunia sit restitutiõi ꝑata. ꝛ cautissime ꝙ offeratꝛ pecunia. vł qđ plꝰ est ꝙ ponatꝛ in manibꝫ credi/ toris. Sʒ đ iure ꝛ ĩ foro ↄsci entie puto illã glo. cuiꝰ opi/ nionẽ sequitꝛ Fede. vt dictũ ẽ esse verissimã. ꝛ ad h̃ iducit ipse Fede. pl'es rõnes. Et ꝓ ma est talis. In maioribꝫ cri minibꝫ sicut ẽ in crimĩe furti vł rapine vł violẽtie. re furti ua vel rapta remanẽte apud furẽ vł raptoreʒ de volũtate dñi purgatꝛ viciũ furti vł ra pine sine aliq̃ restitutiõe. vt. l. si fur. đ vsu. in ꝓn. ꝛ. ff. đ ꝓ/ ca. l. si certe. ergo purgatꝛ vi/ ciũ vsure remanẽte vsura a/ pud vsurarium de volũtate dñi. Et ꝙ illa sint maiora cri mina patꝫ ex maioritate pe/ ne siue agatꝛ ciuilr̃ siue crimi nalr̃. Grauiꝰ aũt ẽ pctm̃ qđ grauiꝰ punitꝛ. vt. xxiiij. q. i. c. nõ offeramꝰ. Scđa rõ est. qꝛ in crimine vsurarũ et ĩ aliĵs ma ioribꝫ sufficit facere cõdignã satisfactiõeʒ vł emẽdatõneʒ. extra đ rapto. c. i. vt sit q̇s li beratꝰ a pctõ. c. q̃nto. extra đ vsu. Sʒ satisfactũ intelligitꝛ quõcũq; desideriũ creditorꝫ ĩpleatꝛ. etiam si nõ soluatꝛ. ff. q̇ satisda. co. l. i. Tercia rõ ẽ que videtꝛ ꝫm eũ insolubilis Sunt quidam speciales ca sus in quibꝫ obligatis ad re

stitutiõez ñ sufficit remissio. vt. c. exigit. de cẽsi. li. vi. z ibi de h. gl. i aliis casib9 stabit regula q sufficit remissio. Idẽ tenet Pe. d pal. i. iiii. di. xv. q dicit q obligat9 restitutiõi excusat ppt remissionẽ creditoz. q2 p acceptatiõez tollit. z h nisi sit talis psona q ñ habeat administratõez. vl q nõ põt donare. nec p pñs remittere. q2 remittere ẽ dare. Itẽ qñ in iure ẽ cautũ q remissio nõ valeat tũc ñ excusat sicut in iudice dlegato q munera z expẽsas recipiens vl extorquẽs tenet reddere nulla ptiũ remissiõe sibi pfutura. extra d rescp. c. statutũ. li. vi. Et de visitante iure ordĩario recipiẽte mun9 ad cuius duplum restituendũ tenet. extra de cẽsi. c. exigit. li. vi. Nec Pe. q si qs obiicere regulã. Nõ dimittit peccatũ zc. qd est vbũ Aug. z restituere ẽ rẽ in pstinũ statum reponere. vñ non videt satisfacere rmissio. Ad qd rñdet pdicti Pe. Lau. p9 Fede. q Aug9. i dicta regla ñ habuit respectũ ad strictã significatõez vbi. sz ei9 mẽs ẽ vbis pferẽda. extra d v. sig. c. itelligẽda fuit. q si offendisti pximũ tuũ rapiẽdo. furando. vsuras extorqndo. recõciliẽs te cũ ipo. et cõit q2 hoies non iactãt pecunias suas. sz volunt sibi restitui res ablatas. pptea Aug9 se rtulit ad vbũ restituat. Q2 aũt sic itellexerit Aug9 oñdit mltiplr Dec ille. Qd ãt dicit Lau. s. s. esse pdicãdũ nõ sufficere remissionẽ nisi fiãt ea que dicũt diuersi nõ videt tutũ vl cautũ. Nã ex tali pdicatõne ita pt seq piculũ aiaz sic cautela. Sicut em pdicator dz sibi cauere a pdicãdo ea que bñt hoies iducere ad malũ. z ab alleuiãdo mala. ita dbz cauere a pdicãdo scruplosa z ardua. qñ cõis opinio ẽ in ptrariũ. h em cẽt iniicere laqum aiab9. qd fieri ñ dz. xxvii q. i. c. viduas. Audiẽdo ei talia z ñ seruãdo cũ ex auditis format sibi psciam h sibi necessario fiẽdũ q bz hmõi remissionẽ. z ex difficultate nolit ponere se ad faciẽdũ. erit i malo statu rõne pscie sibi facte sup eo i q bñ potat trãsire cũ bona pscia. Preterea si pdicator h dicat i pdicatiõe. s. sibi ñ sufficere remissiõem nisi zc. z postea in audientia pfessiõis faciat ptriũ et dicat

illi sufficere. nõne ex hoc pt seq magnũ scãdalũ ɔtra doctrinã pdicatõis. Ex hoc enĩ poterũt credere homĩes sic esse de multis aliis q̃ pdicatores dicũt. s. q nõ sunt simplr vera sed ad terrorẽ dicta. et sic periclitabit fidei doctrina. nõ video etiã cũ bona ɔsciã q absq3 sui mag pctõ possit hoc dicere in pdicatione si sentiat cõtrariũ: q2 hoc cõiter tenent doctores. Sed z si teneret aliquã aliã opinionẽ cũ ille sint scrupulose nõ debet velle inducere homĩes ad suos scrupulos. Nõ g pdicãdo dicat q sufficiat remissio: ne inducat occasionẽ mali. z apiatur via vsuris. neq3 dicat q ñ sufficit ne dicat mendacium vel scrupulos: z laq̃os iĩciat auditoribus. Sed dicat qd dicit Aug9. q optet q restituat si pt. xiiii. q. vi. c. si res. et i restitutõne icludit remissio. Sz q̃d si post remissionez libere factã et vere vsurario: z vsurari9 mãdat in testamẽto suo reddi vsuras. nunquid qd semel remissũ ẽ d3 restitui his q̃bus tenebat prius. Dicendũ sm Fede. q in hoc distinguendũ est. q2 aut talis testator locutus ẽ p vba trãsferentia se ad factũ. vtputa q2 iub3 vsuras restitui his q̃bus debebat eas rstituere et q̃ pbarẽt eas soluisse. z tũc nõ obstante remissiõe tenebit satisfacere heres. z hoc casu loqt c. ad nram. de iniuriis. Aut loqt p vba trãsferẽtia se ad ius nõ ad factũ vtputa iub3 ea restitui q̃bus debet. Et tũc sec9 dicendũ est. hec ille. Itẽ sciendũ q cũ alicui fit remissio libere z sine fraude: nõ tenet tal illud qd sibi remissũ ẽ paupibus dare qd sibi donatuz ẽ. Host. i sũ. ti. de vsu. dicit q si fenerator ptem pecunie fenebris restituat ei a q̃ habuerat vel heredi suo. z de voluntate ei9 partez retineat dicũt theologi indistincte q ñ ẽ liberatus nisi totuz offerat. Tu dicas q si ex pacto fit nõ ẽ liberat9. ar. c. veniẽs. extra de sy. Si autẽ vsurari9 ptẽ sine pacto liberalr soluat vt offerat. z de altera pte misericordiam petat: z creditor liberalr remittat. liberatus est debitor nec tenet vlterius ad restõez sicut nec tenetur si gratis acceptisset gratis oblatum. sm Hoff. Hic tñ bon9 iudex ex certis ɔiecturis motũ sui animi iformabit. Nã si creditor

eſt pauꝑ inops: ⁊ vſurarius
diues ⁊ potēs: non p̄ſumo ꝙ
creditoꝛ ip̄m vſurariū ſpōte
ex coꝛde liberet. ſ3 h̄ faciat qꝛ
vltra recuꝑare n̄ p̄t vt illō tā
tillū qđ offert recuꝑaret et n̄
amitteret Si v̄o creditoꝛ ſit
diues ⁊ potēs q̄ etiā conſue
uit hiſtrionibus ⁊ ioculato/
ribus tantūdē de ſuo dona/
re vel plꝰ freq̄nter p̄ſumi po
teſt ꝙ ex coꝛde h̄ faciat. hec il
le. Item in q̄dā ſūmula dici
tur ꝙ ſi vſurariꝰ offert libere
totam ſūmā pecunie credito
ri oñdēs plenariā volūtate3
cū non habeat. qꝛ ſi crederet
ꝙ aliq̄d acciperet nō offerret.
creditoꝛ nihil penitꝰ vult ac/
ciꝑe ſ3 liberal̄r dimittere to/
tum. iſte plenarie ſatiſfecit ꝓ
ximo ſed nō deo. ⁊ iō poſtea
ſufficit ſibi ſola contritio vt
ſatiſ faciat deo. Unde cōſu/
lendum eſt non contritis vt
haud minus hanc liberā ſa/
tiſ factionem faciant ꝓximo
Itē ſūt aliq̄ vſurarij q̄ nitūᷓ
ꝯciꝑe deū. q̄ numeratā pecu
niā ⁊ acceptam tūc exponūt
creditoꝛibꝫ credētes ꝙ illam
n̄ accipiant quia ſi crederēt
ꝙ illā reciꝑent: nō illā repſen
tarent. ac ille timoꝛe vel vere
cundia ductꝰ nihil vel parū

recipit reſiduum dans. et ſic
iſti tales dicerēᷓ ſe ſatiſfeciſ/
ſe. quod non eſt verum. Itē
nota ſ̄m quoſda3 ꝙ ſunt q̄n
q3 modi ſatiſfaciēdi. Primꝰ
modus eſt cum pecunia libe
re offertᷓ. Secundꝰ modus ē
cum pecuniā non h3 ⁊ offert
pignoꝛa. Tercius modꝰ eſt
cum pecuniā non h3 nec pi/
gnoꝛa cōgruētia. facit tn̄ cu3
inſtrumētis vt heredes com
pellanᷓ ad ſatiſ factionem et
etiam ipſemet. Quartꝰ mo/
dus eſt cum mediante ſacer/
dote vl̄ aliquo alio religioſo
fit voluntaria ⁊ libera ꝯcoꝛ/
dia. Iſte tn̄ modus debet ſꝑ
oſtēdere creditoꝛi velle ⁊ poſ
ſe liberū debitoꝛis. Quintꝰ
modus ē cū ꝯſenſu et miſeri
coꝛdia creditoꝛis ponit de/
bitoꝛ aliq̄m poſſeſſionem in
manu alicuiꝰ honeſti viri. ex
cuiꝰ fructibꝫ ſoluanᷓ ꝑ tēpus
debita. deinde poſſeſſio ad
heredes reuertaᷓ. vel ita de/
bet ꝑmanere ꝓ incertis. hec
ibi. Item archidyaconus
in roſario. xiiij. q. v. c. non ſa
ne. dicit ꝙ Hoſti. dicebat ꝙ
in his in quibꝫ eſt peccatum
moꝛtale ſ̄m legē diuinā vt ī
furto vl̄ rapina diſpēſare nō
p̄t ep̄s. imo nec etiā papa vt

r

aliq dicūt q minus penitēti am agat ⁊ restitutio fiat si pt extra de vsu. c. cū tu. In his ꝟo in qb ē pctm̄ mortl'e ꝑm ius positiuū. ⁊ cū epis seu in feriorib pape interdicta est dispēsatio: null dispēsare vl' dilationē pstare pt nisi solus papa. iij. q. i. c. reintegranda. vl' hi qb spēaliter cōmiserit Si ꝟo nō est interdicta poterit. hec ibi. Sz qꝛ dr papā nō posse dispēsare in his restitutōib vbi ē pctm̄ mortale ppetratū in vsurpatiōe cōtra legem diuinam facta. vt furto. rapina. vsura ⁊ hmōi. quomin restitutio fiat si pt videt intelligēdū q ad restitutionem certoꝝ si sciunt ꝑsone. vl' q ad incerta cū dispēsaret absq cā rōnabili. vl' saltē dubia ꝑlibito volūtatis. Non em̄ pt tollere q sunt ꝑpria hoīm et dare alijs sine causa. sz cum cā rōnabili pt. puta ꝑ modum pene. vt cuz aufert regnum vl' impiū alicui ppter dmerita sua. qꝛ eēt inimic ecclie hereticus vel scismatic. nec se vellet corrigere. vl' cū facerz mouere bellū ꝯ aliquē dn̄m vl' ciuitatē ꝑsequentē eccl'iam. vl' fauentē hereticis. vl' detinentē bona ecc'ie. ⁊ traderet alijs dignitatē iura ⁊ bona illoꝝ. sic factum est pluries. Nec pōt papa cū bona ꝯscīa q paupibus deberet dispensare dare diuitib sine cā rōnabili. sed cū causa rōnabili pōt talib obligatꝫ remittere seu vt pauperib dare ea que acquisierunt ꝑ furta. rapinas ⁊ vsuras: cū sunt incerta ꝑm oēs. al's cū sit supm et vniuersal' pr paupeꝝ magis q̄ȝ epi qui hmōi solēt dispēsare vt. lxxxvij. di. c. eps. Quia hz etiā plenitudinē ptātis in dispēsatiōe bonoꝝ eccl'iasticoꝝ. et plenam iurisditōez in terris ecc'ie. forte d hmōi bonis. s. eccl'iarū. et hoꝝ q habitant in terris ecc'ie posset remittere dbita ex furtis rapina ⁊ vsura etiā cū sciunt ꝑsone sine eoꝝ ꝯsensu. ⁊ ex aliqua cā rōnabili. nā qtidie hꝫ fit vt iura vnius ecc'ie ⁊ fruct aufe/rat. et det alteri q̄ȝ curato illi us ecc'ie. cum cā tn̄ vt creditur rōnabili. ⁊ sic multo magis i hmōi pt dare dilatōem qꝛ pl ē remittere dbitū q̄ȝ dilatiōez dare ad soluendum

Querit vtrū sup incertis cū epo qui est pater pauperum possit fieri cōpositio vel trās

actio. Rñdet Lau. Sciēdū q Pau. i cle. de pe. r re. hunc passum examiat. r finalr determiat q ñ p illuz tex. r p. c. si. de offi. vica. li. vi. vult em q sine mādato aplico id facere neqant epi. nisi cōponerēt de tanta qntitate quanta ē illa ad quā ascēdūt: et nō d minori. Contrariū seruat licet facta tacita ɔpositione ferat demū sententia taxatiua ipo rū incertoꝝ. et si vera sunt q fatus ē Pau. qd videt d iure. nc videt ɔtraria ɔsuetudo valere. als multoꝝ aīe illaqarent. Text⁹ tamē illi videre meo nō pbāt ita clare. Vnd forte posset rñderi q nō ē credendū q papa q pfecit epos patres paupeꝝ idistincte nō concessisset eis in specie q ex causa possz cū talib trāsigere. r isti hnt maiorē potestatē q illi qb libera admistratio ɔcessa est. Itē nō simplr donauit. Itē papa scit hanc cōsuetudinē r diu tolerauit. Fiunt tñ taxatōes per sententiā. Hec Lau. Forte posset dici q ex quo ad ecclesiā militantem valet dictū Laur. r etiam q ad deum r ecclesiā triumphantē cum ex causa rationabili facit compositōnem d minori quantitate q sint icerta. puta quia residuum dimittit ei vt paupi. cuz als non posset viuere sine indecentia sui status notabiliter. Sz vbi absq cā eps scienter cōponat de miori qntitate notabiliter valet dictuz Pau. in foro dei. nō em credēdū est papam fecisse epos dispēsatores bonoꝝ pauperū vt possent p libito voluntis remittere vl ɔponere sup icertis. vt de his postmodū pompose viuāt. Nec ipe papa posset cū bona ɔscia absq aliq causa rōnabili facere hmōi taxatiōes lōge minus q sit debitū incertoꝝ. r residuum sciēter illis dbitorib dare. cū oīa bñ r plene possit restituere. Sec⁹ cū dubitat vtꝝ restituere possit debitoꝝ p incertis. nā in dubio est sp interptādū factū pape pmaxime in bonū. vt di. xl. c. non nos. cū glo. Papa em r si habeat plenitudinez ptātis errare pt vt hō. r inter cetera sue ptātis nō auferet sibi conditio ista cōis hoīm qn possit peccare mortalr. et dscēdere ad iferos. r qui⁹ ceteris puniendus si deliquerit. vt dicit dist. xl. ca. si papa. et in glosa

Insup cũ restitutio certorũ debeat pcedere restõem incer torũ q epi circa vsurarios publicos vt licẽtiẽt ad sacra mẽta ecclie ꝛ sepulturã pus cõponant sup certa qntitate p incertis q̃ sibi solẽt ibursare magis q̃ paupibꝫ dare. et de certis non prouideant sufficienter vt reddant integraliter minus benefaciunt. qnimo si non sufficerent bona que remanẽt vsurarijs vl heredibꝫ eoꝝ tenẽt q̃ acceperunt p incertis ꝯtribuere p restitutiõe certoꝝ. als fures sunt et latrones auferẽtes q̃ debent certis psonis. extra d vsu. c. cũ tu. xiiij. q. vi. si res. Sed ꝯsuetudo i hoc ñ excusat. q̃ potius dicẽda ẽ corruptela. qꝛ ꝯ ius diuinũ. di. viij c. q̃ ꝯ mores. xxxij. q. vij. ca. flagitia.

De mõ ꝛ ordie restituẽdi Capitulũ. vij.

Quantuꝫ ad septimum. scꝫ de mõ restituendi seu ordine. Circa qd ꝯsiderãda sunt tria. Primũ ẽ q restitutio certoꝝ pponẽda ẽ restitutiõi icertoꝝ. Sciẽdũ igitur q certe oĩa obligata restõni. id ẽ cũ sciunt psone qbꝫ est faciẽda pus integliter soluẽda sunt q̃ soluant incerta. qñ. s. scit vl dubitat bona restituentis ñ sufficere ad vtrũqꝫ. nã tũc restituẽda sunt plene pus ꝛ integliter certa. et hoc triplici rõne. Prio rõne successiõis. Scdo rõne obligatiõis. Tercio rõne silitudis

Quantũ ad pmã rõnem scꝫ successiõis aduertẽdũ diligent q nõ succedit i paupibus ipe christus nisi qñ nõ repiunt psone certe qbꝫ restitui debent certa. vt q̃si p substitutionẽ succedere videant ac si diceret testator. dimitto meos heredes tales et tales qbꝫ debeo. vl etiã si nõ dbeo Sed si eos nõ repiri contingat. substituo mihi christuꝫ cũ paupibꝫ suis. Quantum ad secundã rõem obligationis pbat h sic. nã paupibꝫ ñ tenẽt heredes dare. s. p restitutiõe dictoꝝ incertorũ nisi vnica rõne. s. in foro dei. sed creditoribꝫ certis tenent duplici rõne. s. in foro di et foro mundi. qꝛ heredes pñt a creditoribus i iudicio cõueniri Quãtũ ad terciã rõeꝫ. s. silitudinis pbat idẽ a silĩ d voto simplici ꝛ solẽni Nã votũ

simplex nõ ita obligat sicut id qd̃ ẽ solẽne. nã q̃ ad deum simplex obligat: et solenne q̃ ad deũ ⁊ mundũ. i. foꝝ mũdi vnde simplex votũ impedit mr̃imoniũ ꝯhendũ: sꝫ ñ diri mit ꝯtractũ. Solẽne aũt im pedit ꝯtrahẽdũ ⁊ ꝯtractũ di rimit. vt patet dis. xxvij. ꝑ to tum. Et rõ hui⁹ ẽ. qꝛ in voto simplici est vnum vinculum ligans. in solenni duplex.

De restõne ṽo certoꝝ scien dũ. ꝙ restitutio etiã fieri de bet cum q̃dam ordine. Pro cuius declaratiõe sciendum ꝙ ẜm triplicẽ voluntatẽ cre ditoris ꝯtingit debitorẽ hr̃e substantiã eius. Prima ẽ vi olenta. Scd̃a ẽ ꝯditionata. Tercia ꝯformata. Prima re pitur ĩ furto et siĺib. Scd̃a in vsura. Tercia in ꝯtracti bus licitis siue iustis. et ẜm hũc triplicẽ volũtatſ gradũ varie ꝓus ⁊ posteri⁹ hõ resti tuere obligaŕ. Cũ igiŕ ꝓma volũtate. s. violenta debitor teneŕ. vtputa qꝛ abstulit per furtum ⁊ rapinas ⁊ hm̃õi vi olẽtias. talia ꝓus restituẽda sunt ꝗ̃ vsura ⁊ alia d̃bita. et ħ ꝑpt̃ tria. s. ꝑpt̃ offensionez. ꝑpter exproꝓatões et ꝑpter cõpulsionẽ. Propt̃ offensio nẽ q̃dẽ. nã maior in eis infer tur iiuria. qꝛ illa penit⁹ sunt inuolũtaria. s. rapina furtuꝫ et hm̃õi. vsura ṽo aliq̃ mõ ẽ volũtaria. s. volũtate ꝯditio nata. ꝑpterea d̃ sui naŕa mi norẽ iniuriã in ꝑrimũ sapit. alia ṽo debita sine iniuria fi unt qꝛ sunt volũtaria. puta id qd̃ debeŕ rõe emptõis fa cte alicui⁹ rei. vĺ rõne mutui liciti. ⁊ hm̃õi. Et iõ rapina ⁊ furtum ꝓus restitui debẽt ꝗ̃ ipa vsura ⁊ alia debita licito mõ ꝯtracta. et eadẽ rõne ꝓus rapina qꝛ grauior ĩ ea fit vi olentia ⁊ iniuria ꝗ̃ in furto. Scd̃o d̃bet seruari taĺ ordo ꝑpter exproꝓationẽ. Naꝫ in rapina ⁊ furto ẜm oẽs domi niũ ñ trãsferŕ. ⁊ ideo talia nũ ꝗ̃ totaliter fiũt possidentiũ: In vsura ṽo dominiũ trans ferri videtur. Tercio seruan dus est talis ordo ꝑpt̃ com pulsionẽ. magis eñ debitor cõpell̃iŕ et artaŕ a iure restitu ere q̃ extorsit ꝑ furtũ ⁊ rapi nã ꝗ̃ q̃ habuit ꝑ vsurã. nam ad restõnem vsure ꝯpelliŕ di uino et eccĺiastico iure. sꝫ ad restituẽdũ rapinã cõpellitur vel artatur iure diuino et ec clesiastico ⁊ ciuili. Ex q̃bus sequiŕ ꝙ debitor si nõ potest

insolidũ restituere qđ extorsit p rapinã ꝛ furtũ. ꝛ etiã qđ habuit p vsurã: ꝛ h cũ ratiõe volũtatis ꝯcurrẽtꝭ. qꝛ in solnẽte vsuraꝫ aliq̃ mõ volũtas eius cõcurrit ad illã expoliatione vsure. Sꝫ expoliatus p furtũ seu rapinã ꝯtra oẽm suam volũtatẽ expoliat᷑. tum etiã rõne iurꝭ coartãtis. nam a iure ciuili hõ ꝯpellit᷑ ad restitutõeꝫ rapine ꝛ furti insolidũ. etiã si ñ habeat ad restituendũ vsuras. Huiꝰ sententie ẽ Bir. or. heremitaꝝ. q̃ vident᷑ rõnabiliter dicta. h excepto. s. q̈ debẽt p̃us restitui rapina furtuꝫ ꝛ vsura q̃ȝ alia debita modo licito cõtracta hoc eñ esset offerre holocaustũ de rapina. Sicut eñ iniuste acciperet᷑ ab aliq̃ diuite vt daret᷑ elemosyna pauperi vt dicit Aug. xiiij. q. v. c. forte. ita ꝛ iniustũ videt᷑ vt đ eo qđ iuste đbet᷑ alteri puta honesti mutui vel emptiõis vel alicuiꝰ liciti ꝯtractus restituat aliena. h eñ esset rape alienũ vt reddat alienũ. ꝛ nõ sũt facienda mala vt veniãt bona. ait apl's ad Ro. ar. ad h. xiiij. q. v. c. necȝ eñ. Quantum ad secundã voluntateꝫ que dicit᷑ conditionata. que scꝫ cadit ĩ vsura dicit Alex. lõbardꝰ q̈ p̃us tenet᷑ q̃s restituere q̃ habuit p vsuraꝫ q̃ȝ q̃ habuit p alios ꝯtractus factos voluntarie. Et huiꝰ ratio est. quia in restitutiõe debitoꝝ soluꝫ seruat᷑ iusticia. sꝫ ĩ restitutõe vsure ꝛ male ablatoꝝ non solũ iusticia seruatur. sed etiam iniuria deo facta ꝛ p̃ximo amouet᷑. ꝛ iõ restitutio vsure p̄ferẽda ẽ. Si tñ ꝯtrariũ obseruet᷑. qꝛ. s. talia iusta debita in satisfactione p̄ponant᷑ male ablatis ad uertẽdũ q̈ duplici casu hoc fieri potest. scꝫ quando debita sunt clare manifesta. et restitutio male ablatorum nõ sic. sed obscure sic inquirẽdo Secundo quando res q̃ debetur est determinata. puta. l. vl᷑. c. ꝛ male ablata indeterminata. nam clarũ semp p̄cedit obscurum in iure. et determinata ratio indetermĩatã. Sꝫ illud cõiter nõ obseruat᷑ extra p̄dictos duos casus. qđ etiã viđꝛ ratõnabil'r fieri. quia indecens videtur vsuram debere restitui de re iuste alteri obligata. Nam p hoc nõ tollit᷑ iniuria facta p̃ximo et deo. sed addit᷑ noua quia alienũ aufertur. nec eñ

tenet deo et primo ratione vsure perpetrate vel alterius male ablati nisi inquantum pot de iure. ar. extra de regu. iur. nemo ad impossibile obligatur. Si ergo non pot restituere vsuram nisi subtrahendo ius alterius ptunc excusatur a restitutione. propterea hoc magis erit violentum seu contra voluntatem eius cui debetur aliquid ratione contractus iusti siue liciti. s. subtrahere suum creditum quam fuerit recipere vsuram ab alio. Propterea non videtur rationabile vt de iusto obsequio quod fecit proximo scilicet ei mutuando seu expectando precium rei vendite reportet incommodum et damnum quod contingeret hoc seruando. cum qui dedit vsuram recepit iam comodum magnum ex mutuo sibi facto. et ideo debet sibi sufficere vt vsurarius restituat sibi vsuram cum poterit de suo et non alieno. quia secundum regulam. Nemo debet locupletari cum alterius iactura vel damno. de reg. iu. li. vi. et hoc nisi iura communia vel municipalia aliter dispo/nerent. quia in huiusmodi fundanda sunt. nam iure humano possessiones et alia vt propria possidentur. vt patet di. viij. ca. quo iure. Quantum ad terciam voluntatem que dicitur conformata. Hec reperitur in contractibus licitis vbi voluntas contrahentium conformatur insimul. In restitutione etiam talium aliqua prius restituenda sunt. nam prius restitui debent quecunque certa debita quam quecunque ad pias causas relicta atque donata. Cuius ratio est. quia donatio et ad pias causas largitio sunt ex superogationis consilio. vel sunt forte bona incerta. Restitutio autem male ablatorum seu aliorum debitorum certorum sunt ex obligationis precepto. Prius enim restitui debent que sunt secundum necessitatem precepti. quam que sunt secundum superogationem consilij. Huic sententie concordat Archi. i. c. non sane. xiiij. q. v. Hinc etiam Ray. ait. quod si creditores vel legatarij simul venerant ad heredem primo satisfaciendum est creditoribus. sed si veniunt separatim liberabitur heres soluendo per ordinem cuilibet venienti siue creditoribus siue legatario. dum tamen nil in dolo vel in fraude operetur. verumtamen si legatarij preueniunt creditores et accipiunt. vel posteriores creditores priores et potiores in iure

ꝑueniunt. Creditores post/modū venientes heredē inq̄etare nō debēt: nisi tm̄ ꝺ hereditate remāserit ei vñ possit adhuc satisfacere illis. ſʒ habent tanq̄ȝ potiores ius suū saluū ꝯtra legatarios q̄ ꝑmo acceperīt. Silr̄ ⁊ creditores anteriores ꝯtra posteriores q̄ acceperūt. Idez q̄ꝗȝ Guil. ait: ⁊ addit ꝙ si heres scit vel credit hereditatē vltra debita non extendi siue ex cōtractu vl' q̄si seu ex maleficio vl' quasi nihil legatarijs dȝ dare. Si ꝟo q̄ntitatem debitorū nescit debet creditoribus satisfacere ꝑmo. ⁊ si legatarij ꝑus vel simul cum creditoribus legata petant etiā creditoribꝫ potioribꝫ ꝑmo soluendū est. Si aūt de hereditate nihil remanet ꝑmo solutꝭ debitis legatarijs nō tenetur. Si ꝟo hūc ordinē mutauerit heres ꝑmo .s. soluendo legatarijs seu secundarijs creditoribꝫ ꝑoribus ī foro ꝯscie minime liberat᷑ nisi ħ faciat ignorāter. reputās scȝ hereditatē sufficere ad oīa soluēda vl' nesciēs hūc creditorē esse potiorem. Dis aūt ꝯcordat Host. Itē nota ꝙ ceteris paribꝫ fūāda ē regula. Qui ꝑor est tꝑe potior est iure. de reg. iu. li. vi. Ubi aūt sūt ꝑuilegia paria .s. ꝑsonaꝝ et actōnū insimul: ⁊ eq̄liter satisfaciēdū est. nisi de aliq̄ illoꝝ ꝓbet᷑ ꝙ alteri ꝑferēdꝰ sit ſm legem pacti vl' scꝑti. vel vsus ꝓbati. Hec aūt notari solēt. C. ꝺ autoritate iudi. possi. l. ꝑ debito. Cū ḡ mercator vl' aliꝰ frāgit vl' vt vulgariter dꝛ fallit nō sufficiēs satisfacere creditoribꝫ oībꝫ ex ītegro venientibꝫ cunctis vt sibi satisfiat. hic ordo ſuat᷑ ſm Bal. in l. ꝑ debito. C. ꝺ bo. autoritate iudi. possi. Prio debet satisfieri dn̄is reꝝ. ꝟbi grā. de ponētibꝫ si deposita erant sibi facta. vt. ff. de ꝑui. credi. l. fi. ⁊. l. veteri. Secūdo satisfit mercium venditori si extant merces. ħ est ipse merces restituunt᷑ tanq̄ȝ singl'arit' ꝑ ꝑcio obligate. Si aūt plꝰ valerēt id plus redditur ad cōmodū creditoꝝ. vt. ff. ꝺ acti. ven. l. iulianus. Si aūt ipse merces nō extant ſʒ vendite sunt. ⁊ loco eaꝝ alie subrogate. tales subrogate n̄ reddūtur loco eaꝝ. quia nō sunt ꝑ ꝑcio obligate. ff. ꝺ in rē ꝟso. l. quidā. Hꝰ rō assignat᷑ qꝛ ꝑcium ex illa re redactum ob

ligatū nō erat. ergo nec etiā res que emit et habet ex eo. Idē q̄ in ꝑmutatione dictū est. q2 vbi spēs in obligatōe est nō succedit loco alteri⁹ al tera. vt notat. ff. ꝺ ꝟ. sig. l. la/ beo. Tercio ceteris paribꝫ ꝑ fert vxor. q2 hypotecā habe re censet. ⁊ iō ꝑfert. nedū ꝑtē dentibꝫ ꝑsonalē obligatōem sed etiā ꝑtendentibꝫ tacitam hypotecā. vt. l. assiduis. C. q̄ po. in pig. ha. non tn̄ ꝑfert creditoribꝫ habētibꝫ hypo/ tecas expssas. Fiscus q̄ꝫ si mile hꝫ ꝑuilegium cū mulie re. C. ꝺ priui. fisci. l. quis. et de h̄ etiā habes extra ꝺ pig. c. ex lrīs. in glo. q̄m. Quarto p⁹ hypotecas veniūt depo/ nentes. s. si nō extat ꝺpositū. ff. depositi. l. si homis. §. fi. h̄ em̄ ꝑuilegiū datur cause de positi. ꝑpter freq̄ntiam con tractuū depositoꝝ. tn̄ sicut ī. l. ꝑdicta patet tali ꝑuilegio non gaudent q̄ sub nomine depositi mutuāt ad vsuram hypoteca aūt est potior q2 ꝑ tinet ad ipsam rem. ff. ꝺ pa/ ctis. l. rescptū. Quinto veni unt simplices priuilegiati. i. hn̄tes ꝑuilegia ꝑsonalia n̄ re alia. Sexto ⁊ vltimo veniūt cirographarij ꝑ rata n̄ attē/ ta ꝑoritate ꝯtractuū. q2 licī/ tum ē debitori ꝑ cumlo cre/ ditoꝝ facere deteriorez cām creditoꝝ ꝑorū nō hn̄tiū do miniū nec hypotecam nec ꝑ uilegiū habentiū. vt. ff. de se ꝑatione bonoꝝ. l. i. §. contra rio. Et ista est ratio q2 ī ciro graphariꝭ creditoribus n̄ at/ tēdit tp̄s. hec ille. Uerū vbi lex municipalis seu statutuꝫ ciuitatꝭ aliter disponeret. il/ li est standū etiā in foro cōsci entie si n̄ sit expsse ꝯ deuꝫ qꝺ nō de facili iudicādū ē. q2 ne mo ē arbitrādus immemor diuini timoris ⁊ sue salutis. i. q. vij. c. sanximus. nisi eui/ denter appareret contrariū. Unde in aliq̄bꝫ ciuitatibꝫ vt Florentie fallente merca tore ꝑ sindicos institutos a cōitate super hmōi vbi non sufficiunt bona debitorꝭ fal/ lentis ad plene restituēdū oī bus satisfacit vn icuiq̄ꝫ ꝑ ra ta ꝭm facultatē bonoꝝ illiuſ ⁊ non prius vni q̄ꝫ alteri nisi aliquibꝫ ꝑsonis ꝑuilegiatis in hoc vt in mlieribꝫ ꝑ doti/ bus rehabendis: ⁊ hmōi. q̄bꝫ plene satisfacit anteq̄ꝫ cuiq̄ꝫ alioꝝ. Item primo nota q̄ꝫ bi qui tenentur restituere si omnino n̄ possūt soluere vel

restituere sufficit ꝯtritio et ꝓ positũ restituẽdi. qñ ⁊ cõmo de poterũt. xiiij. q. vi. c. si res. qd verũ ẽ cum nota sit paupertas. talis em̃ nõ debet excõicari. vt dr extra d sol. c. odoardus. nec aliq̃ pena mulctari. extra d vsu. c. cũ tu. Et dr nota paupertas qñ cedit bonis. Ideoqȝ tali debet cõsulere sacerdos si de paupertate dubitat ꝙ cedat bõis. Nota tñ ꝙ non sufficit hᶜ cessio ita ꝙ nõ sit ei aliqua penitentia iniũgẽda. quia nec solutio nec satisfactio plenaria sufficeret. Nam licet cessio seu solutio quo ad satisfactõez homini sufficiat. adhuc tñ nõ ẽ ecclie satisfactuz. ergo iudex ecclasticus seu sacerdos ꝓ vsurpatiõe rei aliene iniungat sibi penitentiã. Et ĩ hoc offendunt plimi peccatores ꝯlinquẽtes: qui putant sufficere ꝙ satisfaciant. nec transgressionẽ quam fecerũt post modũ cõfitent. hec Hostiẽ. in sum. ti. de pnĩa ⁊ re. Secundo nota ꝙ si talis ꝑuenerit post ad pinguiorez fortunã tenet satisfacere etiã si cessserat bonis. quia ꝑ h nõ sũt liberati. sed talis cessio ad h cis ꝓdest ne iudicati trahantur in carcerez. C. qui bonis cedere possunt. vbi etiam dicit glo. ꝙ cessio in hoc etiam ꝓdest ꝙ posteañ poterũt cõueniri nisi inq̃tũ facere possunt. ⁊ sic habet ratio ne egeat et ꝑterea ꝯueniri nõ debet nisi tm̃ sit id qd acquisiuit: ꝙ merito videat debere conueniri. hec in glosa. Sȝ qui hñt restituere si ꝯueniantur ex maleficio si ñ sunt soluendo verberãdi sunt ꝓ debito. Sed si ñ ꝯueniunt ex maleficio nõ debẽt tales ꝟberari sed sufficit ꝙ cedant bonis. Archi. xiiij. q. vi. c. si res.

Nota tercio ꝙ si is q̃ aliena abstulit põt restituere ⁊ ñ restituit nõ est in statu salutꝭ. xiiij. q. vi. c. si res. Dicit aũt Ray. in sũma sua ꝙ dñs alicuius terre tenet restituere ĩdebite exacta a se vl a suis directe vl indirecte. Glo. suꝑ ĩdirecte. vt qñ denegat eis iusticiam vl non defendit eos vt debet. ⁊ sic extorq̃t aliqua Si tali domio ex aliq̃bꝫ circũstantijs appareat mltum difficile vel impossibile talis restitutio satis videt ꝙ possit consuli hmõi ꝙ in cõpensatiõe vel remittat eis cõmuniter cum eoꝝ consensu ⁊ li-

bera voluntate aliquã seruí/
tutẽ vel annuam pstantiã in
ppetuũ vel ad tẽp9 ita q ple/
nissime videat ei satisfactuz.
vel etiam faciat in remissio/
nẽ pctõz illoz quibus tenet
aliqd hospitale vl aliqd sile
opus pietatis. cũ cõsensu tñ
eorũdez si potest requiri. hec
ibi. Quarto nota q is q hz
aliena restituere z certis pso
nis si potest in totũ vel i ptẽ
sed non cõmode sed cũ mlta
sui incõmoditate. tunc cõpo
nat vel cõueniat cum ipo le/
so vl spoliato amicabiliter d
redditib suis moderate. ita
q victus sibi remaneat assi/
gnando sibi quousq fuerit
plenarie satisfactum vl pau
latim singulis annis vl men
sibus. vel aliis temporibus
emẽdet qd potest. et hoc cuz
volũtate illius cui debet sa/
tisfacere. qz si nullam inueni
ret miscdiam apud eum abs
q dilatõe tenetur satisfacere
vl bonis cedere. quia tal pec
cator sp est in mora. Hosti.
z Ray. Sed h melius decla
rabit in vltimo. §. sequenti.
Si aũt pdict9 inueniat gra
tiam apd creditores suos fa
cientes sibi remissionem vel
dilationem. tunc põt ea vti.
z est i bono statu anime. si tñ
habz in pposito faciendi qd
debuisset si non potuisset ob
tinere ipsam remissionez vel
dilationem Quinto nota
q vbi essent plures credito/
res alicuius z debitori petẽ
ti dilationẽ aliqui creditores
volunt dare. aliqui non. sed
q cedat bonis stabit maiori
parti creditorũ. Et intellige
maiorem partem vbi est ma
ius et fortius debitum. etiã
si vnus esset cui plus q oib
debeatur. Si vo par sit de/
bitum stãdum est maiori nu
mero creditorũ. Si vo sunt
paria eligenda est clemẽtior
sentẽtia. s. dilatio danda. ff.
de cessione bonoz. l. fi. Ray.
Nota hic q Iohã. an. sup
ca. quamq̃s. d vsu. lib. vi. mo
uet questionẽ an heres vsu/
rarij quando hereditas nõ
sufficit oibus. debeat satisfa
cere primo venientibus. z re
fert se dixisse q nõ. imo fiet
eis z aliis satisfactio pro ra
ta vnũquẽq cõtingente. ar.
supra de testa. c. relatum. i fi
ne. Sed dicit ipse satis vide
tur hoc casu haberi debere
consideratio temporis. vt il
le qui prius soluit vsuras re
cipiat qd suum est integraliter

⁊ sic de singulꝭ ſm regulaȝ.i. ꝺ reg.iu.Qui pꝛior.cũ istoꝛuȝ par sit causa vt dixi ibi.et in hypoteca hᶜ ꝯsideramꝰ.C. q̃ po.i pig.ba.l.ſȝ si fundꝰ.⁊ bona vsurarij videnꝭ eẽ hy/potecata.ꝺ vsu.c.cũ tu .mul ti tñ doctores tenẽt ꝯriũ.i h. s.ꝙ bona vsurarioꝝ sint hy/potecata.vt Hosti.Archid. Fede.Hoff.Et Jo.an.etiaȝ dicit ꝙ ꝺ hac hypoteca ñ ha bemꝰ textũ expꝛssum. Sex to nota ꝙ vbi aliq̃s est insti/tutus heres ⁊ nõ sufficit he reditas ad soluendum oĩa le gata ⁊ debita dic̃ Ray.ꝙ cre dit in iudicio anie ꝙ ñ tenea tur:nisi inq̃tuȝ hereditas se extendit vel sufficit. etiam si non fecit inuẽtariũ.Idẽ Jo hã.an.et Fede.secus in iudi cio cõtentioso si nõ fecissȝ in uentariũ.sed si fecisset nõ te nereꝭ nisi durante heredita/te. Distinguit tñ inter lega/ta ⁊ debita.qꝛ debita sine di minutiõe debet ꝑsoluere du rãte.s.adhuc hereditate.De legatis ꝟo si tot sunt ꝙ ñ re/maneat legitimꝰ põt ꝺtrahe re suã legitimã:⁊ iterũ q̃rtaȝ ſm q̃sdam si fuit institutus heres. Et nota ꝙ heres põt deducere añ oĩa expẽsas fu

neris et alias necessarias q̃s fecit causa hereditatis.vt in testamẽto ⁊ hmõi.Expẽsas tamen quas fecissȝ suꝑfluas ad honoꝛem ⁊ pompã mun di.nõ posset cum tuta ꝯsciẽ/tia trahere ꝺ ere alieno sed fa cere intelligereꝭ ꝺ suo.Pe.ꝺ palꝭ.in.iiij.Si añt sunt plu res heredes ad debita vel le gata regulariter teneꝭ quili bet ꝑ hereditaria parte. C. ꝺ here.ar.l.iij.Sed dȝ.Ray mũ.Excipiunꝭ q̃nq3 casus ſm ipm Ray.Primus est si aliquod indiuiduũ est in ob ligatiõe faciẽdi vꝭ nõ facien di.tunc eñi q̃libet teneꝭ inso lidũ.ff.ꝺ ver.ob.l.in executi onibꝫ.§.ij.glo.ponit h exem plũ.vt si testatoꝛ ꝓmittit se aliq̃ꝺ opus factuꝝ et ꝓmisit ꝑ se vꝭ heredẽ suuȝ nõ fieri q̃ minus ꝑ funduȝ suũ tibi ire liceat.ad hoc q̃libet heredũ erit insolidũ obligatus.Se cundus casus est si res q̃ de bet restitui ab vno insolidũ possideaꝭ. C.de acq̃.he.l..ij. §.nemo. Tercius est i alimẽ tis legatis q̃.ꝑ voluntate de functi vꝭ iudicis vel ab vno insolidum vel a pluribꝫ pꝛo partibus designatis petun tur.ff.de alimẽtis lega.l.iij.

Quart⁹ ē si testator ab vno heredu; legauerit creditori hereditario animo ꝯpensan di. tunc eni heres ille vsqꝫ ad q̄ntitatē legati on⁹ illi⁹ debi ti sustinebit. ff. ꝺ lega. iij. l. cū ab vno. Quint⁹ in expensis funeris vxoris. nō tñ astrin xit heredes ꝑ hereditarijs portionib⁹. sed etiam virum ꝑ portiōe q̄ ꝑuenit ad eū de dote vxoꝛ sue. puta si ad eu; peruenerit. c. ⁊ in hereditate sint. cc. ipe vir tenebit̃ ꝑ tcia ⁊ heredes ꝑ duab⁹ ꝑtib⁹. ff. ꝺ reli. ⁊ sū ptib⁹ funeꝝ. l. q̄tiēs. ⁊. l. veluti. Hec oīa etiā Ho stiē. Quō debeat fieri resti tutio vxoris ꝯcipientis fili um ꝑ adulteriū quem vir re putat suū de his q̄ cōsumit ipe fili⁹ spuri⁹ de bonis pr̄is putatiui. ⁊ hereditate tota l' ꝑte ad eū ꝑueniente. Primo vidēdū est ꝺ ipa vxore adul tera quō teneat̃ ⁊ ad q̄d. Se cundo de ipso filio spurio si tenet̃ et quomō. Tercio ꝑo de ipso patre q̄ ex adulterio talem filium habuit quō et ad q̄ntū tenet̃. Simil' casus vidḋ q̄ ponit̃ extra ꝺ pe. ⁊ re. c. officij. §. ꝺ muliere suppo nēte sibi alienū partū quem vir ei⁹ reputās suū nutrit et heredē instituit. Vñ idē vi detur dicēdū q̄ntum ad resti tutionem de ipsa muliere et filio supposito: ⁊ huic frau di dantib⁹ opam efficacē Et ꝺ muliere adultera q̄rit pri mo si debeat h̄ reuelare ma rito. Ad h̄ dicendu; q aliq̄n nō. aliq̄n sic. Nam vbi immi neat aliqꝺ eoꝝ ꝑiculoꝝ non debet reuelare marito. Pri mū ꝑiculum est infamie scili cet mulieris. q; hec taliter re uelando cum esset antea bo ne fame seipsam pessime ac turpissime diffamaret. qꝺ q̄ dem magnū ꝑiculum est mu lieri. Nā qꝺ puer. xxij. scrip tū est Melius ē bonum no men q̄ꝫ diuitie multe. lic; in telligat̃ de viris. tñ ⁊ ꝑiculo sius in honestis infamia mu lierib⁹ ingerit notam. Secū dum est ꝑiculum scandali. s. viri ⁊ cōsanguineoꝝ et ami coꝝ eius: si illis h̄ innotesce ret malū. nā non solū apꝺ se turbaret̃ ex eo. sed vir extūc possent cum ea amiciciam ⁊ pacē ac ꝯcordia; et societatē h̄re. imo forte eam marit⁹ di mitteret. ⁊ ideo ñ valētes for sitan ꝯtinere vterqꝫ adulteri um perpetaret. et sic innu merabilia et irrecuperabilia

inter eos orirent mala. Terciū est ꝑiculū mortis. s. ꝛ vxoris ꝛ sue spurie, plꝰ atq; adulteri sui. nā ꝓbabilr timere posset q eiꝰ maritꝰ seu q̄cūq; aliꝰ dn̄i occidere alium q̄reret necaret ſm Sco. in. iiij. Cōcurrentibꝰ p̄dictis ꝑiculis q̄ videntur valde ꝓbabilia et i pluribus eueniētia. nō debꝫ talis mulier suo ꝯiugi reuelare ꝓpter bonū incertum restituēdi hereditatē talibꝰ periculis se exponere māifeste. Quartū ꝓpter ꝑiculū īꝓrobabilitatis. nā nec vir nec filius. nec etiā publicꝰ iudex h̄ mulieri reuelanti credere obligant. nisi ꝓbet dicta sua ꝑ i fallibilia signa aut ꝑ violentas ꝓbationes. siue ꝑ testes idoneos. Nam ex solo eiꝰ dicto nō pōt exheredītare talē filiū: maxie si in terris in q̄bꝰ p̄mogenita ex ꝯsuetudine in toto vl' in ꝑte succedunt. Insuꝑ ſm Sco. in talibꝰ terris si pater crederet vxori sue. in hoc nō posset tn̄ a spurio auferre hereditatē nisi ī publico foro eū ꝓbaret talē. ꝛ tunc oꝑteret mulierē non tm̄ apd maritū sed apud totā patriā diffamari. Et isto p̄suppositio. s. q nō debeat reuelare ratiōe maloꝝ grauioꝝ exinde ꝯtingentiū. quō d̄beat talis mlier satisfacere dicet infra. vbi tn̄ nō immineret aliđ periculū vl' malum nisi īfamie ipsius adultere vl' mortꝭ sue videt q si p̄moriat viro suo debeat ante mortē ordinare cū ꝯfessore vel alia ꝑsona matura q si moriat postea reuelet ex ꝑte sua viro. qn̄. s. ex h̄ ꝑt obuiari ne putatiuus filius habeat hereditatē totam vl' partē. Aliq̄ndo vo h̄ marito vl' alijs ꝑsonis extra cōfessionē tenet mulier reuelare. vicꝫ si hec tria ꝯcurrāt sil' Primo si apud maritū et alios fortis ꝛ grauis suspicio i p̄ssa esset. ꝛ occasio suspicādi taliter. Secūdo si ex certꝭ ꝛ sufficiētibꝰ causis pōt ꝛ debet vehementer ꝛ valde ꝓbabiliter credi q nihil de p̄misſ periculis supradictis h̄ subsequeret aut cresceret sed potius minueret. Tercio si firmiter p̄sumatur q filius bonis mariti voluntarie cedet sed si paruulus est filius cessat ista ratio. quia mittere pt illū ad hospitale. cum nō teneat alere alienos nisi i extrema necessitate cū alij desunt q̄ ꝓuideant. His aūt tribus

ꝯcurrētib⁹ reuelare deberet ⁊ possꝫ. Sꝫ vix ista ꝯcurrūt ⁊ rarissime p̄sumēdū ē ꝙ cō/currāt. Insup dici possꝫ ſm Guil. ꝙ etiā reuelare possꝫ si n̄ timeret maritū. vel aliud i mineret piculū. Sūt ꝗdam vtiq̄ viri sciēter vxoꝝ adul/teriū sustinētes vł etiā ꝯsen/tientes. imo qn̄q̄ vxores su as ad h̄ hortātes. vł q꞉ ꝓpri os filios n̄ pn̄t hr̄e vł alia q̄/cūq̄ pudenda occasiōe. Fa/cta etiam hac notificatōe an teq̄ vir eius ꝑ educatiōe ta lis filij expendat videtur de obligari a restitutōne aliq̄ fi enda. q꞉ fecit qđ in se fuit vt damnū euitaret viri expē̄sa rum in educando: ⁊ heredita tōnis quo ad alios. ar. extra de iniur. ⁊ dam. da. c. si cł pa Nec tamē debꝫ manifestare adulteꝝ ꝓpter piculum ꝑso ne ⁊ ī famie detrimētū ⁊ odiū ad eum euitandū. et si an̄ ma nifestatōeꝫ iam aliq̄ cōsūpsis set hmōi putatiuus fili⁹ tene bit ipsa mater inq̄ntum pōt satisfacere si aliquid vt suuꝫ possidet Et si magn⁹ existēs qn̄ notificat nollet ipe filius credere hoc nec cedere bonis putatiui p̄ris. petēs saltēꝫ le gitimā q̄ sine causis exp̄ssis a iure auferri nō debet vt le gitimus filius. nec contrari um p̄t ꝓbari. tenebit nihilo minus ipsa mulier heredib⁹ de portōne illa ablata sibi. đ eo tamē qđ potest ⁊ nō plus extra de reg. iu. li. vi. c. nemo et h̄ quia fuit in mora notifi candi quando potuit ꝓuide ri. Sed nunq̄d mulier talis debet reuelare crimen suū fi lio suo spurio. et inducere eū ad dimittendū hereditatem vero heredi. Ad hoc dicēdū ſm Scotū vbi sup̄ ꝙ aut fi lius crederet matri: aut non Si aūt crederet nō aūt ꝓba bile ē ꝙ ꝓpter hoc dictaꝫ di mitteret hereditatem. Nam paucos repire contingit qui ita ꝑfecti sint ꝙ ꝓpter conser uandā iusticiam in foro dei dimittant magnas possessio nes quas retīere pn̄t iure ex teriori ⁊ vellēt spurij reputa ri. nec h̄ mr̄ p̄sumere pōt nisi antea mł'tū fuissꝫ expta đ bo na volūtate filij sui Nō ḡ dꝫ se exponere piculo certo dif famationis apud filiuꝫ ꝓpt̄ incertam correptionem illi⁹ Si vero non crederet. tunc sequeretur inde duplex ma/lum. Primum quia ipsa diffamaretur. Secunduꝫ

q̄ʒ ab illo sicut antea heredi-
tas possideret. Si q̄s aũt ob
stet ꝙ tali filio debeat reuela
ri ne. s. ig̃rãter forte copulare
tur ꝑ m̄rimonium sue sorori
aut alteri sue ꝓpinq̄. seu alia
faceret q̄ a iure spuriis ꝓhi-
bita sũt. Dicẽdũ ꝙ tal' igno-
rantia dũ ꝑseuerat oĩno ex-
cusat cũ sit ignorantia facti.
Si q̄ñ tamẽ factum veniret
ad lucẽ tale m̄rimoniũ diri-
mendũ esset. Si ṽo q̄ratur
an dato ꝙ talis fili⁹ ex ṽbis
matr̄ se spuriũ credat tenea
tur reddere bona q̄ habuit a
marito matris ceteris filiis
atq̄ heredibus aliis p̄dicti
mariti. Dicendũ ꝙ si h̄ indu
bitanter credit. ⁊ rõneʒ illud
credẽdi habet tenet̄ ſm deũ
non tñ humano iure. Si tñ
nõ habet sufficienteʒ cãm et
rationẽ credendi illud. tunc
reddere nõ tenet̄ exq̄ ꝑ se vel
ꝑ alterum sibi claret ꝙ nõ hʒ
sufficientẽ cãm seu ꝯdignaʒ
rõnem credendi. Sũt autẽ
ĩter cetera quattuor signa q̄
reddunt suspectam talẽ ma-
trẽ. ita ꝙ ei de facili nõ d̄bet
credi. Primũ ẽ amor. i. si p̄di
ligit aliã ꝓlem viri sui. Se-
cunduʒ est odium. videlicet
si p̄sumit matrẽ ip̄m vl' eius
vxorẽ odire. Terciũ est stul-
ticia. q̄ʒ mulier fatua ⁊ leuis
est ⁊ ꝑtinac' sensus. Quartũ
est incertitudo cum nõ ꝯstat
ip̄aʒ eẽ vl' fuisse certã ꝙ hũc
ꝯcepit de adulterio vl' d̄ vi-
ro. nõ eñ h̄ põt omni adul-
tere eẽ certũ. Sed qd̄ reme-
diũ tali mulieri debet adhi-
beri. dicendũ ꝙ ei ſm Sco.
vbi sup̄ triplex remediũ da-
ri põt. Primũ est ꝙ inducat
filium intrare religionẽ. ⁊ tñ
talem ꝙ possit ꝓfessionẽ suã
seruare. ne scʒ incidat ĩ cillaʒ
volens vitare caribdi. Se-
cundũ est ꝙ clericus fiat. vñ
valet tñ ſm deum ecclesiasti
ca beneficia acceptare. ⁊ his
quasi sufficiẽtib' merito iaʒ
contentus dimittat heredi-
tatem alteri fratri laico in se
culo remanenti. Si tñ ꝑ nul
lam ꝑsuasionẽ honestam cor
tal' filii m̄r flectere p̄t vt here
ditatẽ dimittat. non videt̄ ꝙ
debeat se ꝓdere illi. cuʒ certa
ñ sit ꝙ tal' ab ea ip̄suasibilis
in aliis tã licit̄ ⁊ honest̄ fle-
cteret̄ ex illo. imo forte tena-
cius retineret ne spuri⁹ pu-
taret̄. cũ talẽ notã ml'ti caue
ant male nati. Tũc demum
terciũ remediũ addẽduʒ ẽ. s.
ꝙ saluo iure hũano et absq̄

infamia sua: pōt et dʒ de sua dote cū eā hēbit in ptātē vel de parafernalib⁹ si hʒ ꝛ certꝭ bonis ꝛ laborib⁹ et sudorib⁹ suis indemnē facere virum et legitimā ei⁹ plēʒ. Obligat̄ eñi satisfacere viro de ꝯsum ptis ab illegitimo filio. Sʒ tal' fili⁹ nō tenet̄ satisfacere q̄ ꝯsūpsit q̄ʒdiu bone fidei fuit. De hereditate aūt mulier obligat̄ heredib⁹ viri ab ītestato vl' heredib⁹ scptis. vl' q̄b⁹ verisil'r credit̄ ꝙ reliquisset hereditatē. qđ si nescit̄ dʒ paupib⁹ erogari. Tenet̄ inq̄ʒ f̄m correspōdētiaʒ iusticie. ñ eñi dico ꝙ teneat̄ ad restituēdū eq̄ualēs hereditati. q꞉ superi⁹ dictū est. P'rimū q̄dem differt int̄ hr̄e ꝛ ppe eē. Sʒ q꞉ iste legitim⁹ heres nullaʒ habuit hereditatem. licʒ f̄m iusticiā fuerit ppe. pptea minꝰ q̄ʒ eq̄ualēs hereditati suf ficit sibi ꝓ hereditate fienda illđ aūt min⁹ det'miet̄ f̄m arbitriū boni viri. Q, si nec h̄ fieri pt. ptūc nō obligat̄: tenebit̄ tñ cū puenerit ad pinguiorē fortunā. extra đ sol'. c. odoard⁹. Si v̄o tal' m'lier nū q̄ʒ hʒ vñ possit r̄stituere. tūc ex ipotētia excusat̄: si habeat satisfaciēdi ppositū. xiiij. q. vi. si res. De adultero aūtē cui⁹ ē fili⁹ dicēdū videt̄ si scit vl' credit v̄isil'r illū eē suum: vbi m'r ipsa satisfacere ñ valeat. vidꝫ ꝙ teneat̄ đ expēsis p'ri putatiuo. q꞉ cām efficacē dedit tali dāno. extra đ iniur̄. ꝛ dā. da. c. si culpa. f̄m tñ possibilitatē suā ꝛ si mitteret ip̄a adultera ad hospitale. vl' q꞉ finxit mortuū pepisse. vel q꞉ notificauit sine sui piculo nō esse filiū suū tenebit̄ hospitali đ nutrimēto et alijs expensis: nisi notabilis pauptas excuset eā. cū đ iure naturali ad hoc teneat̄. di. i. c. ius naturale. ꝛ hospitalia ppt̄ paupes nutriēdos sint facta nō ppt̄ diuites. Sʒ et đ hereditate vl' dote si dotaret̄ a p'rē putatiuo. teneri videt̄ ad arbitriū boni viri. attēta sua facultate. q̄ tñ satisfactio occulte fieri dʒ. cū sine piculo manifestari nō possit. ar. ij. q. i. ca. si peccauerit. Si aūt dubitat adulter ex eo ꝙ m'r leuis ē. ꝛ cū alijs adulterat̄. vl' etiā q꞉ ip̄a adult'a dubitat vtꝝ sit ei⁹ vl' mariti. relinq̄tur iudicio đi cui oīa nuda sunt et apta. ꝛ g̃uari ñ videt̄ de restōne. Indecens est eñi vt i re dubia certa detur

ſentẽtia. ait Greg. xi. q. iij. et di. xxxiij. habuiſſe. In nullo tñ caſu ad obuiãdũ hmõi pi culis vł mał dʒ adultera vel adult' q̃rere aborſuʒ vł mor tẽ puuli. xxij. q. iij. c. faciãt.

Qñ debeat fieri reſtitutõ quod ꝯtinet in ſe magnã dif ficultatem Cap. viij.

Quantuʒ ad octauuʒ. ſ. qñ dʒ fieri reſtitutõ. Dicit Tho. ij. ij. q. lxij. ꝙ ſtatim. qꝛ ſicut accipe rẽ alienã eſt ꝯ iu ſticiã: ita ꝛ retinere eã. qꝛ p h ꝙ aliq̃s ðtinet rẽ alienã inui to dño ĩpedit euʒ ab vſu rei ſue. ꝛ ſic facit ei iiuriã. Ma nifeſtũ ẽ aũt ꝙ nec p modicũ tẽpus licet alicui in pctõ mo rari. ſʒ q̃libʒ teneł ſtatiʒ pec catũ dimittere ł ðſerere. Uñ dꝛ. quaſi a facie colubꝛi fuge peccatũ. Et idõ q̃libet teneł ſtatĩ reſtituere vł dilatõnem petere ab eo q̃ pt vſũ rei ꝯce dere. ꝛ ſiq̃ dẽ teneanł ð icertꝭ cũ illð eẽt erogãdum in pias cauſas cũ ꝯſilio eccłie. ſi hu iuſmodi pſone hñtes ꝛſtitu ere remaneãt ita paupes cũ filijs ꝛ familia ꝙ ñ habeant vñ viuãt. fiat dic̃ Ray. vt di xi i caſu ſiłi ſup in ti. de deci mis. Ibi aũt ſic dicit Si q̃s retinuit decimas lõgo tpe. ꝛ nũc veniat ad ſatiſfactioneʒ ꝛ poſtulat ĩtuitu dĩ ꝛ eccłie. ꝛ qꝛ hʒ puã ſubaʒ ſibi ꝛmitti qð accepit tpe pterito. cũ ali ter opteret cũ ſua familia mẽ dicare. q̃uis eccłia oẽs deci mas poſſet petere. ſi viderit iſtũ ꝯtritũ ꝛ pces ei⁹ initi ve ritati. dʒ ei tãq̃ paupi dimit tere vñ viuat. cũ h eẽt ei da tur⁹ poſtea. xvi. q. i. c. qm̃. hꝰ Ray. qð itelligẽdũ vidꝛ vbi danł decĩe ð more ꝑut ẽ ð iu re cõi. Nã ſec⁹ vbi de more ñ danł. vł valde diminute. vi denł excuſari. De h tñ plene habes ĩ pma pte. ti. i. Et dic̃ ibi glo. Guil. ꝙ illi q̃ ꝛſignãt in manu penitẽtiarij q̃ h nõ facerẽt niſi penitẽtiarij reſti tuerẽt eiſ. ꝑ pte vł ꝑ toto. qñ neſcił cui fiẽda ẽ reſtitutio ꝙ nõ credit eos eſſe in ſtatu ſa lutis. Dicit etiaʒ paulopoſt ꝙ nõ ẽ neceſſe ꝙ fiat hmõi re ſtitutio ĩ manu penitẽtiarij. dũmõ tñ ſit pat⁹ ad arbitriũ ei⁹ vł alteri⁹ boni viri ſatiſfa cere. Dic̃ etiã ꝙ in h caſu epſ q̃ eſt diſpẽſatoꝛ paupeꝝ põt dilationem dare vł partẽ di mittere vel etiam totũ ſi vi derit ei expedire ad neceſſarꝭ

am sustentatorez illius tanq̄ alicui⁹ alteri⁹ paupis. ita tñ q̄ q̄nto vtili⁹ pōt gerat nego ciū illi⁹ cui faciēda esset resti tutio si psona eius esset nota vicz exponēdo illa q̄ eēnt re stituēda ī vsus tales q̄ mag̃ ei possent pficere q̄ ad deum Hec ibi. Si tenetur certis p sonis que nolunt dare dilati onē: debet ad petitionē ipoꝝ absq; dilatiōe satisfacere vel cedere bonis. q: fur ꝛ raptor sp est ī mora. ꝛ ideo sp auget pctm̄. ff. de cōdic. fur. l. in re furti. vbi lesi egēt ꝛ fame pe reunt ne interueniēte paulu lū mora inueniri nō valeant qui redimant. di. v. Semp em̄ est vitāda mora vbi ē pe riculum. dist. xxviij. c. d sira cusane. ꝛ hoc etiam si opor tet ipm mendicare. Vnd nō dico habito respectu ne ege at. Naz cōtra hoc nota extra d vsu. c. cum tu. tamē Guil. addit. sine culpa potest acci pere vite necessaria. scz extre me Ray. moderate sibi vita retēta q̄usq; plene sibi satis faciat. Hosti. vo sic dic. Sz q̄d si non imineat tale picu lū necessitatis et is q̄ tenet re stituere non potest īduci ad restitutionem statim facien dam. puta q̄ discretus sacer dos p̄t pscientiam suā infor mare ex eo q̄ intendit vtilit gerere negocium creditoris. Nā si videt q̄ alit nō pōt re cupare in ppetuū. vel nō ita cito vł ita cōmode pōt rece pto iuramēto vł alia sufficiē ti cautione si bre pōt dilatio nē pcedere. et sub hac pditio ne si hec adīpleuerit in talez diē peccatorem absoluere. ꝛ sic creditor quod ei debet re cuperet. et peccator nō rece dat a p̄sbitero dspatus. hec ille. Sz qd in fine huius. §. scilicet q̄ absoluat sub cōdi tione: cōtrariuz asserit Guil. dicens. q̄ absolutio a pecca tis nunq̄ debet fieri sub cō ditione. ꝛ ideo potest dici q̄ absoluat simplr si ē absoluē dus. sed declaret q̄ non vale bit absolutō nisi adimpleat pmissum. Guil. Archidya con⁹ vo sup. c. si res. xiiij. q. vi. querit vtrū habenti resti tuere debeat haberi respect⁹ ne egeat. Et dicit videtur q̄ sic. ff. de reg. iur. l. in cōdēna ti. ff. de conces. bo. l. ij. Et sic nota p Ber. de solu. c. odoar d⁹. ꝛ facit ad hoc qd hr. xvi. q. ij. quicunq;. Sz inno. per no. in. c. cū tu. extra de vsur.

secus credūt ꝺm canones vt ibi notāt Ala. Ber. et Host. ꝙ insolidū tenent detētores vsurarū ꝛ nō solū inꝗ̄tū facere pn̄t. q̄ Hostiē. i sū. dicit. ꝙ q̄ hn̄t restituere paulati singulis mēsibꝫ soluāt creditoribꝫ. si aliter non pn̄t sine magno sui detrimēto ꝓut poterūt vl' ꝯponant se cū expoliatis. ꝙ si nullā pn̄t inuenire miscdiaꝫ apd eos absqꝫ dilatiōe tūc tenent satisfacere vl' bonis cedere. qꝛ pctōꝛ sp ē i moꝛa. ff. ꝺ ꝯdit. fur. l. i re furtiua. extra ꝺ symo. c. cum i ecclesia. Alti tenēt dictū pcedēs tanꝗ̄ equū scꝫ ꝙ tenent soluere q̄ntū pn̄t retenta sibi vite cōmoda. ar. de cō. di. v. c. discipl'os. extra de fur. c. si q̄s. Sꝫ arch. sup ꝯ. reddere. eiusdē. c. ibi dic. ꝙ stati debꝫ reddere totū qꝺ p̄t. allegās Tho. ij. ij. q. lxij. q̄ dic ꝙ statim fienda ē restō. dictum tn̄ Tho. p̄t dici n̄ eē ꝯ si sane intelligat vt ifra dicet. Sꝫ i q̄dā sūma dꝛ ꝙ q̄ hn̄t restituere vsuras ꝛ male ablata ꝛ ꝓponūt firmit' reddere et non pn̄t statiꝫ. qꝛ nolunt cū familia egere vl' mēdicare. ꝛ tn̄ incipiūt iuxta posse satisfacere vtrū tales pn̄t absolui ꝛ cōicari. Rn̄. aut sciūt personas certas aut n̄. ꝛ si sciūt ipi habētes male ablata: ꝛ ipi etiaꝫ q̄bꝫ debent hmōi nolūt tutū ē ꝙ ꝺ ꝯscia eorū stēt ad terminū ipsorū ꝛ volūtatē. Si ꝯo tales nesciūt dāna sibi data ꝛ reuelatio possꝫ eē piculosa illis q̄ volūt restituere. tūc n̄ ē reuelādū illis. sꝫ p̄sumēdū ꝙ ꝯfessoꝛ cām illorū vtiliter agat. ꝛ ꝯfitēs itēdat ꝛ ꝓmittat satisfacere ꝗ̄ cito p̄t. qꝛ h̄ hꝫ locū ratihabitio ꝺ bono ꝛ equo. ꝛ tūc ꝯfitēs absolui ꝛ cōicare p̄t. qꝛ ē i via salutis. Si ꝯo oīno nesciant psone q̄bꝫ ē restitutio fiēda. tūc ē liber in ptāte plati vel discreti ꝯfessoꝛꝭ dare ꝛ ꝯstituere terminū ꝯfitēti sic viderit necessitatē ꝛ ꝯtritōēꝫ eiꝰ ꝛ volūtatē ꝓmptam restituēdi. et ifra istum t'minū tal' p̄t absolui ꝛ cōicari. Itē vbi maioꝛ ē contritio ibi maioꝛ miscdia ꝛ venia ē fienda ꝛ r̄missio. ꝛ qꝛ totꝰ mūdꝰ fere ē iuolutꝰ i rapis. sic p posse tuo curre p mediū ne nimia securitas vl' remissio pire faciat q̄s discreta eq̄tas potat reuocare. Itē sp iiuriās et spoliās vl' ꝯplices eorū ꝺbēt hūilr postulare veniā ab eis q̄s offēdert ne illi

remaneāt ī rācore ⁊ mala voluntate. Quid aūt ꝺbeat facere vxor ⁊ familia raptoris ⁊ vsurariꝫ ⁊ hmōi q̄ ñ hñt nisi ꝺ obligatis restōni. habes sup̄ ī ca. ꝺ rapina. §. xꝫ. ī fi.

Nota ꝙ Ray. ⁊ Hosti. circa istā materiā restōnis dicūt Hoc notēt sacerdotes ⁊ retineāt ꝙ ꝭm ꝙ maior vel minor fuerit fraus vl̄ dolus vl̄ violētia maior vel minor ꝺꝫ eē discretio iudicātꝭ. ⁊ ꝭm h̄ ī vsurꝭ q̄ fiūt in depositꝭ vt dictū est sup̄ in. c. de vsura. que oīno sunt restituēde. tñ quia minor ē ibi violētia q̄ꝫ ī ceteris poterit ꝯfessor etiā cū scitur ꝑsona cui fiēda ē restitutio magꝭ moderare tp̄s restituēdi retēta sibi vite ꝯmoda ⁊ familie sue. Quidaꝫ circa materiā istā dicunt ⁊ meo iudicio satꝭ rōnabilr̄ ꝙ ī certis casib⁊ nō tenet̄ q̄s ad statī restituēdū actualr̄. etiā si habꝫ modū aliqualē ad restituendū et ab eo cui tenet̄ īuenire nō possit nec dilatiōeꝫ nec remissionē. sꝫ subitā velit fieri sibi restōneꝫ. qñ vicꝫ ex restitutiōe statim vel statim restituēdo seq̄ret̄ inde euidēs vl̄ ꝓbabile dānū sp̄ūale vl̄ tp̄ale notabile ipi⁹ restituētis vl̄ aliorū. q̄ꝺ ꝑpōderaret dāno ei⁹ q̄ ꝺꝫ hr̄e ex carētia illi⁹ rei Pōt aūt tale dānum esse triplex seu scādalū notabile vl̄ dānū Periculū mortꝭ. Infamia ḡuis. Periculū notabile mortal' culpe. Rō aūt hmōi est ꝙ scꝫ tal' restitutio possit differri. qꝛ ꝭm Scotū creditor q̄ ꝺꝫ hr̄e magꝭ ꝺꝫ velle in hmōi casib⁊ vt maximū icōmodū seu damnū ei⁹ q̄ hꝫ restituere euitet̄ in modica restitutōis dilatōe q̄ꝫ suū modicū incōmodū vl̄ dānuꝫ ex carentia ad tp̄s sue rei. Et si obijciat̄ ꝙ restituere ē actus negatiui precepti. qꝛ reducit̄ seu explicat̄ ꝑ h̄ ꝙ est nō retinere alienū. sꝫ ꝑceptū negatiuū obligat sꝑ ⁊ ad semꝑ. Respōdet̄ ꝭm Sco. ꝙ alienū iniuste et īuito dn̄o retiere simpliciter ꝓhibet̄. ꝓpterea sꝑ ⁊ ad sꝑ isto mō necesse ē saluti alienū nō retinere. Sed qñ q̄s hꝫ voluntatē ⁊ ꝓpositūꝫ restituēdi alienū ꝑ tꝑe oportuno extūc tenet̄ ꝺomio rei volēte. i. velle ꝺebēte. Vult auteꝫ hoc dn̄s rei ⁊ si ñ actu elicito. tamen actu debito et honesto. quia velle debet ꝙ qui suū habꝫ retineat quousꝙ potuerit oportune. Et si

dicat. dñs rei h agit iuite. et qz nõ vult q p qñtũcunqz tẽpus suũ retineat. Dicẽdũ sm Sco. q dño etiã iordinate volẽte statim rehabere suuz z p ɔñs ꝯ rectã ratõez nolẽte primũ retinere suũ. tũc tenẽs nõ ẽ detẽtor iiust. nã et ꝺpositũ dz redditiõe strictissima reddi cũ repetit. vt. C. depositũ. l. fi. z tñ iuito dño volũtate inordinata cũ repepit. vt cũ eo malũ faciat sibi vel alteri pt retineri. Et Augus. dicit q mlta bona sũt pstãda iuitis: dũ eorũ potius vtilitati q̃ volũtati cõsulit. dist. xlv. c. z q emẽdat. z exẽplũ ponit. xxiij. q. iiij. ca. ipa pietas. ꝺ eo. s. q ꝯ volũtatez suã extrahit ꝺ domo ruitura. qꝺ laudabilr fit Est g vnus casus cũ iminet ex eius restitutiõe subita piculũ dãni incõpabiliter pualẽtis damno qꝺ inde hz creditor ex carentia rei sue. puta cũ ipe creditor ipugnaret bonũ ɔmune z hñdo illã rẽ seu pecuniã quã qs de suo retinet magis posset ipugnare z pualere ꝯ bonũ cõe. Nã tũc sm Rich. in. iiij. ñ tenet illꝺ restituere illi sz fidelr rehuare. vt restituat sibi vl heredibus suis qñ h fieri poterit sine piudicio boni cõis. vl depositare illꝺ ordinando z puidẽdo q tpe suo restituatur. Idez videt dicẽdũ cũ qs male vteretur re sua rehabita. puta gladio ad occidẽdũ se vel alium vl hmõi. Idem videt dicendũ cũ ex subita restitutõe ille q rstitueret rẽ ablatã p furtũ vl aliud viciuz detegeret z inde infamaret: cũ fama sit qd notabilius suba tpali. vnꝺ grauius reputat pctm detractõnis q̃ furti: ceteris paribus sm Tho. ij. ij. q. lxxiij. et. vi. q. i. deteriores. Cuz g qlibet debeat puidere ɔseruatõi fame sue. ar. xij. q. i. c. nolo. põt talis differre restitutõz vsqz ad tps q ñ depẽdeat i crimine z infamet si aliter puideri nõ põt. Idẽ dicendũ ẽ cũ id qꝺ debet restitui ñ possit restitui nisi faciẽdo magnas expẽsas ad mittendũ sibi. qz in remotis ẽ creditor. Tũc em qd agẽdũ ẽ habes sup etiam eo. ti. c. iij. Et idẽ dicẽdũ qñ mlier hz filiũ p adulteriũ nesciẽte viro. vel supponit sibi alienũ ptũ q nutrit ꝺ bonis viri. vl etiam heres dimittit vt ppriũ filius: cuz teneat mac talis de omnibus que perci

pit talis fili⁹ bonis.s. putati
ui p̄ris.nō tñ dꝫ reuelare fa/
ctu qñ ex h̄ seq̄ret vł sequi ꝓ
babiliter possꝫ mors sua vel
ꝓlis tał.vł etiā notabił infa
mia seu alia ḡuia scādala ſm
Ray.ꝛ Jo.neapoł.in q̄libet.
de q̄ habes sup̄ plene eo.lib.
ti.j.c.ð furto.vide ibi. Ali⁹
casus qñ ex hmōi restitutōe
posset seq̇ mors spūalis seu
pctm̄ mortale ꝓbabiliter in
restitutōe vel familia ei⁹. pu
ta restituēdo q̄ hꝫ aliena ad
tantā venit paupꝗtatē vł mi/
seriā ꝙ ñ p̄t viuere vł ꝓuide
re filijs suis de victu ꝛ vesti
tu:ꝛ cū sint alic⁹ nobił ꝯditi
onis mēdicare nimis erube
scūt:ab amicis ad sufficiētiā
ñ inueniūt:laborare nesciūt
vł ñ pñt quia ꝑuuli vel infir
mi.et sic restituēdo exponiť
ꝑiculo ip̄e cū familia sua fu/
rādi:vel ꝓstituēdi filias. vel
ðsperatōis vbi retinēdo qð
hꝫ alienuꝫ cū ip̄o ꝛ industria
sua ꝓuideret parce sibi ꝛ fa/
milie sue disponiť ad satisfa
ciendū paulatim. Hoc senti
re videť Sco.in.iiij. Hen .ī
q̄libet.vi.q.xxiiij. Et idē vi
deť dicendum cum q̄s hꝫ in
strumēta artꝭ sue vñ ex labo
re suo gubernat se et suos et
vendēdo vł tradēdo ea vt re
stituat suis creditoribꝰ ñ po
terit laborare ꝛ inde lucrari.
puta libros q̄ ad iurisꝑitos
ꝛ medicos.ferram̄ta q̄ ad ar
tifices. Laborādo aūt cū p̄/
dictis vltra sustētatōeꝫ suaꝫ
poterit in futuꝝ paulatiꝫ sa
tisfacere. Nec credo esse ꝯ h̄
qð dicit Tho.ij.ij.q.lxij.s.
ꝙ statim restituēdū ē alienū
simpłr Nō ei ita amare v̄ba
accipiēda sunt dic̄ lex sꝫ ciui
liter.ꝛ in sacra sc̄ptura statiꝫ
ðr fieri qð ī ꝓlixo t̄ꝑe.vt pꝫ
Malach.iij. Statim veni/
et ad tēplū ꝛc̄.ꝛ p̄cipue cū ex
causa ita vrgēti differtur vt
dictum est. Potest etiā mul
tipłr capi in iure.ꝛ nō solum
ꝓ potētia facti sꝫ iuris ꝛ cō/
moditatis.vt pꝫ.xxij.q.iij.
ca.faciat in glo. Hec tñ non
sūt p̄dicāda ne pareť via de/
tētioni alienoꝝ ad qð nimis
ꝑsone sūt īclinate.sꝫ cū mag̃
discretōe in ꝯfessiōe ꝛ ꝯsilijs
tractāda.ꝛ cū młtis circūstā
tijs considerāda q̄ honestēt
factū. Ad hoc etiaꝫ facit qð
dicit Jo.neapoł.ī q̄libet.ix.
q.xxij.ꝛ Rich.in.iiij. ꝛ Pe.
de pał. Item potēti restitu
ere male ablata statiꝫ q̄ritur
vtrum sufficiat relinquere ī

testamẽto vł in instrumento ꝙ heredes restituant. Rñdȝ ad hꝫ Jo. neapol. i. ix. q̃libet. q. xxij. ꝙ hꝫ sufficit i duobus casibꝫ tm̃. Prim⁹ ẽ qñ bñs male ablata credit vere et ꝓ certo vł q̃si ꝓ certo ꝙ tał retẽtio ñ sit ꝯ volũtatẽ dñi. talis em̃ retẽtio ñ ẽ iiuriosa vł iiusta. null⁹ ei patiꝛ iiusticiaȝ volens. vt dꝛ. v. ethicorũ.

Scđs casus qñ tał retẽtõ rei aliene est ꝯ voluntatẽ dñi sȝ inordinata. puta cũ ñ redditꝛ gladi⁹ furioso cuȝ repetit ipm in furia. hꝫ em̃ iuste fit. vt xxij. q. ij. c. ne q̃s. Et silr hꝫ ẽ qñ vult rẽ suã statiȝ hr̃e q̃m retinẽs ñ põt dare sine notabili damno suo. ⁊ ecõtra ille cui⁹ ẽ p̃t sine dãno ⁊ incõmodo carere ad tp̃s. Extra istos casus ñ sufficit ad salutẽ nisi statim restituat. Rõ est. qꝛ de necessitate salutis est vitare pctm̃ mortale. sȝ nõ solũ auferre alienũ: sȝ etiam detẽtio rei aliene extra predictos casus ẽ mortale. qꝛ ꝯ iusticiam qꝛ cũ faciat iniuriã pxio. ⁊ hꝫ cũ p̃t r̃stituere. Vñ ñ sufficit ad salutẽ tali relinq̃re i istrumẽto vel ꝑ testamẽtũ ꝙ heredes restituãt: sȝ đ necessitate salutꝭ ẽ statim r̃stituere si p̃t.

Sȝ si ille cui⁹ ẽ res vł cui obligaꝛ ñ põt illa re carere sine incõmodo suo etiã ad tẽpus oportȝ ꝙ restituat etiã cũ magis incõmodo suo. nec sufficeret dimittere ꝑ testamẽtũ. Terci⁹ casus excusans a restõne subita ẽ: cũ ex hꝫ imineret ꝑiculuȝ mortꝭ corꝑał. Et nota ẽm Rich. i. iiij. di. xv. ꝙ si ille q̃ dãnũ itulit hꝫ aliq̃d vltra necessitatẽ sustẽtatiõis nature: q̃cquis sibi necessarium ad victũ ẽm decentiã sue ꝑsone restituere teneꝛ. Non em̃ licitũ ẽ de alieno viuere cũ seculari honore. Si aũt ñ hꝫ nisi necessaria ad sustẽtatiõneȝ nature tũc subdistinguẽduȝ est. qꝛ aut iste q̃ ẽ passus dãnũ nõ idiget ad sustẽtationẽ nature eo qđ ab eo ablatũ ẽ ⁊ ille q̃ abstulit p̃t retinere et restituere nõ teneꝛ. qꝛ ex iure naꝛe licitus ẽ vnicuiq꜃ vsus possessiõis necessarie ad sustentatõeȝ nature. Extrema enim necessitas facit omnia cõmunia. ff. ad. l. rodiam. de iactu. l. ij. §. cum in eadeȝ. in textu et glosa. Aut indiget ad sustentatõnem nature: eo ꝙ ablatum est. ⁊ tunc subdistinguo. quia aut primus. id ẽ dominus ipsi⁹ rei indiget

ista re ad sustentatõez sue na
ture ꝑusq̃ fuit necessaria ad
sustẽtationẽ nature illi⁹ q̃ ab
stulit. aut eodẽ tp̃e vterq̃ in
digẽs fact⁹ ẽ ista re ad susten
tatiõez sue nature. aut iste q̃
abstulit factus ẽ indigẽs re
ista ad sustẽratõnez sue natu
re ꝑusq̃ iste a quo ablata est
Primo mõ ⁊ scd̃o põt dici si
ne ꝑiudicio q᷑ iste q̃ abstulit
rẽ istã teneat̃ restituere illi a
q̃ abstulit. q᷑ nunq̃ facta fu
it res illi⁹ q̃ eã abstulit. sz sp̃
remãsit illi⁹ de iure. postq̃ ei
sum in statu in q̃ res mea ne
cessaria ẽ mihi ad sustẽtatio
nẽ nature: nõ p̃t fieri alteri⁹
me ꝯdicente. Si tercio mõ.
tunc ille q̃ abstulit restituere
ñ tenet̃. q᷑ ab isto tp̃e q̃ facta
ẽ necessaria sibi acquisitũ fu
it ius in illa re illi q̃ abstulit.
Et iõ q̃uis dãnũ passus ve
niat postea ad statũ in q̃ res
sibi ablata esset sibi necessa
ria ad sustentatõez nature. ñ
ꝑpter hoc hz mai⁹ ius i ista
re q̃ iste q̃ eam abstulit. nisi
iste q̃ eam abstulit deuenissz
ad statũ in quo amplius res
ista ñ eẽt sibi necessaria ad su
stentatiõez nat̃e. Idẽ p̃ totũ
Pe. de pal. i. iiij. ⁊ Sco. Ex
p̄dictis hoꝝ patet q᷑ tales q̃
bñt restituere ⁊ si retineat̃ si
bi q̃dãmõ necessaria ad sustẽ
tationẽ sui ⁊ familie ad vitã
dũ mlt̃a p̄icula aĩe et corp̄is
q̃ visil̃r seq̃ possent bonis su
is cedẽdo ⁊ oĩb⁹ se expolian
do p̄ restõe fiẽda. qd̃ forte tu
tius eẽt restituere ⁊ in d̃o cõ
fidere: etiã si opteret mẽdica
re s̃m Ray. Ad h̃ ñ vidẽt̃ te
neri d̃ necessitate salut̃. tñ ñ
debẽt tl̃es laute viuere ⁊ põ
pose vestiri cũ familijs. ⁊ fili
as suas cum magnis dotib⁹
nuptui tradere. sic si ñ essent
obligati restõni. sed p̄ce viue
re ⁊ p̄uas dotes tradere. Et
si ñ p̄nt nobili vel mercatori
nuptui dare debẽt artifici et
plebeo tradere. ⁊ alia sup̄flua
resecare. Cũ mlt̃a g̃ pruden
tia h̃ negociũ agẽduz ẽ. cũ ef
ficaciter videt̃ facere qd̃ p̄nt
ad restituendũ ⁊ i alijs se bñ
hr̃e. ⁊ cum timore d̃i credo q᷑
p̄nt absolui et cõicare. Qui
aũt ⁊ de eo qd̃ p̄nt sp̃ p̄crasti
nãt ⁊ annuatim rep̄iunt̃ pro
mittere ꝯfessorib⁹ restitutio
nẽ facere: et postea ñ faciũt ñ
vident̃ absoluendi. nisi ꝑus
faciant vel disponant effica
citer negociũ vt habeat exe
cutionẽ. ⁊ mlt̃o min⁹ ei p̄mit
ti dz cõio sumi: q̃ntum dico

spectat ad ɔsiliũ ɔfessoris. Nã quantũ ad sacerdotẽ q̃ h3 cõica re cũ ille se i manifesto ad h i gerit: q̃d iuris habes in tercia parte.ti.eo. De vsurariis aũt manifestis quõ sit agẽdũ cum eis in restõne et collatõne sacramẽtorum. habes.s.eo.c.de vsu. Possent etiã tales petere remissionẽ a creditoribus quã si sine fraude et spõte obtinẽt nõ ipis amplius obligantur.nec etiam paupibus illa remissa eis dare tenentur. Nõ tñ decẽs esset vt diues a paupere et indigens parũ a multũ indigente peteret remissionem

Queritur vtrum epus elapsis tribus vel.iiii.xxx. vel.xl. annis possit agere ɔ heredes vel possessores bonorum quondam illius q̃ in testamẽto reliquit mille libras soluẽdas noie vsurarũ incertarum: cũ de extorsiõe dictarum vsurarum nõ appareat nisi p ɔfessiõem dicti testatoris Rñdet Lau.pus Fede.q cum actio q̃ ɔpetit ex testamento vel conditio q̃ ɔpetit epo p.l. nulli. C.de epi.et cle.sit psonalis et spacio.xxx.ãnorum claudatur p ɔñs. C.d pscp.xxx.vel xl.annorum.io ɔ heredes bona fide possidentes: q̃ sp psumitur ñ ɔpetit actio ad dictas mil le libras: nisi pbaretur heredem malã fidẽ habuisse et sciuisse viciũ et crimẽ defuncti. q̃ casu debet intelligi.c.tua nos. cũ si. Et idẽ si d extorsiõe appareat p aliud q̃ p testamẽtũ

Quo aũt ad possessores bonorum in q̃s p testatorem vel eius heredẽ bona sũt alienata: nõ ẽ aliqd dubiũ si possederunt spacio.x.ãnorum.qr actio psonalis ñ ɔpetit ɔ successorem singlarẽ.vt.l.i.§.heres.ff.ad trebel. Nec obstant pmo dicta.s.q actões epo ɔpetẽtes durãt.xl.annis. qr intelligitur h de actionibus ɔpetẽtibus episcopatui vel ecclesiis collegiatis.sed h ñ cõpetit actio epo vt epo: sed vt iconomo et administratori bonorum pauperũ. Queritur q̃d si pmisso generali edicto q q̃cunq dederit vsurarum nomie aliq̃d tali veniat infra tot dies et c. Si nemo veniat: nec etiam aliq̃s vsuras certas vsurarius assignauerit infra terminum sibi ad id statutũ lataq ẽ sententia p epm declarãs illas esse certas.vtrũ vsurarius sit tutus si postea appareant psone certe quibus est restitutio fiẽda. Federicus de senis sentit q sic: etiã quo ad illos qui

tunc erant extra dyocesiz. fatetur tñ q talib9 ɔpetit r̃me diũ contra epm vel paupes. Sz cogita dicit Lau. an sit verũ. ꝛ ɔriũ practicat qñ ñ est determinatũ q oĩa veniant sub nomĩe incertoꝝ. h est qñ non fit taxatio vere: ꝛ fm qñtitatẽ ad q̃m ascendũt. s3 minor: ꝛ fm q inter eos cõuetũ est ꝛ de h iudici p cui9 sententia alio nõ dato ꝑsumitur q stat legitime. An aũt tal' practica sit iuri ɔsona tuipse vide. Prõpti sũt tñ epi ad eius obseruatõez. qꝛ p seipis icerta iburſant. nec ad illoꝝ volunt restitutõnem venire vl' teneri. s3 fit certa taxatio fm ɔuentiõem fm q moris ẽ. q̃ tñ an possit d iure fieri videdũ ẽ Querit etiã Archid. q si q̃s decedẽs relinq̃t sibi heredẽ ex testamẽto vl' ab intestato. et ordĩauit q̃ndã executorẽ tm̃ ad emendã suorũ forefactoꝝ q decedens tẽpore mortꝭ sue creditorib9 tenebat. ꝛ iã termini solutõis fluxerãt. Dicit r̃ñdẽdo q iste executor debita hmõi soluere tenet: ꝛ ꝑt ɔueniri. qꝛ elapsis terminis solutõis cepit iniuriari creditorib9 ĩ nõ soluendo defũctꝭ. Ex ꝑcepto autez dñi ẽ solutõ faciẽda. ar. xi. q. i. c. magnuz. xxiij. q. vi. c. tributũ. qꝛ peccat ĩ termĩo nõ soluẽdo. tũ qꝛ frãgit ꝑmissũ. extra d pactꝭ. ca. i. ꝛ. ij. tũ q̃a illo elapso inuito domĩo detinet alienũ. ff. d excep. doli. l. ij. §. circa. et h tenẽt q̃dã. s. vt noĩe forefactoꝝ h casu veniãt dbita q̃ꝝ t'min9 solutionis tpe mortis elapsus erat ꝛ p ill' agi possꝫ. Sec9 d debitis q̃ꝝ termi9 ñ aduenerat Et ita notat spe. ĩ Rubri. q̃liter scpta ĩ iudicio pferri. §. nũc vo. De eo vo demum cui datũ ẽ aliq̃d p errorẽ dic̃ Jo. d rip. in tractatu d ɔtractib9 q in tali datõe aut ẽ error ꝑsone vel fortune: vel alteri9 ɔditõis apposite. Si ꝑmo mõ. puta intẽdo dare petro ꝛ do martĩno: tũc martinus tenet acceptum restituere vel danti vl' illi cui intendebat dare. ar. xxix. q. i. §. i. Si vo error fortune. puta ĩtẽdo tibi dare vt paupi ꝛ tu es diues. dicitur q sic acceptum tenetur restituere danti vel alicui pauperi nisi recipiens interim effectus fuisset pauper. Si vero sit error alicuius alterius conditionis. puta credo te sanctũ

cū tu ñ sis. ⁊ iō dono tibi vel
credo te celebratuꝝ missas.
iō do tibi. dicit ꝙ si recepto/
ri ꝯstat ꝺ pcisa intētiōe dātis.
scʒ qꝛ alꝰ ñ daret nisi ista cō
ditio subesset: tal erroꝛ obli/
gat ad restituēdū receptum.
aut ad sufficienter supplēdū
ꝑ se vl aliū intētōeʒ dātis. qꝛꝝ
rō est. qꝛ cū res ī istū nō trāse
at nisi eo mō q̄ vult dās trās
ferre si ñ existat ꝯditio ī ipm
res non trāsfert. Alij aūt di
cunt ꝙ ad talē restitutōeʒ ta
lis erroꝛ nō obligat nisi ipsa
cōditio circa q̄m errat eēt cā
motiua ⁊ final talis datōis.
qđ ꝓbant ꝑ sile. Do tibi li/
bras cētū qꝛ credo te eē ami
cū meū: dato ꝙ accipiēs ñ sit
amicꝰ meꝰ: ñ obligat ad resti
tutōneʒ. Si aūt amicicia sit
cā ppt quā do tibi cētum li/
bras. s. si sis amicꝰ meꝰ. ⁊ nisi
amicꝰ fuers obligaris ad resti/
tutōeʒ. Ex his pꝫ ꝙ q̄stores
sancti anthonij vl alij q̄cun
qꝫ nullo mō pñt sibi retinere
ea q̄ ill paupibꝰ vl locis ꝓ q̄b
petūt dant. qꝛ h ē erroꝛ ꝑso
ne. Verūtñ qꝛ nullꝰ tenet ꝓ
prijs stipēdijs militare. nec
causas alioꝝ agere ad suas
expēsas: dico ꝙ tales pñt vi
uere sup q̄stꝰ q̄s faciūt. ⁊ pōi
eis moderatū salarium dari
Hec ille. Illa vo q̄ dant eis
ex mēdacijs eoꝝ q̄stoꝝ. vicʒ
qꝛ asserūt ꝙ dicēt mlte misse
ꝓ dātibꝰ. vl hēbūt talē idul/
gentiaʒ. vel absoluēt a votis
eoꝝ. vl a casibꝰ reseruatis. vel
ꝙ fient lectisternia in hospi/
tali de hmōi ꝓ q̄bꝰ illi dāt ali
as nō daturi. cū nec talia fi/
unt vel vera sunt. totū ē rapi
na. ⁊ restitui debent dantibꝰ
ea. vl paupibus erogari. ar.
xiiij. q. v. c. non sane.

Finit libellus de restitu/
tionibꝰ fratris Antonini ar
chiepiscopi Florentini. in q̄
diffuse tractat de hac mate/
ria.

Incipit ta

bula materierum que in hoc tractatu continentur. Qui quidem tractatus sub se continet tres libros. Primus est de confessore. Secundus de interrogatoriis in confessione fiendis. Tercius de restitutione. Primus deinque liber dividitur in tres partes. Quarum prima est de potestate seu autoritate confessoris. et habet. xv. capitula.

Finiunt capitula prime partis. libri primi.

Finiūt.§.tercie partis et
ꝑ ↄsequens tractatus iste de
confessore.

Incipiunt ex

cōmunicatiōes sedi ap̄lice re
seruate taꝫ a iure q̄ȝ ꝑ ꝓcessū
siue ꝑ extrauagantes breuit
recollecte ꝑ ordinē. deinde se
quunt excōicatōnes reserua
te episcopis vniuscuiusq̄ȝ dy
ocesis. fo.xxxv.

Incipit tabu
la sup interrogatorio

Incipit tabula

Incipit tabu

Incipit capi

tulū scd̄m de restitutiōibꝫ in q̄ ostendiť q̄d q̄ntū quibꝫ ⁊ q̄ ordine sit restituēdū. ⁊ habet q̄ttuor.§.

Utilissima ↄfessiõis summula a reuerẽdissimo i christo patre ac domino: domio Antonino archiepõ Florentino edita. Argentine impssa p Martinũ flach. Anno domini. M.cccc.xcij. finit feliciter.

